

DÉLI ASZC KISKUNFÉLEGYHÁZI MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI TECHNIKUM,
SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM

SZAKMAI PROGRAM

2023/2024.

Jóváhagyta:

Érvényes: 2023. augusztus 31-től

Tartalom

1. BEVEZETÉS.....	6
1.1. Jogi státusz.....	6
1.2. A szakképző intézmény története	7
1.3. Képzési szerkezet.....	9
1.4. A szakképző intézmény küldetésnyilatkozata	9
1.5. A szakképző intézmény jövőképe.....	10
2. NEVELÉSI PROGRAM	10
2.1. A szakképző intézményben folyó szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai	11
2.2. A szakképző intézményben folyó szakmai oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai.....	13
2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
2.4. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	19
2.5. A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	20
2.6. Az oktatók helyi intézményi feladatai	22
2.7. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	2322
2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal, képzésben résztvevőkkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	23
2.9. A tanulóknak, képzésben résztvevőknek a szakképző intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	30
2.10. A tanuló, képzésben résztvevő, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái.....	31
2.11. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	35
2.12. A szakképző intézményváltás, valamint a tanuló, képzésben résztvevő átvételének, felvételének szabályai.....	4244
2.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv.....	43
3. OKTATÁSI PROGRAM	43
3.1. A választott kerettanterv megnevezése	43

3.2. A szakképző intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámjai, az előírt tananyag és követelmények	46
3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	649
3.4. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	650
3.5. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása	650
3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és az oktatóválasztás szabályai	652
3.7. Érettségi vizsga.....	652
3.8. A középszintű érettségi témakörei.....	655
3.9. A tanuló, képzésben résztvevő tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	656
3.10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	664
3.11. A szakképző intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	666
3.12. A tanulók, képzésben résztvevők esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	667
3.13. A tanulók, képzésben résztvevők jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	667
3.14. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása ~~668~~ 669	
3.15. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	670
3.16. Tantermen kívüli, digitális munkarend szerinti szakképzésialapfeladat-ellátásának eljárásrendje	671
3.17. Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelménye a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján.....	674
4. KÉPZÉSI PROGRAM	~~672~~ 673
4.1. Oktatott szakmák, megszerezhető szakképesítések.....	676
4.2. Képzési és kimeneti követelmények és Ágazati alapvizsga leírása	676
4.3. Programtantervek	677
4.4. Előző tanulmányok beszámíthatósága.....	677

5. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	677
5.1. A program célkitűzése.....	677
5.2. A program megvalósításának feltételei.....	679
5.3. A program megvalósításának szinterei.....	680
5.4. A program megvalósítása.....	681
6. GINOP-6.2.3-17-2017-00022 „A szakképző intézmények átfogó megújítása az alapkészségek fejlesztése és a lemorzsolódás csökkentése érdekében” projekt keretében vállalt feladataink.....	685
6.1. Komplex pedagógiai-módszertani terv.....	685
6.2. Alapkészségfejlesztési terv.....	691
6.3. Második esély program.....	699
7. A KOLLÉGIUM SZAKMAI PROGRAMJA.....	709
7.1. Bevezetés.....	709
7.2. Adottságok és lehetőségek intézményi szintű összegzése.....	714
7.3. A kollégiumban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai, jogi háttere	716
7.4. A kollégium működése.....	723
7.5. A kollégiumi tevékenységrendszer fontosabb elvei.....	726
7.6. A kollégium szakmai tevékenységének szerkezete.....	728
7.7. A kollégium kapcsolatrendszere.....	742
7.8. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége	742
8. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	744
8.1. A szakmai program érvényességi ideje.....	745
8.2. A szakmai program értékelése, felülvizsgálata.....	745
8.3. A szakmai program módosítása.....	745
8.4. A szakmai program nyilvánosságra hozatala.....	745

Legitimációs záradék.....	746
1. sz. melléklet – Érettségi vizsga témakörei.....	749
2. sz. melléklet – Képzési és kimeneti követelmények és Ágazati alapvizsga leírása.....	753
3. sz. melléklet - Helyi programtervek.....	1154
4. sz. melléklet - Projektek	1305
5. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: biológia óra	1306
6. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: osztályfőnöki óra	1308
7. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: idegen nyelvi óra.....	1311
8. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: testnevelés óra.....	1314
9. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: mindennapos testmozgás	1316
10. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: iskolapszichológus.....	1317
11. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: elsősegélynyújtás.....	1320
12. sz. melléklet - Egészségfejlesztési program: állapotfelmérés.....	1323
13. sz. melléklet - Kollégiumi csoportfoglalkozások helyi tanterve.....	1331

1. BEVEZETÉS

1.1. Jogi státusz

Az intézmény hivatalos neve: Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium

Székhelye: 6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi S. u. 2/A.

Telephelyek:

- Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium melegítő konyhája és étkezdéje
6100 Kiskunfélegyháza, Pázmány utca 2.
- Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium tangazdasága
6100 Kiskunfélegyháza, Csongrádi út 090/7, 088, 91/1, 91/2, 91/3, 91/4, 092/1, 092/2, 098/4 hrsz.
- Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium húsipari tanüzeme
6100 Kiskunfélegyháza, Csólyosi út 824/2, 824/13 hrsz.
- Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium húsboltja
6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok útja 2.

Alapításának ideje: 2020. július 1.

Alapította: Agrárminisztérium

1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.

Típusa: többcélú szakképző intézmény

A tevékenységek jellege alapján: szakképzési és köznevelési feladatok

Képzési formák: technikum, szakképző iskola, felnőttoktatás, felnőttképzés

Képzések ágazata: élelmiszeripar, mezőgazdaság és erdészet

Képzések szakmacsoportja: élelmiszeripar, mezőgazdaság

Közszolgáltató szerv fajtája alapján: költségvetési szerv

Feladatellátáshoz kapcsolódó funkciója: önálló költségvetéssel nem rendelkezik

Fenntartó és irányító szerve: Agrárminisztérium
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.

Jogszabályban meghatározott közfeladata:

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény szerinti szakképzési feladatok: technikai, szakképző iskolai és felnőttképzési feladatok, valamint kifutó rendszerben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti köznevelési feladatok: technikai és szakképző iskolai feladatok ellátása.

Az intézményvezető: az igazgató kiválasztása nyilvános pályázat útján történik. A pályázat mellőzhető, ha az igazgató ismételt megbízásával a fenntartó és az oktatótestület legalább kétharmada egyetért. Egyetértés hiányában, továbbá az igazgató harmadik és további megbízási ciklusát megelőzően a pályázat kiírása kötelező. Az igazgatót a fenntartó – a szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény esetében a szakképzési intézményfenntartó központ vezetője – a szakképzésért felelős miniszter egyetértésével bízza meg. A szakképzésért felelős miniszter az egyetértést csak jogszabálysértés esetén tagadhatja meg.

További információk:

- OM azonosító: 036410/027
- törzsszám: 329914

Jogszabályi környezet:

- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet
- kifutó rendszerben a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet
- kifutó rendszerben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- kifutó rendszerben a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

1.2. A szakképző intézmény története, helyzetelemzés

A mezőgazdasági szakképzésnek 70 éves, az élelmiszeripari szakképzésnek több mint 40 éves múltja van Kiskunfélegyházán.

A szakképző intézmény 1945 előtt egyházi Mezőgazdasági Leányképzőiskola, 1950-től Mezőgazdasági Technikum, 1968-tól Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakmunkásképző, 1988-tól szakközépiskola is, majd Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola és Szakiskola, jelenleg Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola.

Hosszú időszakon át jellemző volt az intézményre, hogy kevés és speciális képzést nyújtó szakmákra iskolázott be.

1988-ig a szarvasmarha-tenyésztő, baromfitenyésztő és húsfeldolgozó szakmák közül választhattak a diákok. Saját gyakorlati bázisa nem volt a szakképző intézménynek.

1989-től fejlesztések sora indult el: a túlspecializált szakmákat felváltották a többféle feladatkör betöltésére felkészítő, ezáltal jobb elhelyezkedési és megélhetési esélyt adó szakmák. Mindez az alapvetően 250-270 tanuló képzésére berendezkedett szakképző intézményben jelentős létszámfelfutást eredményezett.

ÉV	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
FŐ	636	660	657	638	565	531	491	475	480	477	488

Formázott táblázat

Igen nagy előrelépés történt a szakképző intézményi tanüzemi háttér kiépítésével. 1991-ben tanvágóhidat létesített a fenntartó önkormányzat a húsipari gyakorlati képzés számára, amely 1997-ben új húsfeldolgozó tanüzemmel bővült.

1992-ben a szakképző intézmény 200 ha földterület (szántó) használati jogát kapta meg tangazdaság céljára.

1993-ban az önkormányzat megvásárolta a földterületen lévő állattartó telepet. A romos épületekből két istállót újíttottak fel, amelyben jelenleg sertés-, juh- és lóállomány szolgálja a gyakorlati képzést, valamint magtárat, gépszínt, szociális blokkot és csoportszobát alakítottak ki. A földterületen az által telepített 1,2 ha szőlő, 1,2 ha gyümölcsös, 1 üvegház szolgálja a képzést.

1996-ban új étkezővel gyarapodott a szakképző intézmény.

1997-ben befejeződött az épülettömb felújítása, melynek keretében megújult a 200 fős kollégium, és otthont tudott adni korábban a város szélére telepített leánykollégiumnak.

Az 1999-ben létesült új iskolaépület már a 21. század európai színvonalú képzésének lehetőségeit kínálja.

2006-tól a szakképző intézmény sikeres pályázata alapján résztvevője volt az SZFP-II. programnak, amely magában foglalja az eszközfejlesztést, a továbbképzést, a projekt alapú oktatás elterjesztését és a kooperatív oktatási módszerek alkalmazását (a program 2011-ig tartott).

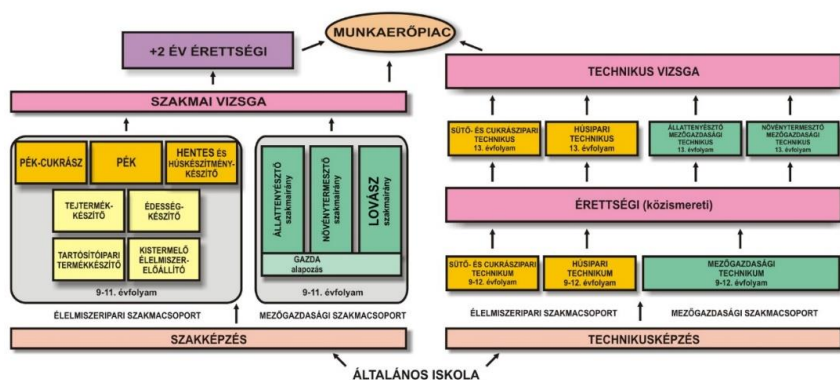
2007. augusztus 1-jével megszűnt az önálló intézmény és összevonták a Kossuth Lajos Középiskola és Szakiskolával és a Közgazdasági Szakközépiskolával. Így szakképző intézményünk a Kiskunfélegyházi Középiskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Kollégium egyik tagintézményévé vált.

2013. augusztus 1-jével szakképző intézményünk az akkori Vidékfejlesztési Minisztérium fenntartásába került, kivált az összevont szakképzőből és visszakapta önállóságát.

2020. július 1-jével szakképzési centrummá alakult intézményünk: a szekszárdi központú Déli ASzC telephelye lettünk.

1.3. Képzési szerkezet

1.4. A szakképző intézmény küldetésnyilatkozata

Szakképző intézményünk a térség egyik legszínvonalasabb agrár-szakképző intézménye.

Szakképző intézményünk célja, hogy növendékeink felismerjék a bennük rejlő képességeket, és azt a megalapozott szakmaválasztás után továbbfejlesszék az általános és a szakmai képzés keretében, legyenek büszkéik szakmájukra, a munka szeretete része legyen egyéni boldogulásuknak.

Célunk a korszerű szakképzés megvalósítása, a szakmai igényességre, nyitottságra való nevelés, a folyamatos továbbképzés belső igényének kialakítása. A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzési szerkezetet működtetünk, a duális szakképzés megvalósításában együttműködünk a gazdálkodó szervezetekkel. [A gazda és hentes és húskészítmény készítő képzésben részt vevő diákjainkkal a szakmai képzés megkezdésekor lehetőség nyílik szakképzési munkaszerződés megkötésére az ÁKK-val, ezáltal a tanulók valós gyakorlati körülmények között sajátíthatják el a szakma fortélyait, melyért munkabérré válnak jogosulttá.-A Pék, Pék-cukrász és Sütő s cukrászipari technikus tanulóink pedig a P&P Pékáru Kft-nél, mint duális partnernél teljesítik a szakmai képzés jelentős részét.](#)

További célunk, hogy szakképző intézményünk az ismeretek átadásának és az emberi kapcsolatok sokféleségének olyan színtere legyen, melyet a tanítványok, a képzésben résztvevők és az oktatók közösen alakítanak és formálnak a számukra legtöbbet adóvá.

Végzett diákjaink meglévő értékeiknek biztos tudatában képesek legyenek saját sorsuk legkedvezőbb alakítására.

El kívánjuk érni, hogy tanulóink, a képzéseinkben résztvevők ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetük értékeit, a társadalmi szokásokat, viselkedési normákat; legyen igényük az egészségmegőrző életvitelre.

Az intézmény minőségirányítási rendszerének működtetésével biztosítjuk, hogy a jövőben a szakképző intézmény minden területén lehetőség nyíljon a folyamatos fejlesztésre és belső szükségletté váljon a minőségi munkavégzés.

A szakképző intézmény elképzeléseinek megvalósításához rendelkezésre áll a felkészült, képzett oktatótestület, a jól felszerelt szakképző intézmény és tanüzemek, valamint az oktatás területén működő támogató partnereink.

1.5. A szakképző intézmény jövőképe

Célunk, hogy a térség munkaerő-piaci igényeit kielégítő széles szakmai alapozású, gyakorlatcentrikus, a vállalkozói szemlélet alapjain nyugvó oktatás keretében szerezzék meg tanulóink, képzésükben résztvevők a társadalom által elvárt, differenciált szakmai végzettségeket, s készüljenek fel a munkaerő-piaci mobilitásra. A duális szakképzés megvalósítása érdekében szoros együttműködést alakítunk ki minden érintett gazdasági szereplővel, szakképzési irányító szervezettel.

Továbbra is folytatni kívánjuk a felnőttképzési tevékenységünket, mely szorosan kapcsolódik a szakképző intézmény képzési struktúrájába: a továbbképzések, átképzések, valamint további szakmai képzettségek megszerzéséhez szükséges képzések szervezésével.

El kívánjuk érni, hogy az oktatás folyamatában a diákok, a képzésben résztvevők szerezzenek a munkába állást segítő, problémakezelő ismereteket, szóbeli, írásbeli, informatikai kommunikációs készségük fejlődjön, segítve a további ismeretszerzést, a társadalmi kapcsolatok alakítását. Képesek legyenek az önálló eligazodásra, rendelkezzenek jogi, pénzügyi, munkaügyi ismeretekkel.

A szakképző intézményi partnerkapcsolatok erősítésével, a technikai háttér jobb kihasználásával, a szülők, a törvényes képviselők intenzívebb bevonásával eredményesebbé kívánjuk tenni oktató-nevelő munkánkat. Célunk a különböző cégekkel meglévő szakképző intézményi kapcsolatok fejlesztésével, a szakképző intézményi termelőtevékenység minőségének javításával és a pályázatokon történő eredményesebb részvétellel a szakképző intézmény hatékonyságának növelése.

2. NEVELÉSI PROGRAM

A szakmai program meghatározza a szakképző intézmény középtávú céljait, tartalmazza a tanulók, a képzésben résztvevők neveléséhez, képességeik kibontakoztatásához és továbbtanulásukra való felkészülésükhöz szükségesnek és kívánatosnak tartott módszerek, eljárások meghatározását.

A szakmai programmal kapcsolatos jogszabályokat a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény határozza meg. A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet határozza meg a szakmai program kötelező tartalmát, mely rendelet előírásainak megfelelően bevezetésre kerültek a szakmai programba a „technikum” és az „szakképző intézmény” kifejezések.

2.1. A szakképző intézményben folyó szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

A szakmai oktatás alapvető célja: műveltséget adni, az embert magasan kulturált személyiséggé nevelni, mindig egy jobb, tökéletesebb nemzedéket létrehozni.

2.1.1. *A szakképző intézményben folyó szakmai oktató munka pedagógiai alapelvei*

- A szakképző intézmény gyermek centrikus pedagógiai, módszertani kultúrával, a gyermekek, képzésben résztvevők egyéni adottságaira, képességeire és vágyaira építve, a gyermeki jogokat és személyiséget tiszteletben tartva neveli az agrárágazat számára a jövő szakembereit.
- Az iskolai tevékenységek, pedagógiai hatások az egész személyiségre kell, hogy irányuljanak.
- Pedagógiai összhangnak kell tükröződni a követelmények egységes érvényesülésével, valamennyi nevelési tényező (szakképző intézmény, kollégium, gyakorlóhely) és valamennyi tevékenységi kör munkájában.
- Valósuljon meg az esélyegyenlőség: minden tanuló, képzésben résztvevő személy olyan oktatásban részesüljön, amelynek révén egyenlő eséllyel indulhat fiatal felnőtt élete.
- A szakmai oktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában a döntések, intézkedések meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni (megfelelő színvonalú szolgáltatás fejlődésének biztosításához; segítség képességének, tehetségének kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez; ügyeinek intézésében körültekintően, a rendelkezésre álló, a tanuló, képzésben résztvevő személy számára legkedvezőbb lehetőséggel kell dönteni).
- A tanulók, képzésben résztvevők olyan korszerű, használható tudást kapjanak a szakképző intézményben, amelynek segítségével egész életük során képesek lesznek

tanulni, amely ismeretek mindig hasznosíthatók (élethosszig való tanulás szükségessége).

- A szakmai oktatásban tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból, a tanuló megalázása, zaklatása, megfélemlítése, emberi méltóságának megsértése, illetve ilyen hatást kiváltó légkör, környezet kialakítása.
- A felnőtt és diák, képzésben résztvevő személy kapcsolatokban a példaadás, a gyermekszeretet, a kölcsönös tisztelet, a jót megerősítő, az elismerő, a tanulói kudarcok megelőzéséért közös erőfeszítést vállaló partnerkapcsolat domináljon.
- A személyiségfejlesztés egészében a jó tulajdonságok erősítése, pozitív énkép kialakítása, a rossz tulajdonságok fokozatos leépítése érvényesüljön.
- Az értékelésben a jutalmazás, dicséret legyen túlsúlyban, ne az elmarasztalás.
- Az intézmény segíti a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló, képzésben résztvevő személy, azaz a sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő tanulók felzárkóztatását, fejlesztését integrált formában.

2.1.2. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- A kulturált oktatási (szakképző intézményi, tanüzemi) környezet
- Személyes és tárgyi adottságok magas színvonala
- Az oktatási tevékenység eredményessége, fejlett oktatás-módszertani kultúra
- Megbízható oktatásszervezési tevékenység
- Az szakképző intézmény széleskörű szakmai, termelési kapcsolatrendszere
- A partneri igények tisztelete, azok rugalmas és gyors kezelése
- Jó hírnév, elismertség
- Eredményes beiskolázás

2.1.3. Szakképző intézményünk céljai a tanulók, képzésben résztvevők sikeres szakmai oktatása érdekében

A szakképző intézményre bízott 14-25 éves korosztályt humanista értékeket követő, a demokrácia adta jogait ismerő és azokkal élni tudó, az új információs környezetben eligazodó és azt kritikai módon használó, művelt fiatalokká nevelni, akik közösségben jól tudnak együttműködni, de megvan bennük az egyéni érvényesülés képessége is, és céljaik eléréséért igényes munkára, kitartó erőfeszítésre alkalmasak. Célunk annak elérése, hogy a fiatalok váljanak alkalmassá - fejlődő, megújuló alkotómunkával, az agrárágazatban - a termelési és társadalmi értékteremtő folyamatok alakítására, a felsőfokú tanulmányok megkezdésére.

Fő célunk: középszintű mezőgazdasági és élelmiszeripari szakemberek nevelése, akik egyaránt alkalmasak kis- és nagyüzemekben a szakfeladatok ellátására, a pontos, gazdaságos, higiénikus, szakszerű és minőségi munkavégzésre.

A szakképző intézményből kilépő diákjaink, képzésben résztvevők rendelkezzenek az életkezdéshez szükséges versenyképes ismeretekkel, képességekkel.

2.2. A szakképző intézményben folyó szakmai oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai

2.2.1. Feladataink

Az előbbieken megfogalmazottakhoz igazodva, azokat tovább fejlesztve ezek a következők:

- A Nemzeti Alaptantervnek, a kerettanterveknek, a programtervnek és az erre épülő helyi tanterveknek megfelelő, általános és szakmai ismereteket nyújtó oktatás.
- A sok problémával, hiányossággal küzdő tanulók, képzésben résztvevők között az esélyegyenlőség megteremtése.
- Korszerű szemléltetéssel, a módszertani kultúra fejlesztésével, minél többoldalú, több irányú, gyakorlatias információ nyújtásával elérni, hogy csökkenjen a tanulók, a képzésben résztvevők túlterhelése.
- Káros szenvedélyektől mentes, testileg és lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott és optimista,
  - a környezetük, a világ dolgai, a kultúra iránt érdeklődő,
  - hazájukat, embertársaikat szerető, megértő, toleráns és segítőkész, emberi méltóságot tisztelő, tapintatos,
  - hivatásuk iránt elkötelezett, nyílt, őszinte és becsületes generációk felnevelése.
- A fizikai és szellemi munka megszerettetésére, a tudatosan és örömmel végzett munkára, az önfejlesztés igényére, a higiénia és a környezetvédelem iránti elkötelezettségre nevelés, az európai normák ismeretére, képviselésére felkészítés.
- A szakmai műveltség megalapozása, a közismereti oktatás és a szakmai képzés szerves egységében, a piacképes szaktudás közvetítése.
- Felkészítés az érettségi -, szakmai vizsgára, felsőfokú tanulmányokra, munkába állásra, erre irányuló felzárkóztató, képességfejlesztő programok alkalmazásával.
- Törekedni kell az önismeret, kezdeményező és vállalkozó készség fejlesztésére, a felelős társadalmi magatartás kialakítására, állampolgári szerepre való felkészítésre, a demokrácia gyakorlásához szükséges képességek fejlesztésére, a jogok és kötelességek tudatosítására.

- Az emberi környezet, a saját egészségük, az emberi környezet és a természet megóvására irányuló igény és felelősségérzet kialakítása.
- A fiatalok érzelmi kultúrájának gazdagítása, erkölcsi tudatosságuk erősítése, az anyanyelv igényes használatára nevelés.
- Igényességre nevelés a munkatársakkal való együttműködő, egyenrangú, szolidáris viszony létrehozásában, a közösségi és egyéni érdekek egyensúlyának megteremtésében.
- A fiatalokat képessé tenni az önmaguk megélhetéséről való gondoskodásra, a társadalmi fejlődéshez való felzárkózásra, a munkaerőpiacon piacképes szakképesítés megszerzésére.
- El kell érni, hogy képesek legyenek a szakmai követelményeket elsajátítani, sikeres szakmai vizsgát tenni, szakmájukban elhelyezkedni, helytállni.
- Képességeik és készségeik feleljenek meg a munkába állásuk idején támasztott elvárásoknak.
- Legyenek képesek szakmájukban az önképzésre, továbbképzésre, szakismereteik továbbfejlesztésére, magasabb szintű szakképzettség megszerzésére, szükség esetén a szakmaváltásra.
- Kiemelten kell kezelni a személyiségfejlesztés feladatait, tudásból adódó és szociális hátrányok enyhítését, a felzárkóztatást.
- Kiemelt feladat az alapkészségek (írás, olvasás, fogalmazás, beszéd, fellépés) megszilárdítása, az önálló ismeretszerzés, problémamegoldó gondolkodás képességének fejlesztése konkrét feladatok segítségével.
- Az alapot megszilárdítása a kommunikációs, idegen nyelvi és informatikai képességek folyamatos fejlődéséhez, szakmai követelményeknek való megfeleléshez.
- A munkakultúra fejlesztése, a munkakörnyezetbe való beilleszkedés szakmai, munkavédelmi, környezetvédelmi, higiéniai, gazdaságossági és minőségi követelményeinek alapelveit, összetevőit megismertetni, gyakoroltatni, az ezekben jelentkező felelősségtudatot kialakítani.
- Képessé kell tenni tanítványainkat, a képzésben résztvevőket arra, hogy magas szinten feleljenek meg a szakmai követelményeknek, rendelkezzenek a munkába álláshoz szükséges "praktikus" ismeretekkel, (vállalkozási, jogi, pénzügyi), a szakmai továbbfejlődés igényével, szakmai büszkeséggel.
- A szakképző intézmény tanüzemei a mintaszerű gazdálkodás és szakmai gyakorlat példás szinterei legyenek.
- Intézményünk kiemelt feladata a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók, képzésben résztvevők létszámának csökkentése.

Ezt a feladatot segíti a GINOP 6.2.3-17-2017-00022 pályázat 2018.02.15-2020.08.15. között ~~megvalósuló~~ megvalósult időszakban.

A pályázat célja a végzettség nélküli intézményelhagyás csökkentése, az alapkészségek fejlesztése.

Ennek érdekében olyan programok, továbbképzések megvalósítását vállalja az intézmény, amellyel megerősítjük a kulcskompetenciákat, fejlesztjük az eszközrendszerüket, módszertani kultúrájukat, eredményesebbé téve a szakképzést.

2.2.2. A szakmai oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

A megvalósításhoz alkalmazandó eszközeink:

- a személyes példamutatás,
- a meggyőzés, motiváció,
- számonkérés, ellenőrzés,
- jutalmazás,
- büntetés,
- tevékenység alapú oktatás,
- projektalapú oktatás,
- tanulók, képzésben résztvevők önálló munkára készítése,
- aktív cselekedtetés.

A kerettanterv és a programterv lehetőséget ad az alábbi eljárások alkalmazására:

- személyes beszélgetés, megbeszélés,
- tantárgyak közötti koncentráció, integráció,
- tanítási órákon, foglalkozásokon kívül tanulmányi kirándulás,
- környezeti nevelés,
- kulturális és sportrendezvények,
- szakmai rendezvények.

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztésben a személyiség egészét és egységét kell szem előtt tartanunk.

Ezen belül fontos feladatcsoportok **az értelem kiművelése, a segítő, az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az érzelmi nevelés lehetőségeinek kihasználása, valamint a munkára nevelés.** Mind ezek alapfeltétele, hogy tanulóinkban, a képzésben résztvevőkben kialakítsuk a pozitív tanulási motívumokat (megismerési vágy, felfedezési vágy, alkotási vágy, tanulási kötelességtudat). Tudatosan segítsük a megismerési képesség, a kommunikációs képesség, a gondolkodási képesség és a tanulási képesség fejlesztését. Mivel a tanulás – ami a tanuló, a képzésben résztvevő legfontosabb feladata – nem képzelhető el a megismerés, a kommunikáció és a gondolkodás nélkül, így ezekre különös figyelmet kell fordítanunk.

Nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a sokoldalú és harmonikus, szervezett személyiség elsősorban a sokirányú és folyamatos tevékenységben alakul, változik, fejlődik, és éppen a társas kapcsolatokban végzett aktivitások határozzák meg legerősebben a személyiség fejlődésének irányát.

A tanulói személyiség harmonikus fejlesztése érdekében különös gondot kell fordítanunk a képességek fejlesztésére.

Ez az iskolai élet valamennyi területére vonatkozik, magában foglalja a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozásokat, a tehetséggondozást és a hátrányos helyzetű tanulók, képzésben résztvevők segítségét is. Fontos, hogy tanulóink, képzésben résztvevők érett, stabil, egészséges, autonóm személyiségként jussanak el a felnőtt kor kezdetére.

A munkaerőpiac igényeinek való megfelelés szempontjából igen fontos a kreativitás, alkalmazkodni tudás képessége, jó szervezőkészség, az idegen nyelvek ismerete, a számítástechnikai-informatikai jártasság, vállalkozókészség, felelős társadalmi magatartás kialakítása, az állampolgári és közéleti szerepre való felkészítés.

A megismerési képességek területe:

- megfigyelési képesség fejlesztése;
- értékelési képesség kialakítása;
- az értelmezési képesség fejlesztése a természettudományos tantárgyakban;
- a bizonyítási képesség fejlesztése, gyakorlása, amelyre a matematika, biológia tantárgyak jó lehetőségeket adnak, az alapvető bizonyítási eljárás megismertetése igen fontos feladat.

A kommunikációs képességek területe:

- az ábraolvasás és ábrázolás valamennyi tantárgy feladata, amely a tankönyvek megválasztásának is fontos szempontja;
- a beszéd és beszédértés képességének folyamatos és célratörő fejlesztése: jó artikulációs készség és a jól fejlett szóbeli közlési képesség és befogadási képesség kialakítása igen fontos feladat;
- az írás és olvasás képességének fejlesztésén belül a néma-értő olvasás, a hangos-kifejező olvasás és a szövegfeldolgozás képességének fejlesztése a legfontosabb cél, azaz a különböző táblázatok, leíró formulák, a szótárak, lexikonok, a számítógépes adatbázisok stb. olvasása, használata a ma iskolába járó tanulók, képzésben résztvevők létszükséglete;
- kommunikációs kultúránkban ne csak igényeiket, elvárásait tudják megfogalmazni, hanem megnyilatkozásaikban legalább annyi tisztelet és humánus legyen, mint amennyit másoktól elvárnak;

A gondolkodási képességen belül:

- tanulóinkban, képzéseinkben résztvevőkben ki kell, hogy alakuljon a több szempontú viszonyítás képessége,
- rendelkezniük kell az általánosítás képességével, hiszen ez a tárgyi tudás rendezettebb, szilárdabb elsajátítása mellett a rugalmas, több szempontú gondolkodásmód fejlesztésének alapvető eszköze és módszere lehet,

- a problémamegoldás képességét a felfedező tanulással, a felfedező oktatás rendszeres alkalmazásával tudjuk segíteni.

Intézményünk oktatóinak fontos feladata a tanulási módok tudatosítása, értelmező tanítása a hozzá kapcsolódó pszichológiai ismeretekkel összefüggésben.

Az eredményes tanuláshoz nélkülözhetetlen a megfelelő koncentrációképesség, a jól fejlett beszédképesség, a hatékony olvasás képessége, a problémamegoldó gondolkodás képessége, az emlékezőképesség, azon belül a lényegkiemelő képesség fejlesztése.

A szakképző intézmény igen fontos feladata, hogy figyelembe vegye, s eredményesen tudja kezelni a tanulók, képzésben résztvevők közötti fejlettségből, a sajátos adottságból, érdeklődési, tanulási, stílusból adódó különbségeket.

Ennek feltárásában és felzárkóztatásában nyújt segítséget a szakképző intézmény pszichológusa.

Ehhez a szakképző intézménynek olyan kínálatot kell nyújtania, olyan feltételeket kell teremtenie, ahol minden tanuló, képzésben résztvevő érdeklődésének megfelelő tartalmú és szintű elfoglaltságot talál. Mindenki tehetséges valamiben, s ha kínálatunk alapján sikerélményhez juttatjuk a tanulót, képzésben résztvevőt, akkor az egész személyiségére és tevékenységére kedvező hatást gyakorol. Ez nem könnyű feladat, hiszen egyre gyakrabban találkozunk igénytelen, közömbös, érdektelen tanulókkal, képzésben résztvevőkkel. De a tehetséges, érdeklődő tanulók, képzésben résztvevők alkotásvágyát erősítenünk kell, és külön feladatok megjelölésével, külön foglalkozások keretében tovább fejleszteniük szükséges.

A speciális képességek, szokások, készségek, ismeretek fejlesztése a szakmai képzés feladata. Ezen belül igen fontos az alkotóképesség fejlesztése, amely tevékenykedtetéssel, cselekedtetéssel fejleszthető. Ennek érdekében olyan sokféle, változatos szervezeti és módszertanból adódó megoldásokat kell alkalmaznunk, amelyek elősegítik, hogy minden tanuló, képzésben résztvevő elsajátítsa legalább a társadalmi beilleszkedéshez és az egyszerűbb szakmák elsajátításához szükséges színvonalú felkészültséget (alapfokú szakképesítés). E minimum felett minden tanuló, képzésben résztvevő alkalmat és segítséget kapjon, hogy adottságból adódó lehetőségeinek legfelső határáig eljuthasson, hogy felismerje, kipróbálhassa, miben a legjobb, az adott szakmacsoporton belül milyen tevékenységi körökhöz van leginkább tehetsége.

Segítenünk kell tanulóinkat, képzésben résztvevőket abban, hogy egyéniségüknek és a tantárgyak sajátosságainak megfelelő tanulási kultúrával rendelkezzenek, mert tanulási szokásaik, technikáik nagyban befolyásolják az iskolai teljesítményüket. A rossz tanulási technikával rendelkező tanulók, képzésben résztvevők munkáját különböző tanulásmódszertani programokkal kell segítenünk.

A tanulók, képzésben résztvevők legyenek birtokában azoknak a szociális képességeknek, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy etikus, társas lényekké válhassanak.

Tanulóinkat, képzésben résztvevőket meg kell tanítani az élet tiszteletére, az emberi munka és a kultúra megbecsülésére, a természet szeretetére, az igazság tiszteletére. Ehhez önfegyelemre, az erkölcsi normák ismeretére, az erkölcsös cselekvés igényére, az élet szépségeinek értékelésére, tevékeny és alkotó életre van szükség. Az európai értékek tisztelete, a szülőföld és a haza szeretete, az iskolai hagyományok őrzése és ápolása jelentkezen igényként tanulóinkban, képzésben résztvevőikben. Jogos elvárásunk, hogy a tanulók, képzésben résztvevők ismerjék meg a kulturális örökségünk jellemző sajátosságait, szűkebb környezetünk történelmi, népművészeti és más emlékeit és értékeit. Fontos, hogy kialakuljon tanulóinkban, képzésben résztvevőikben a szakképző intézményhez való kötődés. Támogatnunk kell azokat, akik többet akarnak, akikben egészséges küzdőszellem él.

Ezek alapján a következő konkrét **pedagógiai feladatok** köré csoportosítjuk szakmai oktatói munkánkat:

- Erkölcsi nevelés: az alapvető erkölcsi értékek megismerése, meggyőződésé alakítása.
- Értelmi nevelés: értelmi képességek, önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Közösségi nevelés: társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az emberi együttélés, kulturált viselkedés szabályainak elsajátítása.
- Érzelmi nevelés: az érzelmek felvállalása, a pozitív cselekvésre készítő érzelmek felismerése.
- Akarati nevelés: önismeret, a személyiség tudatos megismerésére, kiteljesítésére való igény kialakítása.
- Nemzeti nevelés: a szülőhely és a haza múltja, hagyományai iránti érdeklődés és tisztelet; a nemzeti kultúra megbecsülése.
- Állampolgári nevelés: az állampolgári jogok és kötelességek megismertetése a tanulókkal, a képzésben résztvevőkkel. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi, szociális jelenségek, problémák iránt; a tolerancia kialakítása.
- Munkára nevelés: az emberi munka értékének hangsúlyozása és tisztelete.
- Testi nevelés: az egészség és a sport jelentőségének ismerete, az egészséges életmódra való igény kialakítása.
- Környezeti nevelés: a természet értékeinek védelme, felelős véleményalkotás a globális környezeti problémákról.
- Tudatos vásárlóvá nevelés az Európa Bizottság programja és ajánlott segédanyagai alapján.
- A kompetenciafejlesztő módszerek, eljárások terjesztése az oktatótestületben, ezek tudatosítása.
- A kompetenciafejlesztés tárgyi feltételeinek a kialakítása.

A személyiségfejlesztés szinterei:

- Tanórai ismeretszerzés: ennek személyiségfejlesztő hatása az egyik legjelentősebb tényező. Itt van lehetőség korszerű, színvonalas alpműveltséget és szakmai műveltséget szerezni, és szert tenni a változásokra fogékony szemléletmódra.
- Személyiség- és közösségalkító munkánk részeként fejlesztjük a tanulók, képzésben résztvevők életpálya-építési és a szociális és életviteli kompetenciáit.
- Tanórán kívüli tevékenységi területek: a szakköri munka, a sportkör, művészeti csoportok, tanulói versenyek, vetélkedők munkájában való részvétel az önálló ismeretszerzés által járul hozzá a személyiségfejlesztéshez.

2.4. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A középiskolás korosztály jelentős testi, lelki, szociális változásokon megy át. Mind ezek mellett a társadalom jelentős elvárásokat támaszt a felnövekvő generáció elé. A helyes önismeret, önértékelés kialakulása, a sikeres családi életre való felkészülés döntőfontosságú a tanulók, képzésben résztvevők személyes sikereinek eléréséhez. Az egészségvédelmi szempontból felkészült, igényes fiatalok, szülővé válva – mint a gyermeknevelés fő letéteményesei – példamutatásukkal megsokszorozhatják a befektetett tudás hatékonyságát.

Tanulói egészségfejlesztéssel kapcsolatos értékek:

- Tanulók, képzésben résztvevők "egészség = érték" szemléletének mélyítése
- Egészséges táplálkozás elősegítése
- Mozgás, aktivitás megszerettetése
- Elsősegélynyújtásban jártas fiatalok nevelése
- Mentális egészség fejlesztése
- Családi életre nevelés
- Közösségi színterek
- Partnerség
- Szülők bevonása
- Gyermekünk egészséges jövője
- Környezetünk szépítése

2.4.1. *A szakképző intézmény iskola egészségfejlesztéssel összefüggő céljai*

Általános cél:

Szakképző intézményünkben az egészségfejlesztési tevékenység célja leginkább az, hogy képessé tegyük tanulóinkat, képzésben résztvevőket arra, hogy egyre nagyobb kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel, és mindezhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel. Szakképző intézményünk védett keretein belül biztosítani lehetőséget arra, hogy a fiatalok képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására. Célunk mindemellett az is, hogy a tiltások mellett alternatívát mutassunk a szabadidő tartalmas, hasznos és kellemes eltöltésére.

Fő célok:

Az egészségfejlesztési stratégiánk, igazodjék a nemzeti egészségvédelmi és drog stratégiai célkitűzésekhez és a szakképző intézmény szakmai programjához, valamint drog-prevenációs stratégiájához:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíteni az iskolai közösség egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és egészséges környezet biztosítását az eredményes tanuláshoz.
- Szakképző intézményünk közvetítsen olyan egészségfejlesztő értékeket, melyek magukban foglalják
  - a primer prevenciót,
  - az egészséges táplálkozást,
  - alapfokú elsősegély-nyújtási ismereteket,
  - a mozgás iránti igényt,
  - a mentálhigiénét,
  - az egészségvédelmi felvilágosítást,
  - az egészségre káros szokások (drog, alkohol, dohányzás) megelőzését,
  - az egészség és cselekvésorientáltságot,
  - az önségítést,
  - a társas életre nyitott teljes értékű ember kialakítását.
- A programok során szem előtt kell tartani a tanulók, képzésben résztvevők életkori sajátosságait, önmegvalósításuk igényét.
- Törekedni kell olyan látásmód kialakítására, mely a diákokat, képzésben résztvevőket a személyes kompetenciáik fejlesztésére segíti, hogy felnőtt korukban az egészséges életvitel szerint tudjanak pozitív döntéseket hozni.
- Erősödjön identitásuk, az önértékelés, kapcsolat teremtés és a veszélyhelyzetben való döntések területén.
- Tudjanak NEM-et mondani, az egészségkárosító magatartásformákra, saját egészségük megóvása érdekében. Ehhez szükséges a magas szintű egészségkultúra, az önismeret és személyiségük autonóm felvállalása.
- Segíteni a megbetegedési veszélynek kitett, a szűrővizsgálatok során felismert betegeket, a drogokkal kapcsolatba kerülő tanulókat, a megfelelő szakellátás, segítség megtalálásában.

2.5. A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A fiatalok manapság nagyon korán szembesülnek az elmagányosodás és a kirekesztettség érzésével. A valahová tartozás hiánya különösen hajlamossá teszi a fiatalokat arra, hogy szociális deficitjüket előítéletekkel, gyűlölettel, agresszivitással ellensúlyozzák. Mindez a

szakképző intézmény számára különleges kihívást jelent. Ma ezért is válik egyre fontosabbá, hogy a fiatalok egy pozitív osztályközösség keretében alkalmat kapjanak arra, hogy kialakítsák saját identitásukat, és így ne a kétes értékű csoportosulások jelentsék számukra az egyetlen alternatívát. Az igazi nevelőközösség az egyetemes emberi, kulturális, vallási, nemzeti, szociális értékek hordozója és közvetítője amellet, hogy előtérben maradnak az egyén sajátosságai.

Ez ránk azt a kötelezettséget rója, hogy:

- az eddigieknél jobban törődünk a jó osztályközösség (iskolai közösség) kialakításával;
- diákjainkat, képzésinkben résztvevőket tudatosan készítjük fel az osztályban előforduló konfliktusok kezelésére és a mássággal kapcsolatos magatartásra;
- a peremhelyzetben levő osztálytársak közösségbe történő integrálása;
- az osztályban végbemenő csoportdinamikai folyamatokat közösen pozitív irányba befolyásolni.

A közösségfejlesztés lehetőségei intézményünkben:

- Az osztályfőnöki órán nyílik lehetőség arra, hogy a szakképző intézménybe kerüléstől kezdve tudatosan irányítsuk tanulóink, képzésben résztvevők közösségi magatartását:
  - egymás megismerése és elfogadása (a játékos lehetőségek kiaknázásával),
  - az együttműködés gyakorlása,
  - osztályképviselők együttes megválasztása (kölcsönös bizalom alapján).
- Az új szemléletű, gyakorlatorientált oktatás, a projektek tervezése az oktatók összehangolt munkájával.
- Csoportos beszélgetés (egymásra figyelés megtanulása, szabatos véleményformálás, érvelés, vita).
- Szociometriai felmérések készítése (informálódás, háttérfeltárás céljából).
- Az osztálykirándulások (programok) tervének közös kialakítása.
- Ünnepek, megemlékezések méltó megtartása.

Az iskolai közösséget formáló legfontosabb csoport a diákönkormányzat, amely patronáló oktató közreműködésével irányítja az iskolai diákéletet.

Ennek színterei:

- diák-önkormányzati megbeszélések,
- szakképző intézmény diákparlamentje,
- sportkörök,
- iskolaújság,
- iskolarádió,
- szakkörök,
- szakképző intézmény szakmai napjainak szervezése (meghívott előadók, nyelvi estek, zenedélután, vetélkedők stb.),

- szakképző intézmény diáknapja (akadályverseny, kirándulás),
- különféle tanulói közösségek szervezése oktatói felügyelettel.

A 9. évfolyamon az osztályközösség építés irányítója az osztályfőnök, akinek kiemelt koordinációs feladata az osztályfőnöki projektek megvalósítása, az oktatók munkájának összefogása.

2.6. Az oktatók helyi intézményi feladatai

Az oktatók feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Az oktatók legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók, képzésben résztvevők dolgozatainak javítása,
- a tanulók, képzésben résztvevők munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák, foglalkozások dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók, a képzésben résztvevők fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, szakképző intézmény mérésein,
- szakképző intézmény kulturális, és sportprogramjainak szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel oktatótestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók, a képzésben résztvevők felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, szakképző intézmény ünnepségeinek és rendezvényeinek megszervezése,
- szakképző intézmény ünnepségei és rendezvényein való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- szakképző intézmény dokumentumainak készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

2.7. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki - és az operatív munkaközösség vezetőivel konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- A szakképző intézmény szakmai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, képzésben résztvevőket munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban oktatók munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók, képzésben résztvevők tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók, képzésben résztvevők magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát az oktatótestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok, törzslap megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az ifjúságvédelmi szervekkel.
- Tanulóit, képzésben résztvevőket rendszeresen tájékoztatja a szakképző intézmény előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók, képzésben résztvevők jutalmazására, büntetésére, segítészésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki - és az operatív munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal, képzésben résztvevőkkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Intézményünk alapító okiratában foglaltak szerint ellátjuk a kiemelt figyelmet igénylő, vagyis a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX törvény és a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet vonatkozó cikkelyei alapján szervezzük kontrollvizsgálatukat, fejlesztő foglalkozásaikat.

A 8. osztályos tanulók jelentkezési lapjukhoz csatolják a meglévő szakértői javaslatot, így a felvételi eljárás során már érvényesíthetők az esetleges kedvezmények, tantárgyi mentességek.

Szeptember 15-ig rendszerezzük, előzetesen fejlesztő csoportba soroljuk a kezdő és a felmenő évfolyamok tanulóit, képzésben résztvevőket fogymatékossági típus, fejlesztendő terület alapján, illetve tájékoztatást adunk a tanulóknak, képzésben résztvevőknek a fejlesztő órákon való részvételi kötelezettségükről, a tantárgyi mentességek érvényesítéséről.

A fejlesztő és gyógypedagógus feladatot ellátó oktatók tanórán kívüli tevékenység keretében tartják a foglalkozásokat, a hiányzókat a digitális naplóban rögzítik.

A tantárgyi felmentésekről a szülői kérelem beérkezése után igazgatói határozat készül, a felmentés tényét, a kedvezményeket az osztályfőnök írja be a digitális naplóba.

A fejlesztő pedagógus feladatot ellátó oktatók egyéni fejlesztési tervet készítenek minden tanulóról, képzésben résztvevőről ugyanígy az oktató is, aki a fejlesztő és gyógypedagógus feladatot ellátó oktatóval folyamatosan együttműködve ad differenciált feladatokat a rászorulóknak.

A minimum követelmények meghatározása a munkaközösségek feladata, ezek beépülnek a tanmenetekbe és a helyi tantervbe is.

Intézményünkben a fejlesztő pedagógus feladatot ellátó oktatók feladatai közé tartozik az SNI, BTMN tanulók, nyilvántartása, fejlesztő óráik szervezése, kapcsolattartás a szakszolgálatokkal, a kontrollkötelesek listájának, dokumentációjának összeállítása az általános igazgatóhelyettes koordinálásával.

2.8.1. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A gyermekközponúság, az egyéni kapcsolatok fontossága, az egyénre szabott, hozzá igazodó feladatok adása intézményünkben azért kiemelt szerepű, mert a szociális problémákkal, tanulási nehézségekkel küszködő gyerekek számára még fontosabb a sikerélmény, az előrelépés érzése.

Az szakmai oktató munka, a személyiségfejlesztés és a tehetségek felismerésének legfontosabb színterei:

- **Tanítási óra, foglalkozás:** itt van lehetőség egyénre szabott, differenciált feladatokkal, gyűjtőmunkával, szorgalmi feladattal sikerélményhez juttatni a tanulót, képzésben résztvevőt önálló munkára szoktatni, egyéni tempójához igazodni. A tanórán belüli forma lehet a csoportbontás, illetve olyan nívócsoport létrehozása, amelyben a közel azonos képességű gyerekek egymást erősítve, serkentve haladhatnak.

Lehetőséget adunk a tanulóknak, képzésben résztvevőknek egyéni fejlődési ütemük szerinti tovább haladásra, melynek érdekében differenciált képességfejlesztést végzünk.

A gyorsabban haladni képes tanulóknak, képzésben résztvevőknek a tananyag elmélyítése, mélyebb megértése, látókörük szélesítése, a motiváció fenntartása érdekében egyéni fejlesztő feladatokat dolgozunk ki.

A tehetséges diákok, képzésben résztvevők számára biztosítjuk, hogy képességeiket bemutathassák. Versenyekre készítjük fel és indítjuk őket, osztálykeretben, iskolai, városi és országos rendezvényeken szereplési lehetőségekhez juttatjuk őket, pályázati lehetőségeket kutatunk fel számukra.

- **Tanórán kívüli tevékenységek:** ezeket a tanuló, képzésben résztvevők öntevékenységére építve, a tanuló, képzésben résztvevők igényei és a szakképző intézmény feltételei alapján szervezzük. Ezek a részvétel önkéntes a diák, képzésben résztvevők részéről, szervezését a tanuló, képzésben résztvevők, az oktatótestület, szülői közösség kezdeményezheti.

Formái:

- diákkörök,
- művészeti csoportok,
- szakképző intézmény sportkörei,
- szakképző intézmény szakkörei,
- versenyek, vetélkedők: iskolai, városi területi, országos versenyeken való részvétel, illetve felkészülés,
- nyelvvizsgára való felkészítés,
- emelt szintű érettségire való felkészítés,
- felkészítés a szakmai képesítő vizsgákra.

- **Tanulók, képzésben résztvevők szakképző intézményen kívüli tevékenysége:** a tanuló, képzésben résztvevő, a szülő és az osztályfőnök tudtával, írásbeli engedélyével részt vehet valamely intézmény, szervezet munkájában. Ha azonban ez a tevékenység meghaladja teherbíró képességét, károsan hat magatartására, tanulmányi eredményére, eltiltható e munkától.

Formái:

- könyvtárlátogatás,
- múzeum-, színházlátogatás, mozi,
- szakmai kiállítások, bemutatók,
- tanulmányi és osztálykirándulások,
- tábor,
- ismeretterjesztő előadások, kulturális rendezvények,
- külföldi kapcsolat – testvérvárosokkal és iskolákkal való kapcsolattartás,
- sportversenyeken és egyesületek munkájában való részvétel,
- művészeti és kulturális szervezetek munkájában való részvétel,

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben az új tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés,

- kooperatív technikák,
- projektmódszer,
- tevékenységközpontú pedagógiák.

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- **individuális tanulás:** valamennyi gyerek, képzésben résztvevő számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló, képzésben résztvevő sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.
- **kooperatív tanulás:** a tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók, képzésben résztvevők aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).
- **projekt módszer:** ez az a módszer, amely a gyerekek, képzésben résztvevők érdeklődésére épít, kizárja, hogy csak a tankönyvet oktassuk. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Feltételek:

- Tárgyi feltételek:
  - Szakképző intézmény könyvtára, digitális tananyaggyűjteménye,
  - Számítógép, mint fejlesztőeszköz,
  - Videók, zenei anyagok,
  - Kompetencia alapú tankönyvek és szakmai könyvek (egyszerű alapfeladatokkal, többszintű nehézségi fokkal, szorgalmi és választható feladatokkal).
- Személyi feltételek:
  - Az oktató gyerekközpontú beállítottságú legyen. Hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása.
  - Az oktató nevelési stílusa megfelelő legyen (együttműködő, ne erőszakos, ne tehetetlen, ne korlátozó, ne közömbös). Differenciálás heterogén csoportban.
  - Az oktató tudása megfelelő legyen. Legyen képes az önművelésre, önképzésre. IKT eszközhasználat, web alapú tanulásirányítás.
  - Jó kapcsolat a családdal. Szükség esetén bevonva a családsegítő szolgálatok munkatársait.

2.8.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók, képzésben résztvevők felzárkóztatását segítő, fejlesztő program

A felzárkóztatás célja a szerény képességekből, a hozott hátrányokból adódó lemaradás csökkentése, egészségügyi vagy szociális okból a versenyt nem bíró tanulók, képzésben résztvevők segítése, alapkészségek fejlesztése, a tantervi minimumkövetelmények elérése.

Egyre több a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, képzésben résztvevő. Esetükben szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján az igazgató határozatot hoz - a gyakorlati képzés kivételével – egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés módjáról (pl. tantárgyi könnyítés vagy mentesítés).

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, képzésben résztvevők felzárkóztatása, fejlesztése

A fejlesztőpedagógus feladatot ellátó oktató, a gyógypedagógus feladatot ellátó oktató és az oktató egyéni fejlesztési tervet készít, szükség esetén minden tantárgyból.

A tanulmányaikban lemaradó, tanulási kudarcral küzdő diákok, képzésben résztvevők felzárkóztatása kiemelt feladatot jelent az oktatótestület számára. Ez minden oktatónak feladata a szaktárgyi tevékenysége keretében, és minden kollégiumi oktatónak és osztályfőnöknek a nevelési programja megvalósítása során.

A tanulók, képzésben résztvevők személyiségfejlődése érdekében a nevelési folyamatba olyan motivációs tényezőket kell beépíteni, amelyek a tanulók, képzésben résztvevők számára fontos tevékenységgé teszik a tanulást, igénylik az új ismeretanyagok megszerzését.

A tanuláshoz kedvet teremtő és ösztönző siker jelenthet esélyt arra, hogy a tanulók, képzésben résztvevők megismerjék az önálló ismeretszerzés örömét, és bennük igazi érdeklődés, tudásvágy ébredjen.

A felzárkóztatást segítő, fejlesztő programok megvalósításának menete:

A sikeres tanulás előfeltétele intézményünkben, hogy az ideérkező tanulók, képzésben résztvevők birtokában legyenek a folyékony, gyors és értelmes olvasásnak, melynek feltétele a szövegösszefüggések megértése, a belső beszéd fejlettsége és a jellegzetes jelrészletek felismerése alapján változatos szövegegységek gyors azonosítása. A szövegösszefüggés megértése és a belső beszéd fejlettsége egyaránt összefügg az általános beszédkészség fejlettségével.

Tapasztalataink szerint a szakképző intézményünkbe érkező tanulók, képzésben résztvevők közül többen e képesség nem megfelelő szintje miatt nem érnek el sikereket a tanulás során. Ezért kiemelt feladatunk, hogy a 9. évfolyamon felmérést végezzünk e hiányosság felderítésére foglalkozunk a néma-értő, hangos-értő olvasási képesség fejlesztésével.

A fentiek megvalósítása a felzárkóztatási programban lehetséges, amelynek formái lehetnek:

- tanév elején felmérés készítése,
- tanulás tanítása,
- hiányosságok pótlása,
- alapkészségek gyakoroltatása,

- korrepetálások az alapkészségek és követelmények elsajátítására,
- differenciált és csoportfoglalkozások egyes tanulókra kötelező jelleggel,
- tanuló párok, tanulószoba,
- a gyengébb képességűek motiválása az új ismeretek elsajátítására,
- egyéni beszélgetések, sikerélményekhez juttatás,
- minimum követelmények megfogalmazása.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdők segítése (fejlesztő program)

Mivel az intézményünkbe járó tanulók, képzésben résztvevők családi háttere, kiinduló helyzete nagyon változatos, sokszor hátrányos és problémás, így maximálisan arra kell törekednünk, hogy szülővel, kollégával, diákkal, képzésben résztvevővel együttműködve az őt érő külső és belső hatásokat értelmezni tudja, s ez alapján dönteni, választani legyen képes.

Szükséges átgondolni – a tanulókkal, képzésben résztvevőkkel együtt – a világban betöltött helyüket, szerepüket, értelmes célt találni, annak eléréséhez megkeresni a megfelelő eszközt. Mindez azért szükséges, mert sok-sok tényező befolyásolja ezt a korosztályt, s kellő belső kontroll hiányában önértékelésük szélsőséges lesz. A különböző nehézségekkel küzdő gyermekek legfőbb jellemzője a tervező magatartás hiánya és a meggondolatlanság.

Ezek leküzdéséért:

- Fejlesztjük a tervezéssel kapcsolatos készséget.
- Önuralomra nevelünk.
- Az önbecsülést összehangoljuk az önismerettel.
- Hatékony tanulási módszereket oktatók.
- A tanulási kudarcok és a viselkedési problémák leküzdése érdekében teljesíthető feladatsorokat adunk, sikerélményre törekszünk.

2.8.3. Felzárkóztatás, fejlesztés, tehetség-gondozás, konzultáció; speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából

Intézményünkben a 9. évfolyamosok körében végzett bemeneti mérések eredményétől függően különös figyelmet fordítunk arra, hogy viszonylag rövid időn belül azonos felkészültségi szintre tudjuk hozni a diákokat, képzésben résztvevőket és kiküszöböljük az általános iskolai felkészítések különbözőségeiből adódó hiányosságokat. A tehetséges tanulók, képzésben résztvevők számára külön felkészítő foglalkozásokon biztosítjuk, hogy a városi, megyei, területi, országos versenyeken olyan eredményt tudjanak elérni, mely elégedettséget, sikerélményt indukál a diákokban, képzésben résztvevőben és a szakképző intézmény jó hírét is öregbíti.

2.8.4. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Intézményünkben nagy számban található szociálisan hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű diák, képzésben résztvevő. Átmeneti nevelt, utógondozott, ideiglenes

elhelyezéssel tanuló, állami gondozott tanulókat, képzésben résztvevőket is nevelünk, oktatunk.

Az utóbbi években országos problémává vált a deviáns magatartás, a családok romló szociális helyzete.

Intézményünkben a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az osztályfőnökök látják el az általános igazgatóhelyettes koordinálásával. Köteles ebben a munkában közreműködni az intézmény valamennyi oktatója, az iskolapszichológus és a védőnő is.

Legfontosabb feladatunk, hogy megismerjük a tanulók, képzésben résztvevők családi hátterét, fokozott figyelemmel kísérjük azokat a családokat, akik egyedül nem képesek – anyagi helyzetük vagy más oknál fogva – eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos feladatoknak. Ha indokolt, haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, és ezen keresztül kezdeményezni azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyek a szakképző intézmény rendelkezésére álló pedagógiai eszközökön, anyagi lehetőségeken túl segítséget nyújthatnak a tanulóknak, képzésben résztvevőknek és szüleiknek.

Különösen fontos a tanulók, képzésben résztvevők fejlődését akadályozó okok feltárása, a káros hatások megelőzése és ellensúlyozása.

A szakképző intézmény saját lehetőségein belül a következő konkrét tevékenységet látja el:

- a szociálisan hátrányos tanulók, képzésben résztvevők ügyeinek intézése (kedvezményes étkeztetés, tankönyvtámogatás, pályázati lehetőségek kihasználása stb.),
- egészségmegőrző, mentálhigiénés előadások, programok szervezése, sportolási lehetőség (drog-prevenció),
- a vidékről naponta bejáró tanulók, képzésben résztvevők kéréseit támogatja, illetve képviseli bizonyos fórumokon (pl.: menetrend-összeállítás),
- igény szerint a kiskunfélegyházi, rászoruló tanulók, képzésben résztvevők esetén ingyen tiszórai lehetőség biztosítása,
- indokolt esetben külső szakértők (pszichológus, orvos, logopédus stb.) közreműködését kéri a felmerülő problémák megoldásában.

2.8.5. Szociális hátrányok enyhítését célzó pedagógiai tevékenység

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a tanulók, képzésben résztvevők, akiket szociális tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben. Feladatunk segíteni minden hátrányos helyzetű, de különösen a szociális hátrányban lévő tanuló, képzésben résztvevőt képességeinek kibontakozásában.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulókkal, képzésben résztvevőkkel kapcsolatos feladatokat az erre felkért oktató hangolja össze. Helyzetfelmérés után meghatározza a tevékenység célját, valamint a lehetőségek számbavételével a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

[Kifutó rendszerű Arany János Kollégiumi Szakközépiskolai Program](#)

A Kiskunhalasi Szakképzési Centrum Kiskunfélegyházi Kossuth Lajos Szakképző Iskolája és Kollégiuma intézménnyel együttműködési megállapodás keretein belül veszünk részt az Arany János Kollégiumi Szakközépiskolai Programban. Intézményünk a Kossuth Lajos Szakképző Iskola és Kollégiummal együttműködésben valósítja meg a programot különös tekintettel az alábbi feladatokra:

- támaszt, egyéni figyelmet biztosítunk a programban résztvevő diákok, képzésben résztvevők számára,
- együttműködést biztosítunk az oktató/osztályfőnök/szülő, kollégium, társkollégium és a gyerekek között,
- részt veszünk a havonta megrendezésre kerülő kontaktórákon valamint a tanulóinkat, képzésben résztvevőket érintő rendezvényeken,
- a programokon tanulókísérést, foglalkozásvezetést vállalunk,
- a felzárkóztató hétvégéken szakmai tanulássegítést nyújtunk,
- évente három alkalommal a diákhöz, képzésben résztvevőhöz tartozó *fejlesztési tervnek* megfelelően dokumentáljuk a *fejlesztési célokat* és az ehhez viszonyított megvalósulást, azaz a történéseket,
- rögzítjük és gondozzuk a diák, képzésben résztvevő *egyéni fejlesztési tervét*,
- *mentor választást segítjük*,
- mentort biztosítunk, aki
  - olyan viszonyt alakít ki mentoráltjával, amely lehetővé teszi, hogy a diák, képzésben résztvevő hozzá, mint megbízható segítőhöz fordulhasson,
  - a diákkal, képzésben résztvevővel közösen alakítja ki annak *tanulási tervét*, figyelemmel kíséri tanulmányi előmenetelét,
  - figyelemmel kíséri mentoráltjának hiányzásait,
  - igyekszik rálátással bírni mentoráltjának szakképző intézményen kívüli életére, kapcsolataira,
  - a diákkal, képzésben résztvevővel való történéseket – tervet és megvalósulást – az egyéni fejlesztési tervben rögzíti, dokumentálja.

2.9. A tanulóknak, képzésben résztvevőknek a szakképző intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az intézmény tanulóinak, képzésben résztvevőinek közösségét a diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja a szakképző intézmény a lehetőséget, hogy a tanulók, képzésben résztvevők összességét érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák. A diákönkormányzat a szakképző intézmény diákjainak, képzésben résztvevőinek érdekvédelmi, jogérvényesítő szervezete, tevékenysége a tanulókat, képzésben résztvevőket érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Intézményünkben minden tanév szeptemberében osztályonként 2 főt választanak, akik képviselik társaikat a havonta tartott megbeszéléseken. A diákönkormányzatot segítő

oktatót a szakképző intézmény igazgatója bízza meg. A diákképviselők részt vesznek a fegyelmi tárgyaláson.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a szakképző intézmény SZMSZ-e, a Szakmai Programja jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzat dönt egy tanítás nélküli munkanap programjáról.

Intézményünk évente 1 alkalommal tart diákközgyűlést intézményi szinten, melynek tervezett témáit, napirendi pontjait 15 nappal előbb nyilvánosságra hozza a helyben szokásos módon.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet az iskolai életre vonatkozó bármely kérdésben, így pl.:

- a tanulók, képzésben résztvevők jutalmazási elveire,
- önkéntes munkára, környezetvédelmi akciók tervezésére,
- a szakképző intézmény sporttevékenységére,
- a szakképző intézmény hagyományainak ápolására,
- tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formáira stb.

A szakképző intézmény tanulóinak, képzésben résztvevőinek véleménynyilvánítási formái, színterei:

- diákközgyűlés,
- osztálygyűlés,
- diák-önkormányzatiülés,
- osztályfőnöki óra,
- alkalmi felmérések,
- igazgatói megbeszélés.

2.10. A tanuló, képzésben résztvevő, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

2.10.1. Az szakképző intézmény és a kiskorú tanuló törvényes képviselője közötti kapcsolattartás

A szakképző intézményen kívüli negatív környezeti hatások esetében A szakképző intézmény és a szülői ház között munkamegosztást kell kialakítani. A szakképző intézmény csak azért vállal felelősséget, amit jogosítványai megengednek. A tanuló, képzésben résztvevő iskolán kívüli tevékenységében a szülői háznak van meghatározó szerepe, de segítséget kell adnunk a

szülőknek azokban a súlyos esetekben (drogfogyasztás, alkoholizálás, fiatalkori bűnözés), amikor ezeknek megoldása már kilép a családi keretek közül. Ilyenkor fontos szerepet tölt be a szakképző intézmény, az osztályfőnök, az iskolapszichológus, stb. Az elmúlt időszakban jelentős mértékben hangsúlyossá vált az oktatási intézmények kapcsolattartása környezetükkel. Szakképző intézményünkben stratégiai cél, hogy a szülő, törvényes képviselő, tanuló, képzésben résztvevő, szakképző intézmény együttműködése több síkon is jól működjön.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- szakképző intézmény nyílt napjai,
- családlátogatások,
- levelezés, telefon, digitális napló,
- osztályszintű vagy csoportszintű megbeszélés,
- fegyelmi eljárás esetén egyeztető eljárás lefolytatása,
- mediáció.

a) Szülői értekezletek rendszere:

- Évente háromszor tartunk szülői értekezletet.

A tanévkezdő szülői értekezleten az évindítás feladatait, és az éves programot hirdetjük meg. Ekkor ismertetjük és fogadtatjuk el a házirendet.

Az őszi szülői értekezleten elemezzük a 9. évfolyamosok beilleszkedését, valamint megkezdjük az ingyen-tankönyv igénylést.

Tavasszal a féléves munkát értékeljük, a tanulmányi helyzetet analizáljuk. Tájékoztatjuk a szülőket a belső beiskolázás lehetőségeiről és a következő tanévben indított felkészítésekről, és a felkészítő személyéről.

- Az éves értekezletek mellett, ha az osztály gyenge tanulmányi eredményt nyújt, magatartása romlik, az osztályfőnök kollégák hívjanak össze rendkívüli szülői értekezletet.

b) Fogadóórák:

- Szükség esetén előre egyeztetett időpontban a szülők rendelkezésére állunk.
- Félévente kétszer általános, központi fogadóórát tartunk, melyen minden oktató részt vesz.

c) Nyílt napok szervezése:

- Szakképző intézményi nyílt napot minden év novemberében szervezünk. A rendezvény a beiskolázást, leendő tanulóink, képzésben résztvevők tájékoztatását szolgálja.

d) A személyes találkozásokon kívül szükség esetén levélben, telefonon tájékoztatjuk a szülőket a felmerülő problémákról. A tanulók, képzésben résztvevők előmeneteléről digitális napló bejegyzései nyújtanak folyamatos tájékoztatást.

e) Az intézmény alapítványa:

- „Korszerű Agrárkultúráért” alapítvány

2.10.2. A szakképző intézmény és a kollégium közötti kapcsolattartás:

- A kollégium a szakképző intézmény tájékoztatása alapján a szakképző intézményi szülői értekezletekhez, fogadóórákhoz, rendezvényekhez igazítja szülői tájékoztatóit.
- Kölsönösen látogatjuk, megtiszteljük egymás rendezvényeit, és ezeket az alkalmakat is kihasználjuk kapcsolataink bővítésére.
- A kollégiumi támogató oktatók és az osztályfőnökök rendszeres kapcsolatot tartanak fenn.
- A szakképző intézmény oktatói és a kollégium támogató oktatói az időszakos jegyellenőrzések alkalmával is tájékozódnak az érintett diákok, képzésben résztvevők előmeneteléről.
- A pedagógiai szempontból nehéz, problémás gyermekek ügyeit körültekintően, segítő fórumok bevonásával, együttműködve oldjuk meg.
- A tanulók, képzésben résztvevők munkájával, életével kapcsolatos fontosabb információkról tájékoztatjuk egymást, valamint a szülőket az egészségesebb, jobb kapcsolatok érdekében.

2.10.3. A szakképző intézmény és további partnerei közötti kapcsolattartás:

Partner	Képviselője	Szakképző intézményi kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
Felnőttképzésben résztvevők	esporttitkár felnőttképzési vezető	igazgató, — szakmai igazgatóhelyettes felnőttképzési vezető	telefonon, írásban és szóban tanfolyam kezdetén és végén
Fenntartó	főosztályvezető	igazgató	személyesen, írásban

			folyamatos napi kapcsolat kérelem előterjesztés kötelező formák – beszámolók jelentések
Partner	Képviselője	Szakképző intézményi kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
Déli Agrárszakképzési Centrum	főigazgató	igazgató	személyesen, írásban folyamatos napi kapcsolat kérelem előterjesztés kötelező formák – beszámolók jelentések
Korszerű Agrárkultúráért Alapítvány	Csányi György elnök	igazgató	kuratóriumi üléseken évente
Gyermekjóléti Szolgálatok	ügyintézők	általános igazgató helyettes	telefonon, írásban, folyamatosan
Iskolai egészségügyi szolgálat	Védőnő	operatív munkaközösség- vezető	személyesen, telefonon, írásban – havonta, ill. folyamatos
Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc- biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság	igazgató állatorvos	fő- igazgató szakmai igazgatóhelyettes	személyesen, telefonon, írásban – havonta, ill. folyamatos
Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Szolgálat	igazgató	igazgató szakmai igazgatóhelyettes	telefonon/ személyesen – negyedévenként
Bács-Kiskun megyei Agrármeteorológiai Állomás	állomásvezető	szakmai igazgatóhelyettes	szóbeli egyeztetés – negyedévente

Bácsvíz Rt. Kiskunfélegyháza	üzemvezetők	szakmai igazgatóhelyettes	személyesen, telefonon, írásban – negyedévente
~~Tejfeldolgozó és Értékesítő Kkt. Kiskunfélegyháza~~	~~ügyvezető igazgató~~	~~szakmai igazgatóhelyettes~~	~~együttműködési megállapodás keretében, személyesen, telefonon – szükség szerint, folyamatosan~~
Partner	Képviselője	Szakképző intézményi kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
P+P Pékáru Kft. Kiskunfélegyháza, X. ker. 92/B	Polyák Mátyás tulajdonos Hatvani László ügyvezető igazgató Kurucz Róbert tanüzemvezető	igazgató szakmai igazgatóhelyettes	együttműködési megállapodás keretében, szóban, telefonon - folyamatos napi kapcsolat
~~Fornetti – Európa Fagyasztott – Pékáru Kft.~~	~~Palásti – József tulajdonos ügyvezető igazgató~~	~~igazgató~~	~~támogatási – szerződés keretében, – írásban, személyesen – évente~~
Marillen Gyümölcsfeldolgozó Kft.	ügyvezető igazgató	szakmai igazgatóhelyettes	támogatási szerződés keretében, írásban, személyesen – negyedévente
Bugaci Ménes Kft.	ügyvezető	szakmai igazgatóhelyettes	együttműködési megállapodás keretében, telefonon, személyesen – havonta
Fülöp Sándor		szakmai igazgatóhelyettes	telefonon, személyesen
KLIK Kecskeméti tankerülete	tankerület igazgató	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén
KLIK Kiskunfélegyházai tankerülete	tankerület igazgató	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén
Kiskunfélegyháza Város	polgármester	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén

2.11. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

2.11.1. Központi írásbeli felvételi vizsga

Szakképző intézményünk központi felvételi vizsgát nem szervez.

2.11.2. Szóbeli felvételi vizsga

Felvételi vizsga nincs. A felvételtől a 8. félévi tanulmányi eredmények átlagolása alapján dönt a szakképző intézmény. Az átlag számításánál a készségtárgyakat, illetve azokat a tantárgyakat, amelyekből felmentés van, nem vesszük figyelembe.

2.11.3. Belső vizsgák

Próbaérettségit tesz a Technikum minden tanulója, képzésben résztvevője minden tantárgyból az adott tantárgyból történő érettségi tanévének II. félévében.

A témaköröket, feladatlapokat az azonos szakosok közösen határozzák meg és állítják össze. A számonkérés írásban, szóban történik, a szerzett érdemjegyeket háromszorosan vesszük figyelembe.

Házi vizsgát tesznek a technikum (kifutó szakgimnázium is) és szakközépiskolára épülő, 2 éves érettségire felkészítő képzés tanuló a következők szerint:

A) a technikumi tanulók 10. évfolyam végén: matematika, történelem valamint magyar nyelv és irodalom tantárgyakból.

11. évfolyam végén pedig idegen nyelvből és az 5. vizsgatárgyból.

B) a 2 éves, érettségire felkészítő képzés tanuló a 12. évfolyam végén minden érettségi tantárgyból számot adnak tudásukról a tantárgyak vizsgakövetelményeinek megfelelően, de csak az időarányosan elsajátított ismeretek alapján. Ennek meghatározása a tanév elején az oktatók feladata, amelyet a munkaközösség jóváhagyása érvényesít. A 13. évfolyamon – éppúgy, mint a technikum (kifutó szakgimnázium is) – próbaérettségit tesznek.

A házi vizsgáknak összhangban kell lenniük az érettségi tárgyak követelményeivel. Orientáló szerepe van ezeknek a vizsgáknak/dolgozatoknak az érettségi szintjének megválasztásában is (Érettségi Vizsga Szabályzata: 100/1997. Kormányrendelet).

A számonkérés írásban és szóban történik, a szerzett érdemjegyeket háromszorosan vesszük figyelembe.

Kisvizsgát tesz a szakképzésben résztvevő minden tanuló minden vizsgatárgyból a szakmai vizsga tanévének II. félévében.

Az elméleti oktatásban a témaköröket, feladatlapokat az azonos szakosok közösen határozzák meg és állítják össze. A számonkérés írásban és szóban is történhet, a központi vizsgakövetelményeknek megfelelően.

A gyakorlati oktatásban a szintfelmérések az utolsó két évfolyamban történnek a tanév II. félévében.

A szerzett érdemjegyeket pirossal írjuk és kétszeresen vesszük figyelembe.

Ágazati alapvizsgát kell tenni a tanulóknak, képzésben résztvevő személynek a szakképző iskola 9. évfolyam, valamint a technikum 10. évfolyam szorgalmi időszakának végéig.

A tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia. A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló 3 tagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja.

Az ágazati alapvizsga célja: annak mérése, hogy a tanuló, illetve a képzésben résztvevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéséhez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében megszerezte. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az ágazati alapoktatást követően tehet ágazati alapvizsgát. Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma tekintetében azonos.

Az ágazati alapvizsga követelményeit a Képzési és Kimeneti Követelmények határozza meg, mely alapján a szakképző intézmény állítja össze az ágazati alapvizsga feladatait.

Az ágazati alapvizsga eredménye beszámít a szakmai vizsga eredményébe.

Az ágazati alapvizsga lebonyolítására az intézmény tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Az ágazati alapvizsga gyakorlati vizsgarésze legfeljebb 4 feladatból állhat, a szakterület igényeinek, jellegzetességeinek megfelelően.

Az ágazati alapvizsga sikeres teljesítésével a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy jogosulttá válik a duális képzésbe való belépésre.

Egy szakma megszerzését követően valaki az adott ágazathoz tartozó további szakmát kíván szerezni, az ágazati alapvizsgát nem kell megismételnie.

A javítóvizsgán is sikertelen ágazati alapvizsgát tett tanuló, képzésben részt vevő személy a tanév végén nem minősíthető, tanulmányait az ágazati alapoktatás megismétlésével folytathatja.

Az ágazati alapvizsga teljesítését az év végén adott bizonyítványba be kell jegyezni.

Nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulóknak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ebben az esetben a szakmai vizsga eredményét - az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával - a szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani.

Az ágazati alapvizsga a tanév bármely időszakában tartható. A javító és pótló ágazati alapvizsgát az adott tanévben egy alkalommal kell megszervezni.

Az ágazati alapvizsga előkészítésével kapcsolatos feladatokat a szakképző intézmény látja el.

2.11.4. Egyéb vizsgák:

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

180. § (2) A tanuló félévi és év végi osztályzatait

- a) évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy
- b) a tanulmányok alatti vizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

a) Osztályozó vizsga

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

180.§ (3) Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a) felmentették a foglalkozáson való részvétele alól,
- b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- c) az e rendeletben meghatározott időnél többet mulasztott és az oktatótestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- d) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

(4) Egy osztályozó vizsga – a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott kivétellel – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Osztályozó vizsgát a szakképző intézmény a tanítási év során bármikor szervezhet. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Osztályozó vizsga fajtái:

- **Egyéni munkarend szerint tanulók, képzésben résztvevők vizsgája:** kérelemre létesített egyéni munkarend szerinti jogviszony egy tanévre szól. Az egyéni munkarend szerint tanévet teljesítő tanuló, képzésben résztvevő a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgán tesz tanúbizonytságot.

Tanévekként két alkalommal – januárban és júniusban – szervezünk vizsgát, amelynek időpontjáról levélben értesítjük a tanulót, képzésben résztvevőt és a szülőt, törvényes képviselőt.

A tanuló, képzésben résztvevő a vizsga anyagát, témaköreit az adott oktatótól kapja meg. A felkészüléshez segítséget kérhet. A vizsga egy írásbeli feladatlap megoldásából és/vagy 3 tagú vizsgabizottság előtti szóbeli vizsgából áll. Az osztályzatot jegyzőkönyvben rögzítik, az oktató a digitális naplóba beírja. Az osztályfőnök adminisztrálja a törzslapon és a bizonyítványban az elért eredményt.

Amennyiben a tanuló, képzésben résztvevő nem jelenik meg az év végi osztályozó vizsgán javító vizsgát tehet.

- **Nem osztályozható tanulók, képzésben résztvevők vizsgája:** ha a tanulónak, képzésben résztvevőnek egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák, foglalkozások harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló, képzésben résztvevő teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha az oktatótestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Az oktatótestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló, képzésben résztvevő igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és a szakképző intézmény eleget tett az értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló, képzésben résztvevő mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie. Tanévenként két alkalommal — januárban és júniusban – szervezzük meg. A tanulót, képzésben résztvevőt, a szülőt, törvényes képviselőt az osztályfőnök értesíti levélben. A vizsgaanyagot az oktatók határozzák meg az adott időszak tananyagához igazodva.

A vizsga egy írásbeli feladatlap megoldásából és/vagy 3 tagú vizsgabizottság előtti szóbeli vizsgából áll. Az osztályzatot jegyzőkönyvben rögzítik, az oktató a digitális naplóba beírja. Az osztályfőnök adminisztrálja a törzslapon és a bizonyítványban az elért eredményt.

Amennyiben a tanuló, képzésben résztvevő nem jelenik meg az év végi osztályozó vizsgán javító vizsgát tehet.

- **Előrehozott érettségizők vizsgája:** azok a tanulók, képzésben résztvevők, akik a választott tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát szeretnének tenni, kötelesek részt venni a próbaérettségi vizsgán. A hiányzó évfolyamok tananyagából a tanuló, képzésben résztvevő írásbeli és szóbeli vizsgát tesz az érettségi vizsga követelményei szerint a II. félév folyamán. Az osztályzatot jegyzőkönyvben rögzítik, az eredményt az osztályfőnök rögzíti a törzslapon és a bizonyítványban. A tanuló, képzésben résztvevő ezen követelmények teljesítése után bocsátható érettségi vizsgára.

b) Különbözeti vizsga

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

180.§ (5) Különbözeti vizsgát a tanuló abban a szakképző intézményben tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. A különbözeti vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

Különbözeti vizsgát tesz azon átvett, más intézményből átiratkozott tanuló, képzésben résztvevő, akinek átvételéhez ezt az igazgató előírja.

A tanuló, képzésben résztvevő a vizsga anyagát, témaköreit az adott oktatótól kapja meg. A felkészüléshez segítséget kérhet.

A vizsga egy írásbeli feladatlap megoldásából és/vagy 3 tagú vizsgabizottság előtti szóbeli vizsgából áll. Az osztályzatot a bizottság állapítja meg, ezt jegyzőkönyvben rögzítik, a digitális naplóba az oktató írja be. Az osztályfőnök adminisztrálja a törzslapon és a bizonyítványban az elért eredményt.

Különbözeti vizsga szervezhető akkor is, ha egy tanuló, képzésben résztvevő technikai képzésre jelentkezik szakképző intézményi képzésről, illetve olyan intézményből kerül át, ahol az adott tantárgyat nem tanulta. Ebben az esetben azokból a tantárgyakból kell vizgát tennie a tanulónak, képzésben résztvevőnek, amelyet az előző képzésben nem tanult.

A különbözeti vizsga követelményrendszerét az oktató állítja össze.

c) Pótlóvizsga

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

180.§ (6) A vizsgázó pótlóvizgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

A vizsga egy írásbeli feladatlap megoldásából és/vagy 3 tagú vizsgabizottság előtti szóbeli vizsgából áll. Az osztályzatot a bizottság állapítja meg, ezt jegyzőkönyvben rögzítik, a digitális naplóba az oktató írja be. Az osztályfőnök adminisztrálja a törzslapon és a bizonyítványban az elért eredményt.

d) Javítóvizsga

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

180. § (7) Javítóvizgát tehet a vizsgázó, ha a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,

b) az osztályozó vizsgáról, illetve a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

(8) Javítóvizsga letételére az augusztus tizenötödikétől augusztus hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az igazgató által meghatározott időpontban van lehetőség.

e) Érettségi vizsga

A tanuló a május-júniusi vizsgaidőszakra február 15-ig (valamennyi középiskolában és az országos vizsgaközpontban), az október-novemberi vizsgaidőszakra szeptember 5-ig (a kijelölt középiskolákban) jelentkezhet érettségi vizsgára.

Azok a tanulók, akik 2013. szeptember 1-én kezdték meg 9. évfolyamon tanulmányukat, ágazati szakmai érettségi vizgát tesznek ágazatuknak megfelelően Mezőgazdasági ismeretek és Élelmiszeripari ismeretek tantárgyakból. A részletes ágazati érettségi követelményeket az

érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet és a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet módosításáról 18/2018. (II. 14.) Kormányrendelet tartalmazza.

f) Előrehozott érettségi vizsga

Előrehozott érettségi vizsgára való jelentkezésnek feltétele, hogy a tanulónak teljesítenie kell az iskola helyi tantervében az adott vizsgatárgyra megfogalmazott követelményeket, és meg kell szereznie az abban előírt osztályzatokat. Az osztályzatok megszerzése a teljes tanulmányi időre vonatkozik, és osztályozó vizsgával történik. Az aktuális évben még ténylegesen tanult tárgy tantárgyi követelményeinek teljesítéséhez az írásbeli érettségi vizsgaidőszak megkezdéséig jegyet kell szerezni; ehhez a tanulónak az utolsó hónap anyagából be kell számolnia az oktatóknál, melynek eredményét a naplóban az írásbeli résznél kell bejegyezni.

Ha a tanuló, képzésben résztvevő személy egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti (osztályozó vizsgát tett), osztályzatait minden érintett évre meg kell állapítani és a bizonyítványába is be kell jegyezni.

Ha a diák, képzésben résztvevő személy az előrehozott érettségi vizsga megszerzése érdekében sikeres osztályozó vizsgát tett, akkor az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, a magasabb évfolyamon az órák látogatása alól felmentését kérheti.

g) Szakmai vizsga

A szakképzésben részt vett tanulóink, tanulmányaik befejezése után komplex szakmai vizsgát tehetnek, amelyre a vizsgázónak írásban kell jelentkezniük a vizsgaszervező intézménynél. Ennek határideje iskolai rendszerben a vizsga időpontjától függ:

- februári - márciusi vizsgáknál: december 1. + 15 nap
- májusi - júniusi vizsgáknál: február 15. + 15 nap
- októberi - novemberi vizsgáknál: augusztus utolsó munkanap + 5 nap

Intézményünk a szakmai vizsgákat alapvetően a májusi-júniusi, a javító vizsgákat az októberi-novemberi, ~~valamint a mellékszakképesítés megszerzésére irányuló vizsgákat a februári-márciusi~~ vizsgaidőszakra tervezi.

Az előírt bemeneteli kompetenciák igazolása a vizsgára jelentkezéskor előzetesen történik.

A vizsgára bocsátás feltételeit, a vizsgáztatás szabályait és követelményeit az aktuálisan érvényben lévő Szakmai Vizsgakövetelmények valamint a Képzési és Kimeneti Követelmények (2020. szeptember 1-től indított képzések esetén) tartalmazza. [A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 125. § \(9\) bekezdése szerint, a szakképző intézmény, illetve a szakképzési alapeladatot ellátó többcélú köznevelési intézmény által szervezett szakmai oktatáshoz kapcsolódó szakmai vizsga 2025. december 31-éig](#)

a) az állam által fenntartott szakképző intézményben, illetve szakképzési alapfeladatot ellátó többcélú köznevelési intézményben, valamint
b) az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézményben és szakképzési alapfeladatot ellátó többcélú köznevelési intézményben az együttműködési megállapodásban meghatározott ágazatban is megszervezhető. Ennek értelmében 2025. december 31-ig iskolánk akkreditált vizsgaközpontként működik.

~~A szakmai vizsgák akkreditált vizsgaközpontokban kerülnek megszervezésre. A szakképző intézmények (szakképző iskolák, technikumok) 2025. december 31-ig akkreditált vizsgahelyszíneként működhetnek.~~

2.12. A szakképző intézményváltás, valamint a tanuló, képzésben résztvevő átvételének felvételének szabályai

A tanulói jogviszony az intézménybe való felvételi értesítés alapján beiratkozással vagy átvétellel jön létre. A tanulók, képzésben résztvevők felvételéről, átvételéről a jogszabályi előírásoknak megfelelően a szakképző intézmény igazgatója dönt.

A tanulók felvétele az intézménybe:

- Technikumi évfolyamra

Az általános iskolai tanulmányi előmenetel alapján rangsoroljuk a jelentkezőket. A felvétel e rangsor alapján történik – a felvehető létszámtól függően.

- Szakképző iskolai évfolyamra

A tanulók felvételénél a Szakképzési Törvény előírásait alkalmazzuk.

- A szakmai programban, illetve az Alapító Okiratban jelzett szakmákban lehetséges.
- Feltétel:
  - egészségügyi alkalmasság,
  - a pályalkalmassági követelményeknek való megfelelés,
  - jogszabályban meghatározott életkor,
  - megfelelő tanulmányi eredmény.

Egy másik iskolából történő **átvételt** kérelemre az igazgató dönti el mérlegelve az osztálylétszámot, a tanult tantárgyakat, a szakmacsoportos tantárgyakat, azok eredményeit:

- szeptember 30-ig beszámoló nélkül nyerhet felvételt a tanuló,
- október 1. és november 1. között történő átvétel esetén az oktatási eredmények vizsgálatánál meghatározott tantárgyakból, valamint a más iskola helyi tantervében nem szereplő tantárgyakból **különbözeti vizsga** letétele szükséges. A különbözeti vizsga időpontját a tantárgyak száma dönti el, indokolt esetben türelmi idő biztosítható.

- november 1. és január 31. között csak különleges eljárás keretében van lehetőség tanuló, képzésben résztvevő átvételére,
- a fenti esetek nem teljesítése esetén átvételre csak évfolyamisméltléssel kerülhet sor,
- január 31. után tanuló átvétele csak eredményes I. félév teljesítése mellett lehetséges.
- szakképzésre történő átvételre csak azonos szakképesítés esetén van mód.

Az osztályváltás szabályai:

Minden osztályváltás a szülő, törvényes képviselő írásbeli kérésére, az osztályfőnökök jóváhagyásával történik. Az igazgató dönti el az osztályváltás engedélyezését, mérlegelve az osztálylétszámot, a tanult tantárgyakat, a szakmacsoportos tantárgyakat, azok eredményeit:

- szeptember 30-ig beszámoló nélkül válhat osztályt a tanuló,
- október 1. és november 1. között történő osztályváltás esetén az oktatási eredmények vizsgálatánál meghatározott tantárgyakból, valamint a más osztály helyi tantervében nem szereplő tantárgyakból különbözeti vizsga letétele szükséges. A különbözeti vizsga időpontját a tantárgyak száma dönti el, indokolt esetben türelmi idő biztosítható.
- egyéb esetben osztályváltásra csak évfolyamisméltléssel kerülhet sor.

Kifutó rendszerben a szakképző intézményben régi OKJ-s szakmát szerzett tanuló, képzésben résztvevő tanulmányait folytathatja érettségire történő felkészítő osztályban.

Technikus évfolyamon szakképző intézményünk tanulói, vagy a szakiránynak megfelelő másik iskolából érkezők különbözeti vizsga nélkül folytathatják tanulmányaikat. Más jelentkezők bekapcsolódása csak a 2 éves képzésbe lehetséges.

Érettségivel rendelkező tanuló a szakképző iskolai képzés 9. évfolyamára vehető fel, a közismereti képzés alól mentesül. Speciális esetekben ettől el lehet térni (egyéni tanrend).

A szakmai képzésbe történő átvétel feltétele minden esetben az egészségügyi alkalmasság és a pályalkalmassági követelményeknek való megfelelés.

Az alkalmassági vizsgálat szabályai

Az egészségügyi alkalmasság: annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

Szakmai alkalmassági vizsgálat: feltétele a szakmai képzésbe történő bekapcsolódásnak. Megszervezése a mindenkor hatályos jogszabályok alapján történik. Az iskolaorvos és a szakképző intézmény védőnője végzi a vizsgálatot. A tanuló, képzésben résztvevő személy egészségügyi alkalmasságát kizáró tényező esetén másodfokú alkalmassági vizsgálatra utalják a tanulókat. [A duális képzőhelyeken szakmai oktatáson részt vevő tanuló pedig munkaalkalmassági vizsgálaton vesznek részt.](#)

2.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Szakképző iskolai osztályokban a képzés jellegének megfelelően a munkavédelem tantárgy keretein belül, elméleti és gyakorlati ismereteket sajátítanak el és gyakorolnak be a tanulók, a képzésben résztvevők a tanórákon. A szakmai képzések sajátosságainak megfelelően rendszeresen zajlik az elsősegélynyújtás oktatása.

Technikumi osztályokban a szakképző intézmény védőnője az osztályfőnöki órák keretében készíti fel a tanulókat, képzésben résztvevőket a sérült, balesetet szenvedett embertársuk ellátására.

Szakképző intézményünk házirendje, valamint egyéb szakmai programjai dokumentálják és szolgálják az egészség védelmét.

3. OKTATÁSI PROGRAM

3.1. A választott tanterv megnevezése

2020. szeptember 1-től **felmenő** rendszerben szakképző intézményünk oktatási programja és képzési programja a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Kormányrendelet által meghatározott program tantervekre épül.

2020. szeptember 1-től **kifutó** rendszerben (2024. augusztus 31-ig) szakképző intézményünk oktatási programja az emberi erőforrások minisztere 26/2018. (VIII. 7.) EMMI rendelete „A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet” módosításának 1. számú melléklete alapján kidolgozott technikumi (kifutó szagimnáziumi) kerettantervre épül.

2020. szeptember 1-től **kifutó** rendszerben (2024. augusztus 31-ig) szakképző intézményünk oktatási programja „A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet” módosításának mellékletei alapján kidolgozott alábbi kerettantervekre épül:

- Kerettanterv a szakközépiskolák 9–13. évfolyama számára az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 15. mellékletével.

Az **oktatási program** fogalmat mi úgy értelmezzük, hogy a megjelölt műveltségi területekre, tantárgyakra, óraszámokra építetten **minden tantárgy** (munkaközösség) elkészíti a **tantárgyi programját és a tantervét**. (Ezek alapján készülnek évente tantárgyanként tanmenetek). Tehát az oktatási program a tantárgyi programok és tantárgyi tantervek összessége. A tantárgyi programok minden esetben a Köznevelési Törvény előírásai (Nkt. 26.§ (1) – (5)) és a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény előírásai (12.§) alapján készültek.

A Nkt. az oktatási programok illetékességébe sorolja a középszintű érettségi témaköreinek rögzítését.

Középszintű érettségi témakörei: a fenti értelemben készített tantárgyi programok tartalmazzák minden esetben a középszintű érettségi részletes követelményeit. A Szakmai Program kijelöli a szakképző intézményi feladatokat és csoport-szervezési módszereket, foglalkozik intézményi szinten a kétszintű érettségi vizsgán meghirdetett kötelező és választható tantárgyak és szintek rendszerével a 100/1997-es Kormányrendelet alapján.

Tantárgyi rendszerünk:

A NAT műveltségterületeiben leírt tartalmakat a kerettanterv alapján a következő tantárgyakban valósítjuk meg:

<i>Műveltségi terület</i>	<i>Oktatási programunk tantárgya</i>
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv, Irodalom
Idegen nyelvek	Angol nyelv, Német nyelv
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Történelem, Történelem és társadalomismeret, Társadalomismeret, Etika, Állampolgári ismeretek
Ember és természet	Biológia, Természetismeret
Földünk - környezetünk	Szakmai tantárgyak
Művészetek	Művészetek
~~Informatika~~ Technológia-digitális kultúra	~~Informatika~~ Digitális kultúra
Életvitel és gyakorlat	Osztályfőnöki
Testnevelés és sport	Testnevelés, Testnevelés és sport

~~A 2018 évi törvényi változások értelmében 2018-tól választhatóvá vált a technikum (kifutó szakgimnáziumok) 9-12. évfolyamain a mellék szakképesítés tanulásának lehetősége 2023. január-február vizsgaidőszakig. A törvénymódosítás a 2016/2017. tanévben 9. évfolyamon, valamint a 2017/2018. tanévben 9. évfolyamon beiskolázott tanulókra is kiterjed (Nkt. 99/C. §).~~

~~(A választható mellék szakképesítések: Mezőgazdasági ágazaton Állattartó szakmunkás, Élelmiszeripar ágazaton Élelmiszeripari higiéniai és minőségbiztosítási munkatárs.)~~

3.2. A szakképző intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, az előírt tananyag és követelmények

3.2.1. 2020. szeptember 1-től felmenő rendszerű technikai program tanterv óraszámai

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	9-13. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4 (2+2)	5 (2+3)	3 (1+2)	3 (1+2)	0	525
	Idegen nyelv	4	4	3	3	3	597
	Matematika	4	4	3	3	0	489
	Történelem	3	3	2	2	0	350
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	31
	Digitális kultúra	1	0	0	0	0	36
	Testnevelés	4	4	3	3	0	504
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	175
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0	108
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: biológia	0	2	2	0	0	144
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2 (1 – matematika, 1 – történelem)	2 (1 – matematika, 1 – történelem)	0	144

	Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0	36
	Összes közismereti óraszám	24	24	19	18	4	3139
Ágazati alapoktatás		7	9	0	0	0	576
Szakirányú oktatás		0	0	14	14	24	1752
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	3 (1 – történelem, 1 – digitális kultúra, 1 – biológia)	1 (1 – digitális kultúra)	1 (1 – digitális kultúra)	2 (1 – magyar nyelv és irodalom, 1 – digitális kultúra)	6 (1 – idegen nyelv, 2 – digitális kultúra, 3 – testnevelés)		438
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36 (12. évfolyamon idegen nyelv, testnevelés, osztályfőnöki és szakmai oktatás tantárgyaknál 36 héttel kell számolni.)	31		
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1179	1054		5905
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34		

Csoportbontásra felhasznált órák:

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13. évf.
Matematika	4	4	4	4	-
Idegen nyelv	4	4	3	3	4
Magyar nyelv	2	2	-	-	-
Digitális kultúra	2	1	1	1	2

3.2.1.1. Magyar nyelv és irodalom tananyag

9–12. ÉVFOLYAM

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. Az anyanyelven megszülető irodalom alkotói és hallgatói olyan olvasói hagyományt, kultúrát teremtenek, amely megerősíti egy közösség tagjainak az identitását, mert a „... nemzeti hagyomány s nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.” (Kölcsey Ferenc). Egy nemzet megmaradásának alapja, de fennmaradásának, jövőjének is a záloga a kultúrája, az anyanyelve.

A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Egy nép szimbolikus szövegei többnyire irodalmi alkotások, amelyek a legszorosabb összetartozást fejezik ki. Ezek olvasása, tanítása személyiséget formál, fejleszti a szépérzékét, az ítélőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.

Kultúránk, benne irodalmunk magyarul született meg, és ezen a nyelven formálódik tovább. A magyar irodalom a Kárpát-medence magyarságának irodalma. Nyelvünk, történelmünk, kultúránk közös. Kulturális értelemben egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy is a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A középfokú képzés szakaszában, a 9–12. évfolyamon a nevelésnek-oktatásnak sok és sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Ismerjék és értsék múltjukat, jelenüket, benne önmagukat.
- A tanulók felkészítése arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit, ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése. Az, hogy a diákok szabatosan és pontosan, illetve a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudják kifejezni magukat.

- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.
- Cél, hogy a nyelvi megnyilatkozások jelentésszintjeit és -árnyalatait a képzési szakasz végén megértsék, mert így veszik észre a manipulációt vagy értik meg az összetett üzeneteket.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük. Legyen elemi elvárás számukra – önmaguktól és másoktól is – a pontos és a magyar nyelvhelyességi szabályokat betartó szövegalkotás, a magyar helyesírás szabályainak ismerete.
- Értsék meg és példákkal tudják szemléltetni, hogy a nyelv és a gondolkodás, a beszéd és a gondolkodás feltételezik egymást, szorosan összefüggnek, ismerjék fel, hogy a nyelv szegényedése a gondolkodás szegényedését jelenti.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT-eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.
- A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információ-mennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikus és kritikus módon használják, építsék be tudásukba.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténelmi, műfaj-történelmi, irodalomelméleti, -történelmi ismeretekkel. A képzési szakasz első felében ezek az ismeretek állnak a tananyag középpontjában. Fontos, hogy a diákok az irodalmat egy közösség történelmi-társadalmi folyamataként is lássák. A képzési szakasz második felében a szerzői portrék és látásmódok is helyet kapnak. *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzéket, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- A XXI. század emberei már élethosszig tanulnak, ezért a diákoknak meg kell őrizni kíváncsiságukat, meg kell tanulniuk középiskolás módon tanulni. Ennek feltétele, hogy olvasó emberekké neveljük őket, akik többféle olvasási és értelmezési technikákkal rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális

szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.

- Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondolataikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtanóra kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja. A diákok érzelmi fejlődése az alapja későbbi személyes boldogulásuknak, együttműködési képességüknek, társadalmi beilleszkedésüknek és kulturált viselkedésüknek.

A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségire, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést. Érett, gondolkodó, ép erkölcsi érzékkel rendelkező, kiegyensúlyozott felnőttként kerüljenek ki a közoktatásból.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át az oktató választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak. A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére az oktató szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha az oktató úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik az oktató választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet az oktató akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A szövegek kiválasztásakor is ez a két elv érvényesül a magyar nyelv és az irodalom tanításában is: a törzsanyag témái és művei, a hozzájuk kapcsolódó választható témák, művek, illetve a szabadon választható témák, művek.

Az irodalom és média (film, tévéjáték, színház) kapcsolata azt jelenti, hogy az oktató döntése alapján – a kötelező olvasmányok kivételével – vagy a művet olvastatja el a diákokkal, vagy annak feldolgozását nézik meg.

9–10. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

- A tanulás tanulója. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegyet kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.
- A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.
- Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.
- Ez a két évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjék érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

Magyar nyelvből a 10. évfolyamon év végén a tanulók anyanyelvi ismereteinek felmérése ajánlott.

A 9–10. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

A) MAGYAR NYELVTAN	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	
A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói	A formális és informális beszédhelyzetekben való viselkedés
A személyközi kommunikáció	
A nem nyelvi jelek	Megszólítások, magázódás, tegeződés, a kapcsolattartás formái
A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói	
A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre	A gesztusok és viselkedés, gesztusok és kultúrkörök
Médiaműfajok	A médiafüggőség, a virtuális valóság veszélyei
A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	A reklámok hatása nyelvhasználatunkra Az internet mint hiteles adatforrás; plágium; adatvédelem
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	
A nyelv mint jelrendszer	A jelnyelvek (pl.: a siketek jelelése)
A nyelvi szintek	
A magyar nyelv hangrendszere	

Hangkapcsolódási szabályszerűségek	Fonémák más nyelvekben. A magyar fonémák összevetése a tanult idegen nyelvek fonémáival
A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag)	
A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyszók	A hangok hangulata, hangszimbolika
A szó szerkezetek (szintagmák)	A tőtípusok, illetve a toldalékok meghatározása, grammatikai funkcióik
A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai	Néhány ismert szófaji rendszer bemutatása
Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők	A szófajváltás, a többszófajúság
Az összetett mondat	Rendszermondat, szövegmondat
Az alárendelő összetett mondatok	Mondatok elemzése szerkezeti rajzzal
A mellérendelő összetett mondatok	A szinteződés, tömbösödés a mondatban
A többszörösen összetett mondatok	
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	
A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet	Szövegsemantika
A szöveg típusai, a szöveg szerkezete	A szöveg és a szöveget kiegészítő, nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata
A szövegkohézió (lineáris és globális)	
A szöveg kifejtettsége	Szöveg és vizualitás: képversek, konkrét költészet
Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)	Intertextualitás: a szövegek transzformációi (pl. mém)
Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint	
A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták	
Az esszé	
A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)	
Az intertextualitás	
A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében	
IV. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesszközök, szóképek, alakzatok	
A stílus fogalma és hírértéke	Mindennapi stilisztikánk: társadalmi elvárások és megnyilatkozásaink stílusa
A stílus kifejező ereje	Stílusparódia
Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus	Korstílusok, stílusirányzatok Az íráskép stilisztikai hatásai

Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)	Egyéni szóalkotások stilisztikai hatása Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek
A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)	
Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés	
Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)	
Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben	

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	
A) Az irodalom és hatása	
Karinthy Frigyes: A cirkusz	Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról II. János Pál pápa levele a művészeknek (részletek)
B) Szerzők, művek párbeszéde	
Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal	
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	
Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)	Irodalom és film Agatha Christie: Tíz kicsi néger
D) Műnemi-műfaji rendszer	
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	
A) Az ősi magyar hitvilág	
Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	Diószegi Vilmos: Az ősi magyarok hitvilága (Világfa) Anonymus: Gesta Hungarorum (ford.: Pais Dezső) (részletek)
Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)	Jankovics Marcell: Az égig érő fa (részlet)
B) A görög mitológia	

A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)	További görög mítoszok: Hésziodosz: Istenek születése (részletek) Hésziodosz: Munkák és napok (részletek) A görög mitológia motívumainak, alakjainak megjelenése későbbi korok irodalmában
C) Egyéb teremtésmítosz	
Babiloni teremtésmítosz (részlet)	
III. A görög irodalom	
A) Az epika születése	
Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia (részletek)	
B) A görög líra, az időmértékes verselés	
Alkaios: Az állam hajója	Szemelvények az antik görög lírából
Alkaios: Bordal	
Szapphó: Aphroditéhez	
Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka	
Anakreón: Töredék a halálról	
Anakreón: Gyűlölöm	
C) A görög dráma	
Színház- és drámatörténet:	
Szophoklész: Antigoné	Szophoklész: Oidipusz király Arisztophanész: Lüzisztraté
IV. A római irodalom	
A) A polgárháborúk kora	
Catullus: Gyűlölök és szeretek	Catullus: Éljünk, Lesbia
B) Augustus kora	
Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)	Vergilius: IV. ecloga Horatius: Leuconoének Horatius: Licinius Murenához
Vergilius: IX. ecloga	
Horatius: Thaliarchushoz	
Ovidius: Átváltozások Pygmalion	
V. A Biblia mint kulturális kód	
A) Az Ószövetség (részletek)	
a) Történeti könyvek	
Mózes első könyvéből részletek:	Szemelvények az Ószövetségből Az Ószövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Teremtéstörténet	
• József	
Mózes második könyvéből részletek:	
• Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat	

b) Tanító könyvek	
• Zsoltárok könyve (23., 42.)	
	Az Ószövetség és a film Ridley Scott: Exodus vagy Roger Young: Mózes (vagy más Ószövetség-feldolgozás)
	Az Ószövetség és a képzőművészet (pl.: Michelangelo Buonarroti, Pieter Bruegel, William Blake, Modigliani képei)
B) Újszövetség (részletek)	
a) Az „örömhír”	
Máté evangéliumából részletek:	Szemelvények az Újszövetségből
• Jézus Krisztus születése, megkeresztelése	Az Újszövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata	Karinthy: Barabbás
• Passió-történet	Az Újszövetség és a film
• Jézus feltámadása	Franco Zeffirelli: A Názáreti Jézus vagy Catharine Hardwicke: A születés (vagy más Újszövetség-feldolgozás)
Lukács evangéliumából (részletek):	
• Az irgalmas szamaritánus	Az Újszövetség és a képzőművészet
• A tékozló fiú	(pl.: M.S. mester, Michelangelo Buonarroti, Tintoretto, Albrecht Dürer, Caravaggio, Munkácsy Mihály)
Pál apostol Szeretethimnusza	
VI. A középkor irodalma	
B) Egyházi irodalom	
a) Epika:	Umberto Eco: A rózsza neve
Szent Ágoston: Vallomások (részlet)	Szent Erzsébet legendája (részlet)
	Szent Margit legendája (részlet)
Halotti beszéd és könyörgés	Szent Gellért püspök legendája (részlet)
	Tommaso da Celano: Ének az utolsó ítéletről
b) Líra	
Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról	
Ómagyar Mária-siralom	
C) Lovagi és udvari irodalom	
a) Epika	
Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)	Kálti Márk: Képes krónika (részlet)
	Irodalom és film
	Terry Jones és Terry Gilliam: Gyalog galopp
b) Líra	

Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán	Walter von der Vogelweide: Ó, jaj, hogy eltűnt minden
D) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	Irodalom és képzőművészet Dante: Pokol Gustave Doré illusztrációi, Auguste Rodin munkái
E) A középkor világi irodalma	
vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)	Irodalom és zene Carl Orff: Carmina Burana
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	Irodalom és színház Szakácsi Sándor – Őze Áron: A cella
VII. A reneszánsz irodalma	
A) A humanista irodalom	
a) Líra	Petrarca: Daloskönyv (részletek)
Petrarca: Pó, földi kérgem	Janus Pannonius: Galeotto Marzióhoz
Portré: Janus Pannonius	Janus Pannonius: Búcsú Váradtól
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	Janus Pannonius: Mars istenhez békességért
Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	Janus Pannonius: A saját lelkéhez
b) Epika	
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	Boccaccio: Dekameron (részletek)
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése	
a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	Irodalom és film Eric Till: Luther (részlet)
b) Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár	Reményik Sándor: A fordító Sylvester János: Újtestamentum fordítása (ajánló vers)
c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	Irodalom és film Richly Zsolt: Heltai Gáspár mesél (rajzfilmek) (részlet)
C) A reformáció világi irodalma	
a) Históriai énekek Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)	Szemelvények a magyar reformáció irodalmából
b) Széphistóriák Gyergyai (Gersei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)	

	A regény születése Miguel Cervantes Saavedra: Don Quijote (részletek)
D) Líra a reformáció korában	
a) Portré: Balassi Bálint	
Balassi Bálint: Egy katonanének	További Balassi-versek További Shakespeare-sonettek
Balassi Bálint: Borivóknak való	
Balassi Bálint: Adj már csendességet...	
Balassi Bálint: Hogy Júliára találja	
b) William Shakespeare: LXXV. szonett	
E) Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában	
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Romeo és Júlia (vagy más feldolgozás)
	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Hamlet (vagy más feldolgozás)
VIII. A barokk és a rokokó irodalma	
A) Epika	
a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet)	
b) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
c) Levél	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)
d) Tudományos élet	
Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	Apáczai Csere János: Az iskolák felette szükséges voltáról (részlet)
B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok	
Rákóczi-nóta	
Őszi harmat után	
IX. A felvilágosodás irodalma	

A) Az európai felvilágosodás	
a) Epika	
Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek)	Montesquieu: Perzsa levelek (részlet)
Voltaire: Candide (részletek)	Jean-Jacques Rousseau: Értekezés az emberi egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Emil (részlet) Johann Wolfgang von Goethe: Az ifjú Werther szenvedései (részlet) Georg Wilhelm Friedrich Herder: Ezmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások (részlet)
b) Színház- és drámatörténet	
A francia klasszicista dráma	
Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe	Irodalom és színház Jean Racine: Phaedra (részlet) Pierre Corneille: Cid (részlet) Nicolas Boileau-Despréaux: Ars poetica (részlet)
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)	Irodalom és színház A német későklasszicista, koraromantikus dráma Friedrich Schiller: Tell Vilmos vagy más Schiller-dráma
c) Líra	
Robert Burns: John Anderson	William Blake: A tigris
Robert Burns: Falusi randevú	William Blake: A bárány
	Johann Wolfgang von Goethe: A vándor éji dala Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	
a) Epika	
Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon (részletek)	Bessenyei György: Egy tudós társaság iránt való jámbor szándék (részlet) Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Kármán József: A nemzet csinosodása (részlet) Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója (részletek)

b) Líra	
Kazinczy Ferenc: Tövises és virágok (részletek)	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor
Portré: Csokonai Vitéz Mihály	Csokonai Vitéz Mihály: Az én poézisom természete
Csokonai Vitéz Mihály: Az estve	Csokonai Vitéz Mihály: A feredés
Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság	Csokonai Vitéz Mihály: Az anákreoni versek
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Csokonai Vitéz Mihály: Jövendölés az első oskoláról a Somogyban
Csokonai Vitéz Mihály: Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz	Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Csokonai Vitéz Mihály: A vidám természetű poéta
Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz	
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	
a) Líra	
Portré: Berzsenyi Dániel	
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem	Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei (részlet)
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátjánához	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (II.)
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	Berzsenyi Dániel: Horác
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)	Berzsenyi Dániel: Vitkovics Mihályhoz
Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)	Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától
Portré: Kölcsey Ferenc	Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa!
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Kölcsey Ferenc: Bordal
Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas	Kölcsey Ferenc: Csolnakon
Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala	
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke	
b) Epika	
Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)	Kölcsey Ferenc: Mohács (részlet)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
c) Színház és dráma	
Katona József: Bánk bán	Irodalom és zene Erkel Ferenc: Bánk bán
	Irodalom és tévéjáték Kisfaludy Károly: A kérők Bohák György: A kérők
X. A romantika irodalma	

a) Az angolszász romantika	
George Byron egy szabadon választott művéből részlet	
Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	Irodalom és film Richard Thorpe: Ivanhoe
	Irodalom és film/tévéjáték Jane Austen: Büszkeség és balítélet Joe Wright/Simon Langton: Büszkeség és balítélet vagy: más Jane Austen-regény adaptációja
Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	Edgar Allan Poe: A kút és az inga Edgar Allan Poe: A fekete macska Edgar Allan Poe: A holló
b) A francia romantika	
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)	Irodalom és film/zene Jeane Delannoy: A párizsi Notre-Dame vagy Gary Trousdale- Kirk Wise: A Notre Dame-i toronyőr vagy a regény más feldolgozása
	Irodalom és film/zene Jean-Paul Chanois: Nyomorultak vagy Bille August: Nyomorultak vagy a regény más feldolgozása
c) A német romantika	
Heinrich Heine: Loreley	Heinrich Heine: A dal szárnyára veszek Heinrich Heine: Memento
d) Az orosz romantika	
Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)	Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma
e) A lengyel romantika	
Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	Adam Mickiewicz: Ősök (részlet)
XI. A magyar romantika irodalma	
A) Életművek a magyar romantika irodalmából	
a) Vörösmarty Mihály	
	Epika
	Zalán futása (Első ének, részlet)
– Líra	Magyarország címere
Szózat	Virág és pillangó
Gondolatok a könyvtárban	Liszt Ferenchez
A merengőhöz	Az élő szobor
Az emberek	Ábránd

Előszó	Fóti dal
A vén cigány	
– Drámai költemény	
Csongor és Tünde	
b) Petőfi Sándor	
– Líra	
A négyökrös szekér	Hortobágyi kocsmárosné
A bánat? egy nagy oceán	Isten csodája
A természet vadvirága	A virágnak megtiltani nem lehet
Fa leszek, ha...	Szeget szeggel
Reszket a bokor, mert...	Csokonai
Minek nevezzetek?	Megy a juhász számaron
	Szeptember végén
Egy gondolat bánt engemet	Beszél a fákkal a bús őszi szél
	Várady Antalhoz
A puszta, télen vagy Kis-Kunság	Európa csendes, újra csendes
A XIX. század költői	Pacsirtaszót hallok megint
Fekete-piros dal	Szabadság, szerelem
– Epika	
A helység kalapácsa (részlet)	Úti levelek (részletek)
Az apostol (részlet)	
c) Jókai Mór	
– Elbeszélések	
A tengerszem tündére	A megölt ország
A huszti beteglátogatók	A debreceni kastély A magyar Faust Két menyegző
– Regények	
Az arany ember	Irodalom és film Várkonyi Zoltán: Egy magyar nábob vagy Várkonyi Zoltán: Kárpáthy Zoltán vagy Várkonyi Zoltán: Fekete gyémántok
B) Tudományos élet a romantika korában	
Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet a legrégebb időkől a jelenkorig rövid előadásban (részlet)
Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet (részlet)

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből.)
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fősvény vagy Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

MEMORITEREK

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt...
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

A 9–10. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszámja: 324 óra

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3–4 óra javasolt elosztása:

- 9. évfolyamon: 2 óra nyelvtan, 2 óra irodalom.
- 10. évfolyamon: 1 óra nyelvtan, 4 óra irodalom.

A nyelvtan óraszámjai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
MAGYAR NYELV	
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	18
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	47
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	15
IV. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesszók, szóképek, alakzatok	14
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként 7-7 óra	14
Összes óraszám:	108
MAGYAR IRODALOM	
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	4
A) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	1
B) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	1
D) Műnemi-műfaji rendszer	1
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	5
A) <i>Az ősi magyar hitvilág</i>	2
B) <i>A görög mitológia</i>	2
C) <i>Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz</i>	1
III. A görög irodalom	9
A) <i>Az epika születése</i>	3
B) <i>A görög líra, az időmértékes verselés</i>	3

C) A görög dráma	3
IV. A római irodalom	3
V. A Biblia mint kulturális kód	8
A) Az Ószövetség	4
B) Újszövetség	4
VI. A középkor irodalma	7
A) Egyházi irodalom	2
B) Lovagi és udvari irodalom	2
C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	2
D) A középkor világi irodalma	1
VII. A reneszánsz irodalma	12
A) A humanista irodalom	3
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra	2
C) A reformáció világi irodalma	2
D) Líra a reformáció korában	3
E) Dráma a reformáció korában	2
VIII. A barokk és a rokokó irodalma	7
A) Epika	5
B) A kuruc kor lírája: műfajok, művek	2
IX. A felvilágosodás irodalma	46
A) Az európai felvilágosodás	10
a) Epika	5
b) Dráma	3
c) Líra	2
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	16
a) Epika	5
b) Líra	11
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	20
a) Líra	11
b) Epika	4
c) Dráma	5
X. A romantika irodalma	21
a) Az angolszász romantika	5
b) A francia romantika	5
c) A német romantika	4
d) Az orosz romantika	6

<i>e)A lengyel romantika</i>	1
XI. A magyar romantika irodalma I.	60
A) Életművek a magyar romantika irodalmából I.	58
<i>a) Vörösmarty Mihály</i>	20
<i>b) Petőfi Sándor</i>	19
<i>c) Jókai Mór</i>	19
B) Irodalomtudomány a romantika korában	2
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 17-17 óra	34
magyar irodalom óraszám	216
Magyar nyelv és irodalom összes óraszám:	324

MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása
- A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai
- A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

FOGALMAK

kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői,

szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.

TÉMAKÖR: A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 47 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása
- A nyelvi elemzőképesség fejlesztése
- Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása
- Kreatív nyelvi fejlesztés
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szó szerkezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

FOGALMAK

nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szó szerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései

TÉMAKÖR: A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése
- A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban
- A szövegelemző képességek fejlesztése
- A szöveg fogalma, jellemzői
- A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
- A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
- A szövegértelelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
- Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői
- Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás
- A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése

- A helyesírási készség fejlesztése
- Helyesírási szótárak használatának tudatosítása
- A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák
- Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos
- Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás
- A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.
- Az esszé

FOGALMAK

szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé

TÉMAKÖR: Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesszék, szóképek, alakzatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A stílus szerepének tudatosítása
- A stílári különbségek felfedeztetése
- Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor
- A stílus, a stilisztika, a stílustípusok
- A stílusérték
- A stílushatás
- Stílusgyakorlatok
- A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése
- Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben
- A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása
- A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása
- A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése
- Szótárhasználat fejlesztése
- A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői
- A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek
- A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező
- Motivált és motiválatlan jelentés
- A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk
- A mondat- és szövegjelentés

FOGALMAK

stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése
- Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei
- Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban

FOGALMAK

művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ

TÉMAKÖR: II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS CÉLOK

- A mítoszok kulturális jelentőségének megértése
- Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben
- Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék
- Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése
- Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban
- A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy
- Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése
- A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése

- A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs.

FOGALMAK

szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus

TÉMAKÖR: III. A görög irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján
- Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból
- Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból).
- A szerzőkhöz, illetve hőskökhöz kapcsolódó toposzok megismerése
- Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen,
- Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése
- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése
- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása
- Különböző magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése.

FOGALMAK

eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigrama, himnusz, időmértékes verselés fogalmi, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis

TÉMAKÖR: IV. A római irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek.
- A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése

- Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életrajzok érvényességének vizsgálata;
- Irodalmi műfajok, versformák megismerése;
- A görög és római kultúra viszonyának értelmezése;
- A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);

FOGALMAK

imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztoła, strófászerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica

TÉMAKÖR: V. A Biblia mint kulturális kód

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése
  - Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése
  - Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához
  - Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban
  - A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban
  - A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma
- A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok

FOGALMAK

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsék, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis

TÉMAKÖR: VI. A középkor irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata

- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
- Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz
- A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban
- A vallásos és világi irodalom együttthatásának megismerése
- Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése
- A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése
- Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante)
- Dante és Villon életműve jelentőségének megértése

FOGALMAK

középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron

TÉMAKÖR: VII. A reneszánsz irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 12 óra

A, A humanista irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
- Petrarca-sonett megismerése
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

reneszánsz, humanizmus, reformáció, sonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers

B, A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

C, A reformáció világi irodalmából

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése
  - A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése
  - A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése
  - A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése

FOGALMAK

bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia

D, Líra a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai
- Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban
- A szonett formai változása Shakespeare-nél
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével.

FOGALMAK

Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaeének, szonett

E, Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására
- A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig
- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése
- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása
- Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

FOGALMAK

blank verse, commedia dell'arte, hármasszínpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia

TÉMAKÖR: VIII. A barokk és a rokokó

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi műelemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése,
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóénekek, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat

TÉMAKÖR: IX. A felvilágosodás irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 46 óra

A, Az európai felvilágosodás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése
- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából
- A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai
- A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

FOGALMAK

felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény

B, A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus
JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal

C, A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével

FOGALMAK

nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet

TÉMAKÖR: X. A romantika irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 21 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése
- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből

FOGALMAK

korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember

TÉMAKÖR: X. A magyar romantika irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 60 óra

A, *Életművek a magyar romantika irodalmából*

a, *Vörösmarty Mihály*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása

FOGALMAK

rapszódia, drámai költemény

b, *Petőfi Sándor*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 19 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén
- Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése
- A költő epikájának (*Az apostol*, *A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül
- Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai
- A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében
- Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében
- A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése
- A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történeteiben

FOGALMAK

népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz

c, Jókai Mór

JAVASOLT ÓRASZÁM: 19 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe
- A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése
- Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal
- Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével

FOGALMAK

irányregény, utópia, szigetutópia

B, Irodalomtudomány a romantika korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FOGALOM

nemzeti szemlélet, korszerű népiesség

11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési

szakaszban a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „A XX. századi történelem az irodalomban” című anyag rész. A *témakör* oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitás keresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjenek erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakaszban a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.

- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.
- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejtetni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésfelvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 11-12. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

MAGYAR NYELV	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TÉMÁK
I. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	
A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma	Retorika az ókorban Retorika a középkorban
A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései	Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása

A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik	A szójáték és a retorika
Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok	Digitális eszközök, grafikus szerkesztők használata a retorikai szövegek alkotásában.
Az érvelés módszere	Az előadás szemléltetésének módjai (bemutatás, prezentáció).
A retorikai szövegek kifejezőeszközei	
A kulturált vita szabályai	
A befolyásolás módszerei	
II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	
A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során	F) A pragmatika mint a nyelvre irányuló funkcionális nézőpont
A társalgás udvariassági formái	G) Kommunikáció és pragmatika
A beszédaktus	
Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	
III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	
A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer	A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban, gondolkodásunk alakításában
A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés	A nyelv szerepe a memória alakításában
A beszéd mint cselekvés	
A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	
IV. Szótárhasználat	
V. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei	A 19. század versengő elméletei, az utóbbi évtizedek törekvései a származási modellek felülvizsgálatára („család” és „fa” metaforák kritikája, újabb régészeti és genetikai adatok, stb.)
A magyar nyelvtörténet korszakai	
Nyelvemlékek	
A szókészlet változása a magyar nyelv történetében	A nyelvhasználat korszerű formái
Nyelvújítás	Nyelvi változások a Neumann-galaxisban
VI. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	
Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek	Az adott nyelvjárási terület és a nyelvi norma eltérései
Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma	
Nyelvünk helyzete a határon túl	

Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	
VII. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés	

IRODALOM	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. A klasszikus modernség irodalma	
A) A nyugat-európai irodalom	
	Charles Dickens: Twist Olivér
a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	Irodalom és film Gustave Flaubert: Bovaryné vagy Tim Fywell: Bovaryné (vagy más feldolgozás)
	Guy de Maupassant: Gömböc és más történetek
b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
B) Az orosz irodalom	
a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: Az orr
b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)	
c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	Irodalom és film Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Anna Karenina vagy Joe Wright: Anna Karenina (vagy a regény más feldolgozása)
d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	Irodalom és színház Anton Pavlovics Csehov: Három nővér (valamelyik színházi adaptációja)
C) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai	
a) Charles Baudelaire	
A Romlás virágai – Előszó	Egy dög
Az albatrosz	Kapcsolatok
b) Paul Verlaine	

Őszi chanson	Holdfény
Költészettan	
c) Arthur Rimbaud	
A magánhangzók szonettje	Kenyérlesők A részeg hajó (részlet)
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
a) Arany János	
• Epika	Toldi szerelme (részletek)
Toldi estéje	Buda halála (részletek) A nagyidai cigányok (részletek)
• Balladák	A walesi bárdok
Ágnes asszony	Tetemre hívás
V. László	Híd-avatás
Vörös Rébék	Tengeri-hántás
• Líra	
Fiamnak	Visszatekintés
Letészem a lantot	Széchenyi emlékezete
Kertben	Az örök zsidó
Epilógus	Őszikék
Kozmopolita költészet	Tamburás öreg úr
Mindvégig	Sejtelek A tölgyek alatt
b) Mikszáth Kálmán	
Az a fekete folt	Tímár Zsófi özvegysége
Bede Anna tartozása	Hova lett Gál Magda
A bányai csoda	Szegény Gélyi János lovai
Beszterce ostroma	Irodalom és tévéjáték Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)
2. Színház- és drámatörténet	
Madách Imre: Az ember tragédiája	Mózes
3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	
a) Tompa Mihály	
A gólyához	Népdal
A madár, fiaimhoz	
b) Gárdonyi Géza	
Az én falum (részletek)	Az Isten rabjai (részlet)
A láthatatlan ember (részlet)	

c) Vajda János	
Húsz év múlva	A virrasztók Az üstökös
	Reviczky Gyula
	Magamról
	Schopenhauer olvasása közben
II. A magyar irodalom a XX. században	
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	
a) Herczeg Ferenc	
Az élet kapuja	A hét sváb (részlet)
Fekete szüret a Badacsonyon	
Színház- és drámatörténet:	Irodalom és színház
Bizánc	Kék róka (részlet)
b) Ady Endre	A Tisza-parton
Góg és Magóg fia vagyok én...	Lédával a bálban
Héja-nász az avaron	Vér és arany
Harc a Nagyúrral	Sem utódja, sem boldog őse...
Új vizeken járok	Az eltévedt lovas
Az ősz Kaján	Elbocsátó szép üzenet
A Sion-hegy alatt	Sípja régi babonának
Az Úr érkezése	Köszönöm, köszönöm, köszönöm
Kocsi-út az éjszakában	Ember az embertelenségben
Emlékezés egy nyár-éjszakára	A Hortobágy poétája
Őrizem a szemed	Párisban járt az Ősz
c) Babits Mihály	
In Horatium	A Danaidák
A lírikus epilógja	Húsvét előtt
Esti kérdés	Örök kék ég a felhők mögött (részlet)
Jobb és bal	Ádáz kutyám
Mint különös hírmondó...	A gazda bekeríti házát
Ősz és tavasz közt	Csak posta voltál
Jónás könyve; Jónás imája	Balázsolás A gólyakalifa (részlet) Cigány a síralomházban
d) Kosztolányi Dezső	
A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	Számadás Vörös hervadás Októberi táj Marcus Aurelius
Boldog, szomorú dal	Esti Kornél éneke

Őszi reggeli	
Halotti beszéd	
Hajnali részegség	
Édes Anna	Irodalom és film Kosztolányi Dezső: Pacsirta Ranódy László: Pacsirta
Esti Kornél; Tizenyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	Esti Kornél kalandjai...; Az utolsó felolvasás A fürdés A kulcs
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Móricz Zsigmond	
Tragédia	Judith és Eszter
Úri muri	Barbárok Tündérbert (részlet)
b) Wass Albert	
Adjátok vissza a hegyeimet!	Irodalom és film Koltay Gábor: Adjátok vissza a hegyeimet!
Üzenet haza	A funtineli boszorkány (részlet)
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	
a) Juhász Gyula	
Tiszai csönd	Halotti beszéd
Anna örök	Utolsó vacsora Szerelem
b) Tóth Árpád	
Esti sugárkoszorú	Kisvendéglőben
Lélektől lélekig	Elégia egy rekettyebokorhoz
Isten oltó-kése	Jó éjszakát Álarcosan
c) Karinthy Frigyes	
Így írtok ti (részletek)	Oktató úr, kérem (részletek)
Találkozás egy fiatalemberrel	Utazás a koponyám körül (részlet) Előszó
	Szerb Antal Budapesti kalauz marslakók számára Utas és holdvilág (részlet)
III. A modernizmus irodalma	
A) Avantgárd mozgalmak	

a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	A	Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok;
b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)		Filippo Tommaso Marinetti: Óda egy versenyautomobilhoz
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai		
a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	A	Thomas Stearns Eliot: Macskák (részlet)
		Gottfried Benn: Kék óra
		Federico García Lorca: Alvajáró románc, Kis bécsi valcer
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai		
a) Franz Kafka: Az átváltozás		Franz Kafka: A per (részletek)
b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló		Irodalom és tévésorozat: Mihail Afanaszjevics Bulgakov -Vladimir Bortko: A Mester és Margarita (Vagy másik regényfeldolgozás) Bulgakov: A Mester és Margarita
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései		
Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázi mama		Irodalom és film Arthur Miller: Az ügynök halála Volker Schlöndorff: Az ügynök halála (vagy más feldolgozás)
Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus		
E) A posztmodern világirodalom		
a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)	Sörgyári	Irodalom és film Jiří Menzel: Sörgyári capriccio
b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)		Jorge Luis Borges: Bábeli könyvtár Julio Cortázar: Összefüggő parkok
IV. A magyar irodalom a XX. században II.		
Életmű a XX. század magyar irodalmából II.		
József Attila		
Nem én kiáltok		Szegényember balladája
Reménytelenül		Medáliák (részlet)
Holt vidék		Istenem
Óda		Tiszta szívvel
Flóra		Áldalak búval, vigalommal

Kései sirató	Tedd a kezed
A Dunánál	Téli éjszaka
Tudod, hogy nincs bocsánat	Eszmélet
Nem emel föl	Levegőt!
(Karóval jöttél...)	Kész a leltár Gyermekké tettél Születésnapomra Nagyon fáj (Talán eltűnök hirtelen...) (Íme, hát megleltem hazámat...)
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Örkény István	
Egyperces novellák (részletek)	
b) Szabó Magda	
Az ajtó	Irodalom és film Szabó István: Az ajtó
c) Kányádi Sándor	
Fekete- piros	Dél keresztje alatt
Halottak napja Bécsben	Csángó passió
Sörény és koponya (részlet)	Hiúság
Valaki jár a fák hegyén	Kuplé a vörös villamosról
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából	
a) Metszetek: egyéni utakon	
Krúdy Gyula	
Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	Irodalom és film Huszárik Zoltán: Szindbád
Szabó Dezső	
Feltámadás Makucskán	Az elsodort falu (részletek)
Weöres Sándor	
Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	Psyché (részletek)
b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Szabó Lőrinc	
Semmiért Egészen	Kalibán
Mozart hallgatása közben	Dsuang Dszi álma Különbéke Tücsökzene (részletek)
Radnóti Miklós	
Járkálj csak, halálraítélt!	Első ecloga

Hetedik ecloga	Tétova óda
Erőltetett menet	Nem bírta hát...
Razglednicák	Levél a hitveshez
	Töredék
	A la recherche
	Márai Sándor:
	Szindbád hazamegy (részlet)
	Halotti beszéd
	Ottlik Géza
	Iskola a határon (részlet)
	Buda (részlet)
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	
Dsida Jenő	
Nagycsütörtök	Psalmus Hungaricus (részletek)
Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor	
Halotti beszéd a hulló leveleknek	Ahogy lehet
Eredj, ha tudsz (részlet)	
Áprily Lajos	
Tavaszi a házsongárdi temetőben	Holló-ének
Március	Kolozsvári éjjel
Kós Károly	
	Varjú-nemzetség (részlet)
Nyíró József	
	Madéfalvi veszedelem (részlet)
Gion Nándor	
	A kárókatona még nem jött vissza
Kovács Vilmos	
	Holnap is élünk
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	
Nagy László	
Ki viszi át a Szerelmet	Gyöngyszoknya (részlet)
Adjon az Isten	Himnusz Minden időben
	Csodafiú szarvas
	Tűz
e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói	
Pilinszky János	
Halak a hálóban	Harbach 1944
Apokrif	Agonia christiana

Négy soros	Nagyvárosi ikonok
	Nemes Nagy Ágnes
	A fák Kiáltva Ekhnáton éjszakája
	Mándy Iván
	Irodalom és film Mándy Iván: Régi idők focija Sándor Pál: Régi idők focija
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	
Illyés Gyula Puszták népe (részlet)	Sinka István
	Fekete bojtár vallomásai (részlet)
	Csoóri Sándor
	Tudósítás a toronyból (részlet) Anyám fekete rózsza Anyám szavai
	<i>Metszetek a magyar posztmodern irodalomból</i>
	Tandori Dezső
	Horror Töredék Hamletnek Táj két figurával Egy talált tárgy megtisztítása
	Hajnóczy Péter
	A fűtő (részletek) M (részletek) A halál kilovagolt Perzsiából (részletek)
	Esterházy Péter
	Termelési kissregény (részlet) Harmonia caelestis (részlet)
D) Színház- és drámatörténet	
a) Örkény István: Tóték	Irodalom és film Fábri Zoltán: Isten hozta, őrnagy úr!
	Németh László: A két Bolyai (részlet)
b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	Szabó Magda: A macskák szerdája
	Sütő András: Advent a Hargitán
	Csurka István: Házmastersirató
	Gyurkovics Tibor: Nagyvizit
V. A XX. századi történelem az irodalomban	

a) Trianon	
• Juhász Gyula: Trianon	• Babits Mihály: A repülő falu
• Vértó Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)	• Schöpflin Aladár: Pozsonyi diákok (részlet)
Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	• Krúdy Gyula: Az utolsó garabonciás
b) Világháborúk	
• Gyóni Géza: Csak egy éjszakára...	Magyar katonák dala
	Alexis levele Alexandrához
	Polcz Alaine: Asszony a fronton
c) Holokauszt	
• Szép Ernő: Emberszag (részlet)	Irodalom és film Török Ferenc: 1945
• Tadeusz Borowski: Kővilág	Irodalom és film Roberto Benigni: Az élet szép
	Irodalom és film Kertész Imre: Sorstalanság Koltai Lajos: Sorstalanság
d) Kommunista diktatúra	
• Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	Irodalom és film Bacsó Péter: A tanú Bereményi Géza: Eldorádó Faludy György: Kihallgatás
	Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetecsoport (részlet)
	Irodalom és film Michael Radford: 1984
e) 1956	
• Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából	Irodalom és film Gothár Péter: Megáll az idő
	Irodalom és film Szilágyi Andor: Mansfeld
	Albert Camus: A magyarok vére (részlet)
• Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	
VI. Metszetek a kortárs magyar irodalomból	
Az oktató által <u>szabadon választott</u> írók, művek	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)

Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!
Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

MEMORITEREK

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)
József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

A 11–12. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 232 óra

- 11. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 2 óra.
- 12. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 3 óra.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

TÉMAKÖR NEVE	JAVASOLT ÓRASZÁM
--------------	------------------

MAGYAR NYELV	
Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés	13
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	8
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	8
Szótárhasználat	1
Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	6
A nyelv rétegződése, nyelvjáráások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	10
Szabadon felhasználható óra – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, évfolyamonként 7, illetve 6 óra	13
Összes óraszám:	67
IRODALOM	
TÉMAKÖR NEVE	
I. A klasszikus modernség irodalma	22
A) A nyugat-európai irodalom	2
B) Az orosz irodalom	2
C) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai	1
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	17
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	13
a) Arany János	8
b) Mikszáth Kálmán	5
2. Színház- és drámatörténet	2
3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	2
II. A magyar irodalom a XX. században	30
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	19
a) Herczeg Ferenc	1
b) Ady Endre	7
c) Babits Mihály	6
d) Kosztolányi Dezső	5
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	6
a) Móricz Zsigmond	5
b) Wass Albert	1
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.	5
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	1
Juhász Gyula	3

Tóth Árpád	
Karinthy Frigyes	1
III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	
A) Avantgárd mozgalmak	2
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	3
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	3
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	3
E) A posztmodern világirodalom	3
IV. A magyar irodalom a XX. században II.	51
A) Életmű a XX. század magyar irodalmából I.	10
József Attila	10
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	9
a, Örkény István (a drámával együtt: 2+2=4)	3
b, Szabó Magda (a drámával együtt: 2+1=3)	3
c, Kányádi Sándor	3
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	30
a) Metszetek: egyéni utakon	5
Szabó Dezső	1
Krúdy Gyula	2
Weöres Sándor	2
b) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	4
Radnóti Miklós	6
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	3
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
e) Metszet a tárgyias irodalomból	3
Pilinszky János	
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	2
Illyés Gyula	
D) Színház- és drámatörténet	2
Örkény István	1
Szabó Magda	1
V. A XX. századi történelem az irodalomban	5
a) Trianon	1
b) Világháborúk	1

c) Holokauszt	1
d) Kommunista diktatúra	1
e) 1956	1
VI. Kortárs magyar irodalom	5
VII. Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására (11. évfolyamon 20, 12. évfolyamon 18 óra)	38 óra
Összes óraszám:	165
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÖSSZES ÓRASZÁM:	232

MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban
- A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése
- Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése
- A szónok tulajdonságai, feladatai
- A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
- Az érv, érvelés, cáfolat megértése
- Az érvelési hibák felfedeztetése
- A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása
- Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása

FOGALMAK

retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszéd fajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése

TÉMAKÖR: Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

- A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel
- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

FOGALMAK

megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv

TÉMAKÖR: Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban
- a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek
- a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése
- a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi; a nyelv és a kultúra viszonya
- nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása

FOGALMAK

Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Szótárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszlótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár

FOGALMAK

értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár

TÉMAKÖR: Nyelvtörténet- a nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvemlékek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése
- A magyar nyelv rokonságának megismerése
- Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban

- Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével
- Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése
- Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata
- A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása
- A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése
- A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái
- A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézirásos és nyomtatott nyelvemlékek
- A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (*A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom*)
- A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása

FOGALMAK

nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

TÉMAKÖR: A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma, nyelvünk helyzete a határon túl

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása
- A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése
- A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése
- A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata

FOGALMAK

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek

TÉMAKÖR: Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A rendszerező képesség fejlesztése
- Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázzatok összeállítása
- A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. A klasszikus modernség irodalma (A,B,C,D)

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 22 ÓRA

A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

B. A realizmus az orosz irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A.+B.)

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása
- A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján
- A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése
- Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével
- Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése
- Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban
- A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése

FOGALMAK

klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma

C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése
- A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása
- A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele
- A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)

FOGALMAK

szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költ

D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában

1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából

a) Arany János

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján
- Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek)
- Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése
- A költő epikájának (*Toldi estéje*, *Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével
- A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében
- Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykőrösi évek, Ószikék)
- Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása
- Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése
- Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése

FOGALMAK

ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus

b, Mikszáth Kálmán

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása
- A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában
- Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban
- A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése
- Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása
- Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben

FOGALMAK

különc, donquijoteizmus

2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös órai feldolgozása
- A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése
- A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet
- A mű erkölcsi kérdésvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása
- Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?)
- Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben

FOGALMAK

emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter

**3. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából
Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula**

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmodok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

FOGALMAK

nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal

TÉMAKÖR: II. A magyar irodalom a XX. században (A,B, C)

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 30 óra

A, Életművek a XX. század magyar irodalmából

a) Herczeg Ferenc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciók, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése

- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

FOGALMAK

Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű

b) Ady Endre

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái
- Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében
- A szimbólumok újszerű használata az életműben
- A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése
- Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése
- Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból
- Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával
- A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása
- A Nyugat születése, jelentőségének felismerése
- Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása

FOGALMAK

szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés

c, Babits Mihály

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra (6-8)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével
- Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése
- Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása
- Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközök tanulmányozásával
- Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei

- Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége

FOGALMAK

filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia

d, Kosztolányi Dezső

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása
- A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által
- Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése
- A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában
- A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben
- Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)

FOGALMAK

homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából I.

TÉMAKÖR: a, Móricz Zsigmond

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TÉMAKÖR: b, Wass Albert

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (a) + b)/

- Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata
- A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése

- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben
- A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása

FOGALMAK

naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói

a, Juhász Gyula, b, Tóth Árpád

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

c) Karinthy Frigyes

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a)+b)+c)/

- Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólhat meg
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- Az „**Így írtok ti**” irodalmi jelentőségének megértése
- A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése
  - Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

FOGALMAK

A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia

TÉMAKÖR: III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma (A,B,C,D,E)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

A. Avantgárd mozgalmak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

E. A posztmodern világirodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A,B,C,D, E)

- Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése
- Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben
- Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása
- Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése
- A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata.
- Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése
- Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése
- Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése
- A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.
- Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai

FOGALMAK

dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern

TÉMAKÖR: IV. A magyar irodalom a XX. században II.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 51 óra

A, *Életmű a XX. század magyar irodalmából II.*

József Attila

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével
- József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása

- Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal
- A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai
- József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata
- József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival)
- Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása

FOGALMAK

tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából II.

a, Örkény István

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

b, Szabó Magda

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

c, Kányádi Sándor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (B - a,+b,+c,)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

FOGALMAK:

groteszk, abszurd, egyperces, családregegy, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziség

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.

a) Metszetek: egyéni utakon

Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (1-2-2)

b, Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói
Szabó Lőrinc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Radnóti Miklós

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból
Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából
Nagy László

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

e, Metszet a tárgyias irodalomból
Pilinszky János

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

f.) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból

JAVASOLT ÓRASZÁM: Illyés Gyula 2 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (C- a,+b,+c,+d,+e,)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg.
- Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében
- Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

FOGALMAK

életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom

D, Színház- és drámatörténet
Örkény István

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

Szabó Magda

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése
- Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal
- Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban
- A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése
- A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése

FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma

TÉMAKÖR: V. A XX. századi történelem az irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

a, Trianon

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

b, Világháborúk

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

c, Holokauszt

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

d, Kommunista diktatúra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

e, 1956

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (a,+b,+c,+d,+e,)

- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban
- Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése

TÉMAKÖR: VI. Kortárs magyar irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az oktató szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK 9-12. ÉVFOLYAM

A pedagógia történetében nagyon sokféle tanulási és oktatási stratégia létezik. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga az oktató (McKenzie-jelentés, 2007.) Az oktató személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy az oktató egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

Az oktató tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. Gondolkodni és beszélni tanít (Babits, 1908.). Az oktató irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. Az oktató nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. Az oktató segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék: az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett oktatói szerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Ez az összetett oktatói szerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Az oktató a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, oktatóközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok, stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 3. szakaszának 1-2. évében (9-10. évfolyam) a javasolt tanulásszervezési módok: a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása, az önálló munkavégzés és tanulás kialakítása, a gamifikáció. Javasolt az összetett gondolkodás kialakításához oktatói kalauzzal.

A képzés 3. szakaszának 3-4. évében az önálló, illetve a kooperatív csoportokban kialakított munkavégzés kiemelt jelentőségű az érettségi, illetve a továbbtanulás szempontjából. Ajánlott a hagyományos és digitális technikák bekapcsolása a tananyag-feldolgozásba, az összetett gondolkodási műveletek fejlesztése (absztrakció, elemzés, analógia alapján gondolkodási műveletek felismerése, új gondolkodási műveletek elsajátítása, kognitív struktúrák felismerése és megalkotása, stb.).

Tanulásszervezési módok

Javasolt a reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.).

Továbbra is javasolt: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában.

Az oktatóközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasolt az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Esszéírás, gondolatterképek, fűrtábrák készítése a műelemzések előkészítéseként, kreatív írás, konstruktív vita (disputa). Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (pl.: Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára). A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban kiemelt jelentősége van) pl.: digitális újság, magazinok, ppt-k, prezik, blogok készítése, meghívott előadók meghallgatása)

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

3.2.1.2. Angol nyelv tananyag

9–13. évfolyam

Az angol nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze. A nyelvi alapkészségek, valamint egyre hangsúlyosabban a társadalom és nyelvhasználat, a jel- és szabályrendszerek és az interkulturális kompetenciák együttes fejlesztése a feladat, és mindez továbbra is összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb, valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa. Egyre inkább kész arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó, valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projekt munkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon, és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon keresztül is. Érzékenységből adódóan különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját, és mások hibáit felismerni, és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is.

Az egyéni érdeklődés figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül is szívesen foglalkozik. A 9-10. évfolyamon új témakörként megjelenik a tudomány és technika, a kommunikáció, az utazás és turizmus, és a már ismert témakörök is bővülnek, összetettebbé válnak. Kettéválik a személyes és a környezeti témataromány, a személyes témataromány kiegészül a tágabb emberi kapcsolatok, az életmód, valamint az ember és társadalom témakörökkel, a környezeti pedig a környezetvédelemmel. Míg az osztálytermi témakör, valamint a személyes és a környezeti vonatkozások súlya csökken, addig hangsúlyosabbá válnak a kereszttervi, a kibővített közéleti, aktuális, célnyelvi és nyelvtanulási tématarományok. A hozzájuk rendelt óraszámok továbbra is ajánlások, inkább a tématarományok feldolgozásának javasolt mélységét jelölik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége. A célnyelvi ismeretszerzés és tudásmegosztás az általános iskolához képest hangsúlyosabbá válik.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti B1 nyelvi szintet.

Az egyes témakörökön kívül a kerettantervben megtalálhatók az adott szakasz végére elsajátítandó nyelvi funkciók, valamint nyelvi elemek és struktúrák, célnyelvi példákkal. A 9-10. évfolyamokra vonatkozó listákban nem jelennek meg az általános iskolában elsajátított elemek, de ezek további gyakorlása, tudatosítása elengedhetetlen a KER szerinti B1 szint eléréséhez.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- bemutatás (Let me introduce myself. This is Jack, an old friend of mine. Let me introduce Mr Smith to you.)
- telefonálás (XY speaking. Can I speak to XY? I'll call you later. Thanks for calling.)
- elismerés kifejezése (Well done. It's a good idea. I'm proud of you.)
- ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- aggodás, félelem kifejezése (I'm worried about it, I fear..., I'm afraid that...)
- üdvözlőküldés (Give my best regards to...)
- megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Dear Sir/Madam, Dear Mr. Smith, I look forward to hearing from you. Yours faithfully/sincerely,)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (I've just got an idea. I'll tell you what. Why don't we...?)
- elemek összekapcsolása szóban (First..., then, after that...finally)
- kiemelés, hangsúlyozás (It's cats that are very active at night. The biggest problem is that the weather is horrible.)
- mondandó összefoglalása (All in all... To sum up... In short...)
- beszélgetés lezárása (Right. OK. It was nice talking to you.)
- együttérzés kifejezése (I'm so sorry to hear that. Oh, no! What a shame!)
- szemrehányás kifejezése (It's your fault. You shouldn't have said that.)
- segítségkérés és arra reagálás (Will you help me? Sure, no problem. Can you do the washing-up instead of me? Not now, I am afraid, I'm busy.)
- segítség felajánlása és elfogadása (Shall I bring you something from the shop? Yes, please. I'll help you with your homework. Thanks, that sounds great.)
- tanács kérése és adása (What shall I do? I think you should take a rest. Should I see a doctor? You'd better ..., That's a good idea. ..., I think you should/ought to do this.)
- reklamálás (This soup is cold. The driver was rude. I'd like to make a complaint.)
- engedélykérés és arra reagálás (May I use your phone? Sure, go ahead. Do you mind if I open the window? Please, don't, I'm cold.)
- feltételezés, kétely kifejezése (I don't think he did it. He might be right. I wonder where he is.)
- ok-okozat kifejezése (Why is that? Because..., How come he didn't take part? He's ill, that's why.)
- magyarázat kifejezése (What is it good for? It's used for cooking., How does it work? It works with a battery.)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (I remember seeing her at the party last year. I can't remember locking the door.)
- elkeseredés kifejezése (I am disappointed/ devastated.)
- érdeklődés, érdektelenség kifejezése (I am interested in... I don't care.)

- bosszúság kifejezése (Oh, no! I am fed up with it.)

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történes, létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige; Present Simple; Present Continuous; Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.) Present Perfect Continuous (I've been learning English for 3 years. Have you been waiting for a long time?);
- cselekvés, történes, létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (Past Tense); Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?); Past Continuous (I was listening to her. Were they crying?) Past Perfect (I had seen her before.);
- cselekvés, történes, létezés kifejezése jövő időben: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.); Future Simple (When will you be sixteen? I'll help you.) Future Continuous (This time tomorrow I will be skiing in Austria.)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim.); 'could', 'may' (Can/could/may I join you?) 'should/shouldn't' (You should ask her.); 'mustn't' (You mustn't smoke here.); 'can', 'could', 'be able to' (I could swim when I was 5. I was able to pass the exam.); 'must', 'may', 'might', 'can't' (Clara must be at school, she can't be on holiday. She might like you); 'should have /might have' (She should have done it sooner. He might have passed the exam.)
- múltbeli szokások kifejezése: 'used to' / 'would' (I used to cry a lot when I was a child. My mum would always tell us stories.)
- feltételesség kifejezése (We'll stay at home if it rains. We would buy it if we had money.)
- függő beszéd kifejezése jelenidőben (He says he is tired. I don't know where he lives. Tell him to stop it.)
- függő beszéd múlt idejű igével (He said he was tired. She told me not to leave.)
- szenvedő szerkezet: (The school was renovated during the summer. My car will be repaired tomorrow.)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám; számok, sorszámok; megszámlálható főnevek; megszámlálhatatlan főnevek; 'all', 'both', 'none', 'neither', 'every', 'each', 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.); rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse); hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (more intelligent, She is the most intelligent of all.); leírás (What's it like? What colour is it? What does it look/sound/taste/feel like?)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók, képleírás kifejezései (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, outside, inside, indoors, outdoors, upstairs, downstairs, abroad)

- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day); időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.); 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it, yet. She has just entered the room.); időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.); időpont meghatározása (soon, afterwards, later, next, then, the day before yesterday, the day after tomorrow, the other day, during the winter)
- logikai viszonyok: célhatározás kifejezése (He went to Rome to study Italian)
- szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those); kötőszavak (and, or, but, because), személyes névmások; 'some/any'; határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody); további kötőszavak (e.g. however)
- birtoklás kifejezése múlt időben (I didn't have many friends at school.); jövő időben (At the age of 25 I will have a car.); genitive 's' (Joe's brother..., Whose...?)
- visszakérdezés: (She's ill, isn't she? She hasn't met you before, has she?).

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

az adott tématerületben megért összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématerületben létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématerületben életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 9–10. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszámja: 288 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	40+8
Environment and nature	20+8
School and education	10+8
Holidays, travelling, tourism	10+8
Public matters, entertainment	20+8
English and language learning	20+7
Intercultural topics	10+7
Cross-curricular topics and activities	15+7
Current topics	19+7
Science and technology, Communication	10+8
Gaining and sharing knowledge	30+8
Összes óraszám:	288

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

Javasolt óraszám: 40 óra+8 óra

- **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;

leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban; érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;

előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;

szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématarományon belül;

a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerezés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, places to spend freetime

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, clothes and accessories

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, freetime activities, healthy eating, keeping fit, going to the doctor's, doing chores

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, social relations, clothes and fashion, relationships, common illnesses, traditional treatments, positive-negative characteristics

Személyes élethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Interakció a személyes tématarományban.

Javasolt tevékenységek

- Projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval
  - Közeli és távoli rokonok
  - kedvenc rokonaim - miért?
  - névadási szokások a családon belül
  - érdekes családi történetek a múltból
  - Jövőképem (plakát, prezentáció)
  - példaképem, ill.egy híres ember élete
- internetes kutató munka és csoportos projekt – családok az angol nyelvű országokban
  - különbségek, hasonlóságok
  - 'close/nuclear families', 'one parent families', 'extended families', 'adopted children'
  - szerepek a családon belül
  - a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
  - a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?
- Vitafórum
  - pl. tinédzserek helyzete a családban: (What is it that teenagers find most irritating in middle aged people? What is it that middle aged people find most irritating in teenagers?)
- Szerepjáték:
  - pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, , telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
- prezentáció készítése:
  - Családi ünnepek az angol és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- Közvélemény kutatás:
  - hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Environment and nature

Javasolt óraszám: 20 óra+8 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants
A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather and climate, seasons

A környezeti és természeti tématarományhoz tartozó információk átadása

Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématarományban.

Javasolt tevékenységek

- Internetes kutatás:
  - veszélyeztetett állatok
  - eltűnő növények
  - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
  - a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben
- Kiselőadás/prezentáció készítése:
  - veszélyben a földünk
  - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
  - a nemzeti parkok és állatkertekfeladatai
  - Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- Vitafórum:
  - hasznosak-e az állatkertek?
  - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

— Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: School and education

Javasolt óraszám: 10 óra+8 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions, parts of school buildings

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying in and outside school

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language

A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Educational systems in Hungary and in the UK

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, different ways of learning

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

- **Egyéni kutatás és képes beszámoló:**
  - régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóik
  - a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása
- **Csoportmunka / projekt:**
  - egy osztályprogram megtervezése
  - 'Az ideális iskola' jellemzői
  - kisfilm készítése: „Our School”
- **Internetes kutatómunka: - képes beszámolók**
  - érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban
- **Vitafórum:**
  - Hasznos-e az iskolai egyenruha?
  - Jó dolog-e a bentlakásos iskola?
  - Milyen a jó oktató?
- **Íráskészség fejlesztése:**
  - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
  - panaszkodó email írásai angliai barátomnak a sok házfeladatról

Témakör: Holidays, travelling, tourism

Javasolt óraszám: 10 óra+8 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy

Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématarományban.

javasolt tevékenységek

- **Projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:**
  - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban
  - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
  - Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
  - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
  - felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése
- **Internetes kutatás**
  - Érdekes, szokatlan szállások
  - Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- **Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!**
- **Felmérés készítése az osztályban:**
  - Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
  - Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)
- **Vitafórum**
  - egyéni vagy társasutazás?
  - üdülés vagy aktív nyaralás?
- **Szituációs játék**
  - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,
  - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
- **Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről**

Témakör: Public matters, entertainment

Javasolt óraszám: 20 óra+8 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát; célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra; kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;

összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban.

Javasolt tevékenységek

— Kutatómunka

- külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
- hazai fesztiválok bemutatása, értékelése
- kiállítások, érdekes múzeumok
- Projekt munka
  - Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
  - Mi szórakoztat minket?
- Vitakészség fejlesztése
  - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
  - 'mozik' – kellenek még?
  - az olvasás szerepe a 21. században
  - Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- Íráskészség fejlesztése:
  - brossurák, adalpok kitöltése
  - film/könyv ajánló brossúra készítése
  - plakátok, szórólapok hirdetések készítése
- egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése
- egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: English and language learning

Javasolt óraszám: 20 óra+7 óra

- Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újakezdi a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédshándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
használ kiemelés, hangsúlyozást, helyesbítést;
összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
a szöveggörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó témákban;
nyelvi haladását fel tudja mérni;
hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, autonomous learning

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

- Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- internetes kutatás és beszámoló
  - új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról
  - a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

- a dialektusokról
- kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- 'Osztálykönyvtár'
  - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
- Íráskészség fejlesztése
  - cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl. 'Teenage Herald') felhasználva az aktuáli témákhoz végzett kutatómunkákat
  - angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

Javasolt óraszám: 10 óra+7 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
 ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
 felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
 tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
 a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

Javasolt tevékenységek

— **Projektmunka:**

- a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában
- a falvak szerepe manapság a két országban
- miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?
- Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

— **Internetes kutatómunka**

- a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai
- Hollywood története és magyar vonatkozásai

— **Prezentáció**

- karácsony ünneplése a világ országaiban

- a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye
- **Játék:**
  - Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?
  - kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- **kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba**
- **Vitafórum**
  - mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

Javasolt óraszám: 15 óra+7 óra

- **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Javasolt tevékenységek

- **Projekt munka (egyéni)**
  - szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
  - egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
  - (Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- **Vitafórum**
  - melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?
  - kell-e a mindennapos testnevelés?
  - fontos-e a zene és a tánc?
  - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
  - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- **Játék**
  - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
  - történelmi események modellezése szerepjáttékkal

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 19 óra+7 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban; megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek

— **videók megtekintése**

- hírműsorok
- aktuális eseményekről szóló tudósítások
- riportok

— **Szerepjáték**

- 'néma' videókhoz szövegekészítés és eljátszás
- TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)

— **Internetes kutatómunka**

- egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
- szókinccsfejlesztés a média világához

— **Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv**

- a szalagcímek nyelvezete
- az újságcikkek stílusa szerkezete
- különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 10 óra+8 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott témakörhöz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika témakörében

Egyszerű interakció a tudomány és technika témakörében.

Javasolt tevékenységek

- Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...
  - a közlekedést
  - a házimunkát
  - az oktatást?
  - a kommunikációt?
  - A világ internet nélkül?
- Internetes kutatómunka és prezentáció
  - a világ legfontosabb találmányai
  - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
  - a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán
  - „Én és a telefonom”
- Vitafórum
  - az internet jövője
  - mire jó a virtuális valóság?
  - haladás-e minden változás?
  - a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 30 óra+8 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra; összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket; nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése
Információ megosztása angol nyelven.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

- Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak
- Kedvenc témák feldolgozása poszttereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban
- Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

11–13. évfolyam

A 11. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja - nyelvtudása további fejlesztése mellett -, hogy legalább a középszintű, de felősktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeresen teljesítse. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

A szakasz végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a 'mentális kontextus' (például a motiváció, a lelkiállapot), vagy egyéb

paraméterek (például a felkészülés lehetősége, vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével. Általános beszédprodukciónál ekkor már változatos, az érdeklődési körén túlmutató témákban is részletes, példákkal kiegészített és jól felépített szöveg jellemzi, szükség esetén megfelelő érveléssel alátámasztva. Képes az előre elgondoltaktól eltérni, mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítani. Írásprodukciónál is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve beszédprodukciónál érzelmait, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információátadást és -cserét. Szóbeli beszélgetést hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

A tanult nyelvi elemek segítségével ismeretlen témákat és szituációkat is felismer mind előbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott köznyelvi társalgásra is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben meg tudja elemezni a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, és ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióban jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókinccsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevésbé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

A szakasz végére szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvi oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását keresztantantéri témákban is fejleszti.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámjai kifejezik a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat. A középiskola elején a személyes témataromány még kiemelkedő szerepet játszik. Ezt itt felváltja egy egyenletesebb

eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és az interkulturális ismeretek vagy egyes keresztantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és elvontabb gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, a különböző és egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek. A pályaválasztás előtt álló 11-13. évfolyamos diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására. Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulóknak tanórai keretek között kell megismerkednie az angol nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. Mindezek elérése érdekében a középiskola utolsó két évében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulóknak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet, és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott két évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra célnyelvi példákkal. A 11-13. évfolyamokra vonatkozó listákban megjelenhetnek korábbi elemek összetettebb nyelvi példákkal és újonnan belépő funkciók és struktúrák is.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 11-13. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (In my view ..., As I see it ..., Personally, I think ...)
- érvek felvezetése (I find it extremely important ..., When we consider..., Considering ..., We should keep it in mind that ..., I suppose we all agree that ...)
- egyetértés mások érveivel (I completely agree. I couldn't agree more. That's exactly what I think, You've persuaded me.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (I'm not entirely sure, Yes, maybe, but..., I see what you mean, but ... I agree to some extent, but...)
- mások érveivel való egyet nem értés (I am afraid I disagree/can't agree with you. I don't see why/how ..., Actually, ... Surely you don't think that ... I partly agree. I agree up to a point. I completely disagree. You must be joking.)
- konklúzió levonása (The point I'm trying to make is ..., All in all it shows ...)

- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Judging from the examples ..., The diagram proves that ...)
- reklamáció, panasz kifejezése (I'd like to make a complaint about ..., I'd like to return this ..., It doesn't fit. It's not my size. It won't work properly. Can I have a refund?)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I apologise. I feel/am sorry for ...)
- érzések kifejezése (I'm satisfied. I'm frightened. I'm embarrassed.)
- szükségesség kifejezése (It is necessary/unnecessary to ...)
- dicséret, kritika kifejezése (Congratulations! I congratulate you on doing it.)
- javaslat és arra reagálás (I was wondering if you'd like to ... I recommend.... Yes, that would be excellent. That's a good idea, but...)
- információkérés (Could you please tell me when the next train leaves? You wouldn't know the time, would you?)
- egymást követő események leírása (Firstly, secondly, thirdly, later on, in the end, eventually)
- beszédzándék jelzése beszélgetés közben (Can I interrupt you for a second? May I say something?)
- segítségkérés és arra reagálás (Could you do me a favour? Could you give/lend me a hand? Sure. No problem.)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 11-13. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése jövő időben: future continuous, future perfect (I'll be cooking then. I'll have finished cooking by then.)
- jövőidejűség kifejezése a múltban: 'was/were going to', 'was/were about to', 'was/were to have' (I was going to help her. I was about to leave.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: past perfect continuous (I had been learning English for two years before I passed my exam.)
- feltételes mód kifejezése: third conditional, 'I wish', 'if only' (I would have done it if I had had the time. I wish you were here. If only he could have helped me.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- vonatkozó névmások / mellékmondatok: relative pronouns and clauses (She's a girl who can sing really well. I won't eat the banana which was on the floor.)
- közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
- műveltetés kifejezése: causative (I have my hair cut every month.)
- igei vonzatok (gerunds and infinitives)
- szövegkohéziós elemek (in addition, furthermore, in fact, so as, since, although, even though, however...)
- inverzió: inversion (Not only did they listen to me, they also followed my orders. Never have I seen such a beautiful landscape.)

- képzők: negative prefixes (uneducated, impolite), adjective suffixes (dangerous, professional, hopeful) noun suffixes (teacher, bakery, difference)
- visszaható névmások: reflexive pronouns (myself, yourself, herself...)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- az adott tématarományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
- létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
- életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11–13. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszám: 340 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle	20+3 óra
Environment and nature	15+3 óra
Holidays, travelling, tourism	15+3 óra
Public matters, entertainment	15+3 óra
English and language learning	20+3 óra
Intercultural topics	20+3 óra
Cross-curricular topics and activities	20+3 óra
Current topics	20+3 óra
Science and technology, Communication	15+3 óra
People and society	15+16 óra
Financial matters	13+16 óra
Carreer and employment	15+15 óra
Gaining and sharing knowledge	20+3 óra
Final exam preparation	25+15 óra
Összes óraszám:	340

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle

Javasolt óraszám: 20 óra+3 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzósöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
értelmezi az összefüggéseket;
megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématarományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszélgetőpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
beszéd- és írásprodukcóját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématarományban és az idetartozó érrettségi témákban.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, different generations within the family, love and marriage, friends, famous people, role models, healthcare personnel

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, workplace, healthcare facilities, places to spend freetime

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, basic objects used for treating illnesses and keeping fit, clothes and accessories

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations, sports, sport events, illnesses

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: daily routine, habits, healthy eating, eating in different places (home, canteen, restaurants) keeping fit, going to the doctor's, household duties, doing chores, doing the garden and taking care of everyday responsibilities

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: extended family, welfare, social relations, clothes and fashion, life stages, relationships, future plans, common illnesses/injuries, healthcare (traditional treatments, home remedies), positive and negative characteristics, personal success and failure, future plans

Személyes élethez tartozó összetettebb akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématarományban.

javasolt tevékenységek

- Internetes kutatás:
  - A családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb...)
  - Milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - A nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - Az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- Szerepjáték:
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- Önálló szövegalkotás
  - életem 15 év múlva
  - híres személyiségek, mint példaképek
- Vitafórum
  - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
  - 'A házasságok az égben köttetnek'
  - **Vannak-e még családi példaképek?**

Témakör: Environment and nature

Javasolt óraszám: 15 óra+3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;

társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématarományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;

szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;

beszéd- és írásprodukciónak tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni; környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;

érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;

szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématarományban és az idetartozó érettségi témákban;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants, environmental protection personnel

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside, geographical places, continents, space, the Earth

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources, volunteering

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability, weather and climate, seasons, recycling and reusing

Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématarományban.

javasolt tevékenységek

- Kiselőadás angol nyelven IKT eszközök segítségével
  - Természeti kincsek Magyarországon
  - Mindennapi természetvédelem
- Csoportos projektmunka
  - A hulladékújrahasznosítás lehetőségei
- Kutatómunka az interneten
  - alternatív energiaforrások
  - globális felmelegedés
  - a föld belső szerkezete, lemez eltolódások, vulkánok, cunamik

Témakör: Holidays, travelling, tourism

Javasolt óraszám: 15 óra+3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: tourists, tour guides, public service personnel

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests, public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad, festivals

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: preparing, planning, organizing a trip, sightseeing, guided tours

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, currencies, cultural differences, effect of tourism on people and economy, new areas in tourism: wellness, language learning

A nyaralás, utazás, turizmus tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématerületében.

javasolt tevékenységek

- Szerepjáték
  - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- Önálló projektmunka
  - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
  - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről
- Egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
- Csoportos projektmunka
  - film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
- **kutatómunka (Internet, újságok, statisztikák)**
  - **Az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**
- Vitafórum
  - a turizmus pozitív és negatív hatásai
  - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?

Témakör: Public matters, entertainment

Javasolt óraszám: 15 óra+3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;

megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;

megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;

megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;

a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra; nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;

nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: members of the public sector and civil service

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, public offices, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: administration, services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, films, books, computer games, sports, applications, media

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématarományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématarományban.

javasolt tevékenységek

- Internetes kutatómunka
  - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
  - egy híres művész, író vagy költő munkásságának bemutatása
- Szerepjáték
  - útbaigazítás kérése és adása
- Vitafórum
  - GPS vagy útbaigazítás?
  - Kidobhatjuk már a papír térképeket?
  - Az e-könyvek előnyei és hátrányai

Témakör: English and language learning

Javasolt óraszám: 20 óra +3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére; társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkésztségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;

a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;

a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;

digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;

megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;

hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;

nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;

hibáit általában önállóan is tudja javítani;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket;

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, accents and dialects, autonomous learning

A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben

A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása.

javasolt tevékenységek

— Egyéni projekt

- 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
- egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése

— interaktív térképek használata

- ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
- ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal

— csoportmunka

- szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
- szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz

— prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól

— Vitafórum

- miért halványulnak el a dialektusok?
- internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?

Témakör: Intercultural topics

Javasolt óraszám: 20 óra+3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;

ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;

megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;

átadja célnyelven a magyar értékeket;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions, arts, history, literature

Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete

Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása

Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról információk átadása

Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása

Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről.

javasolt tevékenységek

- projekt munka
  - Magyarország rövid történelme
  - Anglia rövid történelme
  - A magyar és angol történelem kapcsolódási pontjai
  - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
  - Mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban
  - Miért vált az angol világnyelvvé?
- internetes kutatómunka
  - egy célnyelvi ország gasztronómiája
  - magyar receptek angol interpretálása
  - Milyen más nyelvek találhatók az Egyesült Királyságban?
- Egy angol történelmi film megtekintése

— Vitafórum

- Fontos-e a hagyományok életben tartása
- Fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
- Miben hasznos a globalizáció?
- Romantikus idea vagy tényleg fontos az önrendelkezés?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

Javasolt óraszám: 20 óra+3 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

javasolt tevékenységek

— Egyéni projektmunka

- a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
- poszter vagy kiselőadáskészítése bármely más tudásterület témaköreiről

— Vitafórum

- a humán vagy a reál műveltség a fontos?

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 20 óra+3 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókinccs megértése és használata célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

javasolt tevékenységek

- Pármunka
  - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
  - angol sajtótermékek fajtái
  - angol újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
  - aktuális hírek olvasása
  - az olvasott cikk tartalmának ismertetése, és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban
- Osztálymunka
  - angol nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből angol nyelvű híradó készítése, filmezése

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 15 óra+3 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématerületéhez tartozó alapvető témákban;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématerületekhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: scientists, researchers, inventors, engineers, people working for scientific and technological development

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people/scientists/IT professionals, (parts of) IT gadgets

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: exhibitions

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work, major innovations

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, dangers of the internet, social networks, research, inventions

A tudomány és technika tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématerületében.

javasolt tevékenységek

- Internetes kutatómunka
  - találmányok
  - a jövő technikai
- Egyéni project
  - Az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
  - A jogosítvány megszerzése, az autó részei
  - Mit fog tudni a következő telefonom?
- Vitafórum
  - az internet pozitív és negatív oldalai
  - Lesz-e az unokámnak telefonja?
  - Lehetséges-e még az egyéni feltalálás?

Témakör: People and society

Javasolt óraszám: 15 óra+16 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: family, friends, acquaintances, members of the society (teenagers, adults, the elderly), the public, authorities, people working in services

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: towns, villages, countryside, home, public places, public offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in everyday life, fashion and clothes items

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, family events and celebrations, national and international events and holidays

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: shopping, using public services, everyday tasks and chores, taking part in the life of a community, volunteering, community service

A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: drug addict, computer nerd, workaholic

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic gender roles, tolerance, friendships, relationships, appearance and personality, differences between individuals, relationship between generations, crime and punishment

Az ember és társadalom témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom témakörében.

javasolt tevékenységek

- Egyéni projekt
  - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
  - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
  - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
- Szerepjáték:
  - szolgáltatások igénybevétele
- Önálló szövegalkotás:
  - Megfigyeléseim a generációk közti különbségekről
- Vitafórum/eszmecsere
  - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
  - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
  - megszüntethetőek-e az előítéletek?

Témakör: Financial matters

Javasolt óraszám: 13 óra+ 16 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság témakörhöz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

A pénzügyek és gazdaság témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság témakörében.

javasolt tevékenységek

— Egyéni projekt

- a pénz kialakulása, története
- az első bankok

— Szerepjáték

- banki ügyintézés
- számlanyitás
- reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
- valutaváltás nyaralás előtt

— eszmecsere

- spórolás-költekezés
- a jövedelem értelmes beosztása

— kutatómunka (internet, újságcikk)

- hitelek, állami támogatások

- o a tőzsde története, működése

Témakör: Career and employment

Javasolt óraszám: 15 óra+ 15 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás témaköréhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

A karrier és munkavállalás témaköréhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás témakörében.

javasolt tevékenységek

- Önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - angol nyelvű önéletrajz készítése
- Szerepjáték
  - Állásinterjú
  - beszélgetés egy állásbörzén
- Olvasott szövegértés fejlesztése
  - Álláshirdetések böngészése
  - Munkaköri leírás értelmezése
- Csoportos projektmunka
  - Egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - Közkedvelt szakmákbemutatása

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 20 óra+3 óra

— **Tanulási eredmények**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összetettebb információkat ad át és cserél;

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

írott szöveget igénylő projekt munkát készít olvasóközönségnek;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;

használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;

használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;

használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Angol nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése

Akár elvontabb információ megosztása angol nyelven

Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre.

A témakör feldolgozásához javasolt tevékenységek

- Prezentáció, hangfelvétel, video felvételkészítése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk/blog írása megadott témában, kutatómunka alapján

Témakör: Final exam preparation

Javasolt óraszám: 25 óra+15 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
 alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
 a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
 megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
 összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
 megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
 megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
 megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
 informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
 aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
 véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
 véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
 szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
 megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
 egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
 nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
 egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
 közép- és emeltszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
 közép- és emeltszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
 az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
 az első idegen nyelvből sikeres érettségét tesz legalább középszinten.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

Közép- és emeltszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása

A szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása

A folyamatos beszéd és gondolat kifejtés gyakorlása

Az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése.

javasolt tevékenységek

- Vizsgafeladatok gyakorlása
- Vizsgaszituációk gyakorlása

- Szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- Vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- Viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- Megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

3.2.1.3. Német nyelv

9–13. évfolyam

Célok és feladatok

Az idegen nyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőjéhez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvoktatói munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

A 9-12. évfolyamon az idegennyelv-tanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban folytatódik az eddig megszerzett nyelvi ismeretek bővítése, illetve az idegen nyelv felépítésének és szerkezetének még mélyebb és árnyaltabb megismerése.

A diák aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és

kihhasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvrólai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelv gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvrőlakon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás a középiskolában is tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő helyzeteket teremt, amelyekben a nyelvet eszközként, hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza, és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvórán egyre nagyobb mértékben felkészítsük. Mindezek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás fontos szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében. A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése tehát a felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, valamint általában a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek, (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.), amelyek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást. Ennek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatási munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák már képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen angol nyelven. Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesesévé válhat az adott kultúrának, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, és ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága erősödik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. E tapasztalatok által a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási

technikák alkalmazása, valamint az irányító oktató és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a középiskolában is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma erősödik, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, és egyre inkább szívesen és tudatosan használja nyelvtudását. Képes saját hibáit észrevenni, javítani, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség oktatóknak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. E nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia tudatos fejlesztése egyre elvontabb és összetettebb szövegek révén. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, és az azokból kinyert információkat fel tudja használni saját kommunikációs céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazottan kell, hogy megjelenjenek. A nyelvtanulót arra is képessé kell tenni, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, és szövegkohéziós, valamint figyelemvezető eszközöket használjon.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása továbbra is kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

Amennyiben az idegen nyelv oktatása csoportbontásban történik a tanulókat nyelvtudásuk alapján kell beosztani, az intézmény kötelező nyelvi szintfelmérést tarthat.

Tanulási eredmények

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 13. évfolyam végére a KER szerinti B2 nyelvi szint a kimeneti cél, ezen belül a továbbtanulni nem szándékozó tanulónak fel kell készülnie legalább a középszintű idegen nyelvi érettségi követelményeinek sikeres teljesítésére. A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervek felépítése, szerkezete

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. A 9-13. évfolyamon valamennyi, az 5-8. évfolyamon bevezetett témakör szerepel, elemeik azonban jelentősen bővülnek, és feldolgozásuk egyre árnyaltabban és mélyebben történik. Egyre hangsúlyosabbá válnak a keresztntantervi, interkulturális és célnyelvi vonatkozások, valamint a tudásmegosztással és ismeretszerzéssel kapcsolatos tartalmak. Az általános iskolában még

egy témakörként kezelt személyes és környezeti témák gimnáziumban már önálló egységként jelennek meg. Új témakörök a négyéves nevelési-oktatási szakaszban: az utazás és turizmus, a tudomány és technika és a kommunikáció; a 11-13. évfolyamon: az ember és társadalom, a munka világa és a gazdasági és pénzügyi ismeretek. A közéleti témakör kiegészül a hobbik, a szabadidő és a művelődés aspektusaival. Az osztálytermi témakör a 9-10. évfolyamon az iskola és a tanulás témáit, 11-13. évfolyamon pedig a vizsgafelkészítést, illetve az érettségire való felkészítést állítja fókuszba.

Az egyes témakörök mellett meghatározásra kerültek az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák, melyeket a 9-10. évfolyamra, valamint a 11-13. évfolyamra vonatkozó specifikus bevezetők utolsó részei sorolnak fel. A megadott nyelvi funkciók, stratégiák és elemek az általános iskola 4., 5-6., és 7-8. évfolyamok kerettanterveiben megadott listákra épülnek, azok kötelező ismeretéből indulnak ki, azokat bővítik, és a tanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania őket.

Az egyes témaköröknél található meg a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, illetve a javasolt tevékenységek. A kerettanterv, ugyanis, minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókinccs, illetve nyelvi struktúrák bevésoódését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és – ellentétben a szókinccs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával – nem kötelező érvényűek.

9-13. évfolyam

A német nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek a megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének lehetőségét, az ismeretek, a tudás átadásának igényét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint fejlessze a digitális kompetenciákat.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa, és egyre inkább kész lesz arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projekt munkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Érzékenységből, (ön)kritikusságából adódóan különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül szívesen foglalkozik, ennek megfelelően az osztálytermi vonatkozások súlya ebben a szakaszban tovább csökken.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. A tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal, személyes élményeihez kapcsolódó szövegekkel – ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a tanuló szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége. A célnyelvi ismeretszerzés és tudásmegosztás az általános iskolához képest hangsúlyosabbá válik. Új témakörként megjelenik a tudomány és technika, a kommunikáció és az utazás és turizmus. A már ismert témakörök is bővülnek, összetettebbé válnak. Kettéválik a személyes és környezeti témakör, a személyes témakör kiegészül a tágabb emberi kapcsolatok, az életmód, valamint az ember és társadalom témakörökkel, a környezeti pedig a környezetvédelemmel. Míg az osztálytermi témakör, valamint a személyes és a környezeti vonatkozások súlya csökken, addig hangsúlyosabbá válnak a kerettantervi, a kibővített közéleti, aktuális, célnyelvi és nyelvtanulási témakörök. A hozzájuk rendelt óraszámok továbbra is ajánlások, inkább a témakörök feldolgozásának javasolt mélységét jelölik.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti B1 nyelvi szintet.

Az egyes témakörökön kívül a kerettantervben megtalálhatók az adott szakasz végére elsajátítandó nyelvi funkciók, valamint nyelvi elemek és struktúrák, célnyelvi példákkal. A 9-

10. évfolyamokra vonatkozó listákban nem jelennek meg az általános iskolában elsajátított elemek, de ezek további gyakorlása, tudatosítása elengedhetetlen a KER szerinti B1 szint eléréséhez.

Nyelvi funkciók a német, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)

sajnálát kifejezése (Es tut mir leid!)

elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)

csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)

remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)

bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)

ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)

szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)

elismerés és dicséret kifejezése és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. Danke.)

ítélet, kritika kifejezése (Blödsinn! Das ist nicht richtig/wahr)

elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)

bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)

események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)

felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)

bemutató (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)

gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)

együttérzés és arra reagálás (Es tut mir Leid für dich. Danke.)

hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)

félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)

egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen Meinung. Ich bin anderer Meinung.)

véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstanden, dass...)

ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber... / Das stimmt zwar, aber ...)

szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)

emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie...)

reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)

tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, ...)

segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)

beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, .../Darf ich hier hinzufügen, ...)

megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)

körülírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der ...)

érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)

elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. – Danke.)

közömbösség (Das ist mir egal.)

indoklás (Ich kann nicht kommen, weil...)

szóbeli üdvözlőküldés (Liebe Grüße an Ihre Frau.)

megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Sehr geehrter Herr ..../Sehr geehrte Frau ..., Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)

beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Ich möchte etwas hinzufügen.)

elemek összekapcsolása szóban (Zuerst, dann, danach, schließlich)

mondandó összefoglalása (Insgesamt, zusammenfassend)

beszélgetés lezárása (Danke für das Gespräch.)

segítségkérés és arra reagálás (Könntest du mir bitte helfen? Ja, sehr gerne.)

engedélykérés és arra reagálás (Darf ich ... ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.)

feltételezés, kétely kifejezése (Ich vermute..., Ich weiß nicht, ob ....)

magyarázat kifejezése (Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)

bánat, elkeseredés kifejezése (Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.)

Nyelvi elemek, struktúrák a német, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

személytelenség (Es ist warm. Es schneit.)

függő beszéd jelen időben (Sie sagte, dass sie heute ins Kino geht.)

vonzatos igék (Ich denke viel an den Sommer), névmási határozószók (Woran denkst du viel? Ich denke daran, ...)

főnévként használt melléknév (der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter), melléknévi igenév (der Reisende, der Angestellte)

modalitás: módbeli segédigék Präteritumban (Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.), brauchen zu + Inf. (Heute brauchst du nicht mitzukommen.)

műveltetés jelen időben és első múltban: lassen (Wir lassen / ließen unser Auto reparieren.)

szenvető szerkezet jelen és múlt időben (Sie werden/wurden vom Flughafen abgeholt. Sie sind eingeladen worden.)

zu + Inf. szerkezet (Es ist schön, hier zu sein.)

mellékmondatok: alanyi mellékmondat (Es freut mich, dass du hier bist.), tárgyi

mellékmondat (Ich weiß, dass du viel zu tun hast., Ich weiß nicht, ob er morgen Zeit hat.),

helyhatározói mellékmondat (Du sollst dort arbeiten, wo du wohnst.), időhatározói

mellékmondat egyidejűsége (Als ich Kind war, las ich sehr gerne Märchen.) és elő- és

utóidejűsége (Nachdem Liza die Hausaufgabe gemacht hatte, kochte sie einen Tee.)

vonatkozóan, okhatározói mellékmondat (Ich kann an dem Ausflug nicht teilnehmen, weil ich krank bin.), célhatározói mellékmondat (Ich bin ins Kino gekommen, um mir den neuen Film anzuschauen.), vonatkozó mellékmondat (Ich mag dieses Lied, das du singst.) névmások szövegben betöltött funkcionális használata: mutató névmás (dieser, diese, dieses, derselbe, dieselbe, dasselbe), vonatkozó névmás (der, die, das) feltételesség jelen időben (Wenn wir Zeit haben, putzen wir die Fenster.), wäre, hätte, würde (Was würden Sie tun, wenn sie eine Million hätten?), módbeli segédigék feltételes módban (könnte, müsste stb.)

kollokációk, Funktionsverbgefüge (eine Reise machen, zur Verfügung stehen)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

az adott tématerületben megért összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématerületben létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématerületben életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 9–10. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszámja: 288 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft	40
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	20
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung	20
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben, Unterhaltung	30
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	20
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Fächerübergreifende Themen und Situationen	25
Aktuelle Themen	29
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	30
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	34
Összes óraszám:	288

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft

Javasolt óraszám: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő jellemzésével; leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban; megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;
a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématarományon belül;
a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Freizeittorte, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Persönliche Dienstleistungen

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, tägliche Aufgaben,

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten und

Verletzungen, medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause, positive und negative Charakterzüge Wohlstand, Lebensphasen, Zukunftspläne, persönliche Erfolge und Misserfolge, Jungsein, Frauenrolle-Männerrolle
Személyes élethez tartozó információk átadása
Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
Interakció a személyes tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- csoportos projekt (plakát készítése): a sport fontossága, egészséges életvitel
- kutatómunka: házi gyógy módok, házi praktikák
- projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval
  - közeli és távoli rokonok
  - kedvenc rokonaim - miért?
  - névadási szokások a családon belül
  - érdekes családi történetek a múltból
  - jövőképem (plakát, prezentáció)
  - példaképem, ill. egy híres ember élete
- internetes kutatómunka és csoportos projekt – családok a DACHL országaiban
  - különbségek, hasonlóságok
  - a mai kor családtípusai
  - szerepek a családon belül
  - a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
  - a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?
- vitafórum
  - pl. tinédzserek helyzete a családban
- szerepjáték:
  - pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán
  - telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
- prezentáció készítése:
  - a. családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- közvélemény kutatás:
  - a. hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

Javasolt óraszám: 20 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen Personen im Dienste des Umweltschutzes

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Lande geografische Orte, Weltall, die Erde

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Wetter und Klima, Jahreszeiten

A környezeti és természeti tématarományhoz tartozó információk átadása

Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- csoportos projektmunka (plakát, prezentáció készítése):
  - a vidék és a város összehasonlítása
- kérdőív készítése, közös kiértékelése: „Sind Sie ein Ökotyp?”
- interjú készítése: „Was tust du für die Umwelt?”
- kisfilm megtekintése célnyelven: pl: természeti katasztrófák, környezetvédelem, újrahasznosítás
- internetes kutatás:
  - veszélyeztetett állatok
  - eltűnő növények
  - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
  - a tengerek szennyezése - műanyagszigetek a tengerben
- kiselőadás készítése:
  - veszélyben a Földünk

- a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
  - a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
  - mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- vitafórum:
- hasznosak-e az állatkertek?
  - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

Javasolt óraszám: 20 óra

— TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatos és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule

A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Schulsystem in Ungarn und in den DACHL-Ländern

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, verschiedene Wege des Lernens

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Javasolt tevékenységek:

- szerepjátékok:
  - **konfliktus az iskolában, osztályban (osztálytárrsal, oktatóral)**
  - **különböző foglalkozások bemutatása**
  - **'Álomszakmám'**
- egyéni kutatás és képes beszámoló:
  - **régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóik**
  - **a magyarországi és a németországi iskolarendszer összehasonlítása**
- csoportmunka / projekt:
  - **egy osztályprogram megtervezése**
  - **'Az ideális iskola' jellemzői**
  - **kisfilm készítése: „Unsere Schule”**
- internetes kutatómunka: képes beszámolók
  - **érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban**
- vitafórum:
  - **hasznos-e az iskolai egyenruha?**
  - **jó dolog-e a bentlakásos iskola?**
  - **milyen a jó oktató?**
- íráskészség fejlesztése:
  - **beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére**
  - **e-mail írása egy angliai barátomnak a sok házfeladatról**

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

Javasolt óraszám: 20 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen öffentliche Dienstleistungsbetriebe in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt Stadtführung

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede Währungen, Wirkung des Tourismus auf Menschen und Wirtschaft

Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématarományban

Javasolt tevékenységek:

— **projektmunka egyénilag, párban vagy csoportban:**

- híres helyek, épületek bemutatása a DACHL országokban
- híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
- lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
- 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
- felkészülés egy külföldi útra (utazási előkészületek listája)

— **internetes kutatás**

- érdekes, szokatlan szállások
- különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban

— **játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!**

- felmérés készítése az osztályban:
  - ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
  - ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart? Balaton? hegyvidék? stb.)
- szituációs játék
  - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
  - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
- panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről
- vitafórum
  - egyéni vagy társasutazás?
  - üdülés vagy aktív nyaralás?
- kérdőív készítése, elemzése: „Bist du abenteuerlustig?“
- Plauderstube: irányított kérdések segítségével

Témakör: Öffentliches Leben, Unterhaltung

Javasolt óraszám: 30 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát; célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra; kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban; összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dienstleistungen

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: Freizeitaktivitäten, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- vitakészség fejlesztése:
  - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
  - az olvasás szerepe a 21. században
    - 'mozik' – kellene még?
    - Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adatlapok kitöltése,
  - film/könyvajánló brossúra készítése
  - plakátok, szórólapok, hirdetések készítése
- csoportos projekt munka (prezentáció, plakát készítése):
  - szórakozási lehetőségek lakóhelyeden
  - a média szerepe a mai korban
- kutatómunka
  - külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
  - hazai fesztiválok bemutatása, értékelése
  - kiállítások, érdekes múzeumok bemutatása
- projekt munka
  - mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
  - mi szórakoztat minket?
- egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése
- egy rövid német nyelvű novella órai feldolgozása

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

Javasolt óraszám: 20 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megéri az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megéri az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;

megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;

társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;

használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;

összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;

a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ;

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;

digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;

megéri az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;

a szöveggörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott
tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
nyelvi haladását fel tudja mérni;
hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen
und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, autonomes Lernen,
A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása

Javasolt tevékenységek

- **gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére**
- **nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán**
- **internetes kutatás és beszámoló**
  - **új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról**
  - **a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról**
  - **a dialektusokról**
  - **kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai**
- **olvasásértés fejlesztés: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése**
- **'Osztálykönyvtár'**
  - **évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása**
- **írás készség fejlesztése**
  - **cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: LUX) felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat**
  - **német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal németül**

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

Javasolt óraszám: 20 óra

— **TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi
közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződése között;
felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten Kunst, Geschichte

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról

Javasolt tevékenységek:

- **projektmunka**
  - a hagyományok ápolása Magyarországon és a DACHL országokban
  - Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
  - a népviselet szerepe hazánkban és a DACHL országokban
- **internetes kutatómunka**
  - a karácsonyfa eredete és elterjedése
  - a német himnusz eredete és változásai
- **prezentáció**
  - a karácsony ünneplése a világ országaiban
  - a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye
- **játék**
  - leírás készítése/receptek – magyar vagy német/osztrák/svájci specialitás
  - kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- **kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba**
- **vitafórum**
  - milyen kulturális meglepetések érhetnek a DACHL országokban?

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

Javasolt óraszám: 25 óra

— TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

Javasolt tevékenységek:

- **projektmunka (egyéni)**

- szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
- egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
- (papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- vitafórum
  - melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?
  - kell-e a mindennapos testnevelés?
  - fontos-e a zene és a tánc?
  - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
  - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- játék
  - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
  - egy történelmi esemény modellezése szerepjáttékkal

Témakör: Aktuelle Themen

Javasolt óraszám: 29 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek:

- vitafórum egy aktuális eseményről
- újság készítése, rövid cikkek írása az aktuális témákban
- videók megtekintése
  - hírműsorok
  - aktuális eseményekről szóló tudósítások
  - riportok
- szerepjáték
  - 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
  - TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- internetes kutatómunka

- egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
  - szókinccsfejlesztés a média világához
- nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
- a szalagcímek nyelvezete
  - az újságcikkek stílusa, szerkezete
  - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

Javasolt óraszám: 30 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tematartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tematartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tematartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tematartományban

Egyszerű interakció a tudomány és technika tematartományban

Javasolt tevékenységek:

- kiselőadás: Én és az okostelefonom
- csoportos projektmunka: A világ internet nélkül
- projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...
  - a közlekedést?

- a házimunkát?
- az oktatást?
- a kommunikációt?
- internetes kutatómunka és prezentáció
  - a világ legfontosabb találmányai
  - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
  - a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán
- vitafórum
  - az internet jövője
  - mire jó a virtuális valóság?
  - haladás-e minden változás?
  - a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Javasolt óraszám: 34 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű információ megszerzése

Információ megosztása német nyelven

Javasolt tevékenységek:

projekt munka (egyéni vagy csoportos)

- prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak
- kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban

projekt munka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

11–13. évfolyam

A 11. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik az első idegen nyelvből, és célja, nyelvtudása további fejlesztése mellett, legalább a középszintű, de felősktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeres teljesítése. Középszintű tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerezésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

A szakasz végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, feltételek vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a mentális kontextus (például a motiváció, a lelkiállapot) vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, a kommunikációs témák vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével. Általános beszédprodukciónak ekkor már változatos, az érdeklődési körén túlmutató témákban is részletes, példákkal kiegészített és jól felépített szöveg jellemzi, szükség esetén megfelelő érveléssel alátámasztva. Képes az előre elgondoltaktól eltérni, mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítani. Írásprodukciónak is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve beszédprodukciónak érzelmait, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információ átadást és –cserét. Szóbeli diskurzust hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja, céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejteni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind előbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott, köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben meg tudja érteni a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióban jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni,

azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

A szakasz végére szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását keresztntantervi témákban is fejleszti.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámja kifejezi a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat: a középiskola elején a személyes témataromány még kiemelkedő szerepét felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és interkulturális ismeretek, vagy egyes keresztntantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és absztraktabb nyelvi gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, az egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek. A pályaválasztás előtt álló 11-13. évfolyamos diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására. Ezek az évfolyamok az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie a német nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. A középiskola utolsó két évében mindezek elérése érdekében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott 3 évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek,

struktúrák kerültek megfogalmazásra, célnyelvi példákkal. A 11-13. évfolyamokra vonatkozó listákban megjelenhetnek a korábbi elemek összetettebb nyelvi példákkal és újonnan belépő funkciók és struktúrák is.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 11-13. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

álláspont, vélemény kifejezése (Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, ...)

érvek felvezetése (Ich halte das für besonders wichtig, weil..., Wenn man bedenkt, dass..., Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...)

egyértelmű mások érveivel (Das finde / glaube / meine ich auch., Da haben Sie Recht.)

kétely, bizonytalanság kifejezése (Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber...)

mások érveivel való egyet nem értés (Da bin ich ganz anderer Meinung / Ansicht, weil..., Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...)

javaslat (Ich bin dafür, dass..., Ich schlage vor, wir..., Wir könnten vielleicht ..., Was halten Sie davon, ..., Ich hätte eine andere Idee., Ich würde einen anderen Vorschlag machen.)

konklúzió levonása (Alles in allem zeigt sich, dass...)

statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Aus dem Schaubild geht hervor, ... An letzter Stelle steht ...)

reklamáció, panasz kifejezése (Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.)

érdeklődés kifejezése (Ich möchte mich danach erkundigen, ..., Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?)

hogylét iránti érdeklődés (Was kann ich für dich/Sie tun?)

bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigen Sie bitte.../Verzeihen Sie bitte..., kein Problem)

érzések kifejezése (ich befürchte, dass...)

egymást követő események leírása (zuerst, zweitens, zum Schluss)

beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Kann/darf ich dich/Sie kurz unterbrechen)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 11-13. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

feltételes mód (Wenn ich nicht so viel Schokolade esse, wäge ich nicht 70 Kilo/Wenn ich nicht so viel Schokolade essen würde, würde ich nicht 70 Kilo wiegen.), feltételes mód módbeli segédigével, múlt időben (Jan hätte den Test besser schreiben können, wenn er mehr gelernt hätte.)

óhajtó és irreális óhajtó mondatok (Wenn ich doch Steven noch einmal sähe! Wenn ich bloß nichts gesagt hätte!)

- mellékmondatok: módhatározói mellékmondat (Er erzählt so spannend, dass alle ihn bewundern.), hasonlító mellékmondat (Er sieht so aus, als ob er wieder gesund wäre.), következtető mellékmondat (Sie ist weggegangen, ohne dass sie etwas gesagt hätte.), megengedő mellékmondat (Obwohl er viele Probleme hat, steht uns immer zur Verfügung.)

- cselekvőpasszív módbeli segédigékkel jelen és múlt időben (Deine Schrift kann nicht gelesen werden./Alle Geschenke konnten schön eingepackt werden)

Állapotpasszív (Die Fenster sind weiß und blau gestrichen.)

főnévi és melléknévi vonzatok (zweifeln an, angewiesen auf)

folyamatos és beálló melléknévi igenevek (das schreibende Kind, das zu lesende Buch)

módbeli segédigék másodlagos jelentése (Der Zug muss in 5 Minuten ankommen. Er will den Unfall gesehen haben.

elváló és nem elváló igekötők (Der Schüler hat das unbekannte Wort schön umgeschrieben.

Mein Text gefällt mir nicht, ich umschreibe den ganzen.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

az adott témartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;

létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;

életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11–13. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 340 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	21
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	21
Reisen und Urlaub, Tourismus	21
Öffentliches Leben und Unterhaltung	21
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	21
Interkulturelle und landeskundliche Themen	26
Fächerübergreifende Themen und Situationen	26
Aktuelle Themen	26
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	21
Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit	21
Wirtschaft und Finanzen	19
Arbeitswelt und Karriere	21
Wissenserwerb und Wissensvermittlung	25
Vorbereitung auf das Abitur	50
Összes óraszám:	340

**Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich:
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil**

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;

társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématarományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;

érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;

mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;

szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszélőpartnernek, hallgatósághoz igazítja;

beszéd- és írásprodukciónak tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;

szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématarományban és az idetartozó érettségi témákban.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Verwandte, Generationen in der Familie, Liebe, Ehe, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal, Gleichberechtigung von Mann und Frau, alte und neue Familienmodelle

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Wohnorte, Freizeittorte, Persönliche Dienstleistungen

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Feste (Familienfeste, Kirchenfeste, Nationalfeste) Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten,

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: Haushalts- und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, Hausarbeiten, tägliche Aufgaben

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, Rollenverteilung in der Familie, Wohlstand, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, Kleidung als Ausdruck der gesellschaftlichen Zugehörigkeit, Lebensphasen, Beziehungen, Zukunftspläne, häufige Krankheiten und Verletzungen, Gesundheitswesen (medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause), positive und negative Charakterzüge, persönliche Erfolge und Misserfolge, Freundschaft

Személyes élethez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- internetes kutatás
  - a családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb...)
  - milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - a nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - modern családok
  - az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- szerepjáték
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- önálló szövegalkotás
  - az életem 15 év múlva
  - híres személyiségek mint példaképek
- vitafórum
  - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
  - 'A házasságok az égben köttetnek'
  - **vannak-e még családi példaképek?**
  - **a generációk együttélése: kölcsönös segítség vagy konfliktusforrás?**
  - **a Mama Hotel lakói**
  - **hagyományos vagy modern családmodell?**

- **piercingek és tetoválások a fiatalok körében**
- **'Egy gyerek nem gyerek?'**
- **valóban „ruha teszi az embert”?**
- **hagyományos vagy alternatív gyógyítás?**
- **minden biotermék bio?**
- **a márkanevek szerepe a társadalomban**

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

Javasolt óraszám: 21 óra

— TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tematartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;

társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tematartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;

szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszélőpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;

beszéd- és írásprodukciónak tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;

környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;

érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;

szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tematartományban és az idetartozó érettségi témákban;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen, Personen im Dienste des Umweltschutzes

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Land, geografische Orte, Kontinente, Weltall, die Erde

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne, Möglichkeiten vom Umweltschutz,

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wetter und Klima, Jahreszeiten, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Ökologisch wohnen, erneuerbare Energien
Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- kiselőadás német nyelven IKT eszközök segítségével
  - természeti kincsek a lakóhelyemen
  - mindennapi természetvédelem
- csoportos projektmunka
  - a hulladékújrahasznosítás lehetőségei
  - természetvédő aktivista csoport létrehozása
- kutatómunka
  - alternatív energiaforrások

- globális felmelegedés
  - a Föld belső szerkezete, vulkánok, cunamik
- vitafórum
- családi ház vagy lakás? 'Az én házam az én váram'
  - valóban olyan „szuperek” a szupermarketek?
  - miért népszerűek a lakóparkok?
  - a hulladékprobléma megoldható?
  - vidék vagy város?
  - gazdaságosak az új energiaforrások?

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

Javasolt óraszám: 21 óra

— TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus témaköréhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott témakörökhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott témakörökhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen, öffentliche Dienstleistungsbetriebe

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sehenswürdigkeiten, Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland, Festivals

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt, Stadtführung

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, Währungen, kulturelle Unterschiede, Wirkung des Tourismus auf Menschen, Bedeutung des Tourismus auf die Wirtschaft, Neue Tourismuszweige (Wellness, Sprachtourismus u.s.w)

A nyaralás, utazás, turizmus tématerülethez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshoz közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématerületben.

Javasolt tevékenységek:

- szerepjáték
  - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- önálló projektmunka
  - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
  - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről
- vitafórum
  - a turizmus pozitív és negatív hatásai
  - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?
  - szervezett vagy egyéni utazás?
  - valóban olyan vonzó a kempingezés?
  - hagyományos vagy modern turizmus?
- egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
- csoportos projektmunka: film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
- **kutatómunka (internet, újságok, statisztikák): az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**

Témakör: Öffentliches Leben und Unterhaltung

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;

megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;

megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerezés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dienstleistungen

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: Freizeitaktivitäten, Bücher, Filme, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témakörhöz tartozó témakörben

Javasolt tevékenységek:

- internetes kutatómunka
  - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban

- egy híres mű és író vagy költő munkásságának bemutatása
- szerepjáték
  - útbaigazítás kérése és adása
- vitafórum
  - GPS vagy útbaigazítás?
  - kidobhatjuk már a papír térképeket?
  - az e-könyvek előnyei és hátrányai
  - hobbi- vagy versenysport?
  - gyorsétterem vagy házi koszt?

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére; társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;

a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondatot;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;

a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;

digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;

megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;

hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
hibáit általában önállóan is tudja javítani;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, Akzente und Dialekte, autonomes Lernen

A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása

Javasolt tevékenységek:

- interaktív térképek használata
  - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
  - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal
- csoportmunka
  - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
  - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz
- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól
- dialektus-szótár készítése
- egyéni projekt
  - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
  - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése
- vitafórum
  - miért halványulnak el a dialektusok?
  - internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?
  - a „Denglisch” hatása a német nyelv jövőjére

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

Javasolt óraszám: 26 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;

ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;

interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;

megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
átadja célnyelven a magyar értékeket;
a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten, Kunst, Geschichte, Literatur

Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete: Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation, Kaiserreich, Das Dritte Reich, BRD, DDR, Wende, Mauerfall

Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása (Tschüß, sehr geehrte..., Hallo u.s.w)

Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról információk átadása

Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása

Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről

Javasolt tevékenységek:

- prezentáció készítése és bemutatása
  - Magyarország és Németország/Ausztria történelmének legfontosabb kapcsolódásai
- projektmunka
  - Magyarország rövid történelme
  - a DACHL országok rövid történelme
  - a magyar és német/osztrák/svájci történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban?
- internetes kutatómunka
  - egy célnyelvi ország gasztronómiája
  - magyar receptek német nyelvű interpretálása
  - milyen más nyelvek találhatók a DACHL országokban?

- egy német nyelvű történelmi film megtekintése
- vitafórum
  - fontos-e a hagyományok életben tartása?
  - fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
  - miben hasznos a globalizáció?

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

Javasolt óraszám: 26 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka
  - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
  - poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- **vitafórum: a humán vagy a reál műveltség a fontos?**

Témakör: Aktuelle Themen

Javasolt óraszám: 26 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókinccs megértése és használata célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra

Javasolt tevékenységek:

- pármunka
  - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
  - a német sajtótermékek fajtái
  - német újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
  - aktuális hírek olvasása
  - az olvasott cikk tartalmának ismertetése és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban
- osztálymunka
  - német nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből német nyelvű híradó készítése, filmezése

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématarományhoz tartozó alapvető témákban;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wissenschaftler, Forscher, Erfinder, Ingenieure

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen/Wissenschaftler/IT-Fachleute, (Teile von) IT-Geräten,

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Messen, Konferenzen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit, wesentliche Innovationen

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke, Forschung, Erfindungen

A tudomány és technika tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématerületében.

Javasolt tevékenységek:

- internetes kutatómunka
  - találmányok
  - a jövő technikai
- egyéni projekt
  - az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
  - a jogosítvány megszerzése, az autó részei
  - mit fog tudni a következő telefonom?
- vitafórum
  - az internet pozitív és negatív oldalai
  - lesz-e az unokámnak telefonja?
  - lehetséges-e még az egyéni feltalálás?
  - az okosház mindent megold?

Témakör: Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angehörige der Gesellschaft (Teenagers, Erwachsene, ältere Generationen), die Öffentlichkeit, Ämter und Behörden, Angestellte im Dienstleistungssektor

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Heimat, öffentlicher Raum, Ämter

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände des Alltags, Mode und Kleidung

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste und Veranstaltungen in der Familie, nationale und internationale Veranstaltungen bzw. Feiertage

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einkaufen, Dienstleistungen in Anspruch nehmen, alltägliche Angelegenheiten erledigen, Teilnahme am Leben einer Gemeinschaft, freiwillige Arbeit, Zivildienst

A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: Handysucht, Internetabhängigkeit

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: grundlegende Geschlechterrollen, Toleranz, Freundschaft, Aussehen und Persönlichkeit, individuelle Unterschiede, Beziehung zwischen Generationen, Verbrechen und Bestrafung, Abhängigkeiten-Suchtbehandlungen

Az ember és társadalom témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom témakörében

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projekt
  - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
  - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
  - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
- szerepjáték
  - szolgáltatások igénybevétele
- önálló szövegalkotás
  - megfigyeléseim a generációk közti különbségekről
- vitafórum/eszmecsere
  - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
  - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
  - megszüntethetőek-e az előítéletek?

Témakör: Wirtschaft und Finanzen

Javasolt óraszám: 19 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság témaköréhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

— Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Angestellte und Arbeiter

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: öffentliche Dienstleistungsbereiche, Bank, Post, Wechselstube

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld, Bankkarte, Kreditkarte, Konto, Währungen, Formulare in der Bank, Anzeigen, Werbungen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld sparen, Geld überweisen, Geld abheben, Geld ausgeben und verschwenden, Banking, online kaufen, Geld wechseln

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienbudget, Geld sparen, ausgeben und verschwenden, Kredite

A pénzügyek és gazdaság témaköréhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshoz közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság témakörében

Javasolt tevékenységek:

— egyéni projekt

- a pénz kialakulása, története
- az első bankok

— szerepjáték

- banki ügyintézés
- számlanyitás
- reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
- valutaváltás nyaralás előtt

— eszmecsere

- spórolás-költekezés
- a jövedelem értelmes beosztása
- kutatómunka (internet, újságcikk)
  - hitelek, állami támogatások
  - a tőzsde története, működése
- vitafórum
  - **ki kezelje a családi kasszát?**
  - **a munka jutalma a zsebpénz?**
  - **hitellel kezdődjön a felnőtt élet?**
  - **a reklámok a mindennapi életünkhöz tartoznak?**

Témakör: Arbeitswelt und Karriere

Javasolt óraszám: 21 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Berufe, Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Kollegen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitsplätze, Büros

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände in unterschiedlichen Berufen

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorstellungsgespräch, Besprechungen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Planung, lebenslanges Lernen, Bewerbung um einen Job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebenslauf, Berufswahl, Sommerjobs, Schülerjob Arbeitszeiten, Teilzeitjobs, Arbeitslosigkeit, Arbeitslosenhilfe, Teamarbeit, individuelle Aufgaben, Kooperation, kritisches Denken, Mobilität

A karrier és munkavállalás tématarományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématarományban

Javasolt tevékenységek:

- önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - német nyelvű önéletrajz készítése
- szerepjáték
  - állásinterjú
  - beszélgetés egy állásbörzén
- olvasott szövegértés fejlesztése
  - álláshirdetések böngészése
  - munkaköri leírás értelmezése
- csoportos projekt munka
  - egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - közkedvelt szakmák bemutatása
- vitafórum
  - **nyári munka vagy a jól megérdemelt pihenés?**
  - **csak az egyetem lehet a cél?**
  - **létezik ideális munkahely?**
  - **hazai vagy külföldi munkavállalás?**

Témakör: Wissenserwerb und Wissensvermittlung

Javasolt óraszám: 25 óra

- TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összetett információkat ad át és cserél;

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

írott szöveget igénylő projekt munkát készít olvasóközönségnek;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése

Akár elvontabb információ megosztása német nyelven

Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre

Javasolt tevékenységek:

- prezentáció, hangfelvétel, videofelvétel készítése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk írása megadott témában, kutatómunka alapján

Témakör: Vorbereitung auf das Abitur

Javasolt óraszám: 50 óra

— TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;

egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;

közép- és emelt szintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;

közép- és emelt szintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;

az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;

az első idegen nyelvből sikeres érettségét tesz legalább középszinten.

— **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

közép- és emelt szintű nyelvi érettségi feladatok megoldása

a szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása

a folyamatos beszéd és gondolat kifejtés gyakorlása

az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése

Javasolt tevékenységek:

— vizsgafeladatok gyakorlása

— vizsgaszituációk gyakorlása

— szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben

— vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben

— viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben

— megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

3.2.1.4. Matematika tananyag

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 9. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).

Az 1–4. és 5–8. évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 9–12. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Oktatói irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a matematika logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok,

problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulásának-tanításának egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alkalmazásának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források) használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Nat-ban leírt tananyagtartalmnak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának képességét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének képességét: a tanulóknak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának képességrendszer.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozhat olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

9–10. évfolyam

A 9–10. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – az oktató által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 9–10. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenlégek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenlégek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Vannak olyan témakörök, amelyek megjelennek más területek tanítása során is, ezért a tananyag egyes részeihez javasolt óraszámok nem

feltétlenül jelentenek időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

Ismétlésre, rendszerezésre, felmérésekre, számonkérésekre szánt időkeret 29 óra. (Szabadon tervezendő 10 %)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok	13
Matematikai logika	10
Kombinatorika, gráfok	12
Számhalmazok, műveletek	14
Hatvány, gyök	18
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	20
Arányosság, százalékszámítás	15
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	23
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	22
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	20
Geometriai alapismeretek	8
Háromszögek	18
Négyszögek, sokszögek	15
A kör és részei	10
Transzformációk, szerkesztések	20
Leíró statisztika	13
Valószínűség-számítás	8
Összes óraszám:	259

Témakör: Halmazok

Javasolt óraszám: 13 óra

— Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat;

véges halmazok elemszámát meghatározza;

alkalmazza a logikai szita elvét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

adott halmazt diszjunkt részhalmazaira bont, osztályoz;

halmazokat különböző módokon megad;

halmazokkal műveleteket végez, azokat ábrázolja és értelmezi.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Halmaz közös elem nélküli részhalmazokra bontása, példák ennek alkalmazására a matematikán belül, más tantárgyaknál és a mindennapi életben

Halmaz megadása utasítással, elemek felsorolásával

Halmazok közötti viszonyok ábrázolása, értelmezése

Halmazok metszetének, uniójának, különbségének, komplementerének képzése, ábrázolása és értelmezése

Két-három halmaz elemszámával kapcsolatos feladatok megoldása logikai szita segítségével
Szemléletes kép végtelen halmazokról

- **Fogalmak**

alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram;
halmazműveletek: unió, metszet, különbség, komplementer halmaz; diszjunkt halmazok,
halmaz elemszáma, logikai szita

- Javasolt tevékenységek

Hétköznapi életből, más tantárgyakból vagy a matematikából vett, konkrétan vagy digitálisan megjelenített alaphalmazból megadott tulajdonságokkal rendelkező elemek válogatása

Konkrét részhalmaz esetén a részhalmaz képzési szempontjainak megállapítása

A történelem, a művészetek, a tudományok, a sport neves személyiségeinek kitalálása különböző tulajdonságok alapján

Barkochba játék

A „végtelen szálloda” mint modell

Megszámlálhatóan végtelen számosságú halmazok elemei között egyértelmű hozzárendelés felfedeztetése, például a pozitív természetes számok halmazának számossága megegyezik a pozitív páros számok halmazának számosságával

Témakör: Matematikai logika

Javasolt óraszám: 10 óra

- Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat;

megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét;

tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

adott állításról eldönti, hogy igaz vagy hamis;

alkalmazza a tagadás műveletét egyszerű feladatokban;

ismeri és alkalmazza az „és”, a (megengedő és kizáró) „vagy” logikai jelentését;

megfogalmazza adott állítás megfordítását;

helyesen használja a „minden” és „van olyan” kifejezéseket.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

A matematikai bizonyítás fogalma

Állítás logikai értékének megállapítása (igaz vagy hamis)

Állítás tagadásának alkalmazása egyszerű feladatokban

A „nem”, az „és”, a megengedő „vagy” és a kizáró „vagy” logikai jelentésének ismerete és alkalmazása matematikai és matematikán kívüli feladatokban

A „minden” és a „van olyan” típusú állítások logikai értékének megállapítása és ennek indoklása egyszerű esetekben

Adott állítás megfordításának megfogalmazása

„Ha..., akkor...” és „akkor és csak akkor” típusú egyszerű állítások logikai értékének megállapítása

Stratégiai és logikai játékok

– **Fogalmak**

tétel, bizonyítás, igaz-hamis; „nem”, „és”, „vagy”, „vagy..., vagy...”, „ha..., akkor...”, „akkor és csak akkor”

– Javasolt tevékenységek

„Bírósági tárgyalás”, ahol az osztály tanulói a védők és a vádlók egy állítás indoklására, cáfolására

„Mit állít a szigetlakó?”, „Ki volt a tettes, ha...?” típusú feladatok eljátszása, megoldása csoportmunkában

Logikai készséget fejlesztő játékok, például „Einstein-fejtörő”

Stratégiai játékok, például egyszerű NIM játékok, táblás játékok

Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok

Témakör: Kombinatorika, gráfok

Javasolt óraszám: 12 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;

a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;

a kiválasztott modellben megoldja a problémát;

megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat;

konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével;

véges halmazok elemszámát meghatározza;

alkalmazza a logikai szita elvét.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása rendszerezéssel

Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban

Esetszétválasztás és szorzási elv alkalmazása feladatok megoldásában

Összeszámlálási modellek alkalmazása feladatok megoldásában

Gráfok alkalmazása konkrét hétköznapi és matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására

– **Fogalmak**

gráf, gráf csúcsa, gráf éle

– Javasolt tevékenységek

Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása rendszerezett leszámplálással és a szorzási és/vagy esetszétválasztási elv alkalmazásával

Geometriai eszközök használata kombinatorikai problémák megoldására

Néhány feltételt tartalmazó tanulói órarend készítése kis elemszámmal

Azonos modellen alapuló, de különböző megfogalmazású feladatok megoldása

Szorzat vagy összeg alakban megadott eredményű kombinatorikafeladatokhoz saját szöveg írása

Téves megoldású kombinatorikafeladatokban a hiba megtalálása és a tévedés kijavítása

Sorba rendezési feladatok megoldásának szemléltetése gráffal

Adott gráfhoz hozzáillő feladatszöveg alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában

Témakör: Számhalmazok, műveletek

Javasolt óraszám: 14 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;

ismer példákat irracionális számokra.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás műveleti azonosságokat helyesen alkalmazza különböző számolási helyzetekben;

racionális számokat tizedes tört és közöséges tört alakban is felír;

ismeri a valós számok és a számegyenes kapcsolatát;

ismeri és alkalmazza az abszolút érték, az ellentett és a reciprokl fogalmát;

a számolással kapott eredményeket nagyságrendileg megbecsüli, és így ellenőrzi az eredményt;

valós számok közelítő alakjaival számol, és megfelelően kerekít.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Műveleti azonosságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás), zárójelek helyes használata

Tizedes törtek átírása közöséges tört alakba és viszont

Irracionális számok szemléltetése

Racionális számok elhelyezkedése számegyenesen

Nyílt és zárt intervallumok fogalmának ismerete és alkalmazása

Számok abszolút értékének, ellentettjének és reciproklának meghatározása

Számológéppel elvégzett számítások eredményének előzetes becslése és nagyságrendi ellenőrzése

Valós számok adott jegyre kerekítése

Valós számok gyakorlati helyzetekben történő észszerű kerekítése

– **Fogalmak**

racionális szám, irracionális szám, valós szám, nyílt intervallum, zárt intervallum, abszolút érték, ellentett, reciprok

– Javasolt tevékenységek

A számológép helyes használatának elsajátítása, például műveleti sorrend, zárójelek

Írásban elvégzett műveletek ellenőrzése számológéppel

Célszám megközelítése adott számjegyekkel, műveleti jelek és zárójelek használatával

Tanulói kiselőadás a helyi értékes számírás kialakulásáról, a számjegyek kialakulásának történetéről

A tanteremben vagy a tanterem környezetében végzett mérések esetén a megfelelő kerekítés alkalmazása

Adott mérés elvégzése esetén a mérési hiba következményeinek vizsgálata

Témakör: Hatvány, gyök

Javasolt óraszám: 18 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és alkalmazza az n -edik gyök fogalmát;

ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza a négyzetgyök fogalmát és azonosságait;

ismeri és alkalmazza az egész kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait;

ismeri és alkalmazza a normálalak fogalmát.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Valós számok hatványozása pozitív egész kitevőre

Hatványozás 0 és negatív egész kitevőre

A hatványozás azonosságainak megfigyelése, felfedezése

A hatványozás azonosságainak bizonyítása konkrét alapszám és tetszőleges pozitív egész kitevő esetén

Számok normálalakja

Számolás normálalak segítségével

A négyzetgyök definíciója

Nemnegatív számok négyzetgyökének megadása számológép segítségével

A négyzetgyökvonás azonosságai

– **Fogalmak**

hatványalap, hatványkitevő, normálalak, négyzetgyök

– Javasolt tevékenységek

Projektmunka: hányszor lehet félbehajteni egy nagyméretű papírt? Keresés az interneten, kísérlet végzése például egy teljes guriga vécépapírral
Internetes forrásból származó, nagyon kicsi vagy nagyon nagy számokat tartalmazó cikkek valóság tartalmának megállapítása páros vagy csoportmunkában

Témakör: Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során

Javasolt óraszám: 20 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

műveleteket végez algebrai kifejezésekkel;

ismer és alkalmaz egyszerű algebrai azonosságokat;

átalakít algebrai kifejezéseket összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, egytagú kifejezések hatványa

Műveleti azonosságok ismerete és alkalmazása egyenletek megoldása során

Az $(a + b)^2$, az $(a - b)^2$ és az $(a + b)(a - b)$ kifejezésekre vonatkozó nevezetes azonosságok ismerete és alkalmazása (például oszthatósági feladatokban, egyenletek megoldásában, függvények ábrázolásában)

Egyszerű másodfokú polinom átalakítása teljes négyzetté kiegészítéssel

Algebrai kifejezések átalakítása összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával

– **Fogalmak**

összeg, tag, szorzat, tényező, egynemű kifejezés, együttható, teljes négyzet, polinom

– Javasolt tevékenységek

„Gondolj egy számra, és én kitalálom” játék, matematikai bűvésztükkök algebrai magyarázata

Algebrai kifejezésekkel végzett műveletek geometriai modellezése

A nevezetes azonosságok geometriai megjelenítése

Számolási „trükkök” a nevezetes azonosságok segítségével, például kétjegyű számok négyzetének, $99 \cdot 101$ típusú szorzat eredményének kiszámolása fejben

Témakör: Arányosság, százalékszámítás

Javasolt óraszám: 15 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza az egyenes és a fordított arányosságot.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az egyenes és a fordított arányosság fogalmának ismerete és alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során

Az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának felismerése és elkészítése

Példák az egyenes és a fordított arányosságtól különböző arányosságokra (négyzetes, gyökös)

Példák egy irányban vagy ellentétes irányban változó mennyiségpárookra a mindennapi életből

Százalékszámítással kapcsolatos hétköznapi helyzetekhez (például háztartási bevételekhez, kiadásokhoz, pénzügyi fogalmakhoz, gazdasági folyamatokhoz) és más tantárgyakhoz köthető feladatok megoldása

- **Fogalmak**

egyenes arányosság, fordított arányosság, százalékalap, százaléérték, százalékláb

- Javasolt tevékenységek

Összetett, valódi élethelyzetekkel kapcsolatos feladatok megoldása csoportmunkában, szükség esetén grafikon segítségével

Háztartási számlák elemzése az azokon megjelenő egységárak és fizetendő összegek figyelembevételével

Témakör: Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek

Javasolt óraszám: 23 óra

- Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;

adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készíti;

a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;

a kiválasztott modellben megoldja a problémát;

a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg választát;

felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot;

egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza a következő egyenletmegoldási módszereket: mérlegelv, grafikus megoldás, szorzattá alakítás;

megold elsőfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket, elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszereket.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Elsőfokú egyenletre, egyenlőtlenségre, egyenletrendszerre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése

Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése

A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása

A kiválasztott modellben a probléma megoldása

A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve

Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalmának ismerete

Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldása mérlegelvel és grafikusán

Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása behelyettesítéssel, közös együtthatók módszerével, grafikusán

Elsőfokú egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok megoldása (például út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok)

– Fogalmak

alaphalmaz, megoldáshalmaz, mérlegelv

– Javasolt tevékenységek

Szöveges feladatok megoldása több különböző úton, a különböző megoldások összehasonlítása előnyök és hátrányok szempontjából

Hiányos, túlhatározott, illetve ellentmondó adatokat tartalmazó problémák vizsgálata

Nyílt végű problémák megoldása

Adott egyenlethez szöveges feladat alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában

Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek és egyenletrendszerek grafikus megoldása során; a digitális eszközzel történő ábrázolás előnyeinek és hátrányainak megbeszélése

Témakör: Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek

Javasolt óraszám: 22 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;

adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít;

a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;

a kiválasztott modellben megoldja a problémát;

a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát;

felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot;

egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

megold másodfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket; ismeri és alkalmazza a diszkriminánst, a megoldóképletet és a gyöktényező alakot.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Másodfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése

Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése

A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása

A kiválasztott modellben a probléma megoldása

A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve

Egyenletek megoldása ekvivalens átalakításokkal

Másodfokú egyenlet megoldása szorzattá alakítással, teljes négyzetté kiegészítéssel, megoldóképlettel és grafikusan

Egyszerű másodfokúra visszavezethető egyenletek megoldása

Másodfokú egyenlőtlenség megoldása grafikusan

Másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok megoldása

$$\sqrt{x+c} = ax+b$$

– **Fogalmak**

másodfokú egyenlet megoldóképlete, diszkrimináns, gyöktényező alak, ekvivalens átalakítás

– Javasolt tevékenységek

Másodfokú egyenlet megoldása konkrét együtthatókkal és paraméterekkel, a lépéseket párhuzamosan végezve

Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása során

Tanulói kiselőadás tartása magasabb fokú egyenletek megoldásának történetéről, érdekességeiről

Témakör: A függvény fogalma, függvénytulajdonságok

Javasolt óraszám: 20 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol;

adott értékészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket;

adott képlet alapján helyettesítési értékeket számol, és azokat táblázatba rendezi;

táblázattal megadott függvény összetartozó értékeit ábrázolja koordináta-rendszerben;

a grafikonról megállapítja függvények alapvető tulajdonságait.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű

Függvény megadása, alapvető függvénytani fogalmak ismerete

Függvényértékek meghatározása és táblázatba rendezése

Függvények ábrázolása táblázat alapján

Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására

A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása

Lineáris függvény, másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény, fordított arányosságot leíró függvény (elemi függvények) grafikonja, tulajdonságai

Elemi függvényekkel egyszerű függvénytranszformációs lépések végrehajtása: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $|f(x)|$

Lineáris függvények hozzárendelési utasításának leolvasása grafikon alapján

Egyszerű függvények esetén az $f(x) = c$ alapján x meghatározása és ennek alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során

Kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés megfordítása és a megfordított hozzárendelés ábrázolása

– Fogalmak

egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás

– Javasolt tevékenységek

Összetett, valódi helyzetekkel, például demográfiai kérdésekkel, pénzügyi feladatokkal kapcsolatos grafikonok elemzése csoportmunkában

Hétköznapi helyzetekben időben változó folyamatokkal kapcsolatos mérések végzése és a mért adatok ábrázolása koordináta-rendszerben (például hőmérséklet)

A tanulók mindennapi életéhez kapcsolódó grafikonok ábrázolása és elemzése (például út-idő grafikon az iskolába való eljutásról)

Egyszerű, másodfokú függvénnyel jellemezhető, gyakorlati helyzethez köthető szélsőérték-feladatok megoldása csoportmunkában, például adott hosszúságú spárgával bekeríthető maximális területű téglalap adatainak mérése, megfigyelése

Függvények ábrázolása digitális eszköz segítségével

Barkochba játék a függvényekkel kapcsolatos fogalmak használatával

Szöveges feladatok megoldása grafikus úton

Algebrai úton nem vagy nehezen megoldható egyenletek közelítő megoldása grafikus úton digitális eszköz segítségével

Témakör: Geometriai alapismeretek

Javasolt óraszám: 8 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét;

felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és használja a pont, egyenes, sík (térelemek) és szög fogalmát;

ismeri és alkalmazza a nevezetes szögpárok tulajdonságait;

ismeri az alapszerkesztéseket, és ezeket végre tudja hajtani hagyományos vagy digitális eszközzel.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolságának alkalmazása a síkban

Egyenesek kölcsönös helyzetének ismerete és alkalmazása

Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúciszögek, egyállású szögek, váltószögek

A szakaszfelező merőleges és a szögfelező mint pontthalmazok tulajdonságainak ismerete

Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata

Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel euklideszi módon: szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése, szög másolása

– Fogalmak

pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúciszögek, egyállású szögek, váltószögek, szakaszfelező merőleges, szögfelező

– Javasolt tevékenységek

Az osztályteremben vagy a terem környezetében „egyenesek” kölcsönös helyzetének megadása, ezek távolságának megmérése

Számszerű adatként csak a méretarányt tartalmazó térkép alapján valódi távolságok meghatározása, becslése

Számszerű adatként csak méretarányt tartalmazó térképen adott helységektől (közelítőleg) egyenlő távolságra levő helységek megkeresése

Témakör: Háromszögek

Javasolt óraszám: 18 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;

ismeri a hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát;

kiszámítja háromszögek területét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza a háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei közötti kapcsolatokat; a speciális háromszögek tulajdonságait;

ismeri és alkalmazza a háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmakat és tételeket;

ismeri és alkalmazza a Pitagorasz-tételt és megfordítását.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

A háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint

Az alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között

Speciális háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: szabályos, egyenlő szárú, derékszögű háromszög

A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmak, tételek ismerete és alkalmazása: oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt, illetve beírt kör

Az oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel bizonyítása

A Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása

A Pitagorasz-tétel bizonyítása

Háromszög területének kiszámítása

– **Fogalmak**

szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt kör, beírt kör

– Javasolt tevékenységek

A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó tételek felfedeztetése szerkesztéssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával, páros vagy csoportmunkában

Konkrét alakzatok átdarabolása más alakzattá páros vagy csoportmunkában

A derékszögű háromszög oldalaira szerkesztett négyzetek átdarabolása a Pitagorasz-tételnek megfelelő módon, pitagorasz-tangramok vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával

Témakör: Négyzetek, sokszögek

Javasolt óraszám: 15 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;

ismeri a hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg választát;

ismeri és alkalmazza speciális négyzetek tulajdonságait, területüket kiszámítja;

átdarabolással kiszámítja sokszögek területét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza a szabályos sokszög fogalmát; kiszámítja a konvex sokszög belső és külső szögeinek összegét.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságainak ismerete, területének kiszámítása

Konvex sokszögeknél az átlók számára, a belső és külső szögösszegre vonatkozó tételek ismerete, bizonyítása és alkalmazása

Szabályos sokszög fogalmának ismerete

Szabályos sokszög területe átdarabolással

- **Fogalmak**

trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög

- Javasolt tevékenységek

Különböző típusú speciális négyszögek területének meghatározására vonatkozó formula felfedeztetése átdarabolással

A belső és a külső szögösszegre vonatkozó tételek felfedeztetése, illusztrálása átdarabolással, hajtogatással vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével

Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan

Témakör: A kör és részei

Javasolt óraszám: 10 óra

- Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén; ismeri a hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg választát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ki tudja számolni a kör és részeinek kerületét, területét;

ismeri a kör érintőjének fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral;

ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával

Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével

Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása

Annak ismerete és alkalmazása, hogy a kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, és hogy külső pontból húzott érintőszakaszok egyenlő hosszúak

A Thalész-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása

A Thalész-tétel bizonyítása

– **Fogalmak**

középponti szög, körív, körcikk, körgyűrű, körszelet, érintőszakaszok

– Javasolt tevékenységek

Annak felfedeztetése méréssel, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával; különböző méretű körök esetén a kapott adatok táblázatba foglalása

A Thalész-tétel felfedeztetése szerkesztéssel, szögméréssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával

Témakör: Transzformációk, szerkesztések

Javasolt óraszám: 20 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a vektorokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat;

ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket;

alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában;

ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismer példákat geometriai transzformációkra;

ismeri és alkalmazza a síkbeli egybevágósági transzformációkat és tulajdonságaikat; alakzatok egybevágóságát;

ismeri és alkalmazza a középpontos hasonlósági transzformációt, a hasonlósági transzformációt és az alakzatok hasonlóságát;

megszerkeszti egy alakzat tengelyes, illetve középpontos tükröképét, pont körüli elforgatottját, párhuzamos eltolját hagyományosan és digitális eszközzel;

geometriai szerkesztési feladatoknál vizsgálja és megállapítja a szerkeszthetőség feltételeit.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés)

A tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pont körüli forgatás és a párhuzamos eltolás ismerete, tulajdonságaik

A vektor fogalmának kialakítása a párhuzamos eltolás segítségével

Egybevágósági transzformációk egymás utáni végrehajtása

Egybevágósági transzformációk végrehajtása szerkesztéssel vagy digitális eszközzel

Egybevágó alakzatok, szimmetriák megfigyelése a környezetben, művészeti alkotásokban

Az egybevágósági transzformációk alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában

Háromszögek egybevágóságának alapesetei és ezek alkalmazása

Négyszögek egybevágósága

Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel; diskuszió

Gyakorlati feladatok megoldása egybevágóságok segítségével (például a sík parkettázása különféle síkidomokkal; szabásminta készítése, használata)

A középpontos hasonlósági transzformáció és a hasonlósági transzformáció ismerete, tulajdonságai

A hasonlóság fogalmának ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában

Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés)

– **Fogalmak**

tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli forgatás, párhuzamos eltolás, egybevágóság, forgásszög, vektor, vektorok összege, középpontos hasonlósági transzformáció, hasonlósági transzformáció, hasonlóság, a hasonlóság aránya

– Javasolt tevékenységek

Gyakorlati példák keresése geometriai hozzárendelésekre, például fényképezés, filmvetítés

A középpontos tükrözés, a pont körüli forgatás és a párhuzamos eltolás bemutatása mint két tengelyes tükrözés egymásutánja

M. C. Escher és Victor Vasarely néhány interneten is elérhető alkotásának elemzése a szimmetriák szempontjából; hasonló módszerrel képek alkotása

A sík parkettázása egybevágó háromszögekkel, négyszögekkel papírsablonok vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével

A tengelyes vagy középpontos szimmetriára alapozó stratégiai játékok (például pénzforgató, színezős) páros munkában

Az iskola közelében lévő magas épület (például templomtorony) magasságának meghatározása egy egyenes bot segítségével a bot és az épület árnyékának méréséből („Thalész-módszer”) csoportmunkában

Valódi távolságok, valódi útvonalak hosszának meghatározása papíralapú térkép alapján

Témakör: Leíró statisztika

Javasolt óraszám: 13 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez;

hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli;

felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

adatsokaságból adott szempont szerint oszlop- és kördiagramot készít hagyományos és digitális eszközzel.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Statisztikai adatok gyűjtésének tervezése

Statisztikai adatok gyűjtése hagyományos és internetes forrásból

Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése középértékekkel hagyományos és digitális eszközzel

A kapott adatok értelmezése, értékelése, egyszerű statisztikai következtetések

Oszlop- és kördiagram értelmezése, valamint készítése hagyományos és digitális eszközzel

Konkrét adatsokaság ábrázolásához, statisztikai kérdés megválaszolásához a megfelelő diagramtípus kiválasztása

Kördiagramból oszlopdiagram készítése és viszont

Grafikus manipulációk felismerése és javítása diagramok esetén

– **Fogalmak**

oszlopdiagram, kördiagram, átlag, medián, módusz

– Javasolt tevékenységek

Adatgyűjtés megtervezése, például forgalomszámlálás vagy iskolai felmérés előkészítése

A megtervezett statisztikai adatgyűjtés lebonyolítása, az eredmények szemléltetése grafikonok segítségével, a kapott eredmények értékelő bemutatása tanulói kiselőadás formájában

Különböző adatsokaságok esetében annak vizsgálata, hogy ezek jellemezhetők-e az ismert középértékekkel

Érvelés a tanuló saját érdemjegyei alapján különböző statisztikai jellemzők segítségével a kedvezőbb év végi jegyért

Különböző sportágak értékelési rendszerének és statisztikáinak bemutatása tanulói kiselőadás keretében

Osztályok/tantárgyak eredményeinek összehasonlítása érdemjegyek és ezek középértékei alapján

Csoportmunka keretében adott céllal készülő, megtévesztő oszlop- és kördiagramok készítése, ezek szóbeli értékelése, javítása

Témakör: Valószínűség-számítás

Javasolt óraszám: 8 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tapasztalatai alapján véletlen jelenségek jövőbeni kimenetelére észszerűen tippel;

véletlen kísérletek adatait rendszerezi, relatív gyakoriságokat számol, nagy elemszám esetén számítógépet alkalmaz.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Valószínűségi kísérletek elvégzése, gyakorisági, relatív gyakorisági táblázatok készítése

A valószínűség fogalmának bevezetése statisztikai alapon

A klasszikus valószínűségi modell fogalma és alkalmazása

Diszkrét valószínűség-eloszlások ábrázolása hagyományos és digitális eszközzel

– **Fogalmak**

valószínűségi kísérlet, esemény, elemi esemény, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség, diszkrét valószínűség-eloszlás

– Javasolt tevékenységek

Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (például dobások szabályos dobókockákkal, pénzérmékkel); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; tippelés az egyes kimenetekre és becslés a bekövetkezésük valószínűségére

Játékokban a szerencsefaktor vizsgálata, például „Ki nevet a végén” játék esetében az első hatos dobás eloszlása

Különböző társasjátékokban stratégia meghatározása, döntéshozatal esélylatolgatás alapján

Különböző szerencsejátékok (lottó, totó, póker, black jack, internetes sportfogadások) esetében a nyerési esély összehasonlítása

11–12. évfolyam

A 11–12. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához. Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló az oktató által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készülés során egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismétlésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.

A 11–12. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordináta geometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordináta geometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazzák matematikai tudásukat.

Ismétlésre, rendszerezésre, felmérésekre, számonkérésekre szánt időkeret 27 óra. (Szabadon tervezendő 10 %)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok, matematikai logika	6
Kombinatorika, gráfok	13
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	16
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	14
Exponenciális folyamatok vizsgálata	16
Sorozatok	23
Trigonometria	21
Térgeometria	26
Koordináta geometria	20
Leíró statisztika	16
Valószínűség-számítás	21
Rendszerező összefoglalás	49
Összes óraszám:	241

Témakör: Halmazok, matematikai logika

Javasolt óraszám: 6 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét;

tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

A halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatok bemutatása példákon keresztül

Logikai kifejezések megfelelő használata

Egyszerű állítások indoklása, tételek bizonyítása

Stratégiai és logikai játékok

- **Fogalmak**

logikai műveletek

- Javasolt tevékenységek

A tanulók mindennapi tapasztalataihoz köthető, összetett állítások logikai értékének meghatározása igazságtáblázat segítségével

Rejtvényűjságokban szereplő feladványok megfejtése következtetések láncolatán keresztül

Logikai készséget fejlesztő játékok, például „Einstein-fejtő”

Stratégiai játékok, például NIM játékok, táblás játékok

Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok

Témakör: Kombinatorika, gráfok

Javasolt óraszám: 13 óra

- Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;

a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;

a kiválasztott modellben megoldja a problémát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat;

konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével.

- Fejlesztési feladatok és ismeretek

Matematikai és hétköznapi helyzetekhez kötődő sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása

A binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása

Mintavétel visszatevéssel és visszatevés nélkül

A gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában

- **Fogalmak**

faktoriális, binomiális együttható; csúcs fokszáma gráfban

- Javasolt tevékenységek

Anagramma készítése a tanulók neveiből

A pókerben előforduló lehetséges nyerő lapkombinációk számának meghatározása

A Pascal-háromszög és tulajdonságai felfedeztetése például kéttagú összeg hatványaiban szereplő együtthatók segítségével

Különböző szituációk kétféle módon történő összeszámlálása és ebből következő egyszerű kombinatorikus összefüggések felfedezése
Visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel konkrét lejátszása, a tapasztalatok összegyűjtése

Témakör: Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése

Javasolt óraszám: 16 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és alkalmazza az oszthatóság alapvető fogalmait;
összetett számokat felbont prímszámok szorzatára;
meghatározza két természetes szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét, és alkalmazza ezeket egyszerű gyakorlati feladatokban;
ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat;
érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben;
ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;
ismer példákat irracionális számokra.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása a prímtényezőkből felbontásból

Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása

Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka)

Számok felírása 10-estől különböző alapú számrendszerben

Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata

A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig

Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete

Példák irracionális számokra

Számhalmazok műveleti zártsága

– **Fogalmak**

természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám, relatív prímek

– Javasolt tevékenységek

Oszthatósággal kapcsolatos „bűvésztükkök” bemutatása

Számrendszerek segítségével megoldható rejtvények

Tanulói kiselőadás a 10-estől különböző alapú számrendszerek használatáról a múltban és ennek mai napig tartó hatásairól

Tanulói kiselőadás számelméleti érdekességekről, például tökéletes számok és barátságos számpárok, prímszámok, jelenleg ismert legnagyobb prím, titkosítás

Halmazábra elkészítése a számhalmazokról

Témakör: Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus**Javasolt óraszám: 14 óra**

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.**A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**ismeri és alkalmazza az n -edik gyök fogalmát;

ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait; képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol;

adott értékészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az n -edik gyök fogalmának ismerete és alkalmazása

Hatványozás pozitív alap és racionális kitevő esetén

Hatványozás azonosságainak alkalmazása racionális kitevő esetén

A hatványozás szemléletes értelmezése irracionális kitevő esetén

Az exponenciális függvények ábrázolása hagyományosan és számítógéppel, a függvények tulajdonságai

A logaritmus értelmezése

Áttérés más alapú logaritmusra

Számológép használata logaritmus értékének meghatározásához

– **Fogalmak** n -edik gyök, exponenciális függvény, logaritmus

– Javasolt tevékenységek

A permanencia-elv gyakorlati „kipróbálása” a definíció megadása előtt

Matematikatörténeti érdekességek (például déloszi probléma) feldolgozása projekt munkában

Különböző alapú exponenciális függvények ábrázolása milliméterpapíron, és a kapott grafikonok összehasonlítása csoport munkában

Nagy számok számjegyei számának meghatározása logaritmus segítségével

10-estől eltérő alapú logaritmus kiszámolása csak 10-es alapú logaritmus kiszámolására alkalmas számológéppel

Témakör: Exponenciális folyamatok vizsgálata**Javasolt óraszám: 16 óra**

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít;
a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg választát;
egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékészlet-vizsgálattal ellenőrzi;
megold egyszerű, a megfelelő definíció alkalmazását igénylő exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban

Exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése

Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése

A gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása

A kiválasztott modellben a probléma megoldása

A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti probléma szövegébe visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve

– **Fogalmak**

Nincsenek új fogalmak.

– Javasolt tevékenységek

Tanulói kiselőadás az exponenciálisan változó folyamatokról a természetben és a társadalomban

Adatgyűjtés különböző forrásokból származó, exponenciális vagy közelítőleg annak tekinthető változókra csoportmunkában

Gyakorlati, időben exponenciálisnak tekinthető változást mutató grafikonokra exponenciális függvény illesztése digitális eszköz segítségével, és az illesztett függvény paramétereinek értelmezése

Témakör: Sorozatok

Javasolt óraszám: 23 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

számtani és mértani sorozatokat adott szabály alapján felír, folytat;

a számtani/mértani sorozat n-edik tagját felírja az első tag és a különbség (differencia)/hányados (kvóciens) ismeretében;

a számtani/mértani sorozatok első n tagjának összegét kiszámolja;

ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát;

mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

A számsorozat fogalmának ismerete

Számsorozat megadása képlettel, rekurzióval

Számtani és mértani sorozatok felírása, folytatása adott szabály szerint

Számtani sorozat, az n -edik tag, az első n tag összege

Mértani sorozat, az n -edik tag, az első n tag összege

A számtani és a mértani sorozat első n tagjának összegére vonatkozó képlet bizonyítása

Számtani és mértani sorozatokra vonatkozó ismeretek alkalmazása gazdasági, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában

Megtakarítási és kamatozási formák, ezek összehasonlítása

Egyszerű kamat, kamatos kamat, gyűjtőjárdék és törlesztőrészlet számítása

Megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása

– **Fogalmak**

számsorozat, tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjárdék, törlesztőrészlet

– Javasolt tevékenységek

Tanulói kiselőadás tartása nevezetes sorozatokról, például Fibonacci-sorozat

Az első 100 pozitív természetes szám összegének meghatározása a „kis” Gauss módszerével

A sakktablóra elhelyezett, mezőről mezőre kétszeres számú búzaszemek kérdésének bemutatása

Valódi pénzügyi termékek kamatozási és egyéb feltételeinek összehasonlítása csoportmunkában internetes adatgyűjtés segítségével

Témakör: Trigonometria

Javasolt óraszám: 21 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és alkalmazza a szinusz- és a koszinusztételt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben;

ismeri tompaszögek szögfüggvényeinek származtatását a hegyesszögek szögfüggvényei alapján;

ismeri a hegyes- és tompaszögek szögfüggvényeinek összefüggéseit;

alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban;

a szögfüggvény értékének ismeretében meghatározza a szöget;

kiszámítja háromszögek területét;

ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja;

átdarabolással kiszámítja sokszögek területét.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Hegyesszög szinusz, koszinusz, tangense

Számítások derékszögű háromszögekben szögfüggvények segítségével gyakorlati helyzetekben

Tompaszög szinusz, koszinusz, tangense

Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszí összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei

Szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározása számológép segítségével

Háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében

Szinusz- és koszinusztétel ismerete és alkalmazása

A szinusz-tétel bizonyítása

Számítások négyszögekben, sokszögekben szögfüggvények segítségével

A környezetben található tárgyak magasságának, pontok távolságának meghatározása mért adatokból számítva

Négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása

– **Fogalmak**

szinusz, koszinusz, tangens, szinusz-tétel, koszinusz-tétel

– Javasolt tevékenységek

Tanulói kiselőadás a trigonometrikus ismeretek hétköznapi életben, munkában való felhasználhatóságáról, például: lakberendezés, ácsmunka, GPS működése

Az iskolában vagy annak környezetében kijelölt, tetszőleges háromszög, illetve négyszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján

Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában

Témakör: Térgeometria

Javasolt óraszám: 26 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és alkalmazza a szinusz- és a koszinusz-tételt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét;

ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;

ismeri a hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg választát;

ismeri és alkalmazza a hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságait;

lerajzolja a kocka, téglatest, egyenes hasáb, egyenes körhenger, egyenes gúla, forgáskúp hálóját;

kiszámítja a speciális testek felszínét és térfogatát egyszerű esetekben;

ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket;

ismeri és alkalmazza a hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételeket.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tételek kölcsönös helyzetének, távolságának és hajlásszögének ismerete, alkalmazása feladatmegoldásban

A terület, térfogat, úrtartalom mértékegységeinek és ezek átváltási szabályainak ismerete

Sűrűség mértékegységei közötti átváltás ismerete

Sík- és térgeometriai feladatoknál a válasz megadása a problémának megfelelő mértékegységben

A hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a hétköznapi életben előforduló testekkel kapcsolatban

A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb, az egyenes körhenger, az egyenes gúla és a forgáskúp hálójának lerajzolása konkrét esetekben

A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számítással

Síkidomok forgatásával keletkező egyszerű, a mindennapi életben is előforduló testek felszínének és térfogatának kiszámítása

A hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása

A hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása

– **Fogalmak**

kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n-oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója

– Javasolt tevékenységek

Hétköznapi tárgyak (üdítődoboz, vizesflakon, tejfölddoboz stb.) térfogatának megállapítása méréssel, a kapott eredmény összehasonlítása a tárgyon szereplő értékkel

A Louvre bejárataként épített üvegpíramis földfelszín feletti térfogatának és az üvegfelület felszínének meghatározása (szükséges adatok gyűjtése az internetről)

Annak becslése csoportmunkában, hogy a teret milyen arányban tudjuk kitölteni egybevágó érintkező gömbökkel különböző elrendezések esetén

Különböző méretű, megközelítőleg gömb alakú gyümölcsök térfogatának és felszínének becslése, a becslés ellenőrzése méréssel

A Föld felszínének és térfogatának közelítése földgömbmodellen méréssel és számolással, majd a kapott értékek összevetése a hivatalos adatokkal
Projektmunka a gömbről: hogyan jelenik meg a gömb a mindennapi életben, a többi tantárgyban és a matematikában; a gömbi geometria alapjai

Témakör: Koordinátageometria

Javasolt óraszám: 20 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a vektorokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat;
ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket;
alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában;
megad pontot és vektort koordinátaival a derékszögű koordináta-rendszerben;
koordináta-rendszerben ábrázol adott feltételeknek megfelelő ponthalmazokat;
koordináták alapján számításokat végez szakaszokkal, vektorokkal;
ismeri és alkalmazza az egyenes egyenletét;
egyenesek egyenletéből következtet az egyenesek kölcsönös helyzetére;
kiszámítja egyenesek metszéspontjainak koordinátáit az egyenesek egyenletének ismeretében;
megadja és alkalmazza a kör egyenletét a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében;
felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

A vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása

A vektorok összeadása, kivonása, szorzása valós számmal, műveletek ismerete és alkalmazása

Vektorok alkalmazása feladatok megoldásában

Pont és vektor megadása koordinátákkal a derékszögű koordináta-rendszerben

Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok ábrázolása koordináta-rendszerben

Két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján

Vektorok összegének, különbségének, számszorosának koordinátái

Szakaszfelezőpont koordinátáinak meghatározása a végpontok koordinátái alapján

Egyenes egyenlete $y = mx + b$ vagy $x = c$ alakban

Egyenes meredekségének fogalma; egyenesek merőlegességének és párhuzamosságának megállapítása a meredekségek alapján

Az egyenesek egyenletének ismeretében egyenesek metszéspontjának koordinátái

A kör egyenletének megadása és alkalmazása a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében

– **Fogalmak**

vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor, vektorok összege, vektorok különbsége, vektor számszorosa, vektor koordinátái, alakzat egyenlete, egyenes egyenlete, kör egyenlete

– Javasolt tevékenységek

„Torpedójáték” koordináta-rendszerben

Helymeghatározás térképen a szélességi és hosszúsági adatok segítségével

Ház/lakás alaprajzának elkészítése koordináta-rendszerben, az eredeti adatok alapján

Játék helyvektorokkal dinamikus geometriai szoftver használatával

Gondolattérkép készítése a koordináta geometria kapcsolatainak bemutatására csoportos vagy egyéni munkaformában

„Oroszlánfogás”: lineáris egyenlőtlenségrendszer megoldása grafikusán, digitális eszköz segítségével

„Célba lövés”: játék körökkel a koordináta-rendszerben

Témakör: Leíró statisztika

Javasolt óraszám: 16 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez;

hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli;

ismeri és alkalmazza a sodrófa (box-plot) diagramot adathalmazok jellemzésére, összehasonlítására;

felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete

Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése

Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középpértékekkel és szóródási mutatókkal

Sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása

A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések

Nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal

Grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése

– **Fogalmak**

reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás

– Javasolt tevékenységek

Példák reprezentatív és nem reprezentatív mintavételre

Szavazások szimulálása és különböző szavazatértékelő rendszerek vizsgálata iskolai körülmények között

A Simpson-paradoxon bemutatása példákon

Az interneten található, megbízható forrásból (pl. KSH honlapja) származó statisztikák értelmezése, elemzése, lehetséges következtetések megfogalmazása
Különböző forrásokból származó adathalmazok statisztikai elemzése, értékelése, ezekből valamilyen adott szempont alapján manipulatív és nem manipulatív diagram készítése

Témakör: Valószínűség-számítás

Javasolt óraszám: 21 óra

– Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza;

ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet;

ismeri és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét;

meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén.

– Fejlesztési feladatok és ismeretek

Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre

Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására

Példák ismerete független és nem független eseményekre

A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása

A geometriai valószínűség fogalmának ismerete és alkalmazása

Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén

A várható érték ismerete és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban

Pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)

– **Fogalmak**

események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események, geometriai valószínűség, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték

– Javasolt tevékenységek

Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (pl. szabályos dobókockákkal, pénzérméssel dobálás); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; becslés az egyes kimenetekre, illetve összetett események valószínűségére csoportmunkában

Példák keresése független és nem független, illetve egymást kizáró eseményekre csoportmunkában

Orvosi tesztek eredményének esélyelemzése faábrák segítségével

Egyszerű valószínűségi játékokhoz kapcsolódóan a várható nyeremény és az igazságosság fogalmának kialakítása

Konkrét bank konkrét befektetési portfóliójának értelmezése, elemzése

Néhány konkrét biztosítási ajánlat értelmezése, elemzése

3.2.1.5. Történelem tananyag

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudománnyal, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetyszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozhat, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei

fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámoknak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján az oktató a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntetett *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és az oktatói munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

9-12. évfolyam

A középiskolai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világnézet és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múlttól, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A középiskolai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a középiskolai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történelmi jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már

nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek. A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskolainál nagyobb tér jut Magyarországnak, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A középiskolai történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A 9–12. évfolyamok tanterve spirális módon épül az 5–8. évfolyamokéra, és nem ismétli automatikusan azokat. Természetesen a magyar és az egyetemes történelemnek meghatározó folyamatait, jelenségeit vagy eseményeit az általános iskola után a középiskolában is előkerülnek, mivel a hozzájuk kapcsolódó mélyebb ismeretek, illetve a témák forrás- és problémaközpontú tárgyalásmódja a középiskolai korosztály számára válik részletesebben hozzáférhetővé.

A kerettanterv évenként 6–9 *témakör* feldolgozását írja elő; az egyes témakörök 2–6 témát foglalnak magukba. A kerettanterv pontos témaleírásai tartalmazzák azokat az ismereteket, amelyeknek a tanítása minden iskolában kötelező, ugyanakkor lehetőséget adnak esetleges új témák és tartalmak bevezetésére a helyi tantervben.

Egy-egy téma feldolgozásához minimálisan 2–6 tanóra szükséges. Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb lexikai egységek száma a korábbiakhoz képest csökkent. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a kompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, továbbá a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák tantervbe való beépítésére. Így marad idő speciális foglalkozások (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés) szervezésére, illetve tantárgyközi projektek megvalósítására is.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntettünk itt is, ami az adott középiskolai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 9-12. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)

(A Történelmi ismeretek az egyes évfolyampároknál kerülnek bemutatásra.)

Ismeretszerzés és forráshasználat

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

Tájékozódás időben és térben

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készíti;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történelmi folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

Szaktárgyi kommunikáció

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

Történelmi gondolkodás

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlítja különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

9–10. évfolyam

A középiskola első két évfolyamának témakörei az ókortól a 19. század közepéig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége 5–6. évfolyamon a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténeti és portré témakörökbe rendeződtek, a középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténeti megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világgképére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történeti témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbra tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténeti jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világméretű, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;
- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és

állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A 9–10. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 252 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–6 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Civilizáció és államszervezet az ókorban	21
Vallások az ókorban	12
Hódító birodalmak	6
A középkori Európa	23
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	38
A középkori Magyar Királyság fénykora	38
A kora újkor	12
A török hódoltság kora Magyarországon	22
A felvilágosodás kora	12
Magyarország a 18. században	16
Új eszmék és az iparosodás kora	14
A reformkor	12
A forradalom és szabadságharc	14
Évente két mélységelvű téma	12
Összes óraszám:	252

Megjegyzések: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi.

Témakör: Civilizáció és államszervezet az ókorban

Javasolt óraszám: 21 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A Közel-Kelet civilizációi	<ul style="list-style-type: none"> Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján. Tudomány. A pénz megjelenése. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>öntözéses földművelés</u>, <u>fáraó</u>, <u>piramis</u>, <u>hieroglifa</u>, <u>éírás</u>, <u>múmia</u>, <u>Akropolisz</u>, <u>filozófia</u>, <u>jósda</u>, <u>olümpiai játékok</u>, <u>városállam/polisz</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az állam szerepének bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. Az ókori civilizáció jelentőségének és kulturális
A görög civilizáció	<ul style="list-style-type: none"> A görög anyagi kultúra öröksége. 	<p>arisztokrácia, démosz, demokrácia, <u>népgyűlés</u>, sztratégosz,</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése. 	<p>cserépszavazás, <u>rabszolga</u>, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, <u>amfiteátrum</u>, <u>gladiátor</u>, <u>provincia</u>, <u>légió</u>, limes, polgárjog.</p> <p><i>Személyek:</i> Hammurapi, Kleiszthenész, <u>Periklész</u>, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, <u>Nagy Sándor</u>, <u>Julius Caesar</u>, <u>Augustus</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor</u>, <u>Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok</u>, <u>Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint</u>, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, <u>Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora</u>, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Mezopotámia,</p>	<p>hatásainak felismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása. – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása. – A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával.
<i>Az athéni demokrácia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése. 		
<i>A római civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Római városépítészeti, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). – A latin nyelv és írás elterjedése. 		
<i>A római köztársaság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus. 		

		Babilon, <u>Egyiptom</u> , <u>Nílus</u> , <u>Olümpia</u> , <u>Athén</u> , Alexandria, <u>Itália</u> , <u>Róma</u> , <u>Római</u> <u>Birodalom</u> , <u>Pannónia</u> , <u>Aquincum</u> , Savaria, <u>Jeruzsálem</u> .	– Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.
--	--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

Témakör: Vallások az ókorban

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Politeizmus és monoteizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus. 	<i>Fogalmak:</i> politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat	<ul style="list-style-type: none"> – A zsidó és keresztény vallás jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása.
<i>A kereszténység kezdete</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Jézus tanításai. – A páli fordulat. – Keresztény-üldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromságtan. 	próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, <u>keresztény vallás</u> , <u>keresztység és úrvacsora</u> , apostol, misszió, Biblia, <u>Újszövetség</u> , evangélium, püspök, zsinat. <i>Személyek:</i> <u>Kheopsz</u> , <u>Zeusz</u> , <u>Pallasz Athéné</u> , <u>Ábrahám</u> , <u>Mózes</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrán gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történeti személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének

		<p><u>Jézus, Szent Péter és Szent Pál apostolok, Constantinus</u></p> <p><u>Kronológia:</u> a <u>keresztény időszámítás kezdete</u> (Kr. e. és Kr. u.), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat.</p> <p><u>Topográfia:</u> <u>Jeruzsálem</u>, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, <u>Betlehem</u>.</p>	<p>végigkövetése térképen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.
--	--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

Témakör: Hódító birodalmak

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Egy eurázsiai birodalom: a hunok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nomád életmód, harcmodor és államszervezés. – A népvándorlás. 	<p><u>Fogalmak:</u> <u>népvándorlás</u>, <u>hunok</u>, <u>ortodox</u>, <u>iszlám</u>, <u>Korán</u>, kalifa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A népvándorlá irányainak és résztvevőinek nyomon követés

	<ul style="list-style-type: none"> – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén. 	<p>Személyek: <u>Attila</u>, Justinianus, <u>Mohamed</u>, Nagy Károly, I. Ottó.</p> <p>Kronológia: <u>476 a Nyugatrómai Birodalom bukása</u>, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata.</p> <p>Topográfia: Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.</p>	<ul style="list-style-type: none"> térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.
<i>Az Arab Birodalom és az iszlám</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc. 		

Javasolt tevékenységek:

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

Témakör: A középkori Európa

Javasolt óraszám: 23 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A parasztság világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyok kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. 	<p>Fogalmak: <u>uradalom</u>, <u>földesúr</u>, majorság, <u>jobbágy</u>, <u>robot</u>, kiváltság, rend, <u>pápa</u>, érsek, cölibátus, <u>szerzetes</u>, <u>bencés</u> <u>rend</u>, ferences rend, eretnek, inkvizíció,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkori társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti

	<ul style="list-style-type: none"> – Éhínségek, járványok, felkelések. 	<u>kolostor</u> , <u>katolikus</u> , <u>szent</u> , <u>kódex</u> , <u>román stílus</u> , <u>gótikus stílus</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> jogi különbségek azonosítása.
<i>Az egyházi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer. – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség. – Az eretnokség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák. 	<u>reneszánsz</u> , <u>lovag</u> , <u>nemes</u> , feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, <u>polgár</u> , <u>céh</u> . <i>Személyek:</i> <u>Szent Benedek</u> , VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u> , Dózsa György.	<ul style="list-style-type: none"> – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése.
<i>A nemesi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. – A keresztes hadjáratok eszméje. 	<i>Kronológia:</i> 476–1492 <u>a középkor</u> , 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. <i>Topográfia:</i> Egyházi Állam, <u>Anglia</u> , <u>Franciaország</u> , levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével.
<i>A polgárok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák). 		<ul style="list-style-type: none"> – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a

			<p>zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A céhek működésének jellemzése források alapján.
--	--	--	---

Javasolt tevékenységek:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

Témakör: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Javasolt óraszám: 38 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Magyar őstörténet és honfoglalás	<ul style="list-style-type: none"> – Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>finnugor</u>, <u>törzs</u>, <u>fejedelem</u>, kabarok, <u>vérszerződés</u>, <u>honfoglalás</u>, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, <u>kalandozások</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek

	<ul style="list-style-type: none"> – A kalandozások – a lovas-íjász harcmódot. 	<p><u>székelyek</u>, <u>vármegye</u>, egyházmegye, érsekség, <u>tized</u>, nádor, <u>ispán</u>, kancellária, kettős kereszt, szászok, <u>kunok</u>, <u>tatárok/mongolok</u></p> <p><i>Személyek:</i> <u>Álmos</u>, <u>Árpád</u>, az Árpád-ház, <u>Géza</u>, <u>I. (Szent) István</u>, Koppány, <u>Szent Gellért</u>, Szent Imre, <u>I. (Szent) László</u>, <u>Könyves Kálmán</u>, <u>III. Béla</u>, <u>II. András</u>, <u>IV. Béla</u>, <u>Szent Margit</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>895 a honfoglalás</u>, <u>907 a pozsonyi csata</u>, <u>997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása</u>, <u>1222 az Aranybulla</u>, <u>1241–1242 a tatárjárás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Etelköz</u>, <u>Vereckei-hágó</u>, <u>Kárpát-medence</u>,</p>	<p>megkülönböztetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása. – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
Az államalapítás	<ul style="list-style-type: none"> – Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszervezés. 		
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	<ul style="list-style-type: none"> – Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai. 		

		<u>Pannonhalma,</u> <u>Esztergom,</u> <u>Székesfehérvár,</u> <u>Buda, Muhi,</u> Erdély, <u>Horvátország.</u>	
--	--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

Témakör: A középkori Magyar Királyság fénykora

Javasolt óraszám: 38 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Anjouk</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai. 	<i>Fogalmak:</i> <u>aranyforint</u> , regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszónálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, <u>kormányzó</u> , <u>szekérvár</u> , <u>végvár</u> , <u>szultán</u> , szpáhi, <u>janicsár</u> , rendkívüli	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. század magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egye
<i>A török fenyegetés árnyékában</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. 	hadiadó, füstpénz, fekete sereg, <u>zsoldos</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – az egye személyek cselekedeteiről, döntéseiről.

	<ul style="list-style-type: none"> – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély. – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai. 	<p>Corvina, <u>Szent Korona</u>, Szent Korona-tan, Képes krónika.</p> <p><u>Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</u></p> <p><u>Kronológia: 1301 az Árpád-ház kihalása, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása.</u></p> <p><u>Topográfia: Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
<i>Hunyadi Mátyás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen. 		
<i>A magyar középkor kulturális hagyatéka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái. 		

Javasolt tevékenységek:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)

- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térkép-vázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

Témakör: A kora újkor
Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A földrajzi felfedezések	<ul style="list-style-type: none"> – A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedelem kialakulása. – Az abszolutizmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>gyarmat</u>, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, <u>manufaktúra</u>, tőke, <u>tőkés</u>, <u>bérmunkás</u>, <u>kapitalizmus</u>, <u>bank</u>, <u>tőzsde</u>, <u>részvény</u>, örökös jobbágyság, <u>reformáció</u>, protestáns, <u>evangélikus</u>, <u>református</u>, anglikán, unitárius, <u>vallási</u> <u>türelem</u>, <u>ellenreformáció</u>, <u>katolikus</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi
A korai kapitalizmus	<ul style="list-style-type: none"> – Az árforradalom. – A manufaktúrák. – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei 		

<p>Reformáció Európában és Magyarországon</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye). - Luther és Kálvin fellépése. - A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. - A reformáció eredményei Magyarországon 	<p><u>megújulás</u>, <u>jezsuiták</u>, <u>barokk</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Kolumbusz Kristóf</u>, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, <u>Luther Márton</u>, <u>Kálvin János</u>, <u>Károli Gáspár</u>, <u>Pázmány Péter</u>, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos.</p>	<p>különbségek felismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. - A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszervezet összehasonlítása. - A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen.
<p>„Hitviták tüzeiben”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vallási konfliktusok Európában. - Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. - A magyar protestáns és katolikus iskolák. - A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon. 	<p><i>Kronológia:</i> 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vallás és politika összefonódásának felismerése. - Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. - A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.

Javasolt tevékenységek:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.

- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

Témakör: A török hódoltság kora Magyarország

Javasolt óraszám: 22 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ország három részre szakadása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer. 	<p><i>Fogalmak:</i> rendi országgyűlés, hajdúszabadság.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér)</u>, I. Lipót, Savoyai Jenő.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári éle felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság
<i>A két magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora. 		
<i>A török kiűzése és a török kor mérlege</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország az európai munkamegosztásban. – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. – A török kiűzése. 		

		<p><i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg</u> <u>Birodalom</u>, <u>Erdélyi</u> <u>Fejedelemség</u>, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, Gyulafehérvár, <u>Bécs</u>.</p>	<p>hosszú távú hatásainak azonosítása.</p> <p>– A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.</p>
--	--	---	---

Javasolt tevékenységek:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

Témakör: A felvilágosodás kora

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A felvilágosodás	<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>felvilágosodás</u>, jogegyenlőség, <u>hatalmi</u> <u>ágak</u> <u>megosztása</u>, népfelség, társadalmi szerződés, <u>szabad</u> <u>verseny</u>, <u>alkotmány</u>, alkotmányos monarchia, <u>elnök</u>, <u>miniszterelnök</u>, felelős kormány, cenzus, <u>általános választójog</u>, <u>forradalom</u>, <u>diktatúra</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor és felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodá államelméleteine összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és a amerikai
A brit alkotmányos	<ul style="list-style-type: none"> – A parlamentáris 		

<i>monarchia és az amerikai köztársaság működése</i>	rendszer: parlament és kormány. – Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök.	jakobinus, Szent Szövetség. <i>Személyek:</i> Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, <u>George Washington</u> , Maximilien Robespierre, <u>Bonaparte Napóleon</u> . <i>Kronológia:</i> 1689 a Jognyilatkozat, <u>1776 a Függetlenségi nyilatkozat</u> , <u>1789 a francia forradalom</u> , 1804–1814/1815 Napóleon császársága, <u>1815 a waterlooi csata</u> . <i>Topográfia:</i> <u>Nagy-Britannia</u> , <u>Amerikai Egyesült Államok</u> , <u>Párizs</u> , <u>Oroszország</u> , <u>Waterloo</u> .	államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.
<i>A francia forradalom és hatása</i>	– A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. – A jakobinus diktatúra. – Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja.		

Javasolt tevékenységek:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világgképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

Témakör: Magyarország a 18. században

Javasolt óraszám: 16 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok

A Rákóczi-szabadságharc	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszum a. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>kuruc</u>, <u>labanc</u>, <u>szabadságharc</u>, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolútizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével.
Magyarország újránépesülése és újránépesítése	<ul style="list-style-type: none"> – A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód. 	<p><i>Személyek:</i> <u>II. Rákóczi Ferenc</u>, <u>Mária Terézia</u>, II. József.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország újránépesülése és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével. – A felvilágosult abszolútizmus eszméi és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása.
A felvilágosult abszolútizmus reformjai	<ul style="list-style-type: none"> – A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolútizmus céljai. – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc</u>, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Temesvár</u>, Határőrvidék, Poroszország.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország

			legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
--	--	--	---

Javasolt tevékenységek:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharcval kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.
- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

Témakör: Az új eszmék és az iparosodás kora

Javasolt óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>liberalizmus</u>, <u>nacionalizmus</u>, nemzetállam, <u>konzervativizmus</u>, reform, <u>ipari forradalom</u>, <u>munkanélküliség</u>, <u>tömegtermelés</u>, szegregáció.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 19. száza politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése – Egy ipari nagyváros életkörülmé
<i>Az ipari forradalom hullámai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. 	<p><i>Személyek:</i> <u>James Watt</u>, <u>Thomas Edison</u>, Henry Ford.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai. 	<i>Topográfia:</i> Manchester, New York.	nyeinek jellemzése. <ul style="list-style-type: none"> – Az ipari forradalmak ökológiai következményeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.
--	---	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

Témakör: A reformkor

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politikai élet színterei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a meyerendszer. – A reformkori Pest-Buda. – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra. 	<i>Fogalmak:</i> alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, <u>közteherviselés</u> , <u>jobbágyfelszabadítás</u> , örökváltság. <i>Személyek:</i> József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u> , Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u> , <u>Kossuth Lajos</u> , Ganz Ábrahám.	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágykérdés é megoldási javaslatainak értelmezése szövegek és adato alapján. – A nyelvkérdés és nemzetté válá bemutatása különböző források segítségével. (P magyar államnyelvé a zsidósá nyelvváltása, Lő Lipót)
<i>A reformkor fő kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás. – A polgári alkotmányosság kérdése. – Széchenyi és Kossuth programja és vitája. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1830–1848 a reformkor</u>, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest-Buda.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi hátterének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
--	--	---	---

Javasolt tevékenységek:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

Témakör: A forradalom és a szabadságharc

Javasolt óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A forradalom céljai és eredményei	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai forradalmi hullám és március 15. – Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. – A Batthyány-kormány tevékenysége. 	<p><i>Fogalmak:</i> márciusi ifjak, <u>sajtószabadság</u>, <u>cenzára</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével.
A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői	<ul style="list-style-type: none"> – Harc a dinasztiaival és a vele szövetségesekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. – A szabadságharc leverése és a megtorlás. 	<p><i>Személyek:</i> Petőfi Sándor, <u>Batthyány Lajos</u>, <u>Görgei Artúr</u>, <u>Bem József</u>, <u>Klapka György</u>, <u>Ferenc József</u>, Julius Haynau.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1848. március 15. a pesti forradalom</u>, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világi fegyverletétel, <u>1849. október 6. az</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. – A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése.

		<u>aradi vértanúk és Batthyány kivégzése.</u> <i>Topográfia: <u>Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.</u></i>	– A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.
--	--	---	---

Javasolt tevékenységek:

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megőrkítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11–12. évfolyam

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerezési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a középiskola utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.

Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.

Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.

A középiskolai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helyzetállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a viseigrádi együttműködésére;

- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

A 11–12. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 201 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6-7 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	7
A dualizmus kori Magyarország	14
A nagy háború	12
Az átalakulás évei	16
A két világháború között	15
A Horthy-korszak	15
A második világháború	20
A két világrendszer szembenállása	9
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	10
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	18
Évente két mélységelvű téma	13
Összes óraszám:	201

Témakör: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

Javasolt óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A szocializmus és a munkásmozgalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány. 	<i>Fogalmak:</i> <u>polgárháború</u> , polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, <u>szocializmus</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális

	<ul style="list-style-type: none"> – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus. 	szociáldemokrácia, <u>kommunizmus</u> , <u>keresztényszocializmus</u> , proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció.	szempontokból. <ul style="list-style-type: none"> – A polgári állam feladatköreiből és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszocialista eszmék azonosítása és összehasonlítása.
A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog. – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése. 	Személyek: Abraham Lincoln, <u>Otto von Bismarck</u> , <u>Karl Marx</u> . Kronológia: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, <u>1871 Németország egyesítése</u> . Topográfia: <u>Németország</u> , <u>Japán</u> .	

Javasolt tevékenységek:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiből és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszméről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

Témakör: A dualizmus kora

Javasolt óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok

<p>A kiegyezés és a dualizmus rendszere</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták. 	<p><i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u>, <u>közös ügyek</u>, közjogi kérdés, húsvéti cikk, <u>dualizmus</u>, nyílt és titkos</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából.
<p>A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon. 	<p>szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népszerűgrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrizáció, népoktatás, <u>Millennium</u>, asszimiláció, autonómia.</p> <p><i>Személyek:</i> Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével.
<p>Az ipari forradalom Magyarországon</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar. 	<p>Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, <u>1867</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok,

<p>Társadalom és életmód a dualizmus korában</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék. – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. – Életmód és szórakozás. 	<p><u>a kiegyezés, 1868</u> a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, <u>1896</u> <u>a Millennium.</u></p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Budapest,</u> <u>Osztrák-Magyar Monarchia,</u> Fiume.</p>	<p>szöveges és képi források segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményei nek azonosítása különböző forrásokban. – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.
--	--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

Témakör: A nagy háború

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok

Az első világháború előzményei	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus <ul style="list-style-type: none"> – a terjeszkedő tőke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok. 	<p><i>Fogalmak:</i> villámháború, <u>front</u>, <u>állóháború</u>, <u>hátország</u>, <u>antant</u>, <u>központi hatalmak</u>, hadigazdaság, hadifogság.</p> <p><i>Személyek:</i> II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly.</p> <p><i>Kronológia:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákban, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban.
Az első világháború	<ul style="list-style-type: none"> – A világháború kitörése. – A hadviselő felek és a frontok. – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása. 	<p>1914. június 28. a szarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A front és a hátország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján.
Az első világháború jellemzői és hatása	<ul style="list-style-type: none"> – Az állóháború és az anyagcsata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása. – A nők helyzetének megváltozása. 	<p><i>Brit Birodalom</i>, <u>Szarajevó</u>, Doberdó, <u>Románia</u>, <u>Szerbia</u>, <u>Olaszország</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú

<p><i>Magyarország világháborúban</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A hátszág. – A magyar hadifoglyok sorsa. 		<p>következményeinek felismerése.</p>
---	--	--	---------------------------------------

Javasolt tevékenységek:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, "Új világ született" c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

Témakör: Az átalakulás évei

Javasolt óraszám: 16 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása	<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). – Forradalom és kommunista hatalomátvétele Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz faszizmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>bolsevik</u>, szovjet, örmény népiertás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), <u>tanácsköztársaság</u>, <u>vörösteror</u>, Lenin-fiúk, ellenforradalom, <u>fehér különítményes megtorlások</u>, "vörös térkép," <u>kisantant</u>, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.</p> <p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétele</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi
Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése	<ul style="list-style-type: none"> – A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése. 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése.
A tanácsköztársaság és az ellenforradalom	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista hatalomátvétele. – A proletárdiktatúra és a vörösteror. – Az északi hadjárat és a 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétele</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi

	<p>tanácsköztársaság veresége.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ellenforradalom győzelme. 	<p>tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum.</u></p>	<p>és etnikai változások áttekintése térképen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum okainak feltárása.
<p>A <i>Párizs környéki békék</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria,</u> trianoni Magyarország.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével.
<p>A <i>trianoni békediktátum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar ügy a békekonferencián. – A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum 		<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.

	etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron.		
--	---	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

Témakör: A két világháború között

Javasolt óraszám: 15 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. – A tervgazdaság és a kollektivizálás. – A terror eszközei és áldozatai. 	<i>Fogalmak: <u>totális állam</u>, <u>többpártrendszer</u>, <u>egypártrendszer</u>, <u>személyi kultusz</u>, koncepciók per, <u>GULAG</u>, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák,</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. – A
<i>A Nyugat és a gazdasági világválság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A tőzsde, a hitelezés és a világkeresked 	<i><u>tervgazdaság</u>, <u>piacgazdaság</u>, New Deal,</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdasági válság és a rá

	<p>elem összeomlása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A munkanélküliség. – Állami beavatkozás a gazdaságba. 	<p><u>fasizmus</u>, <u>nemzetiszocializmus</u>, fajelmélet, <u>antiszemitizmus</u>, Fűhrer, SS, Anschluss.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Joszif V. Sztálin</u>, <u>Adolf Hitler</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, <u>1933 a náci hatalomátvétel</u>, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Szovjetunió</u>, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.</p>	<p>adott válaszok bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. – A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
A nemzetiszocialista Németország	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. – A totális állam kiépítése. – A terror eszközei. – Terjeszkedés a háború előtt. 		

Javasolt tevékenységek:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).

- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

Témakör: A Horthy-korszak

Javasolt óraszám: 15 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Talpra állás Trianon után	<ul style="list-style-type: none"> – A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei. 	<p><i>Fogalmak:</i> kormányzó, Egységes Párt, <u>numerus clausus</u>, <u>pengő</u>, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, <u>nyilasok</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Bethlen István</u>, <u>Teleki Pál</u>, <u>Klebelsberg Kunó</u>, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, <u>Szent-Györgyi Albert</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1920–1944 a Horthy-rendszer</u>, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása
A 1930-as évek Magyarországra	<ul style="list-style-type: none"> – A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között. – A külpolitika irányai és 		

	lehetőségei – a revízió első eredményei.		szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.
--	--	--	---

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

Témakör: A második világháború

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A tengelyhatalmak sikerei	<ul style="list-style-type: none"> Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop-paktum): német és szovjet megszállás. Nyugat-Európa lerohanása. Német támadás a Szovjetunió ellen. Japán támadás az Egyesült Államok ellen. 	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov–Ribbentrop-paktum, <u>tengelyhatalmak</u>, <u>szövetségesek</u>, <u>totális háború</u>, kiugrási kísérlet, <u>zsidótörvények</u>, munkaszolgálat, <u>gettó</u>, <u>deportálás</u>, <u>koncentrációs tábor</u>, haláltábor, népiirtás, <u>holokauszt</u>, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, <u>malenkij robot</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Franklin D. Roosevelt</u>, <u>Winston Churchill</u>, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-</p>	<ul style="list-style-type: none"> A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkötése és értelmezése térkép alapján. A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján. A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-
A szövetségesek győzelme	<ul style="list-style-type: none"> A keleti és a nyugati front. A csendes-óceáni hadszíntér. 		
Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya	<ul style="list-style-type: none"> A területi revízió lépései. A fegyveres semlegesség. A Szovjetunió elleni háború. A Don-kanyar. A német megszállás és következményei. 		
A holokauszt	<ul style="list-style-type: none"> Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés. 	<p>Zsilinszky Endre, Edmund Veesenmayer, <u>Szállasi Ferenc</u>, Raoul Wallenberg, <u>Salkaházi Sára</u>, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, <u>1939–45 a</u></p>	<p>vonat, tordai ütközet, Budapest ostroma).</p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. – A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével.
<i>A második világháború jellemzői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. – Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per. 	<p><u>második világháború</u>, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, <u>1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása</u>;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli
<i>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. 	<p>Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – Megszabadulás és szovjet megszállás. – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás). 	<p>bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március 19. Magyarország német megszállása</u>, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, <u>1945. április a háború vége</u> <u>Magyarországon</u>, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Sztálingrád</u>, <u>Normandia</u>, Pearl Harbor, <u>Hirosima</u>, Észak-Erdély, <u>Don-kanyar</u>, Kamenyec Podolszk</p>	<p>sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.</p>
--	---	---	--

		Árpád-vonal, <u>Auschwitz</u> , Újvidék, Drezda, Szolyva.	
--	--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitérésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

Témakör: A két világrendszer szembenállása

Javasolt óraszám: 9 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kétpólusú világ kialakulása	<ul style="list-style-type: none"> – Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserek a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a 	<p><i>Fogalmak:</i></p> <p><u>Egyesült Nemzetek Szervezete</u> (ENSZ), kitelepítés, <u>hidegháború</u>, <u>vasfüggöny</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A második világháború utáni kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése.

	<p>két érdekszféra kialakulása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A két világregend jellemzői. – A két Németország. 	<p><u>szuperhatalom</u>, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u>, <u>Varsói Szerződés</u>, kétpólusú világ, <u>a berlini fal.</u></p> <p><i>Személyek:</i> Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, <u>Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy,</u> <u>Mahátma Gandhi, Mao Ce- tung.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 az ENSZ létrejött, <u>1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdeté</u>, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A két német állam létrejötté folyamatának és következményeinek bemutatása. – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, úrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Suez, Kuba, Vietnam, Afganisztán). 		
<i>A gyarmatok felszabadulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása. 		

		<p><i>Topográfia:</i> <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, Közel-Kelet, Izrael <u>Észak- és Dél-Korea</u>, Vietnam, <u>Kuba</u>, Afganisztán.</p>	
--	--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Suez, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

Témakör: Háborútól forradalomig

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átmenet évei</i> <i>Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróságok, köztársaság. 	<p><i>Fogalmak:</i> népbíróság, háborús bűnös, földosztás, <u>államosítás</u>, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szálamitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra

	<ul style="list-style-type: none"> – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947. 	<p>internálás, <u>Államvédelmi Hatóság</u> (ÁVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat.</p>	<p>összehasonlítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva.
<i>A szovjetizálás Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Konceptiók, perek, egyházüldözés. – A keleti blokk. 	<p><i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, <u>Kovács Béla</u>, <u>Mindszenty József</u>, <u>Rákosi Mátyás</u>, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, <u>1948–1956 a Rákosi-diktatúra</u>, 1949 kommunista alkotmány.</p> <p><i>Topográfia:</i> Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre. 		

			különböző források segítségével.
--	--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak vicceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korszak értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepció per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

Témakör: Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Javasolt óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek.</p> <p><i>Személyek:</i> Gerő Ernő, Maléter</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjai -nak bemutatása.

	<ul style="list-style-type: none"> – felkelés október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás). 	<p>Pál, <u>Nagy Imre</u>, Iván Kovács László, Pongrácz Gergely, <u>Kádár János</u>.</p> <p><i>Kronológia: <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, <u>1956. november 4. a szovjet támadás</u>.</i></p> <p><i>Topográfia: Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest), <u>Mosonmagyaróvár</u>, Salgótarján.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása. – A forradalom és szabadságharc értékelése.
A nemzet szabadságharca	<ul style="list-style-type: none"> – Szabadságharc a fővárosban és vidéken. – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. – A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése. 		

Javasolt tevékenységek:

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

Témakör: A kádári diktatúra

Javasolt óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
A pártállami diktatúra és működése	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téészesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásörtség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőségvetkezt, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téészesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
Gazdaság, társadalom, életmód	<ul style="list-style-type: none"> – A tervgazdaság és a KGST. – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”. – Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság. 	<p><i>Fogalmak és adatok/Lexikák:</i> <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásörtség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőségvetkezt, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téészesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.

Javasolt tevékenységek:

- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.

- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korszak értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

Témakör: A kétpólusú világ és felbomlása

Javasolt óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A Nyugat a 20. század második felében	<ul style="list-style-type: none"> – A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás.</p> <p><i>Személyek:</i> Nicolae Ceaușescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmut Kohl.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltás és Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása.
A szocializmus válsága és megrendülése	<ul style="list-style-type: none"> – Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban. 	<p><i>Kronológia:</i> 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltás és Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása.

<p>A kétpólusú világ megszűnése</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. – A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Szlovákia,</u> <u>Ukrajna.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.
-------------------------------------	--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

Témakör: A rendszerváltoztatás folyamata

Javasolt óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<p>A Kádár-rendszer végnapjai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai 	<p><i>Fogalmak:</i> adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerválto

	<p>eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása. 	<p>(KDNP), Nemzeti Kerekasztal, <u>rendszerátalakítás</u>, <u>visegrádi együttműködés</u>, <u>privatizáció</u>, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.</p> <p><i>Személyek:</i> Pozsgay Imre, Németh Miklós, <u>Horn Gyula</u>, <u>Antall József</u>, <u>Göncz Árpád</u>, <u>Orbán Viktor</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerátalakítás, <u>1990 az első szabad választások</u>, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.</p>	<p>ztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
A rendszerátalakítás	<ul style="list-style-type: none"> – Az új pártok – különböző ideológiák. – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. – Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerátalakítás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás). 		
A piacgazdaság kiépülése	<ul style="list-style-type: none"> – A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem átalakulása. – Gazdasági szerkezetváltás. 		

Javasolt tevékenységek:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

Témakör: A világ a 21. században

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az átalakuló világ	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína. – Óriásvállalatok a globális térben. 	<p><i>Fogalmak:</i> modern kori <u>migráció</u>, <u>multikulturalizmus</u>, párhuzamos társadalom, <u>népességrobbanás</u>, iszlamizmus, <u>terrorizmus</u>, <u>globalizáció</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdasági résztvevőinek elhelyezése globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása gazdasági bevándorlás és menekültkérdés esetében).

			– Válságócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
<i>A globális világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. – Válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség. 		

Javasolt tevékenységek:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

Témakör: Magyarország a 21. században

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A demokrácia működése Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer. 	<p><i>Fogalmak:</i> közvetett és közvetlen demokrácia, <u>integráció</u>, <u>euró</u>, <u>Európai Unió</u>, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény.</p> <p><i>Személyek:</i> Magyarország miniszterelnöke a rendszerváltás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése.
A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerváltás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai európai együttműködés: a visegrádi négyek. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1957 a római szerződés</u>, <u>1992 a maastrichti szerződés</u>, <u>1999 Magyarország belép a NATO-ba</u>, <u>2004 Magyarország belép az Európai Unióba</u>, <u>2012 az</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása
Magyarország és az Európai Unió	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. – Magyarország csatlakozása 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1957 a római szerződés</u>, <u>1992 a maastrichti szerződés</u>, <u>1999 Magyarország belép a NATO-ba</u>, <u>2004 Magyarország belép az Európai Unióba</u>, <u>2012 az</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása

	<p>nak folyamata.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az együttműködés és eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa? 	<p><u>Alaptörvény bevezetése.</u></p> <p><u>Topográfia: Brüsszel.</u></p>	<p>az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
--	---	---	---

Javasolt tevékenységek:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomán követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

Témakör: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>kitelepítés,</u> Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Esterházy</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő

	<ul style="list-style-type: none"> – Autonómia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. – Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság. 	<p><u>János, Márton Áron, Tóké</u> <u>László.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1944–1945</u> <u>magyarellenes</u> <u>atrocitások,</u> 1990 fekete március.</p> <p><i>Topográfia:</i> Csúrog, Jarek, <u>Duna-delta,</u> Marosvásárhely, Székelyföld.</p>	<p>személyiségének bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
<p>A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. 		

Javasolt tevékenységek:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.
- Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

3.2.1.6. Állampolgári ismeretek tananyag

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása hozzájárul a tanuló egyéni és családi szocializációjának pozitív alakulásához, az aktív és felelős állampolgári magatartás megalapozásához, a szabadságértékek és a társadalmi normák belsővé válásához, nemzeti azonosságtudat és a hazaszeretet erősödéséhez, a haza iránti kötelezettségek

megismeréséhez, a fenntartható fejlődés feltételeinek megértéséhez és a felnőtt szerepekre való eredményes felkészüléséhez.

A fenntarthatóság és a pénzügyi tudatosság szemléletének és gyakorlatának továbbfejlesztése nemcsak a tanuló előzetes tudására épít, hanem a társak értékes gondolatainak megértésére, a vélemények, javaslatok megbeszélésére, megvitatására, tervek közös kidolgozására is lehetőség nyílik: például a család pénzügyi tervezése, a környezettudatos életvitelt befolyásoló tényezők értelmezése, a pénzügyi döntések megfelelő előkészítése, a kockázatvállalás mérlegelése, a tudatos fogyasztóvá válás lehetőségei és a vállalkozások mikro- és makrokörnyezetének vizsgálata. A rendszerszemlélet és az értelmező gondolkodás érvényesítése, az egyéni, közösségi és társadalmi felelősségvállalás tudatosítása kiemelt fejlesztési feladat.

A tanulás folyamatában – az önálló ismeretszerzés mellett – a tanuló megtapasztalhatja a csoportos tanulási módszerek alkalmazásának hatékonyságát, a társas együttműködés személyiségfejlesztő és közösségi élményét.

A tanuló reális jövőképek alakításához, az életpálya-tervezéshez szükséges ismeretek, jártasságok és készségek elsajátítása a szocializációs folyamat részévé válik.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámolóí elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában oktatói segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés,

a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az oktató vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

12. évfolyam

A középiskolai képzés záró szakaszában az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a tanuló – építve az általános iskolában a tantárgy keretében már kialakított attitűdre, megszerzett tudásra, képességekre és készségekre – elsajátítja az alapvető állampolgári ismereteket, valamint azokat a kompetenciákat és eljárásokat, amelyek a társadalmi részvételéhez, a haza iránti kötelességeinek teljesítéséhez és mindennapi boldogulásához szükségesek.

A 12. évfolyamon a kiemelt – mindegyik témakörben szereplő – fejlesztési feladatok a tanuló képességeinek, készségeinek és személyiségének továbbfejlesztését szolgálják: a kommunikációs kultúra részeként a véleménynyilvánítás lehetőségeinek biztosításával, az érvelési technikák gyakorlásával, a vitakultúra fejlesztésével, a digitális lehetőségek használatával, a rendszerszemlélet és a mérlegelő gondolkodás kialakításával, erősítésével.

A tanuló felismeri a család mint a társadalom alapvető intézményének jelentőségét és szerepét, megfogalmazza a párválasztás és a felelős családtervezés szempontjait, a gyermekvállalás fontosságát és demográfiai jelentőségét, valamint kiemeli a családi szocializációnak az életutat befolyásoló funkcióját.

A tanuló értelmezi a nemzeti identitás alkotóelemeit, megfogalmazza a hazafiság kifejezésének lehetőségeit, személyiségébe beépülnek a hazaszeretet és a patriotizmus emocionális összetevői. Kiemeli a világ magyarsága mint nemzeti közösség kohéziós szerepét. Tájékozik a határon túl és a diaszpórában élő magyarság életviszonyairól: információkat gyűjt és rendszerez közösségeikről, fontosabb szervezeteikről, felismeri törekvéseiket, átérzi örömeiket és gondjaikat. Véleményt alkot a nemzetek, nemzetállamok fontosságáról, a globalizáció hatásairól.

Megismeri Magyarország fontosabb állami intézményeit, értelmezi a demokratikus jogállam felépítését és működését, az országgyűlési és a helyhatósági választások alapelveit. Tudatosul benne, hogy a haza védelme nemcsak a fegyveres erők, hanem a nemzet minden tagjának közös feladata, amely a magyar állampolgárok hazafias elkötelezettségén és kötelességtudatán kell, hogy alapuljon.

A tanuló alapvető jogi ismereteket szerez, ezek révén elsajátítja a mindennapi élethez szükséges jártasságokat is: elsajátítja a hivatali ügyintézéshez, a munkavállaláshoz, a szerződések kötéséhez kapcsolódó alapvető ismereteket, készségeket. Egyértelművé válik számára a társadalmi normák követése és az egyén felelősségvállalása közötti összefüggés, erősödik benne a normatudat.

A tanuló tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére, életpályájára, ezért megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást, illetve tájékozik a munkaerőpiac helyzetéről, a sikeres munkaerőpiaci részvétel feltételeiről. A munkavállalásra vonatkozó ismeretek megszerzése elősegíti a felnőttkori szerepekre történő felkészülését.

Támpontokat kap saját pénzügyei racionális, gyakorlatorientált intézéséhez, a család költségvetésének megtervezéséhez, megismeri a körütekintő és megalapozott hitelfelvétel feltételeit. Életvitelébe beépül a fogyasztóvédelem, a környezeti, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság szemlélete és gyakorlata. Ismereteket szerez az állam gazdasági szerepvállalásának formáiról, szerepéről, a monetáris politika lényegéről és a vállalkozások működésének sajátosságairól. Mindez hozzájárul felelős állampolgári létének és a változásokhoz alkalmazkodó, a problémahelyzetekre eredményes válaszokat kereső innovatív, vállalkozói szemléletének megalapozásához.

A demokratikus attitűd megalapozását, illetve fejlődését szolgálja, hogy a tanuló bekapcsolódik a tematikus vitákba, ezáltal fejlődik az értelmező, mérlegelő gondolkodási készsége, erősödik a problémamegoldó szemlélete. A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben történő megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A vitakultúra fejlesztésének alapját mások álláspontjának, véleményének azonosítása, megértése és az érvekre épülő vélemény megfogalmazása képezi, ellenérvek ütköztetésére, továbbá közös gondolkodásra sarkall.

A tanulás változatos módszereinek és formáinak alkalmazása a tanulási folyamat hatékonyabbá válását eredményezi. A tantárgy elősegíti az együttműködés közösségi élményének megélését, a másik ember véleményének megértését, az empátia erősödését, és a társadalmi kérdések közös megbeszélését is. A tanuló az információk gyűjtéséhez, beszámoló elkészítéséhez használja az infokommunikációs eszközöket.

Az állampolgári ismeretek tanulása a 12. évfolyamon is kapcsolódik a *történelem* tantárgyhoz: a közös értelmező és tartalmi kulcsfogalmak révén, a személyes és közösségi döntések okainak és következményeinek vizsgálatával, az egyén és közösség viszonyának elemzésével, a morális dilemmák számbavételével. A két tantárgy tanulása szoros – több esetben komplementer – együttműködést is feltételez, például a diktatórikus és a demokratikus rendszerek sajátosságainak elkülönítése, az emberi jogok megfogalmazásának és elfogadásának, a demokráciamodellek történetiségének nyomon követése, a magyarországi rendszerváltozás eredményeként kiépülő jogállami berendezkedés és intézményrendszer vizsgálata terén. Mindkét tantárgy tanulása során erősödik a tanuló nemzeti öntudata, erősödnek az őt a hazájához fűző érzelmi szálak. Az állampolgári ismeretek tanulásakor építhetünk a *földrajz* tantárgy keretében elsajátított környezeti, gazdasági és pénzügyi ismeretekre: a 12. évfolyam fejlesztési feladatainak egy része a pénzügyi tudatosság megalapozását és a fenntarthatóság környezeti, gazdasági-társadalmi fontosságának kiemelését, valamint a környezet védelme iránti felelősségtudat kialakítását szolgálja.

A 12. évfolyamon összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt az ismeretek elsajátításának ellenőrzése, mérése, az ismeretek alkalmazásához kapcsolódó tudás mértékének megítélése során. A szöveges, tanulást támogató, értékelés elsősorban a társakkal végzett tevékenységekkel, a kooperációval, a beszámoló, prezentációk készítésével, portfólió összeállításával kapcsolatos. Az önértékelés, a társak értékelése és a csoportos megbeszélés biztosítja a segítő, támogató és fejlesztő jelleget.

A 12. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszámja: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A család, a családi szocializáció	3
A család gazdálkodása és pénzügyei	4
Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás	8
Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem	4
A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása	5
A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése	3
Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem	3

Bankrendszer, hitelfelvétel	3
Vállalkozás és vállalat	3
Összes óraszám:	36

Témakör: A család, a családi szocializáció

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét;
- felismeri, hogy a családtagok milyen szerepet töltenek be a szocializáció folyamatában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- társaival megbeszéli a párválasztás, a családtervezés fontos szakaszait, szempontjait és a gyermekvállalás demográfiai jelentőségét: tájékozódás, minták, orientáló példák, átgondolt tervezés, felelősség.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

Az érvelés készségének fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése

A családi szocializáció folyamata és jellemzői

A családtervezés szempontjai és szakaszai

A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása

A házasság intézménye, a hagyományos családmódel, a családi szerepek

A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói

Biológiai és társadalmi reprodukció, családi háztartás; Párkapcsolatok, házasság, családtervezés; Szerepek a családban; Családi szocializáció

Fogalmak

család, családi szocializáció, családi életciklus, családtervezés, gyermekvállalás, házasság, demográfia;

Javasolt tevékenységek

Vita: a család fogalma és társadalmi funkciói

Szövegalkotás: a családi szocializáció jellemzői és szakaszai

Plakátkészítés a családi szerepekről

Prezentáció készítése a gyermekvállalás fontosságáról, társadalmi és demográfiai jelentőségéről

Forráselemzés és gyűjtőmunka segítségével grafikai szervező készítése a családmódel átalakulásáról és annak következményeiről a 20-21. században

Témakör: A család gazdálkodása és pénzügyei

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megtervezi egy fiktív család költségvetését;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.
- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A problémamegoldó szemléletmód és gondolkodás fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A társas együttműködés fejlesztése

A családi költségvetés felépítése

A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások

A megtakarítás szerepe és jelentősége, lehetőségei

A fenntarthatóság és a fogyasztási szokások kölcsönhatása

A családi háztartás pénzügyei; Bevételek, kiadások, megtakarítási lehetőségek; Fogyasztók a családban; A családi költségvetés, pénzügyi tervezés

Fogalmak

családi háztartás, családi költségvetés, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, megtakarítás, hitel, GYES, GYED;

Javasolt tevékenységek

Szakértői mozaik: Családi háztartás, a család pénzügyei

Kérdések és feltevések megfogalmazása egy téma előzetes áttekintése alapján: a családi háztartás, a család pénzügyei

Szövegalkotás: a család környezettudatos életvitelét befolyásoló tényezők bemutatása szabadon választott műfajban

Egy fiktív család költségvetésének megtervezése

Vita: a fenntarthatóság szerepe a pénzügyi tervezésben

Önálló kutatás eredményeinek felhasználásával prezentáció készítése a megtakarítás, az előtakarékoság lehetőségeiről

Témakör: Szabadság és felelősség, jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az alapvető emberi jogok egyetemes és társadalmi jelentőségét;
- érti a társadalmi normák és az egyéni cselekedetek, akaratok, célok egyeztetésének, összehangolásának követelményét;
- felismeri és értelmezi az igazságosság, az esélyegyenlőség biztosításának jelentőségét és követelményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;
- értelmezi a választójog feltételeit és a választások alapelveit;
- kiemeli a közteherviselés nemzetgazdasági, társadalmi és morális jelentőségét;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg;
- tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A kommunikációs készség fejlesztése

Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A digitális kompetencia fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A demokratikus elköteleződés kialakítása, erősítése

A társadalmi normák fontosságának megismerése

A társas együttműködés fejlesztése

Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok, polgári szabadságjogok

Magyarország Alaptörvényének fontosabb részei: Alapvetés, Állam, Szabadság és felelősség

Az állampolgári jogok és kötelezettségek

Az országgyűlési, a helyhatósági és az európai parlamenti képviselő választás; a népszavazás intézménye

A választójog és feltételei

A jövő nemzedékek jogai

Az igazságszolgáltatás rendszerének felépítése, a büntetőjog, polgári jog, közjog, magánjog fogalma

A közteherviselés; a magyarországi adórendszer alapelemei

Magyarország Alaptörvénye; Az alapvető jogok; Az állampolgári kötelességek; Választójog, választási rendszer; Közjog: büntetőjog; Magánjog: polgári jog

Fogalmak

állam, államforma, politikai rendszer, alapjog(ok), emberi jog, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, polgári szabadságjog, a jövő nemzedékek jogai, norma, normakövető magatartás, állampolgári felelősség, állampolgári kötelesség, közteherviselés, adómorál, választójog, állampolgári részvétel, választási rendszer, országgyűlési választás, önkormányzati választás, európai parlamenti választás, népszavazás, politikai párt, képviselő, közjog, magánjog, jogforrás, jogforrási hierarchia, jogérvényesülés, bűncselekmény, szankció, büntetőjog, ügyész, bíró, ügyvéd, természetes személy, jogi személy, jogképeség, közokirat, magánokirat, közjegyző; polgári peres eljárás, felperes, alperes;

Javasolt tevékenységek

Grafikai szervező segítségével a magyar jogrendszer felépítésének bemutatása

Vita: a közteherviselés szerepe az állam működésében, hogyan javítható az adómorál

Plakátkészítés az állampolgári jogokról és kötelezettségekről

Szituációs gyakorlat: az igazságszolgáltatás működésnek bemutatása egy fiktív eljárásan keresztül

Önálló kutatómunka: az országgyűlési választás rendszerének alakulása 1867 és 2014 között, vagy népszavazások Magyarországon 1990-2018 között

Tudósítás vagy riport készítése egy fiktív vagy valós országgyűlési vitanapról források, a média-megjelenések segítségével

Prezentáció vagy digitális médiatartalom készítése a jövő nemzedék jogairól

Szövegalkotás: Magyarország Alaptörvényének szerepe

Témakör: Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a világ magyarsága mint nemzeti közösség összetartozásának jelentőségét;
- véleményt alkot a nemzetek és a globalizáció összefüggéseiről;
- felismeri és értékeli a helyi, regionális és országos közgyűjtemények nemzeti kulturális örökség megőrzésében betöltött szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megbeszéli a nemzeti érzület sajátosságait és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formáit;
- társaival megbeszéli a honvédelem, mint nemzeti ügy jelentőségét;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét;

- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A nemzethez tartozás emocionális kötődésének kialakítása, megerősítése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A társas együttműködés fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A nemzettudat alkotóelemeinek értelmezése
- A nemzeti érzés sajátosságai, a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái
- A lokálpatriotizmus és a hazaszeretet közötti kapcsolódás
- A honvédelmi kötelezettség teljesítésének békeidőben és a különleges működési rend idején
- A Magyar Honvédség szerepe, feladatai; a katonai szolgálat lehetőségei
- A nemzetállamok szerepe, feladatai a globális világban és az Európai Unióban
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere
- A határon túli magyar közösségek kihívásai, Magyarország feladatai az anyaországon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében

A nemzettudat alkotóelemei; A nemzeti érzület: a nemzeti szimbólumok, a közös nyelv, a kollektív történeti emlékezet, a közös kultúra releváns elemei; A világ magyarsága és a nemzeti közösség; A honvédelem kérdései a 21. században; A nemzetek, nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban

Fogalmak

nemzet, nemzettudat, nemzeti identitás, lokálpatriotizmus, hazaszeretet, honvédelem, honvédség, különleges működési rend, nemzetállam;

Javasolt tevékenységek

Forrásfeldolgozás: 19. és 20. századi szemelvények a hazaszeretetről, a nemzeti identitás fontosságáról

Szövegalkotás: kapcsolat a szülőföldhöz, a lokálpatriotizmus szerepe a tanulók életében

Tanulói előadás a nemzetállamok és az Európai Unió kapcsolatrendszeréről

Vita: a globalizáció hatása a közösségekre, a nemzetekre és a környezetre

Grafikai szervező segítségével Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének bemutatása

Lapszemle készítése egy kiválasztott nemzeti ünnep eseményeiről és sajátosságairól

Prezentáció készítése a határon túli magyar közösségekről, az őket érő kihívásokról

Szöveges vagy audiovizuális riport készítése a Magyar Honvédségről

Digitális eszközhasználattal tematikus összeállítások szerkesztése egy határon túli magyar közösségről

Témakör: A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az állam gazdasági szerepvállalásának elemeit;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

A digitális kompetencia fejlesztése

A kommunikációs készség fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A hatalmi ágak

A magyar állam intézményrendszere

A kormány és szervei

Az Országgyűlés felépítése és működése; az országgyűlési képviselők feladatai, jogállása

A törvényalkotás folyamata

Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői és szerepe a demokratikus államrendben

Az állam gazdasági feladatai

A központi költségvetés alapvető felépítése és szerepe

A nagy ellátórendszerek és az állami alapfeladatok

- A magyar állam intézményrendszere; az igazságszolgáltatás rendszere, szervezetei; A gazdaság körforgása; A gazdaságpolitika; Az állam gazdasági feladatai; Az állami költségvetés

Fogalmak

állam, intézmény, politikai rendszer, hatalmi ágak, jogforrási hierarchia, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvényalkotás, törvény, országgyűlési határozat, képviselő, mentelmi jog, országgyűlési bizottság(ok), házszabály, parlamenti frakciók, interpelláció, Kormány, miniszterelnök, miniszter, államtitkár; miniszterelnöki, kormány- és miniszteri rendelet, Alkotmánybíróság, alkotmánybírósági határozat, Állami Számvevőszék, Kúria, Országos

Bírói Hivatal, ügyészség, legfőbb ügyész, főügyészségek, fellebbviteli főügyészségek, járási és járási szintű ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, gazdaságpolitika, államháztartás, költségvetés, költségvetési egyensúly, adórendszer, adók, járulékok, illetékek, közteherviselés, adómorál, korrupció és integritás, hatóság, hatáskör, illetékesség;

Javasolt tevékenységek

Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése az állam felépítéséről, a hatalmi ágak legfontosabb intézményeiről

Vita: az állami szerepvállalásról a gazdasági életben

Költségvetés tervezése a főbb állami feladatokhoz, vagy egy-egy kiválasztott feladat költségeinek részletes kidolgozása, bemutatása és megvédése

Szerepjáték: a törvényalkotói munka, egy képzelt jogszabály megalkotása, érvek és ellenérvek gyűjtése

Prezentáció készítése egy kiválasztott ellátórendszer működéséről, feladatairól
Szövegalkotási feladat: egy-egy minisztérium felépítésének és feladatainak bemutatása források segítségével

Mozaik, szakértői mozaik: az állam szociális funkciói, oktatási, egészségügyi feladatai vagy a rendvédelmi szervek feladatai

Képzelt riport egy országgyűlési ülésről vagy kormányülésről

Önálló kutatás alapján plakát vagy ábra készítése egy kiválasztott államigazgatási szerv vagy hivatal felépítéséről, feladatairól

Témakör: A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a jog területének mindennapi életben való alkalmazásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit;
- tájékozott a munkavállalás szabályozásáról;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A problémamegoldó szemléletmód fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A mindennapi ügyintézés alapintézményeinek megismerése

A hivatalai ügyintézés lehetőségei, az e-ügyintézés

A munkáltatók és a munkavállalók alapvető jogai és kötelességei

A munkaszerződés alapvető szabályai, a kollektív szerződés szerepe

Az önéletrajz és a motivációs levél felépítése, legfontosabb tartalmi és formai elemeinek megismerése

Az állásinterjúra történő felkészülés szempontjai

A szerződések néhány fő típusai: adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön- és biztosítási szerződés

Az állam, a munkaadók és a munkavállalók közötti érdekegyeztetés szintjei, fórumai

Az automatizáció, digitalizáció hatása a munkaerőpiacra

Az állampolgár és az intézmények, szervezetek kapcsolatai; Munkajogi alapok, munkavállalás, munkaszerződés; Munkaerőpiaci változások, előrejelzések; Szerződések

Fogalmak

hivatal, intézmény, szervezet, ügyfélkapu, kormányablak, körjegyzőség, járási hivatal, polgármesteri hivatal, polgármester, jegyző, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, képviselőtestület, munkaerőpiac, munkáltató, munkavállaló, munkavállalás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, kollektív szerződés, adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön-, biztosítási, tartási és életjáradéki szerződés;

Javasolt tevékenységek

Az e-ügyintézés felületének megismerése, az egyes ügytípusok csoportosítása önálló kutatómunka keretében

Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról

Grafikai szervező segítségével az egyes ügytípusok és az azokban hatáskörrel rendelkező hivatalok csoportosítása

Szakértői mozaik: Munkaszerződés, kollektív szerződés, érdekképviselő, érdekegyeztetés

Szövegalkotás: önéletrajz, motivációs levél; Állásinterjú

Szituációs játék vagy helyzetgyakorlat egy fiktív állásinterjún való megjelenésről, szereplésről

Prezentáció készítése internetes források alapján a munkaerőpiaci előrejelzésekről

Vita: az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei, a munkaerőpiacra gyakorolt hatásai

Témakör: Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- életvitelébe beépülnek a tudatos fogyasztás elemei, érvényesíti a fogyasztóvédelmi szempontokat;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A döntési képesség fejlesztése
- A társas együttműködés fejlesztése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei
- A fogyasztóvédelem gazdasági, társadalmi szerepe, feladatai
- A fogyasztói érdekek, a kapcsolódó állampolgári jogok megismerése
- A szavatossággal és a garanciával kapcsolatos jogok és feltételrendszer alapjainak megismerése
- Az internetes vásárlás előnyei és kockázatai
- A tudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó, fogyasztói magatartás szemléletének kialakítása
- A környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseinek megismerése, feltárása
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése

Fogalmak

fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztó, a fogyasztó jogai, a fogyasztói érdekek védelme, békéltető testület, webáruház, garancia, szavatosság, jótállás, természetvédelem, épített környezet, klímavédelem, ökológiai lábnyom;

Javasolt tevékenységek

- Szövegalkotás: saját tapasztalatok és információgyűjtés alapján tájékoztató/GYIK készítése az internetes vásárlással kapcsolatos tudnivalókról
- Vázlatírás vagy egyéb grafikai szervező készítése a fogyasztóvédelem szerepéről
- Vita: A tudatos fogyasztó jellemzői, a különféle fogyasztói magatartásformák hatása a természeti környezetre, az emberiség ökológiai lábnyomára
- Plakát készítése a szavatosság, a garancia és a jótállás alapvető szabályairól, amelyekre kell odafigyelnie a vásárlónak
- Médiahasználat (könyvtár, internet, sajtó): fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése és esetmegbeszélés keretében történő feldolgozása
- Forráselemzés és forrásfeldolgozás keretében a biológiai diverzitást veszélyeztető tényezők, a legsúlyosabb környezetvédelmi kockázatok összegyűjtése és ábrázolása prezentáció formájában

Témakör: Bankrendszer, hitelfelvétel

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg;
- társaival megbeszéli a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjait, illetve feltételeit;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

A kommunikációs készség fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A monetáris politika fogalmának és alapvető jellemzőinek megismerése

A Magyar Nemzeti Bank működése, feladatai

A kereskedelmi bankok jellemzőinek, tevékenységének megismerése

A pénzügyi intézetek típusai

A hitelfelvétel módozatai, feltételei és kockázatai

A hitelszerződés tartalmi elemei, a körültekintő hitelfelvétel feltételei

- A bank alapvető tevékenysége; Kétszintű bankrendszer: központi bank és kereskedelmi bankok; A Magyar Nemzeti Bank; A pénzügyi intézmények; Hitelfelvétel

Fogalmak

Bank, kétszintű bankrendszer, jegybank, Magyar Nemzeti Bank, kereskedelmi bank, pénzügyi intézmények, hitel, hitelszerződés, a hitelek típusai, kamat, hitelfedezeti mutató, jövedelemarányos törlesztő részlet, jelzáloghitel, kezesség, hitelbiztosítás, teljes hiteldíjmutató (THM), futamidő, követeléskezelés, hitelközvetítő, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

Javasolt tevékenységek

Szövegalkotási feladat: a magyar bankrendszer működése, felépítése

Vita: a tudatos és megalapozott hitel felvétele / miért van szükség a hitelre?

Plakát készítése a hitel kockázatairól

Véleményvonal segítségével a hitelkockázatok közös mérlegelése

Beszélgetőkör a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjairól és feltételeiről

Lapszemle készítése a Magyar Nemzeti Bank gazdaságélénkítő, pénzügyi szektor működését szabályozó tevékenységéről

Témakör: Vállalkozás és vállalat

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a vállalkozás indítását befolyásoló tényezőket;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A problémamegoldó szemlélet fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A társas együttműködés fejlesztése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A vállalkozás fogalmának értelmezése
- A vállalkozási formák, cégtípusok megismerése
- Az egyes cégtípusok, vállalati formák szerepe a gazdaságban
- Az üzleti terv fogalma, célja
- A vállalkozás mikro- és makrokörnyezeti tényezői
  - A vállalkozás működési köre és környezete; A vállalkozások típusai; Vállalkozási terv; A vállalatok fajtái

Fogalmak

jogi személy, vállalkozás, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, betéti társaság (bt.), korlátolt felelősségű társaság (kft.), részvénytársaság (rt.), zártkörű (zrt.) és nyilvános (nyrt.) részvénytársaság, startup, a vállalkozások mikro- és makrokörnyezete; vállalkozói kompetenciák, üzleti terv, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

Javasolt tevékenységek

Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése a vállalkozások fajtáiról, a vállalatok típusairól
 Információgyűjtést követően egy vállalkozás üzleti tervének vizsgálata
 Vita: a kis- és középvállalkozások szerepe, gazdasági, társadalmi fontossága
 Szövegalkotás: vállalkozási ötletek, egy tetszőleges vállalkozás tervének bemutatása

3.2.1.7. Digitális kultúra tananyaga

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel és koherenciával a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti

tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozik, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudást* a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerzték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.

A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, középiskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvvel találkoznak.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobil eszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos

eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

9-10. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábnál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.

A *programozás és algoritmizálás* témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

A 9. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

– Témakör neve	Óraszám
– Információs társadalom, e-Világ	3
– Mobiltechnológiai ismeretek	4
– Szövegszerkesztés	11
– Számítógépes grafika	14
– Multimédiás dokumentumok készítése	4
– Online kommunikáció	4
– Publikálás a világhálón	9
– Táblázatkezelés	12
– Adatbázis-kezelés	5
– A digitális eszközök használata	6
– Összes óraszám:	72

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információ megjelenési formái, jellemzői

Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai

A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai

Személyhez köthető információk és azok védelme

Fogalmak

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél

Javasolt tevékenységek

Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

Témakör: Mobiltechnológiai ismeretek

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az applikációkat önállóan telepíti;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Témakör: Szövegszerkesztés

Javasolt óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;

adatokat táblázatba rendez;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb

Javasolt tevékenységek

Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése

Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása

Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében

Témakör: Számítógépes grafika

Javasolt óraszám: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat;
létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység

Rasztergrafikus rajzolóprogram használata

Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás

Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján

Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete

Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk

Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata

Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap

Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés

Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás

Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója

Elemi műveletek 3D-s modellel

Fogalmak

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel

A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása

Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges

Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel

Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával

Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően

Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

Témakör: Multimédiás dokumentumok készítése

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;

gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Fogalmak

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimedia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

Javasolt tevékenységek

Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása

Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszurása a bemutatóba

Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Témakör: Online kommunikáció

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyasztókkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az online kommunikáció jellemzői

Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során

Az online közösségek szerepe, működése

Fogalmak

chat, online közösség, kiegészítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata

A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kiegészítő lehetőségek beállítása

Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen

A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése

Témakör: Publikálás a világhálón

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit;

érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;

több lapból álló webhelyet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához

Összetett webdokumentum készítése

Fogalmak

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Javasolt tevékenységek

Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése

Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével

Az iskolai élethez vagy más tantárgyokhoz kapcsolódó, részletes feladatléírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával

Elkészített weblap internetes publikálása

A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése oktatói segítséggel, kész stílusok alkalmazásával

Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

Témakör: Táblázatkezelés

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

az adatokat diagramon szemlélteti;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen

Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: Adatbázis-kezelés

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

strukturáltan tárolt nagyszámú adatokat kezel, azokról egyedi és összesített adatokat nyer ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Szűrési feltételek megadása

Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés

Fogalmak

adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből

A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában

Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről

A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén

Témakör: A digitális eszközök használata

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereket, ismeri a felhasználási lehetőségeket;

követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;

tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;

használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;

igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;

tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;

önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

A digitális eszközök főbb egységei

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme

Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével.

A 10. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

– Témakör neve	– Óraszám
– Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	– 25
– Publikálás a világhálón	– 11
– Összes óraszám:	– 36

Témakör: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

Javasolt óraszám: 25 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata

Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Szekvencia, elágazások és ciklusok

Példák típusalgoritmus használatára

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása, tesztelése

Az objektumorientált szemlélet megalapozása

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül

Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Témakör: Publikálás a világhálón

Javasolt óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit;

érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;
több lapból álló webhelyet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához

Összetett webdokumentum készítése

Fogalmak

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Javasolt tevékenységek

Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése

Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével

Az iskolai élethez vagy más tantárgyokhoz kapcsolódó, részletes feladatlírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával

Elkészített weblap internetes publikálása

A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése oktatói segítséggel, kész stílusok alkalmazásával

Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

11. évfolyam

A 11. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy oktatását jelentősen befolyásolja a tanulók továbbtanulási szándéka. Azoknak a tanulóknak, akik digitális kultúra tantárgyból közép- vagy emelt szinten érettségi vizsgát kívánnak tenni, fel kell készülniük az érettségi vizsga követelményrendszerére. Esetükben a tananyagot ez a követelményrendszer is befolyásolja, így például az ott elvárt elméleti ismeretek rendszerezett feldolgozása is szükséges. Másrészt a tanulók a gimnázium befejezése után vagy továbbtanulnak, vagy a munka világában helyezkednek el, így valamennyi gimnazista számára fontos azoknak a kompetenciáknak a fejlesztése, amelyeket a felsőoktatási intézmények vagy a munkahelyek a digitális eszközök alkalmazásának terén elvárnak.

Míg korábban a diákok kész, főleg weben át elérhető adatbázisokkal találkoztak, abból kértek le, módosítottak adatokat, addig a 11. évfolyamon új elemként jelenik meg a strukturált adatbázis-kezelés. A diákok olyan elemi adatbázis-kezelési feladatokkal ismerkednek meg, melyekkel jól szemléltethető nagy mennyiségű, strukturált adat tárolása, feldolgozása az információszerzés érdekében.

A 11. évfolyamon fontos szerepet kell kapniuk az olyan összetett problémák digitális eszközökkel történő megoldásának, amelyek akár egy munkahelyen, akár egy felsőoktatási intézményben végzett kutatómunka során felmerülnek. A tanulók egyre több olyan projekt munkát végeznek, amelyekben együttműködve egy valós, de az informatikától gyakran távol eső probléma feldolgozása során kell egyszerre többféle digitális eszközt és programot használniuk.

A 11. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

– Témakör neve	– Óraszám
– Információs társadalom, e-Világ	– 4
– Mobiltechnológiai ismeretek	– 4
– Szövegszerkesztés	– 4
– Online kommunikáció	– 2
– Táblázatkezelés	– 12

– Adatbázis-kezelés	– 8
– A digitális eszközök használata	– 2
– Összes óraszám:	– 36

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai

A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások

Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban

Az e-szolgáltatások főbb ismérvei

Fogalmak

e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

Javasolt tevékenységek

Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projekt módszerrel történő feldolgozása

Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: Mobiltechnológiai ismeretek

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;

az applikációkat önállóan telepíti;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobil eszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Alkalmazások erőforrásigényének felmérése

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata

Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazáspecifikáció

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján

Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye alapján

Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak meghatározása

Témakör: Szövegszerkesztés

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival;

adatokat táblázatba rendez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Hosszú dokumentumok készítése, formázása

Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása

Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés

Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából

Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása

Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása

Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése

Témakör: Online kommunikáció

Javasolt óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában

A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák

A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

Fogalmak

felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és felhőalkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata. Az identitás kérdésének összetettebb kezelése, lehetséges veszélyek tudatosítása

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Kollaboráció alkalmazása projekt munkában más tantárgyak tanulása során

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz a kiegészítő lehetőségek beállítása. Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata

Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

Témakör: Táblázatkezelés

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

nagy adathalmazokat tud kezelni;

az adatokat diagramon szemlélteti.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szám, szöveg, logikai típusok

Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása. Egyéni számformátum kialakítása

Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel

Adatok bevitele különböző forrásokból

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Adatok elemzése, csoportosítása

Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés

Számítások végzése nagy adathalmazokon

Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen

Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: Adatbázis-kezelés

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

strukturáltan tárolt nagyméretű adatbázisokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki;

a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai

Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

Lekérdezések készítése

Szűrési feltételek megadása

Függvényhasználat adatok összesítésére

Jelentések készítése

Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése

Közérdekű adatbázisok elérése

Fogalmak

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása egytáblás és többtáblás adatbázisokból adatbázis-kezelő rendszer segítségével

Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett

A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele

Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása

Témakör: A digitális eszközök használata

Javasolt óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;

követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;

tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;

használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;

igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;

tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;

önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése

Fogalmak

ergonómia; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme

Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása, szinkronizálása számítógépes hálózat segítségével

Az informatika tudománytörténetéhez kapcsolódó bemutató vagy weboldal készítése

12. évfolyam

A 12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszámja: 31 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

– Témakör neve	– Óraszám
----------------	-----------

– Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	– 15
– Adatbázis-kezelés	– 16
– Összes óraszám:	– 31

Témakör: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;

ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata

Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Szekvencia, elágazások és ciklusok

Példák típusalgoritmus használatára

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása, tesztelése

Az objektumorientált szemlélet megalapozása

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül

Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Témakör: Adatbázis-kezelés

Javasolt óraszám: 16 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyerki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Szűrési feltételek megadása

Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés

Fogalmak

adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből

A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában

Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről

A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén

13. évfolyam

A 13. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 62 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

– Témakör neve	– Óraszám
– Információs társadalom, e-Világ	– 4
– Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	– 5
– Mobiltechnológiai ismeretek	– 4
– Szövegszerkesztés	– 15
– Online kommunikáció	– 6
– Táblázatkezelés	– 20
– A digitális eszközök használata	– 8
– Összes óraszám:	– 62

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információ megjelenési formái, jellemzői

Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai

A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai

Személyhez köthető információk és azok védelme

Fogalmak

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél

Javasolt tevékenységek

Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

Témakör: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;

ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata

Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Szekvencia, elágazások és ciklusok

Példák típusalgoritmus használatára

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása, tesztelése

Az objektumorientált szemlélet megalapozása

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algitmusok, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül

Típusok, változók és vezérlőszervezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Témakör: Mobiltechnológiai ismeretek

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az applikációkat önállóan telepíti;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Témakör: Szövegszerkesztés

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival; adatokat táblázatba rendez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Hosszú dokumentumok készítése, formázása

Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása

Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés

Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából

Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása

Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása

Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése

Témakör: Online kommunikáció

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyasztókkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában

A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák

A fogyasztókkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

Fogalmak

felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és felhőalkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata. Az identitás kérdésének összetettebb kezelése, lehetséges veszélyek tudatosítása

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Kollaboráció alkalmazása projekt munkában más tantárgyak tanulása során

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz a kisegítő lehetőségek beállítása. Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata

Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

Témakör: Táblázatkezelés

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

nagy adathalmazokat tud kezelni;

az adatokat diagramon szemlélteti.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szám, szöveg, logikai típusok

Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása. Egyéni számformátum kialakítása

Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel

Adatok bevitele különböző forrásokból

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Adatok elemzése, csoportosítása

Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés

Számítások végzése nagy adathalmazokon

Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen

Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: A digitális eszközök használata

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;

követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;

tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;

használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;

igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;

tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;

önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

A digitális eszközök főbb egységei

Az informatikai eszközök, mobil eszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobil eszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme

Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével

3.2.1.8. Testnevelés tananyaga

A harmadik nevelési-oktatási szakaszba lépve az előző években megkezdett sokoldalú alapozó és sportági jellegű pszichomotoros, kognitív, affektív-emocionális irányú képzés tovább folytatódik. A testnevelés – szentív időszakokhoz igazított – tartalmi kerete a mozgáshoz fűződő felnőttkori pozitív viszonyulást, az egészségtudatos magatartás igényének, napi életritmusba ágyazott struktúrájának kiépülését teszi lehetővé. A Nat-ban megfogalmazott nevelési célok mentén az Európai Unió által kialakított kulcskompetenciák kialakítása a középfokú nevelési-oktatási szakaszban is folytatódik, a Nat-ban meghatározott tanulási kompetencia-összetevők fejlesztésével.

A testnevelés tanulása során kiemelt szerepet kap a testi-lelki egészségre nevelés, ezen belül az egészségtudatos magatartás kialakítása, a primer prevenció jelentőségének, módszereinek hangsúlyozása, a mindennapi stresszel történő megküzdés pozitív stratégiáinak elsajátítása, tudatos alkalmazása. Az egyéni érdeklődéshez, adottságokhoz igazodó önálló mozgásprogramok kialakítása a konstruktív tanulás alapelvein keresztül realizálódik, mely az autonóm tanulásra és tudatos életpálya-építésre nevelés célját valósítja meg. A testnevelés sajátos társas környezetben megvalósuló mozgástartalmait az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelik a tanulókat a társas kapcsolataikban.

A mozgástanuláson keresztül megvalósuló motorikus fejlesztés mellett ebben az időszakban kiemelt hangsúlyt kap az alapvető kondicionális képességek fejlesztése, azok gyakorlati hasznának tudatosítása. A mozgással kapcsolatos pozitív attitűd mellett szükséges kialakítani a mozgásszegény életmód rizikó tényezőivel szembeni egészséges félelmet. A tanuló megismeri az egészségorientált képesség-összetevőket, azok jelentőségét az egészségmegőrzésben. Tudatos lépéseket tesz egészsége megőrzése érdekében, amelynek megvalósításához a sport eszközrendszerének felhasználását stratégiai fontosságúnak tartja. Ismeri a testi-lelki jóllét fogalmát, jelentőségét. Sokoldalú mozgástapasztalatai birtokában

képes választani a különböző rekreációs mozgásformák közül, önálló és tudatos sporttevékenységet végez. Értéknek tartja a természetben folytatott mozgást, tudja és tapasztalja annak pozitív, egészségmegőrző hatását, ami erősíti a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettségét.

A korosztály kondicionális fejlesztésében kiemelt szerepet kap a teljes nevelési szakaszon átívelő aerob állóképesség-fejlesztés, melynek módszereit, különböző lehetséges mozgásformáit, a biztonságos fejlődést elősegítő alapelveit, eljárásait megismeri és egyre tudatosabban alkalmazza.

A kondicionális képesség fejlesztésénél figyelembe kell venni a nemi különbségekből fakadó biológiai-életteni eltéréseket. Míg a fiúk esetében a szervezetben lezajló változások kedvezően hatnak a teljesítmény fejlődésére, a lányok helyzetében a 15-16 éves korra elért teljesítmény maximum szinten tartása is relatív fejlődésként értelmezhető, mivel fejlesztő hatások nélkül jelentős a visszaesés mértéke.

A koordinációs képesség fejlesztésében a 15–18 éves kor a differenciáló-irányító képesség fejlődésének kiemelt szenzitív időszaka. Ez elsősorban a nyílt jellegű mozgásvégrehajtások során megmutatkozó kreativitásban, a játéksituációkhoz történő gyors alkalmazkodásban ölt testet.

A tanulási terület nevelési-oktatási stratégiájában egyre fontosabb szerepet játszanak az egyéni tanulási útvonalakra épülő, kognitív dominanciájú, tanulóközpontú indirekt módszerek. Itt fokozatosan megjelenik a tanulók által szervezett, tervezett tanulás.

Az oktató-diák kapcsolatokban egyre kevésbé a hierarchián alapuló tekintélyelvű, mindinkább a mentor jellegű viszony kap hangsúlyos szerepet. A korosztály nevelését koordináló pedagógiai kultúra legfontosabb részét továbbra is a tanulók pozitív énképét, önismereti folyamatait alakító, az oktatótól érkező formatív értékelés képezi, melyet az ön- és társértékelés egészít ki.

A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpiikonjainak megismerésével a tanulókat az általános iskolában megkezdett személyiségformáló tevékenység folytatásaként a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképformálás kiemelt szerepet kap.

A digitális technológiák segítségével a tanulói teljesítmények monitorozásán keresztül erősíthetjük a tanulói motivációt és igényt az egészségorientált fittségösszetevők fejlesztésére. A technológia adta lehetőségek további felhasználásával az elméleti ismeretek elmélyítésére nyílik mód, különböző projektek megvalósításával, az aktív tanulás alapelvét követve.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szak kifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és

tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerőkölcsi tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljeség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkézség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő oktatónak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az

önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A fő célok mellett kiemelt rész cél a 15–18 éves korosztály körében nagyobb arányban megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal és belgyógyászati betegségekkel rendelkező tanulók adaptív testedzésének, mozgásműveltségük bővítésének biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és tudatos, rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása. A tanulók kiválaszthatják a betegségeiktől, elváltozásaiktól függetlenül végezhető különböző testgyakorlatokat, szabadidős és sportjátékokat.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése, ami egyre növekvő tanulói felelősségen alapuló eljárások (ön- és társértékelés) megjelenésével válik módszertanilag változatos repertoárrá. A teljesítmények méréséhez ebben az életkori szakaszban is fontosak a különböző kritériumokra vagy normákra vonatkoztatott pontérték-táblázatok, melyeket a tanulók tudatosan nyomon követnek, de az egyes próbákban és teszteken elért eredmények nem lehetnek kizárólagos eszközei a tanulói teljesítmény értékelésének. A motoros tanulói teljesítmények mellett az értékelés részét képezik még az érzelmi-akarati tényezők is. A minősítésbe beszámítható a tanuló által önállóan választott és rendszeresen gyakorolt szabadidős vagy versenyszerű sporttevékenység, valamint a különböző sporteseményeken való szurkolói, szervezői és versenybírói aktivitás. Ez nemcsak emocionális, hanem pedagógiai és sportszakmai kérdés is.

9–10. évfolyam

A pubertáskor viharos évei és annak fokozatos lecsengése tehető erre az időszakra. A 9. évfolyamba lépve a fiúk egy jelentős növekedési szakaszban vannak, melynek során koordinációs képességeik átmeneti visszaesése folyamatosan megszűnik. A tanulók között biológiai fejlettségük tekintetében jelentős eltérések tapasztalhatók, ami fokozott odafigyelést, gondos tervezést és differenciált terhelésadagolást igényel az oktató részéről. A lányok 7–8. évfolyamban elkezdődött testösszetétel-változási szakasza tovább folytatódik. Az egészségorientált képességösszetevők közül az aerob állóképesség fejlődése az előző évekhez hasonlóan sok tanulónál megtorpanást mutat, melynek befolyásoló tényezője a testalkati átrendeződés és a motivációs bázis jelentős átalakulása. Itt hangsúlyossá válik a kognitív folyamatok szabályozó szerepe a rendszeres mozgás kialakításában. A nyílt jellegű mozgásformák iránti – a szituációkhoz kötött és a személyiségvonást érintő – érdeklődés csökken, viszont a hatékony pedagógiai folyamatok eredményeként a különböző mozgásformák összetett hatásainak elérésére irányuló autonóm külső motiváció növekszik, mely idővel belső hajtóerővé válhat. A belépő tevékenységként ezen iskolafokon megjelenő ritmikus gimnasztika és az aerobik jól illeszkedik a leányok megváltozott érdeklődéséhez. Az

eredményesség, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd kialakítása tekintetében a teljes középfokú nevelési-oktatási időszakban kulcsfontosságú tényezővé válnak a kortársak visszajelzései.

A sportjátékok oktatása terén nagy kihívást jelent a tanulók eltérő általános iskolai előképzettségének összehangolása; oktatásmódszertani szempontból fokozott jelentőséget kap a társtanítás, társtutorálás. Az előző években kialakított sokoldalú, széles körű mozgásműveltség az eltérő sportágspecifikus tudástartalmak problematikáját hatékonyan képes feloldani. A cél elsősorban a fair play szabályai melletti folyamatos játék kialakítása, melynek során fokozatosan formálódik a tanulók önszabályozó képessége. A tanulók egyre inkább felismerik a sportjátékok rekreációs célú, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló lehetőségeit.

Serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- a testedzéshez, a sportoláshoz kívánatosnak tartott jellemzőknek megfelelően (fegyelmezetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) törekszik végrehajtani az elsajátított mozgásformákat;
- sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;
- nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- olyan szintű motoros képességekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- a különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, oktatói ellenőrzés nélkül alkalmazza;

- oktatói ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a tulajdonságokat tudatosan és rendszeresen fejleszti.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészségtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

A 9–10. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 288 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	 Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	32
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	44
Torna jellegű feladatmegoldások	40
Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)	
Sportjátékok	54
Testnevelési és népi játékok	34

Önvédelmi és küzdősportok	28
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	32
Úszás	24
Összes óraszám:	288

A gyógytestnevelő oktatók a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30-50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő oktató.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Javasolt óraszám: 32 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- belső igénytől vezérelve rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok tervezése segítséggel, azok önálló végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer-gyakorlatok tervezése segítséggel
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékony, hajlékony, fejlődés statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)

- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok önálló gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek oktatói segítséggel történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok esetén azok alkalmazása
- Légzőgyakorlatok végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások tudatos alkalmazás az oktatói segítséggel
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása és végrehajtása
- Terhelések után a különböző testrészek izomzatának nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtás az oktatói kontrollal
- A sportágspecifikus bemelegítések önálló összeállítása, levezetése társaknak oktatói kontrollal
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák önálló alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zene bemelegítés összeállítás az oktatói segítséggel

Fogalmak

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismeri és alkalmazza azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre. Cél, hogy a tanuló tervezze meg az elváltozása, betegsége pozitív irányú megváltozását elősegítő egyszerűbb gyakorlatokat oktatói segítséggel, és azokat önállóan végre tudja hajtani.

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 44 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitáscsökkentő tartós futások oktatói segítséggel történő rendszeres végrehajtása
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Futások:
  - Futóiskolai gyakorlatok (térdemelés, saroklendítés, taposó futás, ollózó futás, keresztezőfutás) és futófeladatok (repülő- és fokozófutások kar- és lábmunkájának fejlesztése, dinamikai jellemzőinek növelése, különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással)

- Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–30 m távolságra, térdelőrajt rajttámlából versenyszerűen, időre 20–40 m kifutással. Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgásképeség-fejlesztéssel
- Váltóversenyek rövidített (pl.: 4×50 m, 4×200 m) távokon alsó vagy felső botátadással. Váltórend és váltótávolság segítségével történő kialakítása
- Folyamatos futások 10-12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Ugrások:
  - Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből, az elrugaszkodás és lendítések dinamikus mutatóinak és térbeli irányának javítása (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatugrások, váltott lábú elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon)
  - Hasmánt, átlépő és flop felugrások gumisalagra emelt elugró helyről (svédsekrény tető, dobantó). Hasmánt, átlépő és flop magasugrás 5–9 lépés nekifutásból gumisalagra, lécre
  - Távolugrás lépő technika dinamikai és technikai javítása 10–14 lépés nekifutással. Versenyszerű ugrások eredményre. Ismerkedés a homorító és ollózó technika alapjaival emelt elugró helyről, közepes távolságról (4–8 lépés) nekifutással
  - Ismerkedés a hármásugrás technikájával, elugrások a gödörtől 4-8-mre kijelölt sávból.
- Dobások (tárgyi feltételektől függően a hajítás mellé egy lökő vagy vető technika választása kötelező):
  - Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
  - Kislabda- vagy gerelyhajítás helyből, 1 és 2 keresztlépéssel járásból és lendületből célra és távolságra. Ismerkedés a lekészítés mozdulatával
  - Súlylökés 3 kg-os (lányok) és 5 kg-os (fiúk) szerrel, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással. Ismerkedés a forgással történő lökés technikájával
  - Egy- és kétkezes vetések szemből, oldal- és háttal felállással. Ismerkedés a diszkoszvetés és kalapácsvetés forgómozgásával könnyített vagy kiegészítő szerek alkalmazásával (pl.: gumilabda, frizbi, hulahoppkarika, ugrókötél)

Fogalmak

álló- és térdelőrajt, edzés módszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

A gyógytestnevelés-órán atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizmzata. Cél, hogy a tanulók ismerjék meg az atlétikai jellegű feladatok közül a betegségük, elváltozásuk számára kontraindikált gyakorlatokat.

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményeken túlmutató mozgásanyag tanulása és gyakorlása. Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyaság, izomérzékelés) további fejlesztése

- A segítségadás biztonságos és szakszerű módjainak megismerése és elsajátítása a különböző tornaszereken, oktatói felügyelettel történő alkalmazás
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 4–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszekdesi kísérletek 3–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- *(Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon*

További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással.

- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba – kísérletek
  - Fellendülés kézállásba, a kézállás megtartása 1-2 mp-ig
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
  - A korábban elsajátított ugrások továbbfejlesztése, az első és második ív növelése

- Gurulóátfordulás előre ugródeszkról történő elrugaskodással
- Hosszába állított ugrószerényen felguggolás, leterpesztés
- Lányoknak keresztbe, fiúknak hosszába állított ugrószerényen terpeszátugrás

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzetben át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
  - Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
  - Fordulatok állásban, guggolásban
  - Tarkóállási kísérletek segítséggel
  - Leugrások feladatokkal
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok
- Felemáskorláton:
  - Támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függőtámasz
  - Függésből lendületvétel, átguggolás, átterpesztés fekvőfüggésbe
  - Felugrás támaszba és függésbe
  - Kelepfellendülés alsó karfára, segítséggel
  - Térdfellendülés alsó karfára, segítséggel
  - Leugrás támaszból. Alugrás

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Vállátfordulás előre
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
- Korláton:

- Terpeszülés, támaszok (nyújtott támasz, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz), felkarfüggés
- Alaplendület támaszban és felkarfüggésben
- Támlázás, terpeszpedzés, szökkenés
- Felkarállás
- Gurulás előre terpeszülésből terpeszülésbe
- Lendület előre terpeszülésbe
- Vetődési leugrás, kanyarlati leugrás
- Nyújtón:
  - Alaplendület
  - Kelepfelhúzóadás támaszba, kelepforgás; térdfellendülési kísérletek
  - Támaszból ellendülés és homorított leugrás. Alugrás.

Fogalmak

kézenátfordulás, fejenátfordulás, emelés fejállásba, tarkóbillenés, átguggolás, támaszugrások első és második íve, utánlépés, térdelőállások, lebegőállások, kelepfellendülés, vállátfordulás, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz, felkarfüggés, terpeszpedzés, felkarállás, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás, térdfüggés, fekvőfüggés, alugrás, kelepfelhúzóadás, kelepforgás, térdfellendülés

A gyógytestnevelés-órán a torna jellegű gyakorlatok, a kontraindikált gyakorlatok kivételével, elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Témakör: Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készség szintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Ritmikus gimnasztika:

- A nőies, szép mozgás előkészítésének gyakorlatai
- Egy választott szerrel három technikai elem készségszintű elsajátítása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:

járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás

forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben

egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések

hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok

- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:

kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások

karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások

labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések

buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés

szalag: kígyó körzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások

- Esztétikus és harmonikus végrehajtások

Aerobik:

- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Alaplépések elsajátítása, lépéskombinációk végrehajtása
- szökdelések forgással, kéz- és lábmozgásokkal, irány- és helyzetváltoztatásokkal, a zenével összhangban történő végrehajtással
- Sorozatok összeállítása, ismétlése zenére
- Az aerobik edzés felépítésének megismerése, a különböző edzésszakaszok (bemelegítő, aerob, erősítő-tónusfokozó, nyújtó) alap-mozgásanyagának elsajátítása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések megismerése

Fogalmak

laza kötél tartás, low-impact alaplépés, high-impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

A gyógytestnevelés-órán ismerjék meg a tanulók a ritmikus gimnasztika és aerobikgyakorlatok azon elemeit, amelyeket alkalmazhatnak betegségük, elváltozásuk javítását szolgáló gyakorlatok végrehajtásakor.

Témakör: Sportjátékok

Javasolt óraszám: 54 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálmódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5–7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A sportjátékokban az 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékhelyzetek jelentőségének, a hatékony csapatjátékkal történő összefüggéseinek tudatosítása
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek felismerése, tudatos gyakorlása a folyamatos sportjátékokban

- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labda nélküli játékosok üres területre történő szélességi és mélységi mozgásába a kooperatív elemek bekapcsolása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens gondolkodásra épülő feladatmegoldások gyakorlása
- Oktatói irányítással tanulói szabályalkotás
- Szabályok tudatos alkalmazása (játékvezetés gyakorlása)
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Kézilabda:

A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során

A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)

1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva

Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen

Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben

Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban

A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben

- Kosárlabda:

A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben

A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy

és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban

Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása

Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban

Emberelőnyös és létszámaonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve

Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében

A folyamatos játékban történő szabálytalanságok felismerése, a fair play alkalmazása

Létszámaonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabáymódosításokkal

– Röplabda:

- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készség szintű alkalmazása különböző játék helyzetekben
- A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre
- Távolról érkező labda megjátssza a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
- Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállításának ismerete
- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
- A csapattársak közötti kommunikáció gyakorlása az eredményes játék érdekében
- 3-3 és 4-4 elleni játék könnyített szabályokkal

– Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások – tudatos és célszerű alkalmazása a kisljátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a kisljátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfőlényes játék helyzetekben
- A területvédekezés és emberfogásos védekezés alkalmazása a játékban

- A területszerzéssel történő emberelőnyös kispályásokban az üres passzok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
- A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával
- Floorball
- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kispályásokban, mérkőzésjátékokban
- Gondolkodás és döntéskészség gyakorlása egyérintős és kétérintős játékokkal
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása kispályásokban és mérkőzésjátékokban
- Mozgások passzív, félaktív, aktív védő elleni palánkra ütött labdával
- Labdatartást fejlesztő játékok
- Kapura lövések labdavezetésből nehezített körülmények között
- Szabad ütések, büntető ütések kispályásokban, mérkőzésjátékokban
- Kapusalaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védelem, a kapus és a védő játékosok együttműködése
- Csereszituációk kispályásokban és mérkőzésjátékokban
- Emberfogásos védekezés és területvédekezés kialakítása
- Létszámazonos kispályások a tanulók által alakított szabályok szerint

Fogalmak

játékrendszer, egyéni és csapattaktika, területvédekezés, emberfogás, elzárás, felső egyenes nyitás, sáncolás, forgásszabály, alapfelállítás, gyorsindulás, lerohanás, pozíciós játék, alakzatbontás és alakzatépítés, területvédekezés, emberfogásos védekezés, helyezkedés

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.

A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Testnevelési és népi játékok

Javasolt óraszám: 34 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játék helyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A dinamikus változó méretű, alakú játékterületen a figyelemmegosztást igénylő fogó- és futójátékokban a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- Az azonos pályán párhuzamosan zajló 2 vagy több önálló fogó- és futójátékban az irányváltogatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A játék helyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával

- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói kreativitáson alapuló szabályalkotás (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos, manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

Néptánc – szabadon választható

- Táncok: a forgástechnika tudatosítása és gyakoroltatása, forgások egyénileg és párban. A forgás és forgatás módozatainak megismerése
- Az erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája. Táncalkalmak, táncrend, a táncház szerepe
- A tánc dinamikai és ritmikai elemeinek pontos kivitelezése, az ugrókészség javítása. Erő- és állóképesség-fejlesztés

Fogalmak

szélességi és mélységi mozgás, szabályalkotás, támadó és védő szerep, forgástechnika (tánc), táncrend, dinamikus és statikus célfelületek

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegsüktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok

Javasolt óraszám: 28 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontroltt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékeny fejlesztő, páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- Küzdőtávolság megtartására és csökkentésére irányuló összetett játékok, sarok- és oldalszituáció megoldását segítő, támadást és védekezést segítő küzdőjátékok
- Térérzékelést segítő összetett játékok küzdőtechnikák alkalmazásával, eszköz nélkül és eszközzel
- Egy és több választásos reakciót fejlesztő páros játékok küzdőtechnikák alkalmazásával
- Az ellenfél mozgásritmusának érzékelését fejlesztő játékok
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra, védekezésekre, ellentámadásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása

- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák jártasságszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás jártasságszintű elsajátítása
- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, jártasságszintű végrehajtása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása harántterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének jártasságszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Birkózás
  - A gerincoszlop mozgékonyágát a nyakizmok erejét növelő birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készságszintű végrehajtása
  - Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
  - Hídban forgás
  - Hídba vetődés fejtámaszból
  - Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával
  - Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögékerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
  - Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban
  - Mögékerülés karberántással: támadó és védekező technika
  - Mögékerülés: könyökelütéssel, kibújással
  - Parter helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben
  - A tanult rézsút és oldalsó leszorítástechnikák gyakorlása a különböző mini judo jellegű földharcjátékokban
- Karate

- Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
- Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
- Rúgások alapttechnikájának önálló végrehajtása, jártasságszintű elsajátítása helyben
- Oldalra rúgás és csapás technikája
- Rúgás- és ütése kombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
- Alap védekező technikák ellentámadásokkal
- Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű bemutatása
- A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
- Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok
- A Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata összefüggő gyakorlatanyagának végrehajtása, önálló bemutatása
- Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak jártasságszintű elsajátítása
- A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
- Szabad küzdelem alaptámadásai és -védesei, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással
- A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása
- Dzsúdó
- Társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)
- Földharcttechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyak alatt) és oldalsó leszorítás technika végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások
- A bokasöprés, a nagy külső horogdobás és a nagy belső horogdobás technikájának elsajátítása passzív ellenfélen

Fogalmak

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, rézsútleszorítások, oldalsó leszorítások, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karateállások és -lépések, karatevédek, karatetámadások kézzel és lábbal

A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát önvédelmi és küzdősport kiválasztását.

Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák

Javasolt óraszám: 32 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése, oktatói segítséggel történő alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, törekvés azok alkalmazására a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, oktatói segítséggel, azok végrehajtása

- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandöplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Fogalmak

görhoki, nordic walking, túrakenu, kajak, lövészet, kerékpártúra, életmód, vándortábor, sáttortábor

A gyógytestnevelés-órák keretében a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.

A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben űzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Úszás *(Amennyiben adottak a feltételek.)*

Javasolt minimum óraszám: 24 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;

- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- önállóan, de oktatói ellenőrzés mellett végez számára megfelelő uszodai tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása
- A különböző uszodai tevékenységek egészségfejlesztő hatásaival és egészségügyi kockázataival összefüggő ismeretanyag elmélyítése
- A kitarítás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések ismerete és betartása
- A természetes vizekben úszás veszélyeinek ismerete (vízbe ugrások veszélyei, áramlatok, hullámozás stb.)
- Alapvető vízből mentési, életmentési ismeretek elsajátítása. Vízből mentés gyakorlása passzív társsal
- A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása
- A választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása
- A tanult úszásnemekhez kapcsolódó rajttechnikák és fordulások elsajátítása
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése
- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően
- Aerob állóképesség fejlesztése az úszás ritmusának alakításával
- Anaerob állóképesség fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával
- Úszóversenyek. Merülési versenyek, víz alatti úszóversenyek
- Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A vízilabdázás és egyéb vízben űzhető sportok megismerése

Fogalmak

rajttechnikák, forduló, hullámozás, áramlat, szauna, wellness

A gyógytestnevelés-órán a különböző úszásnemek technikajavító gyakorlatai, valamint az egyéb vízben végzett gyakorlatok alkalmazásával, a tanuló elváltozásainak figyelembevételével valósul meg a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a

légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése. A tanulók legyenek képesek oktatói segítséggel összeállítani úszó-feladatsorokat, amelyek elősegítik betegségük, elváltozásuk pozitív irányú megváltoztatását.

Témakör: Gyógytestnevelés

Javasolt minimum óraszám: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően¹

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségi szinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játék helyzetnek megfelelően, célszerűen, készségi szinten alkalmazza;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- mindennapi tevékenységének tudatos részévé válik a korrekciós gyakorlatok végzése;
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségi szinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti;
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

---

¹ A gyógytestnevelő oktatónak a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óra számtól éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő oktató.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítás az oktatói segítséggel, pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása
- Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok összeállítás az oktatói kontrollal, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása, egyszerűbb gyakorlatok összeállítás az oktatói kontrollal
- Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés
- Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása
- Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismerése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül
- A betegség, illetve elváltozás javítását szolgáló úszások és vízben végzett gyakorlatok elsajátítása
- A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás az oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A gerinc elváltozásaihoz, a legalapvetőbb belgyógyászati betegségek kialakulásához vezető káros életviteli szokások tudatában a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése

Fogalmak

korrekciós gimnasztika, izom-összehúzódnás, izomfeszítés, izomlazítás

11–13. évfolyam

Az ifjúkor küszöbéhez érkezett diákok testalkati változásai lelassulnak, kialakulnak a felnőttkori testarányok, ami a mozgáskoordináció jelentős minőségi javulásában ölt testet. Személyiségük kiegyensúlyozottabbá válik, a pubertáskori érzelmi labilitás fokozatosan

megszűnik, kialakul a tanulóban a sajátos egyedi értékrend, mely áthatja mindennapi tevékenységüket. A tanulóban tudatosan a sport egészségmegőrzésben betöltött szerepe, módszerei. Az előző években elsajátított széles körű és sokoldalú mozgásműveltségük birtokában többé-kevésbé kialakult érdeklődési körrel rendelkeznek a mozgás területén.

A 11. évfolyamba lépő tanulók nevelésének fontos feladata, hogy az őket érő pedagógiai hatásrendszerek eredményeként olyan sportágot válasszanak és űzzenek rendszeresen, amely a felnőtté válást követően hosszú évekre, évtizedekre meghatározza életminőségüket. Ezt a törekvést az önálló tanulói kezdeményezéseket preferáló, indirekt oktatásmódszertani eljárások, tanítási stílusok hatékonyan támogatják, egyúttal a tanulók belső motivációját jelentősen növelik. A fokozatosan előtérbe kerülő tanulói döntések sorozatára épülő módszerek egyre inkább kiterjednek a tanulási célok kijelölésén keresztül a megvalósítás lépéseinek kidolgozásáig, valamint az értékelés módszereinek meghatározásáig, végrehajtásáig. Ebben az oktató szerepe a konstruktív szemléletnek megfelelően átalakul egyfajta segítővé, facilitátorrá. Az oktató nevelési stílusát a tanulót egyre inkább felnőttként kezelő bizalomteljes légkör uralja.

A tanuló társakkal történő versengő és együttműködő mozgásformáiban a nagyfokú tolerancia, a fair play szellemisége már természetes módon kirajzolódik. Ismeri és önállóan végrehajtja a különböző sportmozgások általános és speciális bemelegítő gyakorlatait, edzettséget fejlesztő eljárásait és sportági mozgástechnikáit. Szívesen és otthonosan mozog az uszodai környezetben, értékkeént kezeli a természetben, a szabad levegőn végzett mozgásformákat. A nevelési-oktatási szakasz végére kész megküzdési stratégiákkal rendelkezik a civilizációs ártalmak elhárítására.

A megfelelő pedagógiai tevékenység hatására a felnőttkor küszöbén a köznevelésből kilépő tanulóifjúság a testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület eszköz- és hatásrendszereit felhasználva az egészséget értékkeént kezelő, élete természetes részének tekintő magatartásformákat alakít ki. A magas szintű jóllét elérésével olyan személyiségvonásokat alakít ki, melyekkel a társadalom pozitív szemléletű, rugalmas, innovatív és hasznos tagjává válik.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- a testedzés, a sport személyiségjellemzői mentén (fegyelmetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) hajtja végre az elsajátított mozgásformákat;
- sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;

- nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- olyan szintű motoros képességekkel rendelkeznek, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- a különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, oktatói ellenőrzés nélkül alkalmazza;
- oktatói ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a képességeket tudatosan és rendszeresen fejleszti.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészségtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

A 11–13. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 309 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	32
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	44
Torna jellegű feladatmegoldások	44
Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)	
Sportjátékok	60
Testnevelési és népi játékok	24
Önvédelmi és küzdősportok	40
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	36
Úszás	29
Összes óraszám:	309

A gyógytestnevelő oktatók a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő oktató.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció**Javasolt minimum óraszám: 32 óra****Tanulási eredmények****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;

- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok önálló tervezése és végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok tervezése, vezetése a társaknak
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyág, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szeryakorlatokkal (számoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok tudatos gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek önálló, de oktatói kontroll alatt történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása és alkalmazása
- Légzőgyakorlatok összeállítása, végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások önálló és tudatos alkalmazása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös összeállítása és önálló végrehajtása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása, vezetése a társaknak
- Terhelések utáni nyújtó gyakorlatok tervezése, vezetése
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák rendszeres és tudatos alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása önállóan

Fogalmak

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szeryakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik, elsajátítják azokat a gyakorlategykelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre. A cél, hogy váljanak képessé az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő egyszerűbb gyakorlatok tervezésére oktatói segítséggel, majd önállóan.

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 44 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hártására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása a speciális bemelegítésben és mozgáskészség-, illetve mozgásképesség-fejlesztésben
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása

- Az atlétika sportág történetének, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Futások:

- A futóiskolai gyakorlatok és futófeladatok harmonikus végrehajtása ön- és társmegfigyelés segítségével
- Rajtok és rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–40 m-en. Térdelő- és állórajt szabályos végrehajtása, versengések rövid- és középtávon ismétléssel
- Váltófutások versenyszerűen rövidített és teljes távon (4×100 m, 4×400 m) felső váltással, indulójelhez igazodva, minél kisebb sebességvesztéssel. Váltó sorrend önálló kialakítása, váltótávolság gyakorlással történő kimérése
- Folyamatos futások 8–12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások oktatói segítséggel hosszabb távú edzésprogramokba történő összeállítás, rendszeres alkalmazása

Ugrások:

- Az ugróiskolai gyakorlatok harmonikus végrehajtása a mozgásképeség és készség fejlesztésével, ön- és társmegfigyelés segítségével
- A megismert elugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre az egyénileg kiválasztott technikával
- A megismert magasugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre, az egyénileg kiválasztott technikával
- Hármassugrás önállóan választott elugróhelyről és nekifutási távolságból

Dobások:

- Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és neheztített dobószerekkel, egy és két kézzel
- Kislabda- vagy gerelyhajítás célra és versenyszerűen távolságra 5–9 lépés nekifutással
- Súlylökés gyakorlása könnyített szerrel különböző technikákkal. Versenyszerű lökés 4 kg-os (lányok) és 6 kg-os (fiúk) szerrel választott technikával
- Diszkoszvetés egy vagy másfél fordulattal, kalapácsvetés egy vagy két fordulattal könnyített vagy kiegészítő szerekkel

Fogalmak

álló- és térdelőrajt, edzés módszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

A gyógytestnevelés-órák keretében atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizmzata. A cél, hogy a tanulók ismerjék az atlétikai jellegű feladatok közül a betegségük, elváltozásuk számára kontraindikált gyakorlatokat.

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások

Javasolt minimum óraszám: 44 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményekben megfogalmazott mozgásanyag elmélyítése, készség szintre emelése és gyakorlása
- Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan

- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyág, izomérzékeltés) szinten tartása, további fejlesztése
- A segítségadás készségszintű alkalmazása
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 3–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkezési kísérletek 4–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- *(Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon*
- *További tornaszereket választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással*
- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba (fiúk), emelés fejállásba segítséggel (lányok)
  - Fellendülés kézállásba
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások, átterpesztések
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel

– Ugrószekrényen:

- Az előző évfolyamokon tanultak gyakorlása, az elugrás távolságának, az ugrás hosszának és magasságának növelésével

Lányoknak:

– Gerendán:

- Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzetben át fel- és leugrás
- Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
- Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
- Fordulatok állásban, guggolásban
- Tarkóállási kísérletek segítséggel
- Felugrás mellső oldalállásból oldaltámaszba, majd egyik láb átlendítéssel és 90 fokos fordulattal terpeszülés
- Leugrások feladatokkal
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

– Felemáskorláton:

- Támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függőtámasz
- Függésből lendületvétel, átguggolás, átterpesztés fekvőfüggésbe
- Felugrás támaszba és függésbe
- Leugrás támaszból. Alugrás. Nyilugrás

Fiúknak:

– Gyűrűn:

- Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
- Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
- Vállátfordulás előre
- Húzódás-tolódás támaszba
- Lendület előre támaszba, segítséggel

– Korláton:

- Terpeszülés, támaszok (nyújtott támasz, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz), felkarfüggés
- Alaplendület támaszban és felkarfüggésben
- Támlázás, terpeszpedzés, szökkenés
- Lendület előre támaszba, segítséggel
- Saslendület előre-hátra
- Felkarállás
- Vetődési leugrás, kanyarlati leugrás
- Nyújtón:
  - Alaplendület
  - Kelepfelhúzóadás támaszba, kelepforgás; térdfellendülési kísérletek
  - Malomforgás előre
  - Billenési kísérletek
  - Támaszból ellendülés és homorított leugrás. Alugrás. Nyílugrás

Fogalmak

billenés, nyílugrás, húzóadás-tolódás támaszba, saslendület előre-hátra, malomforgás

A gyógytestnevelés-órán a torna jellegű gyakorlatok – a kontraindikált gyakorlatok kivételével – elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Témakör: Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ritmikus gimnasztika:
- A korábban tanult mozgások magasabb szintű végrehajtása
- Egy választott szerrel alapvető technikai elemek készségi szintű elsajátítása, alkalmazása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás
  - forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
  - egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
  - hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok
- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:
  - kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások
  - karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások
  - labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések
  - buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés
  - szalag: kígyókörzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások
- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Önállóan összeállított gyakorlat megtanulása zenére, esztétikus és harmonikus végrehajtása
- Aerobik:
- Nyolc ütemű alaplépésekből álló blokkok variációiból a tanulók által összeállított mozgáskombinációk végrehajtása
- Az aerobikedés különböző edzésszakaszaihoz tartozó mozgásanyag pontos, a zenei ütemhez igazított, harmonikus végrehajtása. A mozgásformák fejlesztő hatásainak tudatosítása
- Gyakorlatsorok kéziszerrel történő végrehajtása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések elsajátítása és felhasználása

- Összefüggő gyakorlat megtanulása zenére

Fogalmak

alaplépések, low impact alaplépés, high impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

A gyógytestnevelés-órán ismerjék és alkalmazzák a tanulók a ritmikus és aerobikgyakorlatok azon elemeit, amelyeket beépíthetnek a betegségük, elváltozásuk javítását szolgáló gyakorlatok tervezésekor.

Témakör: Sportjátékok

Javasolt óraszám: 60 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségi szinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alap- és csapattaktikai elemeinek, szabályainak készségi szintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5-7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek hatékony és célszerű alkalmazása a folyamatos sportjátékokban

- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labdás és labda nélküli játékosok üres területre történő mozgásában a kooperatív elemek alkalmazása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) játékhelyzethez adaptált alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpijonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens (ötletjáték) és konvergens (posztokhoz kötött mozgásfeladatok) gondolkodásra épülő feladatmegoldások összehangolt gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotás oktatói kontrollal
- Játékvezetés gyakorlása
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Kézilabda
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok növekvő sebességgel egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból a folyamatos játéktevékenységek során
  - Alapvető szabályok készségi szintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
  - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban
  - A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben
- Kosárlabda
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások

egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben

- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Elzárás-leválás gyakorlása 2-1, 2-2, 3-3 elleni helyzetekben
  - Labdaátadások különböző módjainak – növekvő mozgássebességgel és dinamika mellett – a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
  - Gyorsindulások, lerohanások tudatos és hatékony kialakítása, alkalmazása a folyamatos játék során
  - Fektetett dobás gyakorlása emberelőnyös vagy létszámaazonos kisjátékokban
  - Alapvető szabályok folyamatos játéktevékenységben történő alkalmazása mellett a játékvezetés gyakorlása
  - Létszámaazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal
- Röplabda
- A leütés alaptechnikájának elsajátítása
  - A felső egyenes nyitás alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - Távolról érkező labda megjátszása a háléhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárárintéssel
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállításának ismerete
  - Forgákszabály önálló és tudatos alkalmazása
  - A csapattársak közötti kommunikáció célszerű és hatékony alkalmazása az eredményes játék érdekében
- Labdarúgás
- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások növekvő mozgássebesség és dinamika (növekvő energiabefektetéssel) mellett – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban

- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) növekvő sebességgel, dinamikával történő végrehajtása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes és létszámazonos játékhelyzetekben
- A területvédekezés és emberfogásos védekezés váltott alkalmazása a játékhelyzethez igazítva a folyamatos játék során
- A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
- A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás alkalmazása a folyamatos játékhoz igazítva
- Floorball
- Labda nélküli és labdás technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, átadások, átvételek készségszintű alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Mozgások passzív, félaktív és aktív védő ellen (2-1, 3-2)
- Labdatartást fejlesztő játékok
- A kapus és a védő játékosok együttműködése, a különböző védekezési formák megismerése
- Emberfogásos védekezés és területvédekezés kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Létszámelőnyös, létszámhátrányos és létszámazonos játékok

Fogalmak

játékrendszerek, játékvezetés, emberelőnyös és létszámazonos kisjáték, elzárás-leválás, leütés, felső egyenes nyitás, sánc, beugrásos és felugrásos kapura lövés, támadó és védekező stratégia, alapfelállítás, pozíciós játék

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált

formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Testnevelési és népi játékok

Javasolt óraszám: 24 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása

- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban a játékhelyzethez adaptált támadó és védő szerepek gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versenyek alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

Néptánc – szabadon választható

- Táncok: a forgástechnika fejlesztése a különböző lábfőrészekben. A páros forgás és a forgástechnika fejlesztése
- A dunai és tiszai táncdialektusok átméltése, az erdélyi dialektus tananyagának bővítése
- Az improvizációs készség, a stílusérzék és az előadókészség fejlesztése, a partnerkapcsolat fontossága és gyakorlása a néptánc mozgásanyagán keresztül

Fogalmak

besegítés, szabálykövető magatartás, kreatív játék, játékalkotás, dinamikus és statikus célfelületek, szélességi és mélységi mozgás, táncrend, táncszók

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegségüktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok

Javasolt óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készsége szintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készsége szintű elsajátítása, valamint a társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák készsége szintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás adaptív, készsége szintű elsajátítása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának készsége szintű elsajátítása harántterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének adaptív, készsége szintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, életszerű végrehajtása
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A tradicionális küzdősportok (birkózás, ökölvívás, dzsúdó, karate) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése
- Birkózás
  - A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készsége szintű végrehajtása
  - Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül

- Hídban forgás
- Hídba vetődés fejtámaszból
- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögékerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban
- Mögékerülés karberántással: támadó és védekező technika
- Mögékerülés: könyökelütéssel, kibújással
- Parter helyzetből induló birkózó technikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben
- A tanult rézsút és oldalsó leszorítástechnikák gyakorlása a különböző mini judo jellegű földharcjátékokban
- Karate
- Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
- Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
- Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, elsajátítása helyben
- Oldalra rúgás és csapás technikája
- Rúgás- és ütés kombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
- Alap védekező technikák ellentámadásokkal
- Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása
- A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
- Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása
- A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
- Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata bemutatása a tanult technikák kivitelezésével, sportágra jellemző mozgásdinamikával, számolásra és számolás nélkül, önállóan

- Szabad küzdelem alaptámadásai és -védesei, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással
- A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása
- Dzsúdó
- A társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)
- Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyak alatt) és oldalsó leszorítás technika végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások
- A bokasöprés, a nagy külső horogdobás és a nagy belső horogdobás technikájának gyakorlása passzív, majd aktív ellenfélen

Fogalmak

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karatevédekek (uke), karatetámadások kézzel és lábbal, 5 lépéses támadás-védekezés, 3 lépéses támadás-védekezés

A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát önvédelmi és küzdősport kiválasztását.

Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák

Javasolt óraszám: 36 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű háritására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák tudásanyagának elmélyítése, gyakorlati alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, tudatos alkalmazása a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképoltás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése, vezetése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- A különböző rekreációs mozgásformák megismerése és alkalmazása az élethosszig tartó sportolás és egészséges életvitel iránti igény kialakításához
- Az alternatív környezetben űzhető sportok tudatos alkalmazása a mindennapi stresszhelyzetek feloldásában
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Fogalmak

tervezés, tudatosság, kihívás, kitartás, rekreáció, stresszkezelés, teljesítménytúra, Országos Kéktúra

A gyógytestnevelés-órák keretében a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók olyan testgyakorlatokkal, sportokkal ismerkednek meg, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását.

A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben űzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)

Javasolt óraszám: 29 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- önállóan, de oktatói ellenőrzés mellett végez számára megfelelő uszodai tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző uszodai tevékenységek egészségfejlesztő és egészségkárosító tényezőinek tudatában beavatkozási stratégiák tudatos alkalmazása
- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések ismerete és betartása
- A természetes vizekben úszás veszélyeinek ismerete (vízbe ugrások veszélyei, áramlatok, hullámvész stb.)
- Alapvető vízből mentési, életmentési ismeretek készségszintre emelése
- A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása
- A tanult úszásnemekhez kapcsolódó rajttechnikák és fordulások elsajátítása
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése

- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően
- Aerob állóképesség további fejlesztése az úszás ritmusának alakításával
- Anaerob állóképesség további fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával
- Úszóversenyek. Merülési versenyek, víz alatti úszóversenyek
- Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A vízilabdázás és egyéb vízben úzhető sportok megismerése

Fogalmak

vegyesúszás, versenyszabályok, szauna, wellness

A gyógytestnevelés-órán a különböző úszásnemek technikajavító gyakorlatai, valamint az egyéb vízben végzett gyakorlatok alkalmazásával, a tanuló elváltozásainak figyelembevételével valósul meg a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése. A tanulók oktatói segítséggel, majd önállóan tudnak összeállítani úszó feladatsorokat, amelyek elősegítik betegségük, elváltozásuk pozitív irányú megváltoztatását.

Témakör: Gyógytestnevelés

Javasolt óraszám: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően²

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre – lehetőségeihez mérten – társait is motiválja;
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készség szinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játék helyzetnek megfelelően, célszerűen, készség szinten alkalmazza;

² A gyógytestnevelő oktatók a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő oktató.

- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- mindennapi tevékenységének tudatos részévé válik a korrekciós gyakorlatok végzése;
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti;
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gyakorlatok tervezése, megtartása
- Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, egyszerűbb és összetettebb gyakorlatok összeállítás az oktatói kontrollal, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása, egyszerűbb és összetettebb gyakorlatok összeállítás az oktatói kontrollal
- Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés
- Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása
- Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismerése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül
- A betegség, illetve elváltozás javítását szolgáló úszások és vízben végzett gyakorlatok elsajátítása, rövidebb edzésprogramok összeállítás az oktatói segítséggel

- A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A gerinc elváltozásaihoz, a legalapvetőbb belgyógyászati betegségek kialakulásához vezető káros életviteli szokások tudatában a pozitív beavatkozási stratégiák alkalmazása a mindennapi életvezetésben

Fogalmak

edzéstervezés, tudatos életvitel

3.2.1.9. Komplex természettudományos tantárgy tananyag

9. évfolyam

(108 órás változat)

A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségen, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, kritikus és konstruktív magatartása. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás meghatározóvá váljék a tanulók számára.

A technikumok (kifutó szakköznevelők) 9. évfolyamán feldolgozásra kerülő komplex természettudomány tantárgy a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk – környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.

A tantárgy kerettantervének általános célkitűzése egyrészt a tanulók természettudományos műveltségének, szemléletének komplex módon történő mélyítése, másrészt a természettudományi jellegű szakmai képzésük megalapozása. A kerettanterv a rendszerszintű gondolkodás támogatása érdekében más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is tartalmaz. Ez a tartalmi elem a különböző műveltségterületek, tantárgyak közötti kapcsolódásokra hívja fel a helyi tantervkészítőket, illetve tankönyvírók figyelmét. A dokumentum – jellegénél fogva – széles kereteket biztosít a megvalósító intézmények számára. Minden tematikai egység Ismeretek/fejlesztési követelmények rovatában gazdag tartalmi és módszertani lehetőséget (Lehetőségek a megvalósításra) kínál a feldolgozásra. Ezzel is segítséget, illetve ötletet kínál az egyes intézményekben megvalósítandó konkrét tartalmak kialakításához. Ezeket – a konkrét követelményekkel együtt - az intézményeknek a helyi tantervükben kell meghatározniuk, egyrészt a diákok, másrészt az intézményben oktatott szakmák/szakmacsoportok által megkívánt elvárásokhoz és lehetőségekhez igazodva.

A tantárgy fontos sajátossága, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és a hétköznapok között. Ezáltal még a természettudományos tantárgyak tanulása terén már sok kudarcot megélt diákok számára is lehetővé válik, hogy a természettudományos témákkal való foglalkozás örömforrássá váljon. Fontos szerepe van a tantárgynak abban, hogy rendszerezze, frissen tartsa, illetve kiegészítse a diákok meglévő tudását, és fejlessze természettudományos gondolkodásukat, képességeiket.

A tantárgy feldolgozása során elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.

Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A komplex természettudomány tantárgy hozzájárulhat ahhoz, hogy a diákok felkészüljenek a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Ennek érdekében törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a természeti-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.

A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak elmélyítésére szolgál. Legfontosabb célja azonban a szemléletformálás. Azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást kínál és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek.

A tananyag feldolgozása során fontos a digitális technikák és az IKT-eszközök tanórai használata, valamint a természet iránti érdeklődés felkeltése után az önálló tanulói ismeretszerzésre, kutakodásra történő biztatás. Utóbbira külön időkeretet is biztosít a Projektmunka fejlesztési feladat keretében. Az ehhez kapcsolódó időkeret bármely témához, a tanév során bármikor felhasználható. Kereteit a helyi tantervben kell szabályozni.

A tananyag feldolgozása során a tanuló képet kap a fizika, a kémia, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált legfontosabb összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól. A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, összefüggésben az élettelen természetben (meteorológia) és az élő szervezetben betöltött szerepükkel. Ismereteket szerez testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk

összefüggéseire. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között.

A kvantitatív feladatok száma, a lexikálisan elsajátítandó ismeret a rövid időkeret miatt szükségképpen alacsony marad, a témák, valamint a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra, részletezésre is.

A tanulmányok eredményeképpen a diák összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg az elektromos, mágneses, kémiai vegyületi, atomi összefüggésekkel kapcsolatban. Érti a fentiek élettelen természetben és élő szervezetben betöltött szerepét.

Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág, valamint testünk fölépítésének szervezeti egységéről. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.

A tantárgy tanulása során megvalósuló legfontosabb célok:

- a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;
- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.
- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése; az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátosságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalkító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

	3 óra/hét 36 hét
Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	4
Tájékozódás térben és időben	8
Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban!	10
Halmazok Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei	8
Lendületbe jövünk	4
Mechanikai energia	4
Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés. Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája	6
Atomi aktivitás	4
Elektromosság, mágnesesség	4
Mi a fény?	5
Energianyeres az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás	4
A szervezet egysége – szabályozó folyamatok, ideg-és hormonrendszer és a viselkedés	8
Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai	8
Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció. Az ember társas viselkedése	8
Az evolúció színpada és szereplői	9
Projektek A tanulók éves teljesítményének mérése	14

Összesen	108
-----------------	------------

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
Fejlesztési feladatok	<p>Kísérlés és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése.</p> <p>A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása.</p> <p>Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös elvégzése, elemzése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Versészlet és tudományos leírás összehasonlítása.</p> <p>Saját megfigyelések összegyűjtése.</p> <p>A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?)</p> <p>Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?)</p> <p>A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése.</p> <p>A független és a függő változó fölismerése.</p> <p>A mérés szerepe a mindennapokban (pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés).</p> <p>Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése.</p> <p>Órai mérés: a megpendített húr hosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása.</p> <p>Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapiakban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata).</p> <p>Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet).</p> <p>Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.</p>	<p>Matematika: grafikus ábrázolás.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Érvelés.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tájékozódás térben és időben	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
Fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk begyakorlása.</p> <p>Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása.</p> <p>A föld- és a napközéppontú világmép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai jelenségek összekapcsolása.</p> <p>Rendszerek változásának nyomon követése.</p> <p>Folyamatok kimenetelének előrejelzése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megértése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása.</p> <p>Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása.</p> <p>Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában.</p> <p>Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései.</p> <p>A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p>	<p>Matematika: koordináta-rendszer, geometriai hasonlóság, váltószög, vetület, nézet, perspektíva</p>	

<p>Kémiai reakciók sebességének függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól.</p> <p>A csillagászati és a mágneses északi iránymeghatározás bemutatása.</p> <p>A legegyszerűbb napóra és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása. A csillagok égi mozgása, csillagképek.</p> <p>A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei.</p> <p>Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségyszerűsége.</p> <p>Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése.</p> <p>A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése.</p> <p>Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege.</p> <p>Tematikus térképek értelmezése.</p> <p>Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése.</p> <p>A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége.</p> <p>A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív alkalmazása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Tájolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Formák és arányok a természetben (Elemek és vegyületek; kristályrácsok, szerves molekulák)</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.</p>	

Fejlesztési feladatok	<p>Az arányok fontosságának belátása, rögzítése. Az arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok felismerése.</p> <p>Szerkezet és tulajdonság összefüggésének belátása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút.</p> <p>Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) élőlények.</p> <p>A férfi-, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása.</p> <p>Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék). Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton).</p> <p>Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb.</p> <p>Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon.</p> <p>Kristályos (kősó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella).</p> <p>Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószerek, folyadékkristályos kijelzők.</p> <p>A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma.</p> <p>Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószerke). Előnyök, veszélyek mérlegelése.</p> <p>A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: disszonancia, (a)szimmetria, kompozíció.</p> <p>Matematika: százalékszámítás, egyenes arányosság.</p>

<p>Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etil-alkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk.</p> <p>Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük.</p> <p>Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezések és következményeik.</p>	
Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Halmazok (Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei)	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	
Fejlesztési feladatok	<p>Önálló ismeretszerzés a környezet kölcsönhatásairól.</p> <p>Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés.</p> <p>Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán.</p> <p>A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete.</p> <p>A gáztörvények kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete.</p>	<p>Történelem: Történeti ökológia. Önellátó és fogyasztói társadalom.</p>	

<p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése.</p> <p>Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése.</p> <p>A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza.</p> <p>A gazdálkodás hatása az élővilágra (pl. erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, monokultúrák, kemikáliák, biogazdálkodás).</p> <p>Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Víznyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek.</p> <p>Erdőgazdálkodás, erdőtípusok.</p> <p>Természetvédelmi értékek.</p> <p>Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás).</p> <p>A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések.</p> <p>Hidraulikus emelő működési elve.</p> <p>Pascal-törvény.</p> <p>A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Lendületbe jövünk!</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
---	----------------------------------	----------------------------------

Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.
Fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megszilárdítása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása.</p> <p>A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése.</p> <p>A lendületmegmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: rakétameghajtás.</p> <p>A centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban.</p> <p>A tömegvonzás ismerete, kapcsolata felismerése a bolygók mozgásával.</p> <p>A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete.</p> <p>A tömeg és a súly megkülönböztetése.</p>	
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mechanikai energia	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
Fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása.</p> <p>Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete.</p> <p>Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése.</p> <p>Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége.</p> <p>Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció.</p> <p>Az örökmozgó lehetetlensége.</p>	
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés (Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája)	Órakeret 6
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
Fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szív működés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A mozgás a légzés, a szív és az erek mechanikája Alapvető egészségvédelmi ismeretek.		Magyar nyelv és irodalom; művészetek: az emberi test ábrázolásai.
<i>Lehetőségek a megvalósításra:</i>		

<p>Az emelőelv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján.</p> <p>A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján).</p> <p>Az izomműködés lényege.</p> <p>A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük.</p> <p>A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése.</p> <p>A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése.</p> <p>A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe.</p> <p>A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszámváltozás terhelés hatására (kiscsoportos feladat).</p> <p>A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, tbc).</p> <p>A szív fölépítése és működése. A vér és a nyirok, az erek szerepe.</p> <p>Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás.</p> <p>A vérnyomás és a pulzus oka, mérése.</p> <p>A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és megőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcseré, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atomi aktivitás	Órakeret
		4 óra
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
Fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az elektronburok és az atommag szerkezete. Az atomenergia és felhasználása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Az anyag atomos szerkezetének vizsgálata konkrét jelenségeken keresztül.</p> <p>Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése.</p> <p>A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, az élő szervezetre gyakorolt hatásának megismerése.</p> <p>A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve.</p> <p>Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése.</p> <p>A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.</p>		<p>Történelem: Hiroshima, hidegháború.</p> <p>Osztályfőnöki: fenntarthatóság, atomenergia.</p>
Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Elektromosság, mágnesesség	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.	
Fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információterjedés lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az elektromosság és a mágnesesség, mint kölcsönhatás megismerése.		Történelem: felvilágosodás, felfedezések.

<p>Lehetőségek a megvalósításra:</p> <p>Példák a statikus elektromosság és a mágnesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése.</p> <p>Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése.</p> <p>Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben.</p> <p>Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása.</p> <p>A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése.</p> <p>Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése.</p> <p>A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége.</p> <p>Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mi a fény?	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Atom, elektron, tükrözés, rezgés, elektromágneses hullám.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetében, a kettősség tudatosítása.</p> <p>A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban.</p> <p>A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>A fény tulajdonságai</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása.</p> <p>A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai.</p> <p>A fényelhajlás jelensége.</p> <p>A fény elektromágneses hullám mivolta.</p> <p>A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei.</p> <p>A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái.</p> <p>A látás fizikai és biológiai alapjai: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás), a látáshibák korrigálása</p> <p>A fénysebesség kitüntetett szerepe.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom, művészetek: színek és fények a művészetekben.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben.</p> <p>Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben.</p> <p>Az anyagforgalom és egészség néhány összefüggése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók.</p> <p>Táplálkozási hálózat.</p> <p>Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál).</p> <p>Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek.</p> <p>A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe.</p> <p>Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása.</p> <p>Testkép, testépítés, táplálék-kiegészítők kockázatai.</p> <p>A vér szerepe, vércép.</p> <p>A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások).</p> <p>Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át.</p> <p>A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak megőrzése.</p>	<p>Osztályfőnöki: Etikett, társas viselkedés. Egészséges életmód. Nemek, testképek.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A szervezet egysége – szabályozó folyamatok, ideg-és hormonrendszer és a viselkedés</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező</p>	

	szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A szervezet belső állandóságát és az önazonosságot fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség.</p> <p>Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon), a testméretet megszabó tényezők.</p> <p>Hormonok és érzelmek kapcsolata.</p> <p>A reflexek fölépítése (térdreflex).</p> <p>Az idegrendszer szabályozó működése egy konkrét példán (pl. a testhőmérséklet szabályozása) keresztül.</p> <p>Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek).</p> <p>Fájdalom, fájdalomcsillapítás.</p> <p>Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások.</p> <p>Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok.</p> <p>Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata.</p> <p>A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében.</p> <p>Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia).</p> <p>A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárs csoportok, reklámok, függőséget okozó hatások.</p> <p>Segítőkészséget és agressziót kiváltó helyzetek.</p> <p>Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség.</p> <p>Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Érzelmek ábrázolása, kifejezése; verbális és nonverbális kommunikáció. Haza- és családszeretet, magány, vallás, lázadás stb. egyes irodalmi művekben.</p> <p>Osztályfőnöki: Az egyéni és csoportos agresszió példái. Csoportnormák. társas együttélés, devianciák.</p>

Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, reflexív, vegetatív központ, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba szerencse, bevésődés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változatok – információ, sexualitás, az emberi élet szakaszai	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A férfi- és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
Fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A sexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a sexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Egy gén – egy jelleg kapcsolatok (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek).</p> <p>A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága).</p> <p>A genetikai információ megváltozása: mutációk.</p> <p>Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek).</p> <p>Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás (rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük.</p> <p>Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk.</p> <p>A hímivarsejt és a petesejt jellemzői.</p> <p>A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés.</p>		<p>Matematika: valószínűség, gyakoriság, eloszlási görbe; kombinációk.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki: Sexualitás, családi élet. Identitás. Öregedés és halál, idős generáció.</p>

Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál. Betegségek szűrése, betegjogok.	
Kulcsfogalmak	Gén, mutáció, mutagén és rákkeltő hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészkek, tüsző(repedés), menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció Az ember társas viselkedése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
Fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az egyirányúság fölismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>A csillagok fejlődésének főbb állomásai.</p> <p>A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai.</p> <p>A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése.</p> <p>Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről.</p> <p>A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: A haladáseszme különböző korokban; az ideológiák mint a hatalmi rendszer alátámasztói. Az önzetlenség emberi példái. A tömegek viselkedését leíró irodalmi példák.</p> <p>Történelem: A járványok és a házasítás</p>

<p>Hegységképződés és -pusztulás.</p> <p>Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció. Az evolúció darwini leírása. Közvetlen bizonyítékok (fosszília) és biológiai, anatómiai érvek.</p> <p>A szelekció hatása (mesterséges, természetes). Ellenálló kórokozók terjedése.</p> <p>A biológiai evolúciónak az emberi társadalomra való közvetlen alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika).</p> <p>Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése.)</p> <p>Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.)</p> <p>Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok).</p> <p>Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.</p>	<p>történelemformáló szerepe.</p> <p>Osztályfőnöki: Szokások, divat.</p> <p>A szabálykövetés és szabályszegés példái az irodalomban és a történelemben.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Az evolúció színpada és szereplői</p>	<p>Órakeret 9 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése.</p> <p>Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata.</p> <p>A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos észszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre.</p> <p>A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Az</p>	

	alkalmazásra való törekvés kialakítása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és a kisközösségekben.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása.</p> <p>Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció.</p> <p>Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére. Tápláléklánc (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek).</p> <p>Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák.</p> <p>A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése.</p> <p>A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei.</p> <p>Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája.</p> <p>Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.</p>	<p>Osztályfőnöki:</p> <p>Természetvédelem: vadasparkok, nemzeti parkok. Nemzetközi szerződések.</p>
Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Projektmunka	Órakeret 14 óra
--	---------------------	----------------------------

Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; az elsajátított ismeretek.
Fejlesztési feladatok	Projektok készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Részvétel egy szabadon választott témájú projekt tervezésében, megvalósításában és értékelésében; valamint a projekt eredményeinek bemutatásában. <i>Lehetőségek a megvalósításra</i> A diákok 4-6 fős csoportokban közösen dolgoznak egy szabadon választott komplex természettudományos probléma megoldásán. Ehhez projekttervet késztenek, felhasználják a tanórákon szerzett ismereteiket, de önálló ismeretszerzésre, sőt kisebb kutatások, vizsgálatok elemzésére is buzdíthatjuk őket. A projekt értékelésének lehetséges szempontjai lehetnek: komplexitás, az ok-okozati összefüggések felismerésére való törekvés, a problémamegoldás újszerűsége, a projektbeszámoló színvonala, egyedisége.	Kapcsolódási pontok Minden tantárgy: a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megfogalmazza és konkrét példán fölismeri az egyszerű megfigyelés és a kísérlet közti különbséget. Érti a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tud különböző módon ábrázolni és ábrákról leolvasni mérési adatokat.</p> <p>Tudja jellemezni a mozgásokat sebességükkel, gyorsulásukkal. Érti a térbeli tájékozódás geometriai módszereinek lényegét. Tud tájékozódni térképeken.</p> <p>Érti a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Kapcsolatot talál a tömeg és a súly között. Érti az energia, a munka, a határfok és a hő összefüggését. Ismeri az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét.</p>
---	--

	<p>A mindennapokban tapasztalt jelenségeket meg tud magyarázni anyagi- és halmaztulajdonságokkal. Érti az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával.</p> <p>A tanuló értelmetti és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismer példákat vizsgálatuk módjára. Kapcsolatba hozza az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal.</p> <p>Érti az elektromosság és mágnesesség alapjait, az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását.</p> <p>Érti az emberi szervezetben átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel, az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Érti az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben.</p> <p>Tisztában van a radioaktivitás okával és élettani hatásával, az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival.</p> <p>A tanuló tudja értelmezni a tulajdonságok öröklődését családfán. Áttekintése van a genetikai információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól.</p> <p>Ismeri a nemek kromoszómális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét.</p> <p>Ismer nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, látja ezek bizonyítékait, okait.</p> <p>Ismer az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek fölépítését. Tud példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezet-átalakító szerepére.</p>
--	--

3.2.1.10. Biológia tanyanyaga

A technikai (kifutó szakgimnáziumi) biológiatanítás célja, hogy a tanulók – az élő természettel kapcsolatos ismereteiket elmélyítve és gazdagítva - egyre jobban megismerjék és megértsék az élő természet belső rendjét, a szerveződési szintek működésének jellegzetes módjait és funkcióit, beleértve az ember testi-lelki egészségét fenntartó tényezőket. E cél teljesülése közben fejlődnek tanulási képességeik: jártasságot szereznek tudásunk

forrásainak feldolgozásában, érvényességi körének megítélésében és az új ismeretek önálló megszerzésében. Felkészülnek az ok-okozati összefüggéseket kereső, megértő és kritikus gondolkodásra, és egyre gyakorlottabban ismerik fel az áltudományos, megtévesztő propagandát, amelynek így elutasítására is képessé válhatnak.

Mivel a Nat kiemelt célkitűzése a természettudományos műveltség erősítése, a technikai (kifutó szakgimnáziumi) biológia tananyagának feldolgozása során fontos, hogy a tanulás folyamata a mindennapi élethez, a gyakorlathoz is kapcsolódó jelenségekből indulva vezessen el a mindennapi életben tapasztalható problémák megoldására is felhasználható ismeretekhez. Ez nemcsak a környező élővilág és saját szervezetünk jelenségeinek megértését teszi lehetővé, de alapot ad a tanulók környezet- és egészségtudatos magatartásának alakításához is. E célokkal összefüggésben a technikai (kifutó szakgimnáziumi) biológiatanítás olyan természetszemlélet és biológiai műveltség kialakítására törekszik, amely alapot adhat egy kritikusan gondolkodó, önmagáért, a szűkebb-tágabb közösségért és a környezetért is felelősséget vállalni tudó magatartás és állampolgári gyakorlat megvalósulásához.

A biológia különleges helyet foglal el a természettudományok között, hiszen vizsgálódási köre az élővilág. Tanulmányozása során a diákok nemcsak az élővilág állandóságának és változékonyságának alapjait és az élővilág egységét ismerik meg, hanem az embernek az élővilág evolúciójában elfoglalt helyét is. Fontos, hogy megértsék az ebből az egyedülálló helyzetből adódó szabadságot és felelősséget. Biológiai tanulmányaik hozzásegítik a fiatalokat a természeti, társadalmi és gazdasági rendszerek szoros kapcsolatának és rendkívüli összetettségének megértéséhez. Fontos belátniuk, hogy a fenntartható gazdálkodáshoz természettudományos ismeretek is szükségesek.

A biológia tanulása közben a tanulók egyre rutinosabbá válnak a természettudományos megismerési módszerek használatában. A tanulói vizsgálatok és természettudományos kísérletek, az önálló és a csoportmunka során a nyomtatott és elektronikus anyagok feldolgozása fejlesztik együttműködési készségüket, és ezen keresztül segítik az emberek sokféleségének értékékként való elfogadását.

A középfokú biológia tanulása során a megfigyelések, ismeretek megfogalmazása révén gazdagodik a tanulók anyanyelvi kifejezőkészsége. Egyre gyakorlottabbá válnak az objektív szemléletű leírásban, tapasztalataik esztétikus rögzítésében, az önálló ismeretszerzésben és a problémamegoldásban. A kritikus, önálló információszerzés, a médiatudatosság, a tudománytörténeti tájékozódás az európai és a hazai kultúra megbecsülését erősíti. A fenntartható gazdálkodás feladatainak megfogalmazása a természeti feltételekkel és a nemzeti hagyományokkal összhangban álló gazdasági és vállalkozói kompetenciákat is fejleszti. Az egészségét fenntartó és az azt fenyegető tényezők megismerése segít az egészségtudatos magatartás kialakításában és megvalósításában.

A biológiának a minden ember számára nélkülözhetetlen ismereteket és képességeket közvetítő műveltségkép eredményes közvetítése érdekében a kerettanterv a

tematikai egységek feldolgozását gyakorlati problémák, jelenségek és gyakorlati alkalmazások felsorolásával támogatja.

9–10. évfolyam

A gimnáziumi biológia tantárgy tartalmi felépítése a diszciplináris hagyományokra épül. A középiskolai tanulmányok első évének témakörei a rendszertan, az ökológia és az etológia.

A növény- és állatrendszertan tanulmányozása során fejlődik a tanulók rendszergondolkodása, amely a saját tanulási stratégia kialakítását is támogatja. Az élővilág sokféleségének és szépségének meglátása, az e sokféleségben való eligazodás képessége segíti a természet, és annak evolúciós szempontból különös értéket jelentő sokféleségének megőrzése iránti felelősségérzet alakulását. A nagy élőlénycsoportok egészségügyi és gazdasági jelentőségének, az ökológiai rendszerek megővésének és fenntartásuk gyakorlati teendőinek megismerése nemcsak a természettudományos kompetenciát, hanem a környezettudatos gondolkodáson alapuló felelős állampolgári magatartás alakulását is fejleszti. A természettudományos vizsgálódási módszerek és modellek megismerése – és egy részüknek a kipróbálása – fontos a tudományos megismerés módszereinek és korlátainak, a változás elfogadásának megértése szempontjából. A magyar tudósok munkásságának, valamint a Kárpát-medence élővilágának, természeti értékeinek és az azokkal való gazdálkodás módjainak megismerése a nemzeti öntudat erősítéséhez is hozzájárul. Az adatok, információk internetes keresése, a könyvtári gyűjtő- és kutatómunka a digitális kompetencia gyakorlati alkalmazását erősíti, és az önálló tanulás képességét is fejleszti.

Tematikai egység	Élet a mikroszkóp alatt – Mikrobiológia		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Vírusok, baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák általános jellemzői.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mikrobák és egyszerű eukarióták példáján a széleskörű elterjedtség és a változatosság közötti kapcsolat felismertetése. A baktériumok, gombák, vírusok egészségügyi és gazdasági jelentőségének igazolása konkrét példák alapján.		
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért nem látom a mikrobákat a levegőben vagy a bőrömön? Honnan lehet tudni, hogy ott vannak, hogyan kerültek oda?		Vázlatrajz készítése a megfigyelt preparátumról vagy élő baktériumokról (pl. tejsavbaktérium, szénabacillus): mikroszkópos kép értelmezése. A	<i>Kémia:</i> fertőtlenítőszer; a kísérleti eszközök és használatuk.

<p>Hogyan függenek össze a baktériumok életműködései az élelmiszerek romlásával, betegségekkel, járványokkal? Melyek a gyors szaporodás feltételei és következményei? A mikrobiális tevékenység mezőgazdasági, élelmiszer- és gyógyszeripari jelentősége.</p> <p>Ismeretek:</p> <p>Az élettelen természet és az élővilág szerveződési szintjei, sejtes és nem sejtes szerveződési formák.</p> <p>A sejtek anyag- és energiaforrásai, az autotróf és heterotróf élőlények működésének összefüggése. Az aerob és anaerob energianyerés.</p> <p>A fertőzések megelőzésének módjai, az orvoshoz fordulás szabályai. Az ember és a mikrobák sokrétű kapcsolata. Életterek benépesítési lehetőségeinek áttekintése a mikrobák példáján.</p>	<p>mikroszkóp nagyításának kiszámítása.</p> <p>Egyszerű biológiai kísérlet önálló elvégzése során az erjedés (pl. sörélesztő), a fertőtlenítő és sterilizáló hatások megfigyelése.</p> <p>Az internet és a könyvtár használata a mikrobák megismerésére.</p>	<p><i>Matematika:</i> mennyiségi összehasonlítás, mértékegységek.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a járványok történelmi szerepe.</p> <p><i>Fizika:</i> energiaátalakulások.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Boccaccio, T. Mann (a járványok irodalmi ábrázolása); a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése.</p> <p><i>Földrajz:</i> az antibiotikumok bevezetésének hatása a népességszám változására.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sejtes és nem sejtes szerveződés, autotróf, heterotróf, kemo- és fototróf életmód, aerob- és anaerob energianyerés, vírus, baktérium.</p>	

Tematikai egység	A Föld benépesítői: a növények és gombák	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szerveződési szintek, az élővilág méretskálája, az élőlények csoportosításának elvei (Linné és Darwin), ivaros és ivartalan szaporodás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerezés lehetséges módjainak bemutatása. A felépítés és a működés összekapcsolása a növényi szövetek mikroszkópi megfigyelése során.	

	A nagy élőlénycsoportok környezeti, egészségügyi és gazdasági jelentőségének bemutatása.		
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Milyen szempontok alapján csoportosíthatóak az élőlények?</p> <p>Mi magyarázza a környezetünkben élő növények jellegzetes életműködéseit: a felszívást, a növekedést, a virágzást, a levélhullást? Mi az évgyűrű, mitől odvasodnak a fák? Miért örülnek a gazdák a méhek munkájának?</p> <p>Mikor marad szép és finom a cseresznyebefőtt?</p> <p>Melyik gombát ne szedjem le?</p> <p>Hogyan kerülhető el a penészesedés, a kerti növények gombás fertőzése?</p> <p><i>Ismeretek:</i></p> <p>Praktikus és fejlődéstörténeti csoportosítás. A rendszerezés lehetséges szempontjai, gyakorlati alkalmazása a mindennapokban. A törzsfa jelentése.</p> <p>Testszerveződési típusok a növények országában. A növényi szövettípusok.</p> <p>A nagy növényi rendszertani csoportok (moszatok, mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők) jellemzése. A testfelépítés, az életműködések és a szaporodásmód kapcsolata az</p>		<p>A határozókönyvek felépítésének logikája és használatuk gyakorlása.</p> <p>Mikroszkópos képek, kész és készített preparátumok vizsgálata. Példák a növényi szövetek felépítése és működése közötti kapcsolatra. A megfigyelések rögzítése vázlatrajz formájában.</p> <p>A növények szerepének bemutatása az emberiség táplálkozásában önálló ismeretszerzés alapján.</p> <p>A vizsgált növényi szervek felépítésén keresztül az okság és korreláció elemzése az életfolyamatok kapcsolataiban.</p> <p>Egyszerű élettani vizsgálatok (pl. ozmózis). Kísérletek önálló elvégzése.</p> <p>A talaj és az élőlények kapcsolatának elemzése konkrét példák alapján.</p> <p>A legfontosabb ehető és mérgező gombák felismerése.</p> <p>Gombaszárítás.</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, felosztás.</p> <p><i>Kémia:</i> a szerves és szervetlen anyagok megkülönböztetése, a víz adszorpciója, oxidáció, redukció, viaszok, cellulóz.</p> <p><i>Fizika:</i> diffúzió, lencserendszerek, elektronmikroszkóp.</p> <p><i>Földrajz:</i> egyes fajok jelentősége a táplálékellátásban.</p> <p><i>Művészetek:</i> a fa- és virág-szimbolika.</p>

<p>élőhelyel. Evolúciós irányok a növényvilág fejlődésében.</p> <p>A növények ivartalan szaporítása a mezőgazdaságban és otthon.</p> <p>A diffúzió és az ozmózis biológiai szerepe. Az autotróf és heterotróf anyagcsere kapcsolata.</p> <p>A gombák testfelépítése, anyag- és energiaforgalma, szerepük az életközösségekben. Az ehető és mérgező gombák.</p> <p>A növények, gombák, mikrobák szerepe a talaj képződésének folyamatában. A talaj védelmének fontossága a fenntartható gazdálkodásban.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fejlődéstörténeti rendszer, törzsfű, növényi szövet és szerv, alkalmazkodás, telep, spóra, diffúzió, ozmózis, féligáteresztő hártya, talaj.	

3.3. TEMATIKAI EGYSÉG	A Föld benépesítői: az állatok		Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Szerveződési szintek, az élővilág méretskálája, az élőlények csoportosításának elvei (Linné és Darwin).		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mechanikai szemlélet alkalmazása az életműködések magyarázata során. Az alkalmazkodási változások és az állatfajok földrajzi elterjedése összefüggéseinek felismertetése. A felépítés és a működés kapcsolatának elemzése a vizsgált állati szervek és szövetek megfigyelése során.		
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Mit tanulhat a technika az állatoktól? Az állattenyésztés hatása az élelmiszeriparra, a mezőgazdaságra és a népesedésre.</p> <p>Hogyan alkalmazkodott az állatok kultakarója, idegrendszere,</p>		<p>A határozókönyvek felépítésének logikája és használatuk gyakorlása.</p> <p>Egyszerű vizsgálatok, kísérletek önálló elvégzése, a mikroszkópos képek elemzése.</p> <p>Preparátumok, makettek, terepi tapasztalatok ábrázolása.</p>	<p><i>Filozófia:</i> logika és kategóriák.</p> <p><i>Kémia:</i> mészváz, kitin, szaru, hemoglobin, kollagén.</p> <p><i>Fizika:</i></p>

<p>táplálkozása, életritmusa, szaporodása a környezetükhöz?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A mesterséges és a természetes rendszerezés alapelve. Az állati és emberi szövetek főbb típusai. A nagy állati rendszertani csoportok (szivacsok, csalánozók, férgek, puhatestűek, ízeltlábúak, gerincesek) jellemzése testfelépítésük alapján. Állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatok. Alkalmazkodási változások, fejlődési irányok az állatvilág evolúciójában. Példák az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás). A bionika és jelentősége: közös fizikai elvek az állati életműködésekben és a technikában.</p>	<p>A vizsgált állati szervek felépítésének megismerésén keresztül az okság és korreláció elemzése az életfolyamatok kapcsolataiban. Önálló kutatómunka a bionika eredményeiről.</p>	<p>rakétaelv, emelőelv, gáztörvények (légzés), a lebegés feltétele, vezérlés, szabályozás.</p> <p><i>Földrajz:</i> korallzátonyok, édesvízi és tengeri mészkő; demográfia.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az ízeltlábúak egészségügyi jelentősége; a gerinces állatok történeti jelentősége.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Fejlődéstörténeti rendszer, állati szövet és szerv, bionika.</p>	

Tematikai egység	Kapcsolatok az élő és élettelen között	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élőlényekre, a túróképesség, a faj.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az életközösségek vizsgálatán keresztül az azokra jellemző kölcsönhatások megismerése. Az életközösségek változásának, az anyagkörforgás folyamatainak megfigyelésén és vizsgálatán keresztül a ciklikus és lineáris változások megismerése. A terepen végzett vizsgálatok során a természeti rendszerek leírására szolgáló módszerek használata.	

Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Mely fajok és miért élnek közös élőhelyen? Milyen kölcsönhatások kapcsolják össze az együtt élő fajokat? Miért hord tengeri rózsát a remeterák? Mi határozza meg egy élőlény szerepét az életközösségben? Mi magyarázza, hogy egyes fajok egyedszáma közel állandó, másoké hirtelen változásokat mutat?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Egyed feletti szerveződési szintek leírására szolgáló néhány módszer. A populáció és életközösség (társulás) fogalma, jellemzői. A biológiai (ökológiai) indikáció. Populáción belüli és populációk közötti kölcsönhatások: a szabályozás megvalósulása a populációk és a társulások szintjén. Az életközösségek vízszintes és függőleges elrendeződésének okai. Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő-, fogyasztó-, lebontó szervezetek). Táplálkozási hálózatok (biológiai produkció, biomassza).</p>	<p><i>jelenségek,</i> Az élőlények közötti kapcsolatok rendszerének elemzése. Összetett ökológiai rendszerek elemzése az interneten és az írott szakirodalomból gyűjtött anyagok alapján. Életközösségek jellemző paramétereinek vizsgálata terepen, a tapasztalatok rögzítése és értelmezése. Egyszerű kísérlet tervezése és elvégzése az élőlények egymásra gyakorolt hatásának vizsgálatára, az eredmények elemzése.</p> <p>A biológiai rendszerek térbeli és időbeli változásait leíró grafikonok, diagramok értelmezése. Mennyiségi és minőségi változások okainak elemzése. Struktúra és funkció összefüggéseinek elemzése egyed fölötti szerveződési szinteken.</p>	<p>Biológiai jelzések (indikációk) megfigyelése és megfejtése. Az élőlények közötti kapcsolatok rendszerének elemzése. Összetett ökológiai rendszerek elemzése az interneten és az írott szakirodalomból gyűjtött anyagok alapján. Életközösségek jellemző paramétereinek vizsgálata terepen, a tapasztalatok rögzítése és értelmezése. Egyszerű kísérlet tervezése és elvégzése az élőlények egymásra gyakorolt hatásának vizsgálatára, az eredmények elemzése.</p> <p>A biológiai rendszerek térbeli és időbeli változásait leíró grafikonok, diagramok értelmezése. Mennyiségi és minőségi változások okainak elemzése. Struktúra és funkció összefüggéseinek elemzése egyed fölötti szerveződési szinteken.</p>	<p><i>Fizika:</i> hatásfok, a termodinamika főtételei, a nyílt rendszerek jellemzői.</p> <p><i>Földrajz:</i> korfa, demográfiai mutatók, évszakos és napszakos változások, a földrajzi övezetesség.</p> <p><i>Matematika:</i> matematikai modellek (gráfok, függvények, függvényábrázolás, statisztikai elemzések).</p> <p><i>Kémia:</i> növényvédőszeresek, antibiotikumok, kolloidok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a szikesedés és talajerózió mint történelemformáló tényezők (Mezopotámia, Hortobágy); növényi, állati és emberi élősködők demográfiai hatásai.</p>

Gyöngyvirágtól lombhullásig: ciklikus folyamatok. Beerdősülés és leromlás: egyirányú változások. Járványok, hernyórágás: véletlenszerű és kaotikus létszámingadozások.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Fajlista, korfa, szimbiózis, predáció, élősködés, antibiózis, versengés, antibiotikum, rezisztencia, a környezet eltartóképessége, diverzitás, biomassa, táplálékpiramis.	

Tematikai egység	Érthetjük őket? Az állatok viselkedése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Öröklött és tanult magatartásformák, társas szükségletek, a kísérletezés módszerei és célja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élő rendszerek felépítésében és működésében megfigyelhető közös sajátosságok összegzése. A viselkedés és a környezet kapcsolatának megfogalmazása, és ezen keresztül az állati viselkedés mint alkalmazkodási folyamat bemutatása.	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények
<i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan deríthető ki, hogy mit érzékelnek az állatok, és ebből mi a fontos számukra? Van-e célja és funkciója az állati (és emberi) viselkedéseknek? Mi az állati tájékozódás alapja? Mi vezeti haza a galambokat? Hogyan találják meg a méhek a mézelő területeket, a virágokat? Miről és miért „beszélgetnek” az állatok? Megérthetjük-e „beszédüket”? <i>Ismeretek:</i> Az inger, kulcsinger és a motiváció. Az öröklött és tanult magatartásformák és azok kombinációi.	<i>jelenségek,</i> Az öröklött és tanult magatartásformák megkülönböztetése példák alapján. Különböző tanulási módszerek gyűjtése, összehasonlítása különböző szempontok alapján (pl. hatékonyság). Az állati viselkedés megfigyelése, a tapasztalatok rögzítése és értelmezése, az eredmények bemutatása. Szaporodási stratégiák, az állati viselkedés és a környezet összefüggéseinek elemzése. Az állati és emberi kommunikáció formáinak összevetése vizsgált példákon keresztül.	Kapcsolódási pontok <i>Fizika:</i> hang és ultrahang (frekvencia). <i>Etika:</i> csoportnormák, önismeret, énkép. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a verbális és nonverbális kommunikáció. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a csoportos agresszió példái az emberiség történelmében, a

Jelentős kutatók módszerei, tapasztalatai és magyarázatai. Az állati és az emberi tájékozódás és tanulás típusai. Memória és a tanulás (rövid- és hosszú távú memória, felidézés). Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői. A társas kapcsolatok típusai, szerepük a faj fennmaradásában.		tömegek manipulálásának eszközei. <i>Vizuális kultúra:</i> a reklámok hatása, szupernormális ingerek. <i>Informatika:</i> prezentációkészítés, internethasználat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reflex, kulcsinger, motiváció, adaptáció, tanulás, kommunikáció, agresszió, altruizmus, kulturális öröklődés.	

Tematikai egység	Másfélmillió lépés Magyarországon	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Környezet, szerveződési szintek, környezetszennyezés, életközösség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A globális éghajlat-változások lehetséges okainak és következményeinek elemzése. Egyes környezeti problémák (fokozódó üvegházhatás, savas eső, „ózon-lyuk”) következményeinek megismerésén keresztül az emberi tevékenység hatásának vizsgálata. A lokális és globális megközelítési módok megismerése és összekapcsolása, a környezettudatosság fejlesztése.	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények
<i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért és hogyan változtak a Kárpát-medence jellegzetes életközösségei a magyarság több mint 1000 éves történelme során? Milyen következményekkel jár az emberi tevékenység? Milyen formában nyújthat tartós megélhetést az ott élő közösségeknek? Mi jellemzi a közvetlen környezetem élővilágát? Mit védjünk?	<i>jelenségek,</i> Terepen vagy épített környezetben végzett ökológiai vizsgálat során az életközösségek állapotának leírására szolgáló adatok gyűjtése, rögzítése, a fajismert bővítése. Egy helyi környezeti probléma felismerése, tanulmányozása és bemutatása: okok feltárása, megoldási lehetőségek keresése. A lokális és globális megközelítési módok	Kapcsolódási pontok <i>Földrajz:</i> hazánk nagytájai, talajtípusok, éghajlati viszonyok, erózió, mállás, humusz. <i>Kémia:</i> műtrágyák, növényvédőszer, rovarölőszerek, az indikáció általános elvei. <i>Matematika:</i> grafikonok, mérés.

<p><i>Ismeretek:</i> Néhány jellemző hazai társulás (táj, életközösség) és állapotuk. A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos átalakulása az emberi gazdálkodás következtében. Tartósan fenntartható gazdálkodás és pusztító beavatkozások hazai példái. A természetvédelem hazai lehetőségei, a biodiverzitás fenntartásának módjai. Az emberi tevékenység életközösségekre gyakorolt hatása, a veszélyeztetettség formái és a védelem lehetőségei.</p>	<p>alkalmazása egy hazai ökológiai rendszer tanulmányozása során.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a Kárpát-medence történeti ökológiája (pl. fokos gazdálkodás, lecsapolás, vízrendezés, szikések, erdőirtás és -telepítés, bányászat, nagyüzemi gazdálkodás). <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> természetleírások (pl. Jókai Mór, Fekete István, Áprily Lajos).</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Biológiai sokféleség, természeti érték, természetvédelem, fenntartható fejlődés.</p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló ismerje a szerveződési szintek összetettségét és felépítését, az összetettségen belüli működési kapcsolatokat. Tekintse ezeket megőrzendő természeti értéknek. Ismerje az emberi és állati közösségekben a meghatározó társas kapcsolatokat biológiai funkcióit. Ismerje egy-két jelentős külföldi és hazai természettudós kutatási eredményeinek lényegét. Legyen képes értelmezni fénymikroszkópos képet a megismerés folyamatában. Használja önálló tanulása során az internet és a könyvtár nyújtotta lehetőségeket. Értse a személyes felelősségét a fertőzések megelőzésében, és tegyen meg mindent a sikeres gyógyulás érdekében. Legyen képes egyszerű kísérleteket elvégezni, megfigyeléseit és tapasztalatait megfogalmazni, leírni. Legyen képes a problémák tudatos azonosítására, megoldására, a hipotézisek megvizsgálására.</p>	

11–12. évfolyam

A technikai (kifutó szakgimnáziumi) biológiatanulás utolsó két évének diszciplináris témakörei a sejtbiológia, az ember szervezettana és élettana, a molekuláris genetika, az evolúció, az ökológia és az emberi viselkedés. E témakörök feldolgozásának középpontjában

az emberi szervezet felépítésének és működésének, az ember testi és lelki egészsége közti kapcsolatnak a megértése áll. Ennek elemzése különböző szerveződési szinteken – sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet –, de azonos céllal történik. Az egyed feletti szintek az ember esetében átvezetnek a társadalmi jelenségek világába. A biológia e téren egyrészt a határterületeket érintve a kapcsolatok fölismeréséhez vezet, másrészt annak elfogadását eredményezi, hogy az emberi társadalom tartósan csak a természeti környezetbe illeszkedve maradhat fenn. A fenntarthatóság, mint cél nem egy kész algoritmus megtanulását igényli – ilyen jelenleg nincs –, hanem a biológiai ismeretek kreatív, átgondolt alkalmazását a társadalmi élet területén is. Az ismereteknek ahhoz a fölismeréshez is el kell vezetniük, hogy az ember testi és lelki egészségét közvetlenül, egyéni szinten is befolyásolja. A tanulás során az elméleti háttér ismerete párosul a természettudományos gondolkodás módszereivel és a vizsgálódáshoz szükséges gyakorlati készségekkel. A témakörök biztosítják a tudás rendszerszerű építését, kapcsolódnak a mindennapi élet problémáihoz. Megjelennek a biológiai szerveződés egymásba épülő szintjei, a különféle élő rendszerek és a közöttük lévő összefüggések. Megismerésük során a tanulók követik az anyag, az energia és az információ átadásának útjait, megfigyelhetik az állandóság és változás jelenségeit. Az ember megismerésekor a tanulók nem csak a testi felépítést, hanem a lelki alkatot, az önismerettel, a tartós és kiegyensúlyozott társas kapcsolatokkal összefüggő biológiai kérdéseket is vizsgálják. Az élettelen és az élő természet kapcsolatába, az életközösségek bioszféra szintjéig követhető felépülésébe és működésébe való bepillantás formálja az egyéni életvitelt, és kialakítja a fenntarthatóságot szolgáló közösségi cselekvésben való aktív részvétel képességét.

Tematikai egység	Sejtjeinkben élünk - A sejt felépítése és működése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A fénymikroszkóppal látható fontosabb sejtalkotók. Állati és növényi sejt megkülönböztetése. A szövet fogalma, típusai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerszemlélet alkalmazása a biológiai szerveződési szintek megkülönböztetések, és egymással való összefüggéseikre. Rendszer és környezet összefüggésének tudatos alkalmazása a sejt felépítésének és működésének magyarázatában. Felépítés és működés közötti összefüggések megértése, a szerkezeti struktúra és a kémiai felépítés összekapcsolása. Anyag, energia és információ fogalmainak alkalmazása a sejtben végbemenő folyamatok értelmezése során. Állandóság, változás és önazonosság értelmezése a sejtben zajló biokémiai folyamatok, valamint az öregedés vonatkozásában. A normális sejtműködés és az emberi egészség közti kapcsolat megfogalmazása.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i>	Fizikai-kémiai folyamatok biológiai szerepének, az élő	<i>Fizika:</i> diffúzió, ozmózis; hő,

<p>A sejt a legkisebb élő egység? Miért van többféle felépítésű és működésű sejt is az élőlényekben? Milyen fizikai-, kémiai hatások befolyásolják a sejtek működését? Milyen kémiai összetétel jellemzi a sejteket? Hogyan megy végbe a sejtekben az anyagok átalakítása? Milyen hatások gátolhatják, veszélyeztethetik a sejtek anyagcseréjét? Miért igényelnek a sejtek energiát? Miben tér el, és miben hasonlít a fény-, illetve kémiai energiát hasznosító sejtek felépítése és működése? Hogyan képesek a szervezet sejtjei összehangolni a működésüket? Hol fordulnak elő sejtálózatok, és mi jellemzi ezeket?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A víz biológiai szempontból fontos jellemzői. A sejtek víztartalma. A környezeti koncentráció hatása. A sejthártya áteresztőképessége, transzportfolyamatok. A sugárzások és az élethelehetőségek közötti összefüggések (fototrófia, UV-védelem). Biogén elemek, nyomelemek. Az élő rendszereket felépítő szerves anyagok fontosabb típusai, sajátos biológiai funkciói. Az enzimműködés lényege. A sejtkárosító hatások főbb típusai, lehetséges forrásaik (nehézfémek, mérgek, maró anyagok, sugárzások, hőhatás).</p>	<p>állapot fizikai feltételeinek, határainak elemzése. Kémiai fölépítés és biológiai funkció összefüggéseinek elemzése megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek során.. A sejten belüli kémiai folyamatok szabályozottságának belátása. Enzimműködés vizsgálata egy elvégzett kísérletben, a folyamat elemzése.</p> <p>Az élő rendszerek energiaszükségletének megértése, a sejtszintű energiaátalakító folyamatok lényegi ismerete, kapcsolatuk belátása.</p> <p>Struktúra és funkció összekapcsolása a sejtszintű folyamatok elemzése során.</p> <p>A szabályozott sejtműködés néhány funkciójának értelmezése a soksejtű szervezeten belül. A sejtek közötti anyag- és információforgalom jelentőségének belátása, példákon keresztül.</p>	<p>hőmérséklet; elektromágneses sugárzás spektruma, energiája; geometriai optika, a lencsék képalkotása; energia fogalma, mértékegysége, formái és átalakíthatósága; potenciál, feszültség.</p> <p><i>Matematika:</i> hossz-, terület-, felszín-, térfogatszámítás; mértékegységek, átváltások; nagyságrendek; halmazok használata, osztályokba sorolás, rendezés.</p> <p><i>Kémia:</i> fontosabb fémes és nem fémes elemek; ionok; szerves vegyületek sajátosságai, csoportjai; kémhatás, pH; oldódás, oldatok koncentrációja, kémiai kötés, katalízis, katalizátor.</p> <p><i>Informatika:</i> az információ fogalma, egysége.</p>
--	---	--

<p>A biológiai folyamatok energetikai összefüggései; a lebontó és a felépítő anyagcsere jellemzői. Az energia elsődleges forrása.</p> <p>A folyamatok alapegyenlete, szakaszai, energia- és anyagmérlege, helye a sejten belül.</p> <p>A sejtmembrán jelforgalmi fehérvéje.</p> <p>A sejtek közötti fizikai kapcsolatok formái.</p> <p>A kémiai kommunikáció lehetősége.</p> <p>A membránfelszín csökkentő és növelő folyamatok szerepe.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Biogén elem, enzim, denaturáció, kicsapódás (koaguláció), anyagcsere (lebontó és felépítő), autotróf, heterotróf, sejtlegzés, erjedés, fotoszintézis, sejtalkotó.	

Tematikai egység	Ételek és életek – A táplálkozás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tápanyag fogalma, típusai, a szervezetben betöltött szerepük. A tápcsatorna fő szakaszai, működése. A táplálkozás alapvető minőségi és mennyiségi szempontjai. Normál testsúly, testsúlyproblémák okai és következményei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A táplálkozás energiaviszonyaival kapcsolatos mennyiségi szemlélet erősítése. Az egészséges táplálkozást szolgáló szokások, értékrendek, gyakorlati készségek erősítése, a kockázati tényezők csökkentése iránti igény felkeltése, az önmagunk iránti felelősség érzésének erősítése. A fontosabb emésztőszervi és anyagcsere betegségekkel kapcsolatos ismeretekre épülő, egészségmegőrzésre irányuló attitűdök, életviteli képességek fejlesztése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért van szükségünk a különféle tápanyagokra? Hogyan függenek össze a sejtekben zajló folyamatok a táplálkozásunkkal?	A táplálkozás szervezet- és sejt szintű folyamatainak összefüggésbe hozása. A nyílt rendszer működésének értelmezése az anyagcsere példáján.	<i>Kémia:</i> Szerves vegyületek, szénhidrátok, zsírok, fehérjék; oldhatóság; fehérjék harmadlagos szerkezete, katalizátor,

<p>Mi történik az elfogyasztott ételekkel a tápcsatornában? Hová kerülnek a bélrendszerből felvett tápanyagok, mi történik velük a szervezetben? Hogyan függ össze a normál testsúly megőrzése a helyes táplálkozással? Milyen okai és következményei lehetnek a túlsúlynak, az elhízásnak, illetve az alultápláltságnak? Milyen minőségi és mennyiségi szempontokat kell figyelembe venni a megfelelő táplálkozás érdekében? Mit jelent az élelmiszer-összetétel és -minőség? Melyek a táplálkozással összefüggő gyakoribb megbetegedések, mit tehetünk a megelőzésük érdekében?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Tápanyagok energiatartalma, kémiai összetétele, jellemzésük módja. A sejt felépítő és lebontó folyamatait jellemző anyagforgalom összefüggése a táplálkozással (főbb szerves anyagcsoportok szerepe, jelentősége az energiabevitelben és az anyagcsere folyamatokban). A tápcsatorna szakaszai és működésük. A fontosabb emésztőenzimek, termelődésük és hatásuk helye. A máj elhelyezkedése és szerepe a szervezet működésében. A tápanyagok szállítási módjai. A normál testsúly. A túlsúly és elhízás következményei, és</p>	<p>A tápcsatorna-szakaszok felépítésének, a bennük végbemenő élettani folyamatok kémiai szintű értelmezése, ennek alapján folyamatelemzés (ábrázolás, ábraelemzés). Egy szerv több funkciójának értelmezése a máj példáján. Az emésztési és a sejtszintű lebontási folyamatok közötti összefüggés felismerése. A normál testsúly megőrzése jelentőségének belátása, a túlsúly és az elhízás kockázatainak felismerése. Életmódhoz igazodó étrend tervezése, ezzel kapcsolatos adatok, táblázatok használatával. Vita a különböző táplálkozási szokások, divatok (pl. vegetarianizmus) előnyeiről és veszélyeiről. Az emésztőszervi fertőzések tüneteinek, valamint a megelőzés, a gyógyulás és a fertőzés terjedésével kapcsolatos teendők összegyűjtése. Liszt- és tejcukor-érzékeny beteg diétás étrendjének összeállítása. A diétahiba veszélyeinek bemutatása. Az epe hatásának modellezése. Az enzimműködés bemutatása egy-egy tápanyag példáján.</p>	<p>aktiválási energia, reakcióhő. Lipidek, szteroidok, koleszterin; glükóz, keményítő; fehérjék elsődleges szerkezete, aminosavak, cellulóz.</p> <p><i>Fizika:</i> diffúzió; tömeg, súly; energia, munka; nyílt rendszer.</p> <p><i>Matematika:</i> átlagérték, szórás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód, egészséges ételek, élelmiszerek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> életvezetés, egészségfejlesztés.</p>
---	--	---

<p>emelkedő kockázatuk.</p> <p>A tápanyagok fajlagos energiatartalma.</p> <p>Az alultápláltság jelei, következményei.</p> <p>A kiegyensúlyozott, változatos étrend jelentősége.</p> <p>Hiánybetegségek lehetséges okai, tünetei.</p> <p>Az emésztőszervi fertőzések leggyakoribb okai. Az ételminőség-higiéncia jelentősége. Ételmiszer-allergia, felszívódási és emésztési rendellenességek. A tartós stressz hatása az emésztőrendszerre. Az emésztőrendszer rosszindulatú daganatos megbetegedéseinek kockázati tényezői.</p> <p>A szájhigiéncia, a rendszeres fogápolás helyes gyakorlata.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, étel, ételminőség (minőség), étrend, tápanyag-energiatartalom, mennyiségi és minőségi éhezés, alapanyagcsere, túlsúly, elhízás, tápcsatorna, emésztőenzim, emésztés, felszívódás, higiénia, allergia.	

Tematikai egység	Jó a levegő? – A légzés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A légutak és a tüdő felépítése, működése és funkciói. A sejt-légzés. A légzőrendszert veszélyeztető környezeti ártalmak és káros szenvedélyek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és a működés közötti kapcsolat értelmezése a légcsere és az öntisztulási képesség magyarázatában, valamint a tüdő léghólyagjainak felépítése és a külső gázcsere-folyamat közötti összefüggés felismerésében. Az egészséges környezettel, életvitellel kapcsolatos gyakorlati készségek, a fontosabb légzőszervi betegségekkel összefüggő ismereteken alapuló, egészségmegőrzésre irányuló attitűdök formálása.	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások, Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Mi a légzés élettani szerepe,	<i>jelenségek,</i> A légzés szervezet- és sejtszintű folyamatainak összefüggésbe hozása.	<i>Kémia:</i> Oxigén; oxidáció, redukció. Fehérjék

<p>hogyan függ össze a légzés a sejtjeinkben zajló folyamatokkal? Hogyan megy végbe a ki- és belégzés folyamata? Hogyan szabályozza a szervezet a légzés teljesítményét? Hogyan és miért változik a be- és kilélegzett levegő összetétele? Mi az összefüggés a légzés és a hangképzés között? Melyek a leggyakoribb légszennyező anyagok és hogyan hatnak az egészségünkre? Melyek a gyakoribb légzőszervi megbetegedések, mit tehetünk a megelőzés érdekében?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Az oxigénfelvétel és a szén-dioxid leadás összefüggése a sejtlegzés biokémiai folyamatával. A légzési teljesítmény és a szervezet energiafelhasználása közötti összefüggés. A felső- és alsó légutak felépítése. A tüdő elhelyezkedése a mellüregben. A ki- és belégzés folyamata, a légcsere biofizikai alapja. Légzőizmok. A légshólyagok felépítése, gázcserre fogalma és feltételei. Külső és belső gázcserrefolyamatok és fizikai hátterük. A légzési gázok szállítási módjai, a hemoglobin szerepe, jelentősége. A vér kémhatása és a szén-dioxid-szint közti összefüggés. A gége felépítése, funkciói. A hangszalagok elhelyezkedése, szerepe, hangadás és hangképzés</p>	<p>A légutak és a tüdő felépítésének, a bennük végbemenő élettani folyamatok elemzése (ábrázolás, ábraelemzés). A légcsere biomechanikai értelmezése egy készített modell alapján. Légzésfunkciók vizsgálat értelmezése A gázcserre, a légzési gázok szállításának, a szervek oxigénellátásának a fizikai- kémiai összefüggéseket figyelembe vevő magyarázata. A gégeműködést bemutató film, vagy ábra elemzése, a működés összekapcsolása a fizikai ismeretekkel. Kísérlet során vizsgált, vagy internetről gyűjtött légszennyezési adatok értelmezése. A dohányzás kockázatainak elemzése.</p>	<p>negyedleges szerkezete, vas és vegyületei, komplex vegyületek; savak, pH, kémhatás: a szén-dioxid oldódása és a szénsav reakciói. <i>Földrajz:</i> a Föld légköre; alapgázok és szennyezők. <i>Fizika:</i> gázok nyomása, áramlása; a hang keletkezése, hangmagasság, hangerő, hangszín. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangok, hangzók, intonáció. <i>Ének- zene:</i> énekhangok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a biztonságos otthon, külső és belső terek; allergén anyagok. <i>Testnevelés és sport:</i> életvezetés, egészségfejlesztés.</p>
--	--	--

<p>biológiai tényezői. Savas gázok, mérgező vegyületek, allergének, szálló por, füst (dohányzás) kockázatai. Néhány gyakori légzőszervi megbetegedés jellegzetes kórképe, a megelőzés és a gyógyítás lehetőségei. A dohányzással összefüggő megbetegedések.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légcsere, gázcsere, légutak, léghólyag, légzési perctérfogat, vitálkapacitás, hemoglobinn, gége, hangszalag, allergia, asztma.	

Tematikai egység	Szívből szívbe – nedvkeringés, belső környezet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A vér összetétele, sejtés alkotói, biológiai szerepe. A keringési rendszer felépítése. Véráramlás, a vérkörök. A szív üregei, szívbillentyűk, szívritmus, pulzus.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerszemlélet fejlesztése a belső környezet és a nedvkeringés biológiai folyamatában, a különböző anyagforgalmi folyamatok egymással való kapcsolatában. Állandóság és változás szempontjainak alkalmazása az anyagáramlás folyamatának értelmezésében. A szív- és érrendszeri betegségek kockázatainak felismerése, a megelőzést lehetővé tévő életmód-elemek iránti igény felkeltése, erősítése, pozitív attitűdök kialakítása. Elsősegélynyújtás és újraélesztésben alapszintű gyakorlottság elérése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért és hogyan keringenek testfolyadékaink? Milyen folyadékok fordulnak elő a szervezetünkben? Mi a kapcsolatuk? Miből áll, hogyan keletkezik, hogyan és miért alvad meg a vér? Hogyan biztosítja a szív a vérkeringés irányát és változó teljesítményét? Mi az erek feladata? Hol és hogyan</p>	<p>A nedvkeringés rendszerszemléletű értelmezése, a testfolyadékok megkülönböztetése és összefüggésük felismerése. A vérvétel, a laboratóriumi vizsgálat és laborelemzés jelentőségének belátása, a fontosabb adatok értelmezése. A véralvadás folyamatának megértése, jelentőségének felismerése, a trombózis</p>	<p><i>Kémia:</i> Oldószer, oldat; molekula polaritás; kolloid rendszerek. Koaguláció; hidratáció; oldatok; ionvegyületek. <i>Fizika:</i> áramlások; sűrűség; nyomás, nyomásmérés; elektromos áram;</p>

<p>tapintható a pulzus, mérhető a vérnyomás? Miért változó a vizelet mennyisége és összetétele? Hogyan függ ez össze a belső környezetünk viszonylagos állandóságával? Melyek a szív és érrendszeri megbetegedések kockázati tényezői, gyakoribb típusai? Mit tehetünk a megelőzésük érdekében? Milyen elsősegélynyújtás alkalmazandó vérzések, szív-működési zavarok vagy keringésleállás esetén? <i>Ismeretek:</i> Folyadéktr fogalma. A vér oldott és sejtes elemei. A vér és a szövetközi nedv, illetve a nyirok keletkezése, összetétele, funkciói. A hajszálerekben zajló anyagáramlás iránya és oka. A véralvadás élettani jelentősége, a folyamat fő lépései és tényezői. A vérrög képződés kockázati tényezői és következményei. A szív fölépítése és működése, kapcsolata a szívizom sajátosságaival. A szívritmus, pulzusszám, pulzustérfogat és perctérfogat összefüggése. Értípusok, felépítésük, funkciójuk. A vénás keringést segítő tényezők. A véreloszlás szabályozása. A vérnyomás fogalma, mérése, normál értékei. A homeosztázis értelmezése a folyadékterek összetételének példáján. A vese szervi felépítése,</p>	<p>betegségekkel való összefüggésbe hozása. Az érrendszer és a szív felépítése, valamint a bennük végbemenő élettani folyamatok összekapcsolásán alapuló folyamatelemzés (ábrázolás, ábraelemzés). Körfolyamat értelmezése a szívciklus példáján. Vérnyomásmérés osztálytársakon; statisztikai átlag számolása és az eredmények ábrázolása. A vese felépítése és a benne végbemenő élettani folyamatok összefüggésbe hozásán alapuló folyamatelemzés (ábrázolás, ábraelemzés). A szív- és érrendszeri betegségekkel összefüggő ismeretek alapján következtetések levonása az egészségmegőrzésre irányuló életvitelt illetően. Szív-tüdő készítmény vizsgálata, működésének elemzése Elsősegély-nyújtási teendők gyakorlása a vizsgált sérülések és rosszulletek esetében (pl. újraélesztés).</p>	<p>diffúzió, ozmózis. <i>Testnevelés és sport:</i> életvezetés, egészségfejlesztés; <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család, háztartás; egészséges életmód; baleseti veszélyek, kockázatok.</p>
---	--	--

<p>a vesetestecke felépítése és működése. A vízvisszaszívás mértékének szabályozása. Ionháztartás zavara, kiszáradás, rehidráció.</p> <p>A leggyakoribb szív- és érrendszeri betegségek tünetei, kialakulásának okai. Kockázatot jelentő élettani jellemzők. Az érrendszer állapota és az életmód közötti összefüggés.</p> <p>Vérzéstípusok és ellátásuk. A fertőtlenítés fontossága. A szívinfarktus előjelei, teendők a felismerés esetén. Az alapvető újraélesztési protokoll.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Folyadékter, vér, nyirok, véralvadás, trombózis, artéria, véna, kapillaris, vércső, kamra, pitvar, szívbillentyű, szív ciklus, perctérfogat, vérnyomás, homeosztázis, újraélesztés.</p>	

Tematikai egység	Erő és ügyesség - mozgás és testalkat		Órakeret 8 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A csont szöveti szerkezete, csontok kapcsolódási módjai. Az emberi csontváz fő elemei. A mozgás és az egészség közötti alapvető összefüggések. A mozgásszegény életmód egészségkárosító hatása.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A felépítés és a működés kapcsolatának különböző megjelenése az emberi mozgás szervrendszerében.</p> <p>Állandóság és változás szemléleti alkalmazása az izomösszehúzó, az izommozgás és a mozgásképesség fejlődése esetében.</p> <p>A rendszeres testmozgás élettani hatásának ismeretén alapuló tudatos életmódra való törekvés alakítása.</p> <p>A testképen alapuló önel fogadás erősítése, a testmódosítás különféle módjaival összefüggő értéktudat, érvelési és döntési képesség fejlesztése.</p>		
<p>Problémák, gyakorlati ismeretek</p>	<p>jelenségek, alkalmazások,</p> <p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Problémák, gyakorlati alkalmazások: Miben hasonlít és miben tér el testfelépítésünk az</p>	<p>jelenségek,</p> <p>Evolúciós szemlélet alkalmazása az emberi mozgásképesség eredetének, jellegének magyarázatában.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> testbeszéd, arcjáték.</p>	

<p>emberszabású majmokétól? Mi a különbségek oka? Hogyan fejlődik, változik a mozgásunk a magzati élettől az idős korig? Hogyan kapcsolódnak egységes rendszerré a csontjaink? Milyen a csont összetétele, szöveti és szerkezeti felépítése? Mi a magyarázata az izom összehúzódnási képességének? Milyen mechanikai elvek alapján írható le az izommozgás? Hogyan alakul ki az egyes testrészek mozgásképessége? Mi az oka az izomfáradtságnak? Milyen mozgásszervi sérülések fordulhatnak elő? Hogyan előzhető meg és milyen elsősegély alkalmazható? Milyen életmóddal őrizhető meg a mozgásképesség? Hogyan előzhető meg a mozgásszervi megbetegedések? Hogyan növelhető a fizikai teljesítőképesség? Milyen kép él bennünk a testünkről? Hogyan változott a szépségideál a múltban, és mi határozza meg a jelenben? El tudjuk-e fogadni a saját testünket? Hogyan módosítható a test megjelenése, formája?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A két lábon járás testi következményei. A kéz és a koponya jellegzetességei. A mozgás szerepe az emberi kommunikációban. A magzatra jellemző mozgások.</p>	<p>Érvek gyűjtése a helyes testtartás fontosságáról. Változás és fejlődés értelmezése az egyén mozgásképességével összefüggésben, a folyamat főbb lépéseinek meghatározása. A testi képességek, adottságok és a munkavégzés, munkaformák összefüggésének tudatosabb értelmezése. A csontok mechanikai szerkezete, kémiai összetétele és biológiai funkciója közötti összefüggésekkel kapcsolatos kísérletek elvégzése. Példák a különböző csontkapcsolatokra. A csontok egymással és az izmokkal való kapcsolódási módjainak összefüggésbe hozása a mozgásképességgel. Az izomzat hierarchikus felépítésének belátása, a rendszerszerűség felismerése. A molekuláris, szöveti-, szerv- és szervezetszintű működések összefüggésbe hozása. Ennek során a mechanikai elvek, biomechanikai és biokémiai szemlélet alkalmazása. Elsősegélynyújtás különböző típusú mozgásszervi sérülések esetén. A mozgásszegény életmód egészségkárosító hatásainak felismerésén alapuló, rendszeres,</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> A helyes testtartás szerepe az énkép és testkép kialakításában; mozgáskultúra; prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés; a fittség jellemzői. Mozgáskultúra; életvezetés, egészségfejlesztés; energiabefektetés tudatossága. Gerincvédelem. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Eszközhasználat. Generációs kapcsolatok a családban. Család, háztartás; egészséges életmód; tárgyi kultúra, termelés; közlekedés. Testi veszélyek, kockázatok. <i>Művészetek:</i> az emberábrázolás, az életkorok megjelenítése. <i>Fizika:</i> sűrűség, szilárdság, rugalmasság; erő, munka, energia; egyszerű gépek. <i>Kémia:</i> kalcium és vegyületei, fehérjék. A víz; kolloid állapot.</p>
--	--	---

<p>Az újszülött öröklött mozgási reflexei. A csecsemő és a kisgyermek mozgásában bekövetkező változások (átfordulás, mászás, ülés, járás, kézhasználat). Az öregedéssel járó mozgásképesség változások és az életmód összefüggése.</p> <p>A csont szilárdsága és rugalmassága, a kémiai összetétel és a szöveti-, szervi felépítés főbb jellemzői. A csontok formai típusai. A csontok kapcsolódási formái. A végtagok és függesztő elemeik, a gerincoszlop és a bordák, a koponya fontosabb csontjai.</p> <p>A vázizmok összehúzódnási képességének magyarázata, a molekuláris struktúra felépítése és működése. Az izmok hierarchikus felépítése. A hajlító és feszítő izmok működése néhány példán, az izmok csontokhoz tapadásának módja.</p> <p>Emelő elv érvényesülése. A mozgás idegi szabályozása. Az izomerő és munka értelmezése.</p> <p>Sérülések típusai (rándulás, ficam, húzódás, szakadás, törés).</p> <p>Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek. A bemelegítés, erősítés, nyújtás biológia alapjai, fontossága.</p> <p>Szűrővizsgálatok lehetősége, fontossága.</p> <p>A mozgásszegény életmód káros következményei. A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet összefüggései.</p> <p>Az edzés és a fizikai teljesítmény</p>	<p>életmódszerű testmozgás. Az önvizsgálatok és rendszeres szűrővizsgálatok fontosságának belátása.</p> <p>Az edzettség, fittség állapotának biológiai leírása, vizsgálata egyszerű mérésekkel, ezek értékelése.</p> <p>Csontok fizikai szerkezetének és kémiai összetételének vizsgálata.</p> <p>Érvelés a táplálékkiegészítők, teljesítménynövelők használatával kapcsolatban (előnyök, hátrányok, veszélyek).</p> <p>Érvek gyűjtése a testképre ható divatok veszélyeiről.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Emberábrázolás és változásai; szimmetriák, arányok. Reklámok.</p>
--	---	---

<p>összefüggése. A versenysporttal, különféle sportágakkal járó terhelés hatása a mozgás szervrendszerére.</p> <p>A sporttal, testépítéssel elérhető alakformálás lehetőségei, szélsőségei.</p> <p>Az énkép összefüggése a test fejlődésével, külső képével.</p> <p>Testkép és lelki egyensúly összefüggése. Ideálok és változásuk. Táplálkozási zavarok.</p> <p>Az öltözködés, a divat szerepe.</p> <p>A plasztikai sebészet módszerei, hatásaik, mellékhatásaik és veszélyeik.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Izület, függesztő öv, csontsűrűség, vázizom, ín, szalag, bemelegítés, nyújtás, izomösszehúzóadás.	

Tematikai egység	Elválaszt és összeköt - A bőr		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A hámszövet alapvető jellemzői, csoportjai. A bőr felépítése, főbb funkciói. Gyakoribb bőrsérülések és ellátásuk. Higiéniai alapismeretek, a bőrápolás szempontjai és módjai.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A bőr felépítése és működése közötti összefüggések alkalmazása magyarázatokban. Állandóság és változás megfigyelése, értelmezése a bőr állapotával, fejlődésével és egészségével összefüggésben. A személyi higiéné biztosításával, a bőr ápolásával és egészségmegőrzésével kapcsolatos életviteli és gyakorlati készségek fejlesztése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Milyen feladatokat lát el a bőrünk? Hogyan épül föl? Mit jelez a bőr testünk állapotából?</p> <p>Mi alakítja ki a bőr alapszínét?</p> <p>Milyen bőrszín változatok jellemzőek az emberi fajra?</p> <p>Hogyan jelenik meg a biológiai sokféleség az emberi faj testi</p>	<p>A bőr funkcióinak és felépítésének kapcsolata a szervezetszintű működésekkel – hőszabályozás elemzése.</p> <p>Az emberi faj bőrszínkálájának a biológiai sokféleség részeként való értelmezése.</p> <p>Képek gyűjtése a különböző</p>	<p>Fizika:</p> <p>hő, hőterjedés, párolgás; elektromágneses sugárzások spektruma, UV-sugárzás, dózis.</p> <p>Kémia:</p> <p>zsírok, kémhatás; mosó- és tisztítószerek.</p>	

<p>jellemzőinek esetében? Hogyan ápolhatjuk a bőrünket? Melyek a bőr gyakoribb megbetegedései, melyek ezek kockázati tényezői, mit tehetünk a megelőzés érdekében?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A bőr funkciói, rétegei, szöveti felépítésük, függelékei, mirigyei, receptorai. Az erek, a zsírszövet és a mirigyek szerepe a hőszabályozásban. Bőrflóra, pattanás, mitesszer, hámlás. A bőr regenerációja, sebgyógyulás. Bőrpigment, melanin. Éghajlati alkalmazkodás és bőrszín összefüggése. A napozás hatása, veszélyei, átmeneti barnulás. Az emberi rasszok jellemző testi jellegei. A testi jellegek népcsoporton belüli eltérései, átlagértékek és szélsőségek. A bőr higiéniája (rendszeres tisztálkodás, sérülések fertőtlenítése). Kiszáradás elleni védelem, táplálás. Bőrrallergia okai, tünetei. A napsugárzás (UV) károsító hatása, a bőrrák felismerhetősége, veszélyessége. A szolárium- használat kockázatai. Más szervrendszerek betegségeire utaló jelek a bőrön.</p>	<p>bőrbetegségekről, tünetek felismerése. Érvék gyűjtése a szűrővizsgálatok, illetve az önvizsgálat fontosságáról. Kozmetikumok összetételének vizsgálata és kapcsolatba hozása a bőr felépítésével és működésével.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> higiéniai ismeretek tudatos alkalmazása; prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés. <i>Matematika:</i> szimmetria; alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség. <i>Vizuális kultúra:</i> formák arányviszonyai. <i>Földrajz:</i> kontinensek földrajza, népek, népcsoportok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hám, irha, bőralja, szőrtüsző, verejtékmirigy, faggyúmirigy, pigment, bőrszín, érző idegvégződés, bőrrallergia.	

Tematikai egység	Védelmi vonalaink - Az immunrendszer	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A vér összetétele, az egyes alkotók szerepe. Belső környezet fogalma.	

	Baktérium, vírus fogalma, megkülönböztetése. Fertőzés, járvány fogalma. Antibiotikumok hatása, jelentősége. Hormon fogalma, a hormonális szabályozás elvi alapjai (a vércukorszint szabályozása).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerszemlélet alkalmazása az immunrendszer és a szervezet egészének viszonyára, valamint az immunrendszer komplexitásának belátására. Az oksági gondolkodás fejlesztése az immunrendszer működését feltáró kísérletek értelmezése során. Az ismereteken alapuló döntéshozatali és cselekvési képesség fejlesztése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Miért van szükségünk biológiai „önvédelemre”? Mit jelent az önazonosság, és mi veszélyezteti ennek megőrzését?</p> <p>Hogyan győzi le szervezetünk a fertőzéseket? Miért következhet be az átültetett szervek kilökődése?</p> <p>Mi a magyarázata a védőoltások hatékonyságának? Milyen betegségeket sikerült leküzdeni, vagy visszaszorítani ezen a módon?</p> <p>Mi gyengíti, és mi erősíti immunrendszerünket? Milyen következménye lehet a meggyengült immunvédelemnek?</p> <p><i>Ismeretek:</i></p> <p>Kórokozó, fertőző és megbetegítő képesség, helyi és világmjárvány. A kórokozók által okozott lehetséges hatások. A saját sejtek meghibásodásának veszélye. A veleszületett és a szerzett immunitás. A nyiroksejtek típusai és funkciói. Az immunválasz szabályozása.</p>	<p>Az immunrendszer működését feltáró kísérletek és az arra adott magyarázatok értelmezése. Alapvető közegészségügyi és járványtani ismeretek alapján valós helyzetek elemzése, cselekvési lehetőségek mérlegelése.</p> <p>Az információ értelmezése a saját-idegen felismerési mechanizmusokban. A veleszületett, természetes védekezőképesség, valamint a szerzett, specifikus immunitás megkülönböztetése.</p> <p>A szervátültetéssel kapcsolatos vélemények, magatartásformák azonosítása, összevetése.</p> <p>A védőoltások indokoltságának értelmezése.</p> <p>A testi és lelki egészség közötti összefüggés belátása, biológiai magyarázata. A tartós stressz kezelésével összefüggő, egészségmegőrzést szolgáló életviteli és gyakorlati lehetőségek megismerése, összevetése a saját életmóddal.</p>	<p><i>Kémia:</i></p> <p>fehérjék harmadlagos szerkezete; cukrok, poliszacharidok, lipidek.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család, háztartás; egészséges életmód; egészségügyi intézmények, hatóságok.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra; prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés.</p>

<p>Vércsoportok, vérártömlesztés, Rh-összeférhetetlenség, szervátültetés.</p> <p>A kórokozók hatása és a védekezés lehetősége (Semmelweis, Pasteur). Passzív és aktív immunizálás. Gyakoribb védőoltások, az immunizálás közegészségügyi szerepe.</p> <p>Az immunrendszer és a lelki állapot közötti összefüggés. A tartós, nem kontrollált stressz és a gyógyszerek hatása az immunrendszerre. A rákos megbetegedések és az immunrendszer gyengülése közötti összefüggések. Az immunrendszer rosszindulatú megbetegedése. Az allergia és az asztma immunológiai háttere. Autoimmun betegség.</p>	<p>Vér(csoport)vizsgálatok eredményének megfigyelése, értelmezése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Fertőzés, járvány, veleszületett immunitás, szerzett (specifikus) immunitás, antigén, antigén felismerés, antitest (immunglobulin), nyiroksejt (limfocita), Rh és ABO vércsoportrendszer, védőoltás, immunizálás, immunológiai memória.</p>	

Tematikai egység	A vérünkben van? – A hormonális szabályozás		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Vezérlés és szabályozás fogalma. A mirigy fogalma, típusai. A vérkeringés, érhálózat, vér összetétele. A hormon fogalma, a hormonális szabályozás elvi alapjai (vércukorszint szabályozása). A stressz biológiai értelmezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az absztrakt gondolkodás fejlesztése az életfolyamatok szabályozásáról és vezérléséről alkotott modell általánosításával, az idegi és hormonális szabályozás közötti hasonlóságok és különbségek, valamint az egységes (neuroendokrin) rendszerbe kapcsolódás felismerése során.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Milyen sajátosságai vannak a kémiai jelátvitelnek a</p>	<p>A hormonhatás specifikusságának megértése, a hormon-receptor kapcsolódás jelentőségének felismerése.</p>	<p><i>Kémia:</i></p> <p>lipidek, szteroidok; peptidek; glükóz, glikogén; jód, komplex</p>	

<p>szabályozásban? Milyen anyagok a hormonok, mi jellemzi termelődésüket, szállításukat és hatásukat? Milyen kapcsolat van az idegi és a hormonális szabályozás között? Mi jellemzi munkamegosztásukat? Melyek a szervezet belső egyensúlyára ható legfontosabb hormonok, hol termelődnek, és mi a hatásuk? Mely rendellenességek, betegségek vezethetők vissza valamely hormonális zavarra? Mi a kapcsolat a teljesítményfokozó szerek és a hormonrendszer között? Jár-e valamilyen veszéllyel ezek alkalmazása?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A kémiai jelátvitel jellemzői. Belső elválasztású mirigy. Hormon és receptor összefüggése, specifikus hatás. A folyamatba való beavatkozás lehetősége. A hipofízis-hipotalamusz-rendszer felépítése és működése. A hormonális szabályozás hierarchikus felépítése. Az idegrendszeri ellenőrzés érvényesülése. A hormonhatás időbeli jellemzői. Példák a központi idegrendszerben termelődő hormonok hatásaira (szorongás, eufória). A vércukorszint szabályozásában résztvevő mirigyek és hormonjaik, a szabályozás mechanizmusa. A</p>	<p>A szabályozás és vezérlés fogalmának elmélyítése a hormonális működés példáján. Az idegi és hormonális szabályozás összehangoltságának megértése a hipotalamusz-hipofízis-rendszer felépítése és működése alapján. Hormonzavarokkal összefüggő kórképek vizsgálata, a kockázatok és megelőzési lehetőségek felismerése, következtetések levonása. Érvelés a teljesítményfokozó és izomtömeg-növelő szerek használata ellen.</p>	<p>vegyületek; kalcium és vegyületei. <i>Testnevelés és sport:</i> prevenció, egészségvédelem, teljesítményfokozó szerek veszélyei.</p>
--	---	---

<p>tiroxin és az adrenalin hatása. A cukorbetegség kockázati tényezői, felismerése, lehetséges következményei és kezelése. Növekedési rendellenességek. Pajzsmirigy betegségek. Hormonok, hormonhatású szerek a környezetünkben, lehetséges veszélyek. A hormonális dopping módszerei, veszélyei.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hormon, receptor, belső elválasztású mirigy, szteroid, hipotalamusz, agyalapi mirigy-, pajzsmirigy-, hasnyálmirigy-, mellékvese-hormonok.	

Tematikai egység	Harcolj vagy fuss! - Az idegrendszer		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az idegsejt és az idegszövet felépítése és működése. Elemi idegi folyamatok. Az idegi szabályozás alapelve. Környéki és központi idegrendszer megkülönböztetése. A reflex fogalma. A szem és a fül felépítése. Az idegműködések befolyásoló, tudatmódosító szerek veszélyei.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerszemlélet alkalmazása a szabályozott állapot biológiai értelmezésében. Rendszer és környezet kapcsolatán alapuló szemléletmódok alkalmazása az érzékelés és a szabályozottság magyarázatában. A tudatmódosító, függőséget okozó szerekkel szembeni elutasító magatartás erősítése.		
Problémák, gyakorlati ismeretek, jelenségek, alkalmazások	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miben különbözik az idegsejt felépítése és működése a többi sejtétől? Hogyan képes a szervezet beállítani belső állapotának életfontosságú jellemzőit? Hogyan képes válaszolni az idegrendszer a külső és belső ingerekre? Hogyan állítják elő és továbbítják az idegsejtek a</p>	<p>A szabályozás és vezérlés fogalmainak alkalmazása az idegrendszer működésének magyarázatakor. Állandóság és változás szempontjain alapuló folyamatlevezés és magyarázat. A jel fizikai, kémiai és biológiai értelmezése. A környezetben előforduló, az élőlények számára adekvát</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> A személyes környezetre ható technológiák; baleseti veszélyek, kockázatok. <i>Fizika:</i> elektromosság, töltéshordozó; potenciál, feszültség; polarizáció,</p>	

<p>jeleket? Mi az oka az idegrendszer belső aktivitásának?</p> <p>Mi a gerincvelő szerepe az idegi szabályozásban?</p> <p>Melyek az emberi érzékelés területei? Milyen közös és egyedi sajátosságok jellemzik érzékszerveinket? Mit tehetünk, érzékelési képességeink megőrzése érdekében?</p> <p>Milyen szabályozó rendszerek őrködnek létfenntartó életműködéseink felett?</p> <p>Hogyan alkalmazkodik szervezetünk a testi és lelki terheléshez?</p> <p>Mi történik pihenés, feltöltődés során?</p> <p>Hogyan szerveződik az emberi agy? Hogyan születnek érzelmeink, gondolataink? Hol és hogyan őrizzük emlékeinket, tanult képességeinket?</p> <p>Melyek az idegrendszert érintő fontosabb rendellenességek, megbetegedések? Mit tehetünk megelőzésük érdekében?</p> <p><i>Ismeretek:</i></p> <p>A szabályozókör fogalma, elemei. A negatív visszacsatolás működési elve, biológiai szerepe. Egy példa ismerete.</p> <p>Az idegsejt felépítése. A nyugalmi potenciál tényezői, értéke. Akciós potenciál kialakulása, terjedése.</p> <p>Az idegsejtek közötti kölcsönhatások formái és jelentőségük. A szinapszisok működésére ható anyagok. Az</p>	<p>hatások, energiaformák azonosítása, az inger fogalmának értelmezése.</p> <p>Reflextípusok megkülönböztetése, a reflexkör felépítése és működése közötti kapcsolat értelmezése. Elvégzett reflexvizsgálat értelmezése.</p> <p>A környezetben előforduló, az élőlények számára adekvát hatások, energiaformák azonosítása, az inger fogalmának értelmezése.</p> <p>Az érzékszervek felépítése és működése közötti összefüggés elemzése.</p> <p>Elvégzett érzékelés-élettani kísérletek értelmezése.</p> <p>Szomatikus és vegetatív szabályozás megkülönböztetése, a vegetatív szabályozás néhány területének, módjának és funkciójának értelmezése. A szabályozás elemzése példákon.</p> <p>Felépítés és működés kapcsolatba hozása, a rendszerszerűség felismerése és magyarázata.</p> <p>A gyakoribb idegrendszeri megbetegedések azonosítása jellegzetes tüneteik alapján.</p>	<p>elektromágneses sugárzások; hő, hőmérséklet; látható fény, domború lencse képzőhatása, törésmutató; rezgések és hullámok, hullámtípusok, hullámjelenségek, hullámhossz és frekvencia; mágnesség, rezonancia; röntgensugárzás.</p> <p><i>Kémia:</i></p> <p>a molekulák szerkezete, energia- és információtartalma.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>Motoros képességek; Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés.</p>
--	--	---

<p>idegsejtek aktivitásának belső ritmusa (biológiai órák).</p> <p>A gerincvelő felépítése, kapcsolatai, funkciói. Szomatikus és vegetatív gerincvelői reflexek. Az inger fogalma, típusai. A receptor funkciói. A szem felépítése, a látás folyamata, jellemzői. Alkalmazkodás a változó távolsághoz és fényerőhöz. A fül felépítése, a hallás és egyensúlyozás folyamata. A kémiai érzékelés (szaglás, ízlelés). Észlelés és érzékelés különbsége, az agy szerepe az érzékelésben.</p> <p>Szemhibák és látásjavító eszközök, módszerek. A halláskárosodás kockázatai. Zajártalom. Az érzékszervek vizsgálati módszerei.</p> <p>Vegetatív szabályozás fogalma, funkciója, szabályozási területei. Szimpatikus és paraszimpatikus működés. Egy vegetatív működés szabályozásának példája (pl. légzés).</p> <p>Az agy részei. Agyidegek. Az agykéreg komplexitása, sejthálózatok, kéreg alatti magvak, fehér állomány. Az értelmi és érzelmi működés, a memória. Éberség és alvás ritmusa, az ingerek változatosságának szerepe.</p> <p>Az agy vizsgálati módszerei.</p> <p>Idegrendszeri sérülések okai, gyakoribb esetei és következményei (ideg-, gerinc-, agysérülés). Fejlődési rendellenességek,</p>		
---	--	--

fogyatékoság. Fertőzések. Agyi keringési zavarok. Parkinson-kór, Alzheimer-kór, prionbetegség.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vezérlés, szabályozás, negatív visszacsatolás, idegsejt (neuron), akciós potenciál, ingerküszöb, szinapszis, reflexkör, szomatikus és vegetatív idegrendszer, szimpatikus és paraszimpatikus működés, érzékelés, érzékszerv, nagyagy, kisagy, agytörzs, agykéreg, dúc, mag, ideg, pálya, szürkeállomány, fehérállomány.	

Tematikai egység	Nemzedékről nemzedékre - Az öröklődés törvényei		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A faj, a környezet (környezeti tényező) fogalma. Az ivaros szaporodás genetikai lényege. Vércsoport-antigének.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az információ-kifejeződés folyamatainak megértése az élővilágban. A tudományos gondolkodás mindennapi életben való hasznosságának belátása, a módszerek tudatos alkalmazása. A problémák tudatos azonosítása, feltevések megvizsgálása. A véletlen szerepének és a valószínűség fogalmának alkalmazása.		
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Öröklődnek-e a szerzett tulajdonságok? Mi magyarázza az öröklött tulajdonságok megjelenését vagy eltűnését? Milyen mértékben befolyásolhatja a környezet vagy a nevelés az öröklött jellegek megnyilvánulását? Mi az oka és jelentősége biológiai sokféleségünknek?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Mendel szemléletmódja (a gén mint szerkezet nélküli egység), módszere, eredményei. Allélkölcsonhatások (dominancia). Példák emberi tulajdonságok öröklődésére.</p>	<p><i>jelenségek,</i> Mendel módszereinek, eredményeinek és ezek érvényességi körének értelmezése. Öröklött jelleg megjelenésének számszerű megadása (az öröklésmenet ismeretében). Következtetés allélkölcsonhatásra (az eloszlás ismeretében). Családfa elemzése. Ikvizsgálatok értelmezése. Kockázati tényező és elővigyázatosság értelmezése genetikai példán. Minőségi és mennyiségi jelleg megkülönböztetése. Mennyiségi eloszlás grafikus megjelenítésének értelmezése.</p>	<p><i>Matematika:</i> valószínűség, eloszlás. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> példák az emberi élet értékére (Teiresziasz, Oidiposz). <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> termékeny félhold – az állat- és növénynevelés történelmi szerepe, helyszínei.</p>	

<p>A beltenyésztés és kockázata (állattenyésztés, természetvédelem, rokonházasság veszélye). Példák hajlamok öröklésére. Kockázati tényezők és gének kölcsönhatása. Az egyén és a társadalom együttélése öröklött hiányokkal (diéta). A genetikai sokféleség jellemzése (allélszám) és biológiai szerepe (nemesítés, az alkalmazkodás lehetősége). A környezet hatása mennyiségi jellegek öröklésére, sok gén – egy tulajdonság kapcsolat.</p>		
<p>1.1.1.1.1. Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gén, allél, domináns, recesszív, homo- és heterozigóta, hajlam, beltenyésztés, genetikai sokféleség (diverzitás).</p>	

Tematikai egység	Megfejthető üzenetek - Molekuláris genetika		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	<p>A fehérjék szerkezete. Katalízis. Az öröklődés törvényei (Mendel). A sejt fölépítése.</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tudományos gondolkodás mindennapi életben való hasznosságának belátása, a módszerek tudatos alkalmazása. Vizsgálati módszerek, tudományos eredmények és ezek érvényességi körének értelmezése. Az orvoshoz fordulás céljának, helyes időzítésének megértése. Az érveken alapuló vitakultúra fejlesztése, a felelős állásfoglalás iránti igény felkeltése.</p>		
Problémák, gyakorlati ismeretek	<p>jelenségek, alkalmazások,</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Mi magyarázza tulajdonságok csoportjainak öröklését? Miből vannak, hol vannak és hogyan működnek a gének? Mi</p>	<p><i>jelenségek, alkalmazások:</i> együttes</p>	<p>Az osztódások szerepének értelmezése a testi és ivarsejtek létrejöttében és a genetikai sokféleség fenntartásában. A nukleinsavak örökítő szerepének bizonyítása. Kodon-szótár használata.</p>	<p><i>Kémia:</i> Cukrok, foszforsav, kondenzáció. A fehérjék fölépítése. <i>Fizika:</i> elektromágneses és</p>

<p>rögzíti bennük az információt? Mi a szerepe a szexualitásnak a faj szempontjából (összehasonlítva az ivartalan szaporodással)? Hogyan alkalmazkodik az élő rendszer (sejt, szervezet) a környezethez? Hogyan lesz a megtermékenyített petesejtből ember? Mi dönti el, hogy mely gének, mikor és meddig működnek? Mi hangolja össze sejtjeink génműködését? Miért jönnek létre daganatos megbetegedések? Miért fejlődünk, öregszünk, és miért halunk meg? Hogyan, miért és milyen mértékben avatkozhat bele az ember a genom működésébe? Miben segíthet a számítógép használata a génműködés megértésében, a személyre szabott gyógyításban, a múlt feltárásában?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A genetikai kapcsoltság és oka (kromoszómák). A számtartó és a számfelező osztódás; a sejtciklus. A nukleinsavak alapfölépítése. A vírusok szaporodása, vírus okozta betegségek. Testi és ivari kromoszómák, az ivari kromoszómákhoz kötött öröklés jellemzői. A DNS megkettőződése, információáramlás a fehérjék</p>	<p>Génmutáció következményének értelmezése kodon-szótár segítségével. Szabályozott génműködés értelmezése ábra alapján. Daganatra utaló jelek fölismerése. Sebkezelés elsajátítása. Az érvek és ellenérvek összevetése. Információforrások kritikus értékelése.</p>	<p>radioaktív sugárzások típusai. <i>Magyar nyelv és irodalom;</i> <i>mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Fejlődés, öregedés és halál témái. Tudományos-fantasztikus témakörök. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Hiroshima, Bhopal, Csernobil – környezeti katasztrófák. <i>Etika:</i> a tudományos eredmények alkalmazásaival kapcsolatos dilemmák.</p>
--	--	---

<p>szintézise során (gén > fehérje > jelleg).</p> <p>A mutációk típusai, gyakoriságuk, lehetséges hatásaik, mutagén tényezők (sugárzás, vegyületek). Mutagén hatások kerülésének, illetve mérséklésének módjai.</p> <p>Példa a génműködés szabályozottságára. A szabályozott működés zavara (daganatos betegségek). Az őssejtek lehetséges felhasználása. A környezeti tényezők génmódosító hatásai (epigenetika).</p> <p>Tartós károsodás (szövetelhalás) és regeneráció. Az öregedés lehetséges okai.</p> <p>A géntechnológia lehetőségei, kockázatai és néhány alkalmazása (genetikailag módosított élőlények, génterápia). A genomika céljai.</p>		
1.1.1.1.2. Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kapcsoltság, kromoszóma (testi, ivari), mitózis, meiózis, mutáció, differenciálódás, őssejt, transzgén, GMO, genomika.	

Tematikai egység	Új kezdetek - Szaporodás, szexualitás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Genetika: mitózis és meiózis, nemi kromoszómák. Élettan: hormonok hatásmechanizmusa, visszacsatolások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vezéreltség, szabályozottság általános mechanizmusainak megértése a szaporodás és az öröklődés kapcsolatainak példáján.</p> <p>Az egyirányú és a körfolyamatok közti különbség megértése a nemi működések példáján.</p> <p>A felelős párkapcsolatok gyakorlását és a pályaválasztást segítő önismeret fejlesztése.</p>	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások	Fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok

<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Mi magyarázza az ivaros úton létrejött utódok sokféleségét, az ivarsejtek és az ivarsejteket létrehozó egyedek különbségeit, a férfi és nő biológiailag eltérő jellemzőit?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Ivaros és ivartalan szaporodásformák az élővilágban. Klónozás. Kromoszomális, elődleges és másodlagos nemi jellegek. A férfi és női ivarsejtek, ivarszervek felépítése, működése, a nemi működések szabályozása. Fogamzásgátlás. Családtervezés és lehetőségei. A megtermékenyülés, a méhen belüli élet fő jellemzői. A magzati élet védelme. Születés. A születés utáni élet fő szakaszainak biológiai jellemzői.</p>	<p>Az ivartalan és az ivaros szaporodás összehasonlító jellemzése. Az ivarsejtek összevetése. A ciklikus működések megértése. A családtervezés lehetőségei kapcsán érvek és tények megbeszélése.</p> <p>Filmek, folyamatábrák, makettek értelmezése.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; magyar nyelv és irodalom; technika, életvitel és gyakorlat:</i> A nemi különbségeket kiemelő, illetve az azokat elfedő szokások, öltözetek. A szerelem és szexualitás, a család és születés, a gyermekkor és serdülés mint irodalmi téma.</p> <p><i>Etika:</i> az egyén szabadsága és felelőssége.</p>
<p>1.1.1.1.3. Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ivartalan és ivaros szaporodás (szexualitás), klónozás, tüsző, sárgatest, tüszőserkentő és tüszőhormon (ösztrogén), sárgatestserkentő és sárgatest-hormon (progeszteron), hím nemi hormon (tesztoszteron), ovuláció, menstruáció, megtermékenyülés, beágyazódás, magzat, méhlepény.</p>	

Tematikai egység	Az élet lehetőségei	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Nyílt és zárt rendszer. A sejt felépítő és lebontó folyamatai. A genetikai információ működése és átadása. Életkritériumok. A globális anyagforgalom és energiaáramlás jellemzői.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerfogalom általánosítása, a vezéreltség, szabályozottság általános mechanizmusainak mélyebb megértése. A hierarchia és a hálózatosság következményeinek elemzése élő rendszerekben.	

Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért alkalmas a Földünk az élet kialakulásra? Lehet-e élet más bolygókon? Mennyire különleges, egyedülálló bolygó a Föld? Véletlenül ilyen, vagy maga is homeosztatisz rendszer?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Az élet kialakulásának, a Föld különleges helyzetének kérdése (őslégkör, szerves molekulák és önszerveződő struktúrák). A Gaia-elmélet lényege.</p>	<p><i>jelenségek,</i></p>	<p>Rendszer-környezet kölcsönhatások elemzése. Az ellentétes nézetek, érvek összevetése. A földi légkörre vonatkozó adatok értelmezése. A környezettudatosság értelmezése a Gaia-elmélet alapján. Miller kísérletének értelmezése.</p>	<p><i>Fizika:</i> rendezettség és rendezetlenség, a folyamatok iránya.</p> <p><i>Informatika:</i> információ</p> <p><i>Etika:</i> az ember helye, szerepe.</p> <p><i>Földrajz:</i> A Naprendszer fölépítése. A Föld mágneses tere. A Hold szerepe. A lemeztektonikai mozgások feltétele.</p>
1.1.1.1.4. Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyílt rendszer, rendezettség, önszervező reakció, redukáló/oxidáló légkör.		

Tematikai egység	Kibontakozás - a biológiai evolúció	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Élőlények és élőlénycsoportok alkalmazkodása környezetükhöz. Az alkalmazkodások evolúciós értelmezése. A fejlődés jellemzői az egyéni életben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Módszerek, tudományos eredmények és ezek érvényességi körének elemzése. A tudománytörténeti folyamatok értelmezése a modellek, az elképzelések, az egymást váltó vagy egymást kiegészítő elméletek megszületéseként és háttérbe szorulásaként. A véletlen szerepének és a valószínűség fogalmának alkalmazása. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása. Természeti értékek és károk, környezeti károk felismerése, a cselekvési lehetőségek felmérése, a környezet iránti felelős magatartás erősítése.	

		A fejlődéstörténeti rendszer vizsgálatát szolgáló módszerek értelmezése.	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, gyakorlati ismeretek:</i> Hogyan alkalmazkodnak az élőlénycsoportok a változó körülményekhez? Hogyan befolyásolható ez a folyamat az ember által szándékosan (nemesítés) vagy akaratlanul (járványok kialakulása). Minek alapján következtethetünk a jelenből a múltra és mi jelezhető előre a jövőből? Mikor és hogyan befolyásolhatják kis változások (pl. egyéni döntések) a jövőt meghatározó folyamatokat?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Darwin és kortársainak érvei a fajok változása mellett. Az evolúció darwini leírása. A populációgenetikai modell (véletlen, öröklődő variációk gyakoriság-változása). Szelekció-típusok. A genetikai változatosságot növelő és csökkentő tényezők. A fossziliák értelmezése: az egykori élőlények rekonstrukciója (korreláció), a lelet kora. Rezisztens kórokozók, gyomok megjelenése és terjedése. A bioszféra evolúciójának néhány feltételezett kulcslépése: eukarióta sejt, oxidáló légkör, soksejtűség, szárazföldre lépés,</p>	<p><i>jelenségek, alkalmazások:</i> Az evolúciós gondolat változásának értelmezése. Populációgenetikai folyamatok értelmezése. A korreláció-elv alkalmazása. A módszerek korlátainak, feltételeinek elemzése. Érvek és ellenérvek összevetése, az evolúció mechanizmusaira vonatkozó információforrások kritikus felhasználása. Palacknyak hatás értelmezése.</p>	<p><i>Fizika:</i> az Univerzum kialakulása. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalomfejlődési elméletek; példák a technikai evolúcióra; a szelekció szerepe a növény- és állatnemesítésben; ásatások, restaurálás, kormeghatározás; járványok történelemformáló szerepe. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népek és nyelvek rokonságának kérdése. <i>Művészetek:</i> stílusok változásai. <i>Etika:</i> az ember helye és szerepe.</p>	

önreflexió (tudat). Fajok, csoportok kihalásának lehetséges okai. Vitatott kérdések (irányultság, önszerveződés, emberi evolúció).		
1.1.1.1.5. Kulcsfogalmak/fogalmak	Evolúció, kiválogatódás (szelekció), fosszília, korreláció, törzsfá.	

Tematikai egység	Az ember egyéni és társas viselkedése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tanulástípusok. Az állatok társas viselkedése (agresszió, ivadékgondozás).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A pályaválasztást elősegítő önismeret, az önfogadás, a társak iránti együttérzés fejlesztése. A személyes felelősség, valamint a szülők, a család, a környezet fontosságának felismerése a függőségek megelőzésében.</p> <p>Az orvoshoz fordulás céljának, helyes időzítésének tudatosítása.</p> <p>Az emberfajták és kultúrák sajátosságainak és közös értékeinek fölismerése. A fogyatékkal élő emberek megismerése, állapotuk megértése.</p> <p>A gondolkodási folyamatokat meghatározó tényezők, az érzelmi és az értelmi fejlődés kapcsolatának megismerése.</p>	
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások	Fejlesztési követelmények
<i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Miben közesek az emberi és az állati csoportok, és miben különbözünk egymástól? Hogyan befolyásolják a közösség elvárásai egyéni életünket és egészségünket? Mi ébreszti föl és mi gátolja az emberi együttműködés és agresszió formáit? <i>Ismeretek:</i> Az emberi csoportokra jellemző	<i>jelenségek, alkalmazások:</i> Az állati és az emberi csoportokban uralkodó kapcsolatok különbségeinek megfogalmazása. Az agressziót és gondoskodást kiváltó tényezők különbségeinek megfogalmazása az állatok és az ember között. A tartós és kiegyensúlyozott párkapcsolatot fenntartó és fenyegető hatások értelmezése. Bizonyítás, meggyőzés, művészi hatás, manipuláció, reklám, előítélet fölismerése és	Kapcsolódási pontok <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció, metakommunikáció; érvelés; példák alafölérendeltségen alapuló és szabad választáson nyugvó emberi kapcsolatokra; az agresszió és a segítőkészség, befogadás és kirekesztés irodalmi

<p>társas viszonyok: utánzás, empátia, tartós kötődés (párkapcsolat, család), csoportnormák és ezzel kapcsolatos érzelmek. A szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere. Az ember, mint megismerő lény (utánzás, belátás, párbeszéd, gondolati sémák, előítéletek). Szociokulturális hatások (testkép, fogyatékkal élők, idős emberek, betegek, magzatok életének értéke). Az érzelmek biológiai funkciói, megküzdési stratégiák. A depresszió, a feloldatlan, tartós stressz lehetséges okai, káros közösségi hatásai (agresszió, apátia), testi hatásai, a megelőzés és a feloldás lehetséges módjai.</p>	<p>megkülönböztetése. Az alternatív gyógyászat lehetőségeinek és kockázatainak értelmezése. A kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességeinek fölismerése.</p>	<p>feldolgozása; az egészség és betegség mint metafora; az alkoholizmus, a játékszenvedély, a személytől való függés példái; szerelem és családás témái.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az agresszor fogalmának történeti megközelítése; történeti perek, előítéletek, propaganda-hadjáratok példái.</p>
<p>1.1.1.1.6. Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kötődés, empátia, agresszió, csoportnorma, verbális/nem verbális kommunikáció, stressz, megküzdés, függőség.</p>	

Tematikai egység	Gazdálkodás és fenntarthatóság	Órakeret 8 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Életközösségek, populációs kölcsönhatások, talajképződés. Genetikai sokféleség.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Összetett technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzése. Lokális és globális szintű gondolkodásmód fejlesztése. Evolúciós magyarázat keresése biológiai és ezzel összefüggő fizikai, földrajzi, történelmi tényekre; az ember szerepének kritikus vizsgálata. A környezeti kár, az ipari és természeti-időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségei.</p>	

	Egészség- és környezettudatos magatartás kialakítása a hétköznapi élet minden területén, bekapcsolódás környezetvédelmi tevékenységekbe. Az ismeretek alkalmazása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és kisközösségekben.		
Problémák, gyakorlati ismeretek	jelenségek, alkalmazások	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan határozzák meg a természeti feltételek az emberi léte? Milyen mértékig és mennyire tartósan befolyásolhatjuk e feltételeket? Mik a történelem biológiai tanulságai? Milyen gazdálkodási és gondolkodási-életmódbeli formák lehetnek fennmaradásunk feltételei?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák. A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei. Ökológiai lábnyom. Az ökológiai krízis társadalmi-</p>	<p><i>jelenségek,</i></p>	<p>A fenntartható gazdálkodás biológiai feltételeinek megfogalmazása.</p> <p>A természetvédelem genetikai háttérének értelmezése.</p> <p>Az ökológiai lábnyom csökkentése lehetőségeinek megfogalmazása az iskolai, illetve lakókörnyezetben.</p> <p>Autonómia és együttműködés lehetőségeinek elemzése.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi ökológia; civilizációs korszakváltások okai; példák nemzetközi egyezményekre; globalizációs tendenciák és függetlenségi törekvések hátterei.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ember és természet viszonyának megfogalmazásai.</p> <p><i>Etika:</i> környezeti etika.</p>

szemléleti háttérének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció).		
1.1.1.1.7. Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, biológiai sokféleség, ökológiai lábnyom, erózió, kibocsátás (emisszió), határérték, környezeti terhelés.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló gyakorlatot szerez a biológia különböző szerveződési szintjein – sejt, szerv, szervrendszer, egyed és egyed feletti szintek – a fölépítés és működés kapcsolatainak meglátására és elemzésére. A működés törvényszerűségeit képes lesz valamilyen sokaság alkotóinak közös viselkedésében keresni, legyenek azok gének, egyedek vagy fajok, s ezt a funkciót e működések magasabb szerveződési szintben betöltött szerepeként értelmezni.</p> <p>Szemléletében megjelenik a folyamatok egyszerűségét, megismételhetetlenségét jelentő történetiség is, a modern biológiát e két látásmód összekapcsolására tett kísérletként látja, melynek sikere vagy kudarca közvetlenül hat boldogulásunkra.</p> <p>Felismeri, hogy a funkciók keresése az egyén életében és a társadalmi kapcsolatokban is az értelem keresését és újrafölismerését jelenti, mert a véletlenek sokaságát ez kapcsolja harmonikus egésszé a kibontakozás történeti folyamatában. Ez a tudás olyan világnézet alapja lehet, amely megtartja a tudomány leíró módszereit és magyarázó erejét, de megtalálja az így leírt folyamatok és formák szerepét is a természet egészében.</p>	

3.2.2. 2020. szeptember 1-től technikai (kifutó rendszerű szakgimnáziumi) kerettanterv óraszámjai

Tantárgyak	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.	9-12. óraszám összesen	13. évf.	13. évf. óraszám összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	556	-	-
Idegen nyelv	4	4	4	4	556	-	-
Matematika	3	3	3	3	417	-	-
Történelem	2	2	3	3	345	-	-
Etika	-	-	-	1	31	-	-
Informatika	2	2	-	-	144	-	-
Művészetek	1	-	-	-	36	-	-
Testnevelés	5	5	5	5	695	-	-

Osztályfőnöki	1	1	1	1	139	-	-
~~Kötelező komplex természettudományos tantárgy~~	3	-	-	-	108	-	-
~~Ágazathoz kapcsolódó természettudományos tantárgy*~~	2	2	2	-	216	-	-
~~Kötelezően választható tantárgy**~~	-	-	2 ebből 1- Matem atika, 1- Inform atika	2 ebből 1- Matem atika, 1- Inform atika	134	-	-
~~Pénzügyi és vállalkozói ismeretek~~	-	1	-	-	36	-	-
~~Szakmai tantárgyak órakerete~~	8	12	11	12	1488	31	961
~~Szabadon tervezhető órakeret~~	-	-	-	-	-	4	124
~~Rendelkezésre álló órakeret/hét~~	35	36	35	35	-	35	-
~~Tanítási hetek száma~~	36	36	36	31	-	31	-
Éves összes óraszám	1260	1296	1260	1085	4901	1085	1085

* ~~Mezőgazdaság XXXIII. ágazathoz és Élelmiszeripar XXXVI. ágazathoz kapcsolódó természettudományos tantárgy: Biológia~~

** ~~Érettségi tantárgy, Idegen nyelv, Természettudományos tantárgy, Informatika, Szakmai tantárgy vagy Katonai alapismeretek~~

Csoportbontásra felhasznált órák:

	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.
~~Matematika~~	3	3	4	4
~~Idegen nyelv~~	4	4	4	4
~~Magyar nyelv~~	2	1	-	-
~~Informatika~~	2	2	1	1

Egyéni foglalkozások (szakkör, felzárkóztató)

A bemenetei mérések eredményeinek illetve az igények függvényében indítunk felzárkóztató foglalkozásokat (matematika, idegen nyelv, magyar nyelv, stb.)

Az igényeknek megfelelően indítunk szakköröket (lovas, művészeti, helytörténeti, nyelvvizsgára felkészítő, stb.).

Az egyéni foglalkozásokra biztosított időkeret heti maximum 30 óra.

3.2.2.1. Magyar nyelv és irodalom tananyaga

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	9-12. óraszám összesen	13. évf.	13. évf. óraszám összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	56	-	-

A magyar nyelv és irodalom tantárgy rendelkezésére álló óraszám 90%-át a kerettanterv a következőképpen kezeli: 9. évfolyamon heti két nyelvtan és két irodalomórával, 10-12. évfolyamokon pedig heti 1 nyelvtan és 3 irodalomórával számol. Így a jelzett 90%-os aránnyal

kerettanterv a 9–10. évfolyamon összesen 260 órát, a 11–12. évfolyamon pedig összesen 242 órát fed le.

9–10. évfolyam

Magyar nyelv

Kommunikáció, tömegkommunikáció	Órakeret 12 óra
Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői	Órakeret 20 óra
Szövegértés, szövegalkotás	Órakeret 13 óra
Helyesírási ismeretek	Órakeret 12 óra
A-szöveg	Órakeret 22 óra
Stilisztikai alapismeretek	Órakeret 10 óra
Jelentéstan	Órakeret 8 óra

IRODALOM	
Világirodalom—görög mitológia, antik görög epika és líra	Órakeret 10 óra
Színház-és drámatörténet—az antik színház és dráma	Órakeret 6 óra
Világirodalom—antik római irodalom	Órakeret 4 óra
Világirodalom—Biblia	Órakeret 10 óra
Világirodalom—az európai irodalom a 4-15. században (középkor)	Órakeret 6 óra
Világirodalom—az európai irodalom a 14-16. században (reneszánsz)	Órakeret 5 óra
Színház—és drámatörténet—drámajátékos tevékenységgel	Órakeret 4 óra
Középkori nyelvemlékek	Órakeret 3 óra
Janus Pannonius portréja	Órakeret 6 óra
Balassi Bálint portréja	Órakeret 8 óra
Világirodalom—késő reneszánsz, barokk, klasszicizmus (16-17. század)	Órakeret 3 óra
Színház-és drámatörténet—az angol színház a 16-17. században és Shakespeare	Órakeret 6 óra
Színház-és drámatörténet—a francia klasszicista színház (17. század)	Órakeret 6 óra
Látásmód—Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem	Órakeret 6 óra
Világirodalom—az európai irodalom a 18. században	Órakeret 8 óra
Magyar irodalom a 18. században—portrék: Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel	Órakeret 20 óra

Világirodalom — az európai irodalom a 19. század első felében (romantika, romantika és realizmus)	Órakeret 12 óra
Színház- és drámatörténet — Katona József: Bánk bán	Órakeret 6 óra
Magyar irodalom a 19. század első felében — portrék: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály	Órakeret 17 óra
Életmű — Petőfi Sándor	Órakeret 12 óra
Látásmód — Jókai Mór	Órakeret 8 óra

11–12. évfolyam

Magyar nyelv

Kommunikáció	Órakeret 4 óra
Retorika	Órakeret ~~12~~ óra
Általános nyelvészeti ismeretek	Órakeret 4 óra
Pragmatikai ismeretek	Órakeret 7 óra
Szövegalkotás	Órakeret 7 óra
Nyelv és társadalom	Órakeret 9 óra
Nyelvtörténet	Órakeret 8 óra
Ismeretek a nyelvről	Órakeret 9 óra

IRODALOM	
Életmű — Arany János	Órakeret 10 óra
Színház — és — drámatörténet — — Madách — Imre: Az ember tragédiája	Órakeret 6 óra
Világirodalom — az európai epika és líra a romantika után (19. század második fele)	Órakeret 12 óra
Színház és drámatörténet — az európai dráma és színház a 19. század második felében	Órakeret 8 óra
Magyar irodalom a 19. század második felében — portré: Mikszáth Kálmán	Órakeret 10 óra
Magyar irodalom — a Nyugat és első nemzedéke	Órakeret 7 óra
Életmű — Ady Endre	Órakeret 10 óra
Portré — Móricz Zsigmond	Órakeret 6 óra
Világirodalom — avantgárd irányzatok; a magyar avantgárd	Órakeret 6 óra
Életmű — Kosztolányi Dezső	Órakeret 10 óra
Látásmódok: Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula	Órakeret 8 óra
Életmű — Babits Mihály	Órakeret 10 óra
Életmű — József Attila	Órakeret 10 óra
Világirodalom — epikai és lírai törekvések a 20. században és a kortárs irodalomban	Órakeret 8 óra
Színház és drámatörténet — a 20. századi és a kortárs drámairodalom néhány törekvése	Órakeret 6 óra
Portré — Radnóti Miklós	Órakeret 4 óra

Portrék — Szabó Lőrinc, Márai Sándor, Pilinszky János, Weöres Sándor, Ottlik Géza	Órakeret 15 óra
Látásmódok — Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Füst Milán	Órakeret 12 óra
Művelődéstörténeti, irodalomtörténeti tájékoztató — Portrék, látásmódok a 20. század magyar irodalmából (választható szerzők, művek)	Órakeret 8 óra
Portrék, látásmódok a kortárs irodalomból (választható szerzők, művek)	Órakeret 10 óra
Regionális kultúra	Órakeret 2 óra
Az irodalom határterületei	Órakeret 4 óra

3.2.2.1. Matematika tananyaga

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Matematika	3	3	4	4

Az egyes tematikus egységek óraszámait a táblázatok tartalmazzák. Ezen kívül számonkérésre 10, ismétlésre, rendszerezésre 12 óra áll rendelkezésre.

<u>9–10. évfolyam</u>		
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási és megismerési módszerek	Órakeret 20 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	2. Számтан, algebra	Órakeret 66 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	3. Összefüggések, függvények, sorozatok	Órakeret 16 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	4. Geometria	Órakeret 60 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	5. Valószínűség, statisztika	Órakeret 10 óra

<u>11-12. évfolyam</u>		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási és megismerési módszerek	Órakeret 11 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számtan, algebra	Órakeret 23 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Összefüggések, függvények, sorozatok	Órakeret 28 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Geometria	Órakeret 42 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Valószínűség, statisztika	Órakeret 20 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerező összefoglalás	Órakeret 40 óra

3.2.2.3. Történelem tananyaga

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Történelem	2	2	3	3

9–10. évfolyam

Tematikai egység	Az őskor és az ókori Kelet	Órakeret 8 óra
Tematikai egység	Az ókori Hellász	Órakeret 11 óra
Tematikai egység	Az ókori Róma	Órakeret 12 óra
Tematikai egység	A középkor	Órakeret 18 óra
Tematikai egység	A magyarság története a kezdetektől 1490-ig	Órakeret 16 óra
Tematikai egység	A világ és Európa a kora-újkorban	Órakeret 12 óra
Tematikai egység	Magyarország a kora-újkorban	Órakeret 14 óra
Tematikai egység	Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora	Órakeret 15 óra
Tematikai egység	Az újjáépítés kora Magyarországon	Órakeret 9 óra
Tematikai egység	Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon	Órakeret 15 óra

<u>11-12. évfolyam</u>		
Tematikai egység	A nemzetállamok és a birodalmi politika kora	Órakeret 16 óra
Tematikai egység	A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon	Órakeret 16 óra
Tematikai egység	Az első világháború és következményei	Órakeret 16 óra
Tematikai egység	Európa és a világ a két világháború között	Órakeret 18 óra
Tematikai egység	Magyarország a két világháború között	Órakeret 16 óra
Tematikai egység	A második világháború	Órakeret 15 óra
Tematikai egység	Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése	Órakeret 8 óra
Tematikai egység	Magyarország 1945–1956 között	Órakeret 10 óra
Tematikai egység	A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása	Órakeret 8 óra
Tematikai egység	A Kádár-korszak	Órakeret 10 óra
Tematikai egység	Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése	Órakeret 8 óra
Tematikai egység	A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon	Órakeret 6 óra
Tematikai egység	Társadalmi ismeretek	Órakeret 4 óra

Tematikai egység	Állampolgári ismeretek	Órakeret 4 óra
Tematikai egység	Pénzügyi és gazdasági kultúra	Órakeret 5 óra
Tematikai egység	Munkavállalás	Órakeret 5 óra
Tematikai egység	Rendszerező ismétlés	Órakeret 18 óra

3.2.2.4. Etika tananyaga

Tantárgyak	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.
Etika	-	-	-	1

Tematikai egység	Alapvető etika	Órakeret 9 óra
Tematikai egység	Egyén és közösség	Órakeret 10 óra
Tematikai egység	Korunk kihívásai	Órakeret 9 óra

3.2.2.5. Testnevelés tananyaga

Tantárgyak	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.
Testnevelés	5	5	5	5

9-10. évfolyam

Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 70-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 54-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 60-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 30-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Úszás és úszó jellegű feladatok	Órakeret 30-óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra — prevenció	Órakeret 40-óra

<u>11-12. évfolyam</u>		
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 80 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Torna-jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 51 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 60 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 20 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 50 óra

3.2.2.6. Informatika tananyaga

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Informatika	2	2	1	1

9-10. évfolyam

Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	1. Az informatikai eszközök használata	Órakeret 8 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 72 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 24 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció	Órakeret 8 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	5. Az információs társadalom	Órakeret 10 óra
Tematikai —egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 6 óra

3.2.3. Szakképző iskolai programterv közismereti képzés óraszámai (2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben)

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	9-11. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2	206
	Idegen nyelv	2	1	1	139
	Matematika	2	2	1	175
	Történelem és társadalomismeret	2	1	0	108
	Természetismeret	3	0	0	108
	Testnevelés	4	1	1	211
	Osztályközösség-építő Program	1	1	1	103
	Pénzügyi és munkavállalói ism.	0	0	1	31

Összes közismereti óraszám	17	7	7	1081
Ágazati alapoktatás	16	0	0	576
Szakirányú oktatás	0	25	25	1675
Szabad órakeret	1 (1 – digitális kultúra)	2 (2 – testnevelés)	2 (1 – testnevelés, 1 – digitális kultúra)	170
Tanítási hetek száma	36	36	31	
Éves összes óraszám	1224	1224	1054	3502
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	

Csoportbontásra felhasznált órák:

	9. évf.	10. évf.	11. évf.
Idegen nyelv	2	1	1
Digitális kultúra	1	-	1

3.2.3.1. KOMA tananyag

Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben és sikerességben, ezért kitüntetett szerepet játszik a szakképző iskola közismereti programjában. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, a helyesírás, az olvasás és a kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, véleményük formálódjon, képesek legyenek köznapi, közéleti és művészeti témákról is beszélgetni.

Ez a tantervi program elsősorban nem ismereteket kínál, hanem a szemléletet alakítja, azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogy lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást és képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek. Segít megérteni, hogy tanulni és gondolkodni kell. Hogy a rossz válasz jobb, mintha eleve elutasítjuk a gondolkodást. A program komoly partnernek tekinti, gondolkodásra és tevékenységekre hívja a tanulókat fejlődésük, boldogulásuk érdekében.

A kerettanterv fontos eleme, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és az iskolai tanulás, a tudomány és a hétköznapok között. Megmutatja a már sok kudarcot tapasztalt diákoknak, hogy az órai témákkal való foglalkozás örömforrás is lehet, az óra élményeket is adhat. Mindeközben remélhetően kiegészíthetjük és továbbépíthetjük a diákok általános

iskolából hozott hiányos tudását, és fejleszthetjük képességeiket. A program szokatlansága ellenére is tartalmaz olyan elemeket, amelyeket az érettségire való felkészülés során is hasznosíthatnak azok, akik tovább akarnak tanulni.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyat a többi közismereti tantárggyal egységben kell tanítani. A tantervi tematika igazodik az osztályfőnöki órákon kijelölt átfogó témákhoz.

Minden évfolyamon négy csomópontja van a tananyagnak: *a) kommunikáció, b) nyelvtan, c) szövegértés/szövegalkotás, d) művészeti, irodalmi nevelés és médiaismeret*. Törekedni kell arra, hogy a beszéd mellett minden órán sor kerüljön írásra, olvasásra, a helyesírás gyakorlására, irodalmi művekkel, képekkel való találkozásra. Ezek arányát és mélységét azonban az érintettségnek, az érdeklődésnek kell meghatároznia.

A *kommunikációs csomópont* a domináns, hiszen az eredményes kommunikáció technikáinak elsajátítása a társadalmi sikeresség egyik kulcsa. A többi csomópont ehhez kapcsolódik. Ezt a területet mindig kiemelten kell kezelni. Olyan helyzeteket célszerű teremteni, amelyekben konkrét szituációkat kell megoldaniuk a diákoknak; az elméletnél sokkal fontosabb a gyakorlat. Az egyéni kommunikációtól a társadalmi kommunikációig számos területet érint a kerettanterv. Az egyes kommunikációs témákhoz sokféle út vezethet: az életből vett szituációs játék, médiához köthető feladat vagy valamilyen irodalmi mű, esetleg szövegtani feladat egyaránt lehet kiindulópont, a lényeg az, hogy sikerüljön felkelteni az osztály érdeklődését. Meg kell érinteni a diákokat, fogékonyá kell őket tenni a téma iránt, felkelteni az érdeklődésüket, megmutatni, hogy ezek a tananyagok nem fölösleges tudást hordoznak, hanem a mindennapok részei, s így megismerésükkel, a velük való foglalkozással életminőségüket, sikerességüket tudják javítani.

Nyelvtani csomópont: a szűken vett nyelvtani rész nem haladja meg lényegesen az általános iskolában tanultakat, azt ismétli, illetve mélyíti el. Szemlélete azonban tágabb, arra helyezi a hangsúlyt, hogy a nyelvtan/nyelvészet a grammatikai szabályok alkalmazásánál sokkal szélesebb körben is értelmezhető. Ebben a csomópontban szerepelhetnek a külön meg nem jelölt, az oktató által az osztály, esetleg az egyes tanulók fejlesztési igényei szerint megválasztott rövid és szisztematikus helyesírási feladatok is.

A *szövegértés/szövegalkotás csomópontban* kapott helyet az olvasás- és íráskészség fejlesztése. Minél több alkalmat kell találni arra, hogy a diákok némán és hangosan is olvassanak, mivel sok esetben éppen olvasási nehézségeik miatt küzdenek alapvető szövegértési gondokkal. Az írásos feladatok is fontosak, füzetbe és feladatlapokra is írhatnak a tanulók. Az írásbeli munkát mindig ellenőrizze és javítsa az oktató, lehetőség szerint óra közben. A tanulók kapjanak lehetőséget arra, hogy bármilyen más órán felmerülő szövegértési problémájukat felvethessék ezeken az órákon.

Az *irodalom/művészet csomópont*: az ajánlott szövegválogatás nem törekszik semmilyen kánon követésére vagy irodalomtörténeti áttekintésre, jóllehet számos szöveg szerepel a magyar és világirodalom különböző korszakaiból. Kortárs szerzők is szép számmal találhatók az anyagban, hogy a mai szövegeknek is legyen esélyük arra, hogy megszólítsák a diákokat, illetve,

hogy a tanulók kortárs alkotásokkal is találkozzanak. Ezekben az esetekben se hagyományos műelemzés folyjon, hanem kerüljön sor a személyes érzések, az érintettség, a szövegek által kiváltott reakciók megbeszélésére.

Nem irodalomtörténetet, szerzőket, nagy műveket kell tanítani, hanem egy-egy mű adott témához kapcsolásával azt kell megmutatni, hogy az irodalmi szöveg is lehet érdekes, izgalmas, kapcsolódhat a diákok életéhez. Minél élményszerűbb a találkozás, annál nagyobb az esély az olvasással kapcsolatos pozitív attitűd kialakítására. Bár nincs irodalomtörténet, a különböző korokból vett (főleg magyar) irodalmi művek arra is jók, hogy felismerjék a diákok, hogy ezek a szövegek egy (a magyar) hagyomány és a magyar kultúra részei. A modern szerzők, a modern kultúra, sőt a tömegkultúra is segíthet eljutni a klasszikus értékekhez, hiszen a populáris kultúra általában a klasszikus kultúra alapvető struktúráit másolja, annak eszköztárát veszi át, tematikája pedig sokszor motiválóbb és érdekesebb lehet a diákok számára.

A magyartanítás hagyományos tartalmaival és felépítésével kapcsolatban a szakképző iskolai tanulók többsége negatív élményeket szerzett. A művészeti nevelés alapvető célja az, hogy a műalkotásokkal való találkozás során pozitív érzések ériék a diákokat. Örömet találó, gondolkodni akaró emberek nevelése a cél.

A kerettanterv épít a diákok életében is egyre nagyobb szerepet betöltő digitális és vizuális kultúrára (fotó, film, digitális tartalmak stb.), illetve a média pozitív és negatív jelenségeinek értelmezésére is. A fiatalok sokszor könnyebben jutnak el a virtuális világ és vizualitás felől a szövegekhez, mint fordítva. A most szakképző iskolába kerülő fiatalok már a digitális világba születtek bele, teljes természetességgel használják a digitális eszközöket, szabadidejükben a világhálón élnek, sokkal nehezebben illeszkednek be szűk, valóságos környezetükbe. A kerettantervnek és a hozzá kapcsolódó közismereti programnak ezt figyelembe kell vennie. Ugyanakkor a média működésének, illetve a manipuláció hatásmechanizmusainak megértése is nagyon fontos cél.

A kommunikáció – magyar nyelv és irodalom (KOMA) tantárgynak az alapvető kulcskompetenciák közül többnek a fejlesztésében is jelentős helye van: a kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) fejlesztésében elsőrendűen, ezen kívül a tanulási képességek fejlesztésében, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák erősítésében, sőt a digitális kompetenciák fejlesztésében is. Az általános iskolát végzett tanulók jó része az alapvető kompetenciák hiányával érkezik a szakképző iskolába, tehát egy alapos mérés után fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok csökkentése mellett tovább kell fejleszteni kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A Nat-ban is megfogalmazott nevelési célok tekintetében elsőrendű szerepe van a műveltségterületnek abban, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettsége megfelelően alakuljon. Ezt a fejlesztést a 9. évfolyamon tervszerűen kell elkezdeni, hogy mire a tanulók elhagyják a szakképző iskolát, és munkába állnak, felelősségteljes állampolgárok, a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.

9. évfolyam

A 9. évfolyamon heti két óra áll rendelkezésre. A kerettantervet megvalósító KOMA program ezen az évfolyamon három, az osztály számára megvalósítandó projektfeladatot is ajánl: az első három hónapban (trimeszterben) egy virtuális osztálykönyvet hoznak létre a diákok, amely alkalmas az osztály megismerésére, a közös munka, közös feladatvégzés kereteinek megtalálására. A második harmadban osztályújságot készítenek, ennek megvalósításához már magasabb szintű együttműködésre van szükség. A harmadik harmadban egy történetet írnak közösen (ehhez készíthetnek fotókat, rövidfilmeket is).

A 9. évfolyam legfontosabb céljai:

- a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás;
- a teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése;
- ismerjék fel és alkalmazzák a helyesírási alapelveket;
- saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban;
- a köznyelvi és az irodalmi szöveg különbségeinek felismerése;
- ismerjenek fel néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben;
- ismerjenek fel néhány alakzatot és szóképet;
- legyenek képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat;
- legyenek képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet;
- ismerjék néhány egynyelvű szótár használatát;
- legyenek képesek néma olvasással szövegek megértésére és az olvasottak felidézésére;
- legyenek képesek történetet írni előre meghatározott szempontok segítségével;
- tudjanak vázlatot készíteni megadott szempontok alapján;
- legyenek képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben;
- ismerjék fel a manipuláció eszközeit a különböző médiumokban és műfajokban;
- szerezzenek gyakorlatot a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében;
- ismerjék meg az online kommunikáció módjait, írott és íratlan szabályait.

Tematikai egység/	Személyes kommunikáció – Tömegkommunikáció	Órakeret:
-------------------	--	-----------

Fejlesztési cél		9 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, igen változatos szintű kommunikációs ismeretek. A kommunikáció elemeinek ismerete. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzetnek megfelelő normákhoz. Hajlandóság az együttműködésre.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A szóbeli kommunikáció személyes sikerének fokozása a kommunikáció verbális és egyéb összetevőinek tudatosításával. Az üzenet kódolásának és dekódolásának gyakorlása. Az udvarias, köznyelvi normának megfelelő kommunikáció igényének felébresztése és gyakorlása. A személyközi és a társadalmi, valamint a tömegkommunikáció fogalmának megismerése, ezek megkülönböztetése. A tömegkommunikáció csatornáinak és eszközeinek ismerete, a manipuláció felismerése. Az online kommunikáció módjainak, írott és íratlan szabályainak megismerése; az egyén felelősségének tudatosítása az internetes kommunikációban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Önismeret, énkép, énkép-kommunikáció, én és a csoport. A kommunikáció alapmodellje, összetevőinek azonosítása, értelmezése.</p> <p>A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai, működési mechanizmusai (pl. <i>testbeszéd, térközsabályozás, arcjáték</i>).</p> <p>A közös nyelv és a nonverbális kommunikáció szerepe a megértésben; a verbális és a nonverbális kommunikáció összhangja; dekódolás.</p> <p>A verbális kommunikáció jelentősége és lehetséges formái. A kommunikáció sikere, a kulturális és a nyelvi szabályok szerepe a megértésben.</p> <p>Etikett a kommunikációban. Kommunikáció az interneten. Netikett a Facebookon, e-mailben és online csevegés közben.</p> <p>Előzetes elvárások a kommunikációban, a megértés csapdái, emberi játszmák.</p> <p>A kommunikáció szintjei. A társadalmi kommunikáció fogalma. A társadalmi kommunikáció csatornáinak. Centrum és periféria. A társadalmi kommunikáció egyéb területei: hivatalos szövegek (pl. <i>menetrend, betegtájékoztató, banki dokumentumok, álláshirdetések értelmezése</i>).</p> <p>Tömegkommunikáció és műfajai. A manipuláció fogalma és hatásmechanizmusai.</p> <p>Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Az értő figyelem felkeltése, fenntartása beszélőként; hallgatóként pedig gyakorlása.</p>		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Énkép, kommunikáció, testbeszéd, mimika, gesztusnyelv, arcjáték, térközsabályozás, kódolás, dekódolás, üzenet, rétegyelv,	

	kommunikációs zavar, tömegkommunikáció, hír, vélemény, manipuláció, sajtó, netikett.
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális és verbális kommunikáció kapcsolata; Hivatalos kommunikáció	Órakeret: 9 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a kommunikáció verbális és nonverbális elemeinek működéséről, a tömegkommunikációról és a manipulációról. Ismeretek a vizuális kommunikációról, gyakorlat a képi nyelv elemzésében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása.</p> <p>A reklámyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése.</p> <p>Filmnyelvi kommunikációs eszközök felismerése, megismerése és alkalmazása.</p> <p>A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése.</p> <p>A színek jelentéshordozó szerepéről való tudás elmélyítése.</p> <p>Ismerkedés a zenei nyelvvel, a nyelv zenéjének tanulmányozása.</p> <p>A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.</p> <p>Hivatalos kommunikáció műfajainak, szövegtípusainak, szabályrendszerének megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a divat, az öltözködés jelentéshordozó szerepe.</p> <p>Reklám, plakát, graffiti: a meggyőzés vizuális eszközei, meggyőzés, manipuláció.</p> <p>Reklám: rádióreklám, internetes reklám. A meggyőzés hangzó és komplex eszközei, meggyőzés, manipuláció.</p> <p>A képi nyelvben és a verbalításban rejlő meggyőzőési lehetőségek, ezek kipróbálása.</p> <p>Megértés szöveggel és szöveg nélkül, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők.</p> <p>Hangzó szövegek és képi információk megértése.</p> <p>A filmnyelv mint kommunikációs forma.</p> <p>A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata.</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága.</p> <p>A színek jelentése, színszimbolika a köznapokban és a művészetekben.</p>		

Zene és kommunikáció, zenei nyelv, a nyelv zenéje. A zenei nyelv egyetemessége.	
Részvétel a hivatalos kommunikációban, a hivatalos kommunikáció aktuális műfajai: felelés, beszámoló, vizsga stb.	
Pályázatok. Állásinterjú. A hivatalos dialógus mint műfaj. Gyakorlatok, szerepjáték.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizualitás, képi nyelv, filmnyelv, nemzeti kultúra, szubkultúra, célközönség, színszimbolika, dialógus, zenei nyelv, a nyelv zenéje, intonáció, beszédtempó, hivatalos kommunikáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A nyelv és a nyelvtan rendszere	Órakeret: 9 óra
Előzetes tudás	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről az általános iskolában tanultak. A helyes beszéd és a helyesírás egyéni szintje. A legalapvetőbb nyelvtani ismeretek, a nyelvi elemek felismerése. Egyéni fejlesztési szükségletek felismerése, a helyes beszéd és a helyes írás iránt kialakuló motiváció.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről tanultak felfrissítése, kiegészítése. A helyes beszéd és a jó helyesírás igényének felkeltése, megerősítése. A nyelvtani ismeretek hasznosságáról való meggyőződés kialakítása, megerősítése. Az általános iskolában tanult leíró nyelvtani ismeretek felfrissítése, az alapvető hiányosságok pótlása feladatok megoldása során. A szóelemek és a szófajok, valamint a szintagmák felismerésének fejlesztése, szókincsbővítés. A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése. A helyesírás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A nyelv fogalma, nyelv és beszéd.</p> <p>A beszéd jellemzői – az egyénre jellemző beszédmód.</p> <p>A jel, a jelzés, a jelrendszer fogalmának megismerése, illetve ismétlése. A nyelv mint jelrendszer, a nyelvi jelek típusai.</p> <p>A nyelv szintjei, a leíró nyelvtan egységei (hangtan, morfématan, szótan, mondattan, szövegtan).</p> <p>Hang, fonéma, betű. A hangok jelölése írásban, a betű. Hangtörvények.</p> <p>A hangtörvényekből fakadó helyesírási szabályok felelevenítése, helyesírási feladatok egyéni szükségletek szerint. A hangok szerepe a beszédben. A hangok keletkezése, tiszta ejtés.</p>		

<p>A szófajok beszédbeli és mondatbeli szerepe. A szófajok felismerése, szavak csoportosítása.</p> <p>Morfémák, szóelemek, szóalakok. A toldalékok szerepe a szó- és a mondatalkotásban. Szóalkotó játékok.</p> <p>Szintagmák keresése és jelölése. A szókincs fejlesztése a határozós és a jelzős szintagmákhoz kapcsolódva.</p> <p>A tulajdonnevek és az igekötős igék helyesírása.</p> <p>Általános helyesírási gyakorló feladatok az egyéni problémák feltárására és egyéni fejlesztésre. A helyesírás önálló fejlesztésének módjai, az önellenőrzés eszközei.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Nyelv, beszéd, beszédmód, jelrendszer, jeltípus, hang, betű, hasonulás, összeolvadás, morféma, szóelem, szóalak, toldalék, szintagma.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mondat – szöveg – jelentés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az előző félévben tanult nyelvtani ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A mondattani és a szövegtani ismeretek felidézése és bővítése gyakorlati feladatok során. A központozás mint helyesírási probléma gyakorlása.</p> <p>Az értő néma és hangos olvasás fejlesztése kreatív feladatokkal. A jelentéstani ismeretek fejlesztése, szerepük felismerése a művészi nyelvben és a hétköznapi kommunikációban. Szövegelrendezés.</p> <p>A szókincs bővítése, a fogalmazási készség fejlesztése. Ismerkedés az egynyelvű szótárak használatával.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A mondat fogalma, a mondat szerkesztettsége és modalitása. A modalitás szerepe a közlő szándékának kifejezésében. Írásjelek.</p> <p>Az egyszerű és az összetett mondat felismerése, csoportosítása gyakorlati feladatok során. Az összetett mondat típusainak megkülönböztetése, összetett mondatok alkotása szerkezeti modellek alapján.</p> <p>A szöveg és a szövegkohézió. Szövegértési feladatok. A szövegelemzés lehetséges módszerei.</p> <p>A szövegkohézió nyelvi elemei, a lineáris kohézió (pl. névmások, toldalékok vizsgálata a szófajokról és a morfémaokról tanultak felidézésével).</p> <p>A szövegkohézió jelentésbeli elemei, globális kohézió (pl. a cím, a téma, a tétel- és kulcsmondatok, kulcsszavak; a bekezdések logikai viszonyának vizsgálata köznapi, irodalmi és saját szövegekben).</p>		

<p>Szövegfonetikai eszközök. Hangos olvasás, interpretálás, előadó-művészet. A fonetikai eszközökkel való tudatos bánásmód gyakorlása.</p> <p>A hangalak és a jelentés viszonya. Azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, hangutánzó és hangfestő szavak felismerése, gyűjtése, csoportosítása.</p> <p>A rokon értelmű szavak szerepe a szóbeli és az írásbeli kommunikáció változatosságában, pontosságában és választékosságában. Szókincsbővítő feladatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Egyszerű és összetett mondat; kijelentő, felszólító, felkiáltó, óhajtó és kérdő mondat; kohézió, bekezdés, kulcsszó, kulcsmondat, fonetika, hangalak, jelentés, azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, hangutánzó és hangfestő szó, alakzat, ismétlés, fokozás, túlzás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés, szövegalkotás I. A szövegek szerkezete	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	<p>Különböző szövegek folyamatos olvasása. Az olvasottak lényegének felismerése. Kérdések megfogalmazása az olvasott szöveggel kapcsolatban. Törekvés a gondolatok célhoz illeszkedő kifejezésére, írásban.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Különböző megjelenésű és műfajú szövegek átfogó megértése, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezése, a szövegből információk visszakeresése. A szöveg tartalmának összefoglalása, jegyzet és vázlat önálló készítése. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Szövegalkotás során a különböző mondatfajták használata. A helyesírás alapvető szabályainak ismerete. Szótárak (papíralapú és internetes) gyakorlott használata, saját szókincs fokozatos bővítése. A szövegek tagolása, főbb szerkezeti elemeinek ismerete. A forrásellenőrzés szempontjainak megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A szöveg jellemzői, tartalmi és formai elemei.</p> <p>Különböző szövegek – különböző szándékok: szerzők, szövegalkotási célok, hogyan változik egy-egy szöveg a szándéktól függően.</p> <p>Különböző célok – különböző szövegműfajok (típusok, jellemzők)</p> <p>– olvasástechnika, olvasás és szövegértés, hangos és néma olvasás utáni értés.</p> <p>Szövegek tagolása, szerkezeti elemek, kapcsoló elemek.</p>		

Az írásbeli és a szóbeli szövegalkotás eltérései, az eltérések okai, típusai.	
Szókincs bővítése, szótárak, kézikönyvek használata.	
Internetes szótárak, helyesírás-ellenőrző programok, szótárprogramok használata, internetes keresés, források ellenőrzésének kérdései.	
Rövid szóbeli szövegek leírása – írott szöveggé alakítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szöveg, szövegalkotási szándék és cél, szövegrész, kapcsolóelem, szótár, szó szerinti jelentés, üzenet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés, szövegalkotás II. A történetalkotás eszközei	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az olvasott szövegről saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértése. Információk keresése a szövegben. A szöveg tartalmának összefoglalása, önálló jegyzet és vázlat készítése.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Történet létrehozása előre meghatározott szempontok alapján, a történet részeinek, felépítésének meghatározása. A történetek variálhatóságának megtapasztalása, kipróbálása. Meghatározott szempontok szerint kiselőadások, referátumok önálló elkészítése. Különböző beszédműfajok meghatározása és megkülönböztetése. Különböző beszéd/szövegműfajok jellemzőinek ismerete.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A történet fogalma, funkciója.		
Történetalkotás: a történet alapegységei, történetépítés. A történet variálhatósága, különböző műfajok.		
Saját történet létrehozása, szereplők, történetelemek kiválasztása, cselekménybonyolítás.		
A szöveg makroszerkezetének három egysége: bevezetés, tárgyalás, befejezés.		
Beszédműfajok/szövegműfajok. Elbeszélés, élménybeszámoló, felszólalás, hozzászólás, érvelés.		
Köznyelv, irodalmi nyelv, nyelvi norma, szleng, rétegnyelvek, csoportnyelvek.		
A kiselőadás, a referátum és a vázlat készítésének szabályai.		
Forrásmegjelölés, forrásellenőrzés.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélés, élménybeszámoló, érvelés, rétegnyelv, nyelvi norma, referátum, kiselőadás.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalom – művészetek – média I. Művészeti ágak, műnemek, műfajok	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A rímes, ritmikus szöveg megkülönböztetése a prózától. Ismeretek Petőfi Sándor, Arany János, Gárdonyi Géza tanult műveiről, irodalmi alkotásokról való egyszerű saját szöveg alkotásának képessége.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A köznyelvi és irodalmi szöveg különbségeinek felismerése. Műnemek és műfajok felismerése. A magas- és tömegkultúra különbségeinek felismerése. Az ízlés fogalmának megértése, a modern kommunikáció műfajainak megismerése. A művészeti ágak megkülönböztetése. A manipuláció működési mechanizmusának belátása, a fikció fogalmának megértése, az alternatív valóságok szerepének belátása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Irodalom:</i></p> <p>Az irodalmi és a köznyelvi szövegek eltérései, az irodalom mint nyelvhasználat: az irodalmi szöveg felhívó jellege.</p> <p>Az irodalom mágikus jellege.</p> <p>Az irodalom szerepváltozása, virtuális valóságok.</p> <p>Műnemek: epika, dráma, líra.</p> <p>Az egyes műnemek legjellemzőbb műfajai.</p> <p>Napló és blog mint irodalmi műfajok, illetve az internet műfajai.</p> <p>Levél, e-mail, sms, blog (eltérő nyelvezet, eltérő etikett).</p> <p>A Nyugat c. folyóirat.</p> <p>Internetes irodalmi lapok (Pl. <i>Litera, Irodalmi Jelen, Spanyolnátha</i>).</p> <p>Kortárs szerzők versei, szövegei.</p> <p>Groteszk, egyperces novellák.</p> <p>(Javasolt szerzők /művek, műrészletek/: <i>Madách Imre, Arany János, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Krúdy Gyula, Ady Endre, József Attila, Karinthy Frigyes, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Örkény István, Parti Nagy Lajos, Karafiáth Orsolya, Varró Dániel, Jónás Tamás, Szabó T. Anna.</i>)</p>		

<p><i>Művészet/Média:</i></p> <p>A művészet fogalma, művészeti ágak.</p> <p>Ismerkedés a következő fogalmakkal: magaskultúra, tömegkultúra, kommersz, ízlés.</p> <p>Az írott sajtó műfajai.</p> <p>Fikció, manipuláció, hazugság, átverés, demagógia stb.</p> <p>Facebook, világháló, játékok, alternatív valóságok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irodalmi szöveg, köznyelvi szöveg, műnem, műfaj, magaskultúra, tömegkultúra, fikció, manipuláció, virtualitás, alternatív valóság, groteszk, ízlés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalom – művészetek – média II. Az irodalom és a vizuális kultúra formanyelve és eszközei	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása.</p> <p>A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése.</p> <p>Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Művészfilmek és kommersz filmek közötti különbség felismerése.</p> <p>Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása.</p> <p>Ismerkedés az irodalom határterületeivel.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Irodalom:</i></p> <p>Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda.</p> <p>Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma.</p> <p>Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. <i>versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum</i>).</p>		

<p>Dalszövegek, kortárs költészet (pl. <i>rap-szövegek, Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János</i>).</p> <p>Novella, regény (pl. <i>Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, F. Kafka, B. Hrabal</i>).</p> <p>Az elbeszélő szerepe és típusai.</p> <p>Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás.</p> <p>Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség.</p> <p>Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció.</p> <p><i>Művészet/Média:</i></p> <p>Graffiti az őskorban és az ókorban (pl. <i>barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok</i>).</p> <p>Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés.</p> <p>A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. <i>Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix</i> stb.).</p> <p>A képregény mint művészet (pl. <i>R. Lichtenstein</i>).</p> <p>Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok.</p> <p>Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (pl. <i>Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton</i>).</p> <p>Film és irodalom kapcsolata – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén	<p>Az egyes tanulók önmagukhoz viszonyítva a korábbiánál tudatosabban és sikeresebben kommunikálnak. Ismerik a kommunikáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Igyekeznek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz.</p> <p>A tanulók ismerik a kommunikáció fajtáit, meg tudják különböztetni a hírt és a véleményt. Online kommunikációjuk tudatos, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illetanát.</p> <p>A tanulók az oktató segítségével felismerik egyéni fejlesztési szükségleteiket, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motiváció, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége. A tanulók rendelkeznek a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismerik a nyelvi elemeket.</p>
---	--

	<p>A tanulók kissé biztosabb leíró nyelvtani ismeretekkel rendelkeznek, ezeket képesek gyakorlati feladatok során alkalmazni. Töreksenek arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzanak, és töreksenek arra, hogy kevés helyesírási hibát ejtsenek.</p> <p>A tanulók hangosan és némán is értőn olvasnak. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményt fogalmazznak meg szóban és írásban. Képesek a szövegben információkat keresni. Képesek különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, jegyzet és vázlat önálló készítésére. Önállóan használják a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismerik a forráskritika alapvető szempontjait. Ismerik a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását. Képesek az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képesek önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről.</p> <p>A tanulók ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismerik a durva manipulációt. Képessé válnak néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására.</p> <p>A tanulók felismerik az egyszerű szövegek témáját, kulcsszavait, meg tudják határozni a bekezdések témáját és ezek kapcsolatát. Fejlődik írásjel-használatuk és olvasási készségük.</p> <p>A tanulók gyakorlatot szereznek a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében. Elmélyül a színek jelentéséről szerzett tudásuk. Képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben.</p> <p>Felismernek néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben, és képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat. Képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet. Tudnak legalább egy nyelvi szótárt használni.</p> <p>Képesek néma olvasással szövegek megértésére és felidézésére. Képesek történet írására előre meghatározott szempontrendszer segítségével. Tudnak vázlatot készíteni megadott szempontrendszer alapján. Felismerik a helyesírási alapelveket, és helyesen alkalmazzák őket. Képesek néhány alakzat és szóképfelismerésre. Ismernek néhány epikai műfajt, ismerik és alkalmazzák az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmakat.</p>
--	---

10. évfolyam

A kommunikáció – magyar tanterv a 10. évfolyamon már alapvetően a pályorientációra, a mindennapi életben való eligazodásra készít fel, a kulcskompetenciák fejlesztését is ennek rendeli alá. Továbbra is szerepe van az alapvető kulcskompetenciák fejlesztésében is. A Nat-

ban megfogalmazott nevelési célok közül elsőrendű a szerepe a felelősségvállalásnak, a demokrácia iránti elkötelezettségnek, a tudatos állampolgári létnek, a pályorientációnak. A tanulókat fel kell készíteni a vizsgaszituációkra, a pályaválasztásra, az önálló, tudatos kommunikációra, a kulturált nyelvhasználatra, a mindennapi életben gyakran felmerülő szövegtípusok megértésére.

A 10. évfolyamon heti egy óra áll rendelkezésre. A kerettantervet megvalósító KOMA program két, egy-egy félévet átívelő, közös, az osztály számára megvalósítandó projektfeladatot ajánl: az első félévben képregényt készítenek az előző évben megírt történetből, a második félévben a munka világára készülnek fel és életpálya-tervezéssel foglalkoznak.

A 10. évfolyam legfontosabb céljai:

- fejlődjön a tanulók tanulási technikája, alakítsanak ki pozitív viszonyt a jövőbeli tanulás különböző módzataihoz;
- értsék meg az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fontosságát;
- kommunikációjuk során nem kortársi helyzetben kerüljék a szlenget és a vulgárizmust;
- legyenek képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket;
- készüljenek fel a különböző vizsgahelyzetekre;
- legyenek képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontok alapján különböző műfajú szövegek írására;
- tudjanak rövid, elmondásra vagy felolvasásra szánt és arra alkalmas, különböző műfajú szövegeket írni;
- legyenek képesek különböző műfajú szövegek önálló írására előre megadott szempontok önálló alkalmazásával;
- ismerjék a lényegkiemelés eszközeit;
- használják tudatosan a digitális eszközöket, legyenek tisztában a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A sikeres kommunikáció – nyelvi és kommunikációs repertoár a gyakorlatban	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Jártasság az írásbeli és szóbeli véleményalkotásban. Tömegkommunikációs ismeretek. Tény és vélemény megkülönböztetése.	

	Véleményformálás szóban és írásban. Az önértékelés és a társértékelés szerepének ismerete a tanulás sikerességében.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulási technikák, az önértékelés és a társértékelés fejlesztése. A formális és az informális tanulási lehetőségek közötti tájékozódás.</p> <p>Írásbeli és szóbeli véleményformálás művészeti alkotásokról. Az udvarias társalgás gyakorlása, a vulgarizmus csökkentése, elutasítása.</p> <p>Az érvelési technika, a vitakészség gyakorlati fejlesztése.</p> <p>A tanulók és mások által írott szövegek meggyőző előadásának gyakorlása és e képesség, valamint a rögtönzés fejlesztése.</p> <p>Felkészítés a vizsgahelyzetekre.</p> <p>Az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fejlesztése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A kommunikációs zavarok, konfliktusok feloldásának eljárásai. Generációs megértési nehézségek: eltérő nyelv, eltérő jelentés (pl. <i>szleng, réteg- és csoportnyelvek</i>).</p> <p>A kulturális szignálok használatának, a kommunikációs maximák érvényesülésének vizsgálata.</p> <p>Személyes erősségek és gyengeségek megfogalmazása, megerősítés és segítő bírálat a társaknak. A művészeti ágakhoz való viszony beépítése az önértékelésbe.</p> <p>Formális és informális tanulás, tehetség, kreativitás.</p> <p>A családi viszonyok és a társalgási stílus történeti változásai.</p> <p>Disputa: érvelő szövegek alkotása szóban. A disputa szabályainak megismerése, egyszerűsített játék.</p> <p>Tömegkommunikáció, televízió, internet. A média vélemény- és ízlésformáló szerepe.</p> <p>Pénz és tömegkommunikáció (pl. <i>reklám, show, klip</i>). Állásfoglalás az életstílusok, szerepminták körében, értékválasztás.</p> <p>Társalgási stílus különböző beszédp partnerek esetén. Udvarias társalgás. A vulgarizmus kerülése.</p> <p>Kulturált nyelvi megoldások kényes témák megbeszélésére. Különböző stílusrétegek műfaji sajátosságainak megfelelően írt saját és kész szövegek felolvasása, előadása, illetve rögtönzése.</p> <p>Kulturált véleményalkotás, önértékelés, egymás munkájának és teljesítményének értékelése indoklással, fejlesztési tanácsokkal.</p> <p>Érvelő műfajok és szövegek, a meggyőzés szolgálatában. A vizsga mint a meggyőzés színtere.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális és informális tanulás, egész életen át tartó tanulás; disputa, érvelés, érv, cáfolat, tételmondat; vulgarizmus, előadói stílus, testbeszéd, arcjáték, hangerő, hanglejtés, értékválasztás, érvelés.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelv és társadalom – nyelvi rétegek, stílusrétegek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az eddig szerzett stilisztikai ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A stílusrétegek megkülönböztetése. Jártasság kialakítása a szépirodalmi művek néhány stílusjegyének felismerésében.</p> <p>Fejlődés a társalgási stílus gyakorlásában a vulgarizmus negatív voltának tudatosítása.</p> <p>A szövegalkotási, felolvasási és előadási jártasság fejlesztése.</p> <p>Az alapvető nyelvtörténeti ismeretek felelevenítése és bővítése; a szinkron nyelvváltozatok közötti tájékozódási képesség megalapozása.</p> <p>A tanuló számára fontos nevek eredetének, jelentésének megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A jeltermészet jelentősége a nyelvben. A jelek típusai (ikon, index, szimbólum). A nyelvtan szerepe az egyén életében, tanulásának haszna. Játék a mondatokkal, nyelvi cselekvésekkel.</p> <p>A szóbeliség és az írásbeliség stílusjegyei a magánéleti és a félhivatalos, publicisztikai helyzetekben.</p> <p>A tárgyalt művekről szóló rövid kritikák, blogbejegyzések koherenciájának elemzése.</p> <p>Ismerkedés a publicisztikai, az előadói (szónoki) és a tudományos (népszerű tudományos, ismeretterjesztő) stílus jegyeivel szövegek alapján. A különböző stílusrétegekbe tartozó szövegek felismerése.</p> <p>Nyelvtörténeti ismeretek, a magyar nyelv eredete, a szókincs történeti rétegei néhány szöveg vizsgálatával.</p> <p>Nyelvújítás, a technika és a globalizáció szerepe a nyelv változásában. Szógyűjtés a technikával, a divattal és a zenével kapcsolatban – köznyelvévé vált idegen és új szavak.</p> <p>Ismerkedés az utónévkönyvvel, a nevek eredetével és jelentésével.</p> <p>Nyelvváltozatok, nyelvjárások. Egy-egy a tanulók által ismert vidék nyelvjárásainak jellegzetességei. Tájszavak.</p> <p>Nyelvváltozatok, ifjúsági és diáknyelv. Szleng és argó. Szlengszótárak. A határon túli nyelvhasználat egy-két változata: kétnyelvűség, kevertnyelvűség, kettősnyelvűség.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koherencia, publicisztika, stílusárnyalat, társalgási stílus, művelt köznyelv, szleng, argó, nyelvtörténet, finnugor nyelvcsalád, nyelvváltozat, nyelvjárás, tájszó.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés, szövegalkotás – retorikai gyakorlatok	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Önálló, néma, értő olvasás, meghatározott szempontrendszer alapján különböző műfajú szövegek írása, vázlatírás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Különböző műfajú szövegek önálló írása, előre megadott szempontrendszer önálló alkalmazása, a lényegkiemelés eszközeinek alkalmazása.</p> <p>Képes instrukciók szöveggé formálása, illetve szöveges információk képpé alakítása.</p> <p>Egyszerűbb retorikai feladatok megoldása, retorikai szövegek önálló alkalmazása.</p> <p>Mindennapi szövegtípusok (önéletrajz, névjegy, álláshirdetés, kérvények stb.) megértése és önálló létrehozása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Álláshirdetések elemzése és alkotása személyes tényezők figyelembe vételével, önismeret.</p> <p>Lényegkiemelés különböző műfajú, családi témájú szövegekben (pl. <i>újságcikk, blogbejegyzés</i>).</p> <p>Érvelő szövegek vizsgálata és alkotása.</p> <p>Képes instrukciók szöveggé formálása v. szöveges instrukciók alapján egyszerű képek alkotása (összeszerelés, folyamatábra stb.).</p> <p>Írásbeli ítéletalkotás, kritika, értékelő szöveg írása.</p> <p>Nézőpontváltás a szövegben.</p> <p>Egyedi névjegy tervezése, megalkotása.</p> <p>Retorikai feladat, ünnepi beszéd alkotása (pl. <i>ballagásra, születésnapra, esküvőre, eljegyzésre, keresztelőre</i>).</p> <p>A retorika nyelven kívüli eszközei.</p> <p>Retorikai feladat, beszéd alkotása tetszőleges témában.</p> <p>Érvelő szövegek olvasása és alkotása.</p> <p>Vers- vagy prózaírás sablon segítségével.</p>		

Alapvető stilisztikai ismeretek rendszerezése, gyakorlati alkalmazása szövegalkotás során.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lényegkiemelés, érvelés, ítéletalkotás, kritika, nézőpontváltás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalom – művészetek – média Műalkotások befogadása	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Műnemek és a hozzájuk kapcsolódó legfontosabb műfajok ismerete, szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Művészeti irányzatok közötti különbségek felismerése. Műalkotások megértésével, értelmezésével, befogadásával kapcsolatos legfontosabb ismeretek elsajátítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Irodalom:</i></p> <p>Különböző műnemű és műfajú irodalmi művekről közös beszélgetés és elemzés tematikus bontásban.</p> <p>(Javasolt szerzők: <i>Ady Endre, József Attila, Áprily Lajos, Kányádi Sándor, Dsida Jenő, Tamási Áron, Márai Sándor, Szilágyi Domokos, Esterházy Péter, Kovács András Ferenc</i> műveiből részletek, <i>Katona József, W. Shakespeare, E. Ionesco</i> drámáiból részletek.)</p> <p>Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban.</p> <p>A krimi, sci-fi, kalandregény jellemzői, témái.</p> <p>Képversek, hangköltemények.</p> <p><i>Művészet/média:</i></p> <p>Legfontosabb avantgárd irányzatok jellemzői (pl. <i>expresszionizmus, futurizmus, dadaizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus</i>).</p> <p>Művészeti ágak, műfajok, kifejezőeszközök, üzenet, hangulat.</p> <p>Műalkotás és műkedvelés, hobbi, giccs.</p> <p>Művészfilm és közönségfilm. Műalkotások (vers, zene, film, tánc stb.) befogadása és kommentálása, a befogadó szerepe a művek értelmezésekor.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Avantgárd irányzatok, műkedvelés, hobbi, giccs, befogadó, műértelmezés.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén</p>	<p>Fejlődnek a tanulók tanulási technikái, a tanulók felismerik az egész életen át tartó tanulás szükségességét.</p> <p>Ismerik a hétköznapi életben használatos dokumentumok típusait, azok kitöltésének módját, eligazodnak a hivatalos ügyekben használatos formanyomtatványok között, kitöltésükben alapszintű jártasságot szereznek.</p> <p>Többségük legalább nem kortársi beszédhelyzetben kerül a szlenget és a vulgárizmust.</p> <p>A tanulók képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket. Felkészültek a vizsgahelyzetek kommunikációs szempontú kezelésére.</p> <p>Rendelkeznek alapvető nyelvtörténeti ismeretekkel, tudják, hogy egy időben is többféle nyelvváltozat létezik.</p> <p>Képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontrendszer alapján különböző műfajú szövegek írására, vázlatírásra.</p> <p>Tudnak rövid, elmondásra vagy felolvasásra szánt és arra alkalmas szövegeket írni.</p> <p>Képesek különböző műfajú szövegek írására, előre megadott szempontrendszer alkalmazásával, ismerik a lényegkiemelés eszközeit.</p> <p>Képesek a retorika alapvető eszközeit alkalmazni érvelő szövegek szóbeli előadásakor.</p> <p>Tisztában vannak a média vélemény- és ízlésformáló szerepével, felismerik a manipuláció eszközeit.</p> <p>Kulturáltabban mondanak véleményt a műalkotásokról nemtetszés esetén is, képesek véleményüket egy-két érvelő alátámasztani.</p> <p>Felismerik a művészeti irányzatok közötti különbségeket. Felismerik a képszerűség néhány stílusesezközét és a szépirodalmi stílus néhány jellegzetességét szépirodalmi művekben.</p>
---	--

3.2.3.2. Angol nyelv tananyaga

A szakképző iskolai program keretében a 9–11. évfolyamban minden tanuló számára kötelező egy idegen nyelv tanulása. A hatékonyság szempontjából célszerű azt a nyelvet választani, amellyel való ismerkedést a tanuló az általános iskolában elkezdte.

Az idegen nyelv műveltségterület kerettantervének középpontjában a tanuló áll, illetve az a törekvés, hogy a tanuló a szakképző iskolai idegennyelv-tanulás során olyan kompetenciák birtokába jusson, melyek képessé teszik őt az idegen nyelvi kommunikációra, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudja ápolni és fejleszteni idegennyelv-tudását. A használható nyelvtudás a tanuló számára nemcsak azt jelenti, hogy jobb esélyekkel indul a munkaerőpiacon, hanem egyben kulcsot is ad a kezébe más népek, más kultúrák, s ezáltal önmaga, saját népe és saját kultúrája alaposabb megismeréséhez, jobb megértéséhez.

A szakképző iskolába bekerülő tanulók tanulási nehézségekkel küzdenek, sokuk küzd az alapkészségekhez kapcsolódó problémákkal (írás, olvasás és számolási nehézségekkel). A legtöbbjük hátrányos szociális helyzetű, és meglehetősen motiválatlan a tanulást illetően. Ezért a szakképző iskolai nyelvtanításnak biztosítani kell az idegen nyelvi felzárkóztatás lehetőségét, a differenciált, szükség szerint az egyéni tanulás rendszerét.

Fejleszteni szükséges a tanulók négy nyelvi alapkészségét, elsősorban a beszédértés és a beszédalképzés területén, illetve ezekkel szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban a tanulók *stratégiai, szociális és személyes* kompetenciáit.

A kerettanterv tartalmazza a 9–11. évfolyamok idegennyelv-oktatásának *fejlesztési céljait*. A célokból kiindulva meghatározza a *fejlesztési feladatokat*, az ahhoz szükséges *előzetes tudást*, a *követelményeket/tartalmakat*, *kulcsfogalmakat* és a fejlesztés *várt eredményeit* az évfolyamok végén. A kitűzött célok megvalósításához a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a program évi 36-36-31 tanítási héttel és 72-36-31 tanórával számol (heti 2-1-1 kötelező tanóra).

A műveltségterület tanításának célrendszere alapját a *kommunikatív kompetencia* fejlesztése alkotja a négy nyelvi alapkészség – beszédértés, olvasásértés, beszédalképzés, íráskészség – területén. A készségek közül a beszédértés és a beszédalképzés, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt. Az elérendő cél az, hogy a tanulók meg tudják oldani a nyelvhasználatot igénylő feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában. A célnyelvi *műveltség és az interkulturális kompetencia* fejlesztése eredményeképpen a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek és hasonlóságainak értelmezésére, és váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák iránt. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt, a *nevelési és tantárgy-integrációs* lehetőségek kihasználásával a nyelvtanítás tartalmának rugalmas keretein belül.

Az *IKT alkalmazási képességének* fejlesztése során a nyelvtanulás és a nyelvtanítás a mai kor igényeinek és szükségleteinek megfelelően, a kommunikációs és információs technológiák használatának beépítésével történjék, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást. Fontos cél a *nyelvtanulási stratégiák* kialakítása, azaz a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

A *fejlesztési feladatok* meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a szakképző iskolai tanulók esetében egy olyan célcsoportról van szó, melynek tagjai közül sokakra jellemző, hogy tanulási nehézségekkel küzdenek, gyakori iskolai élményük a kudarc, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében az idegennyelv-oktatásnak ebben az iskolatípusban kiemelt feladata a *tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása*. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy *bízzanak önmagukban*, bizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: *képesek* az idegen nyelv *elsajátítására* és különböző élethelyzetekben történő sikeres *alkalmazására*. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben *átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék* korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, *felzárkózhassanak* társaikhoz.

Mindennek eléréséhez, teljesítéséhez fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit a *beszédértés és a beszédalkétség előtérbe helyezésével*, ezen belül pedig a beszédalkétség területén a nyelvhelyesség helyett a *folyamatosság és a megfelelő szóhasználat* középpontba állításával. Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban áll a tanuló általános kompetenciáival, és így fejleszteni szükséges a tanuló *stratégiai kompetenciáját*, nagy hangsúlyt helyezve azokra a stratégiákra, melyek elősegítik az önálló nyelvtanulóvá válást, melyek hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyítik a nyelvhasználatot; *interkulturális kompetenciáját*, amibe beletartozik a saját és az idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának képessége; a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés képessége és képessége; a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való készség és képesség; *szociális kompetenciáját*, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka képességét és képességét; *személyes kompetenciáit*.

A nyelvtanulás során a tanulóknak alakuljon ki és maradjon ébren a *kedvező attitűd és motiváció* a nyelvtanulás, a tanult nyelv, a célnyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint más nyelvek megismerésére.

Növeli a nyelvtanítás és -tanulás hatékonyságát, eredményességét, ha kialakul a tanulók *együttműködési készsége*, részt tudnak venni pár- és csoportmunkában.

A szakképző iskolában folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 11. évfolyam befejezésekor elérjék a Közös Európai Referenciakeretben meghatározott A1 minimumszintet a négy alapkészségben, elmozduljanak az A2 alapszint irányába, és a beszédértés és beszédalkétség terén elérjék az A2 szintet. Optimális esetben a tanulók elérhetik az A2 szintet mind a négy alapkészségben.

A1 szinten (minimumszint) a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni

olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés: képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat.

Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket.

Beszédképesség: képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és nagyon egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert”, összekössön. Képes az abc hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.

Írásképesség: képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön.

Szóbeli interakció: képes egyszerű módon kommunikálni, ha beszédpartnere lassan és érthetően beszél, továbbá hajlandó arra, hogy mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismétlje, és segítséget nyújtson a válaszadásban. Képes arra, hogy egyszerű beszélgetést kezdeményezzen, s ennek során érti és alkalmazza a köszönés, búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatait. Képes néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. Képes jól ismert helyzetekben egyszerű

szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. Képes rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. Képes arra, hogy beszélőpartnerre mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezze. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélőpartnerre többnyire követni tudja, amit mond.

Írásbeli interakció: képes arra, hogy ismerős témakörökben szótár segítségével egyszerű, rövid közléseket megfogalmazzon, miközben a tanult egyszerű nyelvtani szerkezetek használatában még bizonytalanságokat mutat. Képes arra, hogy személyes kapcsolatai ápolására rövid, egyszerű szövegeket alkosson (pl. üdvözlőkártya, levelezőlap, e-mail).

A2 szinten (alapszint) a tanuló megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.

Beszédértés: képes arra, hogy a mindennapi élet területén egyszerű mondatokat, gyakran használt szófordulatokat, szavakat megértse. Képes arra, hogy felismerje a lassan és érthetően, valamint irodalmi nyelven elhangzó és ismerős dolgokról szóló szövegek témáját. Képes ismerős témakörökön belül érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes egyszerű, rövid, mindennapokkal kapcsolatos szövegek témáját meghatározni, valamint a szövegekből egyszerű, személyes szükségletei szempontjából fontos információkat kiszűrni.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált, a mindennapi élettel összefüggő szövegek lényegét megérteni. Képes ismerős témakörökben egyszerű és formalizált szövegeket megérteni, ha azok nagyrészt gyakran előforduló szavakat és fordulatokat és/vagy internacionalizmusokat tartalmaznak. Képes arra, hogy hosszabb szövegekből kiszűrje és megértse a számára fontos információt.

Beszédkésztség: képes arra, hogy mindennapi helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezze magát, miközben még gyakran megakad, és szavak után kutat. Képes arra, hogy egyszerű szavakkal és esetenként rövid mondatokkal megközelítően korrekt közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok) kapcsolatosan. Képes csekély szókinccs és egyszerű nyelvtani szerkezetek segítségével ismerős témákról, személyes érdeklődési körében közléseket megfogalmazni. Közléseiben többnyire világosan ki tudja fejezni szándékát. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először”, „aztán”, „azután”, „később”, „végül”) időbeli

sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy szavakat és egyszerű mondatokat kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekössön. Képes mondatait helyesen hangsúlyozni és hosszabb közléseit megfelelően tagolni. Kiejtése többnyire nem nehezíti az értést, bár idegen akcentusa feltűnő.

Íráskészség: képes arra, hogy egyszerű kifejezésekkel és rövid mondatokkal nagyjából hibátlan közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével kapcsolatban (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok). Képes arra, hogy csekély szókinccsel és néhány egyszerű nyelvtani szerkezettel egyszerű formában nyilatkozzon ismerős témákról, őt magát személyesen érintő kérdésekről. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először”, „aztán”, „utána”, „később”, „végül”) időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy egyszerű mondatokat fogalmazzon meg, és ezeket egyszerű kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekösse. Képes néhány fontos helyesírási szabály megközelítően helyes alkalmazására.

Szóbeli interakció: képes ismerős témákról egyszerű módon kommunikálni, ha beszélgetőpartnere irodalmi nyelven szól hozzá, és hajlandó arra, hogy kérésre bizonyos dolgokat megismételjen vagy átfogalmazzon. Képes arra, hogy a mindennapi élet konkrét szükségleteihez kapcsolódó helyzetekben rövid, egyszerű kifejezésekkel, mondatokkal kommunikáljon, miközben a kevésbé ismerős helyzeteket még nem mindig tudja megoldani, és esetenként félreértésekbe bonyolódik. Képes arra, hogy megoldjon ismerős, egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzeteket, de közléseit rövidre fogja. Képes arra, hogy ismerős helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kommunikáljon. Képes arra, hogy ismerős témakörben folyó beszélgetések során, ha azok lassan és érthetően zajlanak, kövesse a beszélgetések fonalát, kérdéseket tegyen fel, illetve kérdésekre válaszoljon. Képes arra, hogy nem értés esetén megkérje beszélgetőpartnerét, ismétlje meg a mondottakat, vagy betűzzön bizonyos szavakat, és kérésre ő maga is képes ezt megtenni. Képes beszédében a mondat hangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése többnyire nem zavarja közlései megértését.

Írásbeli interakció: képes jól ismert helyzetekben megfelelő szókinccsel rövid, egyszerű közléseket fogalmazni, melyekben sok a formalizált elem, visszatérő szófordulat. Képes rövid, személyes jellegű szövegekben, melyek egyszerű formában eseményekre és kívánságokra vonatkoznak, a közléseket megérteni, és azokra egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. Képes gyakran használt szavak esetében alkalmazni a legfontosabb helyesírási szabályokat, s így a helytelen írásmódból adódó félreértéseket elkerülni.

A fenti szintleírások alapján az elérhető eredmények a helyi tantervekben tovább pontosíthatók, a lehetőségek és a szükségletek alapján az összes készségre vonatkozóan, vagy csak egyes készségterületeken kiegészíthetők, módosíthatók.

Fontos, hogy ne csak az oktatók, hanem a tanulók is tisztában legyenek a nyelvtanítás-nyelvtanulás céljaival, az elérhető eredményekkel. Ennek érdekében érdemes beszélgetéseket kezdeményezni velük, melyek során egyrészt megismerhetik a célkitűzéseket, másrészt kinyilváníthatják véleményüket, javaslatokat, kívánságokat fogalmazhatnak meg.

A szakképző iskolai 9-10-11. évfolyam idegen nyelvi műveltségterület tartalmát/témaköreit, illetve az órakeretet a következő táblázat tartalmazza. A 11. évfolyam eltérő óraszámú a kevesebb tanítási hét miatt állnak elő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A nyelvtanulás célja	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott ismeretek az idegen nyelvek tudásának fontosságáról.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulók általános iskolában szerzett tapasztalatainak számbavétele.</p> <p>A sikeres területek erősítése, fejlesztése, a kudarcok okainak feltárása, megoldások keresése az eredményes nyelvtanulás érdekében.</p> <p>Az elérendő nyelvi szintek tartalmának ismertetése.</p> <p>Célok meghatározása: a négy nyelvi alapkészség közül a beszédértés és a beszéd-készség előtérbe helyezése. A kommunikatív helyzetgyakorlatok szerepének hangsúlyozása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése.</p> <p>Egyéni helyzetelemzés a „Checklist” segítségével.</p> <p>A szakképző iskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. Az oktató-diák együttműködési szabályok rögzítése.</p>		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Az EU-tagállamokban beszélt nyelvek, nyelvcsaládok, nyelvrokonságok, jövevényszavak a történelmi eseményekhez köthetően, a digitális technológia szókészlete, idegen szavak a mindennapjainkban, nyelvi fordulatok, anyanyelvi sokszínűség, idegen nyelvi korrektség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában az idegen nyelvek tanulása során az alapkészségek területein: beszédértés, olvasásértés, beszéd-készség, íráskészség, szóbeli interakció és az írásbeli interakció terén elsajátított technikák.	
A komplex műveltség-	A környezet (osztálytársak, oktató, iskola), a nyelvtanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseinek, tartalmainak megismerése, a tanulói	

területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	vélemények figyelembe vétele ezek kialakításában. Az önálló tanulásra való képesség fontosságának beláttatása. A legalapvetőbb tanulótípusok megismerése, az ismereteket önmagára vonatkoztatása. A hatékony (nyelv)tanulási stratégiák használata. A stratégiai kompetenciák fejlesztése. Alapvető ismeretek szerzése a célnyelvi országokról, a célnyelvnek Magyarországon, Európában és a világban játszott szerepéről.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvoktatóral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása.</p> <p>A szakképző iskolai tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötlebörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvórai szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felfrissítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése.</p> <p>(A 10–11. évfolyamokon ez az óraszám az előző évfolyamokon tanultak tematikus ismétlésére szolgál.)</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technika, tanulási stratégia: RJR- ráhangolás, jelentésteremtés, reflektálás; MURDER- MOOD – hangulatteremtés, motiválás . UNDERSTANDING – megértés; RECALLING – visszahívás; DIGEST – „emésztés”, feldolgozás ; EXPANDING – kiterjesztés, önvizsgálat; REVIEWING – áttekintés, ismétlés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a családom	Órakeret: 23 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, a témakörhöz kapcsolódó szókincs, a szűkebb/tágabb családon belüli kapcsolatrendszer, az ebből fakadó feladatkörök anyanyelven. A generációk fogalma, a kommunikáció lehetséges módjai a szűkebb/tágabb családon belül.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p>	

	<p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Bemutatkozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.).</p> <p>Családtagok bemutatása: rokoni kapcsolatok megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.).</p> <p>Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása.</p> <p>A család egy hétköznapjának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyi adat, lakóhely, állampolgárság, foglalkozás, külső és belső tulajdonság, napszak, időpont, családon belüli feladatok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az otthonom	Órakeret: 11 óra
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri a lakhatási lehetőségeket, azok pozitívumait/negatívumait. Meg tudja nevezni a lakás helyiségeit, funkcióit, berendezési tárgyait, a mindennapi élethez szükséges eszközöket.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p>	

	<p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása. Az iskolától hazáig vezető útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése. Tárgyak, személyek összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása.

A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése (szóban, írásban, rajzos formában).

Különböző forrásokból származó, különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Város, vidék, családi ház, sorház, bérház, albérlés, hajléktalanság, irány, hosszúsági mértékegység, online-vásárlás, online-tervezés, online-lakáshirdetés.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az iskola és barátaim	Órakeret: 11 óra
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri az iskolatípusokat, azok képzési struktúráját, rendszerét. Tisztában van saját tanulmányi kötelezettségeivel, meg tudja fogalmazni helyét a rendszerben. Tudja a barátság fogalmat definiálni, ismeri a barátság működésének szabályrendszerét.	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban. Az iskolai hétköznapiak rendje, a benne tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai. A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei.</p> <p>Egy jó vagy a legjobb barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én – hasonlóságok és különbségek megnevezése.</p> <p>Közös programok. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az idegen nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése szóban, írásban, illetve rajzos formában.</p> <p>Különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Iskolakötelezettség, alapkészség és -képesség, tanulási stratégia, tantárgyi alapkövetelmény, vizsgakövetelmény, általános műveltség, élethosszig tartó tanulás, formális, non-formális, informális tanulás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	Anyanyelven az évszakok jellemzői, az emberi szervezetre gyakorolt hatásuk, annak védekező mechanizmusa, illetve a tevőleges védekezés formái. Anyanyelven a korra, nemre jellemző, az évszakok változását követő, női/férfi ruhadarabok, kiegészítő kellékek, valamint a praktikusság és divat fogalmak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szóincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az évszakok jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek.</p> <p>Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítása a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok.</p> <p>Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égyővre vonatkozóan.</p> <p>Esetleg: extrém időjárási viszonyok okozta katasztrófák.</p> <p>Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban.</p> <p>Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között.</p> <p>A divat, praktikusság, az ár-érték arányának fogalma.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/látott/olvasott szövegek feldolgozása.</p>		

Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, térképek, diagramok értelmezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Évszak, napszak, időjárási jelenség; second hand, online-vásárlás, bankkártyával történő fizetés, reklamátlás, árucserre, természetes/környezetre káros alapanyag, a vásárlás mint szenvedélybetegség, fogyasztói társadalom, veszélyforrás, védekezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Eszem-izom, étkezés	Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	A korábbi formális és informális módon elsajátított ismeretek az étkezéssel kapcsolatban, alapanyagok eredete, feldolgozási módjai, receptek értelmezése, ételek elkészítése otthon, vendéglőben, fast food vendéglőben, az egészséges táplálkozás ismérvei, a helytelen táplálkozás okozta betegségek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szóincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család, mi a menü hétköznap, ünnepnap, baráti összejövetelek alkalmával? Milyen alkalmakkor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény?</p> <p>Munkamegosztás a családban – ki vásárol, ki főz, ki teríti meg/szedi le az asztalt, ki mosogat?</p> <p>Az étkezési etikett otthon és vendégségben. Az egyszerű ételek receptjei, amelyeket a tanuló maga is el tud készíteni, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek és az egészség megőrzése. Az egészséges étkezés alapszabályai. A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon,</p>		

<p>pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Tárgyak, események, cselekvéssorok összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, diagramok, statisztikai adatok értelmezése.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása kreatív módon – kollázs, rajz, fotó, poszter – történő megjelenítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bioélelmiszer, élelmiszeripar, adalék, tömegtermelés, alacsony tápanyagértékű élelmiszer, friss, tápanyagban gazdag élelmiszer, termelési, tenyésztési, főzési technológia, táplálkozás, egészség, betegség, főzés mint hobbi, élelmiszeripari foglalkozás, mezőgazdasági foglalkozás, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szabadidőmben	Órakeret: 13 óra
Előzetes tudás	A kulturális és sporttevékenységek egészséges aránya, a nyomtatott és elektronikus média eszközei, a közösségi aktivitások, a zene, a tánc, a színház, az utazás, a mindennapok sportja, extrém-sportok, egészség megőrzése, illetve annak veszélyeztetése, számítógép a munkánkban és a szabadidőnkben. Az elektronikus média mint a haladás, illetve a függőség eszköze.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókinccs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p>	

	A stratégiai kompetencia fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Munkamegosztás a családban – a tanuló feladatai, amelyeket szívesen végez, és amelyeket nem. A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, kedvenc könyve/olvasmányai, olvasási szokásai, esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévénézési szokásai, haverok, bulik, közös programok.</p> <p>Sportok, amelyeket a tanuló úz/szeret– sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok.</p> <p>Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői.</p> <p>A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama.</p> <p>A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése.</p> <p>Statisztikai adatok elemzése és következtetések levonása.</p> <p>Szenvedélybetegségek kialakulásának okai, a gyógyíthatóság feltételrendszere. Tervezett szabadidős tevékenységek, avagy mit hoz a nap.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Szabadidős tevékenység, egészségmegőrzés, kikapcsolódás, erőgyűjtés, aktív/passzív tevékenység, szenvedélybetegség, testépítés, a szellem karbantartása, munka és szabadidő aránya, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Válasszunk szakmát!	Órakeret: 30 óra
Előzetes tudás	<p>Családi tradíciók, sikerszakmák, divatszakmák, fizikai erőnlétet/szellemi teljesítményt igénylő szakmák, hiányszakmák, alkalmazotti/beosztotti státusz, vállalkozói szemlélet. A formális tanulás során a tantárgyi tartalmak ismerete, a kiválasztott szakmáról szerzett ismeretek, a munkaerő-piaci helyzet aktuális ismerete. A munkába-állás feltételei, kereseti lehetőségek, munkahelyi biztonsági előírások, munkajogi viták, jogorvoslati lehetőségek.</p>	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	

Mit várok a holnaptól? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a közeli jövő terveiről.

Mit várok a távolabbi jövőtől? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a távolabbi jövő terveiről: a család, az ideális partner, gyerekek, nagycsalád, lakáskörülmények; álmaim háza/lakása/kertje, utazások; álmaim országa/városa, foglalkozásom, munkakörülményeim, baráti köröm, társas életem, autóm.

Foglalkozások a környezetemben – táblázatos összeállítás, előnyök és hátrányok megfogalmazása.

A magyar iskola-rendszer felépítése/képzési formák – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Összehasonlítás az idegen nyelvterületen kínákozó lehetőségekkel.

Álmaim foglalkozása, a munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglalkozások, az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú formái, menete, elemei, fogalmak ismerete. Pontokba rendezett önéletrajz elkészítése, egyszerű bemutatkozó levél megfogalmazása.

Szakmacsoportos rész

Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? Hol és hogyan lehet megszerezni a megfelelő szakmai képesítést (esetleg összehasonlítva az idegen nyelvű országokkal)?

Milyen ismeretek, készségek, képességek szükségesek egy adott szakma gyakorlásához? Milyen tevékenységeket, feladatokat kell ellátni az adott szakmában dolgozóknak? Melyek a munkavégzés legfontosabb eszközei? Milyenek a munkakörülmények és a kereseti lehetőségek, perspektívák a jövőt illetően?

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális, non-formális, informális tanulás, tanulmányi idő, tandíj, tanulmányok abszolválása, álláskeresés, önéletrajz, állásinterjú, munkába állás, életpálya-építés, egész életen át tartó tanulás, családi bevétel, kiadás, diákmunka, alkalmi munka, főállás, mellékállás, értelmiségi lét, alkalmazotti/beosztotti lét, vállalkozói attitűd, megélhetés, korlátozott lehetőség, családi pénzügyi gazdálkodás.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vége itt a nyár! – projekttervek	Órakeret: 20 óra
Előzetes tudás	Aktív/ passzív pihenés, országjárás, külföldi utazás, biciklitúrák, szállásfoglalás, étkezés, közlekedés, útikönyv, információgyűjtés, tapasztalatcsere.	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom úticél megnevezése, szálláskeresés, információkérés. Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping –, reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás. Diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön.

Projektjavaslatok:

- Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról.
- Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak.
- Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján.
- Kvízzjáték összeállítása a célszággal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva.

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hazai/külföldi nyaralás, kikapcsolódás, erőgyűjtés, relaxáció, lelki feltöltődés, útiterv, előzetes informálódás, alkalmazkodás, beilleszkedés, szellemi/fizikális pihenés, aktív pihenés.</p>
---------------------------------------	---

<p>A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat az oktatóával a célok elérése érdekében.</p>
---	--

	<p>Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében.</p> <p>Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel.</p> <p>Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására.</p> <p>Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményessége érdekében az általa betartandó szabályokat.</p> <p>Képes a „család”, az „otthon”, a „barát-osztálytárs” az „időjárás-öltözködés”, az „élelmiszerek – étkezési szokások”, a „szabadidő” és a „szakma világa” témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében.</p> <p>Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól.</p> <p>Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.</p>
--	--

3.2.3.3. Német nyelv tananyaga

A szakképző iskolai program keretében a 9–11. évfolyamban minden tanuló számára kötelező egy idegen nyelv tanulása. A hatékonyság szempontjából célszerű azt a nyelvet választani, amellyel való ismerkedést a tanuló az általános iskolában elkezdte.

Az idegen nyelv műveltségterület kerettantervének középpontjában a tanuló áll, illetve az a törekvés, hogy a tanuló a szakképző iskolai idegennyelv-tanulás során olyan kompetenciák birtokába jusson, melyek képessé teszik őt az idegen nyelvi kommunikációra, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudja ápolni és fejleszteni idegennyelv-tudását. A használható nyelvtudás a tanuló számára nemcsak azt jelenti, hogy jobb eséllyel indul a munkaerőpiacon, hanem egyben kulcsot is ad a kezébe más népek, más kultúrák, s ezáltal önmaga, saját népe és saját kultúrája alaposabb megismeréséhez, jobb megértéséhez.

A szakképző iskolába bekerülő tanulók tanulási nehézségekkel küzdenek, sokuk küzd az alapkészségekhez kapcsolódó problémákkal (írás, olvasás és számolási nehézségekkel). A legtöbbjük hátrányos szociális helyzetű, és meglehetősen motiválatlan a tanulást illetően. Ezért a szakképző iskolai nyelvoktatásnak biztosítani kell az idegen nyelvi felzárkóztatás lehetőségét, a differenciált, szükség szerint az egyéni tanulás rendszerét.

Fejleszteni szükséges a tanulók négy nyelvi alapkészségét, elsősorban a beszédértés és a beszédalképzés területén, illetve ezekkel szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban a tanulók *stratégiai, szociális és személyes* kompetenciáit.

A kerettanterv tartalmazza a 9–11. évfolyamok idegennyelv-oktatásának *fejlesztési céljait*. A célokból kiindulva meghatározza a *fejlesztési feladatokat*, az ahhoz szükséges *előzetes tudást*, a *követelményeket/tartalmakat*, *kulcsfogalmakat* és a fejlesztés *várt eredményeit* az évfolyamok végén. A kitűzött célok megvalósításához a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a program évi 36-36-31 tanítási héttel és 72-72-62 tanórával számol (heti 2 kötelező tanóra).

A műveltségterület tanításának célrendszere alapját a *kommunikatív kompetencia* fejlesztése alkotja a négy nyelvi alapkészség – beszédértés, olvasásértés, beszédalképzés, íráskészség – területén. A készségek közül a beszédértés és a beszédalképzés, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt. Az elérendő cél az, hogy a tanulók meg tudják oldani a nyelvhasználatot igénylő feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában. A célnyelvi *műveltség és az interkulturális kompetencia* fejlesztése eredményeképpen a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek és hasonlóságainak értelmezésére, és váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák iránt. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt, a *nevelési és tantárgy-integrációs* lehetőségek kihasználásával a nyelvtanítás tartalmának rugalmas keretein belül.

Az *IKT alkalmazási képességének* fejlesztése során a nyelvtanulás és a nyelvtanítás a mai kor igényeinek és szükségleteinek megfelelően, a kommunikációs és információs technológiák használatának beépítésével történjék, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást. Fontos cél a *nyelvtanulási stratégiák* kialakítása, azaz a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejlesztani, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

A *fejlesztési feladatok* meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a szakképző iskolai tanulók esetében egy olyan célcsoportról van szó, melynek tagjai közül sokakra jellemző, hogy tanulási nehézségekkel küzdenek, gyakori iskolai élményük a kudarc, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében az idegennyelv-oktatásnak ebben az iskolatípusban kiemelt feladata a *tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása*. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy

bízzanak önmagukban, bizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: képesek az idegen nyelv elsajátítására és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben *átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék* korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, *felzárkózhassanak* társaikhoz.

Mindennek eléréséhez, teljesítéséhez fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit a *beszédértés és a beszédalkétség előtérbe helyezésével*, ezen belül pedig a beszédalkétség területén a nyelvhelyesség helyett a *folyamatosság és a megfelelő szóhasználat* középpontba állításával. Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban áll a tanuló általános kompetenciáival, és így fejleszteni szükséges a tanuló *stratégiai kompetenciáját*, nagy hangsúlyt helyezve azokra a stratégiákra, melyek elősegítik az önálló nyelvtanulóvá válást, melyek hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyítik a nyelvhasználatot; *interkulturális kompetenciáját*, amibe beletartozik a saját és az idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának képessége; a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés képessége és képessége; a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való készség és képesség; *szociális kompetenciáját*, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét; *személyes kompetenciáit*.

A nyelvtanulás során a tanulóknak alakuljon ki és maradjon ébren a *kedvező attitűd és motiváció* a nyelvtanulás, a tanult nyelv, a célnyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint más nyelvek megismerésére.

Növeli a nyelvtanítás és -tanulás hatékonyságát, eredményességét, ha kialakul a tanulók *együttműködési készsége*, részt tudnak venni pár- és csoportmunkában.

A szakképző iskolában folyó idegen nyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 11. évfolyam befejezésekor elérjék a Közös Európai Referenciakeretben meghatározott A1 minimumszintet a négy alapkészségben, elmozduljanak az A2 alapszint irányába, és a beszédértés és beszédalkétség terén elérjék az A2 szintet. Optimális esetben a tanulók elérhetik az A2 szintet mind a négy alapkészségben.

A1 szinten (minimumszint) a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés: képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat.

Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismélik. Képes ismerős témakörökön belül lassan és

érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes megérteni neveket, számokat, árákat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árákat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket.

Beszédképesség: képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és nagyon egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert”, összekössön. Képes az abc hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.

Írásképesség: képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön.

Szóbeli interakció: képes egyszerű módon kommunikálni, ha beszédpartnere lassan és érthetően beszél, továbbá hajlandó arra, hogy mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételje, és segítséget nyújtson a válaszadásban. Képes arra, hogy egyszerű beszélgetést kezdeményezzen, s ennek során érti és alkalmazza a köszönés, búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatait. Képes néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. Képes jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. Képes rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. Képes arra, hogy beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezze. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond.

Írásbeli interakció: képes arra, hogy ismerős témakörökben szótár segítségével egyszerű, rövid közléseket megfogalmazzon, miközben a tanult egyszerű nyelvtani szerkezetek használatában még bizonytalanságokat mutat. Képes arra, hogy személyes kapcsolatai ápolására rövid, egyszerű szövegeket alkosson (pl. üdvözlőkártya, levelezőlap, e-mail).

A2 szinten (alapszint) a tanuló megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.

Beszédértés: képes arra, hogy a mindennapi élet területén egyszerű mondatokat, gyakran használt szófordulatokat, szavakat megértse. Képes arra, hogy felismerje a lassan és érthetően, valamint irodalmi nyelven elhangzó és ismerős dolgokról szóló szövegek témáját. Képes ismerős témakörökön belül érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes egyszerű, rövid, mindennapokkal kapcsolatos szövegek témáját meghatározni, valamint a szövegekből egyszerű, személyes szükségletei szempontjából fontos információkat kiszűrni.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált, a mindennapi élettel összefüggő szövegek lényegét megérteni. Képes ismerős témakörökben egyszerű és formalizált szövegeket megérteni, ha azok nagyrészt gyakran előforduló szavakat és fordulatokat és/vagy internacionalizmusokat tartalmaznak. Képes arra, hogy hosszabb szövegekből kiszűrje és megértse a számára fontos információt.

Beszédképesség: képes arra, hogy mindennapi helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezze magát, miközben még gyakran megakad, és szavak után kutat. Képes arra, hogy egyszerű szavakkal és esetenként rövid mondatokkal megközelítően korrekt közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok) kapcsolatosan. Képes csekély szókinccs és egyszerű nyelvtani szerkezetek segítségével ismerős témákról, személyes érdeklődési körében közléseket megfogalmazni. Közléseiben többnyire világosan ki tudja fejezni szándékát. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először”, „aztán”, „azután”, „később”, végül”) időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy szavakat és egyszerű mondatokat kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekössön. Képes mondatait helyesen hangsúlyozni és hosszabb közléseit megfelelően tagolni. Kiejtése többnyire nem nehezíti az értést, bár idegen akcentusa feltűnő.

Írásképesség: képes arra, hogy egyszerű kifejezésekkel és rövid mondatokkal nagyjából hibátlan közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével kapcsolatban (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok). Képes arra, hogy csekély szókinccsel és néhány egyszerű nyelvtani szerkezettel egyszerű formában nyilatkozzon ismerős témákról, őt magát személyesen érintő kérdésekről. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak

segítségével („először”, „aztán”, „utána”, „később”, „végül”) időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy egyszerű mondatokat fogalmazzon meg, és ezeket egyszerű kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekösse. Képes néhány fontos helyesírási szabály megközelítően helyes alkalmazására.

Szóbeli interakció: képes ismerős témákról egyszerű módon kommunikálni, ha beszélgetőpartnere irodalmi nyelven szól hozzá, és hajlandó arra, hogy kérésre bizonyos dolgokat megismételjen vagy átfogalmazzon. Képes arra, hogy a mindennapi élet konkrét szükségleteihez kapcsolódó helyzetekben rövid, egyszerű kifejezésekkel, mondatokkal kommunikáljon, miközben a kevésbé ismerős helyzeteket még nem mindig tudja megoldani, és esetenként félreértésekbe bonyolódik. Képes arra, hogy megoldjon ismerős, egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzeteket, de közléseit rövidre fogja. Képes arra, hogy ismerős helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kommunikáljon. Képes arra, hogy ismerős témakörben folyó beszélgetések során, ha azok lassan és érthetően zajlanak, kövesse a beszélgetések fonalát, kérdéseket tegyen fel, illetve kérdésekre válaszoljon. Képes arra, hogy nem értés esetén megkérje beszélgetőpartnerét, ismétlje meg a mondottakat, vagy betűzzön bizonyos szavakat, és kérésre ő maga is képes ezt megtenni. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése többnyire nem zavarja közlései megértését.

Írásbeli interakció: képes jól ismert helyzetekben megfelelő szókinccsel rövid, egyszerű közléseket fogalmazni, melyekben sok a formalizált elem, visszatérő szófordulat. Képes rövid, személyes jellegű szövegekben, melyek egyszerű formában eseményekre és kívánságokra vonatkoznak, a közléseket megérteni, és azokra egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. Képes gyakran használt szavak esetében alkalmazni a legfontosabb helyesírási szabályokat, s így a helytelen írásmódból adódó félreértéseket elkerülni.

A fenti szintleírások alapján az elérhető eredmények a helyi tantervekben tovább pontosíthatók, a lehetőségek és a szükségletek alapján az összes készségre vonatkozóan, vagy csak egyes készségterületeken kiegészíthetők, módosíthatók.

Fontos, hogy ne csak az oktatók, hanem a tanulók is tisztában legyenek a nyelvtanítás-nyelvtanulás céljaival, az elérhető eredményekkel. Ennek érdekében érdemes beszélgetéseket kezdeményezni velük, melyek során egyrészt megismerhetik a célkitűzéseket, másrészt kinyilváníthatják véleményüket, javaslatokat, kívánságokat fogalmazhatnak meg.

A szakképző iskolai 9-10-11. évfolyam idegen nyelvi műveltségterület tartalmát/témaköreit, illetve az órakeretet a következő táblázat tartalmazza. A 11. évfolyam eltérő óraszámú a kevesebb tanítási hét miatt állnak elő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A nyelvtanulás célja	Órakeret 10 óra
--	-----------------------------	----------------------------

Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott ismeretek az idegen nyelvek tudásának fontosságáról.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulók általános iskolában szerzett tapasztalatainak számbavétele.</p> <p>A sikeres területek erősítése, fejlesztése, a kudarcok okainak feltárása, megoldások keresése az eredményes nyelvtanulás érdekében.</p> <p>Az elérendő nyelvi szintek tartalmának ismertetése.</p> <p>Célok meghatározása: a négy nyelvi alapkészség közül a beszédértés és a beszéd-készség előtérbe helyezése. A kommunikatív helyzetgyakorlatok szerepének hangsúlyozása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése.</p> <p>Egyéni helyzetelemzés a „Checklist” segítségével.</p> <p>A szakképző iskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. Az oktató-diák együttműködési szabályok rögzítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az EU-tagállamokban beszélt nyelvek, nyelvcsaládok, nyelvrokonságok, jövevényszavak a történelmi eseményekhez köthetően, a digitális technológia szókészlete, idegen szavak a mindennapjainkban, nyelvi fordulatok, anyanyelvi sokszínűség, idegen nyelvi korrektség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában az idegen nyelvek tanulása során az alapkészségek területein: beszédértés, olvasásértés, beszéd-készség, íráskészség, szóbeli interakció és az írásbeli interakció terén elsajátított technikák.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A környezet (osztálytársak, oktató, iskola), a nyelvtanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseinek, tartalmainak megismerése, a tanulói vélemények figyelembe vétele ezek kialakításában. Az önálló tanulásra való képesség fontosságának beláttatása. A legalapvetőbb tanulótípusok megismerése, az ismereteket önmagára vonatkoztatása. A hatékony (nyelv)tanulási stratégiák használata. A stratégiai kompetenciák fejlesztése. Alapvető ismeretek szerzése a célnyelvi országokról, a célnyelvnek Magyarországon, Európában és a világban játszott szerepéről.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvoktatóral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása.</p> <p>A szakképző iskolai tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötlebörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvórai szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felrészítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése.</p> <p>(A 10–11. évfolyamokon ez az óraszám az előző évfolyamokon tanultak tematikus ismétlésére szolgál.)</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tanulási technika, tanulási stratégia: RJR- ráhangolás, jelentésteremtés, reflektálás; MURDER- MOOD – hangulatteremtés, motiválás. UNDERSTANDING – megértés; RECALLING – visszahívás; DIGEST – „emésztés”, feldolgozás; EXPANDING – kiterjesztés, önvizsgálat; REVIEWING – áttekintés, ismétlés.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a családom	Órakeret: 19 óra
Előzetes tudás	<p>Az általános iskolából hozott, a témakörhöz kapcsolódó szókinccs, a szűkebb/tágabb családon belüli kapcsolatrendszer, az ebből fakadó feladatkörök anyanyelven. A generációk fogalma, a kommunikáció lehetséges módjai a szűkebb/tágabb családon belül.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókinccs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p>	

	<p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Bemutakozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.).</p> <p>Családtagok bemutatása: rokon kapcsolat megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.).</p> <p>Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása.</p> <p>A család egy hétköznapijának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Személyi adat, lakóhely, állampolgárság, foglalkozás, külső és belső tulajdonság, napszak, időpont, családon belüli feladatok.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az otthonom	Órakeret: 24 óra
Előzetes tudás	<p>Anyanyelven ismeri a lakhatási lehetőségeket, azok pozitívumait/negatívumait. Meg tudja nevezni a lakás helyiségeit, funkcióit, berendezési tárgyait, a mindennapi élethez szükséges eszközöket.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p>	

	<p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása. Az iskolától hazáig vezető útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.

Tárgyak, személyek összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása.

A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése (szóban, írásban, rajzos formában).

Különböző forrásokból származó, különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Város, vidék, családi ház, sorház, bérház, albérlet, hajléktalanság, irány, hosszúsági mértékegység, online-vásárlás, online-tervezés, online-lakáshirdetés.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az iskola és barátaim	Órakeret: 29 óra
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri az iskolatípusokat, azok képzési struktúráját, rendszerét. Tisztában van saját tanulmányi kötelezettségeivel, meg tudja fogalmazni helyét a rendszerben. Tudja a barátság fogalmat definiálni, ismeri a barátság működésének szabályrendszerét.	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban. Az iskolai hétköznapiak rendje, a benne tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai. A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei.</p> <p>Egy jó vagy a legjobb barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én – hasonlóságok és különbségek megnevezése.</p> <p>Közös programok. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az idegen nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése szóban, írásban, illetve rajzos formában.</p> <p>Különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Iskolakötelezettség, alapkészség és -képesség, tanulási stratégia, tantárgyi alapkövetelmény, vizsgakövetelmény, általános műveltség, élethosszig tartó tanulás, formális, non-formális, informális tanulás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	Órakeret: 29 óra
Előzetes tudás	Anyanyelven az évszakok jellemzői, az emberi szervezetre gyakorolt hatásuk, annak védekező mechanizmusa, illetve a tevőleges védekezés formái. Anyanyelven a korra, nemre jellemző, az évszakok változását követő, női/férfi ruhadarabok, kiegészítő kellékek, valamint a praktikusság és divat fogalmak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szóincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az évszakok jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek.</p> <p>Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítása a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok.</p> <p>Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égyővre vonatkozóan.</p> <p>Esetleg: extrém időjárási viszonyok okozta katasztrófák.</p> <p>Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban.</p> <p>Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között.</p> <p>A divat, praktikusság, az ár-érték arányának fogalma.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/látott/olvasott szövegek feldolgozása.</p>		

Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, térképek, diagramok értelmezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Évszak, napszak, időjárási jelenség; second hand, online-vásárlás, bankkártyával történő fizetés, reklamátlás, árucseré, természetes/környezetre káros alapanyag, a vásárlás mint szenvedélybetegség, fogyasztói társadalom, veszélyforrás, védekezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Eszem-izom, étkezés	Órakeret: 19 óra
Előzetes tudás	A korábbi formális és informális módon elsajátított ismeretek az étkezéssel kapcsolatban, alapanyagok eredete, feldolgozási módjai, receptek értelmezése, ételek elkészítése otthon, vendéglőben, fast food vendéglőben, az egészséges táplálkozás ismérvei, a helytelen táplálkozás okozta betegségek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szóincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család, mi a menü hétköznap, ünnepnap, baráti összejövetelek alkalmával? Milyen alkalmakkor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény?</p> <p>Munkamegosztás a családban – ki vásárol, ki főz, ki teríti meg/szedi le az asztalt, ki mosogat?</p> <p>Az étkezési etikett otthon és vendégségben. Az egyszerű ételek receptjei, amelyeket a tanuló maga is el tud készíteni, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek és az egészség megőrzése. Az egészséges étkezés alapszabályai. A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon,</p>		

<p>pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Tárgyak, események, cselekvéssorok összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>Szövegsegény dokumentumok, grafikonok, diagramok, statisztikai adatok értelmezése.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása kreatív módon – kollázs, rajz, fotó, poszter – történő megjelenítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Bioélelmiszer, élelmiszeripar, adalék, tömegtermelés, alacsony tápanyagértékű élelmiszer, friss, tápanyagban gazdag élelmiszer, termelési, tenyésztési, főzési technológia, táplálkozás, egészség, betegség, főzés mint hobbi, élelmiszeripari foglalkozás, mezőgazdasági foglalkozás, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szabadidőben	Órakeret: 29 óra
Előzetes tudás	<p>A kulturális és sporttevékenységek egészséges aránya, a nyomtatott és elektronikus média eszközei, a közösségi aktivitások, a zene, a tánc, a színház, az utazás, a mindennapok sportja, extrém-sportok, egészség megőrzése, illetve annak veszélyeztetése, számítógép a munkánkban és a szabadidőnkben. Az elektronikus média mint a haladás, illetve a függőség eszköze.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókinccs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p>	

	A stratégiai kompetencia fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Munkamegosztás a családban – a tanuló feladatai, amelyeket szívesen végez, és amelyeket nem. A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, kedvenc könyve/olvasmányai, olvasási szokásai, esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévénézési szokásai, haverok, bulik, közös programok.</p> <p>Sportok, amelyeket a tanuló úz/szeret– sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok.</p> <p>Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői.</p> <p>A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama.</p> <p>A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése.</p> <p>Statisztikai adatok elemzése és következtetések levonása.</p> <p>Szenvedélybetegségek kialakulásának okai, a gyógyíthatóság feltételrendszere. Tervezett szabadidős tevékenységek, avagy mit hoz a nap.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Szabadidős tevékenység, egészségmegőrzés, kikapcsolódás, erőgyűjtés, aktív/passzív tevékenység, szenvedélybetegség, testépítés, a szellem karbantartása, munka és szabadidő aránya, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Válasszunk szakmát!	Órakeret: 9 óra
Előzetes tudás	<p>Családi tradíciók, sikerszakmák, divatszakmák, fizikai erőnlétet/szellemi teljesítményt igénylő szakmák, hiányszakmák, alkalmazotti/beosztotti státusz, vállalkozói szemlélet. A formális tanulás során a tantárgyi tartalmak ismerete, a kiválasztott szakmáról szerzett ismeretek, a munkaerő-piaci helyzet aktuális ismerete. A munkába-állás feltételei, kereseti lehetőségek, munkahelyi biztonsági előírások, munkajogi viták, jogorvoslati lehetőségek.</p>	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókinccs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	

Mit várok a holnaptól? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a közeli jövő terveiről.

Mit várok a távolabbi jövőtől? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a távolabbi jövő terveiről: a család, az ideális partner, gyerekek, nagycsalád, lakáskörülmények; álmaim háza/lakása/kertje, utazások; álmaim országa/városa, foglalkozásom, munkakörülményeim, baráti köröm, társas életem, autóm.

Foglalkozások a környezetemben – táblázatos összeállítás, előnyök és hátrányok megfogalmazása.

A magyar iskola-rendszer felépítése/képzési formák – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Összehasonlítás az idegen nyelvterületen kínákozó lehetőségekkel.

Álmaim foglalkozása, a munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglalkozások, az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú formái, menete, elemei, fogalmak ismerete. Pontokba rendezett önéletrajz elkészítése, egyszerű bemutatkozó levél megfogalmazása.

Szakmacsoportos rész

Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? Hol és hogyan lehet megszerezni a megfelelő szakmai képesítést (esetleg összehasonlítva az idegen nyelvű országokkal)?

Milyen ismeretek, készségek, képességek szükségesek egy adott szakma gyakorlásához? Milyen tevékenységeket, feladatokat kell ellátni az adott szakmában dolgozóknak? Melyek a munkavégzés legfontosabb eszközei? Milyenek a munkakörülmények és a kereseti lehetőségek, perspektívák a jövőt illetően?

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális, non-formális, informális tanulás, tanulmányi idő, tandíj, tanulmányok abszolválása, álláskeresés, önéletrajz, állásinterjú, munkába állás, életpálya-építés, egész életen át tartó tanulás, családi bevétel, kiadás, diákmunka, alkalmi munka, főállás, mellékállás, értelmiségi lét, alkalmazotti/beosztotti lét, vállalkozói attitűd, megélhetés, korlátozott lehetőség, családi pénzügyi gazdálkodás.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vége itt a nyár! – projekttervek	Órakeret: 19 óra
Előzetes tudás	Aktív/ passzív pihenés, országjárás, külföldi utazás, biciklitúrák, szállásfoglalás, étkezés, közlekedés, útikönyv, információgyűjtés, tapasztalatcsere.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom úticél megnevezése, szálláskeresés, információkérés. Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping –, reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás. Diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön.

Projektjavaslatok:

- Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról.
- Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak.
- Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján.
- Kvízzjáték összeállítása a célszággal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Hazai/külföldi nyaralás, kikapcsolódás, erőgyűjtés, relaxáció, lelki feltöltődés, útiterv, előzetes informálódás, alkalmazkodás, beilleszkedés, szellemi/fizikális pihenés, aktív pihenés.</p>
--------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén	<p>A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat az oktatóával a célok elérése érdekében.</p>
--	--

	<p>Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében.</p> <p>Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel.</p> <p>Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására.</p> <p>Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményessége érdekében az általa betartandó szabályokat.</p> <p>Képes a „család”, az „otthon”, a „barát-osztálytárs” az „időjárás-öltözködés”, az „élelmiszerek – étkezési szokások”, a „szabadidő” és a „szakma világa” témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében.</p> <p>Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól.</p> <p>Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.</p>
--	--

3.2.3.4. Matematika tananyaga

A matematika tanulásának eredményeként a tanulók megismerik a világ számszerű vonatkozásait, összefüggéseit, az ember szempontjából legfontosabb törvényszerűségeket, relációkat. A tantárgyi ismeretek elsajátítását olyan problémák felvetésével/probléma-megoldási eljárások alkalmazásával kell segíteni, hogy a tanulók ismerjék fel a matematika gyakorlati életben és ismereteik bővítésében való alkalmazhatóságát más területeken is, valamint hasznosítsák is azt. Mindezek elemzéséhez, megismeréséhez, de elsősorban szakmai gyakorlati alkalmazásához legyenek algebrai, halmazelméleti, geometriai ismereteik, melyekkel képessé válnak a világ térbeli, időbeli folyamatainak objektív értelmezésére, a változás, fejlődés tendenciáinak felismerésére.

A tanulási folyamatot, a tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy növekedjék a tanulók figyelemkoncentrációja, fejlődjék önálló és logikus gondolkodásuk, kreativitásuk, probléma- és összefüggés-felismerő, valamint a fegyelmezett, precíz (kooperatív) munkára való képességük,

bővüljön kommunikációs terük (szöveg, ábra, jelrendszer), legyen igényük a folyamatos önellenőrzésre.

Mindezen célok elérése érdekében a hangsúlyokat a következő területekre, tevékenységekre helyezzük:

- a hétköznapok matematikája (gyakorlat, becslés, kerekítés, fejben számolás);
- kommunikáció fejlesztése (szöveges problémamegoldás);
- szövegek matematikai tartalmának értelmezése, elemzése;
- kombinatorika, valószínűség, statisztika elemei;
- matematikai modellek és alkalmazhatóságuk;
- algoritmus, kiszámíthatóság;
- mennyiségek közötti kapcsolatok (függvényjellegű, illetve valószínűségi) megértése;
- többféle megoldási mód keresése;
- önellenőrzés módjai (eredmény realitása);
- számológép és számítógép használata.

Célunk, hogy a szakképző iskola elvégzése után a tanuló legyen képes

- elvégezni alapműveleteket racionális számkörben;
- elvégezni egész kitevőjű hatványozást a racionális számkörben;
- behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét;
- matematikailag értelmezni egyszerű szöveges problémákat;
- megoldani egyszerűbb szöveges feladatokat;
- megoldani egyismeretlenes elsőfokú egyenleteket;
- értelmezni relációkat (pl. kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (pl. és, vagy, ha-akkor, is);
- alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, a százalékszámítást;
- használni elemi geometriai fogalmakat;
- elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat, mértékegységeket használni;
- felismerni a szimmetria, a hasonlóság, az egybevágóság eseteit;
- tájékozódni a számegyenesen, a derékszögű koordináta-rendszerben;
- felismerni egyszerűbb sorozatokat (szám-tani, mértani);
- felismerni műveletsorokat, algoritmusokat;

- értelmezni, létrehozni egyszerű grafikonokat, diagramokat, táblázatokat;
- felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség-számítás, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit;
- megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit;
- új információkat, megoldást keresni könyvtárban, interneten.

Módszereit és ismereteleleit tekintve a matematika tanítása szorosan kapcsolódik a többi komplex műveltségterület moduljaihoz (kommunikáció, értő olvasás, pontos fogalmazás, grafikonok, statisztikák, képletek a szakmában, természeti, gazdasági törvényszerűségek stb.). Folyamatosan kötődnie kell a szakmatanulás szükségleteihez, és eszközként kell alkalmaznia az informatikát (számítógép, oktatóprogramok).

A matematika tanítása alkalmazásközpontú, elsősorban az induktív gondolkodásra épít, tevékenységhez kapcsolódik, és törekszik az egyre önállóbb tanulói munkára is építeni. A tanuló számára – minél csekélyebb előismerettel rendelkezik, annál inkább – a saját hétköznapi teendőin, azok megoldásán át vezethet az út a magasabb absztrakciós szint felé (aminek itt csupán az alsóbb lépcsőfokaiig juthatunk el). Másrészt minden más ismeretanyag, információ feldolgozása igényli a matematikai eszközök használatát, e tényt kell tudatosítanunk. A tanítási óra a gyakorlatból (ideális esetben a tanulók által hozott problémából) indul ki, és következtetései, eredményei (általánosan alkalmazhatóan) oda is térnek vissza. Az óravezetésnek rugalmasnak, spontánnak kell lennie, gyakran és hangsúlyozottan a tanulók ötleteire, kérdéseire, kéréseire kell alapoznia.

Az egyes évfolyamokon a fő témakörök ismétlődnek (a feladatok nem!), ami egyre bővülő, magasabb szinten történő ismétlésre és elmélyítésre ad lehetőséget, elősegíti a már ismert anyag rögzítését, illetve módot ad az előző évi ismeretek kiegészítésére, a következő év szintjének beállítására. Itt az oktatónak jelentős differenciálásra van módja az egyes osztályok és egyes tanulók előképzettsége, motiváltsága, képességei szerint.

TEMATIKAI EGYSÉGEK KÖZÖTTI ÓRAFELOSZTÁS	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
	<i>2 óra/hét</i> <i>36 hét</i>	<i>2 óra/hét</i> <i>36hét</i>	<i>1 óra/hét</i> <i>31hét</i>
Számтан, algebra	11	11	4
Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	18	18	8
Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	18	18	8

A geometria alapjai	18	18	7
Szabad órakeret terhére (10%) :			
Kompetenciamérés	-	3	-
Ismétlés, rendszerezés	7	4	4
Összesen	72	72	31

A különböző mérésekre, számonkérésekre szánt időkeretet az egyes tematikai egységek tartalmazzák.

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számтан, algebra	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Elemi számolás, alpműveletek, tízes számrendszer, algebrai kifejezés, képlet behelyettesítési értéke, zsebszámológép használata.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás (adott feltételek szerinti) fejlesztése. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttélésrel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása.</p> <p>A tízes számrendszer használata, ábrázolás számegegyenesen, alpműveletek, hatványozás (10 hatványai) elvégzése, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (összevonás), képletekbe behelyettesítés (képletgyűjtemények használata).</p> <p>Pontosság (hibahatár), nagyságrend, becslés, kerekítés.</p> <p>Törekvés az/ önálló, aktív munkára, kreativitásra, kommunikációra, kooperációra. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban: logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Növekvő igény az önellenőrzésre. Fogalmak, szakkifejezések felismerése. Zsebszámológép használata.</p>		

Kulcsfogalmak	Szám, alpművelet, hatvány, négyzetgyök, azonosság, normál alak, pontosság (hibahatár), számegeyes, számhalmazok.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Elemi szinten a halmaz, a grafikon, a szöveges feladat, a valószínűség fogalmának felismerése. Alapfokú számolási készség, egyszerű, rövid szövegek értő olvasása. Tájékozódás a számegeyesen (racionális számkör).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (elem, válogatás, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordináta-rendszer – értelmezés, tájékozódás, ábrázolás. A nyelv logikai elemeinek felismerése a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem).</p> <p>Feltétel, előzmény, következmény felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, becslés, kiszámítás, ellenőrzés).</p> <p>A valószínűség gyakorlati fogalmának megismerése („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékok, problémák.</p> <p>Problémamegoldási módszerek gyakorlása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe).</p> <p>Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel).</p> <p>A fogalmak felismerése, alkalmazása hétköznapi, tantárgyi, gyakorlati előfordulásaikban. Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közéltő fejen számolás, becslés (nagyságrend).</p>		

Az ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	önellenőrzés igénye, alkalmazása.
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegyenes, pontosság (hibahatár), nagyságrend, koordinátarendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Számolás racionális körben, számegyenes, koordinátarendszer.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Egyes gyakorlati összefüggések matematikai modelljének megalkotása (egyenes arányosság, táblázat, képlet, függvény, ábra). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre vezető szöveges feladat megoldása. Algoritmusok felismerése, alkalmazása, pl. sorozatok, számtani sorozat, mértani sorozat, kamatszámítás.</p> <p>Arányos mennyiségek, fordított arány, százalék, százalékszámítás alkalmazása játékos, beugratós, gyakorlatias feladványokban.</p> <p>Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció és kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Az ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. A helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.</p>		
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, egyenlet, definíció (képlet, szabály), grafikon, táblázat, diagram, algoritmus, kamat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A geometria alapjai	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Alapfokú tájékozódás a térben, egyszerű alakzatok és testek felismerése, elemi mérés (vonalzó, szögmérő, mérőszalag), vázlatos rajzolás, derékszögű koordináta-rendszer ismerete, képletgyűjtemény használata.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép). A matematika épülésének bemutatása (geometria története: a földmérés gyakorlati szükségességéből).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Alapvető geometriai fogalmak ismerete (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség, síkidomok és térbeli testek). Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel). Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény).</p> <p>Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása egyszerű következtetéseken.</p> <p>Mérés (módszerek, mértékegységek alkalmazása), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása. Egyszerű testek fajtáinak felismerése (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb). Alapadatokból terület, térfogat becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása.</p> <p>Vektorok fogalma.</p> <p>(Szak)rajz, ábra olvasása, értelmezése. Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése. Geometriai ismeretek használata gyakorlati problémákban.</p> <p>Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Az eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár).</p>		

Az önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, síkidom, test, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, síkidom, nevezetes alakzatok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, rendszerezés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az évfolyamon tanult ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Motiválás, emlékezés, önismeret, önértékelés. Alkotás és kreativitás. Matematikai alapismeretek elmélyítése. A hétköznapi életben illetve a választott szakma kapcsán a meglévő ismeretek felidézési, alkalmazási képességének javítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak ismétlése, rendszerezése a tanult tematikai egységek mindegyikében, a velük kapcsolatos matematikai problémák megoldása. A választott szakmához kapcsolódó matematikai fogalmak és megoldási módszerek helyes használata, magabiztos alkalmazása. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása – a matematikai kommunikáció javulása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes
	<ul style="list-style-type: none"> - elvégezni alpműveleteket és egész kitevőjű hatványozást racionális számkörben; - behelyettesíteni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét; - megoldani egyszerű szöveges problémákat (következtetés, próbálgatás, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha, akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást; - használni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a tanultakhoz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számтан, algebra	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Gyakorlottság a számolásban, alpműveletek, tízes számrendszer, algebrai kifejezés, képlet behelyettesítése.	
A komplex műveltség-területhez	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás	

kapcsolható fejlesztési feladatok	fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Alapműveletek, hatványozás, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (alapműveletek), műveleti szabályok alkalmazása, képletek, behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend (normál alak), számolás fejben, papíron, géppel, becslés, kerekítés.</p> <p>Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Önellenőrzés igénye. Zsebszámológép gyakorlott használata.</p>	
Kulcsfogalmak	Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, normál alak, becslés, pontosság (hibahatár), ellenőrzés, számegyenes.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Halmaz, grafikon, szöveges feladat, valószínűség fogalmának felismerése, számolási készség, szövegek értő olvasása, tájékozódás a számegyenesen.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (részhalmaz, metszet, unió, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordináta-rendszer használata.		

A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem).

Ellentmondás, bizonyítás, általánosítás felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, megoldási terv, becslés, kiszámítás, ellenőrzés), matematikai modellalkotás. Gráfok, kombináció, variáció alkalmazása egyszerű problémákban. Valószínűség gyakorlati fogalmának alkalmazása („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékokban, problémákban. Probléma-megoldási módszerek alkalmazása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel, relevancia, következtetések).

Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Önismeret fejlődése, reális énkép. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közéltető fejből számolás, becslés (nagyságrend). Önellenőrzés igénye, alkalmazása. Tájékoztató térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.

Kulcsfogalmak	Halmaz, számegegyenes, koordináta-rendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Számolás racionális körben, számegegyenes, koordináta-rendszer, függvények ábrázolása értéktáblázatból, sorozatok fogalma, hatványozás, kamatszámítás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékoztató fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Gyakorlati összefüggések matematikai modelljének alkalmazása (egyenes/fordított arányosság, táblázat, grafikon, képlet, függvény). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre, egyenletrendszerre vezető szöveges feladat megoldása, ellenőrzés, megoldhatóság vizsgálata. Algoritmusok: pl. sorozatok, számtani sorozat – egyszerű számítások gyakorlati problémákban; mértani sorozat elemeinek számolása; kamatszámítás (kamatos kamat számítása). (Fejtörők, beugratós, gyakorlatias feladványok.)</p> <p>Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Közelítő fejszámolás (nagyságrend), becslés, pontosság. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.</p>	
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, képlet, szabály, grafikon, táblázat, diagram, algoritmus.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A geometria alapjai	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás a térben, alakzatok és testek felismerése, elemi mérés, vázlatos rajzolás, képletgyűjtemény használata.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép). A matematika épülésének bemutatása (geometria története).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

<p>Az alapvető geometriai fogalmak ismerete és használata (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség).</p> <p>Síkidomok és térbeli testek felismerése (modell, absztrakció fogalma).</p> <p>Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel).</p> <p>Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben.</p> <p>Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény).</p> <p>Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása.</p> <p>Mérés (módszerek, mértékegységek használata), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása.</p> <p>Egyszerű testek fajtái tulajdonságainak megállapítása (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb).</p> <p>Alapadatokból terület, térfogat, felszín becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása.</p> <p>Rajzok értelmezése (műszaki, szakmai példák).</p> <p>Vektorok fogalma, egyszerű alkalmazások.</p> <p>Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése.</p> <p>Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.</p>	
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, távolság, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, nevezetes síkidomok, szabályos testek.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kompetenciamérés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	9. osztály kimeneti követelményei	
A tematika egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerkedés a kompetencia feladatlapokkal. Rutinszerzés az országos kompetenciaméréshez.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Diagramok értelmezése, adatok leolvasása, azokból helyes következtetések levonása. Képletek helyettesítési értékének kiszámítása. Eredmények becslése, számológép pontos használata.		

Önálló, aktív munka, kreativitás.

A fegyelmezett, precíz munkavégzés javuló szintje.

Eredmények korrekt, szóveges megfogalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, rendszerezés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az évfolyamon tanult ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Motiválás, emlékezés, önismeret, önértékelés. Alkotás és kreativitás. Matematikai alapismeretek elmélyítése. A hétköznapi életben illetve a választott szakma kapcsán a meglévő ismeretek felidézési, alkalmazási képességének javítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak ismételése, rendszerezése a tanult tematikai egységek mindegyikében, a velük kapcsolatos matematikai problémák megoldása. A választott szakmához kapcsolódó matematikai fogalmak és megoldási módszerek helyes használata, magabiztos alkalmazása. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szóveges megfogalmazása – a matematikai kommunikáció javulása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> - behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) összetettebb (szakmai) képletek értékét; - matematikailag értelmezni és megoldani szóveges problémákat (következtetés, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha-akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást szóveges problémákra is; - használni és alkalmazni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - elvégezni geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, hasonlóságot, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a feldolgozott témakörökhöz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.
--	---

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számтан, algebra	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Gyakorlottság a számolásban, alpműveletek, tízes számrendszer, algebrai kifejezés, képlet behelyettesítése.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Alpműveletek, hatványozás, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (alpműveletek), műveleti szabályok alkalmazása, képletek, behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend (normál alak), számolás fejben, papíron, géppel, becslés, kerekítés.		

<p>Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Önellenzés igénye. Zsebszámológép gyakorlott használata.</p>	<p>Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, normál alak, becslés, pontosság (hibahatár), ellenőrzés, számegegyenes.</p>
Kulcsfogalmak	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Halmaz, grafikon, szöveges feladat, valószínűség fogalmának felismerése, számolási készség, szövegek értő olvasása, tájékozódás a számegegyenesen.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (részhalmaz, metszet, unió, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordináta-rendszer használata. A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem).</p> <p>Ellentmondás, bizonyítás, általánosítás felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, megoldási terv, becslés, kiszámítás, ellenőrzés), matematikai modellalkotás. Gráfok, kombináció, variáció alkalmazása egyszerű problémákban. Valószínűség gyakorlati fogalmának alkalmazása („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékokban, problémákban. Probléma-megoldási módszerek alkalmazása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel, relevancia, következtetések).</p>		

Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Önismeret fejlődése, reális énkép. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közéltő fejben számolás, becslés (nagyságrend). Önellenőrzés igénye, alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegegyenes, koordináta-rendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Számolás racionális körben, számegegyenes, koordináta-rendszer, függvények ábrázolása értéktáblázatból, sorozatok fogalma, hatványozás, kamatszámítás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Gyakorlati összefüggések matematikai modelljének alkalmazása (egyenes/fordított arányosság, táblázat, grafikon, képlet, függvény). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre, egyenletrendszerre vezető szöveges feladat megoldása, ellenőrzés, megoldhatóság vizsgálata. Algoritmusok: pl. sorozatok, számtani sorozat – egyszerű számítások gyakorlati problémákban; mértani sorozat elemeinek számolása; kamatszámítás (kamatos kamat számítása). (Fejtörők, beugratós, gyakorlatias feladványok.)		
Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése.		

Eredmények	korrekt,	szöveges	megfogalmazása.
Közelítő	fejszámolás	(nagyságrend),	becslés, pontosság.
Logikus,	fegyelmezett,	mérlegelő	gondolkodás.
Helyes megoldások	számának keresése	(mikor lehet több is?).	
Önellenőrzés	igénye,	rutinszerű	alkalmazása.
Tájékozódás	térben,	időben,	folyamatokban.
Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.			
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, képlet, szabály, grafikon, táblázat, diagram, algoritmus.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A geometria alapjai	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás a térben, alakzatok és testek felismerése, elemi mérés, vázlatos rajzolás, képletgyűjtemény használata.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép). A matematika épülésének bemutatása (geometria története).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az alapvető geometriai fogalmak ismerete és használata (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség).		
Síkídomok és térbeli testek felismerése (modell, absztrakció fogalma).		
Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel).		
Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben.		
Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény).		
Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása.		
Mérés (módszerek, mértékegységek használata), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása.		
Egyszerű testek fajtái tulajdonságainak megállapítása (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb).		
Alapadatokból terület, térfogat, felszín becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása.		

<p>Rajzok értelmezése (műszaki, szakmai példák).</p> <p>Vektorok fogalma, egyszerű alkalmazások.</p> <p>Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése.</p> <p>Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.</p>	
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, távolság, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, nevezetes síkidomok, szabályos testek.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, rendszerezés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az 9-11. évfolyamon tanult ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Motiválás, emlékezés, önismeret, önértékelés. Alkotás és kreativitás.</p> <p>Matematikai alapismeretek elmélyítése. A hétköznapi életben illetve a választott szakma kapcsán a meglévő ismeretek felidézési, alkalmazási képességének javítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Kulcsfogalmak ismétlése, rendszerezése a tanult tematikai egységek mindegyikében, a velük kapcsolatos matematikai problémák megoldása.</p> <p>A választott szakmához kapcsolódó matematikai fogalmak és megoldási módszerek helyes használata, magabiztos alkalmazása.</p> <p>Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje.</p> <p>Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása – a matematikai kommunikáció javulása.</p> <p>Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.</p>		

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) összetettebb (szakmai) képletek értékét; - matematikailag értelmezni és megoldani szöveges problémákat (következtetés, elsőfokú egyenlet);
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha-akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást szöveges problémákra is; - használni és alkalmazni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, hasonlóságot, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a feldolgozott témakörökhöz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.
--	--

3.2.3.5. Történelem és társadalomismeret tananyaga

A Történelem és állampolgári ismeretek (és részben a Természettudomány és földrajz) műveltségterület tartalmait a szakképző iskolákban egyetlen tantárgy, a komplex történelem és állampolgári ismeretek közvetíti. Ez a *történelem*, az *állampolgári ismeretek*, az *etika* és a *hon- és népismeret* területeinek tartalmait különböző arányban tartalmazza.

A történelem és állampolgári ismeretek tantárgy főbb feladatai a Nat-ból következően fogalmazhatóak meg:

- a történelmi múlt megismerése járuljon hozzá a jelen összefüggései, az összetett társadalmi folyamatok megértéséhez;
- segítse elő szűkebb és tágabb közösségekhez tartozásuk személyes megélését, felelősségtudatos magatartásukat;
- az események feltárása, bemutatása és értelmezése révén fejlessze a tanulók készségeit, kompetenciáit, melynek révén sikeres felnőtté válhatnak;
- támogassa a felnőtté váló szakképző iskolai tanulók tudatos közéleti részvételét, az aktív állampolgárrá válásukat, erősítse a demokrácia értékeit gondolkodásukban;

- tegye lehetővé a magyar kultúra értékeinek és más kultúrák értékeinek megismerését, az általuk közvetített értékek felismerését és befogadását, különös tekintettel a Kárpát-medencében együtt élő népekre, vallásokra;
- a történelmi események tanulmányozása tegye képessé a szakképző iskolai tanulókat a jelenben való eligazodásban, és segítse a jövőre való felkészülésüket;
- a szakképző iskolai tanulók életkorához és érdeklődéséhez igazodva a történelmi megismerés során kapjanak képet a múlttól, és különösen a közelmúlt világáról, a jelent alakító tényezőiről;
- személyes élményt alakítson ki a tanulóknál a történelmi szituációkkal kapcsolatban, lehetőséget biztosítson a történelemből fakadó tanulságok levonására;
- a történelem problémaközpontú megközelítése biztosítsa az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztését és a pozitív énkép kialakítását a tanulóknál;
- a társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek ismeretkör legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira.

A tantárgy tanításának céljai a szakképző iskolai közismereti tantárgyrendszerben a következők:

- A differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történelmi probléma felismerése, megfogalmazása, forráskritika, az interpretáció) alkalmazásával.
- A tanulók ismerjék fel és értik meg azt, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők.
- A történelmi kulcsfogalmak, a történelmi folyamatok megértése és elsajátítása segíti a tanulókat a múlttal vonatkozó magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.
- A társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek ismeretkör legfőbb célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaság-tudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában; valamint segítse a szakképző iskolai tanulókat a szűkebb és tágabb környezetükben való eligazodásban, boldogulásban.

- Fontos cél továbbá, hogy a személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek alkalmazásával a tantárgy alapozza meg és fejlessze a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, és erősítse problémamegoldó gondolkodásukat.

Lényeges eleme a kerettantervi programszerkezetnek a bemeneti és kimeneti mérések rendszere, amely által pontos képet lehet kapni a szakképző iskolába belépő tanulóknak a tantárgyhoz kapcsolódó kompetenciáiról és ismereteiről, illetve azok hiányáról, és ennek ismeretében lehet megvalósítani a szakképző iskolai közismereti kerettantervet, amely lehetőséget ad a tanulók különbözőségének kezelésére.

A 9–10. évfolyamon a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek

- a magyar és az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- annak felismerésére, hogy a magyar nemzet történelme a vele együtt élő nemzetiségek és etnikumok együttműködésének az eredménye is;
- az egyén szerepének értékelésére és a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;
- értékelni a tudást, megbecsülni az iskolát, az osztályközösséget, osztálytársait, valamint kihasználni a szakképző iskola által biztosított tanulási lehetőségeket.
- a társadalom és legfontosabb intézményeinek megismerésére, a működésük megértésére;
- a különböző világképek jellemzőinek felismerésére, a világvallások azonosítására;
- a politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára;
- a gazdaság leglényegesebb információinak megértésére, az egyén gazdasági lehetőségeinek felmérésére és a pénzügyekben való tájékozódásra.

9. évfolyam

Ez az év olyan nevelési célok megvalósítására ad lehetőséget, mint a tanulók ún. történelmi gondolkodásának elmélyítése és kiszélesítése, valamint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata. Ezek a tartalmak olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az

egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést tesznek lehetővé. A tanulók nem megfelelő szintű kulcskompetenciái, illetve a meglévő kompetenciák bővítésére, fejlesztésére adnak lehetőséget, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a mérlegelő gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás.

A 9. évfolyamon a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek:

- a magyar és az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- annak felismerésére, hogy a magyar nemzet történelme a vele együtt élő nemzetiségek és etnikumok együttműködésének az eredménye is;
- az egyén szerepének értékelésére, a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;
- értékelni a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a szakképző iskola által biztosított tanulási lehetőségeket.

1. Fejlesztési feladatok minden tematikai egységre vonatkozóan

Ismeretszerzés, tanulás

A forrásokban és -feldolgozásokban található információk gyűjtése. A történelem tárgyi emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban. A filmek, filmhíradók értelmezése. Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján.

Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratokban és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában. Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, szakirodalom felhasználásával.

Mérlegelő gondolkodás

Különböző típusú források elemzése, ellentétes felfogású forrásrészletek összehasonlítása, értelmezése, feldolgozása. Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása. A forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények mérlegelő értelmezése oktatói rávezetéssel. A média forrásértékének, jellegének felismerése, elemzése. Eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata. Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése. A történelem meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése.

Kommunikáció

A korszakokra vonatkozó történelmi szakkifejezések helyes használata. A történelmi fogalmak magyarázata. Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével. Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán saját vélemény megfogalmazása, kifejtése. Érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban. Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történelmi témákról, segédeszközök felhasználásával. Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása. Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról. Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági és társadalomtörténelmi adatok bemutatásához. Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben.

Tájékozódás időben és térben

Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása. Időrendi táblázat készítése. Az időben való jártasság bemutatása élőbeszédben, írásban és a térképen. A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése. Időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása, rajzok és térképek készítése. Az egyetemes és a magyar kronológiák használata. Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása az oktató útmutatása alapján. Történelmi helyek azonosítása mai térképeken. Sematikus rajz készítése egy-egy történelmi táj egységeiről. Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Európa a világban, Magyarország Európában	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország és Európa térképein.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	– Képes térben elhelyezni saját lakóhelye fontosabb intézményeit, nagyobb városainkat, Magyarországot, a szomszédos országokat és az Európai Unió országait a kapcsolódó térképeken. Azonosítani tudja Magyarország megyéit és úthálózata fontosabb egységeit. Felismeri a térkép legfontosabb elemeit (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések), azonosítja azokat a térképen.	
Ismeretek/Témák		

Lakóhelyünk és környezetünk a térben.	
Magyarország területi tagozódása.	
Magyarország és Európa.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közép-Európa, Nyugat-Európa, Kelet-Európa, Dél-Európa, Észak-Európa, Európai Unió, régió, ország, állam, szövetség, rendszerváltás, demokratikus berendezkedés, úthálózat, infrastruktúra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben I. Európa bölcsői	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában tanultak.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>Képes az európai civilizáció gyökereinek feltárására, az ókori demokrácia alapelveinek vázlatos összehasonlítására a modern demokrácia alapelveivel.</p> <p>A tanuló felismeri, hogy egy több évszázadon keresztül fennálló állam felemelkedésében és hanyatlásában több tényező együttes hatása játszik szerepet, valamint, hogy a hosszú életű birodalmak társadalma, gazdasági élete, politikai berendezkedése folyamatosan változik.</p> <p>Tudja, hogy az antik kultúra a görög és a római kultúra kölcsönhatása során alakult ki, látja ennek az európai civilizációra gyakorolt hatását.</p>	
Ismeretek/Témák		
Az európai civilizáció kezdetei.		
Vallás, kultúra és sport az antikvitásban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> polisz/városállam, demokrácia, rabszolga, egyistenhit, zsidó vallás, kereszténység, Biblia, Újszövetség, olimpia.</p> <p><i>Személyek:</i> Szolón, Jézus, Theodosius.</p> <p><i>Topográfia:</i> Balkán-félsziget, Athén, Róma, Júdea, Olimpia.</p>	

	<i>Kronológia:</i> Kr.e. 776 (első ókori olimpia), Kr.e. 5. század (athéni demokrácia kialakulása), 395 (a Római Birodalom felosztása), 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása).
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben II. A középkor századai	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>Érti a keresztény vallás szerepét az európai szellemi és hatalmi expanzióban, azonosítja az egyház társadalomépítő és -szabályozó tevékenységét, megérti távlatos jelentőségét. Tudatosítja az iszlám vallás civilizációformáló szerepét.</p> <p>Feltárja a középkori keresztény civilizáció örökségét, és kimutatja a középkori városi civilizáció továbbélését a modern európai civilizációban.</p> <p>A tanuló felismeri és tudatosul benne, hogy a magyarság eredetére vonatkozó álláspontok különbözősége a források rendkívüli hiányosságából és az egyes szaktudományok (történettudomány, régészet, nyelvészet) kutatási eredményeinek egymásnak olykor ellentmondó adataiból fakad.</p> <p>Megérti, hogy a kereszténység felvétele és az erre épülő államalapítás teremtette meg a magyar állam megerősödésének és fejlődésének feltételeit. Felismeri, hogy az Árpád-korban megszilárdult a keresztény magyar állam.</p> <p>A korszak jelentős uralkodói politikai életpályájának megismerésén keresztül belátja, hogy a több nemzetiségből álló Magyar Királyság a közép-európai régió egyik legerősebb államaként fejlődött, sorsa több ponton összekapcsolódott a környező államok és Nyugat-Európa fejlődésével.</p>	
Ismeretek/Témák		
A középkori Európa birodalmai, társadalom és világkép.		
A magyar honfoglalás és az államalapítás.		
A középkori Magyar Királyság helye Európában.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> hun, barbár, gróf, lovag, lovagi erény, keresztes háború, egyház, pápa, Korán, iszlám, finnugor, nyelvrokonság, sztyeppe, törzs, honfoglalás, pogány, vármegye, Árpád-ház, jobbágy, forint, zsoldos hadsereg (pl. fekete sereg).</p> <p><i>Személyek:</i> Attila, Nagy Károly, I. Ottó, Mohamed, Árpád, Géza, I. (Szent) István, IV. Béla, III. András, Károly Róbert, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás.</p> <p><i>Topográfia:</i> Frank Birodalom, Német-római Császárság, Bizánc, Konstantinápoly, Szentföld, Kárpát-medence, Vereckei-hágó, Oszmán Birodalom, Nikápoly, Mohács.</p> <p><i>Kronológia:</i> VII. század (az iszlám vallás alapítása), 800 (Nagy Károly császárrá koronázása), 895 táján (a honfoglalás), 1000 (I. Szent István megkoronázása), 1054 (az egyházszakadás), 1241–42 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása), 1308 (Károly Róbert királlyá választása), 1342 (I. [Nagy] Lajos), 1453 (Konstantinápoly elfoglalása), 1456 (a nándorfehérvári diadal), 1458–1490 (I. [Hunyadi] Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi csata).</p>
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben III. Az újkor hajnala	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>Belátja, hogy a világ különböző civilizációit összeköti az emberi alapszükségletek biztosításának igénye (élelem, biztonság, világ megértésének igénye stb.). Megérti, hogy a kultúrák találkozása milyen esélyeket és/vagy veszélyeket hordoz magában.</p> <p>A tanuló belátja, hogy Amerika felfedezése gyökeresen megváltoztatta a világ képét. Felismeri, hogy a kereskedelmi utak feletti ellenőrzés általában jelentős hatalmi pozíciót is jelent, valamint, hogy a kereskedelmi utak terén lezajló változások átrendezik a régiók közötti gazdasági erőviszonyokat, hosszú távon jelentős gazdasági, társadalmi és politikai következményekkel járnak.</p> <p>Belátja, hogy az oszmán-török katonai fölény mellett a politikai megosztottság is hozzájárult az ország három részre szakadásához. Megérti a részekre szakadt ország helyzetét a két nagyhatalom ütközőzónájában, és belátja, hogy a török kiűzését a hatalmi erőegyensúly felbomlása tette lehetővé. Átlátja a másfél évszázados török uralom rövid és hosszú távú következményeit.</p>	

Ismeretek/Témák	
<p>Felfedezések – a civilizációk találkozása.</p> <p>Vallási megújulás Európában.</p> <p>Államformák és uralkodók az újkori Európában.</p> <p>A Magyar Királyság a birodalmak szorításában.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> világkereskedelem, selyemút, karavella, gyarmatosítás, reformáció, evangélikus, református, kapitalizmus, alkotmányos monarchia, parlament, abszolutizmus, végvár, kuruc.</p> <p><i>Személyek:</i> Kolumbusz, Luther Márton, XIV. Lajos, Szapolyai János, Habsburg Ferdinánd, Dobó István, II. Szulejmán, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Anglia, Franciaország, Versailles, Buda, Eger, Szigetvár, Ónod.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492 (Amerika felfedezése), 1517 (Luther fellépése, a reformáció kezdete), 1541 (Buda török elfoglalása, az ország tényleges három részre szakadása), 1552 (Eger sikertelen török ostroma), 1566 (Szigetvár eleste), 1703–11 (a Rákóczi-szabadságharc), 1707 (az ónodi országgyűlés), 1711 (a szatmári béke).</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben IV. A modern világ születése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>Látja, hogy a felvilágosodás állította középpontba a világmindenség megértésének igényét, a tudományos megismerés elsőbbségét, és hogy ezzel a tudományok fejlődésének új korszaka kezdődött. Belátja, hogy a hatalommegosztás és a képviseleti elv általánossá válása a polgári államokban a demokratikus jogok gyakorlásának kiterjesztését eredményezte.</p> <p>Felismeri, hogy az ipari forradalom, amely új energiaforrások hasznosítása mellett új technikai eszközök alkalmazásával és a termelési</p>	

	<p>formák átalakításával létrehozta az ipari társadalmat, a népesség számszerű gyarodását, urbanizációt és az ipari munkásság létszámának növekedését eredményezte.</p> <p>Tudatosul benne, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom részét képezte, megérti a birodalmiságból fakadó problémák lényegét, és reális képet alkot Magyarország birodalmon belüli helyzetéről.</p> <p>Érti, hogy a korszakot a nemzeti és a liberális eszme megerősödése, valamint az európai centrumhoz való fölzárkózás kényszere határozza meg. Belátja, hogy ezek nyomán fogalmazódott meg a jobbágyi és rendi viszonyok megszüntetésének, az érdekegyesítés, a közteherviselés, valamint a nemzeti nyelv és kultúra megteremtésének szükségessége, amelyek a polgári viszonyok és a nemzeti önállóság megteremtését célozzák. Tudja, hogy e célok megvalósítása állította középpontba azokat a nagyformátumú politikusokat, akik túllépve egyéni érdekeiken, egymást kiegészítve, a közösség hosszú távú érdekeit szolgáló reformprogramok mellé állították a közvéleményt.</p> <p>Megérti, hogy a kiegyezés reális kompromisszum volt, amely megfelelt a kor erőviszonyainak. Látja a kiegyezés hosszú távú hatásait Magyarország fejlődésére, mely folyamatban a hazai zsidó polgárság kiemelkedő szerepet játszott.</p>
Ismeretek/Témák	
<p>Forradalmak kora Európában.</p> <p>A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban.</p> <p>A reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc.</p> <p>A dualizmus kora.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> felvilágosodás, tolerancia, egyenlőség, szabadság, enciklopédia, forradalom, Emberi és polgári jogok nyilatkozata, jakobinus diktatúra, terror, ipari forradalom, belső vándorlás, betelepítés, Ratio Educationis, nyelvrendelet, jobbágyrendelet, nyelvújítás, ipari forradalom, gyár, környezetszennyezés, jobbágyfelszabadítás, áprilisi törvények, honvédség, aradi vértanúk, dualizmus.</p>

	<p><i>Személyek:</i> Bonaparte Napóleon, Mária Terézia, II. József, James Watt, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Deák Ferenc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Bécs, Pozsony, Budapest, Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Németország, Osztrák-Magyar Monarchia.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1789. július 14. (a Bastille ostroma, a francia forradalom kitörése), 1793–1794 (a jakobinus diktatúra), 1804 (Napóleon császárrá koronázása), 1740–80 (Mária Terézia), 1780–1790 (II. József), 1825–1848 (a reformkor), 1848. március 15. (forradalom kitörése Pesten), 1848–1849 (forradalom és szabadságharc Magyarországon), 1867 (a kiegyezés).</p>
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben V. A szélsőségek évtizedei	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>Látja az első világháború kirobbanásához vezető okokat, és azok komplex jellegét. Felismeri, hogy a korábban kialakult nagyhatalmi egyensúly felbomlása, a gyarmatokért való versengés, a létrejövő katonai szövetségek, a fegyverkezési verseny és a megoldatlan balkáni helyzet együttesen vezetett a háborúhoz. Érti, hogy az új hadászati eszközök és módszerek alkalmazása elhúzóódó harcokkal és óriási ember- és anyagi veszteséggel jártak, és minden állampolgárt érintettek.</p> <p>Felismeri a békerendszer keltette új ellentmondásokat, különös tekintettel a kelet-közép-európai régióra</p> <p>Felismeri, hogy a háborús pusztítás, különösen a vereség és a gazdasági válságok egyik következménye a szélsőségek térnyerése.</p> <p>Érti, hogy a két világháború közötti magyar kül- és belpolitika egyik legfontosabb mozgatórugója a trianoni békeszerződés és annak hatásaira való reflektálás volt. Tudatosulnak benne a trianoni békeszerződés politikai életre, gazdaságra, társadalomra és közgondolkodásra gyakorolt hatásai, valamint a bethleni konszolidáció eredményei, hazai és nemzetközi összefüggései.</p> <p>Tudja, hogy mennyi áldozattal, pusztítással járt a második világháború, és hogy a holokauszt az emberiség, valamint az egész magyarság tragédiája.</p>	

	<p>Megérti, miként került a háború során Magyarország kényszerpályára, és ez milyen következményekkel járt az ország sorsát illetően.</p> <p>Tisztában van a háborús vereség és a megszállás közvetett és közvetlen következményeivel (pl. malenkij robotra elhurcolt magyar és német származású civilek, német nemzetiségű lakosság kitelepítése, a szlovákiai magyarok áttelepítése).</p> <p>Belátja, hogy Európában és hazánkban a XX. századi kirekesztésen alapuló (bűnbakképzésen alapuló) népiertások nem mehettek volna végbe a többségi társadalom tevőleges vagy hallgatólagos támogatása, valamint apátiája nélkül.</p>
Ismeretek/Témák	
<p>Az első világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon.</p> <p>A totális diktatúrák jellemzői.</p> <p>Magyarország a két világháború között.</p> <p>A második világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, jóvátétel, kiegyezés, kommunizmus, bolsevik, államosítás, diktatúra, Tanácsköztársaság, ellenforradalom, revízió, általános választójog, gazdasági világválság, nemzetiszocializmus, egypártrendszer, fajelmélet, antiszemitizmus, zsidóüldözés, deportálás, haláltábor, holokauszt, soá, porraimos, kényszmunkatábor, gulág.</p> <p><i>Személyek:</i> Ferenc Ferdinánd, Károlyi Mihály, Kun Béla, Lenin, Sztálin, Adolf Hitler, Horthy Miklós, Bethlen István, Szálasi Ferenc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Budapest, Szarajevó, Párizs, Trianon, Auschwitz, Hirosima.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914. június 28. (a szarajevói merénylet), 1914–1918 (az első világháború), 1918 (az őszirózsás forradalom), 1920 (a trianoni békediktátum aláírása). 1938 (a náci Németország megszállja Ausztriát), 1939. szeptember 1. (Németország megtámadja Lengyelországot, kitör a második világháború), 1941 (Magyarország belép a háborúba), 1943. január (a doni katasztrófa), 1944. tavasz (a németek megszállják Magyarországot), 1945. május 8. (a második világháború lezárása)</p>

	Európában), 1945. április (Magyarország felszabadítása a náci uralom alól, a szovjet megszállás kezdete, a háború vége Magyarországon), 1945. augusztus (atomtámadás Hiroshima és Nagaszaki ellen).
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben VI. A megosztott világ	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<p>A tanuló értelmezi a háború utáni helyzetet és a megosztott világ kialakulásának folyamatát. Felismeri a hidegháború keltette helyi háborúk máig ható következményeit.</p> <p>Felismeri, hogy a modern technológia, a globalizációs folyamatok, a szabadság ideológiája és a kommunikációs rendszerek milyen szerepet töltek be a szovjet típusú rendszerek bukásában.</p> <p>Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve. Ismeri a Kádár-rendszer jellegét, és tisztában van annak mozgásterével. Képes sokoldalúan elemezni a Kádár-rendszer válságának és bukásának okait, körülményeit, felismeri a rendszer lényegi reformálhatatlanságát.</p> <p>Képes a globalizációs folyamatok, kihívások és az egységesülő Európa előnyeinek és hátrányainak sokoldalú feldolgozására.</p> <p>Tisztában van a rendszerváltás előtti és az azt követő időszak politikai és gazdasági rendszere közötti legfontosabb különbségekkel.</p>	
Ismeretek/Témák		
<p>A kétpólusú világ és a megosztott Európa.</p> <p>Magyarország vasfüggöny mögött.</p> <p>1956-os forradalom és szabadságharc.</p> <p>A szovjet tömb felbomlása, a demokratikus viszonyok kiépülése.</p>		

Tudományos és technikai forradalom.	
A környező országok, határon túli magyarok.	
Az Európai Unió alapelvei és intézményei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Fogalmak:</i> hidegháború, szuperhatalom, fegyverkezési verseny, vasfüggöny, Szovjet Kommunista Párt, berlini fal, ÁVH, vallásellenesség, centralizáció, választási csalás, koncepció per, államosítás, termelőszövetkezet (téesz), kétkeresős családmódel, kitelepítés, emigráció, gulyáskommunizmus, rendszerváltás, MDF, SZDSZ, FKgP, FIDESZ, KDNP, MSZP, Európai Unió, schengeni övezet.</p> <p><i>Személyek:</i> Gagarin, Neil Amstrong, Hruscsov, Kennedy, Gandhi, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Reagen, Mihail Gorbacsov, Antall József.</p> <p><i>Topográfia:</i> Korea, Kuba, Vietnám, Berlin, Afganisztán, Csehszlovákia, Csehország, Szlovákia, Jugoszlávia, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Koszovó.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1949 (a kommunista alkotmány), 1961 (a berlini fal építése, Gagarin űrrepülése), 1969 (az első Holdra szállás), 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen), 1973 (első olajárrobbanás), 1989. június 16. (Nagy Imre és társainak újratemetése), 1990 (szabad országgyűlési és önkormányzati választások), 1991 (Jugoszlávia bomlásnak indul), 1993 (Csehország és Szlovákia szétválása), 2004 (Magyarország és kilenc másik állam csatlakozása az Európai Unióhoz).</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben VII. A magyar társadalom a rendszerváltás után.	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez	Reális kép alakul ki a tanulóban Magyarország szerepéről és lehetőségeiről az európai integráción belül, továbbá ismeri fontosabb	

kapcsolódó nevelési célok	<p>külcapsolatait, és tudatosul benne a jelentősebb nemzetiségi és emigráns közösségek híd-szerepe.</p> <p>Képes a nemzet, kisebbség és a helyi társadalmak fogalmak szakszerű használatára.</p> <p>Képes a társadalom makro- és mikrostruktúráját alkotó elemeinek azonosítására, a társadalom tagoltságából eredő egyenlőtlenségek felismerésére, azok okainak azonosítására.</p>
Ismeretek/Témák	
<p>Az ezredforduló magyar társadalma.</p> <p>A mai magyar társadalom jellemzői, problémái.</p> <p>Hazánk kiemelkedő tudományos-technikai, kulturális és sportteljesítményei.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>szabadpiac, privatizáció, társadalom, munkanélküliség, társadalmi egyenlőtlenség, gazdagok, középosztály, szegények, népességfogyás, várható élettartam, elöregedés, korfa, iskolázottság, létminimum, deviancia (bűnözés, öngyilkosság, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, prostitúció), norma, nemzetiségek, cigánység társadalmi helyzete, felekezeti megoszlás, hungarikum, világörökség.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben VIII. A tanuló társadalom.	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanuló felismeri az iskola szerepének jelentőségét az egyén és a társadalom életében.</p> <p>Tisztában van a tanúlással kapcsolatos jogokkal és kötelességekkel.</p> <p>Látja a tanulás és a munkaerő-piaci szerepvállalás összefüggéseit.</p> <p>Felismeri és elfogadja a tanulási és munkatevékenység emberformáló és értékteremtő erejét.</p>	
Ismeretek/Témák		
Az oktatás és iskola a múltban.		

A tanuló társadalom és az élethosszig tartó tanulás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	oktatás, iskola, tanítás, tudásépítés, tanuló, tanuló felnőtt, képzettség, képzetlenség, információs társadalom, élethosszig tartó tanulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédia fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit. Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét.</p> <p>A tanuló legyen tisztában a társadalom és gazdaság alapvető tulajdonságaival, ismerje fel a történelemben zajló változásokat és azt, hogy ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen a napjainkban zajló társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti folyamatok (és azok változásainak) a megértéséhez.</p>	

10. évfolyam

A 10. évfolyam programját a tanulók forrás- és tevékenységközpontú munkáltatása határozza meg. A tanév célja, hogy a tanulók képessé váljanak:

- a társadalom és legfontosabb intézményeinek megismerésére, a működésük megértésére;
- a különböző világképek jellemzőinek felismerésére, a világvallások azonosítására;
- a politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára;
- a gazdaság leglényegesebb információinak megértésére, az egyén gazdasági lehetőségeinek felmérésére és a pénzügyekben való tájékozódásra.

2. Fejlesztési feladatok minden tematikai egységre vonatkozóan
<i>Ismeretszerzés, tanulás</i>

A forrásokban és -feldolgozásokban található információk gyűjtése. A történelem tárgyi emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban. A filmek, filmhíradók értelmezése. Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján.

Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratokban és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában. Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, szakirodalom felhasználásával.

Mérlegelő gondolkodás

Különböző típusú források elemzése, ellentétes felfogású forrásrészletek összehasonlítása, értelmezése, feldolgozása. Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása. A forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények elemző értelmezése oktatói rávezetéssel. A média forrásértékének, jellegének felismerése, elemzése. eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata. Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése. A történelem meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése

Kommunikáció

A korszakokra vonatkozó történelmi szakkifejezések helyes használata. A történelmi fogalmak magyarázata. Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével. Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán saját vélemény megfogalmazása, kifejtése. Érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban. Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történelmi témákról, segédeszközök felhasználásával. Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása. Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról. Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági és társadalomtörténelmi adatok bemutatásához. Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben.

Tájékozódás időben és térben

Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása. Időrendi táblázat készítése. Az időben való jártasság bemutatása élőbeszédben, írásban és a térképen. A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése. Időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása, rajzok és térképek készítése. Az egyetemes és a magyar kronológiák használata. Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása az oktató útmutatása alapján. Történelmi helyek azonosítása mai térképeken. Sematikus rajz készítése

egy-egy történeti táj egységeiről. Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalom és intézményei múltban és jelenben – Intézményeink működése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a hivatalos és magánügyek megkülönböztetésére. Ismeri a legfontosabb országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatait, működését (a múltban és a jelenben). Átlátja a helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények – rendszerét, azok feladatait. 	
Ismeretek/Témák		
<p>A modern polgári állam funkciói, intézményei.</p> <p>A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás.</p> <p>A mai magyar állam főbb jellemzői.</p> <p>Az önkormányzat intézményei.</p> <p>Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása.</p> <p>Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése.</p> <p>Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A világgép	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megismeri a különböző világgép-magyarázatokat, felismeri jellegzetességeiket és értékeli azokat. – Tisztában van a globalizáció legfontosabb jelenségeivel és folyamataival, értelmezi azok mindennapi életre gyakorolt hatásait, képes önálló vélemény megfogalmazására a fentiekkel kapcsolatban. <p>A tanuló képes feltérképezni a generációk közötti kapcsolódások (egymásrautaltság, értékrendbeli változások, konfliktusok) jelentőségét, annak nehézségeit.</p>	
Ismeretek/Témák		
<ul style="list-style-type: none"> – Világgépmagyarázatok, a világról alkotott kép változásai. A sokszínű világlátás. Vallások, világvallások (különös tekintettel a zsidó, a keresztény és az iszlám vallásra). <p>A fogyasztói társadalom, a jóléti állam és a világgazdasági válságok.</p> <p>Demográfiai problémák Európában és a világban.</p> <p>A globalizáció és a fenntartható fejlődés. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére. Alapvető globális problémák tudatosítása. A kulturális globalizáció előnyei és hátrányai.</p> <ul style="list-style-type: none"> – – Generációk, generációs kérdések, konfliktusok. Az időskor és a különböző nemzedékek eltérő életmódja. A nemzedékek közti szolidaritás. Az együttélés szabályainak kialakítása és rendeltetése. <p>A család funkciójának és szerepének változásai napjainkban.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világkép, civilizáció, filozófia, vallás, hit, fundamentalizmus, ateizmus, egyistenhit, többisten-hit, világvallás, földrajzi felfedezés, idealizmus, materializmus, gazdasági, társadalmi, politikai rendszer, berendezkedés, fejlődő és fejlett ország, globalizáció, fenntartható fejlődés, terrorizmus, információs társadalom, klímaváltozás, környezetszennyezés, migráció, nyugdíjrendszer, társadalmi szolidaritás, inaktív korú népesség.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri a politikai alapfogalmakat, egyben értelmezi azokat a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül felismeri a szélsőséges politikai irányokban rejlő veszélyeket (pl. a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák büntetési [kirekesztés, megkülönböztetés, holokauszt, Gulág]). Képes a demokrácia működésének modellálására, a jogok és kötelességek rendszerének átlátására. Megismeri az Alaptörvény fontosabb részleteit, rendelkezéseit. 	
Ismeretek/Témák		
<ul style="list-style-type: none"> – A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolata. – A politikai berendezkedések: a demokrácia és a diktatúra. – A rendszerváltás Magyarországon. – Az Alaptörvény főbb pontjai. – A politizálás szinterei. – A politikai pártok ma Magyarországon. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Politika, demokrácia, diktatúra, kirekesztés, fajgyűlölet, antiszemitizmus, holokauszt, Gulág, párt, politikai jog, rendszerváltás, alkotmány, alaptörvény, jogállam.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdaság, gazdálkodás, pénzügyek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló képes közgazdasági és pénzügyi ismeretek, összefüggések megértésére. Hasznos ismeretekkel rendelkezik az egyéni gazdálkodás (egyéni költségvetés) terén, valamint tisztában van az ország költségvetésének legalapvetőbb kérdéseivel (milyen területekből áll, miből finanszírozzák). Megfelelő tudással, realitásérzékkel rendelkezzen ahhoz, hogy felelős gazdasági döntést hozhasson –képes a különböző lehetőségek összevetésére, mérlegelésre, felelős döntések meghozatalára.
Ismeretek/Témák	
<ul style="list-style-type: none"> – A legfontosabb közgazdasági fogalmak (gazdasági ágazatok, gazdasági szereplők, tőke). – – Az egyén gazdálkodása, a háztartások gazdálkodása. – – A legfontosabb pénzügyi ismeretek (bankok, banki szolgáltatások, számlák, hitel, kamat, megtakarítás, thm, bankkártyák, valutaárfolyam, jelzálog). <p>Egyéni költségvetés készítése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Gazdasági ágazat, költségvetés, vállalkozás, tőke, banki szolgáltatás, pénzügyi tranzakció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes legyen a körülötte lévő társadalmi-természeti környezet változásait érzékelni, véleményt nyilvánítani a különböző események kapcsán; tudja, hogy milyen társadalmi normák érvényesek rá, és ezek betartásával legyen képes saját érdekeinek megfelelően cselekedni.</p> <p>A tanuló legyen tisztában a társadalom és a gazdaság alapvető tulajdonságaival, ismerje fel a történelemben zajló változásokat, és azt, hogy ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen a napjainkban zajló társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti folyamatok (és azok változásainak) a megértéséhez.</p>	

3.2.3.6. Természetismeret tananyag

A természetismeret műveltségterület tartalma szerint a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk-környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.

Általános célként jelenik meg a természetismeret kerettantervében, hogy az alkalmas legyen a tanuló szakmai képzésének, illetve az általános középfokú oktatás más intézménytípusaiban való részvételének megalapozására azzal együtt, hogy lehetővé tegye az ezen intézményekbe lépni nem készülőök tudásának bővítését is, a nekik megfelelő tananyag és fejlesztési feladatok segítségével.

A természetismeret kerettantervi követelményrendszerét az intézmény a helyi tantervében igazítja mind a diákok, mind az intézményben oktatott szakmák/szakmacsoportok által meghatározott, leghatékonyabbnak tekintett tartalomhoz és módszertanhoz.

A hároméves program komoly partnernek tekinti, gondolkodásra és tevékenységekre hívja a tanulókat. A program fontos eleme, hogy kapcsolatot teremtsen a tudományos eredmények és az iskolai tanulás, a tudomány és a hétköznapok között. Megmutatja a már sok kudarcot megélt diákoknak is, hogy az órai témákkal való foglalkozás örömforrás is lehet, az óra élményeket is adhat. Mindeközben kiegészíthetjük és továbbépíthetjük a diákok általános iskolából hozott hiányos tudását és fejleszthetjük képességeiket.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. A természetismeret esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.

Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségén, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, mérlegelő és konstruktív magatartása. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. Ennek ismeretére hangsúlyt helyez a kerettanterv.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. A programnak fel kell készítenie a diákokat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a

tanulók ismerjék meg azokat a természet-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.

A természetismereti és technikai kompetencia mérlegelő és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.

A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak rögzítésére szolgál. Legnagyobb részben a szemléletet alakítja, azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást bővít és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek. Segít megérteni, hogy tanulni és gondolkodni kell.

A kerettanterv épít a digitális technikák és az IKT-eszközök tanórai használatára, valamint a természetismeret iránti érdeklődés felkeltése utáni önálló tanulói IKT-alkalmazásra is.

A természetismeret tárgyat elsősorban a matematika tantárggyal egységben célszerű tanítani. Különösen javasolt, hogy az év eleji szintfelmérés és a tanév végi komplex mérés együttes tartalommal történjen. Ezen túlmenően a kerettanterv kapcsolódási pontokat tartalmaz a többi műveltségterülethez is, komplex módon.

A programban a tanévet egy közös produktummal járó feladat zárja. Ennek elkészítésében mindenkinek részt kell vennie. A projekt témája és a feldolgozás módja az oktató és az osztály közös döntésén múlik.

Az első félév során a tanuló képet kap a fizika, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált egyes összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól is. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól. A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, összefüggésben az élettelen természetben (meteorológia) és az élő szervezetben betöltött szerepükkel. Ismereteket szerez testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk összefüggéseire.

Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között.

A kvantitatív feladatok száma, a lexikálisan elsajátítandó ismeret a rövid időkeret miatt szükségképpen alacsony marad, a témák, valamint a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra, részletezésre is.

A legfontosabb célok a következők:

- a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;

- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

A második félév fő célja az elvontabb, közvetlenül kevésbé érzékelhető természeti jelenségek vizsgálata. A tanuló képet kap a kémia, fizika, természetföldrajz és biológia által vizsgált egyes energetikai összefüggésekről, a természettudományos, „láthatatlan” dolgok kutatásának módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól is.

A tanulmányok eredményeképpen a diák összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg az elektromos, mágneses, kémiai vegyületi, atomi összefüggésekkel kapcsolatban, valamint az öröklődés, az ember egyedfejlődése, az evolúció és a változások keretét adó környezet fogalmáról.

Érti a fentiek az élettelen természetben és az élő szervezetben betöltött szerepét.

Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág, valamint testünk fölépítésének szervezeti egységéről. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.

A legfontosabb célok a következők:

- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező elv megismerése;
- a „láthatatlan” hatások megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátosságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

TEMATIKAI EGYSÉGEK KÖZÖTTI ÓRAFELOSZTÁS	9. évfolyam 3 óra/hét 36 hét
Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	4
Tájékozódás térben és időben	12
Lendületbe jövünk, azaz többet ésszel és erővel!	5
Halmazok Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei	8
Mechanikai energia	5
Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés. Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája	6
Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban	8
Elektromosság, mágnesesség	5
Energianyeres az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás	5
Atomi aktivitás	5
A szervezet egysége – idegrendszer és viselkedés	6
Mi a fény?	4
Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai	6
Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció. Az ember társas viselkedése	15
Az evolúció színpada és szereplői	8
Projektek A tanulók éves teljesítményének mérése	6
Összesen	108

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Kíséret és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése.</p> <p>A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása.</p> <p>Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i> Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös megbeszélése.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása.</p> <p>Saját megfigyelések összegyűjtése.</p> <p>A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?)</p> <p>Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?)</p> <p>A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése.</p> <p>A független és a függő változó fölismerése.</p> <p>A mérés szerepe a mindennapokban, pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés.</p> <p>Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése.</p> <p>Órai mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása.</p> <p>Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapi életben (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata).</p> <p>Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet).</p> <p>Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.</p>		

Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tájékozódás térben és időben	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk gyakoroltatása.</p> <p>Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása.</p> <p>A föld- és a napközéppontú világkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai ismeretek összekapcsolása.</p> <p>Rendszerek változásának nyomon követése.</p> <p>Folyamatok kimenetelének előrejelzése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
<p><i>Közös cél:</i> A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megismerése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása.</p> <p>Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása.</p> <p>Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában.</p> <p>Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései.</p> <p>A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Kémiai reakciók gyorsaságának függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól.</p>

<p>A csillagászati és a mágneses északi iránymeghatározás bemutatása.</p> <p>A legegyszerűbb napóra (gnomón) és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása. A csillagok égi mozgása, csillagképek.</p> <p>A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei.</p> <p>Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségszerűsége.</p> <p>Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése.</p> <p>A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése. Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege.</p> <p>Tematikus térképek értelmezése.</p> <p>Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése.</p> <p>A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége.</p> <p>A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív alkalmazása.</p>	
Kulcsfogalmak	Tájéolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, területi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Lendületbe jövünk, azaz többet ésszel és erővel!	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megalapozása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i> A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése.</p> <p>A lendület-megmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása.</p>		

<p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: – rakétameghajtás.</p> <p>Centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban.</p> <p>Tömegvonzás ismerete, kapcsolat felismerése a bolygók mozgásával.</p> <p>A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete.</p> <p>A tömeg és a súly megkülönböztetése.</p>	
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Halmazok Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról.</p> <p>Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés.</p> <p>Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán.</p> <p>A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete.</p> <p>Az gáztörvények (Boyle–Mariotte, Gay–Lussac-törvények) kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete.</p>		

Lehetséges változatok:

Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése.

Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése.

A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza. (Pl. Alföld: tölgyesek, szikesek, homoki gyepek, ligeterdők; középhegység: tölgyesek, bükkösök, sziklagyepek; magashegységek: lucosok, törpefenyves, hegyi rét; lápok).

A gazdálkodás hatása az élővilágra: fokgazdálkodás, erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, vízvezeték, monokultúrák, kemikáliák, természetvédelmi területek, biogazdálkodás.

Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Víznyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek.

Erdőgazdálkodás, erdőtípusok.

Sziklagyepek: természetvédelmi érték.

Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás).

A gáztörvények: Boyle–Mariotte, Gay–Lussac kvantitatív ismerete és alkalmazása.

A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések.

Hidraulikus emelő működési elve.

Pascal-törvény.

A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák.

Bernoulli-törvény, Magnus-hatás.

Kulcsfogalmak	Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, szikes, ligeterdő, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.
----------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mechanikai energia	Órakeret 5 óra
--	---------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az energia, munka, teljesítmény, hatások fogalmának ismerete, elemi alkalmazása.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása.</p> <p>Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete.</p> <p>Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése.</p> <p>Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége.</p> <p>Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció.</p> <p>Az örökmozgó lehetetlensége.</p>	
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatások, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés. Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szív működés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Közös cél:</i>		

A mozgás és légzés mechanikájának megismerése. A szív és az erek mechanikájának megismerése. Alapvető egészségvédelmi ismeretek elsajátítása.

Lehetséges változatok:

Az emelő-elv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján.

A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján). Az izomműködés lényege.

A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük.

A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése.

A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése.

A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe.

A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszám-változás terhelés hatására (kiscsoportos feladat).

A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, TBC).

A szív fölépítése és működése (makett alapján). A vér és a nyirok, az erek szerepe.

Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás.

A vérnyomás és a pulzus oka, mérése.

A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és egészségmegőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).

Kulcsfogalmak	Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcseré, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.	
A komplex műveltség-területhez	Az arányok fontosságának beláttatása, rögzítése. Arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok fölismerése.	

kapcsolható fejlesztési feladatok	Szerkezet és tulajdonság összefüggésének beláttatása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút.</p> <p>Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) lények.</p> <p>A férfi, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása.</p> <p>Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék). Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton).</p> <p>Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb.</p> <p>Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon.</p> <p>Kristályos (kőszó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella).</p> <p>Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószerek, folyadékkristályos kijelzők.</p> <p>A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma.</p> <p>Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószerk). Előnyök, veszélyek mérlegelése.</p> <p>A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar).</p> <p>Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etilalkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk.</p> <p>Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük.</p> <p>Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezések és következményeik.</p>	

Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.
----------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Elektromosság, mágnesesség	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információ terjedése lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az elektromosság, mágnesesség mint kölcsönhatás megismerése.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Példák a statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése.</p> <p>Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése.</p> <p>Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben.</p> <p>Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása.</p> <p>A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése.</p> <p>Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése.</p> <p>A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége.</p> <p>Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományában: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)</p>		
Kulcsfogalmak	Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség,	

	elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben. Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben.</p> <p>Anyagforgalom és egészség néhány összefüggése.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók.</p> <p>Táplálkozási hálózat.</p> <p>Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál).</p> <p>Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek.</p> <p>A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe.</p> <p>Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása.</p> <p>Testkép, testépítés, táplálékkiegészítők kockázatai.</p> <p>A vér szerepe, vérkép.</p> <p>A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások).</p> <p>Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át.</p> <p>A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak (homeosztázis) megőrzése.</p>		

Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atomi aktivitás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az elektronburok és az atommag szerkezetének áttekintése. Az atomenergia ismerete.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Az anyag atomos szerkezetének tudatosítása konkrét jelenségeken keresztül.</p> <p>Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése.</p> <p>A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, hatásának megismerése az élő szervezetre.</p> <p>A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve.</p> <p>Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése.</p> <p>A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.</p>		
Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A szervezet egysége – idegrendszer és viselkedés	Órakeret 6 óra
--	---	--------------------------

Előzetes tudás	Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az önazonosságot (homeosztázist) fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások áttekintése az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség.</p> <p>Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon), a testméretet megszabó tényezők.</p> <p>Hormonok és érzelmek kapcsolata.</p> <p>A reflexek fölépítése (térdreflex).</p> <p>Az idegrendszer szabályozó működése: a testhőmérséklet szabályozása.</p> <p>Érzékszervek: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás).</p> <p>Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek).</p> <p>Fájdalom, fájdalomcsillapítás.</p> <p>Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások.</p> <p>Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok.</p> <p>Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata.</p> <p>A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében.</p> <p>Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia).</p> <p>A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárs csoportok, reklámok, függőséget okozó hatások, értelemadás.</p> <p>Segítőkézséget és agressziót kiváltó helyzetek.</p> <p>Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség.</p>	

Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.	
Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, célsejt, szorongás, reflexív, vegetatív központ, tudatmódosítás, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba-szerencse, bevésődés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, öröklött gátlás, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mi a fény?	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Atom, elektron, tükör, rezgés, elektromágneses hullám.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetén, a kettősség tudatosítása.</p> <p>A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban.</p> <p>A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>A fény tulajdonságainak áttekintése.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása.</p> <p>A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai.</p> <p>A fényelhajlás jelensége.</p> <p>A fény elektromágneses hullám mivolta.</p> <p>A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei.</p> <p>A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái.</p> <p>A fénysebesség kitüntetett szerepe.</p>		
Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A férfi és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A szexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>Egy gén – egy jelleg kapcsolat (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek).</p> <p>Mennyiségi és minőségi jellegek különbsége, a környezet szerepe.</p> <p>A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága).</p> <p>A genetikai információ megváltozása: mutációk.</p> <p>Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek).</p> <p>Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás (rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük.</p> <p>Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk.</p> <p>A hímvarsejt és a petesejt jellemzői.</p> <p>A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés.</p> <p>Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál.</p> <p>Betegségek szűrése, betegjogok.</p>		
Kulcsfogalmak	Gén, génváltozat (allél), mennyiségi és minőségi jelleg, recesszív (elnyomott) jelleg, mutáció, mutagén és rákkeltő (karcinogén) hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészek, tüsző/repedés, menstruáció,	

	megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció. Az ember társas viselkedése	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Közös cél:</i></p> <p>Az egyirányúság fölismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása.</p> <p><i>Lehetséges változatok:</i></p> <p>A csillagok fejlődésének főbb állomásai.</p> <p>A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai.</p> <p>Legalább két-két jellemző csillagkép ismerete a téli és a tavaszi égboltról, valamint két-két jellemző csillagkép ismerete az északi és a déli féltékről.</p> <p>A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése.</p> <p>Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről.</p> <p>A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei.</p> <p>A jégkorszakok nyomai.</p> <p>Hegységképződés és pusztulás.</p> <p>Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció.</p> <p>Az evolúció darwini leírása.</p> <p>Közvetlen bizonyítékok (fossziliák) és anatómiai érvek.</p>		

<p>A szelekció hatása (mesterséges, természetes). A házasítás. Ellenálló kórokozók terjedése.</p> <p>A biológiai evolúció közvetlenül az emberi társadalomra való alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika).</p> <p>Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése.</p> <p>A nagy kihalási hullámok lehetséges magyarázatai.</p> <p>Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.)</p> <p>Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok).</p> <p>Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái.</p> <p>Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.</p>	
Kulcsfogalmak	Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az evolúció színpada és szereplői	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése.</p> <p>Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének mérlegelő vizsgálata.</p> <p>A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre.</p> <p>A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Törekvés kialakítása az alkalmazásra a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és kisközösségekben.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Közös cél:</i>		

Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése.

Lehetséges változatok:

Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása.

Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció.

Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag- és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek).

Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák.

A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése.

A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei.

Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája.

Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.

Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.
----------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Projektok A tanulók éves teljesítményének mérése	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; a tanév során elsajátított ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektok készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése. A tanulók teljesítményének mérése – komplex mérés a matematika és a természetismeret területén. (A mérés feladata annak ellenőrzése, hogy a tanuló milyen mértékben igazodik el a természet szerveződési szintjei között, különös tekintettel az atomi és egyed feletti szintekre, képes-e a valószínűségi szemlélet alkalmazására mindennapi szituációk elemzése során is.)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében; a projekt módszer megismerése.		

Szabad sáv: a választott tartalomnak és formának megfelelően.	
Részvétel a „tudáspróbán”.	
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló fogalmazza meg és konkrét példán ismerje föl az egyszerű megfigyelés és a kísérlet különbségét, a két vizsgálati mód célját. Értse a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tudjon ábrázolni és leolvasni mért adatokat.</p> <p>Tudja jellemezni a mozgásokat sebességükkel, gyorsulásukkal. Értse a térbeli tájékozódás geometriai módszereinek lényegét. Tudjon tájékozódni térképeken.</p> <p>Értse a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Találjon kapcsolatot a tömeg és a súly között. Értse az ok és okozat közötti kapcsolatrendszerét. Értse az energia, a munka, a határfok és a hő összefüggését. Ismerje az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét.</p> <p>Magyarázzon mindennapokban tapasztalt jelenségeket anyagi halmaztulajdonságokkal. Értse az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával.</p> <p>A tanuló értelmezze és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismerjen példákat vizsgálatuk módjára. Hozza kapcsolatba az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal.</p> <p>Értse az elektromosság és mágnesesség alapjait.</p> <p>Értse az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását.</p> <p>Értse a szervezetünkön átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel. Magyarázza el az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza el a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Értse az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben.</p> <p>Értse az anyag atomos felépítését, ismerje a proton, neutron, elektron helyét és szerepét az atomon belül. Legyen tisztában a radioaktivitás okával és élettani hatásával. Legyen tisztában az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival.</p> <p>A tanuló értelmezze a tulajdonságok öröklődését családfán, különítse el öröklött és szerzett tulajdonságainkat. Legyen áttekintése a genetikai</p>

	<p>információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól.</p> <p>Ismerje a Föld és alkotóanyagainak helyzetét a Naprendszerben és az Univerzumban.</p> <p>Ismerje a nemek kromoszomális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét.</p> <p>Ismerjen nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, ismerje ezek bizonyítékait, okait.</p> <p>Ismerjen az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek fölépítését. Tudjon példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezetátalakító szerepére.</p>
--	---

3.2.3.7. Testnevelés tananyag

A testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterület szakképző iskolai kerettanterve társadalmilag elvárt, alkalmazható ismereteket, képességeket és készségeket foglal magába. Tartalmazza a Nat-nak a tanulásról és a tanulás szervezéséről kialakított felfogását, figyelembe veszi az iskolatípus sajátosságait és a munkaerő-piaci kompetenciákat. Megalapozza a tanulók műveltségterületi tudását, motivációit, hozzáállását a szakmatanuláshoz szükséges fizikum fenntartásához, az egész életen át tartó testmozgáshoz, sportoláshoz, egészséges életvitelhez.

Cél az önálló felelősségvállalás, a munkavállalásra alkalmasság, a munkabírási fejlesztési útjának kialakítása. További cél a saját, előnyben részesített rekreációs terület kiválasztása, és az azzal kapcsolatos tudás összefoglalása, továbbfejlesztése. A műveltségterület ebben az életszakaszban közvetíti a civilizációs betegségek elleni küzdelem lehetőségét, módjait is.

A diák alapvetően képessé válik a megszerzett kompetenciák birtokában tudása továbbfejlesztésére, megteremtve az esélyt arra, hogy élete során az elvárt teljesítményt az ahhoz megfelelő mentális és fizikai állapotban érje el. A kerettantervben megjelenő mozgásos és elméleti tartalmak sikeres felhasználása érdekében hangsúlyos a tanuló alkalmazkodóképessége a változó körülményekhez. A különböző testgyakorlási formák hozzájárulnak az általános értékteremtéshez, a közös és az egyéni érdekek képviseléséhez, valamint erősítik a tantárgy alapvető és aktuális motivációs tényezőit.

Az elvárt célállapotban a szakképző iskolai tanulmányait befejező fiatal képes az iskolai testnevelésben tanult testgyakorlati ágak technikájának bemutatására, a testi képességekhez, az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására, az egyéni és társas sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretek alkalmazására.

A kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű motoros tanulást. Az egységesség és differenciálás elvét a legfőbb értékek közé sorolja az általa vezérelt

gyakorlatok során. A belső didaktikai differenciálás emeli a motoros tanulás hatékonyságát, és egyúttal a személyiségfejlesztés egyéb területén bekövetkező fejlesztés, hiánypótlás hatásfokát is. A differenciálás alappillérei a különböző tanulói képességek, adottságok, a számtalan általános iskolában megszerzett egyenetlen tudás, a heterogén motivációs háttér és a testneveléshez kapcsolódó más-más egyéni célok.

A szakképző iskolai tanulmányok befejeztével előtérbe lép a saját életút iránti felelősségvállalás. A tanulók ismerik és értik a mozgás szükségességét, a testi képességek és a mozgásműveltség fejlesztésének egyes módozatait, a testi és a lelki egészség megőrzésére vonatkozó legfontosabb információkat, lehetőségeket. Tudatában vannak annak, hogy életvitelüket számos minta alapján, saját döntéseik sorozataként alakítják ki, amely döntések hatással vannak testi és lelki egészségükre, a társas életben betöltött szerepeikre. Képesek bizonyos értékkonfliktusok felismerésére, felelősségre ébrednek abban, hogy saját sportos, egészséges életvitelükkel mutathatnak példát családjuknak, társas környezetüknek, eközben tekintettel kell lenniük tárgyi környezetükre, a fenntarthatóság kritériumaira.

A társas környezetben végbement tanulási folyamatok eredményeképp az önmagukról alkotott képet képesek elfogadni. Különbséget tudnak tenni az ideális és a reális énkép között, tisztában vannak azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagukról alkotott képet, a reális *önismeretet*.

A közösen megélt közösségi és minőségi sportélmény, a kulturált szurkolás nyújtotta katarzisz hatására erősödik a *nemzeti öntudat, a hazafiasság*. Az érdeklődés felkeltése eredményeképpen megismerik a nemzeti büszkeség érzését, megneveznek és felismernek, példaképpül választanak magyar sportolókat.

A szakképző iskolában közvetlen célként jelennek meg a *munkavállalói szerepekhez* elengedhetetlen kompetenciák. Az iskolatípus a tudás szükséges tényezőit és összetevőit a tartalommal összekapcsolt képességfejlesztés elvének szem előtt tartásával szilárdítja meg. Az alapvető, egészséggel, fizikai állapottal és önismerettel kapcsolatos értékek elsajátítása is gyakorlatorientált. A tanulmányok vége felé már a munkabírási, munkaerő megőrzésére való felelős felkészülés történik egyre tudatosabban.

A tudatosság alapja az érthetőséget, az interakciókat elősegítő, biztosító *kommunikációs kompetenciák*. A világos beszéd és a segítőkész hozzáállás minden tanulót képessé tesz egyszerű interakcióra. Az érthetőség célja, hogy a tanulók képesek legyenek gondolkodni saját egészségi állapotukról, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatásait, elkerülésük módját. Mindezek mellett kielégítő módon kommunikáljanak ők is, és saját véleményüket fejtik ki az egészségtudatos életvitellel kapcsolatban a társaknak nyújtott segítségadás során. Legyenek képesek és nyitottak arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjenek.

A sikeres társas részvétel érdekében elengedhetetlen a viselkedési és játékszabályok, valamint az általánosan elfogadott magatartás megértése, ezáltal fejlődnek a *személyes és társas kapcsolati kompetenciák*. E kompetenciák alapját az képezi, hogy a tanulók legyenek képesek

megfogalmazni véleményüket a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatni és elfogadni mások érvelését. Legyenek képesek a játékban, sportjátékban, egyéb mozgásformák feladataiban együttműködni társaikkal, osszák meg a feladatmegoldást segítő információkat.

A fentiekén kívül az egyénnek tudnia kell kezelni és megosztani másokkal a stressz érzését és a frusztrációt, kimutatni az együttérzését. Különbséget kell tennie a személyes, a társas és a szakmai információk, szempontok között.

A sport- és mozgáskultúra bázisára építve fejlődnek a *munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák*, miszerint egyénileg és csapatban is képesek a személyek dolgozni, a közös feladatok, tevékenységekhez kapcsolódó problémák megoldása során az egyes munkafázisokat megtervezik. A tapasztalatszerzés által az egyén a kockázatokat képes jobban felmérni és adott esetben vállalni is tudja azokat.

Az ápoltsági és igényes megjelenés, a rendezett mozgásminőség és mozgáskivitelezés segítségével fejlődnek a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái.

A tehetséges tanulók magasabb szintű sportolása az iskolai rendezvényeken, bajnokságokon, a diáksport-egyesületekben és a versenysport színterein valósul meg. A műveltségterületi tehetséggondozás fő feladata a támogató légkör biztosítása az intézményen belül, és a kapcsolatban álló partnereken keresztül is. Az egyénre szabott fejlesztési eljárások a tanuló szükségleteinek, képességeinek, teljesítményének megfelelően – mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás keretében – eredményezhetik más tanulási utak, gyakorlási, edzési folyamatok kijelölését.

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 44óra
Előzetes tudás	<p>Feltehetően hiányos technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás.</p> <p>Határozott oktatói irányítással változó minőségű és aktivitású részvétel az előkészítő játékokban, gyakorlásban.</p> <p>Csapatjátékos tulajdonságokról kevés tapasztalat, egyenetlen motivációs szint a sportjátékokban történő alkalmazásra.</p> <p>Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése változó – alkalmanként agresszív, helyreigazítást igénylő – kommunikációs formákban.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan:</p> <p>Az ismételt játékfeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret megszilárdítása, bővítése, hiánypótlás.</p>	

	<p>A sportjátékok végzéséhez szükséges ismeretek, képességek megerősítése.</p> <p>Új játéksituációk, játékfeladatok megoldása a szabálykövetés állandóan ismételt megerősítése mellett. Agressziómentes test-test elleni játék és kommunikáció.</p> <p>Igényességre törekvés erősítése a felszereltségben, a testkultúrához tartozó higiéniaiban és a gyakorlási környezet személyi és tárgyi rendezettségében.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p><i>Legalább két labdajáték választása kötelező.</i></p> <p>Kiemelt tartalom: Az 5–8. osztályban tanult, a játékhoz szükséges lényeges technikai és taktikai elemek végrehajtása csökkenő hibaszázalékkal. A különböző szintű tudás, motiváció egységesítése.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p><i>Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok</i></p> <p>Az 5–8. osztályban tanult, labda nélkül végzett mozgások gyakorlási hatékonyságának növelése, játékban való egyre eredményesebb használata. A technikai jellegű alapmozgások variációi változó irányokban, sebességnöveléssel.</p> <p>A helyezkedés, helyzetfelismerés fejlesztése a labdáért való harcban. Labdás ügyességfejlesztés nagy ismétlésszámmal.</p> <p>A helyben választott sportjátékok technikáinak gyakorlása testnevelési játékokban, fogójátékok labdával, labdaszerző és labdavadő játékok, egyéb célirányos játékvariációk. A mozgástanulást segítő eszközök használata (szemüveg, célkeret stb.).</p> <p><i>Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – oktatói irányítással</i></p> <p>Egy állandó bemelegítési modell ismételt és tudatos gyakorlása, és az önálló bemelegítésre való felkészülés. Egyes bemelegítési részfeladatok önálló végzése.</p>	
<p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Technikai elemek gyakorlása</i></p> <p>Megállás, sarkazás labdavezetésből, önpasszból, meghatározott helyen és időben is, csellel is. Fektetett dobás egy leütéssel, labdavezetésből mindkét oldalon, közeli és közép-távoli dobás helyből, félaktív és aktív védővel szemben is.</p>	

Taktikai elemek

Emberfogás. Labdavezető és labda nélküli játékos védeése, a feladattartás minőségének javítása. Szabálykövető feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonal-bedobás, jelzés szabálytalanság elkövetése esetén).

Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék, teljes létszámú játék, félpályán és egészpályán feladatokkal. Ötletjáték_támadásban.

Kézilabda

Technikai elemek végrehajtása növekvő biztonsággal

Gyorsfutások közben a társ futómozgásának követése. Térnyeresre törekvés indulócselekkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája.

Labdakezelési gyakorlatok 2-3-as csoportokban, egy-két kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel. Kapura lövések: kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból; különböző lendületszerzés után; félaktív és aktív védővel szemben, bedőléssel.

Taktikai elemek gyakoribb együttműködéssel és eredményességgel, különös tekintettel a test-elleni játék sportszerű gyakorlására

Kitámadás, halászás, szerelés. Támadás befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból. Beállós játék.

Ütközés talajon és levegőben. Ötletjáték.

Labdarúgás

Technikai elemek gyakorlása a labdás koordináció továbbfejlesztésével

Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban, rövid és hosszú labdaátadások talajon.

Labdaátvétel testcselel.

Dekázás: helyben, haladással, irányváltoztatással, párokban.

Cselezés: átadócsel, rúgócsel, rálépéssel.

Fejlesztések technikai levegőből, társnak vagy kapura.

Taktikai elemek végrehajtása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével

Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.

Rombuszban 4 játékos feladatmegoldásai mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel.

A támadások súlypontjának változtatása rövid átadásokkal.

Ötletjáték. Játék 1 kapura.

Röplabda

Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó pontossággal

Kosárérintés előre-hátra, alacsony és középmagasra elpattanó labdával. Fokozódó sebességgel érkező labdával alkarérintések váltakozó irányba és magasságra. Az alsó egyenes nyitás végrehajtása a hálótól (zsinórtól) növekvő távolságra és különböző nagyságú célterületre, az alapvonal különböző pontjairól.

A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljárt labdával.

Taktikai gyakorlatok

Helyezkedés támadásban.

2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, védelem nélkül, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából).

Minden tanult sportjátékra vonatkoztatva:

Hiánypótlás. Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal, érthető, erős és határozott oktatói kontrollal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során.

Játéksituációk előidézése egy-egy szabály nagy ismétlésszámú gyakorlására, a játéksituáció megállítása, elemenkénti ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében.

Játék egyszerűsített és igen kis lépésekben bővülő szabályokkal.

Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása, önálló játék csak erős oktatói megfigyelő kontroll esetén.

Rövid játékvezetői gyakorlás az oktatóval együtt, egyszerűsített játékvezetésben. Néhány nonverbális jel alkalmazása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

Játéktípusok, szabályok működtetése.

Taktikai beszélgetések egyszerű magyarázattal kísérve a játékszervezés során.

Az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi kitörések visszafogása.

A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadása, mint a tevékenység természetes velejárója.

Az együttjátszás előnyeinek, jelentőségének elfogadása.

A specifikus sportjáték-tudás elsajátításához szükséges motoros képességek és néhány fejlesztési módszer ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, aktív védő, test-test elleni játék, taktika, támadási rend, védelmi rend, befutás, eséstompítás, bevetődéses lövés, sportág-specifikus bemelegítés, taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	<p>Oktatói kontrollal és segítségadással balesetmentes gyakorlás.</p> <p>Az alapvető torna-, RG-mozgáselemek gyakorlásában hiányok, változón rendezett és begyakorlott cselekvésbiztonság.</p> <p>Az aerobik lépésgyakorlatok, alaplépések, haladások terén vegyes tudásszint.</p> <p>A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak bizonytalan segítségadás. Kezdetleges szabályismeret.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az iskolai torna jellegű feladatok, ritmusos-zenés mozgásformák során a reális énkép további alakítása.</p> <p>Tartós és koncentrált előkészítés és rávezetés a balesetmentes gyakorlásra.</p> <p>A gyakorlás során a pontos segítségadás felelősségének megértése, lazább oktatói kontrollal a segítség adása és elfogadása.</p> <p>Differenciáltan önálló részvétel motiválása a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül.</p> <p>Az esztétikus mozgás, a feszes, rendezett testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésében, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjában a hiányosságok feltérképezése, törekvés a felszámolásukra.</p> <p>Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG		
Gimnasztika		
<i>Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése</i>		

Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Ellenvonulások járásban és futásban. Ritmus-, tempóváltoztatás, rendgyakorlatok zene nélkül, ritmuskeltéssel és zenére is.

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok gyakorlása

4–8 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és tudatosan pontos működtetésével.

Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően.

Változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával.

Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlás

Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának növelése. Mászások, függeszkedések hiánypótlása, a testalkat szerint differenciált követelmény, az 1–8. osztályban elért egyéni szint fejlődését követő rendszeres kontrollal.

Torna – iskolai sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren. Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. Az 1–8. osztályos (általában nagyon egyenletlen) tudás ismeretében, ismétlődő variációkban gazdag mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan a mozgásbiztonság fejlesztésére.

Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna

Tartásos gyakorlatelemek végzése: tarkóállás, fejjállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak.

Mozgásos gyakorlatelemek végzése: gurulóátfordulások különböző irányokban és variációkban, kézenátfordulás oldalt, vetődések, átterpesztések, lábkörzések, dőlések, felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Tarkóbillenés, fejenátfordulás és kézállás-variációk differenciált tanítása.

Az egyéni optimum differenciált megjelenítése az elemkapcsolatokban.

Szertorna

A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a társak és/vagy oktató közreműködésével, esetenként önálló gyakorlással is. Női szerek hiányában lányoknál választható a gyűrű is.

<p><i>Szertorna fiúk számára</i></p> <p><i>Korláton gyakorlás</i> – terpeszülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, felkarfüggés, alaplendületek támaszban és felkarfüggésben, terpeszpedzés, felugrás beterpesztéssel támasz ültartásba, vetődési leugrás.</p> <p><i>Nyújtón gyakorlás</i> – kelepfelhúzóadás támaszba, alaplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alálendülés, térdfellendülés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás.</p> <p><i>Gyűrűn gyakorlás</i> – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, alaplendület, lendületvétel, homorított leugrás.</p> <p><i>Szertorna lányok számára</i></p> <p><i>Gerendán gyakorlás</i> – állások, térdelések, ülések, fekvések, térdelőtámaszok, guggoló támaszok, fekvőtámaszok, támaszban átlendítés, hasonfekvésből emelés fekvőtámaszba, fordulatok állásban. Lábtartás-cserék, felugrás egy láb átlendítéssel, homorított leugrás.</p> <p><i>Felemáskorláton gyakorlás</i> – támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függésből lendítés, átterpesztés fekvőfüggésbe, lendület előre-hátra függésben, fordulat fekvőfüggésben, támaszból átfordulás előre fekvőfüggésbe, felugrás támaszba, felugrás függésbe, leugrás támaszból, alugrás.</p> <p><i>Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás</i></p> <p>Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első ív növelése.</p> <p>Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarulatok, bukfencek, guggoló átugrások, terpeszátugrások.</p> <p>Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy mozgássor megtanulása.</p> <p>Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás néhány technikája, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.</p> <p><i>Ritmikus gimnasztika lányok számára</i></p> <p>Az 5–6. osztályokban megfogalmazott követelmények mozgásanyagának ismétlése, gyakorlása. Az esztétikus, szép és nőies mozgások előadásmódját megalapozó kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.</p> <p>Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok átállító és mozgástanuló jelleggel, különös tekintettel a testtartásra. A ritmusérzék fejlesztése.</p>

<p>Szabadgyakorlatok</p> <p><i>Előkészítő tartásos és mozgásos elemek alapformáinak ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása:</i></p> <p>lábujjállások, terpeszállások, hajlított- és guggolóállások, lépő és kilépő állások, támadó- és védőállások, lebegő- és mérlegállások, nyújtott és hajlított ülések, lebegő ülések, térdelések, térdelőmérlegek, fekvések, kéz- és lábtámaszok, ujj- és kartartások.</p> <p><i>Fő mozgások alapformáinak ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása:</i> testsúlyáthelyezések, egyensúlyhelyzetek.</p> <p><i>Legalább egy</i> kéziszer tanulása-tanítása, helyi tantervben felcserélhető sorrendben <i>(karikagyakorlatokat lásd 10., kötélgyakorlatokat lásd 11. osztály.)</i></p> <p>Labdagyakorlatok gyakorlása</p> <p>Fogások végzése, gurítások talajon, labdavezetések változatos vonalon a levegőben, átadások, leütések, dobások, elkapások, labdatartások (kézzel, lábbal, térdel) egyszerű szabadgyakorlati formák felhasználásával.</p> <p><i>Egyéb torna jellegű mozgásformák (választható)</i></p> <p>A torna jellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzítetten – szereken, mozgásrendszerekben.</p> <p>Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, sporttáncok, eszközös táncok stb.</p>	
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Alapvető szakkifejezések és vezényszavak ismerete, alkalmazása a segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében.</p> <p>A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása.</p> <p>A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete. A saját és a társ testi épsége iránti felelősségvállalás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szaknyelvi kifejezés, tornaelem, vezényszó, RG-motívum, precizitás, elemkombináció, balesetmentes gyakorlás, felelősség a segítségadásban, hibajavítás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat.	

	<p>Távolugrás guggoló és magasugrás átlépő technikája. Kislabdahajtás nekifutással, 3 lépéses technikával.</p> <p>Lökőmozdulat oldalfelállásból.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető további fejlődés elérése – a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében.</p> <p>Jártasság kialakítása a továbbfejlesztett szakági technikákban, az adott feladat, versenyszám a mozgásmintára emlékeztető bemutatása.</p> <p>A futás, a kocogás élettani jelentőségének elfogadása, az állandó gyakorlás szükségességének megértése.</p> <p>Az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások, rajtok</p> <p><i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i></p> <p>Az 5–8. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben, pontosabban. Tartós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása.</p> <p><i>A sportági technika gyakorlása</i></p> <p>A rövid, közép- és hosszútávok közötti futótechnika megkülönböztetése. Futások 30–60 méteren. A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid sprintszámokban.</p> <p>A váltófutás alsó botátadási technikájának és az átadás szabályainak gyakorlása.</p> <p>A tartós futás technikájának kontrollja, a tartós futás optimális egyéni sebességéről tapasztalatszerzés, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításának próbái.</p> <p>Ugrások, szökdelések</p> <p><i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i></p> <p>Az 5–8. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel.</p> <p><i>A sportági technika gyakorlása</i></p> <p>Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása.</p>	

Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A guggoló távolugró technika végrehajtása, aktív térdlendítéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett.

Magasugrás átlépő technikával, ugrások versenyszerű magasságra törekvés nélkül. Az átlépő technika végrehajtása 57 lépéses köríven történő nekifutással, ugráspróbák az egyéni testalkat figyelembevételével.

Dobások

A képességfejlesztés gyakorlatai

Különböző szerekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kézisúlyzókkal, súlyzókkal (helyi felszereltség esetén erőgépekkel).

A sportági technika gyakorlása

Célba és távolságra dobások hajító, lökőmozdulattal.

Hajítás nekifutással, ötlépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és a beszökkenés szerepének ismerete.

Szabályos lökés végrehajtása oldal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával.

Játékok és versenyek

Rajtversenyek, sprintversenyek. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal, ugrásokkal és szökdelésekkel.

Célabdobó versenyek. Dobóiskolai versengések.

Atlétikai bemelegítési modellek gyakorlása a futások, ugrások, dobások végzése előtt.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A futóversenyek, a váltóbotátadás szabályainak ismerete.

Az állóképesség-fejlesztés egészségügyi hatásainak ismerete.

A nekifutás és elugrás összekötésének és optimális irányának ismerete távol- és magasugrásnál.

Az ötlépéses nekifutás és a kidobás optimális összehangolásának ismerete.

Az ugrások, dobások balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség; ötlépéses ritmus, kidobási irány, atlétikai bemelegítés.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Vegyes és hiányos mozgástapasztalat szabadidős mozgásrendszerekben. Néhány, tantervekben ritkán szereplő, szokatlan sportmozgás felismerése. A természetben űzhető sportok legfontosabb hatása az egészségre. Néhány alternatív sport balesetvédelmi és biztonsági szabályáról ismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek szerint választott sportági mozgással edzészhatás és élményszerzés elérése. A szervezet ellenállásának növelése szabadterén, különböző évszakokban és időjárési viszonyok közötti gyakorlással, játékkal, oktatói kontroll mellett. Az élményszerű játékkal és a játéktudás alakításával felkészítés a későbbi, önszerveződő rekreációs sporttevékenység űzésére.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG <p><i>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy, az 5–8. osztályban felsorolt (feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal; falmászás; íjászat, lovaglás, karate, úszás, egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek) lehetséges sport, vagy/és az évszaknak megfelelő és a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó egyéb alternatív, szabadidős, táncos mozgásforma. Az egyén által előnyben részesíthető, élethossziglan űzhető sportok ismereteinek, alternatíváinak bővítése.</i></p> <p><i>Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés (példák)</i></p> <p>A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése.</p> <p>Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása.</p> <p>Felkészülés és együttműködés a különböző tábori lehetőségek, speciális, túra jellegű terhelések előtt és alatt.</p>		

Technika és taktika gyakorlása

Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása.

Lehetséges egyszerű példák a helyi tantervi kidolgozáshoz:

Frízbi:

Dobások párokban, csoportokban (öt-hét fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel. Folyamatos passzolások. Nyitások meghatározott távolságra. Célbadobások a koronggal a zónába. Védekező mozgások, ugrások, elkapások.

Játék csapatokban, néhány lényeges játékszabállyal.

Turul:

Adogatás, adogatás átlósan és egyenesen; a labda megütése alulról és felülről, falra, háló felett. Ütögetések és nyitások különböző méretű és felületű célba. Egyéni, páros és vegyes páros játszmák mérkőzészerűen.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A fair play szellemének és a személyes biztonságnak a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben. A rekreációs tevékenységek jelentőségének megértése.

A sportban átélt élmények felhasználhatósága az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítása.

Információk átadása, mások tanítása, a megélt élmények, pl. tábori és játéktapasztalatok átadása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kooperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, bátorság-vakmerőség, közlekedési szabály.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Heterogén tapasztalatok a küzdőjátékokról, test-test elleni küzdelmekről, az önvédelem néhány elfogadott és kevésbé javasolt eljárásairól. A grundbirkózás alapvető szabályai. A dzsúdóval kapcsolatos technikákról elemi ismeretek.	

	Ismeretek az agresszióról, néhány tapasztalat fair és sportszerűtlen küzdelmekről.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egyén (ön)védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, fair megoldásokban jártasság elérése. A nyers erőből, technika mellőzésével indított agresszív megoldások visszaszorítása, elkerülése, elutasítása.</p> <p>A grundbirkózás, dzsúdó küzdelmekben aktív részvétel.</p> <p>A küzdő típusú sportágak, játékok foglalkozásai során az önuralom erősítésére és a szabályok elfogadására szoktatás nyugodt, segítőkész oktatói irányítás mellett.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. Lányok esetében a tematikai egység várt eredményei minimumát szem előtt tartva, a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 10. osztályban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmusos és zenés mozgásokra.</p> <p>Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdésekhez.</p> <p>Az 5–8. osztályos mozgásfeladatok variációinak ismétlése, gyakorlása, továbbfejlesztésük, hiánypótlás. Azon testi és pszichés képességek megerősítése, amik alkalmassá teszik a tanulót a gyakorlatok pontos, türelmes, átgondolt végrehajtására.</p> <p>Alap kézgyakorlatok, húzó-taszító gyakorlatok, lenyomó-emelő gyakorlatok, esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása.</p> <p>Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül, társakkal vagy önállóan.</p> <p>Önvédelem</p> <p>Alapvető önvédelmi technikákat – szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból, szabadulások fojtásfogásból – elsajátító gyakorlatok változó körülmények között. A gyakorlatok tanulása saját képességek figyelembevételével történik.</p> <p>Grundbirkózás</p> <p>A 7–8. osztályos kerettantervben felsoroltak (emelések és védésük, mellső, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal, derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással,</p>	

karfelütéssel stb.), valamint kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása, cselekvésbiztos végrehajtása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása.

Az egyensúlyhelyzetek és azok elvesztésének tudatos kihasználása, mögékerülések. Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

Dzsúdó

Ismétlés a 7–8. osztályban felsoroltak szerint, fokozódó erő kifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel.

Technikák: alapfogás. Egyensúlyvesztés irányai, a dobás részei. Félvállas gurulás előre és hátra technikájának elsajátítása talaj közeli helyzetből indulva, állásból történő végrehajtásig.

Átmenet dobástechnikából leszorítás-technikába: nagy külső horogdobást követően rézsútos leszorítás, nagy csípődobást követően rézsútos leszorítás.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

Erőszak-, agressziómentes küzdelmek jellemzői.

A balesetveszélyes helyzetek felismerése, megelőzése.

A felmerülő vitákban a sportszerű magatartás értékékként kezelése.

Néhány tulajdonság felsorolása, amelyek a küzdésben szükségesek.

A sportszerűség megfogalmazásának képessége.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros és csapat küzdőjáték, önvédelmi technika, grundbirkózás-technika, dzsúdó-technika, önismeret, tisztelet, keleti kultúra, önfegyelem, agressziómentes küzdelem.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	<p>Légző-, testtartásjavító gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatokról néhány ismeret. A prevenció értelmének körvonalazása.</p> <p>A bemelegítés szerepe és helye a foglalkozásokon.</p> <p>Baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése.</p> <p>A téli időjárás jótékony hatása az egészségvédelemre.</p> <p>A fájdalmak túrésének tapasztalata (oxigénadósság, savasodás).</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő aktív egészségtani – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozása.</p> <p>Az egészséges életvitel egészségmegőrző és fejlesztő szokásrendszerének egyszerű eljárásairól ismeretátadás.</p> <p>Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések ismert vagy vélt tudáskészletének összegzése, ismétlő alapozás.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Bemelegítés</p> <p>Általános bemelegítő mozgássor (modell) gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.). Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.</p> <p>Edzés, terhelés</p> <p>A labdajátékokban különösen igénybe vett izmok prevenciójának néhány gyakorlata.</p> <p>A keringési rendszer terhelése megfelelő munkapulzus-érték mellett, és a pulzus idősoros mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.).</p> <p>Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – állandó gyakorlási anyag, egyéni gyakorlatok kijelölése a gyengeségek felszámolására.</p> <p>Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivitásban.</p> <p>Köredzés változatos mintákkal, 4–6 feladattal.</p> <p>Motoros tesztek – központi előírás szerint.</p> <p>A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés.</p> <p>Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok.</p> <p>Az általános iskolai technikák használata, ismétlése, különös tekintettel az elmélyülésre alkalmas gyakorlási környezet állandó biztosítására.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag – állandó gyakorlás az oktató és a társak kontrollja, hibajavítása mellett.</p>	
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p>	

	<p>A keringést fokozó természetes és speciális sportági mozgásformák jelentősége a bemelegítés szempontjából. A prevenció és stressz értelmezése.</p> <p>A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása.</p> <p>A házi és kerti munkák gerinckímélő módjainak ismerete.</p> <p>A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése.</p> <p>A serdülőkor specifikus feszültségeinek és érzelmi hullámzásainak felismerése, és a sport általi oldás elfogadása.</p> <p>A saját életmód iránti felelősségvállalás megfogalmazása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Prevenció, nyugalmi pulzus, munkapulzus, keringésfokozás, köredzés, ismétlésszám, testtömegindex, biomechanikailag helyes testtartás, stressz, pubertás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p><i>Sportjátékok</i></p> <p>Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete és aktív gyakorlása.</p> <p>A technikák és taktikai megoldások felhasználása a játékban, szabályszerű, sportszerű játék rugalmasan erősödő-csökkenő oktatói kontroll mellett.</p> <p>A játékfolyamat, a taktikai megoldások egyszerű szóbeli megjelenítése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás.</p> <p>Játék helyzetek és játéktapasztalat által a társas kapcsolatok ápolása, a társakat elfogadó, bevonó, pozitív hozzáállás.</p> <p>A testi, lelki ápoltság, a személyközi kommunikáció és a tárgyi környezet igényességére jellemző paraméterek elfogadása.</p> <p><i>Torna jellegű feladatok</i></p> <p>A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása.</p> <p>Egyszerű elemkapcsolatok mozgásbiztos előadása, zenére is.</p> <p>Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, verbális és nonverbális kommunikációs jelek ismerete.</p> <p>Fegyelmezett, rendezett, balesetveszélyt tudatosan kerülő gyakorlás.</p> <p><i>Atlétika jellegű feladatok</i></p> <p>Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, az egyéni optimum szerint a feladat pontos végrehajtása. Az állóképesség fejlesztése a kitartó futás által.</p>

	<p>Saját magához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény.</p> <p>Az odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában.</p> <p><i>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</i></p> <p>Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása.</p> <p>Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról.</p> <p>Feladatok megoldása alternatív sporteszközökkel.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p><i>Önvédelem és küzdősportok</i></p> <p>Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdekekkel kapcsolatos rituálé betartása.</p> <p>A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Eredményes és korrekt önvédelem és szabadulás a fogásból.</p> <p>Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete.</p> <p><i>Egészségkultúra és prevenció</i></p> <p>Bemelegítés a sporttevékenységre.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek értelmezése.</p> <p>A gerinc és az ízületek védelme legfontosabb szempontjainak ismerete.</p> <p>Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok gyakorlatok fegyelmezett, elmélyült, mások gyakorlását nem zavaró végrehajtása.</p> <p>A felmérési paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan egy önfejlesztő cél megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében.</p> <p>A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.</p>
--	---

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 27 óra
--	---------------------	----------------------------

Előzetes tudás	<p>A differenciált gyakorlási szinteknek megfelelő, egységesedő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás.</p> <p>Igyekvő részvétel az előkészítő játékokban, gyakorlásban, sportjátékokban.</p> <p>Csapatjátékos tulajdonságok ismerete, kontrollált kommunikációval kísért, csapatelkötelezett játék.</p> <p>Sportszerűség, szabálykövető magatartás a kevésbé szoros oktatói irányítás esetén is.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan:</p> <p>A technikai, taktikai és szabályismeret alkalmazása, bővítése.</p> <p>A sportjáték-specifikus képességek megerősítése, növekvő felelősség, önállóság és tudatosság a gyakorlásban.</p> <p>A játéksituációk, játékeladatok koncentráltabb készenléttel, jelenléttel történő megoldása a tudatos szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Legalább két labdajáték választása kötelező.</i></p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p><i>Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok</i></p> <p>A labda nélkül végzett mozgások játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése.</p> <p>Célszerűségre törekvés a társ mozdulatára reagálásban.</p> <p>A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban. Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játékaival.</p> <p><i>Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – részleges oktatói irányítással</i></p> <p>A bemelegítési modell tartalmainak megtanulása, ismételt gyakorlása: labda nélküli és labdás gyakorlatok az izmok, ízületek átmozgatására, labdahasználat variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott labdajáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlataival.</p>	
<p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Technikai elemek</i></p>	

Rövid- és hosszúindulás, egy- és kétütemű megállás, megállás kapott labdával, változatos körülmények között, meghatározott helyen és időben is, csellel is. Bejátszás befutó társnak. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával, ráfordulással. Közép-távoli dobás helyből.

Taktikai elemek

Emberfogás. Labdavezető játékos véde. Speciális feladatok megoldása (alap- és oldalvonalbedobás, lepattanó labda elfogása).

Létszámfölényes támadás elleni játék. Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék félpályás és egészpályás gyakorlatokkal. Ötletjáték_támadásban, játék emberfogással.

Kézilabda

Technikai elemek végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal

Gyorsfutások közben a társ futómozgásának követése, pontos passzolások, az eredményes lerohanás technikai megoldásai. A kapus mozgástechnikája bővülő mozgásformákkal, szélesebb térbeli pozíciófoglalással.

Labdakezelési gyakorlatok 3-4-es csoportokban, egy-két kézzel. Test mögötti átadások. Átadások felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel. Kapura lövések bevetődéssel.

Taktikai elemek gyakoribb együttműködéssel és eredményességgel

Kitámadás, halászás, szerelés, melléállásos elzárás. Támadás-befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból. Beállós játék.

1:1 elleni gyakorlatok. 4:2 elleni védekezési rendszer.

A test-test elleni játék a támadásban és a védelemben. Félpályás és egészpályás játék. Ötletjáték.

Labdarúgás

Technikai elemek gyakorlása a labdás koordináció továbbfejlesztésével

A labdarúgás technikai készletének variálása, intenzív, nehezített körülmények közötti, nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtással.

Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások változatos mértani alakzatokban, rövid és hosszú labdaátadások talajon.

Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labdaátvétel testcsellel.

<p>Dekázás: haladással, irányváltoztatással, párokban, csoportosan.</p> <p>Cselezés: átadócsel, rúgócsel hátra húzással.</p> <p>Fejelések technikai levegőből, társnak és kapura.</p> <p><i>Taktikai elemek végrehajtása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével</i></p> <p>Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.</p> <p>Rombuszban 4–6 játékos feladatmegoldásai mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel.</p> <p>A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal.</p> <p>Ötletjáték. Játék 1 kapura 2 labdával.</p> <p>Röplabda</p> <p><i>Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal</i></p> <p>Kosárárintés előre-hátra, alacsony és közepesen magasra elpattanó labdával. Fokozódó sebességgel érkező labdával alkarérintések váltakozó irányba és magasságra. Felső ütőérintés a 3 m-es vonalról.</p> <p>A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok.</p> <p>Esések és tompítások, gurulások, vetődések, a labdás játékos biztosítása.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok</i></p> <p>Helyezkedés támadásban.</p> <p>2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából).</p> <p>Minden tanult sportjátékra vonatkoztatva:</p> <p>A játékszabályok alkalmazása, betartása növekvő tudatossággal és önállósággal.</p> <p>Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása.</p> <p>Rövid játékvezetői gyakorlás az oktatóral együtt egyszerűsített játékvezetéssel.</p>
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Taktikai, technikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során a szakkifejezések gyakoribb használata.</p>

<p>Agressziómentes játékküzdelem.</p> <p>Az egyéni és társas hozzászólások, ötletek kulturált megfogalmazása, megvitatása és megvalósítása.</p> <p>A specifikus sportjáték-tudás elsajátításához szükséges motoros képességek és alapvető fejlesztési módszerek ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, ráfordulás, befutás, egyenes ütés, érintő játékos fedezése, eséstompítás, bevetődéses-bedőléses lövés, sportág-specifikus bemelegítés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Torna jellegű feladatok</p>	<p>Órakeret 18 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Rendezett, feladatokat megtartó, balesetmentes gyakorlás. Néhány kijelölt kiegészítő és/vagy rávezető elem önálló ismétlése.</p> <p>A torna-, RG-mozgáselemek, elemkapcsolatok rendezett bemutatása.</p> <p>A segítség elfogadása, beépítése az eredményes mozgástanulás érdekében. Egyes szakkifejezések érthető megfogalmazása a tanulást kísérő kommunikációban. A szermozgatás, gyakorlási rend formáinak elfogadása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az iskolai torna jellegű feladatok, ritmusos-zenés mozgásformák során a reális énkép további alakítása.</p> <p>A gyakorlás során felelős segítségadás és annak elfogadása.</p> <p>Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az önálló gyakorlás motiválása a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül.</p> <p>Az esztétikus mozgás, a feszes, rendezett testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése.</p> <p>Alapvető ismeretek a torna jellegű versenysportágakról, a hazai élvonalról.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p>		
<p>Gimnasztika</p>		

<p><i>Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése</i></p> <p>Célszerű használat az óraszervezésben. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül, ritmuskeltéssel és zenére is.</p> <p><i>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok gyakorlása</i></p> <p>8–16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, tudatosan pontos mozgatóással, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal.</p> <p>A gyakorlatok variálása a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerkezet – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával.</p> <p><i>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlás</i></p> <p>Erőgyakorlatok, egyensúlygyakorlatok bonyolultságának növelése. Állandó jellegű erőnléti, felzárkóztató feladatok. Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével képességfejlesztő eljárások gyakorlása.</p> <p>Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–8. osztályban elért egyéni szintű fejlődést követő rendszeres kontrollal.</p>
<p>Torna – iskolai sporttorna</p> <p><i>Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szerten.</i> Célrányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. A 9. osztályban megjelölt mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan.</p> <p>Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása).</p> <p>Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan. Az egyéni optimum differenciált megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban.</p> <p><i>Szertorna</i></p> <p><i>A helyi tanterv által meghatározott szerten vagy szereken történik:</i> a 9. osztályban tanultak szerint, egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy oktató közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.</p>
<p>Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás fiúk számára</p> <p>Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az első és második ív növelése.</p> <p>Vetődések, kanyarlatok, guggoló átugrások, terpeszátugrások, lebegőtámasz.</p>

Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása.

A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a kulturált, kétirányú kommunikációra épülő hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

Ritmikus gimnasztika lányok számára

Az esztétikus, szép és nőies mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.

A ritmusérzék fejlesztése.

Fő mozgások alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása
Testsúlyáthelyezések, járások, futások, szökdelések, ugrások (öt alapforma megkülönböztetése).

Legalább egy kéziszer tanulása-tanítása, helyi tantervben felcserélhető sorrendben

Karikagyakorlatok gyakorlása

Ugrások és fordulatok karikamozgítás közben, karikaforgatások és átadások egyik kézből a másikba test körül és köré, karikadobások és -elkapások, karikaáthajtások, karikapörgetések talajon és levegőben, karikakörzések függőleges és vízszintes síkban.

Önálló bővítési lehetőség oktatói irányítással. Összefüggő elemkapcsolatok zenére.

Aerobik

(a helyi tantervben szabályozottan és differenciált nehézséggel)

Az 5–8. osztályban tanult alaplépések karmozgásokkal.

2-4 ütemű alaplépések (low-impact): keresztlépés (grapevine), bokslépés (boks step), sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick).

Összetett kombinációik 4–8 ütemben, aszimmetrikus elemkapcsolatok.

Rövid elemkapcsolatok ismétlése. Csoportos koreográfiák gyakorlása, a választott, minimálisan követelt elemek felhasználásával, bővítési lehetőséggel. Aerobik-bemutatók az osztályon belül.

Egyéb torna jellegű mozgásformák (választható)

A torna jellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – szereken, mozgásrendszerekben.

Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, sporttáncok, eszközös táncok stb.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	
A szakkifejezések és vezényszavak ismerete, a legismertebbek önálló használata a segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében.	
A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása.	
A nemnek és a feladatnak megfelelő mozgás dinamikájának és esztétikájának ismerete.	
A saját és a társ testi épsége, teljesítménye iránti felelősségvállalás.	
A társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, izomcsoport, fejlesztő hatás, tornaelem, versenyszer, csoportok helycseréje, szersorrend, gyakorlási helyszín, vezényszó, aerobik-elem, aszimmetrikus elemkapcsolat, szinkron, precizitás, elemkombináció, frusztráció, önreflexió, erősség, gyengeség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	<p>A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A hosszútávú futásnál kontrollált egyéni irambeosztás. A kitartó futás és az állóképesség fejlesztése közötti lényeges összefüggés kifejtése néhány szóval.</p> <p>Váltás alsó botátadással, váltózónában, közepes sebességgel. Az adott technika lényeges formai és dinamikai elemeit visszatükröző távolugrás guggoló és magasugrás átlépő technikával.</p> <p>Kislabdahajtás nekifutással, 5 lépéses technikával.</p> <p>Az atlétikai mozgások három fő csoportjának felsorolása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő néhány alapvető összefüggés megértése.</p> <p>Állandó gyakorlási szokásrend az egyre differenciálódó mennyiségű és minőségű teljesítmények létrehozásában.</p> <p>Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni jellegű technika lehetőségével az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés.</p>	

	<p>Az állóképesség és az erő fejlesztése élettani jelentőségének elfogadása, az állandó gyakorlás, a kemény edzőmunka szükségességének megértése.</p> <p>A legtipikusabb futó-, ugró- és dobószámok ismerete, néhány nemzetközileg is jónak mondható eredménnyel együtt.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások, rajtok</p> <p><i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i></p> <p>Futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása.</p> <p><i>A sportági technika gyakorlása</i></p> <p>Futások 5060 méteren. Térdelőrajt rögzített támasszal, szabályos végrehajtás. A váltózóna alkalmazása közepes sebességű váltásoknál.</p> <p>Ugrások, szökdelések</p> <p><i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i></p> <p>Ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban.</p> <p><i>A sportági technika gyakorlása</i></p> <p>Az ugrás előtti utolsó három lépés optimális ritmusának kialakítása.</p> <p>A guggoló távolugró technika gyakorlása aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett.</p> <p>Az átlépő technika végrehajtása optimális ritmussal, 57 lépéses köríven történő nekifutással, a felugrás és lendítés összehangolásával.</p> <p>Választhatóan, a helyi felszereltség függvényében, a flop-technika előkészítése, gyakorlása rávezető gyakorlatokkal és csökkentett lépésszámmal.</p> <p>Dobások</p> <p><i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i></p> <p>Állandó jellegű speciális erősítő gyakorlatok.</p> <p><i>A sportági technika gyakorlása</i></p> <p>Hajítás nekifutással, az ötlépéses dobóritmus optimalizálása.</p>	

<p>Oldalt felállásból történő lökés technikájának ismétlése.</p> <p>Szabályos lökés végrehajtása oldal felállásból, szökkenéssel, keresztlépéssel, súlygolyóval vagy medicinlabdával.</p> <p>Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál.</p> <p><i>Játékok és versenyek</i></p> <p>Rajtversenyek, sprintversenyek. Távolugróverseny helyből és egyéni nekifutással. Magasugróverseny egyéni nekifutással. Kislabdahajító verseny lendületszerzéssel. Súlylökő versenyek.</p> <p><i>Atlétikai bemelegítési modellek</i> gyakorlása a futások, ugrások, dobások végzése és a versenyek előtt.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Rögzített rajthelyről sprintversenyek. A váltózónával kapcsolatos szabályok ismerete.</p> <p>Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete.</p> <p>A nekifutás és elugrás ritmusa, dinamikája ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete.</p> <p>A dobások főbb versenyszabályainak ismerete.</p> <p>A kitartás megbecsülése. A teljesítményjavulás értékékként kezelése.</p> <p>A legjobb magyar atlétákról néhány információ.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Maximális sebesség; súlypont, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus, kidobási szög, váltózóna, előváltás, utóváltás, egyenletes iram, iramjáték, a táv növelése, az intenzitás növelése, egyéni tempó, egyéni technika.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	<p>Mozgástapasztalat a helyben választott szabadidős mozgásrendszerekben. Néhány, tantervekben ritkán szereplő, szokatlan sportmozgás felismerése.</p> <p>Balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete.</p> <p>A természetben való sportolás előnyeinek és problémáinak felsorolása.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>További alternatív sportági mozgástapasztalat legalább egy választott sportágban, a test feletti uralom az új mozgás esetén.</p> <p>A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával. A rekreáció szükségességének megfogalmazása egyszerű szavakkal.</p> <p>A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kevésbé kötött foglalkozások által.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p><i>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy, az egyén által különösebb anyagi ráfordítás nélkül, élethossziglan üzhető sport ismereteinek, alternatíváinak bővítése.</i></p> <p><i>Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés</i></p> <p>Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett mozgásokhoz önálló bemelegítés, gyakorlás – lazax oktatói irányítással.</p> <p>A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése.</p> <p>Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása.</p> <p><i>Technika és taktika gyakorlása</i></p> <p>Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása.</p> <p>Lehetséges példák a helyi tantervhez:</p> <p>Korcsolyázás – önkéntesség pályakészítésben</p> <p><i>Gyakorlatok jégre lépés előtt:</i> állások egy lábon, guggolások, törzshajlítások; járások, lépések előre, hátra, oldalra.</p> <p><i>Jéghez szoktatás:</i> esés-felállás; gimnasztikai gyakorlatok palánkfogással, a palánk fogása nélkül; harántcsúszások előre, hátra.</p> <p><i>Egyenes korcsolyázás:</i> alapállás; két lábon siklás előre, hátra; halacska két lábon, egy lábon; halacska váltott lábon; lökés egy lábon.</p> <p>A személyes biztonság, a baleset-megelőző magatartás, a segítségadás szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben.</p>	

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	
Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges mentális képességek fejlesztése.	
A sport általi társas együttlélthez szükséges képességek kibontakoztatása közösségi tevékenységek során.	
A sportban átélt élmények, tapasztalatok rögzítése beszélgetések formájában, az értékek meghatározása az egészség megalapozásához. Mások tanításáról, motiválásáról tapasztalatszerzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Segítségadás, motiválás-buzdítás, környezettudatosság, fittség, bátorság-vakmerőség, közlekedésbiztonság, kültéri sportöltözet, téli edzés, nyári edzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Eredményes önvédelem, szabadulás a fogásból. Néhány, a küzdelmekben is alkalmazott grundbirkózó és dzsúdótechnika.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén (ön)védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, küzdelmekben magas fokú jártasság elérése. A grundbirkózás, dzsúdó küzdelmekben aktív részvétel. A küzdő típusú sportágak, játékok tudatos alkalmazása során az önuralom erősítésére, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására szoktatás. A fegyelmezett rituálék begyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG		
A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. A gyakorlatok tanulása saját képességek figyelembevétele mellett történik.		
Lányok esetében a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 9–11. osztályokban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmikus és zenés mozgásokra.		
Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdelmekhez.		
Esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása.		

Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül, társakkal vagy önállóan.

Önvédelem

Szabadulások nagy elemszámmal, jártasság szinten: egykezes, kétkezes lefogásból, mellső és hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.

Grundbirkózás

Fogások, kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása.

A grundbirkózás szabályai szerinti küzdelmek.

Dzsúdó

A technikák differenciált alkalmazása új variációkban, fokozódó erő kifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel.

Technikák: nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy csípődobás (ogoshi). Félvállas gurulás előre és hátra. Előre futásból történő végrehajtás társak, akadályok, zsámoly felett, karikán át.

Nagy külső horogdobást követően rézsútos leszorítás, nagy csípődobást követően rézsútos leszorítás ismétlése.

Állás küzdelem: fogáskeresés és fogásbontás gyakorlása. Küzdőmozgás elsajátítása és kialakítása.

Az önvédelmi és küzdő jellegű feladatok egyéni képességekhez igazított fejlesztő eljárásai – természetes mozgásokkal küzdőfeladatok, küzdőjátékok.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

Az általános és küzdő jellegű sportágak gyakorlását megelőző specifikus bemelegítő mozgások ismerete.

A küzdőfeladatok közben felmerülő saját és társas problémák konstruktív megoldása, és az ellentmondásos helyzetek szabálytudatos kezelése. A sportszerű és a másik embert tiszteletben tartó magatartás mellett állásfoglalás.

Néhány elv és bölcsélet a keleti mesterek tanításaiból.

A sikerorientáltság, kudarctűrés megfogalmazásának képessége.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sikerorientáció, kudarckerülés, konfliktus, kompromisszum, horogdobás, csípődobás, fogásbontás, keleti filozófia.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	<p>Bemelegítés és levezetés hatása a sporttevékenységre.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek értelmezése.</p> <p>A fittségi paraméterek ismerete, mérésükben aktív részvétel. Az önfejlesztő célok megfogalmazása.</p> <p>A prevenció értelmezése. A fájdalmak tűrése (oxigénadósság, savasodás).</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.</p> <p>Az egészséges életvitellel kapcsolatos értékek elismerése. Egy szakma, munkatevékenység esetleges ártalmait megelőzni képes, egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése.</p> <p>Az élethosszig tartó sportolás egyéni döntéseihez elengedhetetlen információk körének bővítése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Bemelegítés

A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismételése.

A testtudatot alakító, koordináció- és fittségfejlesztő szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.

Edzés, terhelés

A keringési rendszer terhelése egyre differenciálódó terhelés mellett.

Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre. Részben önálló mozgásprogram-tervezés.

Gyakorlás az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – egyszerű edzéstervek szerint.

Nemek közötti eltérések elfogadása az edzésaktivitásban.

Erősségek kihasználása sportszerű keretek közt, gyengeségek fejlesztése. Egyéni fejlesztés – köredzéssel feladatok.

Motoros tesztek – előírás szerint.	
<p><i>Az egészséges test és lélek megóvása</i></p> <p>A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés.</p> <p>A stresszoldás gyakorlatai.</p> <p>A szakmai ártalmak megelőzésére, a számítógépezés ellensúlyozására mozgásminták gyakorlása.</p> <p>A helyes testtartás megőrzésének gyakorlatai – állandó gyakorlás az oktató és a társak kontrollja, hibajavítása mellett.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló több gyakorlat bemutatása.</p> <p>A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban.</p> <p>A szenvedélybetegségek, függőségek megelőzésére a feszültségek sport általi oldásának megtapasztalása, kifejezése.</p> <p>A stressz- és feszültségoldás értelmezése.</p> <p>A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, az azzal kapcsolatos természetes kommunikáció mint a műveltségterületi kommunikáció része.</p> <p>Felelősségvállalás kimutatása a társak egészséges életmódja iránt.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, stresszoldás, önértékelés, gyenge oldal fejlesztése, testtudat, bemelegítési modell, ellenjavallt gyakorlat, ismétlésszám, intenzitás, pihenőidő.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p><i>Sportjátékok</i></p> <p>Komplex szabályismeret, sportszerű alkalmazás és a játékok önálló továbbfejlesztése megosztott oktatói irányítással. Játék egyre bővülő versenyszabály-készlettel.</p> <p>A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepek megfelelő megválasztása.</p> <p>A játékfolyamat szóbeli elemzése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás.</p>

	<p>Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társ bevonásában, megválasztásában.</p> <p><i>Torna jellegű feladatok</i></p> <p>A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód.</p> <p>Célszerű gyakorlási és gyakorlósszervezési formációk, edzéssituációk, versenyszabályok ismerete.</p> <p>Elemi tájékozottság a tanult mozgások versenysportja területén a magyar sportolók sikereiről.</p> <p><i>Atlétika jellegű feladatok</i></p> <p>Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtása.</p> <p>A tempóérzék és odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában.</p> <p>A tanuló saját eredményeihez mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény.</p> <p>Egyéni nekifutások kialakítása, kimérése.</p> <p>A tisztas edzőmunka becsületének megszilárdulása.</p> <p>A transzferhatás felismerése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására.</p> <p><i>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</i></p> <p>Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Tapasztalat a sportolás során fellépő hatóerők, pl. időjárás hatásairól és a baleseti, sérülési, betegségi kockázatokról.</p> <p>Feladatok kooperatív megoldása alternatív sporteszközökkel, segítségadás, egymás tanítása.</p> <p><i>Önvédelem és küzdősportok</i></p> <p>Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdelemmel kapcsolatos rituálé betartása.</p> <p>A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom és annak elvárása.</p>
--	--

	<p>Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete.</p> <p>Eredményes és magabiztos önvédelem, szabadulás a szorításból, fogásból.</p> <p><i>Egészségkultúra és prevenció</i></p> <p>Bemelegítés a sérülésmentes sporttevékenység érdekében.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatának értelmezése, a megőrzés néhány gyakorlatának ismerete és megfelelő alkalmazása.</p> <p>A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete.</p> <p>A megelőzést szolgáló stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fittségi mérésekkel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében.</p> <p>A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.</p>
--	--

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	<p>A játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás.</p> <p>Komplex szabályismeret.</p> <p>A játékfolyamat szóbeli elemzése.</p> <p>Fair és csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás.</p> <p>Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan:</p> <p>Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése.</p> <p>Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése.</p> <p>Megküzdés a feszültségekkel.</p> <p>Bármilyen képességű társ bevonása, megválasztása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG		

Általános feladatok

Az önszervezés gyakorlása

Oktatói kontroll mellett önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. Megbeszélések a gyakorlásokba építve, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozóan. Szituációk, feladatok, konfliktusok megoldása egyéni és/vagy társas döntéshozatallal, a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával.

A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása.

Lényeges játékszabályok készségszintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat

A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. Az elkövetett vétség önálló jelzése, annak elvárása. A labdajáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel.

A játékvezetés gyakorlása lazaz oktatói vezetéssel, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői nonverbális jel használatával is.

Versenyhelyzetek

A labdajátékok alap- és játékkismereteinek alkalmazása mérkőzéseken.

Kosárlabdázás

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban, a variációk önálló és kreatív felhasználásával.

Taktikai továbbfejlesztés

Az embefogósos védekezés gyakorlása és önálló alkalmazása.

Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára, támadásban és védekezésben. A speciális feladatok megoldása, büntetődobás utáni támadás és védekezés.

Játék minden emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban.

Kézilabda

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan.

<p><i>Taktikai továbbfejlesztés</i></p> <p>Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. Játéksituációk ismétlése beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Egy-két védekezési taktikai forma végrehajtása.</p>
<p>Labdarúgás</p> <p><i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i></p> <p>A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel.</p> <p><i>Taktikai továbbfejlesztés</i></p> <p>A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása.</p> <p>Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.</p>
<p>Röplabda</p> <p><i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i></p> <p>A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében.</p> <p>A feladás technikájának alkalmazása alkar- és kosárárintéssel egyaránt.</p> <p>„Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintésfajttával.</p> <p><i>Taktikai továbbfejlesztés</i></p> <p>Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés. A forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése.</p> <p>Bonyolultabb – kooperatív, kreatív – testnevelési és sportjátékok. A sportjátékokra való előkészítéssel túlműtató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő és inklúziót támogató játékok.</p>
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése.</p> <p>A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete.</p> <p>A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás.</p>

<p>Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A sportjátékok kiemelkedő magyar bázisai, nemzetközi sikerei.</p> <p>Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék, sportág-specifikus bemelegítés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	<p>A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Általában rendezett előadásmód.</p> <p>Célszerű gyakorlati és gyakorlásszervezési formációk, edzésszituációk.</p> <p>Differenciált gyakorlatok közepes mozgásbiztonsággal.</p> <p>Részleges önállósággal gyakorlás.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedés továbbfejlesztése a torna jellegű sorozatok során, a már ismert és új elem-és motívumkapcsolatokkal is.</p> <p>Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben.</p> <p>Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele, egyéni célirányos fejlesztések.</p> <p>A gyakorlás során az érthető és célirányos kommunikáció fejlesztése.</p> <p>A bemutatások jó tartással, biztos kiállással történő esztétikus, gördülékeny végrehajtásának elérése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Gimnasztika</p> <p><i>Rendgyakorlatok gyakorlása</i></p> <p>A korábbi évfolyamokon gyakoroltak alkalmazása az óraszervezés funkcióinak megfelelően.</p>		

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése

Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel.

Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése

Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai gyakorlatokkal. Stretching.

Erőgyakorlatok a gyengeségek leküzdésére.

Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal.

Torna, sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint választott egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutatva, és/vagy egy másik szer mozgásanyagának tanulása, gyakorlása.

Összefüggő gyakorlatsorok

Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban.

Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc), mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során.

Szertorna-gyakorlatok

A 9–10. osztályban gyakoroltak ismétlése, gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.

Bemelegítés a torna gyakorlásához, együttes bemelegítési modellel, majd önálló mozgással.

Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése önállóan.

A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

Ritmikus gimnasztika – RG

Az esztétikus, szép és nőies mozgásokat, alakformálást, minőségi interpretálást segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások megismerése, gyakorlása.

Szabadgyakorlatok gyakorlása

A 9–10. osztályban gyakorolt, előkészítő tartásos és mozgásos elemek és fő mozgások alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása.

A kéziszerre vonatkozóan lásd a 9–10. osztály tematikai egységét.

Kötélgyakorlatok gyakorlása

<p><i>Lengetések:</i> oldalt lengetés; elöl lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.</p> <p><i>Kötéláthajtások:</i> egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a dzsoggoláshoz hasonló lábmunkával.</p> <p>Nyolc-tíz elemből álló elemkapcsolat begyakorlása zenével – a zene ritmusának, dinamikájának megfelelően.</p> <p>Aerobik</p> <p>Helyi tantervben szabályozottan választható a 11. osztályban.</p> <p>A gyakorlatanyag az 5–10. osztályban tanultakra épül.</p>	
<p>ISMERETEK–SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban.</p> <p>A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása.</p> <p>A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés).</p> <p>A zenei és az esztétikai kivitelezésre vonatkozó ismeretek.</p> <p>A tornasport sporttörténeti érdekességei („lovass nemzetségünk”).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, divatos mozgásrendszer.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 14 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Térdelő-, álló- és repülőrajt.</p> <p>Iramszakasz, egyéni irambeosztás.</p> <p>Közepes hibaszázalék váltózónában botátadás tekintetében.</p> <p>Egyéni nekifutások kialakítása, kimérése.</p> <p>A tanuló saját eredményeihez mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény.</p> <p>Több atlétikai versenyszám felsorolása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Differenciáló feladatok elfogadása, végzése.</p> <p>Motiváló eljárások az egyéni eredmény, edzésteljesítmény javítására.</p>	

	<p>A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés előnyeinek megtapasztalása, megértése.</p> <p>A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások</p> <p><i>Rövidtáv</i></p> <p>Eredményorientált együttműködés váltófutásban. Váltók alakítása, versengések.</p> <p><i>Középtáv, folyamatos futás</i></p> <p>Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. A pulzusszám folyamatos ellenőrzése melletti edzés.</p> <p>Ugrások</p> <p>Választás a magasugró technikák közül. 5-7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással, a testi adottságok alapján differenciált elvárások szerinti versenyszerű végrehajtás.</p> <p>Dobások</p> <p>Az egy- és kétkezes vetések technikái.</p> <p>Célba és távolságra dobások hajító, lökő és vető mozdulattal.</p> <p>A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése.</p> <p>ISMERETEK–SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek ismerete.</p> <p>A savasodás jellegzetes hatásai és annak teljesítőképessegre gyakorolt hatásának ismerete.</p> <p>Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete.</p> <p>A nekifutás módosítása szükségszerűségének ismerete.</p> <p>Információk a mozgatórendszer megterhelését, károsodását okozó edzésekről.</p> <p>Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. Egy-egy magyar olimpiai futó-, ugró- és dobóeredmény ismerete.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni edzés, objektív mérés, savasodás, fájdalomtűrés, diszkoszvetés, kalapácsvetés, olimpiai eszme, olimpikon, olimpiász.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	<p>Az új sportági technikák elfogadható, cselekvésbiztonságú végrehajtása.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>A baleseti kockázatok mérlegelése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A rekreációval gazdagított életvitelhez szükséges sportági, egészségügyi ismeretek megőrzése.</p> <p>Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportolás szervezési és lebonyolítási ismeretei.</p> <p>A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb mozgásformák, sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges mozgásműveltségbeli ismeretek megszerzése.</p> <p>Sportolás egyszerű eszközökkel, ismert tárgyi környezetben.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p><i>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy választott sportági mozgásrendszer mozgásainak tanítása-tanulása a helyi tantervben szabályozottan.</i></p> <p>A szabadtéri és élethossziglan űzhető mozgásformák (úszás, túrázás) hangsúlyának megerősítése. Edzés az adottságok kihasználásával, pl. tó körüli futás, rönkhordás, favágás stb.</p> <p>Újszerű mozgásfeladatok egyéb kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedésbiztonság és a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva.</p> <p>Sportolás közben a zöldfelület és az épületek megóvása, a fenntarthatóság szem előtt tartása, az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén.</p> <p>A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok megszerzése.</p> <p>Egyszerű (akár saját készítésű) eszközökkel szerény térigényű mozgásformák elsajátítása (ugrókötelezés, asztalitenisz, lengőteke, bocsa, tollaslabda, minitrambulín, falmászás stb.).</p>		

<p>Példa a helyi tantervben történő kidolgozáshoz:</p> <p>Tájfutás</p> <p><i>A térkép.</i> A térképi ábrázolás. Útvonaltervezés a várostérképen.</p> <p><i>Túra</i> a városban – csoportokban. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése oktatói irányítással.</p> <p><i>Az iránytű és a tájoló.</i> A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása. Turista- és tájfutótérképek jelrendszere. Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.</p> <p><i>Tájékozódás a terepen</i> (gyakorlatok az iskola környékén) Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással.</p> <p>Asztalitenisz (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható)</p> <p><i>Technikai elemek:</i> alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák.</p> <p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sport területén.</p> <p>A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadterén és teremben végzett sportolás során. Védelem a kullancsok ellen.</p> <p>A környezettudatos magatartás ismérvei, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, kullancscsípés, fertőzés, teljesítőképesség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és építettkörnyezet-használat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	<p>Szabálykövetés az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban.</p> <p>A biztonsági követelmények betartása.</p> <p>Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete.</p>	

	<p>Eredményes és magabiztos önvédelem, szabadulás a szorításból, fogásból, fojtásból.</p> <p>Az indulatok, agresszív magatartásformák elutasítása.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az akaraterő, a kitartás, a küzdőképesség, az önbizalom, önfegyelem fejlesztése, a félelem leküzdése és a sportszerűség (fair play) szemléletének kiteljesítése. Küzdő típusú játékok tudatos alkalmazása a személyiségfejlesztésben, különös tekintettel az önuralomra, az önvédelemre, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására. A közösségben előforduló veszélyhelyzetek felismerése és kezelése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A küzdéseket előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok.</p> <p>Önvédelem – női önvédelem.</p> <p>A közelharc alapelveinek alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>A már ismert technikai gyakorlatok gyakorlása nagy elemszámú ismétléssel, automatizáció.</p> <p>Lányok esetében a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 11. osztályban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmusos és zenés mozgásokra, prevencióra, alternatív mozgásokra.</p> <p>Grundbirkózás cselekvésbiztos gyakorlása:</p> <p>Az eredményes földharc technikájának elsajátítása.</p> <p>Egyéni és csapatversenyek, küzdési taktikát igénylő feladatok játékos formában és páros küzdelmek.</p> <p>Dzsúdó sportági készségfejlesztés:</p> <p>A 9–10. osztályban tanult technikák és taktikák továbbfejlesztése.</p> <p>Az egyensúlyt stabilizáló és azt kibillentő gyakorlatok.</p> <p>Támadáselhárítási módszerek.</p> <p>Tanult dobásokkal történő állasküzdelem.</p>	

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	
Saját maga megvédésének ismerete, a közelharc alapelveinek ismerete.	
Az érzelem- és feszültség szabályozás, az agresszió leküzdése a küzdőjellegű sporttevékenységek révén.	
A sportszerű küzdelem elismerése.	
A megegyezésre készenlét, a szabályok időleges, társ által megerősített felfüggesztésének, módosításának érthető és elfogadható kommunikációja.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közelharc, viszonylagos erő kifejtés, fokozatosan növekvő erő kifejtés, sérülésmentes küzdelem, agresszió, önuralom, sportszerű harc.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	<p>Bemelegítési modell használata.</p> <p>A helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatának megfogalmazása.</p> <p>Néhány tartásjavító gyakorlat ismerete.</p> <p>A stressz- és feszültségoldó gyakorlatokban aktív és kulturált részvétel.</p> <p>A fittségi paraméterek ismerete.</p> <p>A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben, az életszerepekre történő felkészülésben.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életvitel megvalósításához tartozó tudás megalapozottá tétele.</p> <p>Az életkornak és testalkatnak megfelelő prevenció és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez szükséges kompetenciák továbbfejlesztése. A stressz kezelése. Növekvő jártasság a mérések és az adatokra épülő önfejlesztés terén.</p> <p>A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelme legfontosabb szempontjainak ismerete.</p> <p>Az edzésre, munkára kész fizikai és mentális állapot értékékként kezelése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG		
Bemelegítés		
Általános és sportág-specifikus bemelegítő mozgásanyag megvalósítása.		

A labdajátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt.

Edzés, terhelés

A megfelelő hatékonyságú edzés ismételése: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya.

Főbb témák:

A képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban, eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével.

Önálló mozgásprogram-tervezés, a tervek bemutatása, próbája.

A képességfejlesztő eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok végzése.

Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés körezzel.

Motoros tesztek lebonyolítása – előírás szerint.

Az egészséges test és lélek megóvása.

A szakmaspecifikus és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés. A biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében.

A stressz- és feszültségoldás gyakorlatai.

Az élet stresszhelyzeteivel való megküzdésre történő felkészülés.

A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése (pl. jóga) a helyi lehetőségek és programok szerint, választhatóan.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete.

A terhelésfokozás paramétereinek ismerete. A terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés ismérvei.

Az edzéshatáshoz szükséges ingerek nagysága és gyakorisága, a pihenőidő jelentősége.

<p>Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges, nyugodt alvásban. Helyes táplálkozás a sportolás során és általában.</p> <p>A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete.</p> <p>A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete.</p> <p>Öröm a másik ember teljesítménye miatt, pozitív megerősítés.</p> <p>Felelősségvállalás a társak egészséges életmódja iránt.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sportágspecifikus bemelegítés, terhelés-pihenés egyensúlya, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p><i>Sportjátékok</i></p> <p>A helyi tanterv szerint tanított két labdajátékra vonatkozóan:</p> <p>Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban.</p> <p>Az adott labdajáték főbb versenykörülményeinek ismerete.</p> <p>Ötletjáték és két-három tudatosan alkalmazott támadási formáció, együttműködés a védekezés szervezésében.</p> <p>A csapat taktikai tervének, teljesítményének érthető és (ön)elemző megfogalmazása.</p> <p>Más személy más szintű játéktudásának elfogadása.</p> <p>A közösségi egyezségek és szabályok betartása.</p> <p><i>Torna jellegű feladatok</i></p> <p>Összefüggő gimnasztikai elemkapcsolatok gyakorlása, rendezett testtartással történő bemutatása.</p> <p>A tornasporthoz kapcsolódó testi képességek fejlesztése lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Az adott helyzethez és lehetőségekhez mérten segítségnyújtás, és a társak bevonásának szándéka.</p> <p>A társak iránti felelősség megértése és elfogadása, a felelőtlenység súlyos következményeinek ismerete és a helyes következtetések levonása.</p> <p>Hibajavítás és annak érthető kommunikációja.</p> <p>Az izmok és ízületek mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete.</p> <p><i>Atlétika jellegű feladatok</i></p>

	<p>A futások, ugrások és dobások mozgástapasztalatainak felhasználása más mozgásrendszerekben.</p> <p>Az erő, a gyorsaság és különösen az állóképesség fejlesztésével kapcsolatos tudás összefoglalása.</p> <p>Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete.</p> <p>Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően.</p> <p>Olimpiatörténeti ismeretek, ismeretek a magyar atléták sikereiről.</p> <p><i>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</i></p> <p>A helyi tantervben kiválasztott sportmozgások végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal.</p> <p>Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén.</p> <p>Feladatok önálló megoldása alternatív sporteszközökkel.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete.</p> <p>Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során.</p> <p><i>Önvédelem és küzdősportok</i></p> <p>A szabályok és rituálék betartása.</p> <p>Önfegyelem, az indulatok, a durvaságok és az agresszivitás kezelése.</p> <p>Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az önvédelemben, az álló- és a földharcban.</p> <p>Szükség esetén tanács, információ, támogatás, segítség kérésére alkalmas, érthető kommunikáció.</p> <p><i>Egészségkultúra és prevenció</i></p> <p>A bemelegítés szükségessége, megvalósítása élettani tényezőinek ismerete.</p> <p>Méréseken is alapuló edzés módszerek ismerete, amelyekkel megteremthető, fenntartható az egészség, a munkavégzéshez szükséges fizikai és mentális állapot, a tipikus életszerepek ellátása.</p> <p>Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen.</p> <p>A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete. A gerinckímélet alkalmazása a sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléssel szituációk megfelelő kezelése.</p>
--	--

	Az önkéntesség értéke, jelentősége, formáinak ismerete. Sporttörténeti és versenysportbeli elemi tájékozottság a hazai és nemzetközi élmezőnyről.
--	--

3.2.4 Kifutó szakközépiskolai képzés érettségi vizsgára felkészítő (12–13.) évfolyamainak kerettantervi óraszámjai

Évfolyam/ Tantárgyak	12. Nappali tagozat	13. Nappali tagozat
Magyar nyelv és irodalom	6 (3+3)	6 (3+3)
Idegen nyelv	6	6
Matematika	6	6
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	4	5
Természetismeret	2	–
Informatika	2	2
Testnevelés és sport	5	5
Osztályközösség-építő program	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	3	5
Összesen (közműveltségi óraszámok)	35	36

Szabadon tervezhető órakeret:

Évfolyam/ Tantárgyak	12. Nappali tagozat	13. Nappali tagozat
Irodalom	1	1
Idegen nyelv	1	1
Matematika	1	1
Informatika	-	1

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	-	1
Összesen	3	5

Csoportbontásra felhasznált órák:

Évfolyam/ Tantárgyak	12. Nappali tagozat	13. Nappali tagozat
Magyar nyelv	3	3
Idegen nyelv	7	7
Matematika	7	7
Informatika	2	3

3.2.4.1. Magyar nyelv és irodalom tananyag

A kerettanterv az éves óraszám 90%-át fedi le. Az óraszámokat az alábbi táblázat tartalmazza:

Tantárgyak	12. Nappali tagozat (36 hét)	13. Nappali tagozat (31 hét)
Magyar nyelv és irodalom	7	7
<i>nyelvtan/ kommunikáció</i>	3	3
<i>irodalom</i>	4	4

12. évfolyam

Nyelvtan

A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
Kommunikáció, tömegkommunikáció	Órakeret 14 óra
Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői	Órakeret 12 óra
Szövegértés, szövegalkotás	Órakeret 10 óra
Helyesírási ismeretek	Órakeret 6 óra
A szöveg	Órakeret 10 óra
Stilisztikai alapismeretek	Órakeret 7 óra
Jelentéstan	Órakeret 6 óra

Irodalom

Érzékenyítés, ráhangolás – esztétikai bevezető	Órakeret 6 óra
Világirodalom – görög mitológia, antik görög epika és líra, római irodalom	Órakeret 4 óra
Színház- és drámatörténet – az antik színház és dráma	Órakeret 5 óra
Világirodalom – Biblia	Órakeret 6 óra
Világirodalom – az európai irodalom a 14–16. században (reneszánsz)	Órakeret 5 óra
Középkori nyelvemlékek	Órakeret 2 óra
Janus Pannonius portréja	Órakeret 3 óra
Balassi Bálint portréja	Órakeret 5 óra
Színház- és drámatörténet – az angol színház a 16–17. században, és Shakespeare	Órakeret 6 óra
Színház- és drámatörténet – a francia klasszicista színház (17. század)	Órakeret 4 óra
Látásmód – Zrínyi Miklós	Órakeret 3 óra
Világirodalom – az európai irodalom a 18. században	Órakeret 4 óra

Magyar irodalom a 18. században – portrék: Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel	Órakeret 10 óra
Világirodalom – az európai irodalom a 19. század első felében (romantika és realizmus)	Órakeret 6 óra
Színház- és drámatörténet – Katona József: Bánk bán	Órakeret 4 óra
Magyar irodalom a 19. század első felében – portrék: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály	Órakeret 12 óra
Életmű – Petőfi Sándor	Órakeret 12 óra
Látásmód – Jókai Mór	Órakeret 6 óra
Életmű – Arany János	Órakeret 12 óra
Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája	Órakeret 4 óra
Világirodalom – az európai epika és líra a romantika után (19. század második fele)	Órakeret 5 óra
Magyar irodalom a 19. század második felében – portré: Mikszáth Kálmán	Órakeret 6 óra

13. évfolyam

Magyar nyelv

Kommunikáció	Órakeret 9 óra
Retorika	Órakeret 8 óra
Általános nyelvészeti ismeretek	Órakeret 10 óra
Pragmatikai ismeretek	Órakeret 6 óra
Szövegalkotás	Órakeret 12 óra
Nyelv és társadalom	Órakeret 6 óra
Nyelvtörténet	Órakeret 5 óra

Irodalom

Magyar irodalom – a Nyugat és első nemzedéke	Órakeret 6 óra
--	----------------

Életmű – Ady Endre	Órakeret 12 óra
Portré – Móricz Zsigmond	Órakeret 8 óra
Avantgárd irányzatok a világirodalomban – a magyar avantgárd	Órakeret 5 óra
Életmű – Kosztolányi Dezső	Órakeret 12 óra
Látásmódok: Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula	Órakeret 4 óra
Életmű – Babits Mihály	Órakeret 12 óra
Életmű – József Attila	Órakeret 14 óra
Portré – Radnóti Miklós	Órakeret 12 óra
Portrék – Szabó Lőrinc, Márai Sándor, Pilinszky János, Weöres Sándor, Ottlik Géza	Órakeret 8 óra
Látásmódok – Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László	Órakeret 6 óra
Portrék, látásmódok a kortárs irodalomból (választható szerzők, művek)	Órakeret 8 óra
Az irodalom határterületei – a régió kulturális hagyományai	Órakeret 5 óra

3.2.4.3. Matematika tananyaga

Matematika	12. Nappali tagozat (36 hét)	13. Nappali tagozat (31 hét)
	heti óraszám	7

12. évfolyam

A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 11 óra
-------------------------------------	--------------------

1. Gondolkodási és megismerési módszerek	Órakeret 20 óra
2. Számтан, algebra	Órakeret 66 óra
3. Összefüggések, függvények, sorozatok	Órakeret 16 óra
4. Geometria	Órakeret 60 óra
5. Valószínűség, statisztika	Órakeret 10 óra
A tananyag rendszerezése	Órakeret 12 óra

13. évfolyam

A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 6 óra
1. Gondolkodási és megismerési módszerek	Órakeret 22 óra
2. Számтан, algebra	Órakeret 42 óra
3. Összefüggések, függvények, sorozatok	Órakeret 18 óra
4. Geometria	Órakeret 22 óra
5. Valószínűség, statisztika	Órakeret 10 óra
Rendszerező összefoglalás	Órakeret 48óra

3.2.4.4. Történelem, társadalomismeret és állampolgári ismeretek tananyag

Történelem	12. Nappali tagozat (36 hét)	13. Nappali tagozat (31 hét)
heti óraszám	4	6

12. évfolyam

A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 1 óra
Az őskor és az ókor története	Órakeret 18 óra
A középkor századai	Órakeret 25 óra
A magyar nép története az Árpád-ház kihalásáig	Órakeret 20 óra
Kora újkor és a polgári átalakulás kora 1490–1848/49	Órakeret 30 óra
Magyarország története (1301–1849)	Órakeret 35 óra
A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 1 óra

13. évfolyam

A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 1 óra
A nemzetállamok és az imperializmus kora,	Órakeret

a dualizmus Magyarországa. Az I. világháború és következményei	36 óra
A világ a nagy gazdasági válságtól a második világháború végéig. Magyarország a két világháború között (1929–1945)	Órakeret 30 óra
A jelenkor és Magyarország a második világháború után (1945–napjainkig)	Órakeret 50 óra
Társadalomismeret	Órakeret 22 óra
A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 1 óra

3.2.4.5. Természetismeret tananyaga

Természetismeret	12. Nappali tagozat (36 hét)	13. Nappali tagozat (31 hét)
heti óraszám	2	-

I. Egészség és betegség	Órakeret 20 óra
II. Környezet és egészség – külső hatások	Órakeret 20 óra
III. Fenntarthatóság	Órakeret 24 óra

3.2.4.6. Informatika tananyaga

Informatika	12. Nappali tagozat	13. Nappali tagozat
--------------------	------------------------------------	------------------------------------

	(36 hét)	(31 hét)
heti óraszám	2	3

12. – 13. évfolyam

A tanulók teljesítményének mérése	Órakeret 6 óra
rendszerező bevezetés/összefoglalás	Órakeret 2 óra
1. Az informatikai eszközök használata	Órakeret 25 óra
2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 26 óra
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 24 óra
4. Infokommunikáció	Órakeret 20 óra
5. Az információs társadalom	Órakeret 12 óra
6. Könyvtári informatika	Órakeret 6 óra

3.2.4.7. Testnevelés tananyaga

Testnevelés	12.	13.
	Nappali tagozat (36 hét)	Nappali tagozat (31 hét)
heti óraszám	5	5

Sportjátékok	Órakeret 80 óra
Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 51 óra

Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 60 óra
Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 20 óra
Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 50 óra

3.2.5 Az előírt tananyag és követelmények

Szakképző intézményünk oktatási programjában a kötelező tanítási órák, foglalkozások keretében oktatott tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek a kiadott kerettantervekben és program tantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

3.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Cél: a tantervben megfogalmazott tantárgyi célok elérése érdekében a diákok, képzésben résztvevők együttműködő felek legyenek a tanítás-tanulás folyamatában, hogy érdeklődéssel, szívesen tanulják a tantárgyi ismeretanyagot, így jussanak el képességeik maximumához.

A tanulás tanítása az egyik legfontosabb cél, ezért **minden tantárgy első 5 tanóráján** a tantárgy elsajátításának alapvető jellegzetességeit, követelményeit, a célravezető tanulási módszerek kiválasztását meg kell ismerniük a tanulóknak, képzésben résztvevőknek.

A taneszközök kiválasztásának elveit, a tankönyvek, munkafüzetek, szemléltetőeszközök, demonstrációs anyagok listáját a közismereti és szakmai munkaközösségek jóváhagyásával az oktatók megtervezik, figyelembe véve a törvényi előírásokat.

A kiválasztás fő szempontjai, elvei:

- a tantervi kötelező tantárgyi ismeretanyagot maradéktalanul tartalmazza a kiválasztott taneszköz; egy tantárgyhoz egy tanévben ne kelljen több tankönyvet megvásárolni.
- jól használható, megfelelően tagolt, a fontos információkat, összefüggéseket és a követelmény minimumát egyértelműen jelző tankönyvek legyenek.
- illusztrációs anyagok segítse az ismeretek, összefüggések megértését, elsajátítását, pótolja a valóságos vizuális élményt.
- tankönyvcsaládokat érdemes választani, amelyek nagyobb pedagógiai egységeket, több tanévet is átfognak, valamint egymással összefüggő tankönyv- tanmenet- oktatási segédanyag – munkafüzet – értékelőlappól álló együtteseket.
- a kiválasztott taneszközök alkalmazkodjanak a tanuló, képzésben résztvevők életkorához is.
- a kiválasztott tankönyvek csak felmenő rendszerben válthatók le, hogy a tanulóknak, képzésben résztvevőknek a megszokott ismerethordozók lecserélésével ne kelljen igazodniuk egy új tankönyvcsaládhoz.
- azonos belső tartalom melletti kínálat esetén az olcsóbb tankönyvet kell választani.

- gazdaságossági okokból a készségtárgyakhoz (művészetek) tartós tankönyveket vásárol a szakképző intézmény, melyek kölcsönözhetőek.
- a tankönyveket és egyéb tanulási segédeszközöket a tankönyvjegyzékről kell választani, ez biztosíték a szülőnek, törvényes képviselőnek és a szakképző intézménynek is a minőségre és az átjárhatóságra.
- a tankönyvfelelős a munkaközösségek igényeit összesíti, minden osztály tankönyvcsomagjáról előzetes árkalkulációt készít. A szakképző intézmény vezetése jóváhagyásával rendelheti meg a tankönyveket.
- a központi tankönyvtámogatásnak a tartós tankönyvek vásárlására felhasználható hányadát kölcsönözhető, a szakképző intézmény könyvtárában hozzáférhető, jó minőségű (a tankönyvlistán „tartós” jelzővel ellátott) könyvek vásárlására kell fordítani.

A tavaszi szülői értekezleten a szakképző intézmény a szülők, törvényes képviselők rendelkezésére bocsátja a következő tanévben használatos tankönyvek listáját (9. évfolyamon a beiratkozáskor). Minden változtatási szándékot a taneszköz használatának megkezdése előtt fél évvel be kell jelenteni az érintett munkaközösségnek. Végleges döntést a munkaközösség hozhat.

3.4 A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az intézmény 9–~~12~~/13. évfolyamán folytatott nevelés – oktatás, képzés feladata az alpműveltség megszilárdítása, a szakképző iskolában, technikumban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák kialakítása. A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagával valósítjuk meg:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítésével, gazdagításával;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók, képzésben résztvevők egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan bővítjük, kiteljesítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

3.5 Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 102.§ (2) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

A szakképző intézmény a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- szakképző intézmény sportkörében való sportolással,
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel váltható ki.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 102.§ (1) bekezdés értelmében az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 35. § (6) bekezdése szerint a szakképző intézmény biztosítja a szakképző intézményi sportkör működését.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 119.§

(1) A mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelésóra megtartásával kell biztosítani.

(2) A testnevelésóra

a) sportkörben való sportolással, vagy

b) versenyszerűen sporttevékenységet folytató, sportszervezetben sportoló tanuló, illetve képzésben részt vevő személy kérelme alapján a sportszervezet által az adott félévben kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett, legalább heti két órának megfelelő edzéssel váltható ki.

(3) Ha a tanuló – választása alapján – a mindennapos testnevelésből heti két testnevelésórát sportkörben történő sportolással vált ki, függetlenül attól, hogy a sportkör feladatait a szakképző intézménnyel kötött megállapodás alapján diáksport egyesület látja-e el, a szakképző intézmény a tanulótól a két sportkörüi foglalkozáson való részvétel tekintetében sportkörüi tagdíjat nem szedhet.

A könnyített és a gyógytestnevelés szervezésének, a tanulók könnyített vagy gyógytestnevelési órára történő beosztásának rendje

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 120. § értelmében

(2) A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés-óraóra kell beosztani. Az orvosi szűrővizsgálatot – kivéve, ha a vizsgálat oka később következik be – május tizenötödikéig kell elvégezni. Az orvos által vizsgált tanulókról a szakképző intézménynek nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét.

(3) A könnyített testnevelésórát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra vagy a szakképző intézmény által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.

(4) A gyógytestnevelés-órákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelési-oktatói intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt foglalkozás keretében. Ha a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelésórán is részt vehet, akkor számára is biztosítani kell a mindennapos testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés- és a testnevelésórákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára az iskolaorvos, a szakorvos tesz javaslatot.

(5) Fel kell menteni a tanulót a testnevelésórán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.

(6) Ha a tanuló

a) csak gyógytestnevelésórán vesz részt, értékelését a gyógy-testnevelő,

b) gyógytestnevelés és testnevelésórán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógy-testnevelő együtt végzi.

3.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és az oktatóválasztás szabályai

A tantárgyfelosztás a szakképző intézmény oktató - erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden oktató számára heti 22 óra tanítási órát vagy egyéb foglalkozást biztosítson. A szakképző intézmény méretéből adódóan az oktatók szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség. Szakmai programunk szerint választható tantárgy intézményeinkben az oktatási programban feltüntetett tantárgy. A választható tantárgyak meghirdetésekor közölni kell azt is, hogy a tárgyat várhatóan melyik oktató fogja oktatni.

3.7 Érettségi vizsga

Azon középiskolai tanulóknak, képzésben résztvevő személyeknek, akik a középiskolában nem az 5/2020. (I. 31.) Kormányrendelettel módosított 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelettel kiadott Nemzeti alaptanterv (a 2020-as Nat) szerint folytatják tanulmányaikat, azaz a 9. évfolyamot 2020. szeptember 1-je előtt kezdték meg, a 2023. évi október-novemberi érettségi

vizsgaidőszakkal bezárólag a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet 2020. október 31-én hatályos követelményei szerint kell érettségi vizsgáikra felkészülniük, és érettségi vizsgát tenniük.

A követelményrendszert az oktatási program alapján helyi vizsgakövetelményekkel nem bővítjük. A középszintű érettségi vizsga témaköreit a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet tartalmazza.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 92. §-a szerint

(1) Az érettségi vizsgán a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az Nkt.-ban meghatározott vizsgatárgykból ad számot tudásáról azzal, hogy az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya helyett szakmai vizsgát kell tenni. A technikumban folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan letett szakmai vizsga a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy adott vizsgatárgyból letett emelt szintű érettségi vizsgájának felel meg. Az érettségi vizsgáról valamennyi érettségi vizsgatárgy és a szakmai vizsga sikeres letételét követően lehet bizonyítványt kiállítani.

(2) Az, aki a szakképző iskolában folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan szakmát szerzett és annak megszerzését követően kíván érettségi vizsgát tenni, mentesül az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya alól.

(3) Az érettségi vizsgán az érettségi vizsga kötelező vizsgatárgyai helyett a sajátos nevelési igényű tanuló – jogszabályban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat.

(4) Az érettségi vizsga megszervezésére és lebonyolítására az Nkt.-t kell alkalmazni.

Nyitottak vagyunk arra, hogy

- érettségi vizsgát szervezzünk azoknak a tanulóknak, képzésben résztvevőknek az igényei alapján, akiknek a tanulói jogviszonya már nem áll fenn.
- ha igény van rá, a 13. évben vállaljuk a szakképző intézményünkkel jogviszonyban nem lévő tanulók szintemelő érettségire történő felkészítését is önköltséges alapon, tanfolyami keretben.

A szakképző intézmény igazgatója minden év március 15-ig közzéteszi a tájékoztatót azokról az érettségi tantárgyakról, illetve a felkészítés szintjéről, amelyekből a tanulók, képzésben résztvevők tantárgyat választhatnak. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy melyik oktató fogja oktatni az adott tantárgyat. (A tájékoztató elfogadása előtt a szakképző intézmény diákönkormányzata véleményét be kell szerezni.) A tanuló, képzésben résztvevő május 20-ig adhatja le a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha iskolaváltás miatt a tanuló, képzésben résztvevő nem tud élni e választási jogával, felvételi kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit a szakképző intézmény igazgatójával, illetve az igazgató által kijelölt oktatóval. Szabadon választott tantárgyakat választani nem kötelező, ez tehát nem jelenti a továbbhaladás akadályozását. A választott tantárgyban megkezdett tanulmányokat viszont a tanév végéig folytatni kell, belőle teljesíteni kell az előírt követelményeket.

A tanuló, képzésben résztvevő igazgatói engedéllyel módosíthatja választását. (A tantárgyválasztással, annak módosításaival összefüggő eljárási kérdéseket a szakképző intézmény házirendje szabályozza.)

Az érettségi vizsga két szintjének követelményeit ezen Szakmai Program oktatási programjai tartalmazzák, a tantárgy-specifikus teendők megjelölésével együtt.

A középszintű érettségi vizsga szervezése a 100/1997. Kormányrendelet illetve a 106/2012. (VI.1) Kormányrendelet alapján zajlik. Az írásbeli feladatlapon és javítási útmutató központilag készül, a javítás a szakképző intézmény feladata. A szóbeli feladatok összeállítása a 40/2002.(V.24) OM rendeletben foglaltak szerint a szakképző intézmény oktatóinak feladata. A kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül a szakképző intézmény az alábbi választási lehetőségeket biztosítja – megfelelő jelentkező létszám esetén (min.12 fő) – tanulóink számára:

- középszintű érettségi vizsgatárgyak:
  - informatika, digitális kultúra
  - biológia,
  - testnevelés,
  - vizuális kultúra.
- emelt szintű érettségi vizsgára:
  - biológia,
  - testnevelés,
  - szakmai alapozó tantárgyak.

A tanuló, képzésben résztvevő azon vizsgatárgyakból tehet érettségi vizsgát, melynek tantárgyi követelményeit minimum elégséges szinten teljesítette.

A közösségi szolgálat

A közösségi szolgálatra vonatkozó jogszabályok:

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 107.§

(1) A technikumban az érettségi vizsga megkezdésének feltétele legalább ötven óra közösségi szolgálat teljesítése.

(2) A szakképző intézmény feladata és az igazgató felelőssége a tanuló választása alapján a közösségi szolgálat megszervezése és annak teljesítésére időkeret biztosítása. Az osztályfőnök vagy az ezzel a feladattal megbízott oktató a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban az iratkezelési szabályok megtartásával nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet.

(3) A közösségi szolgálat keretei között

- a) az egészségügyi,
- b) a szociális és karitatív,
- c) az oktatási,

d) a kulturális és közösségi,

e) a környezet- és természetvédelmi,

f) a katasztrófavédelmi,

g) a rendvédelmi szerveknél bűn- és balesetmegelőzési területen folytatható tevékenység.

(4) A közösségi szolgálat a szakképző intézményben meghatározott munkaköri feladatok ellátására nem irányulhat.

(5) A tanulót fogadó szervezetnek a (3) bekezdés a) és g) pontjában meghatározott tevékenységi területen minden esetben, a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott esetekben szükség szerint mentort kell biztosítani. A közösségi szolgálatot koordináló oktató az ötven órán belül – szükség szerint a mentorral közösen – legfeljebb ötórás felkészítő, majd legfeljebb ötórás záró

foglalkozást tart.

(6) A közösségi szolgálat teljesítése keretében egy órán hatvan perc közösségi szolgálati időt kell érteni azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.

(7) A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

(8) A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként

a) a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének egyetértő nyilatkozatát,

b) a naplóban és a törzslapon a kijelölt oktatónak dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,

c) a szakképző intézmény a közösségi szolgálat teljesítéséről a tanulói jogviszony tanév közbeni megszűnésekor igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig a szakképző intézménynél marad,

d) a szakképző intézmény a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok kezelését az iratkezelési szabályzatában rögzíti,

e) a szakképző intézményen kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor a szakképző intézmény és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatait és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a végzett tevékenységeket, a mentor nevét és feladatkörét.

o A tanulói naplók, osztályokként összefűzve az oktatói szinten kerülnek elhelyezésre.

o A naplóban az elvégzett tevékenységet az előző pontban az arra illetékes személyek aláírásukkal igazolják. Külső szervezetnél végzett tevékenység esetén a szervezet képviselője által kiállított és aláírt igazolás is elfogadható, amit a naplóhoz csatolni kell, és a naplóba az osztályfőnök átvezet.

3.8 A középszintű érettségi témakörei

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002 (V. 24.) OM rendelet, a 19/2016 (VIII. 23.) EMMI rendelet és a 100/1997-es kormányrendelet alapján kerülnek meghatározásra a középszintű érettségi vizsga témakörei, melyet a 1. számú melléklet tartalmaz.

2022. január 1-je és 2023. december 31-e között

A módosítás előtti Nat szerint tanulóknak a korábban a 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben szabályozott részletes vizsgakövetelmények szerint kell érettségi vizsgát tenniük.

A módosított Nat szerint tanulók előrehozott, illetve az azt követő szintemelő, vagy pótló vizsgái ezekben az időszakokban már a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó új részletes követelmények szerint folynak majd.

A 2024. január 1-je után és ezt követően már kizárólag a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó, új részletes követelmények szerint lehet csak érettségi vizsgát tenni. (Ez utóbbi alól kivételt képez az ágazati, ágazaton belüli specializációs vizsgáknak egy szűk köre.)

formázott: Betűtípus: (Alapérték) Calibri, 12 pt

formázott: Sorkiegyenlítés

formázott: Sorkiegyenlítés, Behúzás: Bal: 0,26 cm, Nincs felsorolás vagy számozás

formázott: Sorkiegyenlítés

3.9 A tanuló, képzésben résztvevő tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Szakképző intézményünkben az értékelés alapja a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérése, amely lehetővé teszi a hiányok felismerését, korrigálását, az oktatói teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának minősítését. Az egyéni fejlesztési terv alapján képzett tanulónak – méltányosság elveinek betartásával – is el kell érnie az oktatási program minimális szintjét a tovább haladáshoz.

3.9.1 A szakmai oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

Kiemelt alapelvek:

- a folyamatosság,
- a fejlesztő jelleg,
- az összefüggések feltárása,
- a változatos eljárások alkalmazása,
- a szabályozottság,
- a távlatokban való gondolkodás,

- a rendszerszemlélet,
- a céltudatosság,
- az időrendi ütemezés szabályozottsága,
- a mérés elsősorban a tanulók, képzésben résztvevők kompetenciáit méri,
- a mérések eredményei visszahatnak a nevelési-oktatási folyamatainkra,
- szükség esetén egyéni, személyre szabott fejlesztési terveket készítünk.

Szakmai programunkban azonos hangsúllyal szerepelnek a PEDAGÓGIAI ellenőrzések (mint didaktikai funkció), valamint a NEVELŐI ellenőrzések (mint nevelési funkció), amely a pedagógiai munka teljességét, így a pedagógiai ellenőrzést is vizsgálja.

Szakképző intézményünk egyaránt fontosnak tartja:

- a bemeneti méréseket,
- a folyamatellenőrzést,
- a kimeneti vizsgáztatást.

Szerves összekapcsolódásuk és rendszerbe foglalásuk, valamint folyamatos működésük megteremtheti a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérését és a hiányok időbeni észlelését, korrigálását.

Lehetővé teszi az oktatói teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának a minősítését.

A bemeneti mérések célja, hogy a szakképző intézménybe érkező és tanulmányaikat megkezdők felkészültségi fokát megállapítsuk. Ez egyrészt jelzi a szakképző intézmény teendőit, másrészt jelzésül szolgál az érkező tanulók, képzésben résztvevők képességeiről, ismereteiről és várható teljesítményükről. Arra is lehetőséget ad, hogy szakképző intézményünk teljesítményéről információt kapjunk. Ha a későbbi teljesítmény a bemenetkor mértnél alacsonyabb, önvizsgálatra szorulunk, ha magasabb, jelzi, hogy kihoztuk a tanulókból, képzésben résztvevőkből a képességeiknek megfelelő teljesítményt.

Időpontja: minden tanév szeptemberének első felében a 9. évfolyamra felvett tanulók, képzésben résztvevők ismereteinek (kiemelten az alaptantárgyak), képességeinek, attitűdjeinek, motivációinak, szociális környezetüknek megállapítása.

A folyamatellenőrzés a minőség-ellenőrzés legfőbb eszköze, és az iskolai munka belső szabályozásának döntő eleme. Eredményeként tudjuk megállapítani a napi szakmai oktatómunka szintjét, s megítélhető az aktuális tudásszint. Móduk van az egyszerű tanulói megméréstésre: hol tart az adott tudás elsajátításában, és milyen teendők állnak még az oktató előtt a kívánatos - vagy a tovább haladáshoz elégséges - tanulói teljesítmény eléréséig.

Célja, hogy minden évfolyamon a tovább haladáshoz szükséges minimális feltételek meglétének a megállapítása. A folyamatmérések eredményei nem lehetnek a tanulók, képzésben résztvevők minősítésének eszközei.

Időpontja: a 10. évfolyamon az országos kompetenciamérés elvégzése.

A kimeneti vizsgáztatás (kétszintű érettségi vizsga, szakmai vizsgák) lehetőséget teremt a szakképző intézmény és az egyes tanulók, képzésben résztvevők eredményeinek összevetésére az előző teljesítményeivel, a standardokkal.

A kétszintű érettségi vizsga a mindenkor érvényes vizsgaszabályzat szerint.

A szakképzés végét lezáró szakmai vizsga a mindenkor érvényes vizsgaszabályzat szerint.

A méréseket a szakképző intézmény vezetése, a munkaközösség-vezetők és a szakképző intézmény vezetése által megbízott oktatók végzik.

Az értékelést a szakképző intézmény vezetése, a munkaközösség-vezető és az általuk felkért személyek végzik.

3.9.2 A mérések leggyakoribb formái

- dolgozat,
- szóbeli felelet,
- feladatlap,
- kérdőívek,
- fizikai teljesítmények,
- előadás,
- komplex vizsgák,
- közttes vizsgák,
- projekt beszámolók,
- gyakorlati munkák,
- próbaérettségi,
- házi vizsga,
- szintvizsga,
- kisvizsga.

3.9.3 A nevelési eredménymérések kötelező alkalmi

A méréseket a pedagógiai munkaközösség irányításával az osztályfőnökök végzik.

A 9. évfolyam végéig: pl.: az osztályközösség belső kapcsolatai, szociometriai helyzetfelmérés, tanulásmódszertan, családi kapcsolatok feltérképezése, neveltségi szint, önismereti tesztek stb.

A végzős évfolyam kezdetén pl.: életcél, pályaalkalmasság, életpálya-építés, értelmes élet, sikerorientáltság – kudarckerülés, konfliktuskezelés, az emberi értékekhez való viszonyulás stb.

A témák megválasztását tanévenként az pedagógiai munkaközösség koordinálja.

3.9.4 A tanulók értékelése

A szakmai oktatói munka szerves része a diákok, képzésben résztvevők teljesítményének, minősítése. Az oktatói értékelés legáltalánosabb módja az osztályozás, amely ötfokú skálával történik és kiegészül szöveges értékeléssel.

A tanulók értékelésének helyi rendszere:

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók, képzésben résztvevők minősítése,
- visszajelzés a szülőknek, a szakképző intézménynek a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról,
- az önértékelés képességének kialakítása,
- a személyiség fejlesztése.

Az ellenőrzés az azt követő értékelés legyen:

- pedagógiai szempontból kifogástalan,
- folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális,
- kiszámítható, nem kampányszerű,
- sokoldalú, vegye figyelembe a tanuló valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét is,
- módszertani szempontból változatos,
- konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos,
- lehetőség szerint kollektív: vegye figyelembe adott esetben az osztályközösség véleményét is,
- természetes kísérője a tanulási folyamatnak, ne kísérje túlzottan feszült légkör.

Az ellenőrzés és értékelés során figyelembe kell venni a tanulók, képzésben résztvevők életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét és a tanuló, képzésben résztvevő önmagához viszonyított fejlődését is. Az osztályozás nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze.

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- szóbeli: összefüggő felelet, kiselőadás, órai munka, projekt bemutatása, stb.
- írásbeli: feladatlap, teszt, röpdolgozat, szódolgozat, témazáró dolgozat, házi dolgozat, próba-érettségi dolgozat stb.
- gyakorlati: gyűjtőmunka, projektmunka, munkavégzés, munkadarab készítésének értékelése, munkafolyamat-tevékenység megfigyelése, sportteljesítmény stb.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. 60.§-a szerint

(1) A tanuló teljesítményét, előmenetelét az oktató a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. Ha a tanuló szakirányú oktatását nem a szakképző intézmény végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét, előmenetelét a duális képzőhely az oktatóval közösen értékeli és minősíti. Az ilyen értékelésre a szakképző intézmény szakmai programjában meghatározott, elsajátított tananyagrészenként megszervezett beszámolás keretében kerül sor. Az előkészítő évfolyamon – a nyelvi előkészítés kivételével – a tanulót kizárólag a tanítási év végén kell szövegesen minősíteni és dönteni az előre haladásáról. A műhelyiskolában értékelés, minősítés nem alkalmazható.

(2) A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, az igazgató mentesíti

- a) az érdemjegyekkel történő értékelés és osztályzatokkal történő minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- b) – a szakirányú oktatás kivételével – egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.
- (3) Az érdemjegyek és az osztályzatok a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. 61.§-a szerint

A tanuló kérelmére – kiskorú esetében a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének kérelmére – a Kormány rendeletében meghatározott kedvezményekben részesíthető, ha egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye vagy egyéb helyzete ezt indokoltá teszi.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 195.§-a szerint

- (1) Egyéni tanulmányi rendet az igazgató engedélyezhet. Ha az Nkt. szerinti szakértői bizottság szakértői véleményében egyéni tanulmányi rendet javasol, az igazgató az egyéni tanulmányi rendet – a gyámhatóság és család- és gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése nélkül – köteles engedélyezni.
- (2) Az egyéni tanulmányi rend iránti kérelemben meg kell jelölni az egyéni tanulmányi rend keretében biztosítani kért kedvezmények körét, a tanulmányi kötelezettség teljesítésének tervezett módját és időpontját, az egyéni tanulmányi rend indokoltságát. A kérelemhez csatolni kell az egyéni tanulmányi rend indokoltságát alátámasztó bizonyítékokat.
- (3) A tanköteles tanuló esetében az engedélyhez a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóság és család- és gyermekjóléti szolgálat véleményét ki kell kérni. A gyámhatóság és a család- és gyermekjóléti szolgálat az igazgató megkeresésétől számított tizenöt napon belül köteles megküldeni a véleményét.
- (4) Egyéni tanulmányi rend legfeljebb két tanévre engedélyezhető.
- (5) Az egyéni tanulmányi rend keretében a tanuló a következő kedvezményekben részesíthető:
- a) részleges vagy teljes felmentés a közismereti oktatásban, illetve az ágazati alapoktatásban való részvétel alól,
- b) osztályozó vizsga letételének a tanéven belül egyéni időpontban történő engedélyezése,
- c) a tanulmányi követelményeknek a szakképző intézmény szakmai programjában előírtaktól eltérő idejű vagy tartalmú teljesítése.
- (6) Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének egyéni tanulmányi rendben tesz eleget, egyénileg készül fel. A kiskorú tanuló egyéni tanulmányi rendben történő felkészüléséről a kiskorú tanuló törvényes képviselője gondoskodik.
- (7) Az egyéni tanulmányi rendre adott engedély visszavonható, ha a tanulmányi kötelezettségek egyéni tanulmányi rendre vonatkozóan kiadott engedélyben meghatározottak szerinti teljesítése akadályokba ütközik.

Az oktató maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára és a tanmenetben rögzíti.

Tantárgyanként az ellenőrzés formái igazodnak a fejlesztési követelményekhez, a kimeneti vizsgák vizsgaszabályzatban rögzített formáihoz.

Az ellenőrzés gyakorisága:

- a tantárgy heti óraszámától függően oktatóként átlagosan havonta egy vagy két érdemjegy, de félévente legalább 3 érdemjeggyel kell minősíteni a tanulót, képzésben résztvevőt, [\(a Sütő-cukrász technikus képzésben részt vevő 11. és 12. évfolyam összefüggő tömbösített szakmai gyakorlat miatt 2 hónapon keresztül a duális gyakorlóhelyen tartózkodik az I. félévben. Az iskolai oktatóknak emiatt nincs lehetőségük a havonkénti egy érdemjeggyel történő minősítésre, azonban a félévente 3 érdemjegy számukra is kötelező érvényű.](#)
- az egyes témák után összegző értékelés (témazáró dolgozat),
- a kötelező iskolai dolgozatok száma, a heti óraszámnak megfelelő. Az úgynevezett szummatív értékelés előtt – ösztönző jelleggel – lehetőség szerint a formatív értékelést alkalmazzuk, amely érdemjegyek javíthatók.

A félévi és év végi osztályzatok megállapításakor az átlagszámítás mellett a fejlődési tendenciákat, a tanulót, képzésben résztvevőt átlagteljesítményét is figyelembe vesszük.

A félévi és tanév végi osztályzatok megállapításánál a tanév összes érdemjegyének – jegytípusoktól függő súlyozásával kapott, százados értékre kerekített – átlagát vesszük alapul a következők szerint:

Átlag	Osztályzat
4,80 – 5,00	jeles (5)
4,50 – 4,79	jó (4) vagy jeles (5)*
3,80 – 4,49	jó (4)
3,50 – 3,79	közepes (3) vagy jó (4)*
2,80 – 3,49	közepes (3)
2,50 – 2,79	elégséges (2) vagy közepes (3)*
1,80 – 2,49	elégséges (2)
1,00 – 1,79	elégtelen (1)

*Ezekben az esetekben az oktató jogosult dönteni a két osztályzat között.

Az osztályzatok digitális naplóbéli bejegyzésének egységes formái:

- A digitális napló félkövr, piros számmal jelzi, és kétszeres súlyozással számolja:
témazáró dolgozat,
irodalmi nagydolgozat,
írásbeli vizsgadolgozat ,

kisvizsga.

- A digitális napló normál, fekete számmal jelzi:
szóbeli feleletek,
röpdolgozatok,
szódolgozat (háromnak a kerekített átlaga),
házi dolgozat.

A házi vizsga, próbaérettségi háromszoros szorzóval számít, és félkövér, piros számmal jelzi a digitális napló.

Írásbeli dolgozatok értékelése 9-12. osztály (ill. 13-14. osztályig):

- Témazárók, nagydolgozatok és egyéb vizsgadolgozatok értékelése:
- technikai osztályok esetén:

Százalék	Érdemjegy
90 – 100 %	jeles (5)
70 – 89 %	jó (4)
50 – 69 %	közepes (3)
30 – 49 %	elégséges (2)
0 – 29 %	elégtelen (1)

- szakképző iskolai osztályok esetén eltérő az értékelés a szakmai tantárgyak és a közismereti tantárgyak tekintetében:

- szakmai tantárgyak esetén:

Százalék	Érdemjegy
80 – 100 %	jeles (5)
60 – 79 %	jó (4)
50 – 59 %	közepes (3)
40 – 49 %	elégséges (2)
0 – 39 %	elégtelen (1)

- közismereti tantárgyak esetén:

Százalék	Érdemjegy
80 – 100 %	jeles (5)
70 – 79 %	jó (4)
50 – 69 %	közepes (3)
30 – 49 %	elégséges (2)
0 – 29 %	elégtelen (1)

A témazárók, nagydolgozatok és egyéb vizsgadolgozatok tekintetében egységesen alkalmazandó az az elv, hogy az elégséges (2) szint eléréséhez az adott tantárgy minimumkövetelményét tartalmaznia kell a dolgozatnak.

- Röpdolgozatok és szódolgozatok egységes értékelése:

Százalék	Érdemjegy
90 – 100 %	jeles (5)
0 – 50 %	elégtelen (1)

A köztes érdemjegyek százalékos értékeinek meghatározásában az oktató jogosult dönteni.

Korlátozások:

Egy tanítási napon kettőnél több témazáró, vagy ennél nagyobb dolgozat nem iratható. A dolgozatírást egy héttel előbb be kell jelenteni, a témakört, a követelményeket és az értékelés szempontjait ugyanekkor közölni kell a tanulókkal, képzésben résztvevőkkel.

Alapelvek:

- Az évközi érdemjegyekről, a félévi és év végi osztályzatokról a szülőt, törvényes képviselőt értesíteni kell a digitális napló és a bizonyítvány bejegyzéseivel.
- A minősítés, értékelés az oktató feladata, az oktatótestületi értekezleteken az oktató köteles a tanulót, képzésben résztvevőt teljesítményének megfelelően értékelni.
- Az év végi osztályzat az éves teljesítményt értékeli, figyelembe véve a javuló és a romló tendenciákat is.
- A tanulók, képzésben résztvevők érdemjegyeinek, osztályzatainak megállapítása az oktató joga, de a félévi és év végi osztályzatot az oktatótestület a tanuló, képzésben résztvevő javára módosíthatja.
- Az ötfokú skálához igazodva általában elmondható:
  - Jeles az a tanuló, képzésben résztvevő, aki a tananyagot alkalmazás szintjén tudja és ismeri, érti az összefüggéseket is.
  - Jó a diák, képzésben résztvevő tudása, ha az adott szabályt, ismeretet alkalmazni képes
  - Közepes, ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget, oktatói segítségre, útmutatásra szorul, az összefüggéseket nem ismeri fel.
  - Elégséges, ha csupán a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik.
  - Elégtelen osztályzatot kap a diák, képzésben résztvevő, amennyiben a tantervi követelményeknek minimális szinten sem képes megfelelni.

Az osztályozással kapcsolatos problémák enyhítése, kiegyensúlyozása, elkerülése érdekében a szóveges értékelés szerepe felértékelődött, ami alkalmas a tanuló, képzésben résztvevő sajátosságainak figyelembevételére, kifejezésére; csökkenthető, elkerülhető a

teljesítményszorongás; nem táplálja a tanulók, képzésben résztvevők közötti konkurencia harcot; pozitívan befolyásolhatja az oktató – diák, képzésben résztvevő – szülő, törvényes képviselő viszonyt; konkrétsága miatt értelmezhetőbb kapcsolatban van az elsajátítási folyamattal, a teljesítménnyel, tehát valamennyi érintett fél számára informatívabb.

A pedagógiai szöveges értékelés során nem maradhatunk meg a hétköznapi vélekedés szintjén, hanem mindenkor mérlegelés tárgyát kell, hogy képezze a várható pedagógiai hatás. Ez a kíváncsiság akkor is érvényes, ha ez nem becsülhető meg minden esetben száz százalékos biztonsággal.

A pedagógiai szempontból várható pozitív hatás általános feltétele:

- az értékelés a konkrét teljesítményre, viselkedésre vonatkozik, soha nem címkézés;
- a fejlődés, a tudás előző fokához kapcsolódik, a perspektíva következő fokát megjelöli;
- tartalmában komplex: a pozitívumok és negatívumok együttes megjelölését tartalmazza;
- a tovább lépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg;
- a címzettek számára érthető;
- nyelvi megformáltságában differenciált, személyhez szóló.

A szöveges értékelés történhet szóban, írásban, tanórán és tanórán kívül, tanulóhoz, képzésben résztvevőhöz vagy szülőhöz, törvényes képviselőhöz intézve is (szülői értekezleten, fogadóórán, egyéni fogadóórán esetleg telefonon).

3.9.5 A tanulók, képzésben résztvevők fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az általános fizikai teherbíró képesség mérése szakképző intézményünkben évente, január 1-től május 31-ig tart a NETFIT módszerrel.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak. A négy profil egészében jellemzik egy tanuló egészségközpontú fittségi állapotát. Az egyes profilok különböző számú tesztet tartalmaznak. A testösszetétel és tápláltsági profil 3 db mérést, az aerob fittségi (állóképességi) profil 1 db tesztet, a vázizomzat fittségi profil 5 db tesztet, míg a hajlékonysági profil 1 db tesztet tartalmaz.

Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testsírszázalék-mérése – testsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

- Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A teszt értékelése alapján pontos képet kaphatunk a tanulók, képzésben résztvevők általános fizikai teherbíró képességének minőségéről. Az egyes tesztek minősítse táblázatos formában minden tanuló, képzésben résztvevő számára elérhető a testnevelőknél, illetve a faliújságon, vagy az MDSZ hivatalos honlapján.

Az iskolaorvos igazolása alapján a könnyített foglalkoztatás biztosított a testnevelés órákon.

3.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások elveit a tantárgyak jellege határozza meg, pl. megfelelő számú eszköz, alapkészség fejlesztése.

A tantárgyfelosztás készítésekor csoportbontásoknál a következő elveket vesszük figyelembe:

- osztálylétszám,
- szakma, szakmacsoport,
- idegen nyelv,
- informatika,
- matematika,
- magyar nyelv.

Minimális létszám 12-14 fő.

Az egyéb foglalkozások szervezési elvei:

- megfeleljen a szakképző intézmény profiljának,
- változatos, színes programot jelentsen,
- megfeleljen a tanulók, képzésben résztvevők igényeinek, elvárásainak,
- adottak legyenek a személyi feltételek.

Ha a tanulót, képzésben résztvevőt – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, fakultatív foglalkozásra, emelt szintű érettségire felkészítésre a tanítási év végéig, illetve, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra, foglalkozás befejezéséig köteles azon

részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára, foglalkozásra történő jelentkezés előtt – a tanulót, képzésben résztvevőt és a kiskorú tanuló szülőjét, törvényes képviselőjét írásban tájékoztatni kell. Ha tanuló, képzésben résztvevő több szabadon választott tantárgyra nyer felvételt, azok közül valamelyik tanulása alól (figyelemmel az előző pontra) a szakképző intézmény igazgatója adhat felmentést, illetve engedélyezheti más tantárgy felvételét a tanuló, képzésben résztvevő és szülője, törvényes képviselője által az adott tanév október 1-jéig beadott kérvény alapján.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát, foglalkozást. A szülőnek, törvényes képviselőnek és a tanulónak, képzésben résztvevőnek írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra, foglalkozásokra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

A szakképző intézménynek minden év március 20-áig fel kell mérnie, hogy hány tanuló, képzésben résztvevő, milyen választott tanítási órán, foglalkozáson kíván részt venni. A tanulónak, képzésben résztvevőnek, illetve a szülőnek, törvényes képviselőnek írásban kell leadnia a tantárgyválasztással kapcsolatos jelentkezését, illetve módosítási kérelmét.

3.11. A szakképző intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Az egészségnevelési program végrehajtásában közvetlenül részt vevő személyek intézményünkben elsősorban:

- az osztályfőnökök,
- a testnevelők,
- a biológia szakos kollégák,
- a kollégiumi támogató oktatók,
- védőnő és iskolapszichológus.

Az éves program részletes feladatait a szakképző intézmény és a kollégium éves munkaterve tartalmazza tanévenként részletesen, melynek elfogadása minden tanév elején a tanévnyitó oktatótestületi értekezleten történik, mint az éves munkaterv részfeladata, kiemelt jelentőséggel.

Az egészségnevelési program kidolgozásához segítségül kérjük az NNK munkatársait és az iskolai ifjúsági orvos szakmai útmutatásait is.

A program ellenőrzése folyamatosan történik a tanév során, hiszen minden megmozdulás megtörténte után lehetőség van annak értékelésére és a tapasztalatok összegzésére.

Az egészségre neveléssel kapcsolatos feladatokat megbeszéljük a programban közvetlenül részt vevő oktatók a diákokkal, képzésben résztvevőkkel, és közösen hajtják végre a mindennapok cselekvési programját. Az oktatók szakképző intézményünkben elkötelezett hívei az egészségvédelmi nevelési célok megvalósításának. A Diákönkormányzat képviselői saját osztályukban rendszeresen résztvevői és felügyelői a programoknak. Javasolataikkal, ötleteikkel folyamatosan segíthetik a feladatok megvalósítását.

Az iskola faliújságján, az iskolarádióban rendszeresen tájékoztatjuk diákjainkat az aktuális feladatokról.

Az egészségvédelmi program megvalósításában rendszeresen segítséget nyújt szakképző intézményünknek

- az NNK,
- az ifjúsági orvos,
- a kórház szakorvosai (szülész, nőgyógyász),
- meghívott előadók (drogprevenció, pszichológus, védőnő).

Szakképző intézményünk oktatói saját életvitelükkel mutatnak példát a tanulóknak, képzésben résztvevőknek. (Nem dohányoznak a tanulók, képzésben résztvevők előtt, részt vesznek az egészségvédelmi előadásokon, többen szakképző intézményünkben rendszeresen maguk is sportolnak.) Rendszeresen hirdetjük tanulóinknak, képzésben résztvevőknek a városi rendezvényeket, melyek az egészséges életmóddal kapcsolatosak, és ösztönözzük őket, hogy minél nagyobb létszámban részt vegyenek azokon.

3.12. A tanulók, képzésben résztvevők esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Minden tanköteles tanulónak, képzésben résztvevőnek törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az intézmény a következő elvek szerint biztosítja a szakmai oktató munka feltételeit:

- a kulcskompetenciák folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztése, bővítése;
- a tanulók, képzésben résztvevők tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai szakmai oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók, képzésben résztvevők személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók, képzésben résztvevők önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása a szakképző intézményen kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások (egységes alapokra épülő differenciálás) alkalmazása;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

3.13. A tanulók, képzésben résztvevők jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

3.13.1. *Jutalmazás*

A tanuló, képzésben résztvevő – ha a tanulmányait kiemelkedően teljesíti, a szakképző intézmény életében aktívan és pozitívan részt vesz, vagy különböző rendezvényeken,

versenyeken öregbíti a szakképző intézmény hírnevét – elismerésben, vagy jutalomban részesíthető.

A szakképző intézményben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- oktatói (kiemelkedő szaktárgyi munkáért),
- kollégiumi támogató oktatói,
- osztályfőnöki (közösségi munkáért, kulturális rendezvényen való aktív részvételért, hiányzásmentes félévért, városi és megyei versenyen való szereplésért),
- kollégiumvezetői,
- igazgatói (országos versenyeken való részvételért, megyei versenyek első három helyezését, kulturális és sportrendezvényeken nyújtott kiemelkedő teljesítményért).

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő, törvényes képviselő tudomására kell hozni. A tanévvégi tantárgyi, oktatótestületi dicséretet a digitális naplóba, a tanuló bizonyítványába, és törzslapjába be kell jegyezni.

Az iskolaközösség és a hozzátartozók előtti jutalomátadásról az oktatótestület dönt.

Jutalomkönyv, oklevél, jutalomtárgy: szakképző intézményi ünnepeken azokat a tanulókat, képzésben résztvevőket illeti, akik tanulmányaik során kiemelkedő teljesítményt nyújtanak (kimagasló tanulmányi eredmény, regionális vagy országos tanulmányi versenyen elért jó helyezés, hiányzásmentes tanév, stb.).

Hirdetőkönyvi elismerés: annak a tanulónak, képzésben résztvevőnek az elismerése az iskolaközösség nyilvánossága előtt, aki az elismerést a szakképző intézmény jó hírnevének erősítéséért kapta.

3.13.2. Magatartás- és szorgalomjegyek

A diákok, képzésben résztvevők magatartásának és szorgalmának értékelését, megállapítását az osztályban oktatók közösen végzik az osztályfőnök vezetésével. E folyamat során figyelemmel kísérik a tanulók, képzésben résztvevők képességéhez mért teljesítményét, viselkedését, közösségi szerepét, feladatvállalását, kreativitását, szabálytisztletét, munkaerkölcset, kötelességtudatát, mulasztásait.

A magatartás osztályzat (érdemjegy) kialakításának szempontjai:

Magatartás	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
Aktivitás, példamutatás	Igen magas fokú	Közepes	Gyenge	Negatív vagy romboló

A közösségi célok figyelembevétele	Elsők között van, élen jár	Ellene nem vét, aktívan részt vesz	Ingadozó, közömbös	Szemben áll, érdektelen
Hatása a közösségre	Pozitív	Befolyást nem gyakorol	Nem árt	Negatív
Törődés társaival (általában)	Gondos, segítőkész	Segítőkész	Ingadozó	Közömbös, gátló
A házirend betartása (szakképző intézményben, kollégiumban)	Betartja, arra ösztönöz	Betartja	Részben betartja	Sokat vét ellene
Viselkedés, hangnem (általában)	Kifogástalan	Kívánnivalót hagy maga után	Udvariatlan, nyegle	Durva, goromba
Fegyelmezetttség (általában)	Nagyfokú	Megfelelő	Gyenge	Elégtelen
Fegyelmező intézkedések	Nincs	fegyelmező intézkedésnek legfeljebb egy, enyhébb fokozatát kapta (nem lehet igazgatói vagy kollégiumvezetői intéző)	nem haladja meg a fegyelmező intézkedések legmagasabb fokozatát	Fegyelmi eljárás indult ellene
Igazolatlan hiányzások száma	nincs	legfeljebb 7 óra	igazolatlanul legfeljebb 20 óra	igazolatlan hiányzása a 20 órát meghaladja

A szorgalom osztályzat (érdemjegy) kialakításának szempontjai:

Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
Tanulmányi munka	Igényes	Figyelmes	Ingadozó	Hanyag
Munkavégzés rendszeressége	Kitartó, pontos, megbízható	Rendszeres	Rendszertelen	Megbízhatatlan
Általános tantárgyi munkavégzés, önálló munkavégzés	Mindent elvégez	Ösztönzésre dolgozik	Önállótlán	Feladatait nem végzi el

Többféle feladatot vállal-e	Igen	Keveset	Ritkán	Nem
Munkabeosztás: önellenőrzés önálló munkavégzés	Igen jó	Jó	Közepes	Gyenge vagy nincs
A tanórán kívüli információk felhasználása	Igen sokszor, rendszeresen	Előfordul	Ritkán	Egyáltalán nem

A bukott tanuló nem kaphat hanyag minősítésnél jobbat.

3.14. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A tanítási-tanulási folyamat legfontosabb színtere a tanítási óra, foglalkozás.

A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás, az ismeretek elsajátítása teljesíthető mértékben.

Feleljen meg az életkori sajátosságoknak!

Ne maradjon feladat ellenőrzés nélkül!

A felkészülés jellege és gyakorisága:

- Szóbeli felkészülés: óráról órára rendszeresen.
- Írásbeli felkészülés:
  - házi feladat minden órán adható,
  - házi dolgozat,
  - gyűjtőmunka,
  - kiselőadás,
  - projekt munka előzetes előkészítés alapján.

Az írásbeli házi feladat elkészítésének rendszeres hiánya az oktató intézkedését vonja maga után.

Szemponatok, instrukciók:

- A feladat megoldásának menetéhez adjunk segítséget.
- Meghatározott időtartamra adjunk feladatokat, ezzel biztosítva a tanuló, képzésben résztvevő egyéni tempóban való felkészülését.
- A kötelező olvasmányok listáját az oktató a megelőző tanév végén ismerteti.
- Az elolvasás határidőjére legalább egy hónappal korábban felhívja a tanuló, képzésben résztvevő figyelmét.
- Az összegző jellegű dolgozatok időpontját legalább egy héttel előbb a tanuló, képzésben résztvevő tudomására hozza az oktató.
- A házi feladat a tanóra anyagjához illeszkedik.
- A házi feladat mennyisége egy-egy tantárgy esetén nem lehet több, mint amit egy tanórán fel lehet dolgozni.

3.15. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, képzésben résztvevő, aki az oktatási programban előírt, a tovább-haladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból. A szakképzésben alkalmazni kell a szakképzési törvény szabályait is.

A tanuló, képzésben résztvevő osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányokhoz kapcsolódó vizsga) alapján kell megállapítani.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak, képzésben résztvevőnek osztályozó vizsgát kell tennie a 2.11.4. pontban felsorolt esetekben.

Ha a tanuló, képzésben résztvevő nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló, képzésben résztvevő is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Ha a tanuló, képzésben résztvevő a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére az oktatótestülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.

Ha a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatásról való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó összes szakirányú oktatási idő húsz százalékát, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az évfolyam követelményeit nem teljesítette és magasabb évfolyamba nem léphet. Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak öt százalékát. Az igazolatlan mulasztást a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy pótolni köteles. Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztása az e bekezdésben meghatározott mértéket eléri és a mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja, magasabb évfolyamba léphet.

Kifutó rendszerben régi OKJ-s végzettséggel rendelkező tanuló, képzésben résztvevő a közismereti és szakmai tanulmányainak beszámításával folytathatja tanulmányait a 2 éves érettségire felkészítő képzésben.

A technikum (kifutó szakköznevelő) befejező évfolyamának elvégzésével a tanuló bekapcsolódhat az érettségi végzettséghez kötött szakképzésre történő felkészítésbe azzal a feltétellel, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget.

3.16. Tantermen kívüli, digitális munkarend szerinti szakképzésialapfeladat-ellátásának eljárásrendje

Amennyiben a diák, képzésben résztvevő számára nincs megfelelő technikai háttér a feladatok teljesítésére (nincs számítógép, okostelefon, stb.), akkor azt a digitális oktatás megkezdésekor köteles jelezni az osztályfőnöknek. Ekkor az osztályfőnök értesíti az osztályban oktatókat, akik papír alapon összeállítják a tananyagot és a számonkérések feladatait, azt továbbítják az osztályfőnöknek, majd az intézmény postai úton elküldi a tanulónak, képzésben résztvevőnek. A tanuló, képzésben résztvevő a megadott határidőre köteles a kijelölt feladatokat megoldani, visszaküldeni. Az oktatók 10 munkanaponként juttatják el a postázandó feladatokat az osztályfőnöknek.

3.16.1. A tanulók, képzésben résztvevők tanulmányi előrehaladás-ellenőrzésének, rendszeres beszámoltatásának, értékelésének alkalmazható formái, gyakorisága, rendje

A beszámoltatás, értékelés alkalmazható formái

Írásbeli számonkérések

A feladatok kiadása és tanulók, képzésben résztvevők által történő beküldése a KRÉTA felületen történik.

- házi feladat: az adott óra anyagát feldolgozó gyakorló feladat. Határidő meghatározása szükséges az oktató által, a be nem adott házi feladat esetén póthatáridő meghatározása szükséges. Póthatáridő minden esetben a következő hét első órája az adott tantárgyból. A póthatáridő letelte után a be nem adott házi feladat elégtelen érdemjeggyel egyenértékű. Az oktató az osztályfőnök felé is jelzi az elmaradást. Amennyiben a diák 2 héten keresztül inaktív, a szülő/törvényes képviselőt értesíteni kell.
- írásbeli felelet (röpdolgozat, teszt, feladatlap, kérdőív): Előző egy-két óra anyagából, bejelentés nélkül bármikor iratható. Határidő meghatározása szükséges. A határidő letelte után az oktató felszólítást küld a tanulónak, képzésben résztvevőnek a KRÉTA rendszerben, amelyben 24 óra haladékot kap. Amennyiben ekkor sem teljesíti a feladatot, elégtelen osztályzatot kap. Kivétel: alapos indok a késlekedésre (pl.technikai okok, kórházi kezelés, stb.), de ezt is a 24 órás póthatáridőig jeleznie kell az oktátónak. Ezután egyéni megbeszélés alapján kap javítási lehetőséget.

- **témaközi írásbeli dolgozat (kérdőív):** Egy-egy témakör 2-4 tananyagára terjedhet ki, előző órán bejelenthető. Határidő meghatározása szükséges. A határidő letelte után az oktató felszólítást küld a tanulónak, képzésben résztvevőnek a KRÉTA rendszerben, amelyben 24 óra haladékot kap. Amennyiben ekkor sem teljesíti a feladatot, elégtelen osztályzatot kap. Kivétel: alapos indok a késlekedésre (pl.technikai okok, kórházi kezelés, stb.), de ezt is a 24 órás póthatáridőig jeleznie kell az oktatónak. Ezután egyéni megbeszélés alapján kap javítási lehetőséget.
- **témazáró dolgozat (teszt, feladatlap, kérdőív):** Egy-egy témakör lezárása, összefoglalása és gyakorlása után írható. Legalább egy héttel a dolgozat íratása előtt bejelentendő. A dolgozat témáját az oktató pontosan határolja körül, emelje ki a hangsúlyos területeket, és adjon szempontokat a felkészüléshez. Határidő meghatározása szükséges. A határidő letelte után az oktató felszólítást küld a tanulónak, képzésben résztvevőnek a KRÉTA rendszerben, amelyben 24 óra haladékot kap. Amennyiben ekkor sem teljesíti a feladatot, elégtelen osztályzatot kap. Kivétel: alapos indok a késlekedésre (pl.technikai okok, kórházi kezelés, stb.), de ezt is a 24 órás póthatáridőig jeleznie kell az oktatónak. Ezután egyéni megbeszélés alapján kap javítási lehetőséget.
- **házi dolgozat (gyűjtőmunka, munkafolyamat-tevékenység megfigyelése):** Meghatározott (a tanmenethez igazodó) témában otthon elkészítendő írásbeli feladat, mely mindenki számára kötelező. Téma- és feladatkörét a kiadáskor meg kell határozni. Az elkészítés időtartama minimum 2 hét, amelybe a tanítási szünetek nem számíthatók be. Értékelése osztályzattal történik. Határidő meghatározása szükséges. A határidő letelte után az oktató felszólítást küld a tanulónak, képzésben résztvevőnek a KRÉTA rendszerben, amelyben 24 óra haladékot kap. Amennyiben ekkor sem teljesíti a feladatot, elégtelen osztályzatot kap. Kivétel: alapos indok a késlekedésre (pl.technikai okok, kórházi kezelés, stb.), de ezt is a 24 órás póthatáridőig jeleznie kell az oktatónak. Ezután egyéni megbeszélés alapján kap javítási lehetőséget.

Témájában és formájában tantárgyanként különböző lehet, de mindig a szempontok kijelölése előzze meg. Ezzel a kutatómunka módszereit is elsajátítják a tanulók, az esszéjellegű munkáknál a formai vonatkozások (hivatkozások, szakirodalom stb.) is képezik az értékelés részét.

- **projektfeladat:** Kiválasztott téma, vagy probléma cselekvő feldolgozása, mely egyénileg történik. Több szaktárgy, illetve szaktudomány körébe tartozó egységes, összefüggő, komplex elméleti és gyakorlati munkája. A projektmunkára adott időtartam mindig meghatározott. A végeredmény minden esetben egy bemutatható szellemi produktum, alkotás, melynek elkészítése mellőzi a hagyományos órakeretet. Értékelése osztályzattal történik. Határidő meghatározása szükséges. A határidő letelte után az oktató felszólítást küld a tanulónak, képzésben résztvevőnek a KRÉTA rendszerben, amelyben 24 óra haladékot kap. Amennyiben ekkor sem teljesíti a feladatot, elégtelen osztályzatot kap. Kivétel: alapos indok a késlekedésre (pl.technikai

okok, kórházi kezelés, stb.), de ezt is a 24 órás póthatáridőig jeleznie kell az oktatónak. Ezután egyéni megbeszélés alapján kap javítási lehetőséget.

A projektfeladatban osztályzattal értékelni kell:

- a produktum színvonalát az előírt követelményekhez képest,
- egyén fejlődését az elvégzett feladat során,
- a kreativitását, az önálló munkavégzés fejlődését,
- a projekt megtervezését, a terv megvalósulását, a megvalósulás színvonalát

A beszámoltatás, értékelés gyakorisága

- a tantárgy heti óraszámától függetlenül tantárgyanként havonta egy érdemjeggyel kell minősíteni a tanulót, képzésben résztvevőt,
- kötelező iskolai dolgozatok (témazáró dolgozatok) száma tanév végére el kell érje a szakmai programban meghatározottakat, a tantárgy heti óraszámának megfelelő számú dolgozatnak, illetve ehhez kapcsolódóan „piros” jegynek kell megszületnie a tanév végére.

3.17. Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelménye a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján

Az emelt szintű oktatást igény szerint a tanulók, képzésben résztvevők részére jelentkezés alapján szervezzük. Az emelt szintű felkészítés alapja a 40/2002.(V.24.) OM rendeletben [és a 2022. január 1-jétől hatályos 100/1997 \(VI.13 Kormányrendelet 3.számú mellékletében\)](#) megtalálható emelt szintű érettségi követelmény. Így a feladatok és fejlesztési követelmények nem helyben kidolgozott követelmények, hanem teljes egészében átvesszük a központi követelményeket.

4 KÉPZÉSI PROGRAM

A szakképző intézményben mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmákban technikai és szakképző iskolai képzés folyik, országosan elfogadott központi programok szerint. Amennyiben a központi programokban óraszámváltozás lesz, ennek megfelelően módosítjuk képzési programunkat.

A szakmákat a tanulói jelentkezés és a munkaerő-piaci igények szerint indítjuk, amely évente külön elbírálásra kerül.

A szakképző intézményben folyó szakképzés alapelvei:

A jelenlegi és tervezett szakmai képzési struktúra:

- feleljen meg a korszerű, versenyképes európai normáknak,
- elégítse ki a munkaerőpiac igényeit,
- épüljön a helyi adottságokra, mivel környezetünk az ország fejlett AGRÁRKULTÚRÁVAL és jelentős ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ kapacitással rendelkező térsége.

A szakképző intézményben folyó szakképzés céljai:

Mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmákban a tanulók, képzésben résztvevők felkészítése a szakmai vizsgára, érettségire és technikai minősítő képesítőre, illetve szakirányú továbbtanulásra.

Olyan korszerű középfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező mezőgazdasági és élelmiszeripari szakember képzése, aki képes nagy-és kisüzemi termelésben és magánvállalkozásban a mindenkori piaci és helyi igényeknek megfelelően a mezőgazdaság területén (növénytermesztés, állattenyésztés, kertészet), az élelmiszeripar területén (húsipar, sütőipar, élelmiszerkereskedelem) a termelési folyamatok előkészítésére, azok lebonyolítására, termékek gazdaságos előállítására, szakmunkák önálló elvégzésére, alsóbb és közép szintű vezetői feladatok ellátására.

A szakképző intézményben folyó szakképzés feladatai:

- korszerű mezőgazdasági és élelmiszeripari elméleti és gyakorlati ismeretek oktatása,
- a szakmák iránti érdeklődés felkeltése,
- a szakmák megismertetése megszerettetése szépségeinek, nehézségeinek, hasznosságának, bonyolultságának, környezetre gyakorolt hatásának tudatosítása,
- színvonalas szakmai ismeretek elsajátíttatása, a szakmai fogások begyakoroltatása, jártasságok, készségek megszerzése kis és nagyüzemi termelésben egyaránt,
- a szakmai elmélet és gyakorlat egységének megteremtése,
- az általános műveltség, a biológiai alapok és szakmai tudás mellett a korunk szakemberétől elvárható infokommunikációs ismeretek és idegen nyelv oktatása,
- gazdálkodási és vállalkozási szemléletmód kialakítása, közgazdasági és jogi ismeretek oktatása,
- minőségi, higiéniai, környezetvédelmi szemléletmód erősítése EU követelmények és normák szerint,
- balesetmentes munkavégzés fontosságának tudatosítása,
- kettő, vagy többszakmás képzés előnyben részesítése mely a munkaerő-piaci mobilitást lehetővé teszi,
- OSZTV-n, SZKTV-n és egyéb megyei, ill. országos versenyeken és pályázatokon való részvétel,
- külföldi tanulmányok és cserekapcsolatok támogatása,
- tanüzemeink és a tangazdaság mintaüzemmé, mintagazdasággá fejlesztése, melyek a szakképzésen túl a helyi, regionális továbbképzések, szakmai tanácsadások szinterei, bázisai lehetnek.

Oktatói képesítési követelmények, személyi feltételek:

- A közismereti oktatásban oktatott tantárgy oktatójának
  - a) technikumban egyetemi szintű vagy mesterfokozatú,
  - b) szakképző iskolában legalább főiskolai szintű,
 a közismereti tantárgynak megfelelő szakos oktatói végzettséggel kell rendelkeznie.
- Az ágazati alapoktatásban és – a következő pontban meghatározott kivétellel – a szakirányú oktatásban oktatott tantárgy oktatójának
  - a) technikumban szakmai oktatóképzésben szerzett mesterfokozattal vagy felsőfokú végzettséggel és az ágazatnak megfelelő szakképzettséggel,
  - b) szakképző iskolában az ágazatnak megfelelő felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel vagy felsőfokú végzettséggel és az ágazatnak megfelelő szakképesítéssel kell rendelkeznie.
- A gyakorlati ismereteket oktató személynek legalább érettségi végzettséggel és az ágazatnak megfelelő szakképesítéssel kell rendelkeznie.

Az oktatótestületében a jelenlegi 49 fő főállású és 1 fő részmunkaidős oktató van.

Távlati terveink, elképzeléseink:

- a mesterképzés meghonosítása,
- az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés megvalósítása,
- középfokú minőségbiztosító képzés megvalósítása,
- felnőttképzés bővítése.

4.1 Oktatott szakmák, megszerzhető szakképesítések

Érettségire épülő szakképzés:

• mezőgazdasági technikus	OKJ 54 621 02
• élelmiszeripari technikus	OKJ 54 541 02

Szakirányú képzéseink 2020. szeptember 1-től:

12/2020 (II.7)Korm. rendelet szerint :

- 4 0721 05 02 Édességkészítő
- 4 0721 05 08 Hentes és húskészítmény- készítő
- 5 0721 05 09 Húsipari technikus
- 4 0721 05 10 Kistermelői élelmiszer-előállító
- 4 0721 05 11 Pék
- 4 0721 05 12 Pék-cukrász
- 4 0721 05 16 Tartósítóiipari termék-készítő
- 5 0721 05 13 Sütő- és cukrászipari technikus
- 4 0721 05 18 Tejtermékkészítő
- 4 0811 17 04 Gazda (növénytermesztő)
- 4 0811 17 04 Gazda (állattenyésztő)

- 4 0811 17 04 Gazda (lovász)
- 5 0811 17 09 Mezőgazdasági technikus (állattenyésztő)
- 5 0811 17 09 Mezőgazdasági technikus (növénytermesztő)

4.2 Képzési és kimeneti követelmények és az Ágazati alapvizsga leírása

Az intézményben folyó képzések KKK-it a 2. számú mellékletben találhatók.

4.3 Programtervek

Az intézményben folyó képzések képzési programjai a 3. számú mellékletben találhatók.

4.4 Előző tanulmányok beszámíthatósága

- a szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt – megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe be kell számítani,
- a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani,
- egy szakma megszerzését követően, ha valaki az adott ágazathoz tartozó további szakmát kíván szerezni, az ágazati alapvizsgát nem kell megismételnie,
- az előzetesen megszerzett tudás, illetve gyakorlat beszámításáról a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy írásbeli kérelme alapján az igazgató dönt.

Az ágazati alapoktatás lezárásaként a tanulónak, vagy a képzésben részt vevő személynek ágazati alapvizsgát kell tennie a technikumban 10. évfolyamban, míg a szakképzésben 9. évfolyam II. félévében. Második szakképesítés megszerzésére irányuló képzés esetén a képzésben résztvevő személy mentesül az ágazati alapoktatás évfolyama(i)-nak teljesítése alól, amennyiben az adott ágazatban rendelkezik alapvizsgával. Az érettségi végzettséggel kizárólag szakmai felkészítésben részt vevő személynek az ágazati alapvizsgát a képzés I.félévében kell megszervezni. Az előzetesen az adott szakmában szintvizsgával rendelkező tanuló vagy képzésben résztvevő személy mentesülhet az alapvizsga teljesítése alól. Amennyiben az ágazati alapvizsga követelményeit nem teljesíti a tanuló, vagy képzésben részt vevő személy, az évfolyamot meg kell ismételnie.

Az 5 0721 05 09 Húsipari technikus és az 5 0721 05 13 Sütő- és cukrászipari technikus képzéseknél az oktatásban résztvevő személy képzési ideje akkor csökkenthető egy éves képzési időre, ha rendelkezik ágazati szakmai érettséggel vagy/és OKJ 54 541 02 Élelmiszeripari technikus végzettséggel.

5. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

5.1. A program célkitűzése

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a szakképző intézményünkben eltöltött időben minden diák, képzésben résztvevő részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a szakképző intézményünk mindennapjaiban rendszer szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés a tanuló, képzésben résztvevő és a szülő/törvényes képviselő részvételével az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgál.

A mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló, képzésben résztvevő egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi- és lelki egészség fejlesztése,
- a viselkedés függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

További egészségnevelési feladatok:

- higiénés magatartásra nevelés,
- egészséges mozgásfejlődés biztosítása,
- betegségek elkerülésére, egészség megővésére nevelés
- krízis prevenció,
- harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés,
- családi életre, társas-, szülővé válásra nevelés.

Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a tanulók, képzésben résztvevők biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. Szakképző intézményünkben az átfogó prevenció programoknak kiemelt jelentősége van.

Arra törekszünk, hogy a teljeskörű egészségfejlesztési program koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon valósuljon meg.

A szakképző intézményünkben folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a tanuló, képzésben résztvevő esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a

környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az egészségfejlesztési programot a szakképző intézmény vezetése által felkért oktatók az iskola-egészségügyi szolgálat munkatársainak közreműködésével készítették el:

- osztályfőnökök
- diákönkormányzatot segítő oktató
- testnevelők
- biológia szakos oktatók
- reál közismereti munkaközösség vezetője
- általános igazgatóhelyettes
- operatív- és pedagógiai osztályfőnöki munkaközösség vezetői

5.2. A program megvalósításának feltételei

5.2.1. *A program megvalósításának szakképző intézményen belüli személyifeltételei:*

Egészségfejlesztő csoport tagjai:

- szakképző intézmény igazgatója – vagy megbízottja,
- osztályfőnöki munkaközösség vezetője,
- osztályfőnökök,
- testnevelők,
- iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos – védőnő),
- iskolapszichológus,
- osztályfőnökök,
- diákönkormányzatot segítő oktató,
- kortárs segítők.

A legjobb program sem lehet eredményes a kollégák segítségével. A szakszerű és a szakképző intézmény konkrét helyzetét vevő szakképző intézményi egészségstratégia megvalósítása elképzelhetetlen az oktatótestület együttműködése nélkül.

A testnevelési óráknak, a testmozgásnak megfelelő szintere a sportcsarnok és sportpálya.

5.2.2. *A szakképző intézményen kívüli személyi feltételek, kapcsolatok*

- városi önkormányzat,
- fenntartó,
- iskolaorvos, védőnő,
- gyermekjóléti szolgálatok (nevelési tanácsadók, családsegítők),
- NNK megyei intézményeinek egészségfejlesztési szakemberei,
- rendvédelmi szervek,
- kábítószerügyi egyeztető fórumok (drogambulancia)
- városi Diákönkormányzat,

- civil szervezetek, egyesületek.

5.2.3. A program megvalósításának tárgyi feltételei

- jól felszerelt tornaterem és sportpálya,
- kulturált étkezde,
- iskolaorvosi rendelő,
- jól felszerelt, világos osztályterem, szaktantermek, laboratóriumok,
- audiovizuális eszközök,
- könyvtár,
- büfé.

5.3. A program megvalósításának szinterei

5.3.1. Tanórai keretek, elsősorban

- természettudományos órák, különösen biológia,
- osztályfőnöki órák,
- idegen nyelvi órák,
- testnevelés óra.

5.3.2. Tanórán kívüli keretek

- nem sportjellegű tevékenységek (egészségnap, takarítási akciók, rendezvények),
- mindennapos testmozgás, tömegsport,
- MEZGÉS nap,
- egészségnapok,

5.3.3. Egyéb lehetőségek

5.3.3.1. Iskola egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, asszisztens, iskolafogászati)

Fő feladata a prevenció. Az év eleji- közti szűrésekkel, vizsgálatokkal diagnosztizálni az előforduló tüneteket, problémákat és a szükséges terápia mielőbbi alkalmazása. Rendszeres konzultáció osztályfőnökkel, szülővel/törvényes képviselővel, testnevelővel.

Meghívottként részvétel az egészségnevelést érintő oktatótestületi értekezleteken, illetve osztályfőnöki órákon. Kapcsolattartás háziorvos és iskolaorvos között.

a) Iskola Pszichológus

Az iskolapszichológus feladatait a tanulók, képzésben résztvevők személyi egészségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a szakmai oktató munka hatékonyságának segítése érdekében végzi, közvetlen segítséget nyújt az oktatóknak a szakmai oktató munkához. A tanulókkal, képzésben résztvevőkkel közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a tanulók, képzésben résztvevők beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben, kezeli a tanulóknak, képzésben résztvevőknek

a szakképző intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit.

A részletes lehetőségeket az 10. számú melléklet tartalmazza.

b) Diákönkormányzat

A tanév elején és a tanév közben rendszeres a konzultáció a diákokat, képzésben résztvevőket képviselők és a testnevelő oktatók között a tanévi tömegsportok: - házi bajnokságok és egyéni testmozgásvégzési lehetőségek koordinálása.

5.4. A program megvalósítása

5.4.1. *Konkrét állapotfelmérés*

- A szakképző intézmény tanulóinak, képzésben résztvevőinek, oktatóinak, szülőiknek/törvényes képviselőiknek az egészséges életmódhoz való viszonyulásának konkrét kérdőív formában való felmérése (12. számú melléklet),
- Az oktatótestületnél különös hangsúlyt kap a problémakezelés módszerének vizsgálata, az elsődleges preventív egészségmegőrzés ismeretének tudásszintje,
- Tanulóknál, képzésben résztvevőknél az eltérő korosztályoknak megfelelő szintű és típusú kérdőívek használata 9.-11. évfolyamokon,
- Iskolaorvosi szűrések-vizsgálatok,
- Iskolapszichológus,
- Évente januártól májusig fizikai állapotfelmérés testnevelésórán,
- A kapott vizsgálati eredményeket azután rangsoroljuk, illetve súlypontoszuk és meghatározzuk, kidolgozzuk az elsődleges, illetve másodlagos prevenciók feladatokat és módszereket.

5.4.2. *Az egyes szintereken tervezett módszerek*

a) Egészségnevelés tanórán

A szakképző intézményünk egészségfejlesztéshez kapcsolódó, a szakmai oktatás egészét érintő feladatainak színtere minden tanóra, és tanórán kívüli foglalkozás. Az ismeretátadásban kiemelt szerepet kapnak a biológia, természettudományos és idegen nyelvi órák.

A biológia illetve idegen nyelvi órák egészségfejlesztéshez kapcsolódó feladatait részletesen tartalmazza az 5. és a 7. számú melléklet.

b) Egészségnevelés az osztályfőnöki óra keretében

Az osztályfőnöki órák tartalmát kötelezően nem határozza meg egyik közneveléssel / szakképzéssel kapcsolatos törvény ill. szabály sem, ezért ebben a tekintetben nagy a szakképző intézmény szabadsága és ezzel együtt a felelőssége is. Az órakeret szűkös és a

napi, valamint az aktuális problémák megbeszélése mellett helyet kell adni az egészségnevelésnek is. Erre az éves óraszámából 20-25% szeretnénk fordítani, ezzel is jelezve a terület kiemelt fontosságát.

A részletes lehetőségeket a 6. számú melléklet tartalmazza.

c) Egészségnevelés a testnevelésórán és a sportoktatásban

Testnevelésórán

Célunk megszerettetni és megőrizni a mozgás szeretetét, változatos, hangulatos óravezetéssel sikerélmény biztosításával úgy, hogy ne csak a teljesítmény centrikus oktatás domináljon. Fenn kell tartani és lehetőség szerint bővíteni kell a differenciált oktatási formákat.

A tanulók, képzésben résztvevők önmagukhoz mért fejlődése jelentse az értékelés fő elvét, mind a technikai, mind pedig a kondicionális képességfejlesztés területén, ne az abszolút teljesítményt osztályozzuk.

A könnyített- és gyógytestnevelés órákat külön csoportban szakos ellátással szervezzük, hogy minden diákunk, képzésben résztvevő a képességeinek és problémájának legjobban megfelelő fejlesztésben részesülhessen.

Diákjainktól, képzésben résztvevőktől elvárjuk, hogy lehetőségeikhez mérten

- legyenek tisztában a balesetmegelőzés, balesetvédelem és a kölcsönös segítségnyújtás fő elveivel, fontosságával,
- egészséges étkezési szokásokat alakítsanak ki,
- felismerjék a helyes napirend kialakításának fontosságát, és eszerint éljenek,
- tudatosuljon bennük a káros szenvedélyek sportteljesítmény-csökkentő és egészség-károsító hatása,
- növekedjen a fizikai állapotuk az évenkénti NETFIT teszt felmérések során.

A részletes lehetőségeket az 8. számú melléklet tartalmazza.

Mindennapi testmozgás

Szakképző intézményünk a testnevelés órák keretein kívül is számtalan lehetőséget kínál a diákjainak, képzésben résztvevőknek, hogy játéklehetőséget biztosítson nekik, és kielégítse mozgásigényüket. A foglalkozások időpontját minden tanév elején a testnevelők határozzák meg a szakképző intézmény vezetésével történő egyeztetés után.

A részletes lehetőségeket az 9. számú melléklet tartalmazza.

d) Prevenció

Szakképző intézményünk az egészségfejlesztés és környezeti nevelés területén kiemelt szerep jut a prevenció munkának, felmérések készítésének, előadások, rendezvények szervezésének.

A szenvedélybetegségek megelőzésének főbb területei:

Táplálkozás:

Egészséges ételválaszték a büfében: több tejtermékkel, péksüteménnyel, gyümölcssel.

Egészséges étkezési szokások kialakítása: reformétkezésről szóló előadások szervezése.

Sportrendezvényekkel egybekötött gyümölcs, rostos ital, tiszta víz bemutatók.

Szexualitás és az AIDS:

A 11. évfolyamon iskolaorvosi, védőnői közreműködéssel a leányok részére önvizsgálati mellrák szűrés bevezetése. A fiúk a here daganatos betegségről, a tünetek korai felismeréséről, önvizsgálatról hallanak védőnői tájékoztatót.

Az egészségnap keretében több orvos: nőgyógyász, tüdőgyógyász, mentálhigiénés szakember, pszichológus meghívására kerül sor.

A HIV fertőzés, és az AIDS betegségről szóló, kampányrendezvények a december 1-i világnaphoz kapcsolódva jelennek meg a szakképző intézménybe. Ebben az időszakban csatlakozunk a városi, vagy civil szervezetek programjaihoz, a védőnő felvilágosító órákat tart a diákoknak (9-10. évfolyam).

Dohányzás:

A szakképző intézmény egész területén tilos a dohányzás.

Előadások szervezése meghívott előadókkal.

Audiovizuális eszközök felhasználásával videók lejátszása.

Oktatói példamutatás.

Biológia órákon, ahol a légzés élet- és egészségtana a tanóra szerves része a tantárgyak közötti kooperáció keretében az egészségnevelés.

Drog-prevenció:

Előadások szervezésével, kortárs segítők bevonásával, rendőrségi, ifjúságvédelmi szakemberek segítségével folyamatosan jelen van az osztályok életében. Figyelembe véve Kiskunfélegyháza város „Drog stratégiai programját”, valamint a fogyasztói szokások változását, egyre inkább az alsóbb osztályok felé nyit.

Egyéb függőséget okozó fogyasztási cikkek:

Alkohol, energia ital és kávé

Sajnos nemcsak iskolánk fiataljaira jellemző, hogy a tanítási hét során felmerülő nehézségek miatt pótszerekhez nyúlnak!

Bár a kávé és az energia ital legális drognak számít, nem lehet a diákok mindennapi itala! Az iskolán belül (büfé kínálat) nem juthatnak ezekhez az élénkítő szerekhez, otthoni, társaságbeli fogyasztásuk bevett napi gyakorlat. Itt a legkisebb a megelőzésben a mozgásterünk, hiszen a szülők/törvényes képviselők, sőt mi oktatók is élünk ezekkel az anyagokkal. Ezért tanórákon, elsősorban a biológia szakos kollégák feladata felhívni a figyelmet az izgatószeres használatának „mellékhatásaira”.

Alkohol:

Mivel a szakképző intézmény területén, az iskolai programokon az alkohol fogyasztása és birtoklása is büntetendő, ezért a tanulók, képzésben résztvevők baráti körben, szabadidejükben élnek vele.

Itt feltétlenül szükség van a kortársak segítő megerősítésére: hogy alkohol nélkül is van buli. A tanórai munka során kiselőadások összeállításával, és prezentációjával inkább magukénak érzik a témát a diákok, képzésben résztvevők.

e) Személyi higiéné

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a példamutatással kezdődik. Minden munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése. Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakítása, a ruházat higiénája, a tárolás is fontos feladat. Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a tanulók, képzésben résztvevők egészségének, testi épségének védelme. Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való figyelme felhívása. Intézményünkben minden tanuló, képzésben résztvevő számára rendelkezésre áll tároló szekrény, ahol a saját ruházat, esetleg váltócipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú illemhelyiséggel, mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására.

5.4.3. *A megvalósítás időintervallumai*

Rövid távú (1 év):

A program elindítása felméréssel (mérőlapok a 12. számú mellékletben). Növekedjen a tömegsportokon való résztvevők száma. Az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése a büfében. Kulturált, ízléses évszaknak megfelelő öltözködés. A betegséggel szembeni immunitás növekedjen – az oktatói-tanulói hiányzások csökkenjenek!

Középtávú (3- 4 év):

A mindennapos testnevelés bevezetése felmenő minden osztályra vonatkozóan. Oktatói továbbképzések. A dohányzók számának csökkentése, kortárssegítők számának növelése. Alkohol problémák számának csökkentése, drog megelőzés.

Hosszú távú (8-10 év):

Átfogó szemléletváltozás.

5.4.4. *Összehasonlító értékelés*

Folyamatértékelés:

A végrehajtás szakaszában hogyan fogadják a diákok, képzésben résztvevők, oktatók, szülők/törvényes képviselők ezt a programot, pl. az egyes rendezvényeken hányan vesznek részt.

Átfogó éves értékelés:

Az éves munka értékelésekor.

Újabb célkitűzések meghatározása:

Az új állapotfelmérés és a középtávú teljesülés felülvizsgálata 5-6 évente.

6. GINOP-6.2.3-17-2017-00022 „A szakképző intézmények átfogó megújítása az alapkészségek fejlesztése és a lemorzsolódás csökkentése érdekében” projekt keretében vállalt feladataink

6.1. Komplex pedagógiai-módszertani terv

6.1.1. *A terv célja*

Legfőbb cél a tanulók hatékonyabb tanulásának elősegítése, fejlesztése, a diákok tanulásának eredményesebbé tétele, mely által az iskola jobban meg tud felelni a társadalmi elvárásoknak, illetve a partneri igényeknek. A preventív, a diákok egyéni fejlődését az iskolai működés középpontjába állító adaptív tanulásszervezés lényege, hogy a tanuló egészségesen fejlődik, ha az iskolai tanulás során három alapszükséglete (a kapcsolat, a kompetencia és az autonómia) folyamatosan teljesül.

6.1.2. *Az intézményben jól működő, de még nem szabályozott folyamatok, tevékenységek*

a) Beiratkozási folyamat

Beiratkozási interjú és előszűrés (főként SNI, BTMN, családi és szociális problémákra fókuszálás): minden iskolánkba felvett tanuló, valamint szülőjének / törvényes képviselőjének személyes jelenléte szükséges a beiratkozáskor, mivel így tudunk teljes képet kapni a tanuló esetleges problémáiról. Ilyenkor kerül tisztázásra a pedagógiai szakvéleményekben szereplő tantárgyi könnyítések, illetve felmentések érvényesítési lehetősége. A személyes kontaktus arra is alkalmat biztosít, hogy feltárjuk az esetleges

családi és szociális problémákat. A beiratkozás folyamán a csoportot vezető oktató feljegyzéseket készít az iskola által összeállított, egységes 'Statisztikai adatok' excel táblázatban, melyet van lehetősége további információkkal bővíteni.

Interjú a szülővel, tanulókkal: sok esetben ez az első, és egyben utolsó alkalom is, hogy a szülővel / törvényes képviselővel személyesen találkozhatunk. Itt tudják feltenni felmerülő kérdéseiket, valamint tájékoztatást kapnak az iskola mindennapi életével kapcsolatban.

b) Átvezetési program

Beszoktató napok: mivel iskolánk országos beiskolázású, így a tanulók sok helyről (sokszor 100 km-ről) érkeznek hozzánk. Fontos, hogy az első napok az összehangolódás jegyében teljenek el. Az első tanítási hét folyamán minden 9.-es osztályfőnök kijelöl egy tanítási napot, melyet csak az osztályával tölt különböző közösségépítő programok megvalósítása keretében.

Közösségfejlesztés: a beszoktató héten egy napos programot szervezünk 9. osztályos diákjaink számára, illetve évente három olyan közösségi programon vehetnek részt tanulóink, amelyen mindenki jelen van: ezek az Élelmezési Világnap, Egészségnap, Mezgés Nap.

c) Veszélyeztetettség szűrése

SNI, BTMN szűrés: az SNI vagy BTMN tanulók listájával minden, az osztályban oktató köteles megismerkedni, melyet a fejlesztőpedagógus feladatot ellátó oktató segítségével értelmeznek. A tanulók hatékony tanulásának elősegítése érdekében elengedhetetlen az adott tanulóra vonatkozó előzetes tudnivalók megismerése.

d) Osztályfőnökök munkájának kiszélesítése

Beiratkozási folyamatban részvétel: a beiratkozás osztályonként, csoportokban történik, a leendő osztályfőnök vezetésével. A beiratkozás folyamán a csoportot vezető osztályfőnök feljegyzéseket készít az iskola által összeállított, egységes 'Statisztikai adatok' excel táblázatban, melyet van lehetősége további információkkal bővíteni.

Osztályközösségi programok előkészítése: az osztályfőnöknek kiemelkedő szerep jut az osztályközösség minőségének fejlesztésében. Ezt segíti elő, hogy az iskola életéhez igazodva olyan programokat szervez, melyből minimum egy kapcsolódik a szakmához is.

SNI, BTMN szűrés eredményei alapján érzékenyítés és kapcsolattartás az oktatókkal és a fejlesztőkkel, segítő környezettel: az osztályfőnök kiemelt feladata a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselete, az információcsere biztosítása az osztályban oktatók és a diákok között, a felmerülő problémák feltárásának tartalmi elemzése.

e) Egy osztályban oktatók munkájának támogatása

Oktatói és tanulói projektek megvalósítása: olyan sajátos tanulási egységet valósítunk meg, melynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem a probléma megoldása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.

f) Mentálhigiénés foglalkozások

Drogprevenációs foglalkozások: a program keretében a diákok szakemberektől kapnak tájékoztatást a drogfogyasztás veszélyeiről. Információkhoz jutnak a kábítószerekkel kapcsolatos büntetőjogi ismeretekről, interaktív foglalkozás keretében elsajátíthatják a legális és illegális drogokkal kapcsolatos tudnivalókat, valamint a bűnügyi technikai munkába is betekintést nyerhetnek.

Kortárs drogprevenációs szolgálat: a kortárssegítés a droghasználat megelőzésének egyik leghatékonyabb módja. A fiatalok sokkal jobban hallgatnak egy korukbelire, mint egy felnőltre. Különösen hatékonyak a szerepjátékok, melyek témája gyakran az elutasítás, vagyis hogy hogyan mondjanak nemet, ha például valaki alkohollal, cigarettával vagy kábítószerrel kínálja őket.

IKT veszélyeiről foglalkozások: a foglalkozások során kiemelt figyelmet fordítanak az előadók arra, hogy a tanulók megismerjék az online technológiák tudatosabb és biztonságosabb használatát. Ismertetik a közösségi oldalak használatának veszélyeit, a chat-elés biztonsági szabályait, a személyes adatok védelmének fontosságát, valamint az internetes zaklatás lehetséges büntetőjogi következményeit. Az interaktív foglalkozások során a diákoknak lehetőségük volt feltenni kérdéseiket, továbbá elmondhatják a témával kapcsolatos tapasztalataikat is.

g) Közösségi programok

Közösségi programok szervezése különösen az átvezető héten: a beszoktató héten [egy-3](#) napos programot szervezünk 9. osztályos diákjaink számára, illetve évente három olyan közösségi programon vehetnek részt tanulóink, amelyen mindenki jelen van: ezek az Élelmezési Világnap, Egészségnap, Mezőnap.

h) Felzárkóztatás vagy tanulószobák

Tanulószoba: célja, hogy minden tanuló felkészülten vegyen részt a következő napi tanórákon, iskolai idejét hasznosan töltsse, biztonságban legyen. A tanulószobán aktív munka folyik kollégiumi támogató oktatói segítséggel, házi feladat meglétének ellenőrzésével, kikérdezéssel.

i) Mentorálás

Tehetséggondozás: mindenki tehetséges valamiben, s ha kínálatunk alapján sikerélményhez juttatjuk a tanulót, akkor az egész személyiségére és tevékenységére kedvező hatást gyakorol. A tehetséges, érdeklődő tanulók alkotásvágyát erősíteniünk kell, és külön feladatok megjelölésével, külön foglalkozások keretében tovább fejleszteniük szükséges. A tehetséges diákok számára biztosítjuk, hogy képességeiket bemutathassák. Versenyekre készítjük fel és indítjuk őket, osztálykeretben, iskolai, városi és országos rendezvényeken szereplési lehetőségekhez juttatjuk őket, pályázati lehetőségeket kutatunk fel számukra.

j) Támogató környezet biztosítása

Fejlesztő pedagógus feladatot ellátó oktató: iskolánkban 1 fő főállású oktató látja el az SNI és BTMN tanulók fejlesztését, túlórában. Tőlünk telhetően mindent megteszünk a tanulók fejlesztéséért.

Szociális munkás: a diákokat veszélyeztető, hátrányos helyzetbe sodró problémákat korán fel kell ismerni, és más segítő intézményekkel, szakemberekkel együttműködve kell kezelni azokat. A társadalmi, szociológiai illetve szociálpolitikai, pszichológiai és jogi ismeretei által közvetlen segítséget tud nyújtani abban, hogy a problémák megoldásában a személy környezetének támogató erőforrásait aktivizálni tudja.

Társ szervezetekkel együttműködésben biztosított támogató szakemberek: rendszeres kapcsolatot tartunk a gyermekjóléti -, családsegítő szolgálatokkal. A fejlesztésre szoruló tanulóink esetében a pedagógiai szakszolgálatokkal alakítottunk ki jó kapcsolatot. A gyakorlati oktatás tekintetében pedig az Agrárkamarával van kiemelt kapcsolatunk.

6.1.3. Jelenleg nem szabályozott, de a következő három évben szabályozandó területek

- Beiratkozási folyamat

Beiratkozási interjú és előszűrés (főként SNI, BTMN, családi és szociális problémákra fókuszálás): a beiratkozás osztályonként, csoportokban történik, a leendő osztályfőnök vezetésével, valamint minimum 1 fő segítő oktató jelenlétével. Az iskola által összeállított 'Statisztikai adatok' excel tábla kitöltésén keresztül a leendő osztályfőnöknek lehetősége alaposan megismerni a tanulót.

Interjú a szülővel, tanulókkal: fontos, hogy a szülő / törvényes képviselő elérhetőségeit megkapjuk, hiszen a későbbiek folyamán legtöbbjükkel csak így tudjuk tartani a kapcsolatot.

- Átvezetési program

Beszoktató napok: elsőként megismerik az órarendet, majd a házirend kerül ismertetésre. Közös osztályteremi szabályok kerülnek kialakításra, ilyen pl az ülésrend meghatározása. Egymás megismerésére is időt szánunk játékos formában. Megtörténik az iskola

épületeinek feltérképezése, melynek során sétát tesznek az intézmény területén. Ezután a város megismerése következik, sétát tesznek az iskola környékén (élelmiszer boltok, könyvtár, posta, orvosi rendelő, patika, város nevezetességei, parkjai, szobrai).

Közösségfejlesztés: évente három olyan közösségi programon szervezünk tanulóinknak, amelyen az iskola minden tanulója (lehetőség szerint) jelen van: ezek az Élelmiszer Világnap, Egészségnap, Mezgés Nap.

- Veszélyeztetettség szűrése

Oktatói megfigyelés (szempontsor alapján): az egységes 'Lemorzsolódás segéd tábla' excel táblázat kitöltésével és feldolgozásával történik az elemzés. Így az osztályfőnök pontos képet kap arról, hogy mely tanulóra kell több figyelmet fordítani.

SNI, BTMN szűrés: az SNI vagy BTMN tanulók listájával minden, az osztályban oktatók az első-második tanítási hét folyamán köteles megismerkedni, melyet a fejlesztőpedagógus feladatot ellátó oktató segítségével értelmeznek. A tanulók hatékony tanulásának elősegítése érdekében elengedhetetlen az adott tanulóra vonatkozó előzetes tudnivalók megismerése.

Osztályfőnök adatgyűjtése: az egységes 'Lemorzsolódás segéd tábla' excel táblázat kitöltésének és feldolgozásának segítségével dolgoznak az osztályfőnökök. Az osztályokban oktatók aktív közreműködéssel vesznek részt a táblázatok kitöltésében.

- Osztályfőnökök munkájának kiszélesítése

Beiratkozási folyamatban részvétel: a beiratkozás osztályonként, csoportokban történik, a leendő osztályfőnök vezetésével.

Osztályközösségi programok előkészítése: az iskola életéhez igazodva olyan programokat szervez, melyből minimum egy kapcsolódik a szakmához is.

SNI, BTMN szűrés eredményei alapján érzékenyítés és kapcsolattartás az oktatókkal és a fejlesztőkkel, segítő környezettel: az osztályfőnök személye információcserét biztosít az osztályban oktatók és a diákok között, a felmerülő problémák feltárásának tartalmi elemzésére.

- Egy osztályban oktatók munkájának támogatása

Oktatói és tanulói projektek megvalósítása: évente tantárgyanként minimum egy projekt megvalósítását kell tervezni, mind a munkatervben, mind a tanmenetekben.

Szakmai elmélet és szakmai gyakorlat integrálását támogató tantervi megoldások bevezetése: ágazatonként minimum 1-1 db tananyag fejlesztésére kerül sor.

- **Közösségi programok**

Közösségi programok szervezése különösen az átvezető héten: a beszoktató héten egy napos programot szerveznek az osztályfőnökök 9. osztályos diákjaink számára, ahol megismerik az órarendet, a házirendet. Közös osztályteremi szabályok kerülnek kialakításra, ilyen pl. az ülésrend meghatározása. Egymás megismerésére is időt szánunk játékos formában. Megtörténik az iskola épületeinek feltérképezése, illetve a város megismerése.

- **Felzárkóztatás vagy tanulószobák**

Tanulószoba: hétfőtől csütörtökig minden (akár nem kollégista tanulónak is) lehetősége van a délutáni kollégiumi szilenciumokon való részvételre. A tanulószobán aktív munka folyik kollégiumi támogató oktatói segítséggel, házi feladat meglétének ellenőrzésével, kikérdezéssel.

- **Mentorálás**

Tehetséggondozás: a tehetséges, érdeklődő tanulók alkotásvágyát erősítjük, és külön feladatok megjelölésével, külön foglalkozások keretében továbbfejlesztjük őket. A tehetséges diákok számára biztosítjuk, hogy képességeiket bemutathassák: versenyekre készítjük fel és indítjuk őket, osztálykeretben, iskolai, városi és országos rendezvényeken szereplési lehetőségekhez juttatjuk őket, pályázati lehetőségeket kutatunk fel számukra.

6.1.4. A szabályozások időterve

Idő	Szabályozandó folyamatok	Felelős
1. év	Közösségi programok szervezése különösen az átvezető héten	osztályfőnökök
	Beszoktató napok	
	Osztályközösségi programok előkészítése	
	Szakmai elmélet és szakmai gyakorlat integrálását támogató tantervi megoldások bevezetése	szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyakat oktatók
	Oktatói és tanulói projektek megvalósítása	
2. év	Közösségfejlesztés	igazgató
	Beiratkozási interjú és előszűrés	osztályfőnökök
	Interjú a szülőkkel, tanulókkal	
	Beiratkozási folyamatban részvétel	
	Tanulószoba	kollégiumi támogató oktatók

3. év	Oktatói megfigyelés (szempontsor alapján)	egy osztályban oktatók
	SNI, BTMN szűrés	egy osztályban oktatók
	Osztályfőnök adatgyűjtése	osztályfőnökök
	SNI, BTMN szűrés eredményei alapján érzékenyítés és kapcsolattartás az oktatókkal és a fejlesztőkkel, segítő környezettel	
	Tehetséggondozás	minden oktató

6.2. Alapkészségfejlesztési terv

6.2.1. Az alapkészségek fejlesztésének célja

Az alapkészségek definiálására sokféle megközelítés létezik. Leegyszerűsítve olyan alkalmazható tudásként érdemes gondolni rájuk, ami a tanulási folyamat eredményeképpen születik, és képessé teszi a tanulót bizonyos feladatok automatikus elvégzésére. Legszűkebb értelemben az írást, olvasást és számolást értjük alatta.

A fejlesztés célja, hogy a tanulók mind továbbtanulási, mind munkavállalási esélyei javuljanak. Az egész életen át tartó tanulás szemléletében a legfontosabb fejlesztendő terület a tanulás tanulása, amihez nélkülözhetetlen az alapkészségek megfelelő fejlettsége.

6.2.2. Mérés – értékelés rendszere

a) A mérési rendszer kialakításának célja

A tanuláshoz és a mindennapi életben szükséges tudáshoz nélkülözhetetlen képességek mérése révén - a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók kiszűrése, majd tanórák keretén belüli vagy tanórán kívüli fejlesztése.

A mérés – értékelések szerves összekapcsolódása és rendszerbe foglalása, valamint folyamatos működésük megteremtheti a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérését és a hiányok időbeni észlelését, korrigálását.

Lehetővé teszi az oktatói teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának a minősítését.

b) A tanulói mérési rendszer leírása

a. Bemeneti mérés

A bemeneti mérések célja, hogy az iskolába érkező és tanulmányaikat megkezdők felkészültségi fokát megállapítsuk. Ez egyrészt jelzi az iskola teendőit, másrészt jelzésül szolgál az érkező tanulók képességeiről, ismereteiről és várható teljesítményükről. Arra is lehetőséget ad, hogy iskolánk teljesítményéről információt kapjunk. Ha a későbbi teljesítmény a

bemenetkor mértnél alacsonyabb, önvizsgálatra szorulunk, ha magasabb, jelzi, hogy kihoztuk a tanulókból a képességeiknek megfelelő teljesítményt.

Időpontja: minden tanév szeptemberének első felében a 9. évfolyamra felvett tanulók ismereteinek (kiemelten az alapkészségek – matematika, szövegértés), képességeinek, attitűdjeinek, motivációinak, szociális környezetüknek megállapítása.

Mérőeszköz: NSZFH központi mérőeszköze.

b. Folyamatellenőrzés

A folyamatellenőrzés a minőség-ellenőrzés legfőbb eszköze, és az iskolai munka belső szabályozásának döntő eleme. Eredményként tudjuk megállapítani a napi iskolai oktatómunka szintjét, s megítélhető az aktuális tudásszint. Módunk van az egyszeri tanulói megmérésekre: hol tart az adott tudás elsajátításában, és milyen teendők állnak még az oktató előtt a kívánatos - vagy a tovább haladáshoz elégséges - tanulói teljesítmény eléréséig.

Célja, hogy minden évfolyamon a tovább haladáshoz szükséges minimális feltételek meglétének a megállapítása. A folyamatmérések eredményei nem lehetnek a tanulók minősítésének eszközei.

Időpontja: a 10. évfolyamon az országos kompetenciamérés elvégzése.

c. Kimeneti vizsgáztatás

A kimeneti vizsgáztatás (kétszintű érettségi vizsga, szakmai vizsgák) lehetőséget teremt az iskola és az egyes tanulók eredményeinek összevetésére az előző teljesítményeivel, a standardokkal.

A kétszintű érettségi vizsga a mindenkor érvényes vizsgaszabályzat szerint.

A szakképzés végét lezáró szakmai vizsga a mindenkor érvényes vizsgaszabályzat szerint.

A méréseket az iskolavezetés, a munkaközösség-vezetők és az iskolavezetés által megbízott oktatók végzik.

Az értékelést az iskolavezetés, a munkaközösség-vezető és az általuk felkért személyek végzik.

c) Mérőeszközök

- NSZFH mérőeszközei
- OKM mérés
- NETFIT mérés
- dolgozat
- feladatlap
- kérdőívek
- komplex vizsgák
- köztés vizsgák
- próbaérettségi
- házi vizsga
- [ágazati alapvizsga](#)

• szintvizsga

- kisvizsga

d) A tanulói mérés folyamata

A mérések szerves összekapcsolódása és rendszerbe foglalása, valamint folyamatos működése megteremtheti a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérését és a hiányok időbeni észlelését, korrigálását.

Lehetővé teszi az oktatói teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának a minősítését.

e) Mérések előkészítése (a mérések előtt 2-3 hét)

A lemorzsolódáshoz vezető tényezőket már az első középiskolai évfolyamon érdemes figyelni, mérni és kiszűrni.

Az osztályközösségben végzett szociometriai felmérés, melyet az egységes 'Lemorzsolódás segédtábla' excel táblázat kitöltésével végez az osztályfőnök és az osztályban oktatók, képet adhat a beilleszkedési nehézségekről. A szociális körülményekre vonatkozó családi háttérkérdőív része felhívhatja az oktatók figyelmét a családi helyzetből adódó lehetséges hátrányokra.

Ezek a mérések lehetővé teszik az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerését és kezelését pedagógiai eszközökkel.

A tanulási és az iskolai motiváció mérése révén képet kaphatunk a tanuló iskolával, tanulással kapcsolatos attitűdjéről.

A tanulási stílus, tanulási stratégia mérésevel pedig lehetővé válik a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén.

Az igazgató, illetve megbízottja részt vesz az NSZFH által tartott tájékoztatón, ahol részletes információkat kapnak a mérés hátteréről, céljáról, részleteiről.

Az igazgató, illetve megbízottja a tájékoztatón elhangzottak alapján felkéri a mérési koordinátort, aki tájékoztatja az érintetteket (kollégák, tanulók, szülők), ismerteti számukra a felmérés célját, jellegét, illetve azokat a részleteket, amelyek érintik az iskola mindennapi életét.

A mérési koordinátor gondoskodik – az igazgatóval egyeztetve – a megfelelő számú mérési vezető kiképzéséről, akik végzik a 9. osztályokban a mérést. A mérési vezetők az iskolában oktatók közül kerülhetnek ki. Ideális esetben a mérési vezető az adott osztály osztályfőnöke. Ha ez nem megoldható, akkor bármely oktatója, így például a matematika vagy magyar szakos oktatója is lehet mérési vezető.

f) Mérések lebonyolítása (1 hét – pl. szeptember 2. hete, a tervezés során ez az úgynevezett kályhapont, igazodási pont)

A mérési vezetők 7.30-kor gyülekeznek a mérési koordinátor által megjelölt helyen, és megkapják a méréshez szükséges anyagokat.

A tanulók a tesztek kitöltését a tájékoztatás után kezdenek meg. A tesztek kitöltésére előírt időt (3 × 45 perc) pontosan be kell tartani.

g) Feladatlapon javítása, adatfelvitel

Mivel online feladatsorról van szó, nincs szükség a feladatlapon javítására és az adatfelvitelre.

h) Adatelemzés, értékelés (1 hét)

Az osztályfőnökök megkapják a saját osztályuk tanulóira vonatkozó eredményeket, melyeket az NSZFH összesítve küld ki az iskolának. A mérési koordinátor feladata, hogy az osztályfőnökök hozzáférhessenek az osztályaik adataihoz. Az adatokat felviszik az egységes 'Lemorzsolódás segéd tábla' excel táblázatba, melynek kitöltése folyamatosan történik az osztályban oktatók segítségével, közreműködésével.

i) Eredmények, értékelések az osztályban oktatók közössége által, a fejlesztési tevékenységek egyéni és csoportszintű meghatározása (2 hét)

A 9. osztályosok beilleszkedésével foglalkozó oktatótestületi értekezleten az osztályfőnökök beszámolnak a 'Lemorzsolódás segéd tábla' excel táblázat alapján, így minden egyes tanulóról pontos képet kaphatunk.

Kiszűrésre kerülnek a veszélyeztetettnek tekinthető tanulók, akik vagy tanulási problémáik, nehézségeik miatt, vagy szociális háttérük miatt, kerülnek besorolásra, de akadnak olyan tanulók is, akiknél mindkettő releváns. Sok tanulóval kideríthetjük, hogy nagyon gyenge tanulmányi eredményekkel rendelkeznek már most, ezért figyelniük kell rájuk, nehogy iskolai kudarcok miatt lemorzsolódjanak.

Közösen megbeszéljük, hogy mely beavatkozási módot javasolják az oktatókat a probléma kezelésére: osztálytermen belül (teljes osztályra vagy egy nagyobb tanulócsoportha), külön fejlesztésben vagy egyéni beavatkozást javasolnak.

j) A fejlesztési tevékenységek oktatók szintjére bontása (melyik oktató, mikor és mit fejleszt) (2 hét)

Az osztályfőnök az igazgatóhelyetttel és az érintett oktatóval közösen megbeszéli a fejlesztés javasolt módszerét, az iskolai munkaformáját (valamely tanórán belül, tanrenden kívül külön csoportban vagy egyénileg) és a fejlesztésre javasolt időtartamot is meghatározzák. A konkrét fejlesztés meghatározása alapvető fontosságú a fejlesztés későbbi tervezéséhez.

k) Alapkészségek fejlesztése

1. Tanulásmódszertani támogatás

A tanulásmódszertan tanítására folyamatleírás, folyamatszabályozás történik a Komplex módszertani terv szerinti időben.

HÁLÓTERV

Tanulásmódszertan

Hónapok	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.
viszonyformálás		osztályfőnök							
tanulási szokások	osztályban oktatók					osztályban oktatók			
figyelemfejlesztés		matematika							
beszédművelés	magyar		történelem					magyar	
olvasás- szövegértés		magyar	történelem						
önművelés				szakmai					szakmai
emlékezetfejlesztés					magyar			történelem	
gondolkodás	matematika				történelem		matematika		

2. Különös bánásmódot igénylőkkel kapcsolatos intézkedések és egyedi mérések

Az NSZFH mérés kivételével a többi mérés alól nem mentesülnek azok a sajátos nevelési igényű tanulók, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók, akik szakértői bizottság által kiadott szakértői véleménnyel rendelkeznek. Ők akkor mentesülhetnek, ha a szakértői véleményben meghatározott tantárgyi értékelés-minősítés alóli mentesítés áll. A mérések folyamán a határozatban szereplő egyéb méltányossági előírásokat is figyelembe vesszük, mint pl. helyesírás alóli mentesítés, segédeszköz használata, stb.

A mérési rendszer leírása

	Az információgyűjtés területe	A mérés lebonyolításának ideje	Kit mérünk? (célcsoport)	Milyen eszközzel mérjük?	Mire használjuk az eredményeket?	Felelős
1.	matematikai alapkészségek 9. osztály bemeneti mérése NSZFH	szeptember 2. hete	minden 9. osztály	NSZFH online teszt	a lemorzsolódással veszélyeztetett 9. évfolyamos tanulók nyomon követése és az alapkészségek fejlesztésének támogatása	9.-es osztályfőnökök és igazgatóhelyettes
2.	szövegértési alapkészségek 9. osztály bemeneti mérése NSZFH	szeptember 2. hete	minden 9. osztály	NSZFH online teszt	a lemorzsolódással veszélyeztetett 9. évfolyamos tanulók nyomon követése és az alapkészségek fejlesztésének támogatása	9.-es osztályfőnökök és igazgatóhelyettes
3.	tanulásmotiváció/attitűd 9. osztály bemeneti mérése	szeptember 1-3. hete	minden 9. osztály	tanulási stílus kérdőív	mind az oktatók, mind a diákok számára szempontokat szolgáltat a problémás tanulási helyzetekben ahhoz, hogy milyen irányban érdemes	9.-es osztályfőnökök és az osztályokban az oktatók

					változtatni a tanulási és tanítási módszereken	
4	alapvizsga	december	technikum 12.évfolyam	oktató által összeállított feladatsor	a tanulók érettségi és szakmai vizsgára történő bocsátásának feltérképezése	érintett oktatók
45.	fizikai fittség NETFIT	január – április folyamatosan	minden tanuló	MDSZ egységes fittségmérési-értékelési rendszere	személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében	testnevelő oktatók
5.6	ágazati alapvizsga alapozó vizsga NAK	május-június	szakképző iskola 1/9. osztály	szakmai és vizsgakövetelményben a KKK-ban előírtak alapján összeállított szakmai gyakorlati feladatsor	a tanuló a szakképző iskolai képzés első szakképzési évfolyamán elsajátított, irányítás melletti munkavégzésre alkalmasságának megállapítása	szakmai tantárgyakat oktatók és szakmai igazgatóhelyettes
6.7	ágazati alapvizsga alapozó vizsga NAK	május-június	technikum 10. osztály	szakmai és vizsgakövetelményben a KKK-ban előírtak alapján összeállított	a tanuló a szakképző iskolai képzés első szakképzési évfolyamán elsajátított, irányítás	szakmai tantárgyakat oktatók és

				szakmai gyakorlati feladatsor	melletti munkavégzésre alkalmasságának megállapítása	szakmai igazgatóhelyettes
<u>7-8</u>	próbaérettségi	március-április	technikum ~~(kifutó szakgimnázium)~~ 12. osztály és kifutó szakközépiskola 2/13. osztály	oktató által összeállított feladatsor	a tanulók érettségi vizsgára történő bocsátásának feltérképezése	érintett oktatók
<u>8-9</u>	alapvizsga	május 3. hete	technikum ~~(kifutó szakgimnázium)~~ 10. és ~~11. osztály és~~ kifutó szakközépiskola 1/12. osztály	oktató által összeállított feladatsor	a tanulók az érettségi követelményeknek való megfelelés folyamatának ellenőrzése	érintett oktatók
<u>9-10</u>	matematikai eszköztudás OKM	május 3. hete	minden 10. osztály	OH feladatlap	megállapítani, hogyan tudják a tanulók a tanultakat alkalmazni valódi problémák, helyzetek megoldásában	10.-es osztályfőnökök és igazgatóhelyettes
<u>10-11</u>	szövegértési eszköztudás OKM	május 3. hete	minden 10. osztály	OH feladatlap	megállapítani, hogyan tudják a tanulók a tanultakat alkalmazni valódi problémák, helyzetek megoldásában	10.-es osztályfőnökök és igazgatóhelyettes

6.3. Második esély program

6.3.1. *A második esély program célja*

Második esély program célja a tanköteles koron túli, középfokú oktatásból kimaradt, lemorzsolódott vagy azt elhagyó, középfokú végzettséggel nem rendelkező fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, illetve az érettségi és a piacképes szakképzettség megszerzésének elősegítése, mely szorosan kapcsolódik a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése célkitűzéshez is.

6.3.2. *Célcsoport*

A támogatás célcsoportja a tankötelezettségi koron túli általános iskolai végzettséggel rendelkező tanulók, fiatalok, akik a programba belépéskor még nem töltötték be a 21. életévüket, és az iskolarendszert bármilyen ok miatt korábban már elhagyták.

6.3.3. *Program elemei*

a) Más iskolából jött tanulók integrálása

A tanulók felvételéről, átvételéről a jogszabályi előírásoknak megfelelően az iskola igazgatója dönt.

Másik iskolából történő átvételt kérelemre az igazgató dönti el mérlegelve az osztálylétszámot, a tanult tantárgyakat, a szakmacsoportos tantárgyakat, azok eredményeit:

- szeptember 30-ig beszámoló nélkül nyerhet felvételt a tanuló,
- november 1-ig történő átvétel esetén az oktatási eredmények vizsgálatánál meghatározott tantárgyakból, valamint a másik iskola helyi tantervében nem szereplő tantárgyakból különbözeti vizsga letétele szükséges. A különbözeti vizsga időpontját a tantárgyak száma dönti el, indokolt esetben türelmi idő biztosítható.
- november 1. és január 31. között csak különleges eljárás keretében van lehetőség tanuló átvételére,
- a fenti esetek nem teljesítése esetén átvételre csak évfolyamisméltéssel kerülhet sor,
- január 31. után tanuló átvétele csak eredményes I. félév teljesítése mellett lehetséges,
- szakképzésre történő átvételre csak azonos szakképesítés esetén van mód.

A szakmai képzésbe történő átvétel feltétele minden esetben az egészségügyi alkalmasság és a pályalkalmassági követelményeknek való megfelelés.

b) Megfigyelés, szűrés

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók megfigyelése, szűrése a következő területeken történik:

- oktatói megfigyelés
- mérési eredmények összegzése
- osztályfőnök megfigyelései

a. Oktatói megfigyelés

Az osztályban oktatók reflektálnak az osztályfőnöknek

- a tanulók társas kapcsolataival összefüggő megfigyeléseikről (vannak-e az osztályban olyan tanulók, akik kötődnek egymáshoz – barátságról talán még korai beszélni, keresi-e az oktatóval a kommunikáció lehetőségét, akar-e feltűnő magatartásával a társaság középpontjába kerülni),
- a tanulók személyiségével kapcsolatos megállapításaikról (visszahúzódo alkat-e, vannak-e indokolatlanul nagy intenzitású reakciói – pl. nem borul ki, ha valami nem sikerül),
- a tanulók feladattudatával összefüggő kérdésekről (vállalt-e önként valamilyen feladatot, a feladatait az iskolában általában megoldotta-e, otthoni munkáit megoldotta-e),
- a tanulók tanulási megfigyeléseivel kapcsolatos tapasztalataikról (volt-e olyan, amikor megdicsérték, olvasása szövegértő-e, jó-e, munkatempója megfelelő-e, figyelme könnyen elterelhető-e, együttműködő-e, csoportmunkákban általában részt vesz-e, pármunkában dolgozik-e, tehetséges-e az oktató által oktatott tantárgyban, tehetséggondozása megfontolandó-e),
- a tanuló családi hátterére vonatkozó megfigyeléseikről – szubjektív megítélés alapján (a szülő támogató, közömbös vagy ellenséges az iskolai tanulmányokat illetően),
- a tanuló egyéni felmérésekben való teljesítményéről (átlag felett (tehetséggondozásra érdemes), elvárt szintnek megfelelően vagy átlag alatt (felzárkóztatásra van szüksége) teljesít).

b. Mérési eredmények összegzése

A szövegértés és matematika mérésben az osztály teljesítményéhez képest hol helyezkedik el a adott tanuló.

Az általános iskolai eredményéhez képest a szövegértés és matematika mérésben hogyan teljesített.

Esetleg a szövegértés és matematika mérés alapján kiemelkedő teljesítményű.

Küzd-e tanulási nehézségekkel, képes-e önálló tanulásra, vagy támogatásra van szüksége, milyen a tanulási stílusa.

c. Osztályfőnök megfigyelései

- 8. osztályos előzmények (általános iskolai eredményei, nevelési tanácsadó támogatásában részesült-e, szakértői bizottsági véleménnyel rendelkezik-e),
- folyamatos megfigyelési szempontok (adott időszakban hiányzások óraszám, igazolatlan órák száma, kapott-e büntetést vagy fegyelmit, volt-e konfliktusa a gyakorlati képzőhelyen, bukott-e az előző évben, túlkoros-e, anya iskolai végzettsége, apa iskolai végzettsége, csonka család-e, szülővel él-e együtt, nevelőszülővel él-e, lakhely messze van-e – 30 km-ről , vagy messzebből jár-e be, szlamosodott városi környezetben él-e, faluban vagy tanyán él-e, kollégista-e, HH-s vagy HHH-s státuszú-e, vannak-e beilleszkedési és társas kapcsolatokkal összefüggő nehézségei, tehetséges-e valamiben – ha igen, milyen területen?, van-e magatartás zavara, képesség vagy rész képesség zavara, matematikai alapkészségek hiánya, szövegértési alapkészségek hiánya).

c) Mentorálás

A mentorálás elsősorban segítő kapcsolat, amelynek célja, hogy a mentorált képes legyen távolabbi célok elérésére. Maga a tevékenység egyszerre képes fókuszálni a szakmai (tanulási) tevékenységre, valamint a pszichológiai támogatás nyújtására is.

A mentor a mentorálnál tapasztaltabb, nagyobb tudással rendelkező személy, aki a mentorált fejlődésének elősegítését szem előtt tartva ad segítséget, erős kötődéssel jellemezhető bizalmi kapcsolat keretében. Emellett azonban fontos hangsúlyozni, hogy a mentorok nem vehetik át sem a szülők, sem a hivatásos tanácsadók vagy a szociális munkás szerepét. Ugyanakkor ezeknek a szerepeknek bizonyos jellemzői a mentor eszköztárának részét is képezhetik, ilyen például az odafigyelés (meghallgatás), a nevelés (gondozás), a támogatás vagy a tanácsadás.

Intézményünknek nincs elegendő kapacitása a mentorálásra: az iskolákban sokkal több olyan támogatást igénylő tanuló van, mint ahánynak a támogatása humán vagy anyagi jellegű kapacitások hiánya miatt megvalósítható lenne. Nyilvánvaló, hogy e tanulók megfelelő „integrációját a tanulás világába” megkönnyítené az, ha az iskola a jelenleginél nagyobb hatékonysággal tudná befolyásolni e tanulók szabad-idejét, de látjuk, hogy éppen ez az „időintervallum” az, amelyre az oktatóknak gyakorlatilag nincs kapacitásuk.

6.3.4. Módszertani sajátosságok

a) Egyéni fejlesztés

Fő cél, hogy megelőzzük vagy csökkentjük a tanulási nehézségeket, és hogy megváltoztassuk a sorozatos tanulási kudarcok következtében kialakult negatív motivációkat, megkedveltessük a tanulást, csökkentjük a viselkedési zavarokat.

Egyéni fejlesztési terv

Tartalom A fejlesztés tartalmi egységei	Módszerek, munkaformák egységenként	Segédeszközök, taneszközök	Az ellenőrzés módja, az értékelés szempontjai	A foglalkozások időterve

b) Egyéni tanulási utak, a haladást biztosító módszerek

A megvalósításhoz alkalmazott eszközeink:

- a személyes példamutatás,
- a meggyőzés, motiváció,
- számonkérés, ellenőrzés,
- jutalmazás,
- büntetés,
- tevékenység alapú oktatás,
- projektalapú oktatás,
- tanulók önálló munkára készítése,
- aktív cselekedtetés.

A kerettanterv lehetőséget ad az alábbi eljárások alkalmazására:

- személyes beszélgetés, megbeszélés,
- tantárgyak közötti koncentráció, integráció,
- tanítási órákon, foglalkozásokon kívül tanulmányi kirándulás,
- környezeti nevelés,
- kulturális és sportrendezvények,
- szakmai rendezvények.

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben az új tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív technikák,
- projekt módszer,
- tevékenységközpontú pedagógiák.

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- **individuális tanulás:** valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.
- **kooperatív tanulás:** a tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).
- **projekt módszer:** ez az a módszer, amely a gyerekek érdeklődésére épít, kizárja, hogy csak a tankönyvet oktassuk. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

c) SNI, BTMN tanulókkal való foglalkozás

Minden tanév szeptember 15-ig rendszerezzük, előzetesen fejlesztő csoportba soroljuk a kezdő és a felmenő évfolyamok tanulóit fogyatékosági típus, fejlesztendő terület alapján, illetve tájékoztatást adunk a tanulóknak a fejlesztő órákon való részvételi kötelezettségükről, a tantárgyi mentességek érvényesítéséről. A tantárgyi felmentésekről a szülői kérelem beérkezése után igazgatói határozat készül, a felmentés tényét, a kedvezményeket az osztályfőnök írja be a digitális naplóba.

A fejlesztő és gyógypedagógus feladatot ellátó oktatók tanórán kívüli tevékenység keretében tartják a foglalkozásokat, a hiányzókat az osztályfőnök segítségével a digitális naplóban rögzítik. A tanulmányaikban lemaradó, tanulási kudarccal küzdő diákok felzárkóztatása kiemelt feladatot jelent az oktatótestület számára. Ez minden oktatónak feladata a szaktárgyi tevékenysége keretében, és minden kollégiumi támogató oktatónak és osztályfőnöknek a nevelési programja megvalósítása során.

A fejlesztő pedagógus feladatot ellátó oktatók egyéni fejlesztési tervet készítenek minden tanulóval, ugyanígy az oktató is, aki a fejlesztő és gyógypedagógus feladatot ellátó oktatóval folyamatosan együttműködve ad differenciált feladatokat a rászorulóknak. A tanulók

személyiségfejlődése érdekében a nevelési folyamatba olyan motivációs tényezőket kell beépíteni, amelyek a tanulók számára fontos tevékenységgé teszik a tanulást, igénylik az új ismeretanyagok megszerzését. A tanuláshoz kedvet teremtő és ösztönző siker jelenthet esélyt arra, hogy a tanulók megismerjék az önálló ismeretszerzés örömét, és bennük igazi érdeklődés, tudásvágy ébredjen.

A minimum követelmények meghatározása a munkaközösségek feladata, ezek beépülnek a tanmenetekbe és a helyi tantervbe is.

Mivel az intézményünkbe járó tanulók családi háttere, kiinduló helyzete nagyon változatos, sokszor hátrányos és problémás, így maximálisan arra kell törekednünk, hogy szülővel, kollégával, diákkal együttműködve az őt érő külső és belső hatásokat értelmezni tudja, s ez alapján dönteni, választani legyen képes.

Szükséges átgondolni – a tanulókkal együtt – a világban betöltött helyüket, szerepüket, értelmes célt találni, annak eléréséhez megkeresni a megfelelő eszközt. Mindez azért szükséges, mert sok-sok tényező befolyásolja ezt a korosztályt, s kellő belső kontroll hiányában önértékelésük szélsőséges lesz. A különböző nehézségekkel küzdő gyermekek legfőbb jellemzője a tervező magatartás hiánya és a meggondolatlanság.

Ezek leküzdéséért:

- Fejlesztjük a tervezéssel kapcsolatos készséget.
- Önuralomra nevelünk.
- Az önbecsülést összehangoljuk az önismerettel.
- Hatékony tanulási módszereket oktattunk.
- A tanulási kudarcok és a viselkedési problémák leküzdése érdekében teljesíthető feladatsorokat adunk, sikerélményre törekszünk.

6.3.5. Kapcsolatok működtetése

a) A családdal való együttműködés formái

Az iskolán kívüli negatív környezeti hatások esetében az iskola és a szülői ház között munkamegosztást kell kialakítani. Az iskola csak azért vállal felelősséget, amit jogosítványai megengednek. A tanuló iskolán kívüli tevékenységében a szülői háznak van meghatározó szerepe, de segítséget kell adnunk a szülőknél azokban a súlyos esetekben (drogfogyasztás, alkoholizálás, fiatalkori bűnözés), amikor ezeknek megoldása már kilép a családi keretek közül. Ilyenkor fontos szerepet tölt be az iskola, az osztályfőnök, az iskolapszichológus, stb. Az elmúlt időszakban jelentős mértékben hangsúlyossá vált az oktatási intézmények kapcsolattartása környezetükkel. Iskolánkban stratégiai cél, hogy a szülő, tanuló, iskola együttműködése több síkon is jól működjön.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- iskolai nyílt napok,
- családlátogatások,
- levelezés, ellenőrző, telefon, digitális napló,
- osztályszintű vagy csoportszintű megbeszélés,
- fegyelmi eljárás esetén egyeztető eljárás lefolytatása,
- mediáció.

Szülői értekezletek rendszere: évente háromszor tartunk szülői értekezletet.

A tanévkezdő szülői értekezleten az évindítás feladatait, és az éves programot hirdetjük meg. Ekkor ismertetjük és fogadtatjuk el a házirendet.

Az őszi szülői értekezleten elemezzük a 9. évfolyamosok beilleszkedését, valamint megkezdjük az ingyen-tankönyv igénylést.

Tavasszal a féléves munkát értékeljük, a tanulmányi helyzetet analizáljuk. Tájékoztatjuk a szülőket a belső beiskolázás lehetőségeiről és a következő tanévben indított felkészítésekről, és a felkészítő személyéről.

Az éves értekezletek mellett, ha az osztály gyenge tanulmányi eredményt nyújt, magatartása romlik, az osztályfőnök kollégák hívjanak össze rendkívüli szülői értekezletet.

Fogadóórák: szükség esetén előre egyeztetett időpontban a szülők rendelkezésére állunk. Félévente kétszer általános, központi fogadóórát tartunk, melyen minden oktató részt vesz.

Nyílt napok szervezése: iskolai nyílt napot minden év novemberében szervezünk. A rendezvény a beiskolázást, leendő tanulóink tájékoztatását szolgálja.

A személyes találkozásokon kívül szükség esetén levélben, telefonon tájékoztatjuk a szülőket a felmerülő problémákról. A tanulók előmeneteléről az ellenőrző és digitális napló bejegyzései nyújtanak folyamatos tájékoztatást.

b) Családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés formái

Az iskola köteles a szülőt/gondviselőt értesíteni a tanköteles tanuló első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor, továbbá abban az esetben is, ha a nem tanköteles kiskorú tanuló igazolatlan mulasztása a tíz órát eléri. Az értesítésben fel kell hívni a szülő/gondviselő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. Ha az iskola értesítése eredménytelen

maradt, és a tanuló ismételen igazolatlanul mulaszt, az iskola a *gyermekjóléti szolgálat* közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét/gondviselőjét.

Ha a tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz órát, az iskola igazgatója értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, tanköteles tanuló esetén a *gyermekjóléti szolgálatot* is, továbbá gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot. Az értesítést követően a *gyermekjóléti szolgálat* az iskola és - szükség esetén - a kollégium bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a tanulói tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos, továbbá a tanuló érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, az iskola a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot - a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló kivételével -, valamint ismételen tájékoztatja a *gyermekjóléti szolgálatot*, amely közreműködik a tanuló szülőjének/gondviselőjének az értesítésében, továbbá gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot.

A beteg tanuló mulasztásának kezdő napján, de legkésőbb a 2. napon köteles osztályfőnökét értesíteni a mulasztás okáról és várható időtartamáról (szülő/gondviselő személyesen, telefonon jelenti, levelet ír, üzen stb.). Amennyiben ez nem történik meg, az osztályfőnök telefonon érdeklődik a hiányzás okáról. Ha telefonon nem sikerül a kapcsolat felvétele, haladéktalanul értesíti az illetékes *gyermekjóléti szolgálatot*.

Ha a tanuló - a szülő/gondviselő kérelme alapján - a tankötelezettségének egyéni munkarend szerint kíván eleget tenni, és az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak ez hátrányos, akkor az erre irányuló kérelem benyújtásától számított öt napon belül az iskola igazgatója megkeresi a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes Járási Hivatalt. A Járási Hivatal a gyámhatóság és a *gyermekjóléti szolgálat* véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának a döntéshez be kell szereznie a *gyermekjóléti szolgálat* véleményét.

c) Egyéb kapcsolatok

a. Az iskola és a kollégium közötti kapcsolattartás

- A kollégium az iskola tájékoztatása alapján az iskolai szülői értekezletekhez, fogadóórákhoz, rendezvényekhez igazítja szülői tájékoztatóit.
- Kölsönösen látogatjuk, megtiszteljük egymás rendezvényeit, és ezeket az alkalmakat is kihasználjuk kapcsolataink bővítésére.

- A kollégiumi támogató oktatók és az osztályfőnökök rendszeres kapcsolatot tartanak fenn.
- Az iskola oktatói és a kollégiumi támogató oktatók az időszakos jegyellenőrzések alkalmával is tájékoznak az érintett diákok előmeneteléről.
- A pedagógiai szempontból nehéz, problémás gyermekek ügyeit körültekintően, segítő fórumok bevonásával, együttműködve oldjuk meg.
- A tanulók munkájával, életével kapcsolatos fontosabb információkról tájékoztatjuk egymást, valamint a szülőket az egészségesebb, jobb kapcsolatok érdekében.

b. Az iskola és további partnerei közötti kapcsolattartás

Partner	Képviselője	Iskolai kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
Fenntartó	főosztályvezető	igazgató	személyesen, írásban folyamatos napi kapcsolat kérelem előterjesztés kötelező formák – beszámolóik jelentések
Korszerű Agrárkultúráért Alapítvány	Csányi György elnök	igazgató	kuratóriumi üléseken évente
Gyermekjóléti Szolgálatok	ügyintézők	általános igazgató helyettes	telefonon, írásban, folyamatosan
Iskolai egészségügyi szolgálat	Védőnő	operatív munkaközösség-vezető	személyesen, telefonon, írásban – havonta, ill. folyamatos

Partner	Képviselője	Iskolai kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság	Igazgató fő-állatorvos	igazgató szakmai igazgatóhelyettes	személyesen, telefonon, írásban – havonta, ill. folyamatos
Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Szolgálat	igazgató	igazgató szakmai igazgatóhelyettes	telefonon/ személyesen – negyedévenként
Bács-Kiskun megyei Agrármeteorológiai Állomás	állomásvezető	szakmai helyettes ig.	szóbeli egyeztetés – negyedévente
Felnőttképzésben résztvevők	csoporttitkár	Igazgató, szakmai igazgatóhelyettes	telefonon, írásban és szóban tanfolyam kezdetén és végén
Bácsvíz Rt. Kiskunfélegyháza	üzemvezetők	szakmai helyettes ig.	személyesen, telefonon, írásban – negyedévente
~~Tejfeldolgozó és Értékesítő Kkt. Kiskunfélegyháza Szenkúti Tej Kft.~~	ügyvezető igazgató	~~szakmai ig. helyettes~~	~~együtműködési megállapodás keretében, személyesen, telefonon – szükség szerint, folyamatosan~~

Partner	Képviselője	Iskolai kapcsolattartó	A kapcsolattartás módja, ritmusa
P+P Pékáru Kft. Kiskunfélegyháza, X. ker. 92/B	Polyák Mátyás tulajdonos Hatvani László ügyvezető igazgató Kurucz Róbert tanüzemvezető	igazgató szakmai helyettes	ig. együtműködési megállapodás keretében, szóban, telefonon - folyamatos napi kapcsolat
Fornetti Európa Fagyasztott Pékáru Kft.	Palásti József tulajdonos ügyvezető igazgató	igazgató	támogatási szerződés keretében, írásban, személyesen – évente
Marillen Gyümölcsfeldolgozó Kft.	ügyvezető igazgató	szakmai helyettes	ig. támogatási szerződés keretében, írásban, személyesen – negyedévente
Bugaci Ménes Kft.	ügyvezető	szakmai helyettes	ig. együtműködési megállapodás keretében, telefonon, személyesen – havonta
Fülöp Sándor		szakmai helyettes	ig. telefonon, személyesen
KLIC Kecskeméti tankerülete	tankerület igazgató	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén
KLIC Kiskunfélegyházai tankerülete	tankerület igazgató	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén
Kiskunfélegyháza Város	polgármester	igazgató	telefonon, írásban szükség esetén

7. A KOLLÉGIUM SZAKMAI PROGRAMJA

7.1. Bevezetés

7.1.1. Jogi státusz

Neve: Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium

Székhelye: 6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi u. 2/A.

Alapítója: Agrárminisztérium

Működési területe: országos

Jogállása: többcélú intézmény szakmailag és szervezetileg önálló intézményegysége

A költségvetése az intézmény költségvetésének része

Alaptevékenységei: - kollégiumi ellátás
- kollégiumi étkeztetés

Kiegészítő tevékenysége:

- Nappali rendszerű oktatás-nevelés
- Kollégiumi szálláshely-nyújtás a nappali rendszerű oktatásban részesülő tanulók számára
- Sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátása
- Iskolai diáksport-tevékenység és támogatása
- Egyéb korlátozottan igénybe vehető szálláshely szolgáltatás.
- Kollégiumi-iskolai könyvtár működtetése

7.1.2. A Kollégiumi Szakmai Programunk alapelvei

Kollégiumunk oktatótestülete az intézményegységre vonatkozó fejlesztési elképzelésekkel és stratégiával összhangban, az intézményben folyó innovatív pedagógiai munka szinergiájának megvalósítása érdekében a tervezendő szakmai programban az alábbi alapelvekre összpontosít:

Szemléletmód - fejlesztés

Olyan szemléletmód - fejlődés elősegítése, amely a Bács-Kiskun megyében – tágabban a főleg Dél-Alföldi régióban - lakó, tanulói jogviszonyt létesítő középiskolás kollégista korosztály (technikum [kifutó szaggimnázium], szakközépiskolás) körében fejlődik. Ennek a szemléletlenek középpontjában állnak a közösségi értékek, a család, a környezettudatos magatartás, a természeti környezet iránti felelősség, a lakóhelyhez való kötődés és identitástudat. Nevelő tevékenységünk szemléletmód-fejlesztésének a szolgálatával jár együtt.

Támogató oktatókkal szembeni elvárás

Kezdeményezőkézség, együttműködő képesség, innovációra való hajlam. A megvalósítandó nevelési célok elérése érdekében fontosnak tartjuk, hogy kollégáinkban meglegyenek ezek a tulajdonságok. Tanév közben a feladatok megoldása során új módokat, módszereket alkalmazunk. Szükséges, hogy a fejlesztések kialakítását ösztönözzük. Jó gyakorlatok kidolgozására törekszünk vagy más közoktatási kollégiumban (pl. szakmai együttműködések keretében), más szakterületen használt alkalmazásokat sikeresen adaptálunk.

Partnerközpontúság

Az intézmény szakmai programjában megjelennek a már kialakított és jelenleg is jól működő partneri együttműködések, az együttműködést erősítő kezdeményezések.

Erőforrások biztosítása, hatékony felhasználása

A fejlesztések integrációját úgy kell megvalósítani, hogy az erőforrások felhasználása a leghatékonyabb legyen. (A beavatkozásokat koncentráltan, az időbeli szakaszolásokat reális alapokon kell megtervezni annak érdekében, hogy a források felhasználásának érezhető, mérhető hatásai legyenek.)

Szervezeti koordináció, projekt integráció, szinergia-hatás

A fejlesztések tervezése és a pályázati projektek melletti döntés során törekedni szükséges az intézmény számára fontos fejlesztési tevékenységek szervezeti szintű összehangolására, az egymást erősítő hatások megvalósulására, a szinergia érvényesülésének elvére.

Mérhetőség

A PDCA folyamat szabályozottságával járuljon hozzá ahhoz, hogy az eredményességi mutatók a valóságot tükrözzék.

7.1.3. A tervezés horizontális szempontjai

Fenntartható fejlődés és a lakókörnyezeti minőségszemlélet kiterjesztése

A fenntartható fejlődést biztosítjuk azzal, hogy a már megvalósított projekteket egymást követő több tanévben is megvalósítjuk, vagy szemléletét és módszereit alkalmazzuk. (pl.: Alternatív vitarendezés, Identitás hétvégék stb.)

A lakókörnyezeti minőségszemléletet érvényesítjük abban, hogy a tanuláshoz való feltételeket, intézményi lakókörülményeket fejlesztjük. A minőség fenntartása érdekében ez a szemlélet *átfogó* intézményi fejlődést biztosít. Ezzel párhuzamosan a környezeti feltételek *felelősségteljes* megőrzését várjuk el a kollégiumi tanulóközösségtől is.

Mindkettő jellemzője, hogy szociális igazságosságra és az életminőség folytonos javítására törekszik a rendelkezésre álló erőforrások ésszerű és fenntartó felhasználásával. Ezt a lakókörnyezeti minőségszemléletet terjeszti ki a szűkebb, kollégiumi közegetől a középiskolák és a tágabb, otthoni szociokulturális környezet felé.

Esélyegyenlőség biztosítása; az arra rászoruló tanulók felzárkóztatása, egyéni fejlesztése

Az alapszolgálatunkban, a kollégiumi alapszolgálatunkban, a kooperációban azonos feltételeket határozunk meg és biztosítunk minden tanulóinknak. Ezen keresztül biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét az egészséges szemléletű, elfogadó, befogadó és folyton megújuló kollégiumi közösség megteremtéséhez. Ebben a törekvésünkben kiemelt szerepet

játszik a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a különleges bánásmódot igénylő tanulók felzárkóztatása, fejlesztése.

IKT (infokommunikációs technológia) eszközrendszerének biztosítása és alkalmazása

Az esélyegyenlőséget biztosítani kell az informatikai kompetencia fejlesztése érdekében elsősorban a HH/HHH/SNI tanulók körében. Az érettségiző, illetve szakmát tanuló tanulóink leendő munkaerő-piaci elhelyezkedési esélyeit, versenyképességét növelheti ezen eszközjellegű kompetencia fejlődése. Kollégiumi számítógép állomány áll a tanulók rendelkezésére.

Működő partneri kapcsolatok, hálózatban való tanulás, önfejlesztés

Együttműködéseinket elsősorban Bács-Kiskun megyében, valamint a Dél-Alföldi régióban alakítjuk ki. Partneri kapcsolatainkat befolyásolják a területi elvek alapján és a megvalósítandó projektek elve alapján létrehozható kapcsolatok. Ezek a közoktatási hálózatok, amelyekkel jelenleg is együttműködünk a következők:

- területi elv alapján:
  - o Bács—Kiskun Megye és a Dél-Alföldi Régió Kollégiumai – a Kollégiumi Szövetség megyei szervezetének koordinálásával
  - o IPR általános iskolák, régiós és megyei

Amennyiben lehetőség nyílik rá, országos szintű kezdeményezésekbe is bekapcsolódunk. A hálózatban is alkalmazzuk az értékelést, a mérések adatait visszacsatoljuk, az ezekből levonható tapasztalatok, eredmények, jó gyakorlatok hasznosítására, beépítésére meg kell keresni a lehetőséget a mindennapi gyakorlatban.

Kiszámíthatóság és fejlődőképesség párhuzamossága; a kollégiumi alkalmazotti közösség foglalkoztatásának megtartása, folyamatos szakmai fejlődése önállóan választható irányvonalak mentén

Olyan tevékenységközpontú kollégiumi tervek készítése, amelyek kollégiumi szintű munkavállalói foglalkoztatás szempontjából lefedettséget, valamint az alkalmazotti közösség folyamatos foglalkoztatását, tevékenykedtetését jelenti és eredményezi. Ebben a kollégiumi vezetésen kívül kulcsszerepet játszanak azok a munkacsoportok, amelyek egy-egy intézményi szakterületre fókuszálva elősegítik a közösségi célok hatékonyabb érvényre juttatását, sok esetben meghagyva a választhatóságot, az öntevékenykedtetés lehetőségét.

Nyilvánosság biztosítása, „más, külső személy számára nyújtott” betekinthezősége elérhetővé tétele

A kollégium mindennapjaihoz kapcsolódó aktualítások, dokumentációk megjelenítése intézményi hirdetőfelületeken (honlap, újság, porta stb.).

A szubszidiaritás elvének sajátos kollégiumi értelmezése és vetülete, mint a tervezés pedagógiai jelensége

A kollégiumi munkaközösség mindennapi gondoskodása nem helyettesíti a tanulók aktivitását, öngondoskodását. Számítunk az egyén aktivitására, problémakezelő képességére. Amennyiben olyan helyzet alakul ki, hogy a tanuló a problémáját nem ismeri fel, vagy a problémája kezelését nem tudja egymaga megoldani, akkor az oktató megadja az egyénnek a szükséges támaszt, a konkrét segítséget, nem ritkán a „pótszülő” szerepében. Fontos megjegyezni, hogy az oktató - a szubszidiaritás elvével összhangban- partnerré és érdekeltté teszi a tanulót a mindennapi tevékenységsor elvégzésének folyamatában, amely a tanulói biztonságérzet folyamatos kialakulásával, megerősítésével jár együtt.

7.1.4. Kollégiummal szembeni jogi elvárások

A kollégium, mint intézményegység alakította ki szakmai programját, mely az intézmény szakmai programjának egy fejezete, tartalmi egysége. A működésünket meghatározó jogszabályokat figyelembe vettük a KSZP (Kollégiumi Szakmai Program) megalkotásánál.

Működésünket a következő törvények, rendeletek szabályozzák:

- kifutó rendszerben a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény
- 1997. XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” valamint a
- 59/2013 VIII.9. EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- valamint a tanévenként megjelenő rendelet a Tanév rendjéről.
- Továbbá: az intézmény
  - Minőségirányítási Programja
  - Esélyegyenlőségi Programja

A minőségfejlesztéssel kapcsolatos jogszabályi előírások kollégiumra vonatkozó elemei megjelennek a Kollégium Szakmai Program tartalmában és szerkezetében is. Az intézményi minőségirányítási program által meghatározottakat a szakmai program készítésekor figyelembe vettük.

7.1.5. Az intézmény szempontjából meghatározó környezeti tényezők és jellemzőik röviden

Kollégiumunkba felvételre elsősorban az iskolánkba vidékről érkező tanulók jelentkeznek. A leghátrányosabb és hátrányos helyzetű településekről érkező tanulók mellett a helyi gyermekjóléti szolgálat is kezdeményezi helybeli tanulók elhelyezését.

A kollégista diákok főként községekben, kistelepüléseken élnek, nagyon eltérő szociokulturális és szocio-ökonómiai körülmények között teljesítették az általános iskolai követelményeket, valamint rendkívül szélsőséges szocializációs szinttel érkeznek.

Demográfiai mutatók

Annak ellenére, hogy a tanköteles tanulók száma évről évre csökken, a kollégiumi férőhelyek kihasználtsága évek óta 90%-os volt.

7.1.6. Általános elemző megállapítások

Kollégium, mint az emberi kapcsolatok közösségi és egyéni szintű fejlesztésének sokoldalú színtere, gyűjtőhelye

A nevelési munkánk alapja a kollégiumi együttélés elfogadáson alapuló normája, a konfliktusok minden fél számára előnyös megoldásának közvetítése. Egyeztető eljárások és az alternatív vitarendezés alkalmazása.

Kollégiumi érték közvetítés egy felgyorsultan változó, multikulturális társadalomban

A személyiség fejlesztése kapcsán az egyén, a környezet, a másság értékeinek felismertetését és közvetítését azért is tartjuk fontosnak, mert a multikulturális értékeket befogadó személyiségformálás alapvetően társadalmi érdek is.

7.2. Adottságok és lehetőségek intézményi szintű összegzése

7.2.1. Tárgyi környezet

A kollégium épülete közel 110 éves, megépítését az egyház kivitelezte, mely során három ütemben készült el az ún. Klauzúra (kolostor, szerzetesház külvilágtól elzárt része). Ebből eredően nem modern elrendezésű épületről van szó, de magában hordja a régi építészet minden értékét. Az épület teljes külső felújítása, részleges belső átalakítása és felújítása 1997-ben történt meg.

A fiúk az épület földszintjén és az emelet egyik felében vannak elhelyezve

- 12 db 6 ágyas,
- 1 db 4 ágyas szobában.

1 tanuló- és 1 klubszoba, 1 sportszoba, 1 teakonyha, 1 szg.szoba és a létszámnak megfelelő szociális helyiség áll még a fiúk rendelkezésére.

A leánykollégium, külön lépcsőház megoldással, az emeletből került leválasztásra.

- 17 db 6 ágyas,
- 1 db 8 ágyas
- 1 db 4 ágyas szoba van.

Egy klubszoba és az előírásoknak megfelelő szociális helyiségek szolgálják a leány kollégistákat.

Az épület vizsgálata környezeti és funkcionális szempontból

A székhelyintézményhez tartozó kollégium épülete kétszintes, az iskolával közös udvaron, 208 tanuló befogadására alkalmas.

A kollégium épületében folyamatos fejlesztések zajlanak, melyeket különböző pályázatokból valósítottunk meg.

Infrastruktúra

Földszint:

Az épületben az internet vezetékiesen és wifin keresztül is elérhető. Ezt a tanulóink tanuláshoz és információkereséshez vehetik igénybe.

I. emelet:

A földszinttel megegyező.

7.2.2. Gazdálkodás feltételei

Anyagi feltételek: a kollégium működésének finanszírozását az intézmény költségvetési keretéből valósítja meg, ugyanakkor a kollégium által megpályázott forrásokat a pályázati követelményeknek megfelelően önállóan használhatja fel a pedagógiai környezet és színvonal fejlesztésére.

7.2.3. Humán erőforrás

Oktatótestület

A kollégium oktatótestületében a jelenlegi főállású 1 fő oktató és 8 fő támogató oktató közül 2 főnek egyetemi, 7 főnek főiskolai végzettsége van.

Tanulók

Elsősorban az agráripari szakmacsoportokba történik beiskolázás. A tanulók 60%-a hátrányos helyzetű. A kollégium integráltan neveli a különleges bánásmódot igénylő tanulókat.

A tanulók hozott tanulmányi eredményei nem tükrözik a valóságot: azonos eredmények mögött szélsőséges és különböző szintű előzetes tudással rendelkeznek. Mindezek tények, nagy felelősséget és komoly feladatokat rónak a kollégiumra. A tartalmi fejlesztés elsődleges feladata a tanulók felzárkóztatása, motiválása önismerethez, és sikerhez juttatása.

Tanulói összetétel - Életkor szerint

A legidősebb korosztály 19-23 éves, a legfiatalabbak 14-15 évesek. Problémát okoz a felnőtt korú tanulók életvitelének, a nagykorú és kiskorú tanulók jogait és igényeit figyelembe vevő egységes házi- és szokásrend kialakítása. Különleges bánásmód szerinti igény alapján egyes csoportokat képezünk, integráljuk tanulóinkat évfolyamok alapján.

A tanulócsoporthoz számát a számított létszám alapján határozzuk meg.

7.2.4. Információs rendszer

A kollégiumi nevelés hatékonysága érdekében nagy hangsúlyt helyezünk az információ szerzés és átadás folyamatára. Ennek főbb elemei, melyek a tanulók hatékonyabb megismerését célozzák, a következők:

Kontaktórák – hetente egy alkalommal a szervezetet, a pedagógiai munkát, a tanügyigazgatást és a tanulókat érintő információk cseréjére.

A diákönkormányzat- kapcsolat az iskolai DÖK-kel.

7.3. A kollégiumban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai, jogi háttere

7.3.1. *A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka főbb pedagógiai alapelvei*

Értékek, deklarált alapelvek, amelyekből levezethetjük céljainkat és feladatainkat:

- személyiség - önállóság - együttműködés - nyitottság - sokszínűség - humanizmus - szeretet - bizalom - biztonság - esélyegyenlőség - közösség - türelmesség - szakszerűség - korrektség - tisztelet - munka - empátia - egyértelműség

Tehetséggondozás és tehetségkutatás - Tanulói kulcskompetenciák fejlesztése

Felzárkóztatás - Gyermek- és ifjúságvédelem – Együttműködés - Differenciált fejlesztés

Személyiségfejlesztés – Közösségfejlesztés - Egészség- és környezetvédelem –

Partnerközpontúság - Integrált oktatás-nevelés - Tanulói hátrányok kompenzálása

Alapelveink:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elveket a NAT-tal összhangban alkalmazza;
- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet, segítőkészség és tapintat;
- építés a tanulók öntevékenységre, önszerveződő képességére;
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés;
- a kollégiumi tanulók fejlesztése olyan nevelő-oktatómunkával, amely rendszerszemléletű, tudatos, tervszerű pedagógiai tevékenység;
- az alapvető erkölcsi normák betartása; a nevelési folyamatban részt vevők számára elfogadott norma- és követelményrendszer, központi eleme a rendszeresség és a következetesség;
- kulturált, biztonságos környezet kialakítása, sokszínű szabadidős tevékenységkínálat biztosítása;
- integrált nevelés, befogadó környezet;
- orientáló, motiváló, aktivizálni képes, tevékenységközpontú, segítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- az egyéni és életkori sajátosságok, a sajátos nevelési igény figyelembe vételével egyénre szabott, differenciált bánásmód alkalmazása;
- nemzeti hagyományok ápolása, a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése.

7.3.2. *Tevékenységek*

Alaptevékenység

A kollégium kettős - szociális és pedagógiai - funkciójú nevelési-oktatási intézmény, igyekszik a távollévő család helyett biztonságot, a tanulmányokhoz támogatást és jó nevelést nyújtani.

A fenntartó iskola elvárásai:

- az iskola nevelési és képzési céljainak eléréséért tevékenykedjen a kollégium;
- eredményesen szervezze meg a rendszeres tanórai felkészülést, felzárkóztatást;
- a kollégiumi élet sajátos tevékenységi formái, közösségépítő, szocializációs lehetőségei segítsék az iskolai közösségformálást;
- segítse a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését, ismeretszerzését.

Szülői elvárások:

A szülők azt várják a kollégiumtól, hogy gyermekük biztonságban legyen, jó ellátásban és védelemben részesüljön, tanulmányi kötelezettségének eredményesen megfeleljen.

Szociális gondoskodás

- Szociális ellátás:

A kollégium alapfeladata, hogy a diákok testi-lelki épségéről gondoskodjon. Ennek egyik fő eleme a korszerű, az életkornak megfelelő egészséges táplálkozás. Az intézmény konyháját vállalkozás működteti, mely a HACCP előírásainak megfelel. Oktatóink figyelemmel kísérik, hogy a diákok igénybe veszik-e a napi háromszori étkezést, hiszen az életkori sajátosságok miatt ez nagyon fontos. Az egészséges életmód kialakítása érdekében teakonyhát alakítottunk ki, háztartási kisgépekkel, hűtőszekrényvel felszerelve. (Mikrohullámú sütő, szendvicssütő, vízforraló stb.)

- Egészségügyi ellátás:

- Az iskolai védőnő hétfőtől péntekig a rendelési idő alatt az intézményben tartózkodik, panasz esetén intézkedik.

- Az ügyeletes oktatók a beteg tanulókat az esti órákban a városi orvosi ügyeletre irányítják, és értesítik a szülőt, hogy a tanulót haladéktalanul vigyék haza.

- A jó egészségügyi ellátás szerves része a környezeti higiénia megteremtése, illetve javítása. Ennek érdekében a közös helyiségek nagy részét folyamatosan (délelőtt, délután, este) takarítjuk, a hálósobákban pedig havonta egyszer fertőtlenítő takarítást végeztetünk.

- A védőnő higiénés foglalkozásokat tart.

A kollégium tevékenységrendszere több elemből áll: a tanulást segítő tevékenység, a szabadidős és sportfoglalkozások, az egyéni képességek kibontakoztatását segítő, és egyéni érdeklődést kielégítő foglalkozások rendszeréből.

Tanulást segítő munkánk szerves része a tantárgyi-nyelvi felzárkóztatás, a tanulók segítése. Csoportvezetőink hozzásegítik kollégistáinkat az egyéni tanulási stílusok, stratégiák megismeréséhez, a legmegfelelőbb tanulási módszerek, technikák kiválasztásához.

7.3.3. A kollégiumi nevelés célja

A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium a céljainak megvalósítása érdekében olyan környezetet alakít ki, amely középpontjában a tanuló, mint egyén személyisége áll. Tevékenységrendszerét a fentebb részletezett főbb alapelvek szerint működteti.

A kollégiumi nevelőtevékenység kiemelt céljai:

- a szociális viselkedés szabályainak elsajátítása, a közösségi kapcsolatrendszer működtetése;
- művelődési egyenlőtlenségek csökkentése;
- a tanulmányi eredményesség növelése;
- a lemaradó tanulók felzárkóztatása;
- a tehetségek felkutatása, tehetséggondozás
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tervszerű segítése,
- az egészséges életmódra nevelés;
- nemzeti értékeink, kulturális és történelmi hagyományaink megismertetése;
- humanista európai értékrend elfogadtatása;
- környezettudatos magatartás kialakítása;
- a társadalmi beilleszkedés elősegítése;
- egymás segítésére, tiszteletére, szeretetére, családszeretetre nevelés, a másság elfogadtatása;
- nyitottság.

7.3.4. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégista diákok személyiségének megismerésére, az elfogadó bizalmi viszony kialakítására, a pedagógiai folyamatban való tartalmas együttműködésre alapozott személyiségfejlesztésre törekszünk.

A kollégiumi nevelési feladat kiemelt területei a jogi szabályozásnak megfelelően:

Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti a mindenkor szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést. Fejleszti a szociális tájékozódás képességét, alkalmat és közeget teremt a közösségi értékrend és normarendszer fejlesztéséhez, segíti az egyensúly megteremtését a közösségi és az egyéni érdekek között.

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A kollégium a nevelési folyamatban figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek - empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség - fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.

E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diákönkormányzati rendszer.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: szociális, kommunikációs és állampolgári kompetencia.

A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Kiemeli a tanulási motívumok - az érdeklődés megismerés és a felfedezés vágyának - fejlesztését, hangsúlyt helyez annak előmozdítására, és, hogy az ismeretek elsajátítása ne csak kötelességgént, hanem igényként is fogalmazódjék meg a tanulóknak, s így életprogramjuk részévé váljon a tanulás.

Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. Gondot fordít arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény is ébredjen a tanulóknak, s így mindennapi életük részévé váljon a tanulás.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: hatékony, önálló tanulás, matematikai kompetencia, digitális kompetencia.

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

A kollégiumnak olyan változatos szervezeti és módszerből adódó megoldásokat kell alkalmazni, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességéből adódó, felkészültségi, neveltségi különbségeket kezelni képes.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek megismerése, és kibontakoztatásuk segítése. Támogatja a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Létrehozza a tehetséges tanulók megtalálására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatásában, tudásuk bővítésében. Egy oktatási-nevelési intézményben a tehetséges diákok felfedezése, majd a velük való fejlesztő foglalkozás legalább két megközelítésben lehetséges:

- a hagyományos (tudományágakhoz, művészetekhez, sportágakhoz, szakmákhoz kapcsolódó) területeken, az iskolai tantárgyak struktúrájában,
- a NAT-ban szereplő műveltségi területek felosztásában, megfelelő a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának.

A tehetséggondozás módja a gazdagítás.

Területei: Képzőművészet – kézművesség
Magyar nyelv és irodalom – színhátszó kör
Sport – labdarúgás, kézilabda, íjászat

A kollégiumunkban a tehetséggondozás legfontosabb módszere a gazdagítás: az ismereteknek a kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése, elmélyítése. A gazdagítás az elsajátításra, a feldolgozó képesség javítására is vonatkozik: a kritikus és kreatív gondolkodás fejlesztését, valamint az interdiszciplináris megközelítést jelenti.

A kollégiumi élet színes, tevékenységközpontú szervezésével alkalmakat teremt a diákok alkotóképességének megnyilvánulására, a tehetségek kibontakoztatására, a diákok helyes önértékelését erősítő sikerélményekre. A kollégium – az iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőképesség, hatékony, önálló tanulás, digitális kompetencia.

Kulturált életmódra nevelés, szuverén világgép kialakulásának segítése

A kollégiumi nevelés bővíti a diákok ismereteit az egyetemes emberi civilizációról, annak legnagyobb hatású eredményeiről. Felkelti az érdeklődést a kultúra, a tudományok, a művészetek iránt, továbbá az emberiség globális problémáival kapcsolatban. Természeti és társadalmi ismeretek átadásával, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosság-tudat fejlődését. Motivál és helyzeteket biztosít az önkifejezési lehetőségek megtalálásához. Elősegíti az esztétikai-művészeti tudatosság megjelenését, az érzelmvilág gazdagodását. Fejleszti az idegen nyelvi kommunikációt.

A kollégium kiteljesíti a nemzet, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, értékeinek tisztelétét, a nemzeti, történelmi és vallási hagyományok megismerését és ápolását, ezzel is erősítve a tanulók hazaszeretetét.

A kollégium változatos, sokrétű kulturális tevékenységével hozzájárul a magyar, az európai és az egyetemes kultúra értékeinek megismeréséhez, elsajátításához és értékeléséhez.

A világról kialakított képben a gyakorlati élet terén is kiemelt helyet kap az Európához való kötődés, az európai kultúrkör.

A kollégiumi nevelés elősegíti a tanulóknak az európai uniós polgár identitásának kialakulását, bemutatja az Európai Unió tagság révén megnövekedett lehetőségeket, kihívásokat és a kollégium a programjaival és kapcsolatépítésével elősegíti azok intézményes és személyes hasznosítását.

A nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrájának, nyelvének szokásainak ápolása és fejlesztése.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőképesség, szociális és állampolgári kompetencia, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia.

Egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti is ízlésüket, igényességüket. Környezeti adottságai révén hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti igény kialakulásához.

A kollégiumban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a saját állapot pontos megértése, szükség esetén a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékenyebbé váljanak a környezetük állapota iránt, és hogy értsék a fenntartható fejlődés fogalmát, továbbá hogy életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt. Belső igényszintre kell emelni a tanulók körében az egészséges és kulturált életmódot. Meg kell értetni a tanulókkal, hogy minden ember érdeke és célja a testi-lelki egészség, a jó közérzet.

Tanulóink egészségének megőrzésére, védelmére, a helyes táplálkozásra, a higiéniai szabályok betartására, kiegyensúlyozott életritmus kialakítására, az önművelés és szórakozás egyensúlyának létrehozására kell törekedni.

Tisztában kell lenni a tanulóinknak a serdülés egészségügyi, biológiai kérdéseivel. A káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, kábítószer-fogyasztás) kialakulásának megelőzésére fokozott hangsúlyt kell helyezni. Mind ezekben jelentős eredményeket hozhatnak a házirend napi teendőinek pontos betartása, orvosi előadások szervezése, ifjúsági öröskeresztes tevékenységek, ismeretterjesztő előadások, filmek, csoportmegbeszélések, stb.

A kollégiumnak feladata a családi életre, a családi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra és az öngondoskodásra nevelés. A szeretetteljes, bizalmi viszonyra alapozva segít a harmonikus nemi szerep kialakulásában, támaszt nyújt a szexuális életben való tájékozódáshoz.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: természettudományos kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia.

Társadalmi, gazdálkodási jártasságok fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti az önálló életvitel kialakítását, a majdani családi háztartás és gazdálkodás tervezését, a tudatos fogyasztóvá válást, az eligazodást a mindennapi életben, a gazdaság és a pénzgazdálkodás világában.

A diák-önkormányzati tevékenység által segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, természettudományos kompetencia.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat, és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatait ellátó osztályfőnökök feladatait az iskola szakmai programja részletesen tartalmazza.

7.3.5. A kollégiumi nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

- kompetencia alapú oktatási programcsomagok (szociális-életviteli-környezeti, valamint életpálya-építési) kollégiumi implementációja, módszertani szempontból kimunkált és kollégiumi délutáni foglalkozásokra adaptált tevékenységközpontú foglalkozás előkészítés, foglalkozásszervezés, foglalkozásvezetés, értékelés, visszacsatolás,
- tanulói kulcskompetenciákat fejlesztő tanulási technikák és oktatót, tanulót egyaránt fejlesztő kompetencia alapú oktatási módszerek fokozatos intézményi elterjesztése, fejlesztése, meghonosítása (amely nem zárja ki automatikusan a frontális módszer alkalmazását),
- a tanulóknak biztosított egyéni törődés lehetősége a csoportvezető oktatók vezetésével, IKT eszközök sokoldalú intézményi alkalmazása,
- kollégiumi témahét, projektek intézményi foglalkozásrendbe való beültetése,
- folyamatos internet hozzáférés biztosítása az önálló kutatáshoz, adatfeldolgozáshoz, prezentáláshoz kapcsolódóan,
- egyes kollégiumfejlesztési területek, valamint a tematikus tanórai témák sajátosságaiból adódó csoportbontás, csoportmunka alkalmazása,
- közösségi kulturális-és sportesemények szervezése, lebonyolítása,
- a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésének a biztosítása a tanulók számára.

7.4. A kollégium működése

7.4.1. Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumot intézményegység-vezető irányítja. A támogató oktatók főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkeznek.

- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkeznek;
- képesek a nevelési folyamat megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére,

értékelésére; jártassak a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában;

- egyéniségükkel, megjelenésükkel, felkészültségükkel, műveltségükkel, életmódjukkal követendő példaként szolgálhatnak a kollégisták előtt;
- megfelelő empátiával rendelkeznek, támogató oktatói eljárásaikban, pedagógiai kommunikációjukban a tanulók iránti tiszteletet, bizalmat és szeretetet helyezik előtérbe;
- folyamatosan együttműködnek a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel (kiemelten a szülőkkel tartott kapcsolataik spektruma széles), intézményekkel;
- szakmai tevékenységük során együttműködnek az iskolai oktatótestület vezetőivel és tagjaival.

A kollégiumban a nem oktató munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzik. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező.

7.4.2. *A csoportalakítás elvei*

Több azonos évfolyamra járó osztály tanulójából kell a tanulócsoportokat kialakítani: elsősorban, az azonos iskolatípusba, azonos szakterületen tanuló, párhuzamos osztályba, azonos évfolyamra járó, illetve azonos szakmacsoportban tanuló kollégisták kerülnek egy csoportba.

7.4.3. *Követelmények az oktatóval szemben:*

- a szülők helyettesítése;
- tanulók megismerése, nevelése, fejlesztése, beilleszkedésük segítése;
- tanulásuk irányítása,
- gyermekvédelmi feladatok ellátása,
- a szülőkkel, iskolákkal kapcsolattartás,
- maximális pedagógiai összhang az oktatók között,
- gyermekszerető, toleráns, munkáját színvonalasan végző, emberi, erkölcsi értékekben mintát jelentő magatartás.

7.4.4. *A nevelőmunka jellemzői*

A kollégium különösen nagy hangsúlyt helyez a tanulók fogadására, beilleszkedésük segítésére, kollégiumi életükben a biztonság, a jó közérzet fenntartására, - a tanulók hozott eredményeinek, szorgalmának, tanulási motívumainak, gondjainak, vágyainak megismerésére, problémáinak megértésére, azokkal való törődésre.

A tanulmányi munka irányításának fő jellemzői:

- a hiányok pótlása,
- a hátrányok, tanulási nehézségek leküzdése,
- a felzárkóztatás,
- tehetséggondozás

A kollégiumi nevelés akkor eredményes, ha:

- a kollégista tanulók 15 % alatti lemorzsolódása,
- a tanévet bukással záró tanulók alacsony száma,
- a tanulók neveltségi szintje emelkedik a bementi mérés értékeihez képest, közösségi tevékenységekre, kulturális programokra jól mozgósíthatók,
- a fegyelmi ügyek alternatív vitarendezéssel és jóvátétellel megoldhatók.

Hagyományok a pedagógiai munkában:

- a csoportvezetők, az osztályfőnökök és az oktatók szoros együttműködése, számukra közös feladat-meghatározás az iskola feladattervében;
- a kollégium és a szülők közötti kapcsolattartás - szülői értekezleteken, fogadóórákon az oktatók részt vesznek, írásban és szóban értékelnek és tájékoztatják a szülőket.

Hagyományőrzés a nevelési folyamatban

A Kollégium hagyományrendszere az intézménnyel egyidős. A közösségi létforma nem képzelhető el belső és külső hagyományok nélkül. Ezek sokrétűek, és átfogják az egész tanévet. Közös, hagyományos rendezvényeink népszerűek, ötletesek, változatosak.

A tanulói öntevékenységen alapuló események, műsorok, szereplések sok lehetőséget adnak az önkifejezésre.

Kollégiumi rendezvények:

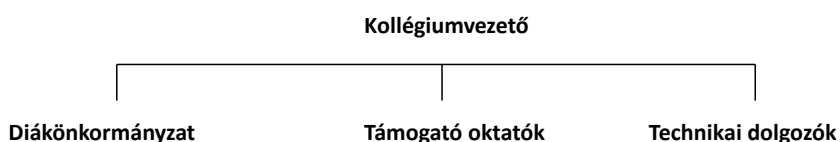
- tanévnyitó
- kollégiumi közgyűlések
- október 23.
- Mikulás
- Karácsonyi ünnepség
- március 15.
- városi, vagy megyei szintű sportrendezvények; Kolimpia
- más kollégiumokkal való kapcsolat, sport, kulturális, játékos programokkal
- ismeretterjesztő előadások
- háziversenyek
- farsang
- szerenád, ballagás
- Mezgés-nap
- tanévzáró

Kollégiumi feladat az iskolai rendezvényekre a tanulók mozgósítása, felkészülésük segítése. A diákok naposi, ügyeletesi szolgálattal segítik a kollégiumi élet irányítását.

A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculathoz kapcsolódó hagyományait, erősítve a kollégiumi közösség együvé tartozását.

A kollégium gazdasági tevékenységét az iskola gazdasági és adminisztrációs csoportja végzi, a kollégiumvezetővel egyeztetve.

A kollégiumok szervezeti felépítése:

7.4.5. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium - belső életének szabályozása során - biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe véve a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai - a jogszabályi keretek között - a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. A kollégium vezetőjének irányításával az oktatótanárság a belső és a külső környezet változásait figyelembe véve működteti belső szabályozási rendszerét, melynek kiemelt eszköze a pedagógiai ösztönző rendszer.

A kollégiumnak biztosítani kell, hogy a tanulók részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék - és a mindennapi gyakorlatban váljanak képessé felelősen alkalmazni - a demokratikus érdekérvényesítés, problémamegoldás és konfliktuskezelés technikáit, módszereit. Ebben jelentős szerepet tölt be a diákönkormányzat.

7.5. A kollégiumi tevékenységrendszer fontosabb elvei

7.5.1. A tanulók életrendjének pedagógiai elvei

- egészséges életmód, életritmus kialakítása
- az iskolai életrend figyelembe vétele
- a szülői elvárások figyelembe vétele
- egyéni és a közösségi érdekek összehangolása
- a munka, az aktív pihenés és a pihenés egyensúlyának biztosítása

- a helyes életmódmintát adni lehet

7.5.2. *A tanulók tanulásának pedagógiai elvei*

- a tanulás a tanuló kötelessége
- a tanulási feltételek megteremtése az oktató kötelessége
- egyéni adottságok és igények figyelembe vétele
- az iskola elvárás-rendszerének figyelembe vétele
- a tudástöbblettel rendelkező tud segíteni
- a tanulásra motivált tanuló tud hatékonyan tanulni
- a kötelező foglalkozások alól - egyéni elbírálás alapján - felmentés kapható

7.5.3. *A tanulók szabadidő szervezésének pedagógiai elvei*

- szükséges szabadidőt biztosítani
- minden tanulót érdekel valami, színes programkínálat révén fel kell kínálni a neki való programot
- a szabadidős programok a tanulók igényei szerint szerveződnek
- a szabadidőjével a tanuló - a jogi normák betartása mellett - rendelkezik

7.5.4. *A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei*

- átfogó jellegű tanulói kompetenciafejlesztés
- önismeret fejlesztés, reális énkép kialakítás
- átmenet- és szintéziskeresés a tantárgyi fejlődés és az általános tanulás között
- egyoldalúság elutasítása – csak a szellemi vagy csak a fizikai fejlődés elvileg nem támogatott
- a „tanulás” egy életen át tartó folyamat

7.5.5. *A tanulók tehetség gondozását elősegítő pedagógiai tevékenység elvei*

- minden tanuló tehetséges valamiben – ennek megtalálása
- leghatékonyabb a tudatos önfejlődés segítése
- a tehetséget segítő oktatók szerep vállalása
- önálló tanulói innovációk felkarolása, támogatása
- a sokszínű, inger gazdag környezet kialakítása
- az információkhoz való tanulói hozzájárulás kiemelkedő fontossága
- az önálló, tanulói információfeldolgozásra való ösztönzés
- világos fejlődési/tovább lépési alternatívák felmutatása (az önálló választás fontossága)

7.5.6. *A tanulók felzárkóztatását elősegítő pedagógiai tevékenység elvei*

- a lemaradó tanuló a felzárkózásra kötelezhető, differenciált formában
- a tanulási technikák megtanulhatók
- a lemaradás mértékének megállapításául az egyén képességeit kell figyelembe venni
- a gyengébb képességű tanulók fejlesztését önmaguk fejlődéséhez viszonyítottan kell

- értékelni
- a felzárkózás alapja a tanuló motiválttá tétele
- állandó visszacsatolásokra van szükség

7.5.7. A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei

- a társadalmi pozíciók mindenki számára nyitottak
- a maga szerepében mindenki hasznos lehet
- önismeret nélkül nincs sikeres pályaválasztás
- a pályaválasztás stratégiai döntés – ismeretek nélkül nincs biztos a siker
- az életpályák – akár többször is – módosíthatók
- hiteles információt a megélt valóság ad
- a belső motiváltság felébresztése fontosabb, mint a környezet tanácsai

7.5.8. A tanulók önálló életvezetését elősegítő tevékenység elvei

- a sokoldalúság érték
- cselekedve könnyebb „tanulni”, mint magyarázatokból – gyakorlatiasság
- a családban vannak férfi és női szerepek – ezeket ismerni, tudni kell
- a munkahely nem csak a pénzről szól – szaktudás, egyéni felelősség
- az „én” szerep teljes körű felelősséget jelent

7.6. A kollégium szakmai tevékenységének szerkezete

7.6.1. A foglalkozások teljesítése, teljesülése

A kollégiumi nevelés országos alapprogramja (59/2013 VIII.9. EMMI r.) szerint a tanuló:

- heti 13 órában kötelees részt venni felkészítő foglalkozásokon,
- heti 1 órában tematikus, illetve emeleti közösségi szintű csoportfoglalkozásokon,
- heti 1 órában a kollégium által biztosított szabadidős foglalkozásokon.

7.6.2. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások

Tanulást segítő foglalkozások

a) Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás - (kötelező).

A foglalkozás célja a tanuló napi tanulmányi munkájának átfogó, szükség szerinti differenciált, személyre szabott pedagógiai támogatása.

Az intézmény oktatói számára ezért alapvető feladatként fogalmazódik meg a tanuláshoz szükséges feltételek folytonos biztosítása a tanulók számára, igény esetén felkészült oktatói támogatás nyújtása, illetve a korábban kijelölt tanórai produktum (pl. írásbeli házi feladat, kutatómunkára kiadott iskolai prezentáció stb.) elkészültének elősegítése és ellenőrzése, a hibák kijavítása, lehetőség szerint a tanulóval minél intenzívebb együttműködésben, a tanulói kulcskompetenciák fejlesztésének hatékony eszközeivel élve.

Az oktató a foglalkozáson jelenléti ívet vezet, amely egyénenként tartalmazza, hogy a tanuló hol kötelees tölteni a foglalkozás idejét.

Jellemző formái: csoportos tanóra, szobai tanulás, állandó kimenő.

b) Előzetes felmérésen alapuló, differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozás, a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának, a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatásának biztosítása - (kötelező vagy választható)

A foglalkozás célja a tanulók tantárgyi hátrányainak kompenzálása, szakszerű pedagógiai segítség nyújtásával az adott iskolai tantárgyból vagy szakterületről.

Az oktató szabad választás alapján, vagy szükség esetén kötelezetten („bukásveszély”), de mindig csoporthoz vagy egyénhez igazítottan, tantárgyi oktatás keretében célzott módon segíti a tanulót/tanulókat a tananyag elsajátításában, dolgozatra való felkészülésben.

A foglalkozások kiemelt célja a tehetség felismerése, motiválása, helyzetbe hozása, értékteremtő, konstruktív kikapcsolódási lehetőségek nyújtása a diákok számára. Az oktató feladata ebben az esetben a tanuló tevékenységének orientálása, tehetsége kibontakozásának szakszerű segítése. Formája: egyéni vagy csoportos foglalkozás (45 perc), illetve utóbbi előre meg nem határozható időkeretben.

c) Az ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök - (kötelező vagy választható)

A foglalkozás célja a tanulók pályaválasztásának elősegítése új ismeretek átadása révén.

7.6.3. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozások – (kötelező)

a) Tematikus csoportfoglalkozások az alábbi előírt, témakörök, időkeretek és szervezési keretek figyelembevételével:

Az oktató feladata a KNOAP alapján kidolgozott pedagógiai tartalmak átadása, az ahhoz kapcsolódó módszerek átgondolt és hathatós alkalmazása, a megfelelő tanórai helyszín és eszközök kiválasztása, valamint a tanórák szakszerű helyszíni előkészítése. A megvalósuló tematikus csoportfoglalkozásokat a kompetencia alapú oktatás keretében szükséges megvalósítani úgy, hogy azok kivétel nélkül tanulói kulcskompetenciák fejlesztésére összpontosítsanak. A foglalkozásokon való részvétel ellenőrzése: a csoportvezető oktató a foglalkozásokról jelenléti és haladási naplót vezet.

b) Általános – kollégiumi, iskolai élethez kapcsolódó – csoportfoglalkozás, - elsősorban a kollégiumi csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események megbeszélése, értékelése - (kötelező)

A csoportfoglalkozások célja a tanulócsoporthoz mindennapi problémáinak megbeszélése, a csoportos szocializáció, a beilleszkedés hatékony elősegítése, a házirenddel kapcsolatos problémák áttekintése, megbeszélése, az egyéneket és a közösséget érintő információk átadása, diákönkormányzattal kapcsolatos kérdések, valamint a kollégiumi és városi rendezvények érdekében történő tanulói mozgósítás egyes esetei.

7.6.4. Speciális ismereteket nyújtó foglalkozások

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

Célja: a szocializációs folyamat egyénre szabott irányítása, a kollégista életforma egyéni értelmezése, a beilleszkedés megkönnyítése, egyéni gondok segítségének pedagógiai színtere. Az oktatók ennek keretében az egyén teljes körű pedagógiai és szülői jellegű segítségét, nevelését, motiválását, értékelését végzik. A hátrányos helyzetű tanulók esetében kötelezően, illetve a többi tanuló esetében egyéni döntés alapján egyéni fejlesztési tervet készítünk, amelyben folyamatosan követhetően rögzítésre kerülnek a tanulóval kapcsolatos tapasztalatok, a fejlődés látható irányai, illetve a fejlesztéshez használt eszközök, módszerek. Formája: egyéni, vagy kiscsoportos elbeszélgetés, személyiségfejlesztő foglalkoztatás.

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások – (egy kötelezően választandó):

„A szabadidős foglalkozásokon hangsúlyt kap a gyermekek és ifjak irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek, kreativitásának, multikulturális érdeklődésük és toleranciájuk fejlesztése, a nemzetiségi és etnikai kisebbségekhez tartozó kollégista tanulók pedig külön figyelmet és módot kapnak az anyanyelvi, nemzetiségi kultúrához való kötődésük erősítéséhez. A pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordoznak a természettudományos, a műszaki, vállalkozói és gazdasági ismereteket feldolgozó és fejlesztő foglalkozások. A kollégium az igényekhez és lehetőségekhez igazodva támogatja a kollégium szakmai programjának alapelveivel összhangban lévő öntevékeny diákkörök működését.” (Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja).

Rendszeres programok (választható)

Célja a szabadidő hasznos eltöltése, értékkövetítés, ennek keretében oktatóink a tanuló érdeklődését szolgálják ki programszervezéssel, háttértámogatók biztosításával és a tevékenységek felügyeletével. Nagy hangsúlyt fektetve a tanulók számára jelentős önállóságot biztosító foglalkozásvezetésre.

A tevékenység formája: csoportos vagy egyéni érdeklődési kör, szakkör.

A foglalkozások kiválasztása a tanuló egyéni döntése, amennyiben azonban valamelyiket kiválasztotta, arra járni köteles. Ellenőrzése: a csoportvezető oktató a foglalkozásokról jelenléti és haladási naplót vezet.

7.6.5. A foglalkozástípusok időkeretei

A kollégium tanévenként foglalkozás felosztást készít, melyben meghatározza az oktatói munkaidőkeret felhasználásának foglalkozási kereteit típusok szerint. Ennek alapja a tanulói létszám, illetve az ebből levezethet ő kollégiumi csoportok száma.

A rendelkezésre álló oktatóórák felosztásának elve:

- A jogszabályok értelmében kollégiumi csoportonként heti 14 óra felkészítő foglalkozást szervezünk.
- A kollégium működését biztosító „kollégiumi élet szervezése” tevékenységeket rögzítünk oly módon, hogy a pedagógiai felügyelet folyamatosan biztosított legyen a

foglalkozáson nem lévő tanulók vonatkozásában 120 tanulónként legalább egy oktatóval.

- Az előző pontokban leírtak rögzítése után fennmaradó időkeretet speciális foglalkozásokra, elsősorban szabadidős programokra tervezzük felhasználni, melynek mértéke közelítse a kollégiumi csoportonként 10 órát hetente.
- Minden oktatónak biztosítunk heti 1 -3 órát egyéni törődés, foglalkozási lehetőség beépítésére, valamint heti 1 órát az adminisztráció elvégzésére.

A kollégium oktatótestülete a jövőre nézve nyitva hagyja annak a lehetőségét, hogy a fenti tanulói foglalkozások teljesítését, teljesülését kreditrendszer keretében kerüljenek megvalósításra.

7.6.6. A feladatszerzés; a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A kollégium a fő cél – a tanuló személyiségfejlesztése – érdekében törekszik arra, hogy szervezési tevékenységében a tudatosság az elvek szintjén is megjelenjen.

Szervezési elveink:

- Komplexitás elve
- Tapasztalatszerzés elve
- Következetesség elve
- Motiváció elve
- Szakmai önállóság
- A tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- Intellektuális igényesség, kulturált stílus az oktató tevékenységében;
- Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele;
- Építés a tanulók öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- Tudatosság és szakszerűség elve
- Életkori sajátosságok figyelembevételének elve
- Konkrétumok és absztrakciók egységének elve

A kollégium - igazodva a szakképzési törvény rendelkezéseihez - a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a nemzeti és etnikai sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

A kollégiumi alapprogramban előírt kötelező témakörök:

TÉMAKÖR	9. évfolyam, 9./N évfolyam, 9./Kny.	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam

	évfolyam, 9./Ny. évfolyam				
A tanulás tanítása	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (12-13-14. évfolyamon 33-mal), minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással számolunk. Ennek 60%-ára, azaz 22, illetve 20 csoportfoglalkozásra (órára) vonatkozóan a rendelet kötelezővé teszi, hogy az itt megjelölt témákkal foglalkozzanak a kollégiumokban. A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik.

	9. évf.	10. évf.	11.évf.	12. évf.	13-14. évf.
--	---------	----------	---------	----------	-------------

1. hét	Tűz- és balesetvédelmi oktatás, adategyeztetés és	Tűz- és balesetvédelmi oktatás, adategyeztetés és	Tűz- és balesetvédelmi oktatás, adategyeztetés és	Tűz- és balesetvédelmi oktatás, adategyeztetés és	Tűz- és balesetvédelmi oktatás, adategyeztetés és
2. hét	Helyismeret, városnézés	Helyismeret, városnézés	Helyismeret, városnézés	Helyismeret, városnézés	Helyismeret, városnézés
3. hét	Kollégium és iskola, kötelezettségek és jogok	Kollégium és iskola, kötelezettségek és jogok	Kollégium és iskola, kötelezettségek és jogok	Kollégium és iskola, kötelezettségek és jogok	Kollégium és iskola, kötelezettségek és jogok
4. hét	Tanulás tanítása – szilenciumi követelmények	Tanulás tanítása – szilenciumi követelmények	Tanulás tanítása – szilenciumi követelmények	Tanulás tanítása – szilenciumi követelmények	Tanulás tanítása – szilenciumi követelmények
5. hét	Tanulási módszerek	A hatékony tanulás	Könyvtárlátogatás	Tudatos, ismeretszerző internethasználat	A megszerzett ismeretek összevetése a tanulási technikákkal
6. hét	Megemlékezés és az Aradi Vértanúkról	Megemlékezés és az Aradi Vértanúkról	Megemlékezés az Aradi Vértanúkról	Megemlékezés és az Aradi Vértanúkról	Megemlékezés és az Aradi Vértanúkról
7. hét	Az ember, mint értékelő és erkölcsi lény	Erkölcsh szerepe a társas kapcsolatokban	Morális helytállás a mindennapi életben	Erkölcsei kérdéseket felvető élethelyzetek	Erkölcsei kérdéseket felvető élethelyzetek
8. hét	Megemlékezés és 1956. október 23-ról	Megemlékezés és 1956. október 23-ról	Megemlékezés 1956. október 23-ról	Megemlékezés és 1956. október 23-ról	Megemlékezés és 1956. október 23-ról
9. hét	Lelkiismeret szabadsága, a személy erkölcsi felelőssége	Erkölcsh választások irodalmi és történelmi személyiségek életében	Egyéni döntések kihatása a napi életre	Közösségi összetartozás, nemzeti és európai identitás	Hazai nemzetiségek

10. hét	Nemzeti, népi kultúránk értékei	Pozitív attitűd kialakítása a településhez	Európához való tartozásunk történeti alapjai	Tevékenység a diák-önkormányzat munkájában	Önálló cselekvés felelőssége
11. hét	Népi hagyományok	Pozitív attitűd kialakítása a nemzethez, országhoz	Az Európai Unióhoz tartozás jelentősége	Mások megértése és tisztelete	Megbízhatóság, kölcsönös elfogadás fontossága
12. hét	Demokratikus jogállam működésének alapelvei	Cselekvő állampolgári magatartás	Közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentősége	Felelősségteljes párkapcsolat kialakítása, a párkapcsolat fontossága	Pozitív énkép kialakítása a megszerzett ismeretekre alapozva
13. hét	Alapvető állampolgári jogok	Törvényisztelet	Diák-önkormányzati munka fontossága	A szexuális kultúra	Férfi és nő kapcsolata
14. hét	Önismeret és társas kapcsolati kultúra	A csoport önismerete	A helyes egyéni és közösségi élet szabályai	Érzelem- és feszültségszabályozás	Családi konfliktusok fajtái
15. hét	Karácsonyi ünnepség	Karácsonyi ünnepség	Karácsonyi ünnepség	Karácsonyi ünnepség	Karácsonyi ünnepség
16. hét	A családi otthon	A család szerepe, jelentősége	Kinek és mit jelent a család és az otthon	Agresszió megelőzése	A családi konfliktusok megoldási lehetőségei
17. hét	A rendszeres testmozgás, egészségtudatosság	A testi és lelki fejlődés	Családi munkamegosztás jelentősége	Kollégiumért végzett önkéntes munka	Egészséges életvitel egyéni felelőssége
18. hét	Félévi eredmények közös kiértékelése	Félévi eredmények közös kiértékelése	Félévi eredmények közös kiértékelése	Félévi eredmények közös kiértékelése	Félévi eredmények közös kiértékelése
19. hét	A korszerű táplálkozás,	Káros szenvedélyek és szokások	A rendszeres fizikai aktivitás fontossága	A környezetvédelem	Szabadidős tevékenységek

	egészséges életvitel				
20. hét	Farsang	Farsang	Farsang	Farsang	Farsang
21. hét	Szalagavató	Szalagavató	Szalagavató	Szalagavató	Szalagavató
22. hét	Hátrányos helyzet fogalma	A teljesítmény övelő szerek veszélyei	A sport hatása a szervezetre	A környezetvéd elem szerepe az iskolában	A településért végzett önkéntes munka
23. hét	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja
24. hét	Társadalmi felelősségvállalás	Mit jelent fogyatékkal élni	Egymásra figyelés gyakorlása	Az álláskeresés technikái	Környezetkímélő életmód egyéni hatása
25. hét	Megemlékezés és 1848. március 15-ről	Megemlékezés és 1848. március 15-ről	Megemlékezés 1848. március 15-ről	Megemlékezés és 1848. március 15-ről	Megemlékezés és 1848. március 15-ről
26. hét	Környezetre káros anyagok	A segítő magatartás fejlesztése	Újrahasznosítható anyagok felhasználhatósága	Bemutakozás, interjú, pályázatírás	Környezetkímélő életmód közösségi hatása
27. hét	Környezetre káros tevékenységek	Ember és természet	Szelektív hulladékgyűjtés	A munkával szerzett jövedelem	Élethosszig tartó tanulás, pályamódosítás
28. hét	Adott szakmához szükséges képességek, adottságok	Környezetvédő tevékenységek	Pályaválasztási dokumentumok bemutatása	A bevételek helyes beosztása	Vállalkozási ismeretek
29. hét	Elvárások a szakma oldaláról	Önismereti teszt az érdeklődési köréről	Pályaválasztási dokumentumok használata	Jövedelemből finanszírozható javak, szolgáltatások	Kockázatvállalás, kockázatbecslés

30. hét	A helyes családi gazdálkodás	Pályaválasztási lehetőségek	Banki műveletek	Jogszabályok, etikai előírások a médiában és az interneten	Ismeretszerzés az interneten
31. hét	A Föld Napja, a Holokauszt áldozatainak emléknapja	A Föld Napja, a Holokauszt áldozatainak emléknapja	A Föld Napja, a Holokauszt áldozatainak emléknapja	A Föld Napja, a Holokauszt áldozatainak emléknapja	A Föld Napja, a Holokauszt áldozatainak emléknapja
32. hét	Ballagás	Ballagás	Ballagás	Ballagás	Ballagás
33. hét	A helytelen egyéni gazdálkodás következményei	A helytelen gazdálkodás társadalmi következményei	Átutalás, bankkártyahasználat, csekk kitöltése	-	-
34. hét	Ismerkedés a hagyományos médiával	Példák a helytelen gazdálkodásról	Reklámok céljai és hatásai	-	-
35. hét	Kollégiumi vetélkedő	Kollégiumi vetélkedő	Kollégiumi vetélkedő	-	-
36. hét	Szabadon választott téma	Elektronikus média	Szabadon választott téma	-	-
37. hét	Évzárasi feladatok	Évzárasi feladatok	Évzárasi feladatok	-	-

A **csoportfoglalkozások** keretében a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, megtervezése, megszervezése, értékelése történik a munkatervben rögzítetten, a tanév elején kialakított foglalkozásrend szerinti időpontban, csoporttal és teremrend szerint.

Ezeket a foglalkozásokat kell lehetőséget teremteni:

- a mindennapi élettel kapcsolatos ismeretek elsajátítására,
- a szociális viselkedés alapvető szabályainak és a szociális értékrend megismerésére,
- az egészségnevelési feladatok, ismeretek elsajátítására (a káros szenvedélyek megelőzéseire),
- a szexuális kultúra és magatartás kérdéseinek tisztázására (szülővé, társsá nevelés kérdései),
- nevelési feladatok megvalósítására, amelyet a csoportfoglalkozások éves tematikája rögzít.

Egyéni (kiscsoportos) foglalkozások

Egyéni szükségletek szerint, a foglalkozásrendben rögzített időpontokban, termekben, támogató oktatókkal:

- a közösséghez való alkalmazkodás,
- tanulmányi munka segítése,
- számonkérés, beszámoltatás
- napi feladatok, kérdések, speciális nevelési feladatok, problémák megbeszélése (szobarend, ágyazás, szekrényrend, stb.) a program.

Kötelezően választható és választható foglalkozások

Ezek a foglalkozások a tehetség-felismerés, a tehetséggondozás színterei. Ilyenek a

- info-szakkör (szövegszerkesztés, táblázatkezelés, információkeresés, eszközhasználat... stb.)
- polgárvédelmi tevékenység és verseny,
- gasztronómiai szakkörök,
- tantárgyi korrepetálások, foglalkozások,
- sportszakkör,
- biogazdálkodási szakkör,
- lovas szakkör.

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

A szabadidős foglalkozásokon meghatározó szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása. A foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése. A kollégium által szervezett kirándulások, látogatások, városnéző séták során a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket. A különböző rendezvények erősítik a kollégiumi közösséget. A kollégium szakmai foglalkozások szervezésével segíti - a működésében fontos szerepet betöltő, az önkormányzati rendszerbe illeszkedő - diákkörök fejlődését.

Szabadidős foglalkozások

- a sport;
- az egészséges, kulturális életmódra nevelés foglalkozásai;
- ének, vizuális, irodalmi képességeket fejlesztő foglalkozások;
- nemzeti értékek, hagyományok ápolása, természetvédelemre, kulturált szórakozásra felkészítő foglalkozások;
- információs tanulószoba működtetése;
- előadássorozatok (legalább évi 3 előadás) szervezése külső szakemberek bevonásával,
  - szenvedélybeteg témakörében,
  - serdülőkori szexuális és egészségügyi kérdésekről;

- a városi könyvtár ismeretterjesztő előadásainak csoportos látogatása;
- faliújság szerkesztésére, városi nevezetességek megismerésére szervezett csoportos foglalkozások;
- sport és játékbajnokságok szervezése, amely a hét (hétfőtől- csütörtökig) minden délutánjára és estéjére jelentősen elfoglaltságot, felkészülést vagy versenyt. (sakk, asztalitenisz, tollas-, kézi-, kosárlabda, foci);
- városi sportrendezvényeken való részvétel;
- tanulói konyha szervezett működtetése;
- háztartási munkákkal való ismerkedés.

Igény esetén a kollégista tanulók számára gépkocsivezetői tanfolyam megszervezésére és idegennyelv-tanfolyam szervezésére is sor kerülhet önköltségesen.

Tanulócsoportonként minden év elején elkészítjük az éves foglalkozási tervet a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában szabályozottoknak megfelelően.

7.6.7. A kollégiumban megvalósítandó feladatok és tevékenységkategóriák

Tanítás, tanulás

Cél: a kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy a tanulók számára lakóhelyüktől és szociális helyzetüktől függetlenül biztosítsa a minőségi tudáshoz történő hozzáférést.

A fenti, összetett cél elérése érdekében a következő tevékenységeket végezzük:

A kollégium nagy hangsúlyt helyez a tanulási kultúra fejlesztésére, vagyis az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Oktatóink kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a szakjuknak és pedagógiai felkészültségüknek megfelelő tudásanyag átadása során használható fogódzókat nyújtsanak, valamint megismertessék a diákokkal az adott tudományterület elsajátításának tanulás-módszertani szempontból leghatékonyabb technikáit. A felzárkóztató és tehetség – kibontakoztató felkészítő foglalkozások során személyre szabott feladatok kijelölésével, a tanuló haladási üteméhez igazodva segítik a felkészülést.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a tanulási motívumok, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágya fejlesztésének, hangsúlyt helyezünk arra, hogy az ismeretek elsajátítása ne csak kötelességként, hanem igényként is fogalmazódjon meg a tanulóknak, s így életprogramjuk részévé váljon a tanulás.

A tanulási nehézségekkel, vagy tanulmányi lemaradással küzdő, illetve hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának segítése

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszerből adódó megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességéből adódó, felkészültségi, neveltségi különbségeket kezelni képes. A kollégium foglalkozási rendszerében kiemelkedő

lehetőségek rejlenek a tanulói felzárkóztatás, az iskolai hátrányok ledolgozása terén. A tanulási nehézségekkel küzdő és hátrányos helyzetű diákok a szülők további anyagi megterhelése nélkül juthatnak oktatói segítséghez, amely kötött órakeretek nélkül idomulhat az iskolai előre haladáshoz. A felzárkóztató csoportok alacsony létszáma, vagy akár az egyénre szabott foglalkozások szervezése széles körű lehetőségeket rejt a diákok tanulmányainak segítésében. A kollégium kevésbé kötött, órarendtől az iskolainál függetlenebb munkaszervezése lehetővé teszi új, hatékonyabb pedagógiai módszerek (pl. foglalkozásközpontú órák, projekttevékenységek menedzselése, kisebb csoportok intenzív felkészítése, élménypedagógia, múzeumpedagógia) alkalmazását a tanulási folyamatban.

A felzárkóztatást elősegítő tevékenységek és felelősségi körök:

- A lemaradás mértékének megállapítása (csoportvezető)
- Egyéni fejlesztési tervek vezetése (csoportvezető)
- A felzárkózáshoz szükséges motiváció kialakítása (csoportvezető)
- Szükség esetén, a lemaradt tanuló kötelezhető a felzárkóztató foglalkozásra (csoportvezető)
- A felzárkóztató foglalkozások rendjének kidolgozása (foglalkozásvezető oktató, kollégiumvezetés)
- Felzárkóztató foglalkozások tartása, megfelelő tanulási technikák elsajátítása (foglalkozásvezető oktató)

Tehetséggondozás

A kollégiumi foglalkozási struktúra a felzárkóztatáshoz hasonlóan komoly lehetőségeket hordoz magában a tehetséggondozás területén is. E tevékenységi területen is jelentős hatékonyságot biztosít az órarendi keretektől és a tantervektől, tanmenetektől függetlenebb foglalkozásszervezési lehetőség. Ugyanakkor a tanulói motiváció ezen a téren viszonylag kisebb jelentőséggel bír, mert a szigorúan önkéntes jelentkezésen alapuló csoportalakítás, és a sikerélmény ezt rendszerint hozza magával.

A tehetséggondozást elősegítő tevékenységek és felelősségi körök:

- Valamilyen szempontból tehetséges tanulók felkutatása (csoportvezetők, foglalkozásvezető oktató)
- Megfelelő szilenciumon kívüli szervezeti forma (szakkör) biztosítása a tehetséges tanulók számára (foglalkozásvezető oktató)
- Egyéni foglalkozás (eseti órákban, foglalkozásvezető oktató)
- Kapcsolattartás az iskolával a tehetséggondozási folyamatban (foglalkozásvezető oktató, csoportvezető)
- A tudatos önfejlődés elősegítése

Társadalmi beilleszkedés segítése

A kollégium - mint közösségi helyszín - a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia,

kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőképesség, stb.) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra, valamint a demokráciára nevelésre.

A kollégiumnak feladata a családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra, stb.) nevelés.

E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet, és megfelelő teret kap a kollégiumi diák - önkormányzati rendszer.

Szabadidős tevékenységek, művelődési és sportolási tevékenységek

Célja, hogy a tanulók szabad idejüket olyan tevékenységekkel töltsék el, amelyek fejlesztik képességeiket, személyiségüket, továbbá a tanulóknak legyen igénye arra, hogy szabadidejüket kulturált és egészséges módon töltsék el.

A szabadidős foglalkozásokon meghatározó szerepet kap az egészség és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása. A foglalkozásokon hangsúlyt kap a tanulók irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése. A kollégium által szervezett kirándulásokon a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket; a környezet védelmének lehetőségeit, a környezettudatos magatartásformákat, a különböző rendezvények erősítik a kollégiumi közösséget. A kollégium szakmai foglalkozások szervezésével segíti – a működésében fontos szerepet betöltő, az önkormányzati rendszerbe illeszkedő – diákkörök fejlődését.

A szabadidő hasznos kitöltését jelentik a tanulói érdeklődést alapul vevő kínálati programlehetőségek:

- kollégiumi sport „tömegessé válása”
- hobbi tevékenységek
- diákönkormányzati programok (irodalmi kör, zenés estek, megvalósított programok, ünnepek).

Pályaorientációs tevékenység

Munkánk célja, hogy elősegítse a tanulók számára olyan pálya kiválasztását, amelynek követelményeire alkalmas az egyén, és hiányszakma.

Az önismeret fejlesztésével segítenek a kollégistáknak képességeik és érdeklődési körük felismerésében, felkészítjük őket az élethosszig tartó tanulás elfogadására.

Önálló életkezdés támogatása

Célunk, hogy a tanulók készüljenek fel az autonóm életvitelre, az önellátásra, a családi életre. Ennek érdekében törekszünk arra, hogy felkészítsük a tanulókat harmonikus kapcsolatok kialakítására, kooperatívitásra, és igyekszünk a mindennapokban a tolerancia, az elfogadás, az empátia légkörét kialakítani. A fejlesztőtevékenység során hangsúlyosan megjelenítésre kerül a konfliktusok, válsághelyzetek megoldása, kezelése, a legsúlyosabb kollégiumi diák - diák

konfliktushelyzeteket a szakképzési törvény rendelkezéseinek megfelelően az alternatív vitarendezés elveinek megfelelően bonyolítjuk.

Ösztönözzük a harmonikus társas kapcsolatok kialakítását, és a tudatos készülést a párkapcsolatra és a családi életre.

Célunk, hogy a diákokban kialakítsuk a felelős, fenntartható gazdálkodás szabályait, megalapozzuk a takarékos, ésszerű és szükség esetén kellőképp késleltetett igényeken alapuló fogyasztói magatartást.

7.7. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium, nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében, rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, egyéb törvényes képviselővel, szülői szervezetekkel, az általános iskolákkal, társintézményekkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, a helyi kisebbségi önkormányzatokkal.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A támogató oktatók részt vesznek az iskolai szülői értekezleteken és fogadóórákon, valamennyi iskolai rendezvényen. Az iskola szakmai programjában rögzített kapcsolattartási formákat alkalmazzák a támogató oktatók is. A kollégiumban leggyakoribb forma a szülővel a telefonon történő kapcsolattartás. A kollégium által szervezett szülői értekezlet és a családlátogatások a kapcsolattartás elsődleges formáivá lépnek elő.

A kollégiumi oktatók tagjai az iskolai oktatótestületnek, így az iskolai nevelési, félévi eredményeket értékelő oktatótestületi üléseken részt vesznek.

A kollégiumi nevelés kiemelt feladatait az iskola éves munkaterve határozza meg, melynek végrehajtására a kollégium éves feladattervet készít

7.8. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége

7.8.1. *A kollégiumi nevelés eredményessége*

Az Intézményi Minőségirányítási Program szabályozási rendszerébe beépítettek a kollégiumra vonatkozó minőségirányítási elvek, feladatok, tevékenységek.

Célunk, hogy a kollégium - a szülővel és az iskolával együttműködve - hozzájáruljon ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait.

Munkánk akkor eredményes, ha a tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és tovább építésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzeti és etnikai kisebbségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

7.8.2. *Pedagógiai tevékenységek ellenőrzése, értékelése*

A nevelési folyamatban meghatározott feladatok teljesítésének szintje, a célok megközelítésének helyzete:

- Az oktatótestületi közösség megbeszélésein, egy-egy kiemelt témát érintve, folyamatosan ellenőrzésre, értékelésre kerül.
- Gyakori formája a csoportvezetők beszámoltatása.
- Tanévzáró értekezleten átfogóan kerül értékelésre.

Ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok

Naponta ellenőrizni kell a tanuló környezetéhez tartozó területet (rend, tisztaság, ápoltság).

Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a tanulmányi eredmény alakulását.

A csoportvezetők tartják a kapcsolatot az osztályfőnökkel, oktatókkal, szakokkal.

A tanulók szocializálódását, a látottak és tanuló társaik elmondása alapján kell felmérni.

A változásokra gyorsan kell reagálni.

Értékelésnél, a dicséretnek és az elmarasztalások írásos formáját kell alkalmazni.

Tanulói személyiségfejlődés, tevékenységek értékelése.

Értékelési formák

Tanulók értékelése

Csoportfoglalkozásokon, csoportértékeléseken, a csoport teljesítményét (tanulmányi, szorgalmi, közösségi) és az egyén teljesítményét értékelik közösen.

A félévi és év végi, a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésében a csoportvezetők, az osztályfőnökök és a diákok is részt vesznek.

Csoportvezetői, oktatói napi ellenőrzésekhez kapcsolódóan, a hálóközösségek életével, a naposi, ügyeletesi teendők ellátásával, a kollégiumi élet napi teendőivel kapcsolatos viselkedési formák kerülnek egyéni és kiscsoportos szinten értékelésre, elismerésre.

Az oktatók folyamatosan tájékoztatják egymást a tanulói viselkedésről, tevékenységről, azt értékelik, és intézkedési tervet dolgoznak ki.

8. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

8.1. A szakmai program érvényességi ideje

A szakképző intézmény 2022.3. augusztus 31. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e szakmai program alapján.

8.2. A szakmai program értékelése, felülvizsgálata

A szakmai programban megfogalmazott célok, feladatok megvalósulását az oktatótestület folyamatosan vizsgálja.

Az oktatók szakmai munkaközösségei minden tanév végén értékelik a szakmai programban megfogalmazott általános célok és feladatok megvalósulását, és az oktatási program és képzési program céljainak megvalósulását.

Ha jogszabály elrendeli, az oktatótestületnek el kell végeznie a szakmai program teljes, minden fejezetre kiterjedő felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen szakmai programot módosítani kell, vagy teljes új szakmai programot kell kidolgoznia.

8.3. A szakmai program módosítása

A szakmai program módosítására javaslatot tehet:

- a főigazgató,
- a szakképző intézmény igazgatója,
- az oktatótestület bármely tagja,
- az oktatók szakmai munkaközösségei,
- a szakképző intézmény fenntartója,
- a diákönkormányzat.

A módosítást jogszabály is elrendelheti.

A szakmai program módosításait a diákönkormányzat véleményezi, az oktatótestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított szakmai programot a jóváhagyást követő tanév első napjától kell bevezetni.

8.4. A szakmai program nyilvánosságra hozatala

A szakképző intézmény szakmai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető, közzétételre kerül a szakképző intézmény honlapján.

A szakmai program 1-1 példánya elhelyezésre kerül:

- a szakképző intézmény fenntartójánál,
- a szakképző intézmény igazgatójánál,
- a szakképző intézmény irattárában,
- a könyvtárban,
- az oktatói szobában,
- az igazgatóhelyetteseknél,
- a kollégiumvezetőnél.

Kiskunfélegyháza, 2022.3. augusztus 31.

.....
Rózsa Pál Csaba
igazgató

Legitimációs záradék

Nyilatkozat (oktatótestület)

A Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium oktatótestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Szakmai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. Az oktatótestület 2022. augusztus 31-én megtartott értekezletén a szakmai munkaközösségek - szakterületüket érintő - véleményének kikérése után a Szakmai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Dátum: 2022.3. augusztus 31.

.....
oktatótestület nevében

Nyilatkozat (diákönkormányzat)

A Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Diákönkormányzata képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Szakmai Program módosításával kapcsolatban előírt véleményezési jogát gyakorolta.

Dátum: 2022.3. augusztus 30.

.....
a diákönkormányzat vezetője

Nyilatkozat
(duális képzőhely)

A P & P Pékáru Kft. képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a P & P Pékáru Kft. a Szakmai Program módosításával kapcsolatban előírt véleményezési jogát gyakorolta.

Dátum: 202~~23~~. augusztus 30.

.....
a P & P Pékáru Kft. képviseletében

Nyilatkozat
(igazgató)

Alulírott Rózsa Pál Csaba, mint a Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója aláírással tanúsítom, hogy szakképző intézményünkben nem működik sem iskola-szék, sem kollégiumi szék.

Dátum: 202~~23~~. augusztus 31.

.....
Rózsa Pál Csaba
igazgató

Nyilatkozat
(igazgató)

Alulírott Rózsa Pál Csaba igazgató, mint a Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi S. u. 2/A, OM azonosító: 036410) intézmény képviseletére jogosult személy nyilatkozom, hogy a fenn nevezett intézményben a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. 12.§ értelmében az intézmény 202~~23~~- augusztus 31-én módosított Szakmai Programja a fenntartóra nem hárít többletköltséget.

Dátum: 202~~23~~. augusztus 31.

.....

Rózsa Pál Csaba
igazgató

Nyilatkozat
(fenntartó)

A fenntartó képviseletében a Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola a és Kollégium Szakmai programját a szakképzéséről szóló 2019. évi LXXX. 32. § alapján jóváhagyom.

Dátum: .....

P.H.

.....

fenntartó

1. sz. melléklet

Érettségi vizsga témakörei

Tantárgy:	Témakörök:
Magyar nyelv	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunikáció - A magyar nyelv története - Ember és nyelvhasználat - A nyelvi szintek - A szöveg - A retorika alapjai - Stílus és jelentés
Magyar irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők - Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők - Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők - Művek a világirodalomból - Színház és dráma - Az irodalom határterületei - Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom
Történelem	<ul style="list-style-type: none"> - Az ókor és kultúrája - A középkor - A középkori magyar állam megteremtése és virágkora - Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban (1492 – 1789) - Magyarország a Habsburg Birodalomban (1490 – 1790) - A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789 – 1914) - A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790 – 1914) - A világháborúk kora (1914 – 1945) - Magyarország a világháborúk korában (1914 - 1945) - A jelenkor (1945-től napjainkig) - Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig - Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Halmazok - Matematikai logika - Kombinatorika

	<ul style="list-style-type: none"> - Gráfok - Alapműveletek - A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek - Racionális és irracionális számok - Valós számok - Hatvány, gyök, logaritmus - Betűs kifejezések - Arányosság, százalékszámítás - Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek - Közéértékek, egyenlőtlenségek - A függvény - Egyváltozós valós függvények - Sorozatok - Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei - Elemi geometria - Geometriai transzformációk - Síkbeli és térbeli alakzatok - Vektorok síkban és térben - Trigonometria - Koordinátageometria - Kerület, terület - Felszín, térfogat - Leíró statisztika - A valószínűség-számítás elemei
Angol (B1 szint)	<ul style="list-style-type: none"> - Személyes vonatkozások, család - Ember és társadalom - Környezetünk - Az iskola - A munka világa - Életmód - Szabadidő, művelődés, szórakozás - Utazás, turizmus - Tudomány és technika - Gazdaság
Német (B1 szint)	<ul style="list-style-type: none"> - Személyes vonatkozások, család - Ember és társadalom - Környezetünk - Az iskola - A munka világa - Életmód

	<ul style="list-style-type: none"> - Szabadidő, művelődés, szórakozás - Utazás, turizmus - Tudomány és technika - Gazdaság
Testnevelés (emelt szinten is)	<p>Elmélet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek - A harmonikus testi fejlődés - A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében - A motoros képességek szerepe a teljesítményben - Gimnasztikai ismeretek - Atlétika - Torna - Zenés-táncos mozgásformák - Küzdősportok, önvédelem - Úszás - Testnevelési és sportjátékok - Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek <p>Gyakorlat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gimnasztika - Atlétika: - futások, ugrások, dobások - Torna: - talaj, szekrényugrás, felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika, talaj, szekrényugrás, gyűrű, nyújtó, korlát - Küzdősportok, önvédelem - Úszás - Testnevelési és sportjátékok- kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, röplabda
Biológia (emelt szinten is)	<ul style="list-style-type: none"> - Bevezetés a biológiába - Egyed alatti szerveződési szint - Az egyed szerveződési szintje - Az emberi szervezet - Egyed feletti szerveződési szintek - Öröklődés, változékonyság, evolúció
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - Információs társadalom - Informatikai alapismeretek – hardver - Informatikai alapismeretek – szoftver - Szövegszerkesztés - Táblázatkezelés - Adatbázis-kezelés

	<ul style="list-style-type: none"> - Információs hálózati szolgáltatások - Prezentáció és grafika - Könyvtárhasználat - Algoritmizálás, adatmodellezés - A programozás eszközei
Vizuális kultúra	<p>Alkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális eszközök <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális nyelv - Technikák - Tevékenységszintek <ul style="list-style-type: none"> - Ábrázolás, látványértelmezés - Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás - Zeneelmélet <p>Befogadás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális eszközök <ul style="list-style-type: none"> - Megjelenítés sajátosságai - Technikák - Tevékenységterületek <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kommunikáció - Tárgy- és környezetkultúra - Kifejezés és képzőművészet
Mezőgazdasági alapismeretek (emelt szinten is)	<p>„A” feladat témakörei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Állattenyésztés I. - Anatómia és élettan I. - Takarmányozástan - Állatok egészségvédelme I. - Munkavédelem <p>„B” feladat témakörei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gazdálkodási alapismeretek - Gazdálkodási alagyakorlatok <p>Az „A” és a „B” témakörök kötelezőek.</p>
Élelmiszeripari alapismeretek (emelt szinten is)	<ul style="list-style-type: none"> - Laboratóriumi alapismeretek - Élelmiszeripari anyagismeret - Élelmiszeripari technológiák - Élelmiszerkémia - Mikrobiológia - Élelmiszeripari vállalkozások működtetése

Érettségi vizsga témakörei a 2024-es vizsgakövetelmények szerint

Tantárgy:	Témakörök:
Magyar nyelv	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Kommunikáció</u> - <u>A magyar nyelv története</u> - <u>Ember és nyelvhasználat</u> - <u>A nyelvi rendszer</u> - <u>A szöveg</u> - <u>A retorika alapjai</u> - <u>Stílus és jelentés</u> - <u>Digitális kommunikáció</u>
Magyar irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők</u> - <u>Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig</u> - <u>Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából</u> - <u>Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból</u> - <u>Művek a kortárs magyar irodalomból</u> - <u>Művek a világirodalomból</u> - <u>Színház és dráma</u> - <u>Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom</u>
Történelem	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Az ókor</u> - <u>A középkor</u> - <u>A kora újkor</u> - <u>Az újkor</u> - <u>A világháborúk kora</u> - <u>A hidegháború kora</u> - <u>A jelenkor</u>
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Halmazok</u> - <u>Matematikai logika</u> - <u>Kombinatorika</u> - <u>Gráfok</u> - <u>Alapműveletek</u> - <u>A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek</u> - <u>Racionális és irracionális számok</u> - <u>Valós számok</u> - <u>Hatvány, gyök, logaritmus</u> - <u>Betűkifejezések</u>

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Arányosság</u> - <u>Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek</u> - <u>Középértékek, egyenlőtlenségek</u> - <u>A függvény</u> - <u>Egyváltozós valós függvények</u> - <u>Sorozatok</u> - <u>Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei</u> - <u>Elemi geometria</u> - <u>Geometriai transzformációk</u> - <u>Síkbeli és térbeli alakzatok</u> - <u>Vektorok síkban és térben</u> - <u>Trigonometria</u> - <u>Koordinátageometria</u> - <u>Kerület, terület</u> - <u>Felszín, térfogat</u> - <u>Leíró statisztika</u> - <u>A valószínűség-számítás elemei</u>
Angol (B1 szint)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Személyes vonatkozások, család</u> - <u>Ember és társadalom</u> - <u>Környezetünk</u> - <u>Az iskola</u> - <u>A munka világa</u> - <u>Életmód</u> - <u>Szabadidő, művelődés, szórakozás</u> - <u>Utazás, turizmus</u> - <u>Tudomány és technika</u> - <u>Gazdaság</u>
Német (B1 szint)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Személyes vonatkozások, család</u> - <u>Ember és társadalom</u> - <u>Környezetünk</u> - <u>Az iskola</u> - <u>A munka világa</u> - <u>Életmód</u> - <u>Szabadidő, művelődés, szórakozás</u> - <u>Utazás, turizmus</u> - <u>Tudomány és technika</u> - <u>Gazdaság</u>
Testnevelés	<p><u>Elmélet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek</u>

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>A harmonikus testi fejlődés</u> - <u>A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében</u> - <u>A motoros képességek szerepe a teljesítményben</u> - <u>Gimnasztikai ismeretek</u> - <u>Atlétika</u> - <u>Torna</u> - <u>Zenés-táncos mozgásformák</u> - <u>Küzdősportok, önvédelem</u> - <u>Úszás</u> - <u>Testnevelési és sportjátékok</u> - <u>Alternatív környezetben űzhető sportok és mozgásformák</u> <p>Gyakorlat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gimnasztika</u> - <u>Atlétika: - futások, ugrások, dobások</u> - <u>Torna: - talaj, szekrényugrás, felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika, talaj, szekrényugrás, gyűrű, nyújtó, korlát, aerobik</u> - <u>Küzdősportok, önvédelem</u> - <u>Úszás</u> - <u>Testnevelési és sportjátékok- kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, röplabdázás</u>
<u>Biológia</u>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Bevezetés a biológiába</u> - <u>Egyed alatti szerveződési szint</u> - <u>Az egyed szerveződési szintje</u> - <u>Az emberi szervezet</u> - <u>Egyed feletti szerveződési szintek</u> - <u>Öröklődés, változékonyság, evolúció</u>
<u>Digitális kultúra</u>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Szövegszerkesztés</u> - <u>Számítógépes grafika és képszerkesztés</u> - <u>Bemutatókészítés</u> - <u>Táblázatkezelés</u> - <u>Adatbázis-kezelés</u> - <u>Publikálás a világhálón</u> - <u>Algoritmizálás, adatmodellezés</u> - <u>A programozás eszközei</u>
<u>Mezőgazdasági alapismeretek</u>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Állattenyésztés</u> - <u>Anatómia és élettan</u>

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Takarmányozástan</u> - <u>Állatok egészségvédelme</u> - <u>Munkavédelem</u> - <u>Gazdálkodási alapismeretek</u> - <u>Gazdálkodási alagyakorlatok</u> - <u>Műszaki ismeretek</u> - <u>Munkavédelem</u>
<u>Élelmiszeripari alapismeretek</u>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Laboratóriumi alapismeretek</u> - <u>Élelmiszeripari anyagismeret</u> - <u>Élelmiszeripari technológiák</u> - <u>Élelmiszerkémia</u> - <u>Mikrobiológia</u> - <u>Élelmiszeripari vállalkozások működtetése</u>

|

2. sz. melléklet

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben

SÜTŐ- ÉS CUKRÁSZIPARI TECHNIKUS SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Sütő- és cukrászipari technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721 05 13
- 1.4 A szakma szakmairányai: –
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: –
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 245 óra, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Sütő- és cukrászipari üzemekben az élelmiszer nyersanyagainak minőségi és mennyiségi átvételét, vizsgálatát, feldolgozását, tárolását és csomagolását végzi, illetve felügyeli ezeket a tevékenységeket. Munkája során különböző kenyereket, péksüteményeket, finom pékárukat, uzsonna-, kikészített- és teasüteményeket állít elő, fagylaltokat, parfékat, pohárkrémeket, bonbonokat készít, egyszerű- és különleges díszítóműveleteket végez.

Feladatai közé tartozik a termelés szervezése, irányítása, a technológiák pontos, minőségi elvárásoknak megfelelő megvalósítása. Közreműködik a minőségbiztosítási rendszerek kialakításában, működtetésében, valamint a termékfejlesztésben. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Sütő- és cukrászipari technikus	3113	Élelmiszer-ipari technikus
	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó
	5135	Cukrász

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség.

Érettségire épülő szakmai oktatás esetén: érettségi végzettség.

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hőmérséklet-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- nyersanyagtárolás eszközei
- mérlegek
- lisztszita
- vízűtők, vízkeverők
- munkaasztalok
- dagasztógépek
- krémkeverő és habverő gépek
- tésztaosztó gépek
- süteménytészta osztó-gömbölyítő
- kiflisodró gép
- tésztanyújtó gép
- kelesztők, kelesztő eszközök
- kemencék
- melegítő berendezések: tűzhelyek, mikrohullámú sütők, csokoládémelegítő, karamell lámpa
- hűtők és fagyasztók, sokkoló
- fagyaltgép
- zsemlemorzsa daráló
- sütő- és cukrászipari munkaeszközök, kéziszerszámok
- késztermék tárolók
- csomagoló eszközök
- tehermozgató eszközök
- egyéni védőeszközök

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátanak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripari nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alapszinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzés során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alapszinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alapszinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nemfémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.		

6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.	Felelősséget vállal saját munkájáért.
7	Egyszerű mértani makettekrol vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.	
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.	

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, a sütő- és cukrászipari nyersanyagok szakszerű tárolásának szabályait.	Törekszik a nyersanyagok átvételénél pontosságra, raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének megóvására.	Önállóan átveszi, illetve felügyeli a nyersanyagok átvételét, dönt az esetleges kifogásolásról. Felelősséget vállal a nyersanyagok szakszerű raktározásáért, tárolásáért.
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát.	Döntést hoz a nyersanyagok felhasználhatóságával kapcsolatban. Önállóan előkészítő műveleteket végez, illetve felügyeli az előkészítő műveleteket.
3	Elkészíti a sütő- és cukrászipari félkész termékeket, szakszerűen tárolja, felhasználja azokat.	Megnevezi a sütő- és cukrászipari félkész termékeket, ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket. Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Szem	Önállóan félkész termékeket készít, illetve felügyeli azok előállítását. A félkész termékek előállításával, felhasználásával kapcsolatban új megoldásokat kezdeményez.

4	Elkészíti a sütő- és cukrászipari tésztákat, felméri és megelőzi a tészták készítése során elkövethető hibákat. Az elkészült tésztát - a termékek készítése során - felhasználja.	Ismeri a sütő- és cukrászipari tészták jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Tudja, hogy az elkészült tésztának milyen felhasználási lehetőségei vannak.	előtt tartja a - nemzetközi irodalom tanulmányozása adta - fejlődési lehetőségeket.	Önállóan sütő- és cukrászipari tésztákat készít, illetve felügyeli azok előállítását. Korrigálja a tésztakészítés során elkövetett esetleges hibákat.
5	Kenyeret, péksüteményeket, finom pékárukat készít. Legalább egy idegen nyelven sütő technológiai leírásokat olvas, értelmez.	Ismeri a kenyerek, péksütemények, finom pékáruk jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		Önállóan sütőipari termékeket készít,

6	Egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és tájjellegű termékeket készít.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és a tájjellegű termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.	illette felügyeli azok előállítását. A termékgyártás technológiájával kapcsolatban önálló döntéseket hoz. Képes az ön-, és mások ellenőrzésére, a hibák önálló javítására.
7	Zsemlemorzst készít.	Ismeri a zsemlemorzsa készítésének műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, a zsemlemorzsa minőségi követelményeit.	
8	Sütőipari félkész- és készterméket fagyaszt, kelesztést készletet.	Ismeri a sütőipari félkész- és késztermékek szakszerű fagyasztásának módját, a készletetett kelesztés jellemzőit, megvalósítását.	Önállóan félkész- és készterméket fagyaszt, illetve felügyeli azok fagyasztását. Önállóan kelesztést készletet, illetve felügyeli a készletetett kelesztést.

9	Uzsonna-, kikészített- és teasüteményeket készít. Legalább egy idegen nyelven cukrász technológiai leírásokat olvas, értelmez.	Ismeri az uzsonna-, kikészített- és teasütemények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Ismeri a nemzetközi cukrászati trendeket.		Önállóan cukrászsüteményeket készít, illetve felügyeli azok készítését.
10	Irányítja a sütő- és cukrászipari termékkészítés során lejátszódó mikrobiológiai folyamatokat.	Ismeri a mikroorganizmusok általános jellemzőit, életfeltételeit, életjelenségeit, a sütő- és cukrásziparban előforduló mikroorganizmusokat, azok technológiában betöltött szerepét.	Belátja a káros és a hasznos mikroorganizmusok ismeretének fontosságát.	Döntést hoz az egyes technológiai paraméterekről, a káros mikrobák visszaszorítása, a hasznos mikrobák tevékenységének támogatása érdekében.
11	Fagylaltokat, fagylaltkelyheket, parfékat és pohárkémeket készít. Az elkészült termékeket szakszerűen tárolja.	Ismeri a fagylaltok, parfék és pohárkémek jellemzőit, nyersanyagait, azok minőségre gyakorolt hatásait. Tudja az elkészítésük műveleteit, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését, a betartandó higiéniai szabályokat. Ismeri a fagylaltok, fagylaltkelyhek, parfék és pohárkémek fajtáit.	Elkötelezett a minőségi, kézműves fagylaltok készítése iránt.	Önállóan hidegcukrászati termékeket készít, illetve felügyeli azok készítését.

12	Különböző bonbonfajtákat készít, csokoládét temperál.	Ismeri a bonbonok általános jellemzőit, nyersanyagait, egyes csoportjait, a bonbonfajták készítésének műveleteit. Tudja a csokoládé temperálásának célját, módszereit.	Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés	Önállóan bonbonot készít, illetve felügyeli azok készítését. A bonbonfajtákkal kapcsolatban kreatív ötletei vannak.
13	A napi termékek esetében egyszerű díszítő műveleteket végez. Különböző alkalmakra dísztartót tervez és kivitelez. A díszítés témához kapcsolódóan legalább egy idegen nyelven szakirodalmat olvas, értelmez.	Ismeri az egyszerű- és különleges díszítés műveleteit, nyersanyagait, módszereit.	újdonságai iránt. Idegen nyelven is tájékozódik az új, nemzetközi trendekről.	Önállóan díszítő műveleteket végez, illetve felügyeli a díszítés műveletét. A díszítésben alkotó módon vesz részt, kreatív ötletei vannak.
14	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát.	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez, illetve felügyeli ezeket a műveleteket.
15	Sütő- és cukrászipari nyersanyag és késztermék minőségellenőrző vizsgálatokat végez, a mérési eredményeket értékeli.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagok és késztermékek minőségi követelményeit, a minőségellenőrzést szolgáló vizsgálatokat.	Belátja a minőségellenőrző vizsgálatok alkalmazásának fontosságát.	Önállóan minőségellenőrző vizsgálatokat végez, illetve felügyeli ezeket a vizsgálatokat. A mérési eredményeket önállóan értékeli.

16	Munkája során alkalmazza a sütő- és cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Ismeri a sütő- és a cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.
17	HACCP elvein alapuló eljárásokat alkalmaz, offline és online HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát, a dokumentumokat pontosan vezeti. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket.	Önállóan HACCP dokumentumokat vezet, illetve felügyeli ezeknek a dokumentumoknak a vezetését.
18	A sütő- és cukrászipari termékeket, a termékkészítésre vonatkozó EU és hazai jogszabályok betartásával készíti.	Ismeri a sütő- és cukrászipari termékkészítésre vonatkozó hatályos EU és hazai jogszabályokat.	Folyamatosan nyomon követi a munkaköréhez kapcsolódó jogszabályokat, azok változásait.	Munkáját tudatosan, a vonatkozó jogszabályok ismeretében végzi, felelősséget vállal saját munkájáért.

19	<p>A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.</p>	<p>Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a sütő- és cukrászipari gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.</p>	<p>Nyitott az új technikai megoldásokra.</p>	<p>Önállóan és szakszerűen munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít.</p>
20	<p>Alkalmazza a helyes táplálkozás alapelveit a termékek összetételének meghatározása során. Kiszámolja a termékek tápértékét, alkalmazza a termékek jelölésére vonatkozó szabályokat.</p>	<p>Ismeri a helyes táplálkozás alapelveit, a helytelen táplálkozás következményeit. Megnevezi az allergiát vagy intoleranciát okozó anyagokat. Tudja a tápérték számításának módját, jelölését. Ismeri a tápértékszámító program használatának módját.</p>	<p>Nyitott a táplálkozástudományjal kapcsolatos új ismeretekre. Törekszik az egészségtudatos termékek előállítására.</p>	<p>Önállóan tápértéket számít. Javaslatokat fogalmaz meg az egészséges termékek összetételével, készítésével kapcsolatban.</p>

21	Sütő- és cukrászipari termékfejlesztést végez.	Ismeri a sütő- és cukrászipari termékek fejlesztésének területeit, lehetőségeit.	Érdeklődik a termékfejlesztés lehetőségei iránt. Kész a közös munkára, csoportmunkában a kooperatív hozzáállás jellemzi.	Másokkal együttműködve termékfejlesztést végez. A termékfejlesztésben alkotó módon vesz részt, kreatív ötletei vannak.
22	Bekapcsolódik a minőségbiztosítási rendszerek kiépítésébe, minőségbiztosítási dokumentumokat vezet.	Ismeri a minőségbiztosítási rendszerek kiépítésének lépéseit, a minőségbiztosítási dokumentumokat.	Elkötelezett a vállalkozás minőségügyi céljainak megvalósításában.	Vezetői irányítással részt vesz a minőségbiztosítási rendszerek kiépítésében, a dokumentumok vezetésében.
23	Az termeléshez kapcsolódó alapvető gazdálkodási számításokat végez.	Ismeri a bevételekkel, a jövedelmezőséggel, az árképzéssel, a készlet-gazdálkodással, és az elszámoltatással kapcsolatos gazdálkodási számításokat.		Másokkal együttműködve gazdálkodási számításokat végez.
24	Gyártmánylapot, anyaghányad-nyilvántartást készít.	Ismeri a gyártmánylap és az anyaghányadnyilvántartás készítésének módját. Ismeri a gyártmánylapkészítő program használatának módját.	Törekszik a pontos, hibátlan gazdálkodási számításokra.	Önállóan gyártmánylapot, anyaghányad-nyilvántartást készít.
25	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját, a pékségi program (sütőipari szoftver) helyes használatát.		Önállóan nyersanyagszükségletet számít.

26	Vállalkozást indít és működtet.	Ismeri a vállalkozás indításának módját, a vállalkozási formákat, a vállalkozás működőképességének legfontosabb feltételeit. Tudja az elektronikus ügyintézés menetét.	Nyitott vállalkozásokkal kapcsolatos ismeretekre.	A lehetőségek ismeretében döntést hoz a vállalkozás formájával kapcsolatban. A vállalkozást működteti, a szabályos működtetésért felelősséget vállal.
27	Szakszerűen kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladék-gyűjtésre. Belátja a környezetvédelem fontosságát.	Önállóan kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat, illetve felügyeli azok kezelését.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése: 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek: 50%

A feladatsornak legalább 15, legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok, ahol csak egy jó válasz lehetséges, és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%).
- feleletválasztó feladatok, a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%).
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%).

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20 %

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %át elérte.

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari ágazati alagyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll: Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
- a megadott műveleti sorrend betartása	10%
- a mérés pontossága	10%
- a munkavégzés esztétikája	10%

– a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása 10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 50 %át elérte.

7.4 Alapvizsgálóval betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgálóval betölthető munkakör(ök), tevékenységek
?	?	?	?

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: –

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Sütő- és cukrászipari technikus

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: –

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Sütő- és cukrászipari technikus szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A központi interaktív vizsga részei:

- feleletválasztós feladatok egy vagy több sütőipari termék készítésével kapcsolatosan,
- feleletválasztós feladatok egy vagy több cukrászipari termék készítésének ismertetésével kapcsolatosan,
- szókitöltés feladat: ábra (rajz, fénykép) segítségével, egy vagy több sütő- és cukrászipari gép, berendezés feladatának, működési elvének, kezelésének, tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak megadása,

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

A vizsgatevékenység az alábbi tanulási eredményeket méri:

1. Sütőipari termékkészítés: sütőipari termékek (kenyerek, péksütemények, finom pékáruk, zsemlemorzsa) gyártástechnológiája, a gyártás műveletei, az egyes műveletek célja, feltételei, technikai megoldásai, a műveletek során lejátszódó folyamatok, a késztermékek minőségi követelményei.

2. Cukrászipari termékkészítés: cukrászipari termékek (uzsonna-, kikészített-, teasütemények, fagylaltok, parfék, pohárkrémekek, bonbonok) készítésének műveletei, a hozzájuk tartozó félkész-termékek előállítása.

3. Sütő- és cukrászipari gépek, berendezések: a sütő- és cukrászipari gépek, berendezések feladata, működési elve, kezelése, illetve üzemeltetése, tisztítása, munkavédelmi előírásai.

A feladatsort az alábbi súlyozással szükséges összeállítani:

- feleletválasztós feladatok egy vagy több sütőipari termék készítésének ismertetésével kapcsolatosan: 40%,
- feleletválasztós feladatok egy vagy több cukrászipari termék készítésének ismertetésével kapcsolatosan: 40%
- szókitöltés feladat: ábra (rajz, fénykép) segítségével, egy vagy több sütő- és cukrászipari gép, berendezés feladatának, működési elvének, kezelésének, tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak megadása:

Az egyes feladattípusok javasolt aránya:

- feleletválasztós feladatok: 60%
- sorrendbe rendezés, igaz-hamis, kiegészítendő feladatok: 40%

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 150 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Sütő- és cukrászipari technikus projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A projektfeladat 3 vizsgarészből áll:

- portfólió (10 %),
- sütőipari termékek készítése (45 %),
- cukrászipari termékek készítése (45 %).

A projektfeladatban az egyes vizsgarészek aránya: 10 %, 45 %, 45 %.

8.4.2.1 Portfólió

A portfólió részei:

- Bemutakozás, célkitűzés: A tanuló bemutatja saját magát, megfogalmazza, hogy miért választotta a szakmáját, milyen célokat kíván elérni, várhatóan milyen nehézségekkel kell szembenéznie, melyek a saját erősségei, és azok a tanulással kapcsolatos tulajdonságai (kompetenciái), amelyek fejlesztésre szorulnak.
- Dokumentumok gyűjteménye: A dokumentumok a tanuló tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye. Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséret, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, önvallomás a szakmáról, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása, önreflexiók.

A dokumentumok között kell lennie egy olyan, amely tükrözi, hogy a tanuló - legalább egy idegen nyelven - szakmához köthető irodalmat olvas, értelmez.

- Gazdasági számítási feladat (egy konkrét termék fogyasztói árának kiszámítása, a számítás levezetése, rendelkezésre bocsátott nyersanyag, bér-és előállítási költségek alapján).

Összegzés (reflexió): Az összegzés (reflexió) átfogó, összegző megállapításokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a tanuló hogyan ítéli meg a szakemberré válásának folyamatát, kompetenciáinak fejlődését, melyek azok a területek, amelyek a képzés során a legjobban foglalkoztatták, a szakmájával kapcsolatban milyen jövőbeni elképzelései vannak, egyéb általa fontosnak tartott információk.

A portfólió formai követelményei:

- Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó.
- A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell.
- A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió formája, hitelesítése:

- A portfólió elektronikus dokumentum, amelyet a szakképző intézmény által biztosított felületen, vagy egyéb, a szakképző intézmény által meghatározott módon tárol a tanuló. A dokumentumok valóságát
- a szakmai képzést végző intézménynek – a vizsgát megelőzően hitelesíteni kell.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

- A technikai szakmai oktatás esetén a 11-13. évfolyam, az érettségire épülő szakmai oktatás esetében a 13-14. évfolyam. Félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

A portfóliót a projektvizsga megkezdése előtt legalább 10 nappal, a vizsgabizottság elnökének rendelkezésére kell bocsátani.

8.4.2.2 Sütőipari termékek készítése

A következő vizsgafeladatok közül egy végrehajtása:

- 1./ A rendelkezésre bocsátott, vagy saját anyagösszetétel segítségével kenyérfélék gyártása, kovászos tésztakészítési eljárással, többféle tömegben és alakkal, az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása. vagy
- 2./ A rendelkezésre bocsátott, vagy saját anyagösszetétel segítségével, egy adott tésztacsoportból péksütemények gyártása, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal, az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása. vagy
- 3./ A rendelkezésre bocsátott, vagy saját anyagösszetétel segítségével, egy adott tésztacsoportból finom pékáruk gyártása, legalább kétféle tömeggel vagy alakkal, az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása. vagy
- 4./ A rendelkezésre bocsátott, vagy saját anyagösszetétel segítségével, egyedi táplálkozási igényt kielégítő termék gyártása, az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása.

A vizsgaszervező több vizsgafeladatot állít össze úgy, hogy a feladatsor a fenti termékcsoporthoz mindegyikét lefedje. A vizsgafeladatok közül a vizsgázó egyet véletlenszerűen kiválaszt, és azt önállóan végrehajtja.

A munka során kiszámolja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket. Elkészíti a szükséges félkész termékeket, tésztákat, majd azok felhasználásával készterméket állít elő. A termékek előállítása során élelmiszer imitátumok felhasználása nem megengedett.

A rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült

terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, tömeg- és érzékszervi vizsgálatot végez. A termék gyártásával kapcsolatban szakmai beszélgetést folytat.

A vizsgafeladat megoldására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc.

A sütőipari termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

A sütőipari termékek készítése vizsgarész akkor eredményes, ha legalább 40 %-osra értékelhető.

8.4.2.3 Cukrászipari termékek készítése

Meghatározott darabszámban, a rendelkezésre bocsátott, vagy saját anyaghányad segítségével, kétféle cukrászipari termék, és egy díszmunka készítése, az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása, az alábbiak szerint:

- egy uzsonnasütemény vagy teasütemény készítése,
- egy kikészített sütemény készítése,
- díszmunka készítése előzetesen betöltött tortára, vagy fa-, illetve hungarocell tortára.

A vizsgaszervező – a fentiek figyelembevételével – több vizsgafeladatot állít össze, amelyből a vizgázó egyet véletlenszerűen kiválaszt, és azt önállóan végrehajtja. A munka során kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket. Elkészíti a szükséges félkész termékeket, tésztákat, majd azok felhasználásával készterméket állít elő. A termékek előállításánál élelmiszer imitátumok felhasználása nem megengedett.

A rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, érzékszervi vizsgálatot végez. A termék gyártásával kapcsolatban szakmai beszélgetést folytat.

A vizsgafeladat megoldására rendelkezésre álló időtartam: 360 perc.

A cukrászipari termékek készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

A cukrászipari termékek készítése vizsgarész akkor eredményes, ha legalább 40 %-osra értékelhető.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 660 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Portfólió:

– közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége, stílus (szakmai szóhasználat, nyelvhelyesség), formai kialakítás (képek, ábrák, korszerű ábrázolástechnikai eszközök alkalmazása), formai követelményeknek való megfelelés: 40 %

– a tanuló tudása, teljesítménye, elért eredmények, legalább egy idegen nyelven, a szakmához köthető idegen nyelvű irodalom tanulmányozása: 40 %

– a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűd tulajdonságok: 20 %

Sütőipari termékek készítése:

– A termékkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása: 10 %

– Termékkészítés szakszerűsége: 35%

– Késztermék tömege, érzékszervi tulajdonságai: 45 %

– Termékkészítés higiéniaja, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása:

10 %

Cukrászipari termékek készítése:

– Termékkészítés szakszerűsége: 35%

– Késztermék külső megjelenése, állaga, állománya, íze: 35%

– Termékkészítés higiéniaja, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása: 10%

– Díszmunka készítésének szakszerűsége, megjelenés összbnyomása, kreativitás: 20 %

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

– Központi interaktív vizsga: rendszergazda rendelkezésre állása.

A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki biztosítja a vizsga műszaki feltételeinek zavartalanságát.

A projektfeladat időtartama alatt jelen lehet olyan segítő személyzet, akik az üzemi higiéniai feltételek biztosításában (pl. mosogatásban) közreműködnek.

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

– mérlegek

– munkaasztalok

– dagasztógépek

- krémkeverő és habverő gépek
- tésztaosztó gépek
- süteménytészta osztó-gömbölyítő
- kiflisodró gép
- tésztanyújtó gép
- kelesztők, kelesztő eszközök
- kemencék
- melegítő berendezések: tűzhelyek, mikrohullámú sütők, csokoládémelegítő
- hűtőberendezések
- sütő- és cukrászipari munkaeszközök, kéziszerszámok
- késztermék tárolók
- csomagoló eszközök
- tehermozgató eszközök
- egyéni védőeszközök

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: –

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányval kell beszámítani:
Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A szakmai vizsgán hagyományos (nem programozható, szöveges információk tárolására és megjelenítésére nem alkalmas) számológép használata megengedett.

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: –

ÉLELMISZER-ELLENŐRZÉSI TECHNIKUS SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Élelmiszer-ellenőrzési technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721 05 03
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részzakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 245 óra, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Az élelmiszer-ellenőrzési technikus az élelmiszeripari nyers- és adalékanyagok, félkész- és késztermékek és csomagoló anyagai, vagy az élelmiszerrel érintkezésbe kerülő eszközök, anyagok analitikai, mikrobiológiai, érzékszervi vizsgálatára és minősítésére vonatkozó mérési eljárások segítségével elvégzi az előírt vizsgálatokat. A mért adatokat elsődlegesen feldolgozza, értékeli, a kapott eredmények alapján a vizsgálati mintát minősíti. Munkája kiterjed a technológiai folyamatok ellenőrzésére is. Az élelmiszer-ellenőrzési technikus feladata, hogy az élelmiszerekben esetlegesen található kórokozókat, vegyi anyagokat, beleértve a növényvédőszer és állatgyógyszer maradványokat, az adalékanyagokat, az elszennyeződött környezetből bekerülő káros anyagokat kimutassa, szükség esetén emberi fogyasztásra alkalmatlannak minősítse a terméket. Fontosnak tartja az új technológiák eredményeinek megjelenését, figyelemmel kísérését, különös tekintettel a genetikailag módosított élelmiszerekre. Jól végzett munkája biztosíthatja a biztonságos élelmiszerek előállítását! Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Élelmiszer-ellenőrzési technikus	3113	Élelmiszer-ipari technikus

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

Alapfokú iskolai végzettség

Érettségire épülő szakmai oktatás esetén: érettségi végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- Mérőeszközök
- Analitikai, mikrobiológiai, érzékszervi, mintavételi vagy mintaelőkészítési laboratórium
- Egyéni védőeszközök
- Munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- Vegyifülke, elszívó berendezés
- Szárítószekrény, izzítókemence
- Műszeres analitika eszközei, berendezései, műszerei
- Klasszikus analitika eszközei, berendezései
- Mikrobiológiai vizsgálatok eszközei, műszerei, berendezései

- Laboratóriumi gyors- és analitikai mérlegek
- Fagyasztó és hűtőszekrények
- Tűzvédelmi és munkabiztonsági eszközök
- Sterilizáló berendezések
- Mikroszkóp
- Vegyszerek
- Érzékszervi vizsgálatok eszközei, berendezései
- Bírálati fülkék
- Érzékszervi vizsgálatokhoz szükséges használati eszközök
- Adatok gyűjtését és feldolgozását biztosító berendezések

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók ráláttnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszer feldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés).

Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűségre.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.		
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség		
		fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.		

7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alapanyagot mennyiségi és minőségi követelmények szerint átvesz.	Ismeri az alapanyag mennyiségi és minőségi követelményeit és vizsgálati módszereit.	Tudatosan alkalmazza az alapanyag vizsgálati módszereket. Törekszik a szakmai ismeretek precíz, pontos használatára, szakszerű munkavégzésre,	A minőségi és mennyiségi paraméterek függvényében felelősen dönt a nyersanyag átvételről.

23	<p>Az élelmiszeripari nyersanyagok, félkész- és késztermékek analitikai, érzékszervi és mikrobiológiai vizsgálatát megszervezi és elvégzi. Élelmiszerek, étrendkiegészítők, különleges táplálkozási igényt kielégítő élelmiszerek, tápszerek, étrendek fizikai és kémiai vizsgálatát a szabályozásnak, módszer leírásnak megfelelően elvégzi.</p>	<p>Ismeri az élelmiszerek összetételét meghatározó komponensek vizsgálati módszereit, szabványait, az élelmiszeripari ágazatok nyers-, adalék- és csomagoló anyagait, technológiai segédanyagait, technológiai műveleteit. Ismeri a mikrobiológiai vizsgálati módszerek elveit, technikai kivitelezéseit és kiértékelésnek módszereit.</p>	<p>figyelembe véve a munka-, környezetvédelmi és gazdaságossági szempontokat.</p>	<p>Mérnöki felügyelet mellett végzi a vizsgálatokat.</p>
	<p>Az élelmiszerellenőrzési feladatokhoz kapcsolódó mintavételi, valamint mintaelőkészítési, rész minta képzési folyamatokat végez/végeztet.</p>	<p>Ismeri a mintavétel alapfogalmait, tervezését, végrehajtást, mintavételi jegyzőkönyv készítésének az előírásait. Ismeri a minta tulajdonságaihoz kapcsolódó előkészítő műveleteket. Ismeri a mintaelőkészítés elméleti alapjait, a fizikai és kémiai eljárásokat a mintaelőkészítésre.</p>		<p>Munkáját mérnöki irányítás mellett végzi.</p>

4	<p>Az érzékszervi vizsgálat alkalmazási területein, termék összehasonlítást, termék térkép készítést, minőségellenőrzés és minőség-megőrzési idő kimérést, termékfejlesztést / gyártmányfejlesztést és a termék átdolgozást előkészíti és végez. Az élelmiszerek minőségét meghatározó fontos komplex tulajdonságait az érzékszervi jellemzőit, az élvezeti értékének objektív, tárgyilagos számszerű mérését, értékelését, értelmezését elvégzi. Élelmiszerek és egyéb élelmiszeripari termékek és anyagok érzékszervi laboratóriumi vizsgálatát elvégzi.</p>	<p>Ismeri az érzékszervi vizsgálatok elméleti alapjait, vizsgálati módszereit, az érzékszervi bírálatok eredményeinek matematikai statisztikai feldolgozását. Ismeri az élelmiszeripari ágazat termékeinek érzékszervi bírálati szabványait, pontozásos bírálatokat.</p>
---	--	--

<p>Felelősen dönt az eredmények ismeretében az eredmények kiértékeléséről. A tanult ismereteket önállóan és szakszerűen alkalmazza.</p>

5	A mikroorganizmusok meghatározására, azonosítására (alaktani és mikroszkópos módszerek, élettani vizsgálati módszerek, biokémiai vizsgálati módszerek, szerológiai vizsgálatok stb.) vonatkozó vizsgálatokat	Ismeri a mikroorganizmus környezeti kapcsolatait, szaporodásának pusztulásának körülményeit, csoportjait. Ismeri a mikrobiológiai vizsgálati módszerek elveit, technikai kivitelezését, a		
	előkészíti és elvégzi.	mikrobiológiai vizsgálatok kiértékelésének módszereit.		
6	A klasszikus élelmiszer-analitikai méréseket (mintaelőkészítés, mérőoldatok, indikátorok stb.) előkészíti és végzi.	Ismeri a gravimetria és a titrimetria fogalmát, módszereit, elméleti alapjait és gyakori hibákat az élelmiszer vizsgálatoknál. Ismeri a reológia elméleti alapjait, fogalmait, műszereit, berendezéseit, élelmiszervizsgálati jelentőségét.		

7	Élelmiszer-analitikai műszeres méréseket előkészít és végez.	Ismeri a fénytani alapfogalmakat, az optikai mérőmódszereket, az elektrokémia elméleti alapjait, az elektroanalitikai mérőmódszereket, a kromatográfia elméleti alapjait, módszereit, élelmiszervizsgálati jelentőségét.		
8	Automatizált analitikai eljárásokat, műszereket, berendezéseket alkalmaz az élelmiszerek komponenseinek meghatározására.	Ismeri az analitikai eljárások automatizálásának lehetőségeit, élelmiszervizsgálati jelentőségét.	Szakmailag tájékozódik, modern mérési eljárásokról.	
9	Az élelmiszer- minőség, minőségellenőrzési ismereteket alkalmaz gyakorlati feladatok elvégzésére.	Ismeri az élelmiszer- minőség, minőségellenőrzés alapjait, rendszereit, jogi szabályozását.	Elkötelezett a minőségellenőrzés alkalmazására, törekszik a jogi szabályozás végrehajtására.	A tanult ismereteket szakszerűen alkalmazza.

10	Vizsgálati programot készít az élelmiszervizsgálati laboratórium különböző feladataira.	Ismeri a vizsgálati program megtervezését az élelmiszervizsgálati laboratórium feladatköreinek ellátásában.		Munkáját vezetői irányítás mellett végzi.
11	Matematikai értékelési módszereket alkalmaz az élelmiszervizsgálatok eredményeinek kiértékelésére, táblázatkészítés módszerét alkalmazza az élelmiszervizsgáló-eredményeinek megjelenítésére.	Ismeri a vizsgálati eredmények matematikai értékelésének és a táblázatkészítésnek a módszerét.	Törekszik a kiértékelések pontos végrehajtására.	Maradéktalanul betartja a kiértékelésekre vonatkozó irányelveket.
12	A vizsgálati jegyzőkönyveket készít az élelmiszervizsgáló-eredményeinek dokumentálására.	Ismeri a vizsgálati jegyzőkönyv készítésének követelményeit.	Elkötelezett a vizsgálati eredmények rögzítésében.	Önállóan végzi a dokumentálást a formai és tartalmi szempontok figyelembevételével.

13	Alkalmazza a vonatkozó szabványokat, a speciális élelmiszeripari, minőségbiztosítási rendszereket, és a vizsgálólaboratóriumok felkészültségének irányítási és műszaki követelményeit.	Ismeri a minőségbiztosítási alapfogalmakat, szabványokat, a speciális élelmiszeripari minőségbiztosítási rendszereket. Ismeri a vizsgálólaboratóriumok felkészültségének irányítási és műszaki követelményeit. (GHP, GLP, GMP, ISO, HACCP).	Elkötelezett az élelmiszer-minőség, élelmiszer-biztonság megvalósításában.	Önállóan készíti el az ellenőrzési tervet, majd elvégzi a szükséges feladatokat, a vizsgálati eredményeket értékeli.
14	Megtervezi a laboratórium működéséhez az eszköz- és vegyszerigényt.	Ismeri a laboratórium eszköz és vegyszer felhasználását (eszköz elhasználódás, éves vegyszer szükséglet).	Törekszik a laboratórium pontos igény felmérésre (eszközök, vegyszerek) és ezek mennyiségének a megtervezésére.	Mérnöki irányítással végzi a munkáját.
15	Ellenőrzési programot/tervet állít össze (havi, éves) az üzemi, technológiai folyamatok ellenőrzésére (mintavételi helyek).	Ismeri a technológiai folyamatokat, a lehetséges hibaforrásokat.	Belátja az üzemi vizsgálatok fontosságát. Törekszik a közösen végzett munka során a munkakapcsolatok	Önállóan képes a szakszerű mintavételre, az eredmények dokumentálására,

16	Elvégzi az ellenőrzési program szerint a termelő üzemben a minta begyűjtést, az elemzést és az eredményekről tájékoztatást ad.	Ismeri az élelmiszeripari üzemben végzett terv szerinti ellenőrzési programot.	együttműködésen alapuló kialakítására.	értékelésre, javaslatot tesz beavatkozásra.
17	Legalább egy idegen nyelven szakirodalmat olvas.	Alapfokon ismeri a szakmájára jellemző idegen nyelvű szakkifejezéseket.	Elfogadja a szakmai idegen nyelvismeret szükségességét.	Az idegen nyelvű élelmiszer vizsgálatokkal kapcsolatos szakirodalmat önállóan keresi meg és értelmezi.
18	Szakszerűen elvégzi a vegyszerkezelést.	Ismeri a mérési eljárásokat, a környezetvédelmi, munkavédelmi és minőségbiztosítási, higiéniai előírásokat.	Elfogadja, hogy precízen, szakszerűen szükséges a vegyszereket és a keletkező hulladékokat kezelni.	Betartja a mérési eljárásokat, a környezet- védelmi, munkavédelmi és minőségbiztosítási, higiéniai előírásokat.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése	50 %
Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek	50 %

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok, ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%),
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20 %

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati feladat

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll:

7.3.2.1. Komplex gyakorlati vizsgafeladat:

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,

- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése (30 %)
- munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használat (30 %)
- a megadott műveleti sorrend betartása (10 %)
- mérés pontossága (10 %)
- munkavégzés esztétikája (10 %)
- munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása (10 %)

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Élelmiszer-ellenőrzési technikus

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszer-ellenőrzési technikus szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység az alábbi tanulási eredményeket méri:

- Élelmiszeranalitika: a mintavétel, a klasszikus és műszeres analízis eljárás, művelete, eszközök, műszerek, vegyszerek, összefüggések, a végbemenő kémiai folyamatok leírása egyenletekkel.
- Érzékszervi vizsgálatok szerepe, módszerei, végrehajtása kiértékelése.
- Mikrobiológia: mikroorganizmusok csoportosítása, életfeltételeik, hasznos és káros tevékenység, kimutatás, működésük megszüntetése.
- Élelmiszeripari technológiák: technológiai folyamatok nyersanyagtól a késztermékig, műveletek, hatásuk a termék összetételre, minőségre. Nyersanyag, gyártásközi és késztermék minősítés.
- Gazdaságtan: műszer, eszköz, vegyszer használat megtervezése.

A feladatsort az alábbi súlyozással szükséges összeállítani:

- Élelmiszeranalitika (30 %)
- Érzékszervi vizsgálatok (20 %)
- Mikrobiológia (20 %)
- Élelmiszeripari technológiák (20 %)
- Gazdaságtan (10 %)

Az egyes feladattípusok javasolt aránya:

- feleletválasztós 25 %,
- kiegészítendő 25 %
- rendezéses 25 %,
- igaz-hamis 25%

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 15 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

- Élelmiszeranalitika: a mintavétel, a klasszikus és műszeres analízis eljárás, művelete, eszközök, műszerek, vegyszerek, összefüggések, a végbemenő kémiai folyamatok leírása egyenletekkel (folyamatábra kiegészítése , igaz-hamis feladatok). (30 %)
- Érzékszervi vizsgálat önálló ismertetése (20 %)
- Mikrobiológia: területéhez kapcsolódó (mikroorganizmusok csoportosítása, életfeltételeik, hasznos és káros tevékenység, kimutatás, működésük megszüntetése) feleletválasztós kérdések (egyszerű választás, többszörös választás, válaszok beillesztése. (20 %)
- Élelmiszeripari technológiák: ismertetése a megadott technológiai lépések sorrendbe állításával, és a termék megnevezése (20 %)
- Gazdaságtan: műszer, eszköz, vegyszer használat költségek megtervezése (10 %)

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszer-ellenőrzési technikus projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység három részből áll:

portfólió készítése és szóbeli védése (10 %),

Komplex élelmiszervizsgálat, az elvégzett élelmiszervizsgálat mérési adatait, számításokat, valamint a vizsgálat eredményét rögzíti és a vizsgálat elvét röviden ismerteti a jegyzőkönyvben 80%

Élelmiszervizsgálattal kapcsolatos szakmai számítások elvégzése (10%)

8.4.2.1 Portfólió

A portfólió részei

Bemutakozás, célkitűzés:

A tanuló bemutatja saját magát, megfogalmazza, hogy miért választotta a szakmáját, milyen célokat kíván elérni, várhatóan milyen nehézségekkel kell szembenéznie, melyek a saját erősségei, és azok a tanulással kapcsolatos tulajdonságai (kompetenciái), amelyek fejlesztésre szorulnak.

Dokumentumok gyűjteménye:

A dokumentumok a tanuló tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye.

Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséretetek, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, önvallomás a szakmáról, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása, önreflexiók.

Összegzés (reflexió):

Az összegzés (reflexió) átfogó, összegző megállapításokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a tanuló hogyan ítéli meg a szakemberré válásának folyamatát, kompetenciáinak fejlődését, melyek azok a területek, amelyek a képzés során a legjobban foglalkoztatták, a szakmájával kapcsolatban milyen jövőbeni elképzelései vannak, egyéb, általa fontosnak tartott információk.

A portfólió formája:

A portfólió elektronikus dokumentum, amelyet a szakképző intézmény által biztosított felületen, vagy egyéb, a szakképző intézmény által meghatározott módon tárol a tanuló. A dokumentumok valódiságát – a szakmai oktatást végző intézménynek hitelesíteni kell a vizsgát megelőzően. A portfóliót a projektfeladat megkezdése előtt legalább 10 nappal, a vizsgabizottság elnökének rendelkezésére kell bocsátani.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

Technikumi szakmai oktatás esetén 11-13. évfolyam, érettségire épülő szakmai oktatás esetén 13-14. évfolyam. Félévenként legalább egy (összesen legalább 4), a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

A portfólió védése:

A projektfeladat portfólió vizsgatevékenységének része az elkészített portfólió bemutatása. Ennek formája 10 perces bemutató, melynek során a vizsgázó egy számítógéppel támogatott prezentáció keretében bemutatja a portfóliója tartalmát és utána szakmai beszélgetést folytat a vizsgabizottság tagjaival és utána válaszol a bizottság tagjainak (előzetesen) feltett kérdéseire.

A portfólió formai követelményei:

- Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárt igazítás, 2,5 cm-es margó.
- A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell.
- A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes

források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

8.4.2.2. Komplex élelmiszervizsgálat és dokumentálás:

A vizsgázó élelmiszervizsgálatot végez, amelyet dokumentál.

A vizsgatevékenység részei

- mintavétel és mintakezelés	10 %
- minta előkészítés	10 %
- analitikai vizsgálat	40 %
- műszer ellenőrzés (kalibrálás ha szükséges)	
- számítás és értékelés	10 %
- dokumentálás (mérési jegyzőkönyv készítése)	30 %

A vizsgázó élelmiszervizsgálati útmutatót, vizsgálati szabványt, táblázatokat alkalmazhat. A vizsgán a jelölt az elvégzett élelmiszervizsgálat mérési adatait, a számításokat, valamint a vizsgálat eredményét jegyzőkönyvben rögzíti.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 360 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 85 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a vizsgaszervező által készített javítási-értékelési útmutató alapján történik.

- a mérési jegyzőkönyv értékelése formai- (15 %),
- tartalmi (25 %) követelményei a javítási-értékelési útmutató alapján.
- a szabályos, szakszerű munkavégzés 50 %
- munka-, tűz- és balesetvédelmi szabályok betartása 10 %.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %át elérte.

A portfólió értékelésének sajátos szempontjai:

– közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége, stílus (szakmai szóhasználat, nyelvhelyesség), formai kialakítás (képek, ábrák, korszerű ábrázolástechnikai eszközök alkalmazása), formai követelményeknek való megfelelés: 40 %

– a tanuló tudása, teljesítménye, elért eredmények, legalább egy idegen nyelven, a szakmához köthető idegen nyelvű irodalom tanulmányozása:

40 %

– a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűd tulajdonságok: 20 %

A portfólió akkor fogadható el, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: Az írásbeli vizsga ideje alatt rendszergazda jelenlétében biztosított legyen az online vizsga zavartalan lebonyolítása. A gyakorlati vizsga időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő személyzet, akik műszerek/berendezések meghibásodása esetén képesek elhárítani a hibát, vagy helyettesítő műszert/berendezést tudnak biztosítani.

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- Mérőeszközök
- Analitikai, mikrobiológiai, érzékszervi laboratórium
- Egyéni védőeszközök
- Munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- Vegyifülke, elszívó berendezés
- Szárítószekrény, izzítókemence
- Műszeres analitika eszközei, berendezései, műszerei
- Klasszikus analitika eszközei, berendezései
- Mikrobiológiai vizsgálatok eszközei, műszerei, berendezései
- Laboratóriumi gyors- és analitikai mérlegek
- Fagyasztó és hűtőszekrények
- Tűzvédelmi és munkabiztonsági eszközök
- Sterilizáló berendezések
- Mikroszkóp
- Vegyszerek
- Érzékszervi vizsgálatok eszközei, berendezései
- Bírálati fülkék
- Érzékszervi vizsgálatokhoz szükséges használati eszközök
- Adatok gyűjtését és feldolgozását biztosító berendezések

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyaránnyal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

Az online írásbeli vizsgán használható: számológép,

A gyakorlati vizsgán használható:

Magyar Élelmiszerkönyv

Táblázatok

Minőségbiztosítási dokumentum

9. **A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -**

HÚSIPARI TECHNIKUS SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Húsipari technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721 05 09
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 245 óra, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Középszintű feladatokat lát el a kis- és nagyüzemi húsipari-, baromfiüzemekben, illetve laboratóriumokban. Elvégzi a hús-, és baromfiipari alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételét, vizsgálatát. Felügyeli a hús-, és baromfiipari termékek (előkészített húsok, vörösáruk, felvágottak, főtt –füstölt kolbászok, füstölt húsok, szárított – és érlelt kolbászok, szalámik) készítmények gyártását, minősíti a késztermékeket és működteti a technológiai folyamatokhoz kapcsolódó minőségbiztosítási rendszert. Ismeri a halfeldolgozás technológiai folyamatait. Ismeri a hús- és baromfiiparban alkalmazott gépeket, technológiai lépéseket és azok késztermékre gyakorolt hatását. Munkáját

a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munkaés környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Húsipari technikus	3113	Hús és baromfiipari technikus
	3113	Élelmiszeripari technikus

3. A szakképzésbe történő belépés feltételei

3.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség

Érettségire épülő szakmai oktatás esetén érettségi végzettség

3.2 Alkalmassági követelmények

3.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

3.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

4. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

4.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

4.2 Élelmiszeripari szakmaspecifikus eszközök

- ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal
- mintavételi eszközök
- hőmérők
- a kémiai összetétel meghatározásra alkalmas eszközök
- egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- a tisztítás gépei, berendezései
- higiéniai eszközök, berendezések
- a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető-, fogadó helyiség berendezései)
- vágóvonal berendezései: kábitás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás- és hűtés gépei
- daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok,
- a másodlagos feldolgozás alapgépei: aprító-, vágó-, szeletelő gépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagolóberendezések
- az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei és berendezései
- anyagmozgató gépek és berendezések: felsőpályák, emelőgépek- és szerkezetek, targoncák
- környezetvédelmi eszközök, berendezések
- egyéni védőeszközök és berendezések
- higiéniai eszközök, berendezések
- bolti eszközök és berendezések

5. Kimeneti követelmények

5.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

5.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a

2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.
3	Élelmiszeripari alapműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.
7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.

munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.

8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		
---	---	---	--	--

5.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Elvégzi a vágóállatok minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat, Rögzíti a dokumentáción szereplő adatokat az adatszolgáltatási és nyomkövetési rendszerben.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát, fő- és melléktermékek csoportjait, jellemzőit. Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait. Tisztában van a vágóállat fajokkal és az értékmérő tulajdonságok, hasznosítási irányok jellemzőivel.	Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Érdeklődik szakmája újdonságai iránt. Szakmai tudását rendszeresen fejleszti.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
2.	Végrehajtja a vágóállatok pihentetését, vágásra felhajtását, kábítás előtti szakszerű rögzítését. Az állatvédelmi törvény előírásait és a	Ismeri a hajszolt állapot kialakulásának okait, következményeit, illetve a hajszolt állapot és a húsmínőség közötti összefüggést.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, gazdaságos, higiénikus, biztonságos végrehajtására.	Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért.

	<p>higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a szennyezett övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Felismeri a rendellenes húsérési folyamatok (PSE, DFD) jellemzőit. Tisztában van a pihentetés kedvező hatásaival. Ismeri kábítási módok technológiai hatásait a kábítóberendezések működési elvét. és munkabiztonsági előírásait. Tisztában van a kábítási hibákkal és azok munkabiztonságra és a húsminőségre gyakorolt hatásaival. Ismeri a vágóállatok elvéreztetésének leghatékonyabb szűrési pontját és a szűrési-elvéreztetési testhelyzetek jellemzőit. Ismeri a szőrzeteltávolítás részműveleteinek sorrendjét, a forrázás kritikus higiéniai jellemzőit. Ismeri a forrázási, kopasztási, perzselési hibák okozta következményeket. Tudja a műveletek higiéniai és munkabiztonsági előírásait.</p>	<p>Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Törekszik a folyamatos önképzésre.</p>	<p>Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
--	---	---	---	---

<p>3.</p>	<p>A higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a tiszta övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Átfogóan ismeri a vágóállatok belső szerveinek anatómiai elhelyezkedését. Felismeri az azonosíthatóság, nyomkövetés fontosságát, szerepét. Alkalmazza és betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Ismeri a hasítási módok közötti különbségeket. Tisztában van a hasítási hibákkal és következményekkel. Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszerbiztonsági jelentőségével. Ismeri a vágóállatoknál alkalmazott EUROP minősítési eljárás lépéseit, minősítési osztályokat, jelölést. Ismeri a hűtési módokat, az egyes hűtési módok hőmérsékleti és légsebességi paramétereit. Tisztában van az egyes hűtési módok előnyeivel, hátrányaival. Tudja a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségét.</p>	<p>Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, gazdaságos, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Törekszik a folyamatos önképzésre.</p>	<p>Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
-----------	--	--	--	--

4.	A minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint átveszi a fél és negyedtesteket. Elvégzi a fél és negyedtestek testtáji darabolását. Csontoz, formáz, kivág, húsokat osztályoz.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát. Ismeri a fél és negyedtestek átvételének minőségbiztosítási és higiéniai előírásait. Ismeri a vágás, darabolás, csontozás műveleteit. Ismeri a húsok megmunkálására vonatkozó specifikációk - a termékkészítéshez szükséges receptúrák – előírásait. Ismeri a darabolásra, csontozásra vonatkozó munkavédelmi és higiéniai előírásokat.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok	A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO) Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
----	---	---	---	---

		Tudja működtetni a darabolás, csontozás művelete során alkalmazott berendezéseket. Ismeri a berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	megismerésére, megértésére és alkalmazására.	
--	--	--	--	--

5.	<p>A minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint átveszi a gyártási anyagokat. Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri szeletelhető állomány kialakításában szerepet játszó adalékanyagok és húspép szerepét. Tisztában van a vízkötő és víztartóképeség kialakulásának összefüggéseivel. Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van a hőkezelési paraméterekkel. Ismeri a termék visszahúzásának jelentőségét.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.</p>	<p>A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO) Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
----	--	---	---	--

6.	<p>A minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint átveszi a gyártási anyagokat. Nyers töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri a víztartalom csökkentés, mint tartósítási mód jellemzőit. Tisztában van a vízakaktivitás érték hatásával az eltarthatóságra. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van az szárítási-érlelési paraméterekkel.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Gyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.</p>	<p>A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO) Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
----	--	---	--	--

7.	<p>A minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint átveszi a gyártási anyagokat. Hagyományosan sózott és pácolt, illetve gyorspácolt húskészítményeket állít elő. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri az oldatok készítésének törvényszerűségeit. Ismeri a pácolási módokat, a pácolás elméleti alapjait. Tisztában van a pácolás során lejátszódó diffúziós folyamatokkal. Ismeri a pácérettség kialakításának gyorsítását elősegítő technológiai műveleteket. Ismeri a pácoló berendezések működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Ismeri a pácolt termékek tartósítási módjait. Ismeri a füstölő-főző berendezés működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.</p>	<p>A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO) Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
----	---	--	---	--

8.	<p>A minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint átveszi a gyártási anyagokat. Hagyományos zsírgyártási műveletet végez. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a zsírsütés elméleti hátterét. Ismeri a duplikátor üstök működését, higiéniai és munkabiztonsági előírásait.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására. Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.</p>	<p>A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO) Feladatait felelős vezetőként, vagy önállóan látja el. Felelősséget vállal saját és beosztottjai munkájának minőségéért. Munkája során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
----	--	--	---	--

9.	Mintát vesz, alap- és gyártásközi vizsgálatot végez, elemez, értékeli. Az alapanyagok, félkész és késztermékek laboratóriumi minőségét elvégzi. A vizsgálati eredmények alapján döntést hoz.	Ismeri a húsipari alapanyagok és termékek összetevőit (fehérje-, víz-, zsír-, sótartalom), a mintavételi módokat, a laboratóriumi meghatározás módjait. Ismeri az összetevők késztermékre gyakorolt hatását.	Elkötelezett a minőségbiztosítási előírások betartása iránt.	Önállóan végzi a mintavételt. Mérnöki irányítással értékeli a mért eredményeket.
10.	Húsipari termékek előállításához szükséges szakmai számításokat végez és értékeli.	Ismeri a kihozatali százalék, a vonalteljesítmény, a termék receptúra összeállítás, a páclé összeállítás szabályait.	A számolásokat precízen végzi. Elkötelezett a számítási feladatok pontos végrehajtása iránt.	A számítások pontosságáért felelősséget vállal.
11.	Termékeket raktározásra átvesz, kezel és átad.	Tisztában van a raktározás, tárolás, anyagmozgatás szabályaival.	Elkötelezett a raktározás szabályainak betartása iránt.	Önállóan dönt a raktározott anyagok felhasználásáról. A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO)

12.	A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtlenít.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszeres használatának szabályait és hatásukat.	Elkötelezett az élelmiszerhigiéniai előírások betartása iránt. Fontosnak tartja a terméke fogyasztóinak egészségmegőrzését.	Önállóan végzi a takarítási és fertőtlenítési feladatokat.
13.	Az alapanyagokra-, termékekre és technológiai paraméterekre vonatkozóan méréseket végez, adatokat gyűjt, dokumentál, értékeli.	Ismeri a szükséges környezeti hőfok-, páratartalom-, nyomás-, stb. értékeket, ezek meghatározási módjait, befolyását a termékekre.	Elkötelezett a jó gyártási gyakorlat előírásainak betartása iránt.	Az adatok gyűjtését és dokumentálását önállóan végzi.
14.	A húsipari melléktermékek, hulladékok gyűjtését, válogatását, szakszerű kezelését biztosítja.	Tudja a melléktermékek, hulladékok keletkezésének pontjait, azok kezelési módjait, körülményeit és folyamatát.	Elkötelezett a környezettudatos hulladékkezelés előírásainak betartása iránt.	A hulladékokat önállóan kezeli.
15.	Húsipari vállalkozást tervez, indít, működtet.	Ismeri a húsipari vállalkozás indításával, működtetésével kapcsolatos jogi, gazdasági, higiéniai, munkaügyi szabályokat	Elkötelezett a vállalkozásokra és a gazdasági folyamatokra vonatkozó jogszabályok betartása iránt.	A vállalkozás gazdasági működtetésében munkatársaival együttműködve vesz részt.

16.	A munkájához kapcsolódó dokumentálást, adatgyűjtést és adatfeldolgozást korszerű informatikai eszközökkel elvégzi.	Alkalmazói szinten ismeri a húsiparban használt termelési támogató szoftverek kezelését. Ismeri a húsipari minőségirányítási dokumentumokat, azok használatának szabályait.	Elkötelezett a minőségbiztosítási előírások irányában.	A dokumentáció vezetését és az adatok rögzítését önállóan végzi.
17.	A felelősségi körébe tartozó dolgozókat ellenőrzi, irányítja.	Alapszinten ismeri a vállalatirányítás főbb folyamatait, részeit. Tisztában van munkahelyének szervezeti felépítésével. Alapszinten ismeri a dolgozók alkalmazásának munkajogi szabályait	Elkötelezett a munkafolyamatok optimális megszervezése, és a hatékony vállalatirányítási elvek iránt.	Irányítási feladatait önállóan végzi, döntései előtt feletteseivel konzultál.
18.	A felelősségi körébe tartozó technológia folyamatokat ellenőrzi, eltérés esetén korrigál.	Ismeri a technológiai folyamatok sorrendjét és jellemző értékeit.	Elkötelezett a húsipari jó gyártási gyakorlat és az üzemi technológiai előírások betartása iránt.	Az ellenőrzési feladatait önállóan végzi. Korrigálási tevékenysége során konzultál a kollégáival.
19.	Legalább egy idegen nyelven kommunikál és húsipari szakirodalmat olvas.	Alapfokon ismeri a szakmájára jellemző idegen nyelvű szakkifejezéseket.	Fontosnak tartja az új technológiák megismeréséhez szükséges szakmai nyelvtudás fejlesztését.	Önállóan olvas és feldolgoz idegen nyelvű szakirodalmat.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1. Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2. Írásbeli vizsga

7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2. A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladat típusok:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3. Gyakorlati vizsga

7.3.1. A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2. A vizsgatevékenység leírása

Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alapléveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

A szakképző intézmény – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
- megadott műveleti sorrend betartása	10%
- a mérés pontossága,	10%
- a munkavégzés esztétikája	10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása	10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4. Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1.Szakma megnevezése: húsipari technikus

8.2.Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1. valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2. A szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3.Központi interaktív vizsga

8.3.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Húsipari technikus szakmai ismeret

8.3.2. A vizsgarészek leírása :

- 1. rész: húsipari technológia (60 %)
- 2. rész: húsipari gépek, berendezések (20%)
- 3. rész: minőségbiztosítás és gazdasági ismeretek (20%)

A központi interaktív vizsga során az alábbi tanulási eredmények mérése történik:

- Húsipari technológia témakörben: Mikrobiológiai és higiéniai ismeretek. Vágóállat-fajok, fajták. Vágóállatok szervezeti felépítése. A vágóállatok beérkeztetése, átvétele és a vágásra előkészítés műveletei, a vágóvonalon történő műveletek. Darabolás és csontozás műveletei és paraméterei. Húsrészek konyhatechnikai felhasználása. A húskészítmények technológiájában: az alapanyagok, segéd, jelleg és ízkialakító anyagok, adalékanyagok tulajdonságai, átvétele. Húsipari termékcsoportok, termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveletek, higiéniai és munkabiztonsági előírások. Tartósítási módok jellemzői. Késztermék tárolási és csomagolási műveletei, előírásai.
- Húsipari gépek, berendezések témakörben: a vizsgázó a megadott húsipari gép rajza alapján felismeri a gépet, részeit megnevezi, működését ismerteti, ismerteti a higiéniai és munkabiztonsági előírásait.
- Minőségbiztosítási témakörben: a vizsgázó ismerteti az élelmiszeriparra vonatkozó minőségbiztosítási előírásokat, az élelmiszeripari vállalkozás indításához szükséges jogi- és munkaügyi előírásokat, a vállalkozás működtetésének feltételeit és folyamatait

Az interaktív (online) írásbeli feladatsornak legalább 20, legfeljebb 25 feladatot kell tartalmaznia.

Az egyes feladattípusok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb:

- igaz-hamis állítások eldöntése, feleletválasztás, relációanalízis (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)

- termék megnevezése, technológiai lépések helyes sorrendbe állítása (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
  - egymáshoz rendelés (párosítás) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
  - szókitöltős feladat: hiányos szöveg kiegészítése, táblázat, ábra, géprajz, folyamatábra felismerése, hiányos elemeinek kitöltése (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
  - feleletválasztós feladat (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 110 perc

8.3.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 15 %

8.3.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4. Projektfeladat

8.4.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Húsipari technikus projektfeladat

8.4.2. A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység öt részből áll:

a) vizsgarész:

A vizsgázó a következő feladatok egyikét végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Egy vágástechnológiai művelet végrehajtása a szennyezett övezetben. vagy
- Egy vágástechnológiai művelet végrehajtása a tiszta övezetben.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 10 %.

b) vizsgarész:

A vizsgázó a következő feladatok egyikét végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Lehúzott sertés féltestek kereskedelmi darabolása. vagy
- Bőrös sertés féltestek pácba darabolása. vagy
- Marha negyedtestek kereskedelmi darabolása. vagy
- Marha negyedtestek darabolása gyártástechnológiai célra. vagy
- Egy húsrész csontozása-formázása. vagy
- Baromfitest, darabolása-csontozása.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 10 %.

c) vizsgarész:

A vizsgázó elvégzi egy húsipari termék előállítását, majd szakmai beszélgetést folytat:

- A minőségbiztosítási dokumentációk alapján átveszi a gyártástechnológia során felhasznált anyagokat.
- A mellékelt gyártási utasítás előírásai alapján kiszámolja a gyártás során felhasznált anyagok mennyiségét.
- Végrehajtja a termék gyártása során felhasznált anyagok előkészítését, kimérését, aprítását.
- Végrehajtja a töltőmassza készítését.
- Végrehajtja a termék töltését, formázását.
- Végrehajtja a termék tartósítását, hűtőtárolását.

Szakmai számítás témakörben: a vizsgázó számítási feladatokat old meg az anyagfelhasználás-, veszteség-, kihozatal, műveleti és gazdálkodási számítás területén a gyakorlati feladatához kapcsolódva.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 10 %.

d) vizsgarész: A vizsgázó a következő feladatok egyikét végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Elvégzi egy húskészítmény érzékszervi bírálatát és jegyzőkönyvet készít. vagy
- Elvégzi egy húskészítmény szárazanyagtartalmának vizsgálatát és jegyzőkönyvet készít. vagy
- Elvégzi egy húskészítmény sótartamának vizsgálatát hagyományos titrálással és jegyzőkönyvet készít. vagy

- Elvégzi egy pácoldat sótartalmának meghatározását konduktometriás módszerrel és jegyzőkönyvet készít. vagy
- Elvégzi a pácoldat sűrűségének meghatározását és jegyzőkönyvet készít. vagy
- Elvégzi egy húskészítmény fehérjetartalmának vizsgálatát és jegyzőkönyvet készít. vagy
- Elvégzi egy pácoldat nitrítartalmának vizsgálatát és jegyzőkönyvet készít.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 10 %.

8.5.2.2 Portfólió készítés és bemutató

A vizsgázó bemutatja a portfóliót: 10 percen ismerteti a bizottsággal a portfóliója tartalmát, a szakmai fejlődést, előrehaladást, az elért célokat.

- Bemutatkozás, célkitűzés: A vizsgázó bemutatkozása. Milyen motivációs tényezők játszottak szerepet a szakmaválasztásban. A vizsgázó saját maga által meghatározott erősségei, fejlesztendő tulajdonságai. Milyen célokat szeretne elérni a szakmai karrierjében.
- Dokumentumok: A dokumentumok a vizsgázó tudását, fejlődését, teljesítményét bemutató szöveges, fotós, animációs, videós prezentációk összessége, amely bemutatja a vizsgázó fejlődését a képzés teljes időtartama alatt. Tartalmazza a szakmai munkához közvetlenül köthető, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, vágási, vagy csontozási, gyártási folyamatot bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása, külföldi tanulmányutak beszámolóit, önreflexiók. A dokumentumoknak tartalmaznia kell olyan elemeket, amelyeken egyértelműen megállapítható, hogy a vizsgázó legalább egy idegen nyelven szakirodalmat olvas.
- Reflexió: A vizsgázó önértékelése, szakmai fejlődésének önjellemzése. Tartalmazza, hogy a vizsgázó saját megítélése szerint melyek azok a szakmai kompetenciák, amelyek legjobban fejlődtek a képzés során. Milyen szakmai területen érez még nagyobb fejlődési lehetőséget. Tartalmazhat még egyéb, a vizsgázó által fontosnak vélt információt.

A portfólió formai követelményei:

- Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó.
- A dokumentumokban minden fotót, szöveges dokumentumot, videót, animációt forrásmegjelöléssel kell ellátni.
- A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió elektronikus dokumentum, amelyet a szakképző intézménynek a szakmai vizsga előtt hitelesíteni szükséges. A dokumentum tárolását a képző intézmény által meghatározott módon kell tárolni.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

A technikai szakmai oktatás esetén a 11-13. évfolyam

Az érettségire épülő oktatás esetén a 13-14. évfolyam

Félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

A portfóliót a vizsga megkezdése előtt legalább 10 nappal a vizsgabizottság elnökének rendelkezésére kell bocsátani.

8.5.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 85 % A vizsgatevékenység megoldására rendelkezésre álló időtartam: 370 perc.

8.5.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

a) részfeladat értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (50%)
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

Az a) részfeladat értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 20%

b) részfeladat értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (50%)
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

A b) részfeladat értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 20%

c) részfeladat értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (40%)
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

A c) részfeladat értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 35%

d) részfeladat értékelésének szempontjai:

☒ mérések, minősítések pontossága, kiértékelése (60%)

☒ mérési jegyzőkönyv tartalmi kivitelezése, precizitása (40%)

A d) részfeladat értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 15%

részfeladat értékelésének szempontjai:

- portfólió szakmai tartalma (60%)
- portfólió esztétikai kivitelezése, igényessége (20%) ☒
- előadás módja (20%)

Az e) részfeladat értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10%

8.5.4.2. Portfólió értékelésének szempontjai:

- szakmai tartalom (70%)
- reflexió minősége (30%)

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.5.A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: Az interaktív vizsga ideje alatt legyen jelen rendszergazda az online vizsga zavartalanságának biztosítása érdekében.

A gyakorlati vizsga időtartama alatt legyen jelen olyan technikai személyzet, akik gépek/berendezések meghibásodása esetén képesek elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tudnak biztosítani.

8.6.A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Központi interaktív vizsgán:

- számítógépes munkaállomás
- internet

Projektfeladat: hús alapanyag átvétel, vágóüzemi vagy daraboló-, csontozó üzemi vagy húsipari termékgyártás, minősítés részéhez:

- ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal
- mintavételi eszközök
- hőmérők
- a kémiai összetétel meghatározásra alkalmas eszközök
- egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- a tisztítás gépei, berendezései
- higiéniai eszközök, berendezések
- a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető-, fogadó helyiség berendezései)
- vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás- és hűtés gépei
- daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok,
- a másodlagos feldolgozás alapgépei: aprító-, vágó-, szeletelő gépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagolóberendezések
- az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei és berendezései
- anyagmozgató gépek és berendezések: felsőpályák, emelőgépek- és szerkezetek, targoncák
- környezetvédelmi eszközök, berendezések

- egyéni védőeszközök és berendezések
- higiéniai eszközök, berendezések
- bolti eszközök és berendezések

Projektfeladat portfólió bemutató részéhez:

- projektor
- számítógépes munkaállomás vagy laptop

8.7.A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8.A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.9.A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A központi interaktív vizsgán használható:

- számológép

A projektfeladat során használható:

- Magyar Élelmiszerkönyv
- gyártmánylap
- minőségbiztosítási dokumentum

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

HENTES ÉS HÚSKÉSZÍTMÉNY KÉSZÍTŐ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: hentes és húskészítmény-készítő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 08
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás

1.7.1.1 Kapcsolódó részsakmák megnevezése:

vágóhídi munkás

csontozó munkás,

húskészítmény gyártó

1.8 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A fogyasztókhöz eljutó húsokat és húskészítményeket állít elő a vágóállatok biztonságos feldolgozásával. Vágóüzemben csontoz, darabol, csomagol az elsődleges feldolgozás során. Az előkészített húsból főtt-, főtt-füstölt, sózott-pácolt, érlelt termékeket, vörösárut, sonkát,

kolbászt, szalámit készít a másodlagos feldolgozás során. A sertés-, marha-, juh-, baromfi feldolgozása során kis- és nagyüzemi környezetben élőállat-, alapanyag minőségi- mennyiségi átvételét, annak feldolgozását végzi, melynek során aprít, összemér, kever, tölt, hőkezel és csomagol. Ismeri a halfeldolgozás technológiai folyamatait. Az élelmiszerüzletekben a vevőkkel kommunikál, kiszolgál, termékre vonatkozó kéréseket megvalósít. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi. A technológiai gépeket, berendezéseket szakszerűen beállítja és működteti.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
hentes és húskészítmény - készítő	7111	Húsfeldolgozó
	8111	Élelmiszer-, italgyártó gép kezelője
	5113	Bolti eladó (bolti hentes, eladó)

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)

- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal
- mintavételi eszközök
- hőmérők
- a kémiai összetétel meghatározásra alkalmas eszközök
- egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- a tisztítás gépei, berendezései
- higiéniai eszközök, berendezések
- a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető-, fogadó helyiség berendezései)
- vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás- és hűtés gépei
- daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok,
- a másodlagos feldolgozás alapgépei: aprító-, vágó-, szeletelő gépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagolóberendezések
- az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei és berendezései
- anyagmozgató gépek és berendezések: felsőpályák, emelőgépek- és szerkezetek, targoncák - környezetvédelmi eszközök, berendezések
- egyéni védőeszközök és berendezések
- higiéniai eszközök, berendezések
- bolti eszközök és berendezések

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapkutatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (köthő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűségre.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		

3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötőgépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecsket.		
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.		
7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Elvégzi a vágóállatok minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat, Rögzíti a dokumentáción szereplő adatokat az adatszolgáltatási és nyomonkövetési rendszerben	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát, fő- és melléktermékek csoportjait, jellemzőit. Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait. Tisztában van a vágóállat fajokkal és az értékmérő tulajdonságok, hasznosítási irányok jellemzőivel.	Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Érdeklődik szakmája újdonságai iránt. Szakmai tudását rendszeresen fejleszti.	Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.

2.	Végrehajtja a vágóállatok pihentetését, vágásra felhajtását, kábítás előtti szakszerű rögzítését. Az állatvédelmi törvény előírásait és a higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a szennyezett övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Tisztában van a pihentetés kedvező hatásaival. Ismeri a kábítóberendezések működési elvét. és munkabiztonsági előírásait. Tisztában van a kábítási hibákkal. Ismeri a vágóállatok elvéreztetésének leghatékonyabb szűrési pontját és a szűrési-elvéreztetési testhelyzetek jellemzőit. Ismeri a szőrzeteltávolítás részműveleteinek sorrendjét. Ismeri a forrázási, kopasztási, perzselési hibák okozta következményeket. Tudja a műveletek higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól túri a monotonitást.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
----	--	--	---	---

3.	<p>A higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a tiszta övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Átfogóan ismeri a vágóállatok belső szerveinek anatómiai elhelyezkedését. Felismeri az azonosíthatóság, nyomkövetés fontosságát, szerepét. Alkalmazza a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Ismeri a hasítási módok közötti különbségeket. Tisztában van a hasítási hibákkal és következményekkel. Tudja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszerbiztonsági jelentőségével. Ismeri a vágóállatoknál alkalmazott EUROP minősítési eljárás lépéseit, minősítési osztályokat, jelölést. Ismeri a hűtési módokat. Tisztában van az egyes hűtési módok előnyeivel, hátrányaival. Tudja a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségét.</p>	<p>Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól túri a monotonitást.</p>	<p>Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
----	--	---	--	--

4	Fél és negyedtestek testtáji darabolását, testek húsrészekre bontását végzi. Csontoz, formáz, kivág, húsokat osztályoz.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát. Ismeri a vágás, darabolás, csontozás műveleteit. Ismeri a darabolásra, csontozásra vonatkozó munkavédelmi és higiéniai előírásokat. Tudja működtetni a darabolás, csontozás művelete során alkalmazott berendezéseket. Ismeri a berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a darabolási, csontozási műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól tűri a monotonitást.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
---	---	--	--	---

5	Kereskedelemben húst és húskészítményeket értékesít, vevőket kiszolgál, tájékoztat, informál.	Ismeri a húsok és húskészítmények bolti értékesítésre való előkészítésének módját. Ismeri a húspari termékcsoportokat és termékeket. Ismeri a vágóállatok húsrészeinek konyhatechnikai felhasználását. Tisztában van a kiszolgálás, értékesítés, eladás szabályaival.	Törekszik az értékesítéssel összefüggő szakszerű, higiénikus, biztonságos munkavégzés végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fellépő munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Udvarias, nyugodt, választékos kommunikációjával bizalmat kelt a vásárlókban.	Önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
---	---	---	--	---

6	<p>Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van a hőkezelési paraméterekkel. Ismeri a termék visszahűtésének jelentőségét.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására.</p>	<p>Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal a késztermék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
---	--	---	---	---

7	<p>Nyers töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van az szárítási-érlelési paraméterekkel.</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására.</p>	<p>Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított termék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
---	---	--	---	--

8	<p>Hagyományosan sózott és pácolt, illetve gyorspácolt húskészítményeket állít elő. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.</p>	<p>Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri az oldatok készítésének törvényszerűségeit. Ismeri a pácolási módokat, a pácolás elméleti alapjait. Ismeri a pácoló berendezések működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Ismeri a pácolás során lezajló folyamatokat és a pácolt termékek tartósítási módjait. Ismeri a füstölő-főző berendezés működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait</p>	<p>Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására iránt.</p>	<p>Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított késztermék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.</p>
---	---	---	---	--

9	Hagyományos zsírgyártási műveletet végez. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Ismeri a zsírsütés elméleti háttérét. Ismeri a duplikátor üstök működését, higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított késztermék élelmiszerbiztonságáért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
10	Mintát vesz, alap- és gyártásközi vizsgálatot végez, elemez, értékeli. Az alapanyagok, félkész és késztermékek laboratóriumi minőségét elvégzi.	Ismeri a húsipari alapanyagok és termékek összetevőit (fehérje-, víz-, zsír-, sótartalom), a mintavételi módokat, a laboratóriumi meghatározás módjait.	Törekszik a pontos munkavégzésre. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítására.	Önállóan végzi a vizsgálatokat. Munkája során betartja a munkabiztonsági előírásokat. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért.

11	Húsipari termékek előállításához szükséges szakmai számításokat végez.	Ismeri a számításához szükséges matematikai alpműveleteket Ismeri a kihozatali százalék, a termék receptúra összeállítás, a páclé összeállítás szabályait.	Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.	Önállóan végzi a szakmai számításokat. Felelősséget vállal a szakmai számítások helyességéért.
12	Termékeket raktározásra átvész, kezel és átad.	Tisztában van a raktározás, tárolás, anyagmozgatás szabályaival.	Elkötelezett a biztonságos termék előállítás iránt.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat
13	A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtleníti.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszeres használatának szabályait és hatásukat.	Törekszik a minőségbiztosítási és higiéniai előírások betartására.	Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
14	A hulladékkezelési előírásoknak megfelelően kezeli a képződő hulladékokat	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát	Törekszik a környezet megővésére	Önállóan végzi a hulladékok szelektálását.

15	Húsipari vállalkozást tervez, indít, működtet.	Ismeri a húsipari vállalkozás indításával, működtetésével kapcsolatos jogi, gazdasági, higiéniai, munkaügyi szabályokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	a vállalkozás működtetéséhez szükséges feladatokat irányítással végzi.
16	A munkájához kapcsolódó dokumentálást, adatgyűjtést és – feldolgozást korszerű informatikai eszközökkel elvégzi.	Alkalmazói szinten ismeri a húsiparban használt termelési támogató szoftverek kezelését. Ismeri a húsipari minőségirányítási dokumentumokat, azok használatának szabályait.	Törekszik a minőségbiztosítási dokumentumok pontos vezetésére.	Önállóan kezeli a minőségbiztosítási szoftvereket, programokat, és rögzíti az adatokat.
17.	Egy idegen nyelven alapszinten kommunikál	Alapfokon ismeri a szakmájára jellemző idegen nyelvű szakkifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Munkájához szükséges egyszerű szakmai idegen nyelvű szöveget segítséggel értelmez.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1. Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2. Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3. Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll: Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,

- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
- megadott műveleti sorrend betartása	10%
- a mérés pontossága,	10%
- a munkavégzés esztétikája	10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása	10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4. Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1. Szakma megnevezése: hentes és húskészítmény - készítő

8.2. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1. valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2. Szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3. Központi interaktív vizsga

8.3.1. A vizsgatevéység megnevezése: hentes és húskészítmény készítő központi interaktív vizsga A vizsgarészek leírása:

1. rész: húsipari technológia (65%)
2. rész: húsipari gépek és berendezések (20%)
3. rész: minőségbiztosítás és gazdasági ismeretek (15%)

A központi interaktív vizsga során az alábbi tanulási eredmények mérése történik:

- Húsipari technológia témakörben: Mikrobiológiai és higiéniai ismeretek. Vágóállat-fajok, fajták. Vágóállatok szervezeti felépítése. A vágóállatok beérkeztetése, átvétele és a vágásra előkészítése műveletei, a vágóvonalon történő műveletek. Darabolás és csontozás műveletei és paraméterei. Húsrészek konyhatechnikai felhasználása. A húskészítmények technológiájában: az alapanyagok, segéd, jelleg és ízkialakító anyagok, adalékanyagok tulajdonságai, átvétele, húsipari termékcsoportok, termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveletek, higiéniai és munkabiztonsági előírások. Tartósítási módok jellemzői. Késztermék tárolási és csomagolási műveletei, előírásai.
- Húsipari gépek és berendezések témakörben: a vizsgázó a megadott húsipari gép rajza alapján felismeri a gépet, részeit megnevezi, működését, higiéniai és munkabiztonsági előírásait ismerteti.
- Minőségbiztosítási témakörben: a vizsgázó ismerteti az élelmiszeriparra vonatkozó minőségbiztosítási előírásokat, az élelmiszeripari vállalkozás indításához szükséges jogi- és munkaügyi előírásokat, a vállalkozás működtetésének feltételeit és folyamatait.

Az interaktív feladatsornak legalább 15, legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az egyes feladattípusok aránya az összeshez képest legfeljebb:

- igaz-hamis állítások eldöntése, feleletválasztás, relációanalízis (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- termék megnevezése, technológiai lépések helyes sorrendbe állítása (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- egymáshoz rendelés (párosítás) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- szókitöltős feladat: hiányos szöveg kiegészítése, táblázat, ábra, géprajz, folyamatábra felismerése, hiányos elemeinek kitöltése (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- feleletválasztós feladat (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.2. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 80 perc

8.3.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 15 %

8.3.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4. Projektfeladat

8.4.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Hentes és húskészítmény készítő projektfeladat

8.4.2. A vizsgarészek leírása:

A vizsgatevékenység öt részből áll.

1. Vizsgarész:

A vizsgázó a következő feladatokat végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Vágástechnológia műveleteket végez a szennyezett övezetben. vagy
- Vágástechnológiai műveleteket végez a tiszta övezetben.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

2. Vizsgarész:

A vizsgázó a következő vizsgafeladatokat végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Bőrös félsertés darabolása-csontozása, húsrészek formázása pácoláshoz. vagy
- Bőrös félsertés darabolása-csontozása gyártástechnológiai célra, húsrészek meghatározott minőségi osztályra kivágása.

vagy

- Lehúzott félsertés kereskedelmi darabolása-csontozása, húsrészek formázása. vagy
- Marha negyedtest darabolása-csontozása gyártástechnológiai célra, húsrészek meghatározott minőségi osztályra kivágása.

vagy

- Marha negyedtestek kereskedelmi darabolása-csontozása, húsrészek formázása.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

3. Vizsgarész:

A vizsgázó a következő vizsgafeladatokat végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- Végrehajtja egy hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmény gyártástechnológiáját.
  - Minőségbiztosítási dokumentációk alapján átveszi a gyártási anyagokat.
  - Gyártási utasítás előírásai alapján előkészíti, kiméri a gyártási anyagokat.
  - Aprítást, töltőmassza készítést végez.
  - Végrehajtja a töltőmassza töltését, formázását.
  - A megfelelő hőkezelési paraméterek alkalmazásával végrehajtja a termék hőkezelését.
  - Elvégzi a termék visszahűtését, hűtőtárolását.

vagy

- Végrehajtja egy nyers-töltelékes húskészítmény gyártástechnológiáját.
  - Minőségbiztosítási dokumentációk alapján átveszi a gyártási anyagokat.
  - Gyártási utasítás előírásai alapján előkészíti, kiméri a gyártási anyagokat.
  - Aprítást, töltőmassza készítést végez.
  - Végrehajtja a töltőmassza töltését, formázását.
  - A megfelelő érlelési paraméterek alkalmazásával végrehajtja a termék tartósítását.
  - Elvégzi a termék, hűtőtárolását.

vagy

- Végrehajtja egy pácolt termék előállítását.
  - Minőségbiztosítási dokumentációk alapján átveszi a gyártási anyagokat. ☒ Kiszámolja a pácoldathoz felhasznált pác-só keverék és adalékanyagok mennyiségét.
  - Gyártási utasítás előírásai alapján előkészíti, kiméri a gyártási anyagokat.
  - Bekeveri a pácoldatot.
  - Végrehajtja a termék pácolását. ☒
  - Elvégzi a termék tárolását a pácérettség kialakulásáig.

vagy

- Végrehajtja a hagyományos zsírgyártás technológiáját.
  - Minőségbiztosítási dokumentációk alapján átveszi a gyártási anyagokat.
  - Gyártási utasítás előírásai alapján előkészíti, kiméri a gyártási anyagokat.
  - Elvégzi a szalonna aprítását.
  - Végrehajtja a zsírsütés műveletét.
  - Elvégzi az étkezési tepertő és a zsír szétválasztását.
  - Elvégzi az étkezési tepertő és a zsír hűtőtárolását.

Szakmai számítás témakörben: a vizsgázó számítási feladatokat old meg az anyagfelhasználás-, veszteség-, kihozatal, gazdálkodási számítás területén gyakorlati feladatához kapcsolódva.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

4. vizsgarész: A vizsgázó a következő vizsgafeladatokat végzi el, majd szakmai beszélgetést folytat:

- A vizsgázó elvégzi a hűtőpult előírások szerinti berendezését és kiszolgálja a vásárlót.

A vizsgarészhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

5. Vizsgarész:

A vizsgázó bemutatja a portfóliót: 5-10 percben ismerteti a bizottsággal a portfóliója tartalmát, a szakmai fejlődést, előrehaladást, az elért célokat.

Elvárások:

- tanulói munkák, produktumok oktatók irányításával, de önállóan történő célirányos és következetes összegyűjtése
- tartalma és formája tükrözze a konkrét tevékenységeket, célokat
- papír alapú és/vagy digitális formátum

Portfólió tartalma:

- munkanapló részlet,
- laboratóriumi mérési jegyzőkönyvet,
- adott technológia feladat elvégzéséhez kapcsolódó ábragyűjtemény,
- szakmai számítás,
- dolgozat,
- fotó/videofelvétel, ami a tanuló elvégzett munkájáról, teljesítményéről szól, - versenyeredmény,
- iskolán kívül végzett szakmai tevékenységről fotó/videofelvétel, amelyet a tanuló érdemesnek tart a bemutatásra.
- Külföldi tanulmányútról készített beszámoló.
- A dokumentumoknak tartalmaznia kell olyan elemeket, amelyek egyértelműen megállapítható, hogy a vizsgázó legalább egy idegen nyelven szakirodalmat olvas.

A tanuló a felsorolt produktumokból készíti a portfólióját, és meghatározott időszakonként (pl. fél év vége, év vége) csatolja a gyűjteménnyel kapcsolatos reflexióját, amelyben értékeli a munkáját, fejlődését, tapasztalatait.

A portfólió formai követelményei:

- Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó.
- A dokumentumokban minden fotót, szöveges dokumentumot, videót, animációt forrásmegjelöléssel kell ellátni.
- A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió elektronikus dokumentum, amelyet a szakképző intézménynek a szakmai vizsga előtt hitelesíteni szükséges. A dokumentum tárolását a képző intézmény által meghatározott módon kell tárolni.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő: a 10-11. évfolyamon, kétéves képzés esetén a 13-14. évfolyamon. Félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges, melyhez szorosan kapcsolódik a jelölt reflexiója, amelyben értékeli a munkáját, fejlődését, tapasztalatait.

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

8.4.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 310 perc

8.4.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 85 %

8.4.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1. Vizsgarész értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (50%)
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

Az 1. vizsgarész értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 20%

2. Vizsgarész értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (50%)

- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

A 2. vizsgarész értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 20%

3. Vizsgarész értékelésének szempontjai:

- az adott gyártási művelet/műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (50%)
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (25%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- gyártási műveletek és folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

A 3. vizsgarész értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 40%

4. Vizsgarész értékelésének szempontjai:

- A tökehúsok és húskészítmények konyhatechnikai felhasználásának ismerete (20%)
- Az értékesítés, kiszolgálás szakszerű végrehajtása, udvarias kiszolgálás. (35%) ☒
- a munkavégzéshez szükséges eszközök/gépek/berendezések szakszerű használata (20%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (15%)
- Húskészítmények, termékcsoportok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

A 4. vizsgarész értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10%

5. Vizsgarész: Portfólió értékelésének szempontjai:

- A szakmai dokumentumok mennyisége, tartalma, formai, esztétikai követelmények megvalósítása (40%)
- A vizsgázó teljesítménye, tudása, szakmai fejlődése, elért eredményei. (40%) ☒
- Előadás módja (20%)

Az 5. vizsgarész értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.5. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A központi interaktív vizsga ideje alatt rendszergazda jelenlétében biztosított legyen az online vizsga zavartalan lebonyolítása.

A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

8.6. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal
- mintavételi eszközök
- hőmérők
- a kémiai összetétel meghatározásra alkalmas eszközök
- egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- a tisztítás gépei, berendezései o higiéniai eszközök, berendezések
- a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető-, fogadó helyiség berendezései)
- vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás- és hűtés gépei
- daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok,
- a másodlagos feldolgozás alapgépei: aprító-, vágó-, szeletelő gépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagolóberendezések
- az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei és berendezései o anyagmozgató gépek és berendezések: felsőpályák, emelőgépek- és szerkezetek, targoncák
- környezetvédelmi eszközök, berendezések
- egyéni védőeszközök és berendezések

- higiéniai eszközök, berendezések
- bolti eszközök és berendezések

Projektfeladat portfólió bemutató részéhez:

- projektor
- számítógépes munkaállomás vagy laptop

A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.7. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok A központi interaktív vizsgán használható:

- számológép

A projektfeladat során használható:

- Magyar Élelmiszerkönyv
- gyártmánylap
- minőségbiztosítási dokumentum

8.9. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv édesipari termékekre vonatkozó fejezetét. A vizsgán számológép használható.

9. **A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -**

10. Részszakma

10.1. Részszakma alapadatai

11. A részszakma megnevezése: vágóhídi munkás

11.1.1. A részszakma órakerete: 240 - 360

11.1.2. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

11.1.3. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

11.1.4. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

11.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Segít a sertés-, szarvasmarha-, juh és baromfi feldolgozás folyamatában, az élőállat mennyiségi átvételében és dokumentálásában. Kábít, vág, véreztet, zsigerel, hasít, hűt. Ismeri a technológiai műveletek félttest minőségére gyakorolt hatását. Szakszerűen és biztonságosan használja az egyszerű vágóhídi berendezéseket, eszközöket Melléktermékeket gyűjt, osztályoz, szállít és kezel, az előírások betartása mellett. A technológiai műveleteket vezetői irányítás és felügyelet mellett önállóan végzi. Ismeri és betartja a higiéniai, minőségbiztosítási, munkavédelmi -, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.

11.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Vágóhídi munkás	7111	Húsfeldolgozó

11.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

11.4.1. Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

11.4.2. Alkalmassági követelmények

11.4.2.1. Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

11.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

11.5. Eszközjegyzék a részszakmákra o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel

- o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal o hőmérők
- o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- o a tisztítás, fertőtlenítés gépei, berendezései o higiéniai eszközök, berendezések
- o a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei
- o vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás-, a hűtés gépei,
- o anyagmozgató gépek, berendezések o környezetvédelmi eszközök, berendezések
- o egyéni védőeszközök és berendezések

11.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés módok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
---------	-----------------------	-----------	------------------------------------	---------------------------------

1	Élő állatot átvesz, vágásra előkészít, kábítást-, szúrást-véreztetést végez	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát, fő- és melléktermékek csoportjait, jellemzőit. Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait. Ismeri a vágástechnológiai műveletek sorrendjét, célját, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Tisztában van a technológiai hibák esetén fellépő következményekkel. Tudja működtetni a vágástechnológia során alkalmazott berendezéseket. Ismeri a berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik arra, hogy munkáját a legjobb minőségben, a legkisebb veszteséggel végezze. Jól tűri a monotonitást és a szélsőséges fizikai körülményeket	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Önmagára nézve kötelező érvényűnek tekinti a dokumentumok valós idejű vezetését a gazdaságos működtetés érdekében.
---	---	--	--	---

2	Testet tisztít, hasít, bont, zsigerel, hűt	<p>Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát, fő- és melléktermékek csoportjait, jellemzőit. Ismeri a vágástechnológiai műveletek sorrendjét, célját, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Tisztában van a technológiai hibák esetén fellépő következményekkel. Tudja működtetni a vágástechnológia során alkalmazott berendezéseket. Ismeri a berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri az élelmiszerek minőségére ható paramétereket, a hús romlásának okait, a káros folyamatok megelőzésének módjait.</p>	<p>Magára nézve kötelezőnek tartja a hentes szakma etikai előírásait.</p>	<p>A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszer-biztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO)</p>
---	--	---	---	---

3	Az elsődleges feldolgozás egyszerű eszközeit, berendezéseit beállítja, üzemelteti, ellenőrzi.	Géprajzok alapján ismeri az elsődleges és másodlagos feldolgozáshoz szükséges egyszerűbb gépeket, berendezéseket, azok felépítését, működési elvét, kezelését, biztonságtechnikai előírásait.	Igényes önmagára és az általa elvégzett munkára.	A rá vonatkozó technológiai-, minőségi-, munkavédelmi-, balesetvédelmi-, tűzvédelmi- és takarítási előírásokat betartja
4	A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtleníti.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszeresek használatának szabályait és hatásukat.		Munkakörét felelősségteljesen látja el.
5	A húsipari melléktermékek, hulladékok gyűjtését, válogatását, biztosítja.	Tudja a melléktermékek, hulladékok keletkezésének pontjait, azok kezelési módjait.		

11.7. A részsakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

11.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

a részsakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

11.7.2. Projektfeladat

11.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Vágóüzemi projektfeladat

11.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása: A vizsgatevékenység két részből áll.

1. rész:

- Vágástechnológiai műveletet végez a szennyezett övezetben.

vagy

- Vágástechnológiai művelet végez a tiszta övezetben.

2. rész. A fenti részművelet befejezése után az előírások szerinti takarítást, fertőtlenítést végzi el.

11.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

11.7.2.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

11.7.2.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

o a gyártástechnológiai művelet szakszerű, pontos végrehajtása (60%)

o az egyszerű gépek, berendezések biztonságos és rendeltetésszerű üzemeltetése (20%)

- o a hulladékok, melléktermékek előírásoknak megfelelő gyűjtése, tárolása, kezelése, (10%)
- o munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

11.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

11.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal

- o hőmérők
- o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- o a tisztítás gépei
- o higiéniai eszközök, berendezések
- o a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető-, fogadó helyiség berendezései, stb.)
- o vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás-, a hűtés gépei, csomagológépek
- o anyagmozgató gépek, berendezések: felsőpályák, emelőgépek-, szerkezetek, targoncák
- o környezetvédelmi eszközök, berendezések
- o egyéni védőeszközök és berendezések

11.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

11.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A projektfeladat során használható:

- o Magyar Élelmiszerkönyv
- o gyártmánylap
- o minőségbiztosítási dokumentum

12. Részszakma

12.1. Részszakma alapadatai

12.1.1. A részszakma megnevezése: csontozó munkás

12.1.2. A részszakma órakerete: 240 - 360 óra

12.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

12.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

12.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

12.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Darabol, csontoz, húst kivág. Ismeri a technológiai műveletek szakszerű elvégzésének a hús minőségére gyakorolt hatását. végez. Szakszerűen és biztonságosan üzemelteti a daraboló, csontozó üzemi egyszerű gépeket és berendezéseket. A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtleníti. Melléktermékeket gyűjt, osztályoz, szállít és kezel az előírások betartása mellett. A technológiai műveleteket vezetői irányítás és felügyelet mellett önállóan végzi. Ismeri és betartja a higiéniai, minőségbiztosítási, munkavédelmi-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.

12.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Csontozó munkás	7111	Húsfeldolgozó (csontozó)

12.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

12.4.1. Iskolai előképzettség: alapképzés iskolai végzettség vagy a „Dobbantó program” elvégzése

12.4.2. Alkalmassági követelmények

12.4.2.1. Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

12.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

12.5. Eszközjegyzék a részszakmákra

o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel

o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal

o mérőeszközök (pld. tömeg-, hosszmérő berendezések és hőmérők)

o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)

- o a tisztítás gépei
- o higiéniai eszközök, berendezések
- o daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok
- o anyagmozgató gépek, berendezések:
- o környezetvédelmi eszközök, berendezések.
- o egyéni védőeszközök és berendezések

12.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Féltestek testtáji darabolását, testek húsrészekre bontását végzi. Csontoz, formáz, kivág, húsokat osztályoz.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát. Ismeri a vágás, darabolás, csontozás műveleteit. Ismeri a húsok megmunkálására vonatkozó specifikációk - a termékkészítéshez szükséges receptúrák - előírásait. Ismeri a darabolásra, csontozásra vonatkozó munkavédelmi és higiéniai előírásokat. Tudja működtetni a darabolás, csontozás művelete során alkalmazott berendezéseket.	Törekszik arra, hogy munkáját a legjobb minőségben, a legkisebb veszteséggel végezze. Jól tűri a monotonitást és a szélsőséges fizikai körülményeket	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO)

		Ismeri a berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri az élelmiszerek minőségére ható paramétereket Ismeri a hús romlásának okait, a káros folyamatok megelőzésének módjait.		
2	A húsokat a húsüzemben ún. „előkészített hús” kategóriában (darálthús, szeletelt, fűszerezett húsok) feldolgozza, csomagolja és gyártja.	Bemutatja a húsrészek, előkészített húsok előállítási módjait, a felhasznált anyagok jellemzőit, eljárásokat, géprajzok alapján bemutatja a darabolás, csontozáshoz szükséges gépeket, berendezések működését.	Magára nézve kötelezőnek tartja a hentes szakma etikai előírásait.	Önmagára nézve kötelező érvényűnek tekinti a dokumentumok valós idejű vezetését a gazdaságos működtetés érdekében.
3	A másodlagos feldolgozás gépeit berendezéseit üzemelteti.	Géprajzok alapján ismeri a másodlagos feldolgozáshoz szükséges gépeket, berendezéseket, azok felépítését, működési elvét, kezelését, biztonságtechnikai előírásait.	Igényes önmagára és az általa elvégzett munkára.	A rá vonatkozó technológiai-, minőségi-, munkavédelmi-balesetvédelmi-, tűzvédelmi- és takarítási előírásokat betartja.
4	A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtleníti.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszeres használatának szabályait és hatásukat.		Munkakörét felelősségteljesen látja el.
5	A húsipari melléktermékek, hulladékok gyűjtését,	Tudja a melléktermékek, hulladékok keletkezésének pontjait, azok kezelési módjait, körülményeit és folyamatát.		

	válogatását, szakszerű kezelését biztosítja.			
--	---	--	--	--

12.7. A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

12.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

12.7.2. Projektfeladat

12.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Csontozó projektfeladat

12.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása: A vizsgatevékenység két vizsgarészből áll.

1. Vizsgarész:

Daraboló/csontozó üzemi részműveletet végez az ehhez kapcsolódó egyszerű gépek, működtetését végzi.

2. Vizsgarész: A művelet elvégzése után az adott terület takarítását, fertőtlenítését végzi el a szabályoknak betartásával.

12.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

12.7.2.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100%

12.7.2.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

o a gyártástechnológiai műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (60%)

o a gépek, berendezések biztonságos és rendeltetésszerű üzemeltetése (20%)

o a hulladékok, melléktermékek előírásoknak megfelelő gyűjtése, tárolása, kezelése, (10%)

o munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

12.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

12.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel

o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal

o mérőeszközök (pld. tömeg-, hosszmérő berendezések és hőmérők)

o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)

- o takarítás, tisztítás gépei
- o higiéniai eszközök, berendezések
- o daraboló-csontozó vonal alapgépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok
- o anyagmozgató gépek, berendezések:
- o környezetvédelmi eszközök, berendezések o egyéni védőeszközök és berendezések
- o bolti eszközök és berendezések

12.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

12.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A projektfeladat során használható:

- Magyar Élelmiszerkönyv
- gyártmánylap
- minőségbiztosítási dokumentum

13. Részszakma

13.1. Részszakma alapadatai

13.1.1. A részszakma megnevezése: húskészítmény gyártó

13.1.2. A részszakma órakerete: 240 - 360 óra

13.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

13.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

13.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

13.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Alapanyagok mennyiségi-, minőségi átvételét, vizsgálatát, dokumentálását végzi a másodlagos húsfeldolgozás folyamatában. Félkész- és késztermékek átadását végzi. A húskészítmény gyártás során előkészít, mér, aprít, gépeket anyaggal, termékkel kiszolgál, leszed, felrak, összegyűjt, egyszerű részműveletet végez. Ismeri a technológiai műveleteknek a termék minőségére gyakorolt hatását. Szakszerűen és biztonságosan üzemelteti az egyszerűbb húskészítmény-gyártó gépeket és berendezéseket. Melléktermékeket gyűjt, osztályoz, szállít és kezel, az előírások betartása mellett. A technológiai műveleteket vezetői irányítás és felügyelet mellett önállóan végzi. Ismeri és betartja a higiéniai, minőségbiztosítási, munkavédelmi, tűz- és környezetvédelmi előírásoka

13.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Húskészítmény készítő munkás	7111	Húsfeldolgozó (Húsipari termékgyártó)

13.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

13.4.1. Iskolai előképzettség: alapkú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

13.4.2. Alkalmassági követelmények

13.4.2.1. Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

13.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

13.5. Eszközjegyzék a részsakmákra

o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel

o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal

o mérőeszközök (pld. tömeg-, hossz mérő berendezések és hőmérők)

o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)

- o a tisztítás gépei
- o higiéniai eszközök, berendezések
- o a másodlagos feldolgozó alapgépei: aprító-, vágógépek, szeletelőgépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagológépek
- o az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei berendezései
- o anyagmozgató gépek, berendezések
- o környezetvédelmi eszközök, berendezések
- o egyéni védőeszközök és berendezések

13.6. Részsakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Húst feldolgoz, húskészítményt előállít, sózást, pácolást, tartósítást, érlelt készítményeket gyártásában részműveletet végez, egyedi és gyűjtőcsomagolást, termékjelölést végez.	Ismeri a másodlagos feldolgozás műveleteit. Ismeri a húskészítmény csoportokat, gyártástechnológiai és tartósítási műveleteiket, a gyártástechnológia során betartani szükséges higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Ismeri a húskészítményekhez felhasznált anyagok jellemzőit. Ismeri a tartósító eljárásokat, azok hatását a késztermékre.	Törekszik arra, hogy munkáját a legjobb minőségben, a legkisebb veszteséggel végezze.	Munkakörét felelősségteljesen látja el. Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait.
2	A másodlagos feldolgozás egyszerűbb gépeit berendezéseit beállítja, üzemelteti	Géprajzok alapján ismeri a másodlagos feldolgozáshoz szükséges egyszerűbb gépeket, berendezéseket, azok felépítését, működési elvét, kezelését, biztonságtechnikai előírásait.	Jól tűri a monotonitást és a szélsőséges fizikai körülményeket	A rá vonatkozó technológiai-, minőségi-, munkavédelmi-balesetvédelmi-, tűzvédelmi- és takarítási előírásokat betartja.
3	Húsipari termékek előállításához előkészítő műveleteket végez.	A késztermék receptúra összetevőit ismeri, azt alkalmazza	Igényes önmagára és az általa elvégzett munkára	Önmagára nézve kötelező érvényűnek tekinti a dokumentumok valós idejű vezetését a gazdaságos működtetés érdekében.

4	A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtleníti.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszeres használatának szabályait és hatásukat.	Magára nézve kötelezőnek tartja a hentes szakma etikai előírásait.	A munkahelyén érvényben levő minőségirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerek alapján végzi feladatait (HACCP, ISO)
5	A húsipari melléktermékek, hulladékok gyűjtését, válogatását, szakszerű kezelését biztosítja.	Tudja a melléktermékek, hulladékok keletkezésének pontjait, azok kezelési módjait, körülményeit.		

13.7. A részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga o Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:
a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

13.7.1. Projektfeladat

A vizsgatevékenység megnevezése: Húskészítmény gyártó projektfeladat

A vizsgatevékenység leírása:

A vizsgatevékenység két vizsgarészből áll.

1. rész: A húskészítmény gyártás részműveletét és az ehhez kapcsolódó gépek, berendezések működtetését végzi.
2. rész: A részművelet befejezése után a munkaterület –szabályoknak megfelelő – takarítását, fertőtlenítést elvégzi.

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a gyártástechnológiai műveletek szakszerű, pontos végrehajtása (60%)
- a gépek, berendezések biztonságos és rendeltetésszerű üzemeltetése (20%)
- a takarítás, fertőtlenítés szakszerű, szabályszerű elvégzése (10%)
- munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

13.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

13.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- o ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel
- o számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal
- o egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés)
- o a tisztítás gépei
- o higiéniai eszközök, berendezések
- o a másodlagos feldolgozó alapgépei: aprító-, vágógépek, szeletelőgépek, keverő-, töltőgépek, főző-, füstölő-, pácólóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagológépek
- o az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei berendezései
- o anyagmozgató gépek, berendezések:
- o környezetvédelmi eszközök, berendezések o egyéni védőeszközök és berendezések

13.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

13.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A projektfeladat során használható:

o Magyar Élelmiszerkönyv

o gyártmánylap

o minőségbiztosítási dokumentum

PÉK SZAKMA

1. A szakma alapadatai

1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar

1.2 A szakma megnevezése: Pék

1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 11

1.4 A szakma szakmairányai: -

1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.1 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás

1.2 Kapcsolódó részzakmák megnevezése: Sütőipari és gyorspékési munkás

1.3 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A pék különböző eljárásokkal sütőipari termékeket készít. Ezen belül készít például búza-, rozs vagy különleges kenyereket, zsemleféléket, kifliket és briósokat, kalácsokat, pogácsákat, illetve leveles termékeket. Munkája során meghatározza a szükséges nyersanyagok fajtáit és mennyiségét. Előkészíti a nyersanyagokat, majd azokból kovászt vagy tésztát készít. A tésztákat érleli, majd feldolgozza különböző tömegű, alakú termékekké. A leggyakrabban kelesztéssel tésztalazítást végez, majd a terméket különböző módon díszíti, utána megsüti. Különböző kelesztési eljárásokat alkalmaz. A készterméket felelősséggel kezeli, ha szükséges csomagolja és a vevő számára jelöléssel látja el. Munkája során betartja a vonatkozó technológiai és minőségbiztosítási előírásokat. Munkáját sütőipari gépek, berendezések és eszközök segítik,

melyeket szakszerűen kezel. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Pék	7114	Pék, édesiparitermék gyártó Dagasztó Fagyasztott pékáru sütő (látvány sütőde) Finompékáru-gyártó Gyorsfagyasztott tésztát gyártó Gyorspékégségi sütő és eladó Morzsakészítő Nyerstésztafeladó Pászkatészta-készítő Pék Péksütemény-készítő Pereckészítő Perecsütő Pizzagyártó Pizza-készítő Réteslapkészítő Sütőipari táblázó Sütőipari vető Tésztakészítő

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

i. Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- Nyersanyagtárolás eszközei
- Mérlegek
- Hűtők és fagyasztók
- Sziták
- Vízhűtők, vízkeverők
- Tésztakészítő gépek
- Keverő-habverő gépek
- Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok
- Osztógép
- Süteménytészta osztó-gömbölyítő
- Kiflisodró gép

- Tésztafeldolgozás eszközei
- Nyújtógép
- Kelesztők
- Kelesztőeszközök
- Kemencék, sütők
- Késztermékkezelés eszközei
- Csomagolás eszközei
- Hulladékkezelés eszközei
- Takarítás eszközei, berendezései
- Sütőipari célszerszámok
- Munkavédelmi eszközök
- Számítógépek, nyomtatók
- Internetkapcsolat

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátanak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűségre.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek) .		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket .		

6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.	
7	Egyszerű mértani makettekéről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.	
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.	

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Átveszi a sütőipari nyersanyagokat mennyiségi és minőségi szempontok alapján. A nyersanyagokon alapszintű üzemi érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Alkalmazás szinten ismeri a sütőipari nyersanyagok csoportosítását, minőségi követelményeit és az átvételre vonatkozó üzemi előírásokat. Azonosítja a sütőipari nyersanyagokat.	Törekszik a nyersanyagok pontos és szakszerű átvételére.	Önállóan dönt a nyersanyagok átvételéről, vagy elutasításáról.

2	A nyersanyagokat szakszerűen tárolja, raktározza és nyilvántartja.	Alkalmazás szinten ismeri az élelmiszerek raktározására, tárolására és nyilvántartására vonatkozó jogszabályi előírásokat.	Fontosnak tartja, hogy a nyersanyagok a tárolás alatt megőrizték minőségüket.	Önállóan dönt a raktározás szabályszerű megvalósításáról és felelősséget vállal az esetleges nyersanyaghibák előfordulásánál azok selejtezésével kapcsolatban.
3	A nyersanyagokon a technológiai utasításoknak megfelelően előkészítő műveleteket végez.	Alkalmazás szinten ismeri a nyersanyag előkészítés műveleteit és céljait.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott előírások betartása iránt. Elkötelezett a gyártmánylapban foglalt nyersanyag összetétel betartása iránt.	Önállóan végzi a nyersanyag előkészítés műveleteit.
4	A technológiának megfelelő összetételű és tulajdonságú kovászokat és tésztákat készít, és különböző eljárásokkal érlel.	Ismeri a kovázkészítés céljait, a különböző kovászokat, az érési folyamataikat és az érettségük jellemzőit. Ismeri a sütőipari tésztákat, készítésük módjait és eljárásait. Ismeri a tészták kialakulásának folyamatait, technológiai mutatókat, és a tészták érlelését.	Fontosnak tartja, hogy a jó minőségű nyersanyagokból, megfelelő mennyiségű és minőségű kovászokat és tésztákat készítsen.	Önállóan készíti el a különböző kovászokat és tésztákat, valamint megfelelően határozza meg technológiai mutatóikat.
5	A termék tömegének, alakjának és jellegének megfelelő	Ismeri a tésztafeldolgozás műveleteit, céljait. Ismeri a feladási tömegek	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott előírások betartása iránt.	Önállóan határozza meg a feladási tömegeket és a rendelések alapján a

	tésztafeldolgozási műveleteket végez.	kiszámolásának szabályait, az osztások fajtáit és a különböző termékek alakításának műveleteit. Ismeri a tézstapihentetés célját.	Figyelembe veszi az üzemi környezetet és a rendelkezésre álló műszaki feltételeket. Betartja a Jó gyártási gyakorlatban foglalt paramétereit.	szükséges darabszámokat.
6	A termékek jellegének megfelelő eljárásokkal tézstalazítási műveleteket végez.	Ismeri a tézstalazítási módokat. Ismeri a kelesztési eljárásokat, azok célját, feltételeit és folyamatait. Ismeri a kémiai és fizikai lazításokat.		Önállóan határozza meg a kelesztési feltételeket, és önállóan állatja be azokat és ellenőrzi.
7	A tészta felületén a termékeknek megfelelő díszítési és felületkezelési műveleteket végez.	Ismeri termékek felületi díszítő műveleteit, azok sorrendjét.		Önállóan meghatározza a szükséges sütési értékeket, és beállítja azokat, valamint folyamatos ellenőrzést végez
8	Különböző sütési eljárásokkal megsüti a termékeket.	Ismeri a sütés célját és feltételeit, valamint az azokat befolyásoló tényezőket. Ismeri a sütési eljárásokat, valamint a sülés folyamatait.		Önállóan határozza meg a megsülséget.
9	A megsült termékeket hűti, tárolja, ha szükséges díszíti.	Ismeri a hűlés szakaszait, a cserepedés folyamatait, ismeri a tárolás szabályait.		Felelősséget érez a fogyasztók tájékoztatásával
10	A késztermékhez kiválasztja a csomagolóanyagokat, elvégzi a csomagolás műveleteit és az	Ismeri a csomagolás célját, műveleteit és szabályait, valamint a csomagolóanyagok	Elkötelezett az élelmiszerbiztonság iránt és fontosnak tartja a termékei	

	aktuális jogszabályoknak megfelelően jelöli a termékeket.	kat. Ismeri a sütőipari termékek jelölésére vonatkozó szabályokat, és a jelölések tartalmát.	iránti vevői bizalom megőrzését.	kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.
11	Búza-, rozsos-, rozs-, összetételre névvel utaló és egyedi táplálkozási igényt kielégítő kenyereket gyárt. A kenyérfélék minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a kenyérfélék csoportosítását és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a kenyérfélék készítésére megfogalmazott előírások betartása iránt. Szem előtt tartja az üzem sajátosságait és adottságait.	Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
12	Péksütemények csoportjába tartozó termékeket és kiemelt termékeket készít. A péksütemények minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a péksütemények csoportosítását, és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.		
13	A finom pékáruk csoportjába tartozó termékeket (töltelékes és töltelék nélküli) és kiemelt	Ismeri a finom pékáruk csoportosítását és gyártástechnológiáját.		

	termékeket készít. A finom pékáruk minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.		
14	A jogszabályoknak és a vevői igényeknek megfelelő egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékeket fejleszt és gyárt.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényt kielégítő sütőipari termékek csoportjait, és gyártástechnológiáját.	Elkötelezett az korszerű táplálkozási igények kielégítése iránt.	Felelősséget érez termékeinek a fogyasztó egészségére gyakorolt hatásával kapcsolatban.
15	Zsemlemorzzához félkészterméket szárít és darál.	Ismeri a zsemlemorzsa előírásait és gyártását.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a zsemlemorzsa-gyártással kapcsolatos technológiai és higiéniai előírások betartása iránt.	Munkáját önállóan szervezi és végzi. Betartja az élelmiszerkönyv i előírásokat.
16	Munkája során betartja az üzemre vonatkozó munkavédelmi és higiéniai szabályokat.	Ismeri az üzem munkavédelmi és higiéniai szabályait.	Törekszik a biztonságos és higiénikus munkavégzésre.	Felelősséget vállal munkája balesetmentes és higiénikus elvégzéséért.
17	Munkája során vezeti az élelmiszerelőállításra vonatkozó minőségbiztosítási dokumentumokat.	Ismeri a minőségbiztosítási előírásokat és a jogszabályok szerint előírt dokumentumokat, azok tartalmát.	Elkötelezett a biztonságos termelőállítás iránt. Fontosnak tartja a vevői bizalom erősítését.	Felelősséget érez a biztonságos és nyomonkövethe tő élelmiszerek előállítása iránt.

18	Munkája során alkalmazott sütőipari gépeket, berendezéseket a technológiának megfelelően szabályozza, működteti.	Ismeri a gépek feladatait, kezelésüket és a működtetésükkel kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírásokat.	Törekszik a sütőipari gépek szabályos kezelésére és biztonságos, energiahatékony üzemeltetésére.	Munkája során betartja a gépek kezelési utasításait és figyelemmel kíséri a működésüket.
19	A munkája során a sütőipari eszközöket szakszerűen használja.	Ismeri az eszközök feladatait és helyes használatát.	Törekszik az sütőipari eszközök szabályos kezelésére és biztonságos használatára.	Munkája során megóvja a szerszámok épségét. Felelősséget vállal a rá bízott eszközök megóvásáért.
20	Hagyományos és tájjellegű sütőipari termékek csoportjába tartozó termékeket készít hagyományos technológiai előírások szerint.	Ismeri a szakma történetét és hagyományos termékeinek gyártástechnológiáját.	Tiszteli a szakmáját, annak múltját. Fontosnak tartja a hagyományos sütőipari termékek megismertetését a vevőkkel.	Felelősséget vállal a hagyományos termékek szakszerű előállítására. A HÍR és HKT termékek előállításának irányelveit betartja.
21	Használja a sütőipari termelés irányításához és nyilvántartásához szükséges szoftvereket.	Ismeri a vállalatirányítási szoftvereket.	Fontos számára az üzem áttekinthető irányításában való közreműködése.	Önállóan kezeli a szakmájának gyakorlásához szükséges programokat, és rögzíti az adatokat.
22	A nyersanyagokon, a félkész és késztermékeken tömeg és érzékszervi vizsgálatokat végez. Elvégzi a gyártásközi ellenőrzéseket és dokumentálja azokat.	Ismeri az alapvető alapanyag-, félkész- és késztermékvizsgálati előírásokat tartalmazó szabványokat.	Elkötelezett a jó minőségű termékek előállítása és a fogyasztók becsületes ellátása iránt.	Önállóan végzi az ellenőrzéseket, és dönt az esetleges selejtezésről.

23	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükség- leti és termelési számolásokat végez.	Ismeri a sütőipari nyersanyagszükség- let ipari számításának szabályait, és a műveleteit.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradékalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Önállóan számolja ki a szükséges nyersanyagokat és ellenőrzi a számolások pontosságát.
24	A hulladékkezelési előírásoknak megfelelően kezeli a képződő hulladékokat.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát.	Magára nézve kötelezőnek tekinti a környezet megóvását, és a hulladékokkal kapcsolatos higiéniai problémák megelőzését.	Önállóan szelektálja és deponálja a hulladékokat.
25.	Részt vesz a vállalkozás szabályos működtetésében, a vonatkozó dokumentumok elkészítésében és vezetésében.	Alap szinten ismeri a vállalkozások alapításával, működtetésével kapcsolatos előírásokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.
26.	Idegen nyelvű prospektusokat és weboldalakat olvas.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Irányítással határoz meg technológiai változásokat, illetve javaslatot tesz műszaki újításokkal kapcsolatban.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása A vizsgatevékenység egy részből áll:

7.3.2.1 Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alapléveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
- megadott műveleti sorrend betartása	10%
- a mérés pontossága,	10%
- a munkavégzés esztétikája	10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása	10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapkutatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával munkakör(ök), tevékenységek betölthető

-	-	-	-
---	---	---	---

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Pék

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése

8.2.1 szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Pék szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

- 1.) Sütőipar nyersanyagainak csoportosítása, tárolásuk, előkészítésük és változásuk a technológia során.
- 2.) Sütőipari tészták és töltelékek készítése, a tészták feldolgozása, lazítási módok jellemzői, sütés feltételei, folyamatai, zsemlemorzsa készítése.
- 3.) Egy sütőiparban gyakran alkalmazott gép vagy berendezés kezelése, és a használatával kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírások.

A feladatok között szerepelnie kell az alábbi feladattípusoknak:

- igaz-hamis állítások eldöntése, feleletválasztás, relációanalízis (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- termék megnevezése, technológiai lépések helyes sorrendbe állítása (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- egymáshoz rendelés (párosítás) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- szókitöltős feladat: hiányos szöveg kiegészítése, táblázat, ábra, géprajz, folyamatábra felismerése, hiányos elemeinek kitöltése (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

- feleletválasztós feladat (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik. A vizsgatevékenység során az alábbi tanulási eredményekre vonatkozó mérés történik:

- 1.) Sütőipar nyersanyagainak csoportosítása, tárolásuk, előkészítésük és változásuk a technológia során (25%).
- 2.) Sütőipari tészták és töltelékek készítése, a tészták feldolgozása, lazítási módok jellemzői, sütés feltételei, folyamatai, zsemlemorzsa készítése (55%).
- 3.) Egy sütőiparban gyakran alkalmazott gép vagy berendezés kezelése, és a használatával kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírások (20%).

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Pék projektfeladat

8.4.2. A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység két részből áll:

- 1) Sütőipari termékek előállítása és bemutatása
- 2) Portfólió

2) Sütőipari termékek előállítása és bemutatása

A vizsgázó rendelkezésére bocsátott vagy saját nyersanyagösszetétel (vagy receptúra) alapján különböző csoportokba tartozó, meghatározott mennyiségű és változatú sütőipari termékeket készít a rendelkezésre álló gépek és berendezések szakszerű használatával. Az elkészült termékeket a vizsgabizottságnak bemutatja, és szakmai beszélgetés keretében röviden ismerteti az alkalmazott technológiát, a termékek esetleges hibáit, és azok kiküszöbölésének lehetőségeit. A termékeken üzemi tömegellenőrzést és

érzékszervi minősítést végez. Egy rendelkezésére bocsátott terméket szakszerűen becsomagol, majd a jogszabályoknak megfelelően jelöl.

Az alábbi kilenc termékcsoporthól a vizsgázó egy termékcsoporthoz termékeit készíti el minimum három különböző alakban vagy tömegben és felületi díszítéssel.

- 1.) Kovászos búzakenyerek készítése.
- 2.) Kovászos rozsos- vagy rozskenyerek készítése.
- 3.) Vizes tésztából készült péksütemények készítése.
- 4.) Tejes tésztából készült péksütemények készítése.
- 5.) Dúsított tésztából készült péksütemények készítése.
- 6.) Tojással dúsított tésztából készült finom pékáruk készítése.
- 7.) Omlós tésztából készült finom pékáruk készítése.
- 8.) Leveles tésztából készült finom pékáruk készítése.
- 9) Egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékek készítése.

A vizsgán kovászpótló készítmények, élelmiszer imitátumok, valamint tésztakészítéshez használt előkeverékek nem használhatóak. A feladatsornak tartalmaznia kell olyan termékeket is, amelyek tésztakészítéséhez vaját kell felhasználni. A termékek között szerepelnie kell hagyományos és tájjellegű sütőipari terméknek is. A termékek készítéséhez kovászpótló anyag nem használható fel.

A termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc. A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

A vizsgarész akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

2) Portfólió:

A portfólió részei:

- bemutatkozás, célkitűzés.
- dokumentumok gyűjteménye: A dokumentumok a vizsgázó tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye. Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséret, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása.
- összegzés: annak összefoglalója, hogy a portfólió tartalma miben szolgálja a tanul szakmai fejlődését.

A portfólió formája:

- A portfólió elektronikus vagy papír alapú dokumentum, amelyet a képzőhely által biztosított felületen, vagy egyéb, a képzőhely által meghatározott módon tárol a vizsgázó.
- A portfólió formai követelményei: a szöveges rész Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó. A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell. A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források) a dokumentum végén fel kell tüntetni.
- A dokumentumok valódiságát a képzőhely hitelesíti.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

- 10-11. évfolyamon, az érettségire épülő képzésben 13-14. évfolyamon félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

8.4.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc

8.4.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1) Sütőipari termékek előállításának és bemutatásának értékelésének szempontjai:

- A termékkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása (10 %),
- Termékkészítés szakszerűsége (35%),
- Késztermék tömege, érzékszervi tulajdonságai (45 %),
- Termékkészítés higiéniája, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %).

2) A portfólió értékelésének sajátos szempontjai:

- közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége és tartalma, formai megvalósítása (40 %),
- a vizsgázó tudása, teljesítménye, elért eredmények (40 %),
- a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűd tulajdonságok (20 %).

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.5. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs. Az interaktív vizsgán rendszergazda jelenléte szükséges.

8.6. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- Nyersanyagtárolás eszközei
- Mérlegek
- Hűtők és fagyasztók
- Sziták
- Vízhűtők, vízkeverők

- Tésztakészítő gépek
- Keverő-habverő gépek
- Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok
- Osztógép
- Süteménytészta osztó-gömbölyítő
- Kiflisodró gép
- Tésztafeldolgozás eszközei
- Nyújtógép
- Kelesztők
- Kelesztőeszközök
- Kemencék, sütők
- Késztermékkezelés eszközei
- Csomagolás eszközei
- Hulladékkezelés eszközei
- Takarítás eszközei, berendezései
- Sütőipari célszerszámok
- Munkavédelmi eszközök
- Számítógépek
- Internetkapcsolat

8.7. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8.8. A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyaránnyal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10%, Szakmai vizsga: 90%

8.9. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A központi interaktív vizsgán és a projektfeladat végrehajtása során számológép használható. A projektfeladat során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv sütőipari termékekre vonatkozó fejezetét.

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

10. Részzakma

10.4. Részzakma alapadatai

10.4.1. A részzakma megnevezése: Sütőipari és gyorspékségi munkás

10.4.2. A részzakma órakerete: 320 – 480 óra

10.4.3. A részzakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.4.4. A részzakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.4.5. A részzakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

10.5. A részzakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A sütőipari és gyorspékségi munkás a pékségekben tésztát feldolgoz, keleszt, süt és készterméket kezel és csomagol. A különböző termékcsoportok tésztáit az üzemi előírásoknak megfelelő tömegekre osztja, és a termékekre jellemző alakítási műveleteket végez. Kezeli a tészta felületét, a tésztát keleszti, és az üzemi utasításoknak megfelelő feltételek beállításával megsüti. A készterméket felelősséggel kezeli, ha szükséges csomagolja és a vevő számára jelöléssel látja el. Munkája során betartja a vonatkozó technológiai és minőségbiztosítási előírásokat. Munkáját sütőipari gépek, berendezések és eszközök segítik, melyeket szakszerűen kezel. Felelős a technológiai, higiénia, munkavédelmi és egyéb vonatkozó jogszabályi követelmények betartásáért.

10.6. A részzakma legjellemzőbb FEOR száma

Részzakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
-----------------------	-----------	------------------

Sütőipari és gyorspékési munkás	7114	Pék, édesiparitermék gyártó Fagyasztott pékáru sütő (látvány sütőde) Nyerstésztafeladó Perecsütő Pizzagyártó Sütőipari táblázó Sütőipari vető
---------------------------------	------	--

10.7. A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.7.1. Iskolai előképzettség: alapképzés iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.7.2. Alkalmassági követelmények

10.7.2.1. Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.7.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.8. Eszközjegyzék a részs szakmákra

- Nyersanyag tárolás eszközei
- Mérlegek
- Hűtők és fagyasztók
- Sziták
- Vízhűtők, vízkeverők
- Tésztakészítő gépek
- Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok
- Osztógép
- Süteménytészta osztó-gömbölyítő
- Kiflisodró gép
- Tésztafeldolgozás eszközei
- Nyújtógép

- Kelesztők
- Kelesztőeszközök
- Kemencék, sütők
- Késztermékkezelés eszközei
- Csomagolás eszközei
- Hulladékkezelés eszközei
- Takarítás eszközei, berendezései
- Sütőipari célszerszámok
- Munkavédelmi eszközök

10.9. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Tésztát dolgoz fel a termék tömegének, alakjának és jellegének megfelelően.	Ismeri a tésztafeldolgozás műveleteit, céljait. Ismeri a feladási tömegek kiszámolásának szabályait, az osztások fajtáit és a különböző termékek alakításának műveleteit. Ismeri a tésztapihentetés célját.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott előírások betartására, és az üzem technológiai utasításai szerint dolgozik.	Vezetői instrukció segítségével határozza meg a feladási tömegeket.
2	Tésztalazítást végez a termékek jellegének megfelelően.	Ismeri a tésztalazítási módokat. Ismeri a kelesztés célját, feltételeit és folyamatait. Ismeri a kémiai és fizikai lazításokat.		Vezetői instrukció segítségével határozza meg a kelesztési feltételeket és önállóan állítja be azokat.

3	A termékeknek megfelelő díszítést és felületkezelést végez a tészta felületén.	Ismeri termékek felületi díszítő műveleteit, azok sorrendjét.		
4	Különböző sütési eljárásokkal megsüti a termékeket.	Ismeri a sütés célját és feltételeit, valamint az azokat befolyásoló tényezőket. Ismeri a sütési eljárásokat, valamint a sülés folyamatait.		Vezetői instrukció segítségével meghatározza a szükséges sütési értékeket.
5	A megsült termékeket hűti, tárolja, ha szükséges, díszíti.	Ismeri a hűlés szakaszait, a cserepedés folyamatait, ismeri a tárolás szabályait.		Önállóan eldönti a megsültség állapotát.
6	A késztermékhez kiválasztja a csomagolóanyagokat, elvégzi a csomagolás műveleteit és az aktuális jogszabályoknak megfelelően jelöli a termékeket.	Ismeri a csomagolás célját, műveleteit és szabályait, valamint a csomagolóanyagokat. Ismeri a sütőipari termékek jelölésére vonatkozó szabályokat és a jelölések tartalmát.	Elkötelezett az élelmiszerbiztonság és a vevői bizalom iránt.	Felelősséget vállal a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.
7	Zsemlemorzzához félkészterméket szárít és darál.	Ismeri a zsemlemorzsa előírásait és gyártástechnológiáját.		Vezetői instrukció segítségével szervezi meg a munkáját.
8	Betartja a vonatkozó üzemi munkavédelmi és higiéniai szabályokat.	Ismeri az üzem munkavédelmi és higiéniai szabályait.	Fontosnak tartja, hogy munkáját az üzem munkavédelmi és higiéniai előírásai szerint végezze.	Felelősséget vállal munkavégzése- nek szakszerűségéért.
9	Munkája során alkalmazott sütőipari gépeket, berendezéseket a	Ismeri a gépek feladatait, kezelésüket és a működtetésükkel kapcsolatos	Törekszik a gépek szabályos kezelésére és biztonságos,	Munkája során betartja a gépek kezelési utasításait

	technológiának megfelelően szabályozza, működteti.	munkavédelmi és higiéniai előírásokat.	energiahatékony üzemeltetésére.	és figyelemmel kíséri a működésüket.
10	A munkája során a sütőipari eszközöket szakszerűen használja.	Ismeri az eszközök feladatait és helyes használatát.	A sütőipari eszközöket körültekintően, a céljuknak megfelelően használja, és elkötelezett azok épségének megóvása irányában.	Betartja az eszközök használatára vonatkozó szabályokat.
11	A hulladékkezelési előírásoknak megfelelően kezeli a képződő hulladékokat.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát.	Magára nézve kötelezőnek tekinti a környezet megóvását és a hulladékokkal kapcsolatos higiéniai problémák megelőzését.	Önállóan szelektálja és deponálja a hulladékokat.

10.10. A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.10.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

i. a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.10.2. Projektfeladat

10.10.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Sütőipari termékek tesztfeldolgozási, kelesztés, sütési és késztermékkezelési feladatai

10.10.2.2. A vizsgatevékenység leírása:

Rendelkezésre bocsátott tésztán osztási, alakítási műveleteket végez. A műveletek között szerepelnie kell egyszerű és összetett osztásnak, egyszerű és összetett alakítási műveleteknek. Az alakított termékeket megkeleszti, a megkelt tésztán felületkezelő és díszítő műveleteket végez. A termékeket megsüti, majd bemutatja a vizsgabizottságnak. Egy rendelkezésre bocsátott terméket szakszerűen becsomagol és a jogszabályoknak megfelelően jelöléssel ellát.

10.10.2.3.	A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:	180 perc
10.10.3.	A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül:	100 %
10.10.4.	A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:	
	Tesztfeldolgozás műveleteinek szakszerűsége	30%
Kelesztési paraméterek helyes meghatározása és a felületkezelési műveletek kivitelezése:		20%
Sütési paraméterek helyes meghatározása és a vetés és kisütés műveletének szakszerűsége		20%
Késztermékek helyes kezelése		10%
Csomagolás és jelölés szakszerűsége		20%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

10.11. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs.

10.12. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- Nyersanyagtárolás eszközei
- Mérlegek
- Hűtők és fagyasztók
- Sziták
- Vízhűtők, vízkeverők

- Tésztakészítő gépek
- Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok
- Osztógép
- Süteménytészta osztó-gömbölyítő
- Kiflisodró gép
- Tésztafeldolgozás eszközei
- Nyújtógép
- Kelesztők
- Kelesztőeszközök
- Kemencék, sütők
- Késztermékkezelés eszközei
- Csomagolás eszközei
- Hulladékkezelés eszközei
- Takarítás eszközei, berendezései
- Sütőipari célszerszámok
- Munkavédelmi eszközök

10.13. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

10.14. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv sütőipari termékekre vonatkozó fejezetét

PÉK-CUKRÁSZ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Pék-cukrász
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 12
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részs szakmák megnevezése: Süteménykészítő
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A pék-cukrász kiszámolja és kiméri a szükséges nyersanyagokat, cukrásztechnológiai alpműveleteket végez, cukrászati félkész- és késztermékeket készít. Igényeknek megfelelően egyszerű díszítő műveleteket végez a termékeken. Munkája során fagyaltot, parfét és pohárkrémet készít. Kenyereket, péksüteményeket és finom pékárukat készít hagyományos és korszerű eljárásokkal. A korszerű technológiáknak megfelelően sütőipari termékeket fagyaszt, és kelesztést készleltet. Megadott összetételek és technológiák alapján képes célzott táplálkozási igényt kielégítő termékeket készíteni. Munkája során ellenőrzi a nyersanyagok és a késztermékek minőségét, erről dokumentációt vezet. A munkájához szükséges technológiai berendezéseket és gépeket igény szerint beállítja, kezeli, tisztán tartja az élelmiszeriparban használható tisztító- és fertőtlenítőszer alkalmazásával,

A hulladékokat a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően kezeli, környezettudatos magatartással végzi a munkáját. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Pék-cukrász	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó: Dagasztó Desszertgyártó Desszertmártó Fagyasztott pékáru sütő (látványsütőde) Finompékáru-gyártó Gyorsfagyasztott tésztát gyártó Gyorspékégségi sütő és eladó Karamell cukrász Marcipánkészítő Mézeskalács-készítő Morzsakészítő Nyerstésztafeladó Pászkatészta-készítő Pék Péksütemény-készítő Pereckészítő Perecsütő Pizzagyártó

		Pizza-készítő Réteslap készítő Sütőipari táblázó Sütőipari vető Szaloncukorgyártó Teasütemény gyártó Tésztakészítő Tortadísz készítő Fagylalkészítő Marcipánfigura készítő Süteménykészítő Tortakészítő
	5135	Cukrász

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek

- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- nyersanyagtárolás eszközei
- mérlegek
- lisztsziták
- vízűtő, vízkeverő,
- dagasztógépek
- keverő-habverő gépek
- tésztaosztó gépek
- rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok
- tésztanyújtógép
- kiflisodrógép
- kelesztő berendezés
- kelesztés eszközei
- kemencék és sütők
- késztermékkezelés eszközei
- hűtők, fagyasztók és sokkolók
- fagylatgép és fagylalttároló
- csokoládémelegítő
- csokoládétemperáló
- karamell lámpa
- klíma
- cukrászati formák, kézieszközök
- csomagolás eszközei
- zsemlemorzsa daráló
- hulladéktárolás eszközei

- tűzhelyek, mikrohullámú sütők

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátanak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáslemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és

2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.
7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.

higiéniai előírásokat.
Felelősséget vállal saját munkájáért.

8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		
---	---	---	--	--

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, a sütő- és cukrászipari nyersanyagok szakszerű tárolásának szabályait.	Törekszik a nyersanyagok átvételénél a pontosságra, a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének a megővésére.	Vezetői instrukciók alapján átveszi a nyersanyagokat, dönt az esetleges kifogásokról. Felelősséget vállal a nyersanyagok szakszerű raktározásáért, tárolásáért.
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, hogy a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát.	Önállóan döntést hoz a nyersanyagok felhasználhatóságával kapcsolatban. Önállóan előkészítő műveleteket végez.

3	Elkészíti a sütő- és cukrászipari félkész termékeket, szakszerűen tárolja és felhasználja azokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari félkész termékeket. Ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Nyitott az új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Törekszik a pontos munkavégzésre.	Önállóan félkész termékeket készít. Betartja az üzem technológiai utasításaiban meghatározottakat.
4	Elkészíti a sütő- és cukrászipari tésztákat, felméri és megelőzi a tészták készítése során elkövethető hibákat. Az elkészült tésztát - a termékek készítése során - felhasználja.	Ismeri a sütő- és cukrászipari tészták jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Tudja, hogy az elkészült tésztának milyen felhasználási lehetőségei vannak.	Munkáját körültekintően végzi, különös tekintettel a technológiai paraméterek betartására.	Önállóan sütő- és cukrászipari tésztákat készít. Korrigálja a tésztakészítés során elkövetett esetleges hibákat.
5	Kenyereket, péksüteményeket, finom pékárukat készít. A termékek minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a kenyerek, péksütemények, finom pékáruk jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártás-technológiát. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.	Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a kenyérfélék készítésére megfogalmazott előírások betartása iránt.	Önállóan sütőipari termékeket készít. A termékgyártás technológiájával kapcsolatban önálló döntéseket hoz. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
6	Egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és tájjellegű termékeket készít.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és a tájjellegű termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az	Szem előtt tartja az üzem sajátosságait és adottságait.	Felelősséget érez a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.

		alkalmazott gyártástechnológiát.		
7	Zsemlemorzst készít.	Ismeri a zsemlemorzsa készítésének műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, a zsemlemorzsa minőségi követelményeit.		
8	Sütőipari félkész- és készterméket fagyaszt, kelesztést készletet.	Ismeri a sütőipari félkész- és késztermékek szakszerű fagyasztásának módját, a készletetett kelesztés jellemzőit, megvalósítását.		Önállóan félkész- és készterméket fagyaszt, önállóan kelesztést készletet.
9	Uzsonna-, kikészített- és teasüteményeket készít.	Ismeri az uzsonna-, kikészített- és teasütemények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését.		Önállóan cukrászsüteményeket készít. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
10	Fagylaltokat, fagylaltkelyheket, parfékat és pohárkémeket készít. Az elkészült termékeket szakszerűen tárolja.	Ismeri a fagylaltok, parfék és pohárkémek jellemzőit, nyersanyagait, azok minőségre gyakorolt hatásait. Tudja az elkészítésük műveleteit, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését, a betartandó higiéniai szabályokat. Ismeri a	Elkötelezett a minőségi, kézműves fagylaltok készítése iránt.	Önállóan hidegcukrászati termékeket készít. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.

		fagylaltok, fagylaltkelyhek, parfék és pohárkémek fajtáit.		
11	Különböző bonbonfajtákat készít, csokoládét temperál.	Ismeri a bonbonok általános jellemzőit, nyersanyagait, egyes csoportjait, a bonbonfajták készítésének műveleteit. Tudja a csokoládé temperálásának célját, módszereit.	Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt.	Önállóan bonbont készít. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
12	A napi termékek esetében egyszerű díszítő műveleteket végez.	Ismeri az egyszerű- és különleges díszítés műveleteit, nyersanyagait, módszereit.		Önállóan díszítő műveleteket végez. A díszítésben alkotó módon vesz részt.
13	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát.	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez.
14	Üzemi alapszintű sütő- és cukrászipari nyersanyag és késztermék minőség-ellenőrző vizsgálatokat végez, a mérési eredményeket értékeli.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagok és késztermékek minőségi követelményeit, a minőség-ellenőrzést szolgáló vizsgálatokat.	Belátja a minőségellenőrző vizsgálatok alkalmazásának fontosságát.	Irányítással minőség-ellenőrző vizsgálatokat végez. Felelősséget érez a biztonságos és nyomon követhető élelmiszerek előállításáért.
15	Munkája során alkalmazza a sütő- és cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Ismeri a sütő- és a cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.

16	HACCP elvein alapuló eljárásokat alkalmaz, HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket. Elkötelezett a jó minőségű termékek előállítása és a fogyasztók becsületes ellátása iránt.	Önállóan HACCP dokumentumokat vezet.
17	A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat.	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a sütő- és cukrászipari gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Törekszik a gépek szabályos kezelésére és biztonságos, energiahatékony üzemeltetésére. Törekszik az eszközök szabályos kezelésére és biztonságos használatára.	Önállóan munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit. Munkája során megóvja a szerszámok épségét. Felelősséget vállal a rá bízott eszközök megóvásáért.
18	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját, a pékségi program (sütőipari szoftver) helyes használatát.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradékalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási	Önállóan nyersanyagszükségletet számít és ellenőrzi a számolások pontosságát.

			műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	
19	Szakszerűen kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtés- re. Belátja a környezetvédelem fontosságát. Magára nézve kötelezőnek tekinti a környezet megóvását, és a hulladékokkal kapcsolatos higiéniai problémák megelőzését.	Önállóan kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.
20	Részt vesz a vállalkozás szabályos működtetésében, a vonatkozó dokumentumok elkészítésében és vezetésében.	Alap szinten ismeri a vállalkozások alapításával, működtetésével kapcsolatos előírásokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.
21	Idegen nyelvű prospektusokat és weboldalakat olvas.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Irányítással határoz meg technológiai változásokat, illetve javaslatot tesz műszaki újításokkal kapcsolatban.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15, legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján Az értékelés százalékos formában történik.

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati feladat

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll:

7.3.2.1 Komplex gyakorlati vizsgafeladat Élelmiszeripari alapműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,

- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola - saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
- a megadott műveleti sorrend betartása	10%
- a mérés pontossága,	10%
- a munkavégzés esztétikája	10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása	10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával munkakör(ök), tevékenységek betölthető
---------------------------------------	-----------	------------------	--

-	-	-	-
---	---	---	---

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Pék-cukrász

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Pék-cukrász szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

- 1.) Sütőipari termékek készítésének ismertetése: a szakmára jellemző sütőipari termék készítésének ismertetése. Sütőipari termékek (kenyerek, péksütemények, finom pékáruk) gyártástechnológiája, a gyártás műveletei, az egyes műveletek célja, feltételei, technikai megoldásai, a műveletek során lejátszódó folyamatok, zsemlemorzsa készítés. (40 %).
- 2.) A szakmára jellemző cukrászipari termék készítésének ismertetése, cukrászipari termékek (uzsonna-, kikészített-, teasütemények, fagylaltok, parfék, pohárkrémekek, bonbonok) készítésének műveletei, a hozzájuk tartozó félkész-termékek előállítás (40 %).
- 3.) Ábra (rajz, fénykép) segítségével egy sütő- és egy cukrászipari gép, berendezés kezelésének, tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak ismertetése (20 %).

A feladatok között szerepelnie kell:

- igaz-hamis állítások eldöntése, feleletválasztás, relációanalízis (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- termék megnevezése, technológiai lépések helyes sorrendbe állítása (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- egymáshoz rendelés (párosítás) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 15%)
- szókitöltős feladat: hiányos szöveg kiegészítése, táblázat, ábra, géprajz, folyamatábra felismerése, hiányos elemeinek kitöltése (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- feleletválasztós feladat (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

8.3.5.1 Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

- 1.) a szakmára jellemző sütőipari termék készítésének ismertetése (45 %).
- 2.) a szakmára jellemző cukrászipari termék készítésének ismertetése (45 %).
- 3.) ábra (rajz, fénykép) segítségével, egy sütő- és egy cukrászipari gép, berendezés kezelésének, tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak ismertetése (10 %),

8.3.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Pék-cukrász projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A projektfeladat részei:

1. portfólió (10 %),
2. sütőipari termékek készítése és bemutatása (45 %),
3. cukrászipari termékek készítése (45 %).

1. Portfólió A portfólió részei:

- bemutatkozás, célkitűzés.
- dokumentumok gyűjteménye: A dokumentumok a vizsgázó tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye. Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséretnek, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása. A portfóliónak tartalmaznia kell a vizsgázó által legalább egy idegen nyelven tanulmányozott idegen nyelvű szakmai dokumentumot
- összegzés: annak összefoglalója, hogy a portfólió tartalma miben szolgálja a vizsgázó szakmai fejlődését.

A portfólió formája:

- A portfólió elektronikus vagy papír alapú dokumentum, amelyet az iskola által biztosított felületen, vagy egyéb, az iskola által meghatározott módon tárol a tanuló. A dokumentumok valódiságát az iskola hitelesíti.
- A portfólió formai követelményei: a szöveges rész Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó

A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell. A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források) a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

- 10-11. évfolyamon, az érettségire épülő képzésben 13-14. évfolyamon félévenként legalább

egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

2. Sütőipari termékek készítése és bemutatása

A következő nyolc feladatsorból egy feladat végrehajtása:

- 1) A rendelkezésre bocsátott anyagösszetétel alapján búza- vagy rozsos- vagy rozskenyerek készítése kovászos tésztakészítési eljárással, többféle tömegben és alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 2) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján vizes tésztából készült péksütemények készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 3) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján tejes tésztából készült péksütemények készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 4) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján dúsított tésztából készült péksütemények készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése, vagy
- 5) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján tojással dúsított tésztából készült finom pékáruk készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 6) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján omlós tésztából készült finom pékáruk készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 7) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján leveles tésztából készült finom pékáruk készítése, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy
- 8) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, egyedi táplálkozási igényt kielégítő termék készítése, a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése.

A vizsga során a vizsgázó a rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméken tömeg és érzékszervi ellenőrzést végez. Az elkészült termékeket a vizsgabizottságnak bemutatja, és szakmai beszélgetés keretében röviden ismerteti az alkalmazott technológiát, a termékek esetleges hibáit, és azok kiküszöbölésének lehetőségeit. A feladatoknak tartalmaznia kell vajjal készült termékeket és hagyományos és tájjellegű sütőipari termékeket is. A termékek elkészítéséhez kováspótló készítmény nem használható fel. A termékek készítésekor nem használhatóak fel élelmiszer imitátumok és a tésztakészítéshez használt kész keverékek. A termékek között szerepelnie kell töltelékes terméknek is. A feladatok között szerepelnie kell olyan terméknek is, amely tésztájához zsiradékként vajat használnak fel.

A feladatsornak a felsorolt termékcsoporthoz mindegyikét le kell fednie azzal, hogy a vizsgázó a kihúzott feladata alapján egy termékcsoporthoz termékeket készíti el.

A vizsgarész megoldására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc.

A sütőipari termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

3. Cukrászipari termékek készítése

Meghatározott darabszámban, a rendelkezésre bocsátott vagy saját anyaghányad segítségével, kétféle cukrászipari termék készítése az alábbiak szerint:

- egy uzsonnasütemény vagy teasütemény készítése,
- egy kikészített sütemény készítése és a terméken egyszerű díszítő műveletek elvégzése.

A munka során a vizsgázó a rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, a termék gyártásával kapcsolatban a vizsgabizottsággal szakmai beszélgetést folytat. A beszélgetés során ismertetni kell a feladatot, az elkészült termékek minőségét, az esetleges hibákat és azok megelőzési, kijavítási lehetőségeit.

A vizsgarész megoldására rendelkezésre álló időtartam: 360 perc.

A cukrászipari termékek készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Sütőipari termékek előállítása és bemutatása vizsgarész értékelésének szempontjai:

- A termékkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása (10 %),
- Termékkészítés szakszerűsége (35%),
- Késztermék tömege, érzékszervi tulajdonságai (35 %),
- Csomagolás és jelölés szakszerűsége (10%)
- Termékkészítés higiéniaja, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %).

4. A vizsgarész akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte. A vizsgatevékenység csak akkor fogadható el, ha az elkészült termékek megfelelnek a jogszabályban rögzített minőségi követelményeknek.

Cukrászipari termékek készítésének értékelése:

- Termékkészítés szakszerűsége (35%),
- az elkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása 5%

- Késztermék külső megjelenése, állaga, állománya, íze és a díszítés kivitelezése (50%),
  - Termékkészítés higiénája, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %),
5. A vizsgarész akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte. A vizsgarész csak akkor fogadható el, ha az elkészült termékek megfelelnek a jogszabályban rögzített minőségi követelményeknek.
6. A portfólió értékelésének sajátos szempontjai:
- közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége és tartalma, formai megvalósítása (40 %),
  - a tanuló tudása, teljesítménye, elért eredmények (40 %),
  - a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűd tulajdonságok (20 %).

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 +360 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: Az interaktív vizsga lebonyolításához a vizsga ideje alatt rendszergazda jelenléte. A projekt vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs. Az interaktív vizsgához rendszergazda jelenléte.

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

nyersanyagtárolás eszközei

mérlegek

lisztsziták

dagasztógépek

keverő-habverő gépek

tésztaosztó gépek

rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok

tésztaújtógép

kiflisodrógép

kelesztő berendezés

kelesztés eszközei

kemencék és sütők

késztermékkezelés eszközei

hűtők, fagyasztók és sokkolók

fagylatgép és fagylalttároló

csokoládémelegítő

klíma

cukrászati formák, kézieszközök

csomagolás eszközei

hulladéktárolás eszközei

tűzhelyek, mikrohullámú sütők

az interaktív vizsgához számítógép

internet kapcsolattal

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10%, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó a vizsgán olyan számológépet használhat, amely nem alkalmas arra, hogy azon olyan adatot tároljanak, amely a vizsgázót a vizsgán segítheti. A vizsgázó a termékek bemutatásához használhatja segédeszközként a Magyar Élelmiszerkönyv sütőipari termékekre illetve a Magyar Élelmiszerkönyv Hagyományőrző cukrász termékekre vonatkozó fejezeteit.

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

10. Részszakma

10.1 Részszakma alapadatai

10.1.1 A részszakma megnevezése: Süteménykészítő

10.1.2 A részszakma órakerete: 500-600 óra

10.1.3 A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.4 A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.5 A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

10.2 A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A süteménykészítő a cukrászsütemények, a péksütemények és a finom pékáruk előállításában vesz részt.

A részszakképesítéssel rendelkező munkája során kiméri a szükséges nyersanyagokat, cukrásztechnológiai alapműveleteket végez. A cukrászati termékek közül uzsonnasüteményeket készít. Cukrászati és sütőipari töltelékeket, krémeket készít. Sütőipari termékek közül péksüteményeket és finompékárukat készít. A korszerű technológiák alkalmazásával sütő és cukrászati termékeket fagyaszt. A munkájához szükséges a technológiai berendezéseket, gépeket beállítja, kezeli, tisztítja az élelmiszeriparban használható tisztító- és fertőtlenítőszer alkalmazásával, Környezettudatos szemlélettel kezeli a hulladékokat. Munkája során alapszintű adminisztrációs munkát végez. Munkája során betartja a munkafolyamatok munka-, tűz-, környezetvédelmi és higiéniai szabályokat.

10.3 A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Süteménykészítő	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó Dagasztó Fagyasztott pékáru sütő (látvány sütőde) Finompékáru-gyártó Nyerstésztafeladó Péksütemény-készítő Pereckészítő Sütőipari táblázó Sütőipari vető Süteménykészítő

10.4 A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.4.1 Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.4.2 Alkalmassági követelmények

10.4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.5 Eszközjegyzék a részszakmákra

- nyersanyagtárolás eszközei
- mérlegek
- lisztsziták
- vízűtő, vízkeverő,
- dagasztógépek
- keverő-habverő gépek
- téztaosztó gépek
- rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok
- téztaanyújtógép
- kiflisodrógép
- kelesztő berendezés
- kelesztés eszközei
- kemencék és sütők
- késztermékkezelés eszközei
- hűtők, fagyasztók és sokkolók
- csokoládémelegítő
- cukrászati formák, kézieszközök • csomagolás eszközei
- hulladéktárolás eszközei
- tűzhelyek, mikrohullámú sütők

10.6 Részzakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés- módok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Szakszerűen raktározza, tárolja a sütő- és	Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket,	Törekszik a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és	Vezetői instrukciók alapján végzi a raktározás műveleteit.

	cukrászipari nyersanyagokat.	a sütő- és cukrászipari nyersanyagok szakszerű tárolásának szabályait.	mennyiségének a megóvására.	
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Belátja az előkészítő műveletek fontosságát.	Önállóan előkészítő műveleteket végez.
3	Elkészíti a sütő- és cukrászipari tésztákat, felméri és megelőzi a tészták készítése során elkövethető hibákat. Az elkészült tésztát - a termékek készítése során - felhasználja.	Ismeri a sütő- és cukrászipari tészták jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket.	Önállóan sütő- és cukrászipari tésztákat készít.
4	Péksüteményeket, finom pékárukat készít.	Ismeri a péksütemények, finom pékáruk jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket.	Irányítással péksüteményeket és finom pékárukat készít.
5	Uzsonnasüteményeket készít.	Ismeri az uzsonnasütemények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az		Irányítással végzi a termék-előállítás feladatait.

		elkövethető hibákat, és azok megelőzését.		
6	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát.	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez.
7	Munkája során alkalmazza a sütő- és cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Ismeri a sütő- és a cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.
8	HACCP elvein alapuló eljárásokat alkalmaz, HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket.	Irányítással HACCP dokumentumokat vezet.
9	A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a sütő- és cukrászipari gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Fontosnak tartja a gépek és eszközök rendeltetés szerinti használatát.	Önállóan munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít.

10	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját, a pékségi program (sütőipari szoftver) helyes használatát.	Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Felügyelet mellett nyersanyagszükségletet számít.
11	Szakszerűen kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtésre. Betartja a környezetvédelem fontosságát.	Önállóan kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.

10.7 A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.7.1 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.7.2 Projektfeladat

10.7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Péksütemények, finompékárúk illetve uzsonnasütemények készítése

10.7.2.2 A vizsgatevékenység leírása:

Péksütemények, finompékárúk és uzsonnasütemények készítése

A következő feladatok közül egy feladatsor végrehajtása:

1) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel segítségével, egy adott tézstacsoportból péksütemények gyártása, legalább háromféle tömeggel vagy alakkal, a termékek bemutatása, a termékek tömeg- és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése vagy

2) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján finom pékáruk gyártása, legalább kétféle tömeggel vagy alakkal, a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése

vagy

3) meghatározott darabszámban a rendelkezésre bocsátott vagy saját anyaghányad segítségével egyféle uzsonnasütemény vagy teasütemény készítése. Egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és jelölése.

Az elkészült termékeket a vizsgabizottságnak bemutatja, és szakmai beszélgetés keretében röviden ismerteti az alkalmazott technológiát, a termékek esetleges hibáit, és azok kiküszöbölésének lehetőségeit. A termékein üzemi tömegellenőrzést és érzékszervi minősítést végez.

A sütőipari termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

10.7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc

10.7.3 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

10.7.4 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: A termékek készítésének értékelése:

- Termékkészítés szakszerűsége (40%),
- Késztermék külső megjelenése, állaga, állománya, íze (40%),
- csomagolás szakszerűsége és a jelölés tartalma (10%)
- Termékkészítés higiénijája, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %),

10.7.4.1 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte. A vizsgatevékenység csak akkor fogadható el, ha az elkészült termékek megfelelnek a jogszabályban rögzített minőségi követelményeknek

10.8 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs.

10.9 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

nyersanyagtárolás eszközei

mérlegek

lisztsziták

vízűtő, vízkeverő,

dagasztógépek

keverő-habverő gépek

tésztaosztó gépek

rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok

tésztanyújtógép

kiflisodrógép

kelesztő berendezés

kelesztés eszközei

kemencék és sütők

késztermékkezelés eszközei

hűtők, fagyasztók és sokkolók

csokoládémelegítő

cukrászati formák, kézieszközök

hulladéktárolás eszközei

tűzhelyek, mikrohullámú sütők

10.10 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.11 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgán számítógép használható

ÉDESSÉGKÉSZÍTŐ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar

1.2 A szakma megnevezése: Édességkészítő

1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 02

1.4 A szakma szakmairányai: -

1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás

1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Csokoládétermék gyártó
Keksz-és ostyagyártó

1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Kézműves és ipari körülmények között édességeket (kekszet, cukorkát, csokoládét) készít. Munkája során technológiai, illetve termelési számításokat végez. Átveszi, raktározza és előkészíti a gyártáshoz szükséges nyersanyagokat. A termékek előállításánál beállítja és kezeli a gépeket, berendezéseket és az eszközöket. Édesipari félkész és késztermékeket készít a technológiai utasításoknak megfelelően, majd ezeket csomagolja és szakszerűen tárolja. Alapvető minőségbiztosítási vizsgálatokat végez a nyersanyagokon és a termékeken. A termeléssel kapcsolatos dokumentumokat a minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint a saját felelősségi körében vezeti. Munkáját a

gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Édességkészítő	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó
	7114	Bonbonkészítő, kézi Cukor-, cukorkatöltelék-főző Cukorkagyártó Cukorkaolvasztó Csokoládéfigura-formázó Csokoládétáblázó Csokoládétermék-gyártó Desszertgyártó Desszertmártó Édesipari termékgyártó Grillázssütő Gumicukorgyártó Jégkrémgyártó Kakaómassza-préselő Kakaóvaj-temperáló Karamellafőző Kávé- és pótkávégyártó Kávé-, kakaóbabőrölő, -pörkölő

	<p>Keksz- és ostyagyártó Konyakmeggy gyártó (kézi) Marcipánfőző Marcipánkészítő Mézesáru kandírozó Mézeskalács-készítő Nápolyikészítő Nugátmassza-temperáló Ostya és fagyalanttölcsér készítő Ostyakészítő Ostyasütő Saloncukorgyártó Teasütemény gyártó Télifagyi gyártó Tortadísz készítő Tölcsérekészítő Törökméz- és vattacukor-készítő Vattacukor készítő</p>
--	--

4. **A szakképzésbe történő belépés feltételei**

4.1 Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2. Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- nyersanyagtárolás eszközei
- nyersanyagelőkészítés berendezései: mérlegek, sziták
- - hűtők
- a, rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- kever-habverő gépek
- dagasztó-gyúró gépek
- csokoládémelegítő
- ostyasütő berendezés
- krémtöltés eszközei
- húros vágó - kutter
- dresszírozó gép
- mártógép
- kemencék, sütők
- nyújtógép
- aprítóberendezés
- masszakeverő
- formák
- hőmérők
- szárazanyag-tartalom mérő
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő

- kekszformázó gép
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
---------	-----------------------	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alapl műveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.		
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.		
7	Egyszerű mértani makettekrol vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja az édességkészítéshez szükséges nyersanyagokat.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, az édességkészítés nyersanyagai szakszerű tárolásának szabályait.	Törekszik a nyersanyagok átvételénél a pontosságra, a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének a megővésére.	Vezetői instrukciók alapján átveszi a nyersanyagokat, dönt az esetleges kifogásokról. Felelősséget vállal a nyersanyagok szakszerű raktározásáért, tárolásáért.
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri az édességkészítéshez szükséges nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Fontosnak tartja az előkészítő műveletek szabályos elvégzését.	Döntést hoz a nyersanyagok felhasználhatóságával kapcsolatban. Önállóan előkészítő műveleteket végez.
3	Elkészíti az édesipari félkész termékeket, szakszerűen tárolja, felhasználja azokat.	Megnevezi az édesipari félkész termékeket, ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Nyitott az új ismeretekre, technológiai megoldásokra.	Önállóan félkész termékeket készít.
4	Elkészíti az édesipari kakaó tartalmú termékeket, felméri és megelőzi a	Ismeri a kakaó tartalmú termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket.	Önállóan kakaó tartalmú félkész és késztermékeket készít. Korrigálja a gyártás

	készítésük során elkövethető hibákat.	alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Tudja az elkészült kakaó tartalmú félkész termékek felhasználási lehetőségeit.		során elkövetett esetleges hibákat.
5	Édesipari lisztesárakat készít.	Ismeri a keksz, krékek, teasütemények, snackfélék, ostyafélék jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmai elveket. Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra.	Önállóan édesipari termékeket készít, illetve felügyeli azok készítését. A termékgyártás technológiájával kapcsolatban önálló döntéseket hoz.
6	Édesipari hagyományőrző- és tájjellegű termékeket készít.	Ismeri az édesipari hagyományőrző- és tájjellegű termékek, (konyakosmeggy, diánás cukorka, szaloncukor, Negró cukorka) jellemzőit, elkészítésének műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		
7	Cukorkákat, bonbon t, jégkrémet, tortadísz, kemény-, puha-, töltött cukorkákat állít elő.	Ismeri a termékek készítésének műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát és minőségi követelményeit.		
8	Kávépörkölést végez.	Ismeri a kávétermés feldolgozásának, a kávébab tárolásának, pörkölésének		Instrukciók alapján végzi a munkáját.

		módját, a koffeinmentes kávé jellemzőit, és előállítását.		
9	Különböző kézműves bonbonfajtákat készít, csokoládét temperál.	Ismeri a bonbonok általános jellemzőit, nyersanyagait, egyes csoportjait, a bonbonfajták készítésének műveleteit. Tudja a csokoládé temperálásának célját, módszereit.	Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a nemzetközi trendek, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt.	Önállóan bonbont készít.
10	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát.	Önállóan termék csomagolást, jelölést végez.
11	Alapvető édesipari nyersanyag- és késztermék minőségellenőrző vizsgálatokat végez, a mérési eredményeket rögzíti.	Ismeri az édességkészítéshez szükséges nyersanyagok és késztermékek minőségi követelményeit, a minőségellenőrzést szolgáló vizsgálatokat.	Belátja a minőségellenőrző vizsgálatok alkalmazásának fontosságát.	Irányítással minőségellenőrző vizsgálatokat végez.
12	Munkáját az édesipari Jó higiéniai és jó gyártási gyakorlat előírásai szerint végzi.	Ismeri az édesipari Jó Higiéniai és a Jó Gyártási Gyakorlatában előírt szabályokat.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.

13	Üzemi HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket.	Önállóan HACCP dokumentumokat vezet.
14	A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat.	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri az édesipari gépek, berendezések és eszközök feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Nyitott az új technikai megoldásokra. Betartja a gépek és berendezések kezelési utasításait.	Önállóan munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.

15	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradéktaalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Önállóan számolja ki a szükséges nyersanyagokat és ellenőrzi a számolások pontosságát
16	Szakszerűen kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri az édesipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtésre. Belátja a környezetvédelem fontosságát.	Önállóan kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.
17.	Részt vesz a vállalkozás szabályos működtetésében, a vonatkozó dokumentumok elkészítésében és vezetésében.	Alap szinten ismeri a vállalkozások alapításával, működtetésével kapcsolatos előírásokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.
18.	Idegen nyelvű prospektusokat és weboldalakat olvas.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott az nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Irányítással határoz meg technológiai változásokat, illetve javaslatot tesz műszaki újításokkal kapcsolatban.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1. Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2. Írásbeli vizsga

7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2. A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%).

7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3. Gyakorlati vizsga

7.3.1. A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2. A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll:

7.3.2.1. Komplex gyakorlati vizsgafeladat Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése 30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata 30%
- megadott műveleti sorrend betartása 10%
- a mérés pontossága, 10%
- a munkavégzés esztétikája 10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása 10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4. Alapvizsgálattal betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapképzés megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgálattal betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1. Szakma megnevezése: Édességkészítő

8.2. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1. valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2. szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3. Központi interaktív vizsga

8.3.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Édességkészítő szakmai ismeret

8.3.2. A vizsgatevékenység leírása

Egy vagy több alapvető édesipari termék készítésének ismertetése. Az édesipari nyersanyagok jellemzőinek, előállításuk technológiai műveleteinek, a termékek készítéséhez alkalmazott gépek vagy berendezések kezelésének, munkavédelmének és higiénijának ismertetése. Megadott termékmennyiséghez szükséges nyersanyag kiszámítása megadott összetétel alapján.

A feladatokat az alábbiak figyelembevételével kell összeállítani:

1./ A szakmára jellemző édesipari termék vagy termékek készítésének ismertetése.

Egy vagy több a szakmára jellemző édesipari termék gyártástechnológiája, nyersanyagainak jellemzői, a gyártás műveletei, az egyes műveletek célja, feltételei, technikai megoldásai, a műveletek során lejátszódó folyamatok.

2./ Ábra (rajz, fénykép) segítségével egy édességkészítő gép, berendezés kezelésének és tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak ismertetése. Egy a szakmára jellemző édesipari gép kezelésének általános ismertetése. A szabályozások lehetőségei. A gép működtetésével kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírások ismertetése.

A feladatok között szerepelnie kell:

- igaz-hamis állítások eldöntése, feleletválasztás (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- termék megnevezése, technológiai lépések helyes sorrendbe állítása (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)
- szókitöltős feladat: hiányos szöveg kiegészítése, táblázat, ábra, géprajz, folyamatábra felismerése, hiányos elemeinek kitöltése (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- feleletválasztós feladat (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

A feladatok aránya és értékelése a központi interaktív vizsgán belül:

1./ a szakmára jellemző édesipari termék vagy termékek készítésének ismertetése (80 %),

2./ ábra (rajz, fénykép) segítségével, egy édességkészítő gép, berendezés kezelésének, tisztításának, valamint munkavédelmi előírásainak ismertetése (20 %),

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4. Projektfeladat

8.4.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Édességkészítő projektfeladat

8.4.2. A vizsgatevékenység leírása

A projektfeladat két részből áll:

1./ Édességkészítés és termékbemutató (aránya a projektfeladaton belül: 90%)

2./ Portfóliókészítés (aránya a projektfeladaton belül: 10%)

1./ Édességkészítés és termékbemutató

A következő négy feladat közül egy feladat végrehajtása:

1) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján tartós lisztesáru készítése, a termékek előállításához kapcsolódó szakmai számítási feladat elvégzése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése

vagy

2) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, kakaó tartalmú termékek készítése, a termékek előállításához kapcsolódó szakmai számítási feladat elvégzése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése

vagy

3) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, cukorkák készítése, a termékek előállításához kapcsolódó szakmai számítási feladat elvégzése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése

vagy

4) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, egyedi táplálkozási igényt kielégítő termék készítése, a termékek előállításához kapcsolódó szakmai számítási feladat elvégzése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése.

A munka során a vizsgázó a rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, a termék készítésével kapcsolatban a vizsgabizottsággal szakmai beszélgetést folytat. A beszélgetés során ismertetni kell a feladatot, az elkészült termékek minőségét, az esetleges hibákat és azok megelőzési, kijavítási lehetőségeit. A termékek között szerepelnie kell olyanoknak is, amelyek készítéséhez vajat használtak fel. A termékekhez élelmiszer imitátumok nem használhatóak fel. Csak olyan termék fogadható el, amelynek minősége megfelel a vonatkozó jogszabályoknak.

A gyakorlati feladatsornak a felsorolt termékcsoportok mindegyikét le kell fednie.

A termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

2./ A portfólió részei:

– bemutatkozás, célkitűzés.

– dokumentumok gyűjteménye: A dokumentumok a tanuló tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye. Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséret, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása. A portfólióban szerepelnie kell legalább egy idegen nyelvű szakmai dokumentumnak.

– összegzés: annak összefoglalója, hogy a portfólió tartalma miben szolgálja a tanuló szakmai fejlődését.

A portfólió formai követelményei:

– A portfólió elektronikus vagy papír alapú dokumentum, amelyet a képzőhely által biztosított felületen, vagy egyéb, a képzőhely által meghatározott módon tárol a tanuló. A dokumentumok valódiságát - a képzőhely hitelesíti.

– A portfólió formai követelményei: a szöveges rész Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó.

A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell. A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források) a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

– 10-11. évfolyam, kétéves képzés esetén 13-14. évfolyam. Félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 % A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 % -ra értékelhető.

8.4.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc

8.4.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1./ Édességkészítés és termékbemutató vizsgarész értékelésének szempontjai:

- A termékkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása (10 %),
  - Termékkészítés szakszerűsége (35 %),
  - Késztermék tömege, érzékszervi tulajdonságai (35 %),
  - Csomagolás és jelölés szakszerűsége (10 %)
- Termékkészítés higiéniaja, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %).

2./ A portfólió értékelésének sajátos szempontjai:

- közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége és tartalma, formai megvalósítása (40 %),
- a vizsgázó tudása, teljesítménye, elért eredmények (40 %),
- a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűd tulajdonságok (20 %).

A portfólió értékelésének százalékos aránya a projektfeladaton belül: 10 %

A portfólió akkor fogadható el, ha tartalma alapján legalább 40 %-osra értékelhető.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.5.A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs. Az interaktív vizsgához rendszergazda jelenléte.

8.6.A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- nyersanyagtárolás eszközei
- nyersanyagelőkészítés berendezései: mérlegek, sziták,
- hűtők
- fa, rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- kever-habverő gépek
- dagasztó-gyúró gép
- csokoládémelegítő
- ostyasütő berendezés
- krémtöltés eszközei
- húros vágó
- kutter
- dresszírozó gép
- csokoládé temperáló
- mártógép
- kemencék, sütők
- nyújtógép
- aprítóberendezés
- masszakeverő
- hőmérők
- klíma
- szárazanyag tartalom mérő
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő
- kekszformázó gép
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei
- interaktív vizsgálóhoz: számítógép és internetkapcsolat

8.7.A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8.8. A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani:

Ágazati alapvizsga: 10%, Szakmai vizsga: 90%

8.9.A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv édesipari termékekre vonatkozó fejezetét. A vizsgán számológép használható.

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

10. Részszakma

10.1. Részszakma alapadatai

10.1.1. A részszakma megnevezése: keksz- és ostyakészítő

10.1.2. A részszakma órakerete: 320-480 óra

10.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

10.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A keksz- és ostyakészítő az édesipari termékek közül kekszféléket, krékereket, töltött és töltetlen ostyaféléket, teasüteményeket készít. Munkája során technológiai, illetve termelési számításokat végez. Átveszi, raktározza és előkészíti a gyártáshoz szükséges nyersanyagokat. A termékek előállításánál beállítja és kezeli a gépeket, berendezéseket és az eszközöket. A lisztesárak félkész- és késztermékeiket elkészíti a technológiai utasításoknak megfelelően, majd ezeket csomagolja és szakszerűen tárolja. Alapvető minőségbiztosítási vizsgálatokat végez a nyersanyagokon és a termékeken. A termeléssel kapcsolatos dokumentumokat a minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint a saját felelősségi körében vezeti. Munkája során betartja az üzem munkavédelmi és higiéniai szabályait, és környezettudatosan kezeli a képződő hulladékokat.

10.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Édességkészítő	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó
	7114	Keksz- és ostyagyártó Nápolyikészítő Ostya és fagyalanttölcsér készítő Ostyakészítő Ostyasütő Teasütemény gyártó Télifagyi gyártó Tölcsérkészítő

10.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.4.1. Iskolai előképzettség: alapképzés iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.4.2. Alkalmassági követelmények

10.4.2.1. Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.5. Eszközjegyzék a részszakmákra

- nyersanyagtárolás eszközei

- nyersanyagelőkészítés berendezései: mérlegek, sziták,
- hűtők
- fa, rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- kever-habverő gépek
- dagasztó-gyúró gép
- csokoládémelegítő
- ostyasütő berendezés
- krémtöltés eszközei
- húros vágó
- kutter
- dresszírozó gép
- mártógép
- kemencék, sütők
- nyújtógép
- aprítóberendezés
- hőmérők
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő
- kekszformázó gép
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei

10.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
---------	-----------------------	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

1	Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja az édességkészítéshez szükséges nyersanyagokat.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, az édességkészítés nyersanyagai szakszerű tárolásának szabályait.	Törekszik a nyersanyagok átvételénél a pontosságra, a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének a megóvására.	Vezetői instrukciók alapján átveszi a nyersanyagokat, dönt az esetleges kifogásokról.
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri az édességkészítéshez szükséges nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmai elveket, a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát. Fontosnak tartja az előkészítő műveletek szabályos elvégzését.	A nyersanyagok felhasználhatóságával kapcsolatban kikéri a munkatársai véleményét. Önállóan előkészítő műveleteket végez.
3	Elkészíti az édesipari félkész termékeket, szakszerűen tárolja, felhasználja azokat.	Megnevezi az édesipari félkész termékeket, ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Nyitott az új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Törekszik a pontos munkavégzésre	Irányítással félkész termékeket készít.
4	Édesipari lisztesárukat készít.	Ismeri kekszek, krékek, teasütemények, ostyafélék jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmai elveket. Nyitott a termékgyártással	Irányítással lisztesárukat készít. A termékgyártás technológiájával kapcsolatban kikéri a munkatársai véleményét.

			kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra.	
5	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát. Elkötelezett az alapos vevői tájékoztatás iránt.	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez.
6	Munkáját az édesipari Jó higiéniai és jó gyártási gyakorlat előírásai szerint végzi.	Ismeri az édesipar jó higiéniai és a Jó gyártási gyakorlatában előírt szabályokat	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.
7	Üzemi HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket.	Irányítással HACCP dokumentumokat vezet.
8	A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a lisztesáru készítéshez szükséges gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök	Nyitott az új technikai megoldásokra. Betartja a gépek és berendezések kezelési utasításait.	Irányítással munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.

	egészségügyi követelményeit.	biztonsági és egészségügyi követelményeit.		
9	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradékalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Vezetői útmutatás alapján nyersanyagszükségletet számít. A számolások pontosságáért felelősséget vállal.
10	Szakszerűen kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri az édesipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtésre. Belátja a környezetvédelem fontosságát.	Önállóan kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.

10.7. A részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.7.2. Projektfeladat

10.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Édesipari lisztesáru készítése

10.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása:

Lisztesáruk készítése és a termékek bemutatása

A következő négy tevékenység közül egy feladatsor végrehajtása:

- 1) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján kekszfélék készítése, és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése vagy
- 2) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján krékerek készítése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése vagy
- 3) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján töltött, illetve töltetlen ostyafélék készítése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése vagy
- 4) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján töltött, illetve töltetlen teasütemények készítése, a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, rendelkezésére bocsátott termék szakszerű csomagolása és a jogszabályoknak megfelelő jelölése.

A munka során a vizsgázó a rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, a termék gyártásával kapcsolatban a vizsgabizottsággal szakmai beszélgetést folytat. A beszélgetés során ismertetni kell a feladatot, az elkészült termékek minőségét, az esetleges hibákat és az azok megelőzési, kijavítási lehetőségeit.

A gyakorlati tételsornak a felsorolt termékcsoporthoz mindegyikét le kell fednie.

A termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

10.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 240 perc

10.7.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

10.7.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Termékkészítés és termékbemutató vizsgarész értékelésének szempontjai:

- A termékkészítéshez szükséges nyersanyagok kiszámítása (10 %),
- Termékkészítés szakzsérsége (35 %),
- Késztermék tömege, érzékszervi tulajdonságai (35 %),
- Csomagolás és jelölés szakzsérsége (10 %)
- Termékkészítés higiénája, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %).

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

10.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs.

10.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- nyersanyagtárolás eszközei
- nyersanyagelőkészítés berendezései: mérlegek, sziták,
- hűtők
- fa, rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- kever-habverő gépek
- dagasztó-gyúró gép
- csokoládémelegítő
- ostyasütő berendezés

- krémtöltés eszközei
- húros vágó • kutter
- dresszírozó gép
- mártógép
- kemencék, sütők
- nyújtógép
- aprítóberendezés
- hőmérők
- szárazanyag tartalom mérő
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő
- kekszformázó gép
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei

10.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

10.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv édesipari termékekre vonatkozó fejezetét. A vizsgán számológép használható.

11. Részszakma

11.1. Részszakma alapadatai

11.1.1. A részszakma megnevezése: Csokoládétermék gyártó

11.1.2. A részszakma órakerete: 320 - 480 óra

11.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

11.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

11.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

11.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Az édesipari termékek közül töltött- és töltetlen táblás csokoládékat és üreges csokoládékat, bon bonokat, csokoládé drázsékat készít. Munkája során technológiai, illetve termelési számításokat végez. Átveszi, raktározza és előkészíti a gyártáshoz szükséges nyersanyagokat. A termékek előállításánál beállítja és kezeli a gépeket, berendezéseket és az eszközöket. a csokoládétermékek félkész és késztermékeiket készíti a technológiai utasításoknak megfelelően, majd ezeket csomagolja és szakszerűen tárolja. Alapvető minőségbiztosítási vizsgálatokat végez a nyersanyagokon és a termékeken. A termeléssel kapcsolatos dokumentumokat a minőségbiztosítási rendszerek előírásai szerint a saját felelősségi körében vezeti. Munkája során betartja az üzem munkavédelmi és higiéniai szabályait, és környezettudatosan kezeli a képződő hulladékokat.

11.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Édességkészítő	7114	Pék, édesiparitermékgyártó

	7114	Csokoládéfiguraformázó Csokoládétáblázó Csokoládétermékgyártó Desszertgyártó Desszertmártó Konyakmeggy gyártó (kézi)
--	------	--

11.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

11.4.1. Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

11.4.2. Alkalmassági követelmények

11.4.2.1. Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

11.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

11.5. Eszközjegyzék a részsakmákra

- nyersanyagtárolás eszközei
- nyersanyagelőkészítés berendezései
- hűtők
- klíma
- rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- csokoládétemperáló
- kever-habverő gépek
- csokoládémelegítő
- drázsírozó
- mártógép
- aprítóberendezés
- bolygató

- rázóasztal
- formák
- hőmérők
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei

11.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja az édességkészítéshez szükséges nyersanyagokat.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, az édességkészítés nyersanyagai szakszerű tárolásának szabályait.	Törekszik a nyersanyagok átvételénél a pontosságra, a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének a megóvására.	Vezetői instrukciók alapján átveszi a nyersanyagokat, dönt az esetleges kifogásokról. Felelősséget vállal a nyersanyagok szakszerű raktározásáért, tárolásáért.
2	Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi	Ismeri a csokoládétermékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát.	Vezetői felügyelet mellett előkészítő műveleteket végez. A nyersanyagok felhasználhatóságáért kikéri a munkatársai véleményét.

	a szükséges előkészítő műveleteket.		Fontosnak tartja az előkészítő műveletek szabályos elvégzését.	
3	Elkészíti az kakaó tartalmú termékeket, szakszerűen tárolja, felhasználja azokat.	Megnevezi a kakaó tartalmú termékeket, ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Nyitott az új ismeretekre, technológiai megoldásokra.	Irányítással félkész termékeket készít.
4	Elkészíti az édesipari kakaó tartalmú termékeket, felméri és megelőzi a készítésük során elkövethető hibákat.	Ismeri a kakaó tartalmú termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Tudja az elkészült kakaó tartalmú félkész termékek felhasználási lehetőségeit.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket. Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra.	Irányítással kakaó tartalmú félkész és késztermékeket készít. Vezetői instrukciók alapján korrigálja a gyártás során elkövetett esetleges hibákat.
5	Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát. Elkötelezett az alapos vevői tájékoztatás iránt.	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez.
6	Munkáját az édesipari Jó higiéniai és jó gyártási gyakorlat előírásai szerint végzi.	Ismeri az édesipar jó higiéniai és a Jó gyártási gyakorlatában előírt szabályokat.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniját.

7	Üzemi HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (eHACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket.	Vezetői felügyelettel HACCP dokumentumokat vezet.
8	A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a kakaó tartalmú termékek előállításához szükséges gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Nyitott az új technikai megoldásokra. Betartja a gépek és berendezések kezelési utasításait.	Irányítással munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.
9	Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját,	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradékalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Vezetői útmutatás alapján nyersanyagszükségletet számít. A számolások pontosságáért felelősséget vállal.

10	Szakszerűen kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri az édesipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtésre. Belátja a környezetvédelem fontosságát.	Önállóan kezeli az édesipari melléktermékeket és hulladékokat.
----	---	--	--	--

11.7. A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

11.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

11.7.2. Projektfeladat

11.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Csokoládétermékek készítése

11.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása:

Csokoládétermék készítése és termékbemutató

A következő feladatok közül egy feladatsor végrehajtása:

- 1.) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján töltött vagy töltetlen táblás csokoládé készítése, és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésre bocsátott termék szakszerű becsomagolása és jogszabályoknak megfelelő jelölése, vagy
- 2.) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, üreges csokoládéfigura készítése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése, egy rendelkezésre bocsátott termék szakszerű becsomagolása és jogszabályoknak megfelelő jelölése, vagy

3.) A rendelkezésre bocsátott vagy saját anyagösszetétel (receptúra) alapján, hüvelyes vagy kézi dresszírozású bonbonok készítése és a termékek bemutatása, tömeg és érzékszervi ellenőrzése egy rendelkezésére bocsátott termék szakszerű becsomagolása és jogszabályoknak megfelelő jelölése.

A munka során a vizsgázó a rendelkezésére álló gépeket és berendezéseket - a munkavédelmi előírások betartásával - üzemelteti, munkáját a higiéniai- és élelmiszerbiztonsági szabályok figyelembevételével végzi. Az elkészült terméket - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - minősíti, a termék gyártásával kapcsolatban a vizsgabizottsággal szakmai beszélgetést folytat. A beszélgetés során ismertetni kell a feladatot, az elkészült termékek minőségét, az esetleges hibákat és az azok megelőzési, kijavítási lehetőségeit.

A gyakorlati tételsornak a felsorolt termékcsoportok mindegyikét le kell fednie.

A termék készítéséhez kapcsolódó szakmai beszélgetés időtartama: 10 perc.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarészen belül: 5 %.

11.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 240 perc

11.7.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

11.7.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- A termékkészítés szakszerűsége (40%),
- Késztermék külső megjelenése, állaga, állománya, íze (40%),
- Csomagolás szakszerűsége és a jelölés tartalma (10%)
- Termékkészítés higiénijája, élelmiszerbiztonsági és munkavédelmi szabályok betartása (10 %),

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

11.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsga lebonyolításához a gépek és berendezések működtetéséhez szükséges műszaki személyzet, illetve a vizsga alatti üzemi higiéniai feltételek biztosításához szükséges munkatárs.

11.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek: Nyersanyagtárolás eszközei

- nyersanyagtárolás eszközei
- nyersanyagelőkészítés berendezései
- hűtők
- klíma
- rozsdamentes fém és márvány munkalapos asztalok
- csokoládétemperáló
- kever-habverő gépek
- csokoládémelegítő
- drázsírozó
- mártógép
- aprítóberendezés
- bolygató
- rázóasztal
- formák
- hőmérők
- tűzhelyek, mikrohullámú sütő
- édesipari eszközök
- munkavédelmi eszközök
- hulladéktárolás eszközei

11.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

11.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani a vizsga időpontjában érvényes Magyar Élelmiszerkönyv édesipari termékekre vonatkozó fejezetét. A vizsgán számológép használható.

KISTERMELŐI ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Kistermelői élelmiszer-előállító
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 10
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részzakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Kis mennyiségű, elsősorban általa megtermelt alaptermékeket, illetve ezekből előállított élelmiszereket állít elő és értékesít végső fogyasztók számára. Az általa megtermelhető alaptermékek köre vágóállatok, tej, tojás, méz, növényi eredetű termények. A kistermelő munkája során érvényesíti a termékeinek kézműves jellegét. Kistermelői keretek között zöldség-, gyümölcs- és húsfeldolgozást végez, tejtermékeket és sütőipari termékeket állít elő. A biztonságos termék-előállítás érdekében szakszerűen irányítja az élelmiszer előállítás folyamatait. A

termékelőállításához kapcsolódó terméknymomon követési és termékbiztonságot igazoló dokumentumokat vezet. Termékeit értékesítheti vendégsztaal üzemeltetése kertében is.

Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Kistermelői élelmiszer-előállító	7111	Húsfeldolgozó
	7112	Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, - tartósító
	7113	Tejfeldolgozó, tejtermékgyártó
	7114	Pék, édesiparitermék-gyártó

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- Aszaló berendezés
- Gáztűzhely, sütő
- Passzírozó, botmixer, gyümölcscentrifuga, lassú prés
- Kézi hámozók, befőttés üvegek, dunsztoló eszközök
- Húsdaráló, hurkatöltő
- Sajtvaszon, alvadékszűrő eszközök, sajtformázó eszközök
- Tésztakeverő gép, házi tésztaanyújtó,-vágó gép, nyújtófa, tésztaaszagató formák, kézi és gépi habverő
- Hőmérők (-20 ÷ +220 °C méréstartományban)
- Szakosított terméktároláshoz hűtők és fagyasztók
- Rozsdamentes eszközök (asztalok, tepsik, fazekak, lábosok, tálak, tárolóedények, reszelők, merőkanalak, kések)
- Tálalás eszközei (tányérok, kanalak, villák, kések, poharak)
- Számítógépek, nyomtató
- Egyéb a termékek előállításához szükséges kéziszerszámok,

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók ráláttnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáslemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alpszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Felelősséget vállal saját munkájáért. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alapműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit.		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.		
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.		

7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti.	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Előkészíti a zöldségeket és gyümölcsöket a további feldolgozásra.	Ismeri az alapanyagok jellemzőit, élettani hatásait. Érti az alapanyagok előkészítésének műveleteit és azok hatását a késztermékre. Azonosítja az alapanyag minőségi eltérései esetén azok felhasználási lehetőségeit.	Betartja a termékbiztonsági követelményeket. Alkalmazza a kistermelői élelmiszerelőállítás során a higiéniai előírásokat. Törekszik a gazdaságos anyagfelhasználás megvalósítására. Elkötelezett a környezettudatos hulladékkezelésben. Termékei megjelenésénél törekszik az esztétikus, piacképes termékelőállításra.	Felelős élelmiszer-előállítást végez a fogyasztó minőségi élelmiszerrel való ellátása érdekében. Kistermelői munka során betartja a tűz- és munkavédelmi szabályokat. Kistermelői tevékenységét a mindenkor hatályos jogszabályok szerint végzi.
2	Zöldségeket-, gyümölcsöket tartósít szárítással és aszalással.	Tudatában van a szárítás paramétereinek (hőmérséklet, idő, légsebesség, páratartalom, aprítottság) hatásával a késztermékre.		
3	Zöldségeket-, gyümölcsöket tartósít besűrítéssel. Lekvárt, dzsemet, zöldségsűrítményt	Érti a víztartalom és hő hatását az eltarthatóságra. Ismeri a passzírozással, centrifugálással		

	és zöldség-, gyümölcs levet készít.	és lassú présel kinyert levek tulajdonságait.		
4	Zöldségeket-, gyümölcsöket tartósít száraz dunsztolással.	Ismeri a száraz és nedves dunsztolási eljárásokat.		
5	Savanyúságot készít (savanyúkáposzta, kovászos uborka, ecetes uborka, ecetes almapaprika, ecetes cékla, vegyes savanyúság).	Ismeri a tejsavas erjesztést és az ecetsavas tartósítási eljárásokat.	Fontos számára a természetes erjedési folyamatok alkalmazása.	Önállóan határozza meg az erjesztés feltételeit, és eldönti az erjedés befejezését.
6	Tejet pasztőröz.	Érti a tej pasztőrözésének élelmiszerbiztonsági jelentőségét és paramétereit.		
7	Tej alapú italokat, joghurtot, túrót, sajtot készít.	Ismeri a tejtermék előállítás műveleteit, technológiáit, paramétereit és szükséges eszközeit.	Betartja a termékbiztonsági követelményeket. Alkalmazza a kistermelői élelmiszer-előállítás során a higiéniai előírásokat. Törekszik a gazdaságos anyagfelhasználás megvalósítására. Elkötelezett a környezettudatos hulladékkezelésben. Termékei megjelenésénél törekszik az esztétikus, piacképes termék-előállításra.	Felelős élelmiszer-előállítást végez a fogyasztó minőségi élelmiszerrel való ellátása érdekében. Kistermelői munka során betartja a tűz- és munkavédelmi szabályokat. Kistermelői tevékenysége során felelősséget vállal munkájának jogszerűségéért.
8	Házi tésztát, búzakenyeret, pogácsát, mézeskalácsot, törökméz készíti.	Ismeri a házi tészták, búzakenyér, pogácsa, mézeskalács, törökméz, alapanyagait és készítésének műveleteit.		
9	Húsokat darabol (sertésrészek, baromfi).	Ismeri a vágóállatok testtájait és azok felhasználhatóságát. Ismeri a vágóállatok vágástechnológiáját.		
10	Hurkát, kolbászt, tepertőt, szózott és abált szalonnát készít.	Ismeri a húskészítmények főbb műveleteit (sózás, pácolás,		

		füstölés, főzés, sütés, abálás, darálás, fűszerezés, töltés).		
11	Kínálja és értékesíti kézműves termékeit. Vendégasztalt készít elő. Alap szinten kommunikál idegennyelven vevőivel.	Ismeri a termékei fogyasztók számára előnyös tulajdonságait, felhasználhatóságát, értékesítési lehetőségeit, beleértve a vendégasztal üzemeltetését. Ismeri a kistermelői termékek jelölésére vonatkozó szabályokat.	A vevői tájékoztatás és értékesítés során udvarias magatartást tanúsít. A vevői igényeket szem előtt tartja termékfejlesztései során.	Önállóan határozza meg a termékeivel kapcsolatos tájékoztatás tartalmát.
12	Tájékoztatást ad vevőnek termékei élettani hatásairól.	Érti az emberi emésztés folyamatát és az egyes tápanyagok élettani hatásait.		
13	Vállalkozását gazdaságosan üzemelteti.	Alap szinten ismeri az egyéni vállalkozás, őstermelő és gazdasági társaságok vállalkozási formáit és kapcsolódó fogalmait (jövedelmezőség, ráfordítás, árképzés, hozam, pénzügyi tranzakciók, hitel, adó, pályázat, eladásösztönzés, fogyasztóvédelem).	Kistermelői tevékenysége során törekszik a vevői elégedettség folyamatos növelésére és üzleti tevékenysége fejlesztésére.	Kistermelői tevékenysége során betartja a vállalkozások működtetésével kapcsolatos jogszabályokat.
14	Szerződéseket, megállapodásokat, számlákat, a kistermelői	Ismeri a kistermelői tevékenység során szükséges		

	tevékenységhez előírt dokumentumokat tölt ki.	dokumentumokat és azok helyes kitöltését.		
15	Nyilvántartást és dokumentációt vezet kistermelői termékeinek előállítására kapcsán számítógépes program használatával.	Számítógépes felhasználói alapismeretekkel rendelkezik. (Word, Excel).		
16	Elektronikus levelezést folytat kistermelői tevékenysége kapcsán és használja az internetet.	Alapszinten ismeri a levelező programok nyújtotta előnyöket, a hivatalos levél tartalmi elemeit.		
17	Kézműves termékei előállításánál gazdaságos és környezetkímélő anyagfelhasználást valósít meg.	Ismeri a gazdaságos anyagfelhasználás és hulladék minimalizálás alapelveit.		

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

- Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%
- Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati feladat

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll: Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a megadott művelet szakszerű elvégzése 30%
- a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata 30%
- a megadott műveleti sorrend betartása 10%
- a mérés pontossága, 10%
- a munkavégzés esztétikája 10%
- a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása 10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Kistermelői élelmiszer-előállító

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: kistermelői élelmiszerelőállító szakmai központi interaktív vizsga

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A kistermelő élelmiszerelőállító központi interaktív szakmai vizsga a szakmai oktatás során megszerzett tanulási eredményekből áll. A kérdések a kistermelői tudás kategóriában meghatározott tanulási eredményeket mérik. Alapanyagok ismerete, technológiai folyamatok sorrendje, főbb paraméterei.

A feladattípusok az alábbi arányban tartalmazzák a tanulási eredményeket:

o állattenyésztés és növénytermesztés ismeretei	20%
o zöldség-, gyümölcs feldolgozás, tartósítás	20%
o tejtermék előállítás	20%
o háztészta-, búzakenyér-, pogácsa-, törökméz készítés	20%
o húsalapú termékek előállítása	20%

Az írásbeli feladatokat úgy kell összeállítani, hogy a következő feladattípusokat tartalmazzák:

- o feleletválasztós (ahol, csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget van megadva)
20%
- o o igaz-hamis állítás felismerése 20%
- o o az alapfogalom leírásához párosítható fogalomfelismerés 20%
- o o folyamatábra értelmezése 20%
- o o munkafolyamat sorrendjének felállítása. 20%

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján A feladatokat az alábbiak arányok szerint kell értékelni

○ állattenyésztés és növénytermesztés ismeretei	20%
○ zöldség-, gyümölcs feldolgozás, tartósítás	20%
○ tejtermék előállítás	20%
○ házitészta-, búzakenyér-, pogácsa-, törökméz készítés	20%
○ húsalapú termékek előállítása	20%

- Az értékelés százalékos formában történik.
- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: kistermelői élelmiszer-előállító projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A projektfeladat két részből áll.

- Gyakorlati feladat (90 %)
- Portfólió (10 %)

Gyakorlati feladat

A tanuló a kistermelői szakmai képzésen begyakorolt feladatsorból húz egy feladatot vagy részfeladatot, melyet a megadott időkereten belül megvalósít. A tanuló félkész vagy készterméket állít elő. Az elkészítendő termékek a következőkből választhatók:

- pasztőrözött zöldség- vagy gyümölcsle,
- zöldséglé sűrítmény, savanyúság, lekvár, dzsem,
- sajt,
- házitészta,
- búzakenyér, pogácsa,

- mézeskalács, törökméz,
- bontott baromfi,
- kolbász, tepertő, abált szalonna,

A feladat kapcsán a tanuló ismerteti az adott eljárást, a feldolgozás menetét a vizsgabizottság tagjaival, velük szakmai beszélgetést folytat.

Portfólió

Portfólió tartalma: 90%

Bemutakozás: a tanuló bemutatkozása: név, életkor, intézményben folytatott tanulmányok, a tanuló erősségei, fejlesztendő képességei, a tanult szakma bemutatása, kitűzött céljai, elvárásai. Szakmai és személyes fejlődés bemutatása: Fontosabb gyakorlati feladatok megvalósításának bemutatása, melyeket a tanulmányai során elsajátított. A feladatok során elsajátított ismeretek, kompetenciák bemutatása. A tanulási folyamat során kialakult személyes kompetenciák bemutatása, pl. digitális, kommunikációs, együttműködési, probléma-megoldási stb. kompetenciák. Ezen kompetenciákban mikor, hol, milyen tevékenységek kapcsán, milyen szinten sikerült fejlődni.

Elért eredmények: Tanulmányai során létrehozott termékek, elért eredmények, sikerélmények, esetleges kudarcok tanulságai és azok jövőbeni hasznosíthatósága. A kitűzött célok elérésének kiértékelése.

A leírtakat javasolt fotódokumentációval vagy más módon illusztrálni.

Szóbeli bemutatása 10%

A portfólió formai követelményei:

- Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárás, 2,5 cm-es margó.
- A dokumentumokban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek forrását jelölni kell.

- A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió formája, hitelesítése:

- A dokumentumok valódiságát - a vizsgát megelőzően - hitelesíteni kell.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

- A szakképző iskolai oktatás esetén a 10-11. évfolyam, az kétéves képzés esetében a 13-14. évfolyam. Félévenként legalább egy, a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 240 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Gyakorlati feladat

- A tanuló személyi és munkahigiéniai szintje az értékeléskor 15 %
- A munkavégzés szakszerűsége 15%
- A produktum minőségi (szín, íz, illat, alak, állomány, megjelenés) és mennyiségi követelményeinek teljesítése 50 %
- A feladat végrehajtásának ismertetése a vizsgabizottság felé 20 %

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

A portfólió értékelésének szempontjai:

Az értékelés szempontjai:

- a bemutatott dokumentumok mennyisége és szakmai tartalma 40 %
- a tanuló eredményei, fejlődése, teljesítménye, attitűdjei 40 %

- a portfólió megjelenítésének színvonala, áttekinthetősége, felépítése 20 %

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A központi interaktív vizsga teljes időtartamára álljon rendelkezésre rendszergazda.

A projektfeladat teljes időtartama alatt álljon rendelkezésre szakmai ismeretekkel és kellő helyismerettel rendelkező, műszaki probléma esetén hatékony segítséget nyújtó személyzet. 8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Az interaktív vizsga lebonyolításához szükséges számú számítógép és internet elérésének biztosítása.

A projektfeladat megvalósításához szükséges munkaállomások és a feladat végrehajtásához szükséges eszközök és berendezések, amelyek megegyeznek az 5.2 pontban leírtakkal.

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok -

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

TARTÓSÍTÓIPARITERMÉK-KÉSZÍTŐ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
  - 1.2 A szakma megnevezése: Tartósítóiparitermék-készítő
  - 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 16
  - 1.4 A szakma szakmairányai: -
  - 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
  - 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
  - 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripari ágazati alapoktatás
  - 1.8 Kapcsolódó részzakmák megnevezése: Konzervgyártó
  - 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra
2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A tartósító üzemekben szakmai felügyelet mellett végzi az élelmiszer alapanyagok minősítését, mennyiségi átvételét, osztályozását, feldolgozását, tartósítását, csomagolását, tárolását. A tartósítóiparitermék-készítők alkalmazzák a HACCP rendszer előírásait. Tartósítóműveleteket végez (sterilizés, pasztőrözés, fagyasztás, szárítás), hogy széles termékválasztékot tudjanak kínálni a fogyasztóknak a boltok polcain. Egyszerűbb gyártásközi vizsgálatokat végez. A termék előállítás szervezését, irányítását, a technológiák pontos, minőségi elvárásoknak megfelelő megvalósítását végzi. Betartja a munka- és környezetvédelmi, valamint a higiéniai előírásokat.

A tartósítóiparitermék-készítő szakképesítéssel rendelkező képes a zöldség-gyümölcsfeldolgozás, hűtőipari feldolgozás, hús- és készételgyártás (tartósítás) műveleteinek szakszerű, gazdaságos végrehajtására. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Tartósítóiparitermék-készítő	3623	Anyaggazdálkodó, felvásárló: Gyümölcsfelvásárló Zöldség, gyümölcs beszerző
	7112	Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, tartósító Gyümölcs tartósító Gyümölcsfeldolgozó Gyümölcsléfejtő Gyümölcsválogató, osztályozó Káposztasavanyító Mustárfeldolgozó Paprikamolnár Savanyító Szőlőválogató, -osztályozó Zöldség szárító Zöldség tartósító Zöldségfeldolgozó Zöldségválogató, osztályozó Gombaválogató

8111	Élelmiszer-, italgyártógép kezelője
8325	Csomagoló-, palackozó- és címkézőgép kezelője

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- Anyagmozgató gépek, berendezések targoncák, szállítószalagok
- Tároló berendezések tartályok, ládák
- Mintavételi eszközök szonda, sablonok- méret meghatározás
- Laboratóriumi felszerelések, mérőműszerek, vegyszerek

o töménységméréshez szükséges eszközök

- o pH méréshez szükséges eszközök, pH elektróda, vezetőképességmérő
  - o nyomásmérők, hőmérők
  - o dokumentáláshoz számítógép nyomtatóval és szoftverekkel
- Egyéni védőeszközök: védőszemüveg, kesztyű, védőkötény
- Környezetvédelmi eszközök, berendezések: szelektív gyűjtők, zsírtalanító, biológiai kezelés, pH beállítás, szennyvíztisztítás eszközei
- Munkabiztonsági eszközök, felszerelések: védőruha, lánckesztyű
- Előkészítő műveletek gépei:
  - o nyersanyag mosógépek
  - o válogató, osztályozó berendezések
  - o hámozás, száreltávolítás, magozás, tisztítás gépei
- Jellegformáló műveletek gépei:
  - o aprítás, szeletelés, darabolás, zúzás gépei
  - o daraboló gépek, homogénező berendezések, áttörő gépek, préselés gépei, ülepítők, centrifugák, szűrés berendezései, keverés berendezései
- Befejező műveletek gépei
  - o töltés gépei, zárás gépei, üveg és doboz mosógépek és palettázók
- Hőkezelő berendezések
  - o hőcserélők, előfűzők, hőközlő berendezések, bepárlás gépei, szárítás berendezései
  - o hűtők kamrák, fagyasztó szekrény
- Csomagoló gépek: címkéző, egységcsomag képző, palettázó gépek, szállító eszközök
- HACCP rendszer működtetését szolgáló eszközök, berendezések: speciális kézmosó „csapok”
- Dokumentálás eszközei: számítógép perifériákkal, vonalkód leolvasó

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat.	Alapszinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait.	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját. Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi.	Alapszinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat.		
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alapszinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás műveleteit.		

4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat.	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek).		
5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket.	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket.		
6	Alapvető ágazati méréseket végez.	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközeit.		
7	Egyszerű mértani makettekről vetületi ábrát készít.	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást.		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket.		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alapanyagot mennyiségi és minőségi követelmények szerint átvesz, segédanyagokat szakosítottan tárol.	Ismeri az alap- és segédanyagok mennyiségi és minőségi követelményeit és vizsgálati módszereit.	Törekszik a vizsgálati módszerek pontos végrehajtására.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait.
2	Alapanyag előkészítő műveleteket (mosás, válogatás, magozás, hámozás) végez, a berendezéseket kezeli.	A nyersanyagok tulajdonságainak függvényében előkészítő műveleteket végez.	Törekszik a precíz, pontos munkavégzésre.	
3	Elvégzi a jellegformáló műveleteket (aprítás, szeletelés stb.) a késztermék ismeretében.	Ismeri a késztermékekhez tartozó jellegformáló műveleteket.	Törekszik a nyersanyagok gazdaságos felhasználására, az egészséges táplálkozási igényeknek megfelelő termékek előállítására. Elkötelezett a jó minőségű tartósítóiipari termék gyártása iránt. Szakmailag tájékozódik, modern technológiákat alkalmaz.	
4	Gyümölcsökből, zöldségekből félkésztermékeket gyárt.	Ismeri a többféle összetevőből készülő gyümölcs és zöldség gyártmányok jellemzőit, elkészítésük műveleteit, a hozzájuk tartozó félkésztermékeket.		
5	Zöldség, gyümölcskészítményeket gyárt.	Ismeri a zöldség-, gyümölcs készítmények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		

6	Húskonzerveket gyárt.	Ismeri a húskonzervek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		
7	Készételkonzer-veket, bébiételeket, bébiitalokat gyárt.	Ismeri a készételkonzervek, bébiételek, bébiitalok jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		
8	Hőelvonással tartósított termékeket gyárt.	Ismeri a hőelvonással tartósított termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		
9	A csomagolóanyagba, edénybe betöltött, lezárt termékeket tartósítja, a gyártás-technológia előírása szerint.	Ismeri a csomagolóanyagba, edénybe betöltött, lezárt termékek tartósító eljárását.		
10	A termékek, csomagolások jelölését ellenőrzi.	Ismerteti a termékek, csomagolások jelölését, tudja az ellenőrzés menetét.	Belátja a termék jelölésének fontosságát.	Önállóan ellenőrzi a termék jelölését és csomagolását.
11	Gyártásközi ellenőrzést és késztermék vizsgálatokat végez.	Ismeri a gyártásközi és késztermék vizsgálatokat (refrakció mérés, savtartalom, sótartalom meghatározás, stb.)	Belátja a minőségellenőrző vizsgálatok alkalmazásának fontosságát.	Az ellenőrzés műveleteit önállóan hajtja végre.

12	Felügyeli a gépek, berendezések szakszerű működtetését, tisztítási munkálatait.	Ismeri a gépek, berendezések, szakszerű működtetését, tisztítási munkálatait.		A személyi, és üzemi higiéniaival, munka-, és környezetvédelemmel, élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási rendszerek működtetésével kapcsolatos szabályokat betartja.
13	A higiéniai, minőségbiztosítási és a HACCP rendszer szabályokat munkája során megfelelően alkalmazza.	Ismeri a munkahelyén érvényben levő HACCP rendszer működésének rá vonatkozó előírásait.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Törekszik a digitális technológia adta lehetőségek alkalmazására.	Munkatársaival együttműködve végzi a munkáját.
14	Gyártási dokumentációt (nyomonkövetés, HACCP, gyártmánylapok) digitálisan vezet.	Ismeri a gyártási dokumentációt (nyomonkövetés, HACCP, gyártmánylapok) és digitálisan vezeti.	Törekszik a minőségbiztosítási dokumentumok elkészítésének pontos vezetésére.	Önállóan végzi a napi ellenőrzéshez kapcsolódó dokumentumok kitöltését.
15	Gyártással kapcsolatos alapvető szakmai számításokat végez.	Ismeri az alapvető alapanyagokkal, segédanyagokkal és a gyártással kapcsolatos szakmai számításokat.	Fontosnak tartja a számítások precíz elvégzését.	Önállóan anyagszükségletet számol.
16	Saját élelmiszeripari vállalkozást működtet.	Alapszinten ismeri a vállalkozás indításának és működtetésének feladatait.	Törekszik a szabályos működtetésre és az e-ügyintézésre.	Szakmai és szakértői támogatás segítségével saját vállalkozást indít, működtet.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

o Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése. 50%

o Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek. 50%

A feladatsornak legalább 15 legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok, ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20 %

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: Értékelési útmutató alapján

7.2.5.1 Az értékelés százalékos formában történik.

7.2.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

7.3.2.1 Komplex gyakorlati vizsgafeladat

A gyakorlati vizsga során olyan komplex vizsgafeladatot kell összeállítani, amely alkalmas az alábbi tanulási eredmények mérésére és értékelésére:

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola - saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

o a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
o a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
o a megadott műveleti sorrend betartása	10%
o a mérés pontossága,	10%
o a munkavégzés esztétikája	10%

o a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása 10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %át elérte.

7.4 Alapvizsgálattal betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapkutatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgálattal betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Tartósítóiiparitermék-készítő

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.1 szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Tartósítóiiparitermék-készítő szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása A központi interaktív vizsgatevékenység az alábbi tanulási eredmények mérésére és értékelésére irányul (zárójelben az egyes területek aránya a vizsgatevékenységben).

o Tartósítóiipari termékkészítés alapjai: a tartósítóiipar nyersanyagainak a csoportosítása, tulajdonságai, a felhasznált segédanyagok, járulékos anyagok, technológiai segédanyagok és tisztítószer, fertőtlenítőszer (10 %)

o Gyümölcskészítmények gyártása: gyümölcskészítmények gyártástechnológiája, a gyártás műveletei, az egyes műveletek célja, feltételei (20 %)

o Zöldség- és főzelékkészítmények: zöldség- és főzelékkészítmények gyártástechnológiája, az egyes műveletek célja, feltételei (20 %)

- Állati eredetű nyersanyagokból előállított termékek előállított termékek összetétele, a gyártás műveletei az egyes műveletek célja, feltételei (15 %)
- Tartósítóiari nyersanyag és termék minősítése, minőségi követelményei (15 %)
- Tartósítóiari gépek: tartósítóiari gépek feladata, működési elve, tisztítása, üzemeltetése baleset- és munkavédelmi előírásai (20 %)

Az egyes feladattípusok javasolt aránya: feleletválasztós 35%, kiegészítendő 20%, rendezéses 20%, igaz-hamis 25%.

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20%

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A javítás a feladatsorhoz készített javítási útmutató alapján történik.

- Tartósítóiari termékkészítés alapjai: a tartósítóiari nyersanyagainak a csoportosítása, tulajdonságai, a felhasznált segédanyagok, járulékos anyagok, technológiai segédanyagok és tisztítószerek, fertőtlenítőszeres ismerete
- Gyümölcskészítmények gyártása: gyümölcskészítmények gyártástechnológiájának, a gyártás műveleteinek, az egyes műveletek céljának, feltételeinek ismerete
- Zöldség- és főzelékkészítmények: zöldség- és főzelékkészítmények gyártástechnológiájának, az egyes műveletek céljának, feltételeinek ismerete
- Állati eredetű nyersanyagokból előállított termékek összetételének, a gyártás műveletei az egyes műveletek céljának, feltételeinek ismerete
- Tartósítóiari nyersanyag és termék minősítésének, minőségi követelményeinek ismerete o Tartósítóiari gépek: tartósítóiari gépek feladatának, működési elvének, tisztításának, üzemeltetésének baleset- és munkavédelmi előírásainak ismerete

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Tartósítóiparitermék-készítő projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A projekt feladat részei:

tartósítóipari termék gyártása, minősítése

portfólió készítése és szóbeli védése

A projektfeladatban az egyes részek aránya: 10% (számítás) 10% (portfólió) és 80% (termékgyártás).

8.4.2.1. Tartósítóipari termék gyártása, minősítése

A vizsgatevékenység négy részből áll és közben szakmai beszélgetést folytat a vizsgázó:

tartósítóipari nyersanyagot vesz át; mennyiségi és minőségi szempontok szerint

o elvégez egy nyersanyag előkészítési műveletet;

o tartósítóipari terméket gyárt;

o alapanyagot/félkészterméket/ készterméket minősít.

o Szakmai számítások: felöntőlé, anyaghányad számítás

A vizsgafeladat megoldására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc.

8.4.2.2. Portfólió

A portfólió részei:

- bemutatkozás, célkitűzés:

A tanuló bemutatja saját magát, megfogalmazza, hogy miért választotta a szakmáját, milyen célokat kíván elérni, várhatóan milyen nehézségekkel kell szembenéznie, melyek a saját erősségei, és azok a tanulással kapcsolatos tulajdonságai (kompetenciái), amelyek fejlesztésre szorulnak.

- dokumentumok gyűjteménye:

A dokumentumok a tanuló tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye.

Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok az oktatói dicséretetek, versenyeredmények, elkészített produktumok fényképei, önvallomás a szakmáról, projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok, szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása

- összegzés (reflexió):

Az összegzés (reflexió) átfogó, összegző megállapításokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a tanuló hogyan ítéli meg a szakemberré válásának folyamatát, kompetenciáinak fejlődését, melyek azok a területek, amelyek a képzés során a legjobban foglalkoztatták, a szakmájával kapcsolatban milyen jövőbeni elképzelései vannak, egyéb, általa fontosnak tartott információk. A portfólió formája:

A portfólió formai követelményei:

Times New Roman betűtípus, 12-s betűméret, másfeles sortávolság, sorkizárt igazítás, 2,5 cm-s margó.

A dokumentumban szereplő táblázatok, ábrák, fényképek, animációk, filmes elemek, forrását jelölni kell.

A dokumentumok készítéséhez felhasznált forrásokat, (könyvek, folyóiratok, internetes források, egyéb források), a dokumentum végén fel kell tüntetni.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő:

- 10-11. évfolyamon, félévenként legalább egy (összesen legalább 4), a szakmai munkához köthető dokumentum elkészítése szükséges. A portfóliót a szakmai oktatást végző intézmény hitelesíti.

A portfólió védése:

A projektfeladat vizsgatevékenységének része az elkészített portfólió bemutatása. Ennek formája egy maximum 10 perces bemutató, melynek során a vizsgázó számítógéppel támogatott prezentáció keretében bemutatja a portfóliója tartalmát és utána válaszol a bizottság tagjainak (előzetesen) feltett kérdéseire.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Tartósítóiipari termék gyártása, minősítés értékelésének szempontjai:

- a nyersanyag átvétel szakszerűsége (10%)
- a gyártástechnológiai műveletek sorrendjének betartása és szakszerű végrehajtása (50%)
- a gépek, berendezések szakszerű, biztonságos működtetése (10%)
- laboratóriumi vizsgálatok szakszerű, pontos végrehajtása (10%)
- a munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)
- gyártástechnológiai folyamatok ismerete, szakmai nyelvhasználat (10%)

Portfólió értékelésének a szempontjai:

- közvetlenül a szakmához köthető dokumentumok mennyisége és tartalmi mélysége, formai megvalósítása (50 %)
- a tanuló tudása, teljesítménye, elért eredmények (30 %)
- a tanulási folyamat, kompetenciák fejlődésének bemutatása, attitűdök (20 %)

A portfólió akkor fogadható el, ha legalább 40 %-ra értékelhető.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A központi interaktív vizsga ideje alatt rendszergazda jelenlétében biztosított legyen az online vizsga zavartalan lebonyolítása. A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki a gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Tartósítóipari termék gyártás és minősítés

- Anyagmozgató gépek, berendezések targoncák, szállítószalagok
- Tároló berendezések tartályok, ládák
- Mintavételi eszközök szonda, sablonok- méret meghatározás
- Laboratóriumi felszerelések, mérőműszerek, vegyszerek
- o töménységméréshez szükséges eszközök kézi refraktométer
- o pH méréshez szükséges eszközök, pH elektróda, vezetőképességmérő
- o nyomásmérők, hőmérők
  - o dokumentáláshoz számítógép nyomtatóval és szoftverekkel
- Egyéni védőeszközök: védőszemüveg, kesztyű, védőkötény
- Környezetvédelmi eszközök, berendezések: szelektív gyűjtők, zsírtalanító, biológiai kezelés, pH beállítás, szennyvíztisztítás
- Munkabiztonsági eszközök, felszerelések: védőruha, lánckesztyű
- Előkészítő műveletek gépei:
  - o nyersanyag mosógépek
  - o válogató, osztályozó berendezések
    - o hámozás, száreltávolítás, magozás, tisztítás gépei

- Jellegformáló műveletek gépei, aprítás, szeletelés, darabolás, zúzás gépei
  - daraboló gépek, homogénező berendezések, áttörő gépek, préselés gépei, ülepítők, centrifugák, szűrés berendezései, keverés berendezései
- Befejező műveletek gépei
  - töltés gépei, zárás gépei, üveg és doboz mosógépek és palettázók
- Hőkezelő berendezések
  - hőcserélők, előfűzők, hőközlő berendezések, bepárlás gépei, szárítás
  - hűtők kamrák, fagyasztó szekrény
- Csomagoló gépek: címkéző, egységcsomag képző, palettázó gépek, szállító eszközök
- HACCP rendszer működtetését szolgáló eszközök, berendezések: speciális kézmosó „csapok”
- Dokumentálás eszközei: számítógép perifériákkal, vonalkód leolvasó

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani:

Ágazati alapvizsga: 10 %, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A központi interaktív írásbeli vizsgán használható:

- számológép

A gyakorlati vizsgán használható:

- Magyar Élelmiszerkönyv

- gyártmánylap
- minőségbiztosítási dokumentum

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

10. Részzakma

10.1 Részzakma alapadatai

10.1.1 A részzakma megnevezése: konzervgyártó

10.1.2 A részzakma órakerete: 320 - 480 óra

10.1.3 A részzakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.4 A részzakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.5 A részzakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

10.2 A részzakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A részzakképesítéssel rendelkező irányítással alapanyagokat (zöldség, gyümölcs) vesz át, tisztít, kezel, minőségét ellenőrzi, tárol, előkészítő műveleteket végez (válogat, mos, osztályoz, hámoz, magoz), jellegformáló műveletet hajt végre (anyagokat aprít szabályos alakra vagy szabálytalan alakra), kever, előfőz, nyersanyagot főz, előhűti a terméket, töltőberendezést működtet, hőelvonással tartósított termékek készítésében közreműködik. A technológiai berendezéseket üzemelteti, melléktermékeket, hulladékokat kezel. Alapszintű adminisztrációs munkát végez. A munkafolyamatok munka-, tűz-, környezetvédelmi és higiéniai szabályait betartja.

10.3 A részzakma legjellemzőbb FEOR száma

Részzakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
-----------------------	-----------	------------------

Konzervgyártó	7112	Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, - tartósító: Gyümölcs tartósító Gyümölcsfeldolgozó Gyümölcsléfejítő Gyümölcsválogató, osztályozó Káposztasavanyító Mustárfeldolgozó Savanyító Zöldségszárító Zöldségtartósító Zöldségfeldolgozó Zöldségválogató, osztályozó
	8111	Élelmiszer-, italgyártó gép kezelője: Aszaló, élelmiszeripar Autoklávkezelő, konzerválás Bepárlókezelő Élelmiszeripari nyersanyagfeldolgozó Gyümölcslékészítő Gyümölcslésűró-gép kezelője Gyümölcsprésgép-kezelő Italgyártó gép kezelője Konzervdoboz gőzölő Konzervfőző Konzervipari automatagép- kezelő

		Konzervipari nyersanyagfeldolgozó Konzervipari porítógép-kezelő Konzervipari szárítógép kiszolgáló Konzervpasztörizáló Konzervsterilizáló Palettázógép-kezelő
--	--	--

10.4 A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.4.1 Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.4.2 Alkalmassági követelmények

10.4.2.1 Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.5 Eszközjegyzék a részzakmákra

- anyagmozgató gépek, berendezések targoncák, szállítószalagok
- tároló berendezések tartályok, ládák
- mintavételi eszközök szonda, sablonok- méret meghatározás
- gyártásközi ellenőrzéshez kézi refraktométer, mérleg
- környezetvédelmi eszközök, berendezések: szelektív gyűjtők, zsírtalanító, biológiai kezelés, pH beállítás, szennyvíztisztítás eszközei
- munkabiztonsági eszközök, felszerelések: védőruha, lánckesztyű
- előkészítő műveletek gépei:

- o nyersanyag mosógépek
- o válogató, osztályozó berendezések
  - o hámozás, száreltávolítás, magozás, tisztítás gépei
- Jellegformáló műveletek gépei:
- o aprítás, szeletelés, darabolás, zúzás gépei
  - o daraboló gépek, homogénező berendezések, áttörő gépek, préselés gépei, ülepítők, centrifugák, szűrés berendezései, keverés berendezései
- Befejező műveletek gépei
  - o töltés gépei, zárás gépei, üveg és doboz mosógépek és palettázók
- Hőkezelő berendezések
  - o hőcserélők, előfűzők, hőközlő berendezések, bepárlás gépei, szárítás
  - o hűtők kamrák, fagyasztó szekrény
- Csomagoló gépek: címkéző, egységcsomag képző, palettázó gépek, szállító eszközök
  - HACCP rendszer működtetését szolgáló eszközök, berendezések: speciális kézmosó „csapok”
  - Dokumentálás eszközei: számítógép perifériákkal, vonalkód leolvasó

10.6 Részzakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alapanyagokat (zöldség, gyümölcs) átvesz, minősít, tisztít, kezel, minőséget ellenőriz, tárol, előkészít.	Ismeri az alapanyagokat, jellemzőit, minőségi paramétereit (zöldségek, gyümölcsök). Alapszinten	Törekszik a vizsgálatok és a műveletek pontos végrehajtására.	Irányítással végzi a munkáját.

		tudja a minősítés eljárását és a tárolás módját.		
2	Zöldségkonzerveket és gyümölcsbefőtteket készít.	Ismeri a zöldségkonzervek és gyümölcsbefőttek készítésének a módját.		
3	Többféle alapanyagot tartalmazó termékeket (lekvárok, szörpök), félkésztermékeket (velők, pulpok) gyárt. Aszalással, szárítással készít termékeket. Zöldségfélét savanyítással tartósít.	Ismeri a félkész termékek gyártást, felhasználásukat a lekvárok, szörpök előállításához. Ismeri az aszalványok, szárítmányok készítésének technológiáját. Tudja a savanyított termékek előállításának módját.	Törekszik a nyersanyagok gazdaságos felhasználására. Elkötelezett a jó minőségű konzerv gyártása iránt.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett végzi a munkáját. Önállóan végez részfeladatokat.
	Technológiai berendezéseket szakszerűen üzemeltet és tisztít.	Alapszinten ismeri a gépek szakszerű üzemeltetését és a tisztítási műveleteket.	Törekszik a precíz, pontos munkavégzésre.	A személyi, és üzemi higiéniaival, munka-, és környezetvédelemmel, élelmiszerbiztonsággal, minőségirányítási
4	A gyártás során keletkező melléktermékeket,	Alkalmazói szinten ismeri a tartósítóipari	Belátja a hulladék és melléktermék kezelésének	
5	hulladékokat szakszerűen kezeli.	hulladékok és melléktermékek kezelésére vonatkozó szabályokat.	fontosságát a környezetvédelem szempontjából.	rendszerek működtetésével kapcsolatos szabályokat betartja.
	Alapszintű adminisztrációs munkát végez.	Alapszinten ismeri az üzem működéséhez tartozó dokumentációs tevékenységeket.	Fontosnak tartja a precíz munkavégzést	

10.7 A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.7.1 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

- a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.7.2 Projektfeladat

10.7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: konzerv gyártása

10.7.2.2 A vizsgatevékenység leírása:

A vizsgatevékenység négy részből áll és közben a vizsgázó szakmai beszélgetést folytat a vizsgabizottság tagjaival:

- konzervipari nyersanyagot vesz át mennyiségi és minőségi szempontok szerint
- elvégez egy nyersanyag előkészítési műveletet
- konzervet gyárt
- technológiai berendezéseket, szakszerűen üzemeltet
  - A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 300 perc

10.7.3 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

10.7.4 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- nyersanyagátvétel szakszerűsége, pontossága (10%)
- a gyártástechnológiai műveletek sorrendjének betartása (30%)
- a gyártástechnológiai műveletek szakszerű végrehajtása (30%)
- a gépek, berendezések biztonságos működtetése (20%)
- a munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10 %)

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

10.8 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsga időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki a gépek, berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet, berendezést tud biztosítani.

10.9 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Anyagmozgató gépek, berendezések targoncák, szállítószalagok

Tároló berendezések tartályok, ládák

Egyéni védőeszközök: védőszemüveg, kesztyű, védőkötény

Környezetvédelmi eszközök, berendezések: szelektív gyűjtők, zsirtalanító, biológiai kezelés, pH beállítás, szennyvíztisztítás eszközei

Munkabiztonsági eszközök, felszerelések: védőruha, lánckesztyű

Előkészítő műveletek gépei:

nyersanyag mosógépek

válogató, osztályozó berendezések

hámozás, száreltávolítás, magozás, tisztítás gépei

Jellegformáló műveletek gépei, aprítás, szeletelés, darabolás, zúzás gépei

daraboló gépek, homogénező berendezések, áttörő gépek, préselés gépei, ülepítők, centrifugák, szűrés berendezései, keverés berendezései

Befejező műveletek gépei

töltés gépei, zárás gépei, üveg és doboz mosógépek és palettázók

Hőkezelő berendezések

hőcserélők, előfűzők, hőközlő berendezések, bepárlás gépei, szárítás hűtőkamrák, fagyasztószekrények

Csomagoló gépek: címkéző, egységcsomag képző, palettázó gépek, szállító eszközök

HACCP rendszer működtetését szolgáló eszközök, berendezések: speciális kézmosó „csapok”

10.10 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.11 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A gyakorlati vizsgán használható:

gyártmánylap

TEJTERMÉKKÉSZÍTŐ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Tejtermékkészítő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 18
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részzakmák megnevezése: Tejipari munkás
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Tejipari alapanyagokat vesz át minőségi és mennyiségi szempontok szerint. Tejipari alapanyagokat, félkész- és késztermékeket vizsgál, minősít, értékeli a kis- és nagyüzemi termelésben. Különböző tejipari termékeket (pasztőrözött, ultrapasztőrözött, ESL tej, natúr és ízesített tejalok, pudingok, natúr és ízesített élőflórás és nem élőflórás joghurtok, kefir, tejföl, tejszín, habtejszín, tejszínhab, tejpör, sűrített tej, vaj és vajkészítmények, túró, sajtok, ömlesztett sajtok és sajt készítmények) gyárt. Működteti a technológiai folyamatokhoz kapcsolódó minőségirányítási rendszert. Ismeri a tejiparban alkalmazott gépeket, technológiai lépéseket és azok késztermékre gyakorolt hatását. Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka- és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával (4-es szint)/betartásával és betartatásával (5-ös szint) végzi.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Tejtermékkészítő	3623	Anyaggazdálkodó, felvásárló: Tejfelvásárló Tejkezelő (alapanyag-átvevő)
	8111	Élelmiszer-, italgyártó gép kezelője: Tejipari gép kezelője
	7113	Tejfeldolgozó, tejtermékgyártó: Elsődleges tejkezelő Friss és tartós tejtermékek gyártója Tej-, tejszínpasztőröző és -sterilező Tejcsomagoló Tejföl- és túrókészítő Tejporkészítő Tejtermék előkészítő Tejtermékgyártó Üzemi tejátvevő Fehérsajtkészítő Gomolyaalapanyag-készítő Homogenizáló (élelmiszer-ipari) Kazeinkészítő Kazeinőrlő Kefír,-joghurtkészítő Keménysajt-készítő Lágysajt-kezelő Ömlesztettsajt-főző Sajt-és vajkészítő

		Sajtdaráló Sajtérlelő Sajtkészítő Sajtkezelő Sajtpréselő Tejfejtő Tejfeldolgozó Tejleszívató, -felöntő Vajkészítő Vajleszedő Vajmester
--	--	--

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- alapvető fizikai mennyiségeket mérő eszközök (hossz-, tömeg-, térfogat-, hő-, sűrűségmérő eszközök)
- alapvető általános gépelemek
- alapvető élelmiszeripari gépek (nyersanyagtárolók, osztályozó-, tisztító-, aprító-, keverő-, töltő-, csomagoló-, termikus gépek)
- munkavédelmi eszközök

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- anyagmozgató gépek, berendezések
- tároló berendezések
- mérőeszközök
- mintavételi eszközök
- laborfelszerelések (szárazanyag-tartalom, zsírtartalom-, fehérjetartalom-, savfok, idegenvíz-tartalom meghatározás eszközei, mikrobiológiai vizsgálatok eszközei)
- egyéni védőeszközök
- környezetvédelmi eszközök, berendezések (szennyvíztisztítás: zsíreltávolítás, mennyiség és terhelés kiegyenlítés, biológiai kezelés, pH-beállítás)
- munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- hőkezelő berendezések • csomagoló gépek
- tejkezelés eszközei, gépei
- pasztörözött tejfeleségek gyártóeszközei, berendezései
- vajgyártás gépei berendezései
- túrógyártás gépei berendezései
- sajtgyártás eszközei, berendezései
- porított termékek gyártó berendezései
- sűrített termékek gyártó berendezései
- különféle érlelő kamrák, helyiségek
- speciális feldolgozó berendezések (tisztítócentrifugák)

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál.

Irányítással élelmiszerfeldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol. Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.

Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (kötő gépelemek, hajtáselemek).

Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés). Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).

Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat. Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Csoportokba rendezi az élelmiszeripari nyersanyagokat	Alap szinten ismeri az élelmiszeripar növényi és állati eredetű nyersanyagait	A munkavégzése során törekszik a pontosságra, szakszerűsége.	Irányítás mellett végzi munkáját.
2	Munkáját a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartásával végzi	Alap szinten ismeri a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályokat		
3	Élelmiszeripari alpműveleteket végez.	Alap szinten ismeri a tisztítás, aprítás, keverés, osztályozás, csomagolás, hőkezelés műveleteit		
4	Kiválasztja az élelmiszeripari munkavégzéshez szükséges szerkezeti anyagokat	Ismeri az alapvető szerkezeti anyagokat (fémek, nem fémek)		Magára nézve kötelezőnek tartja a munka-, tűzvédelmi és

5	Kiválasztja az alapvető kötő gépelemeket	Ismeri a csavarokat, ékeket, reteszeket, szegecseket		higiéniai előírásokat. Felelősséget vállal saját munkájáért.
6	Alapvető ágazati méréseket végez	Ismeri a tömeg, hosszúság, térfogat, hőmérséklet, sűrűség fogalmát, mértékegységeit, mérésének módját és mérőeszközzeit		
7	Egyszerű mértani makettekrol vetületi ábrát készít	Alapszinten ismeri a műszaki ábrázolást		
8	Az élelmiszeripari termékek előállításához szükséges eszközöket, anyagokat kiválasztja, előkészíti	Alapszinten ismeri a termékek előállításához szükséges anyagokat, eszközöket		

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Bemutatja a tejipar és a képzőhelye egyedi sajátosságait.	Tisztában van képzőhelye szervezeti felépítésével, feladataival, az alkalmazott élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási, rendszereivel, munka-környezetvédelmi és higiéniai előírásaival, termékpaletájával.	Érdeklődik munkahelye egyedi sajátosságai iránt.	A személyi, termék- és üzemi higiéniaival, munka- és környezetvédelemmel, élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási rendszerek működtetésével kapcsolatos szabályokat betartja.

2	Tejipari alapanyagokat, csomagolóanyagokat vesz át, minősít, tárol.	Alkalmazói szinten ismeri a tejátvétel minősítő paramétereit, a tejátvételi vonal berendezéseit, azok működését és szerepét.	Törekszik a pontos, precíz munkavégzésre.	Munkáját, a hibák javítását középvezetői támogatás, irányítás mellett végzi.
3	Elvégzi a tej elsődleges kezelését.	Alkalmazói szinten ismeri a tej általános kezelésének műveleteit, paramétereit, berendezéseit és azok használatát.	Törekszik a nyersanyagok gazdaságos felhasználására, az egészséges táplálkozási igényeknek megfelelő termékek előállítására. Munkáját tudatosan végzi.	
4	Elvégzi a beoltást a tejipari termékek (savanyított termékek, vaj, sajtok, túró) gyártása során.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari szintenyészeteket, alkalmazási területüket, funkciójukat.	Figyelemmel kíséri szakmája legújabb fejlesztéseit, eredményeit.	
5	Natúr és ízesített tejkészítményeket, savanyú tejtermékeket gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri a fogyasztói tejek, ízesített tejkészítmények, tejszínkészítmények, savanyú tejtermékek előállításának műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését.	Törekszik arra, hogy munkáját a legjobb minőségben végezze. Elkötelezett az élelmiszer-minőség, biztonság megvalósításában.	

6	Elvégzi a vaj és vajkészítmények alapanyagának előkészítését, majd vajat és vajkészítményeket gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri a szakaszos és folytonos vajgyártás műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését.		
7	Elvégzi a túrógyártáshoz kapcsolódó kádmunkát, forgalmazható rögzös túró gyárt. Előkezeli, előkészíti a káddejet, megalvasztja, elvégzi az alvadékkidolgozás műveleteit, formázza az alvadékot, préseli, jelöli, sózza és érleli a sajtokat.	Alkalmazói szinten ismeri a különböző típusú (lágy, félkemény, kemény) sajtok, ömlesztett sajtok és túró gyártási műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését.		
8	Tartós és tartósított tejtermékeket (ultrapasztőrözött tej, steril tej, sűrített, porított tejtermékeket, kazeint) gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri az ultrapasztőrözött tej, steriltej, sűrített tej, tejpör, kazein gyártási műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését, az aszeptikus technológiát, a membrántechnológiai eljárásokat, szűrési munkafolyamatokat.		

9	A tejtermékgyártó és csomagoló berendezéseket, gépeket a biztonsági előírásoknak megfelelően kezeli, tisztítja, fertőtleníti.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari csomagolástechnológiai eljárásokat, berendezéseket, azok működését és a késztermékek jelölésével kapcsolatos előírásokat, valamint a tejiparban alkalmazott hatékony tisztítási, fertőtlenítési módszereket.		
10	Ellenőrzi, aktualizálja a raktárkészletet, előkészíti a termékeket szállításra.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi készletkezelő rendszert és a csomagolási utasításokat.		
11	Szakszerűen kezeli a tejipari melléktermékeket és hulladékokat.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari hulladékok és melléktermékek kezelésére vonatkozó szabályokat.	Szem előtt tartja a környezet védelmét.	
12	Használja a tej-/ sajtüzem információs és kommunikációs rendszereit.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi információs és kommunikációs rendszereket.	Érdeklődik képzőhelye infokommunikációs rendszerei iránt.	Az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályokat betartja.

13	A nyers tej, a köztes- és végtermékek ellenőrzését, minősítését az aktuális Élelmiszerkönyv és rendeletek előírásai alapján elvégzi.	Alkalmazói szinten ismeri a tej, a köztes- és végtermékek minősítő paramétereit, azok mérési módszereit.	Törekszik a laboratóriumi mérések pontos végrehajtására.	Mérési eredményei alapján vezetői segítséggel dönt a lehetséges következménye kről.
14	Tejipari számításokat végez.	Alap szinten ismeri a tejipari gyártási folyamatokhoz kapcsolódó számítási elveket, módszereket.	Törekszik az eredmények pontos meghatározására.	Vezetői ellenőrzést követően javítja a hibákat.
15	Szótár segítségével idegen nyelvű szakirodalmat olvas.	A szakirodalom feldolgozásához szükséges idegen nyelvű szakszavakat, kifejezéseket felismeri.	Elfogadja a szakmai idegennyelv ismeret szükségességét.	Az idegen nyelvű tejipari szakirodalmat segítséggel keresi meg és értelmezi.
16	Végrehajtja a tejüzemi minőségirányítással kapcsolatos dokumentálási feladatokat.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi minőségbiztosítási dokumentumokat, azok használatának szabályait.	Törekszik a minőségbiztosítási dokumentumok határidejének pontos betartására.	Önállóan végzi el a napi ellenőrzéshez kapcsolódó dokumentumok kitöltését.
17	Tejipari vállalkozást tervez.	Ismeri a vállalkozás indításának módját, a vállalkozási formákat, a vállalkozás működőképességének legfontosabb feltételeit. Tudja az elektronikus ügyintézés menetét.	Nyitott a vállalkozásokkal kapcsolatos új ismeretekre.	A lehetőségek ismeretében döntést hoz saját vállalkozása formájával kapcsolatban.

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapkutatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Élelmiszeripari alapismeretek

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

Az élelmiszeripari nyersanyagok csoportosítása és jellemzése 50%

Munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai alapismeretek 50%

A feladatsornak legalább 15, legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

- tesztfeladatok, ahol csak egy jó válasz lehetséges és legalább négy válaszlehetőséget kell megadni (a tesztfeladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 50%)
- feleletválasztó feladatok a lehetséges válaszok felsorolásával (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 30%)
- rövidválaszos feladatok (a feladatok aránya az összes feladathoz képest legfeljebb 20%)

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 20%

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: értékelési útmutató alapján. Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: élelmiszeripari ágazati alapgyakorlat

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység egy részből áll:

7.3.2.1 Komplex gyakorlati vizsgafeladat

Élelmiszeripari alpműveletet végez, melynek során:

- anyagokat kiválaszt,
- a rendelkezésére bocsátott receptúra alapján anyagszükségletet számol és mér,
- anyagokat, eszközöket előkészít,
- élelmiszeriparban használt anyagok egyes fizikai vagy kémiai tulajdonságait méri, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- élelmiszeriparban használt munkadarabot, fél- vagy készterméket állít elő, valamint az elvégzett műveletet dokumentálja,
- meghatározott munkaműveleteket hajt végre.

Az iskola – saját lehetőségeinek figyelembevételével - a fenti tevékenységek közül legalább négyet tartalmazó tételsort állít össze

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 80%

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai és súlyozásuk:

○ a megadott művelet szakszerű elvégzése	30%
○ o a munkavégzéshez szükséges eszközök, gépek szakszerű használata	30%
○ o a megadott műveleti sorrend betartása	10%
○ a mérés pontossága,	10%
○ a munkavégzés esztétikája	10%
○ o a munka-, tűzvédelmi és higiéniai szabályok betartása	10%

Az értékelés százalékos formában történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte.

7.4 Alapvizsgálóval betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapképzés megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgálattal betölthető munkakör(ök), tevékenységek
-	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Tejtermékkészítő

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

- valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.
- szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Tejtermékkészítő szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A központi interaktív vizsgatevékenység a következő tanulási eredmények mérésére és értékelésére irányul:

- tejjipari technológiai feladatok (70%),
  - o alapanyagok ismerete (15%)
  - o gyártástechnológiai folyamatok ismerete (45%)
  - o gyártástechnológiai paraméterek ismerete (10%)
- tejjipari gépészeti feladatok (30%)
  - o tejátvételi, tejkezelő berendezések (15%)
  - o gyártó, csomagológépek, berendezések (15%)

Az írásbeli feladatokat az alábbi formában kell összeállítani:

A feladatsornak legalább 15, legfeljebb 20 feladatot kell tartalmaznia.

Az egyes feladattípusok javasolt aránya:

- tejjipari termék gyártási folyamatának ismertetése a megadott technológiai lépések sorrendbe állításával, és a termék megnevezése (15%)
- tejjipari termék gyártástechnológiai folyamatának kiegészítése (10%)
- tejjipari termékek gyártásához kapcsolódó feleletválasztós feladatok (alternatív választás, többszörös választás, válaszok illesztése) (35%)
- tejjipari termékek gyártásához kapcsolódó táblázat kiegészítő feladatok (nem az ábrán, rajzon, táblázatban, hanem az azokon található, hiányzó helyekre illeszkedő, különálló válaszlehetőségek megjelölésével) (10%)
- tejjipari gépek, berendezés megnevezése, működésének kiegészítése géprajz alapján (30%)

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20%

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Tejtermékkészítő projektfeladat

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A vizsgatevékenység két vizsgarészből áll:

Tejátvétel, tejkezelés, tejjipari termékgyártás, minősítés

A vizsgázó feladatsor alapján, a következő feladatok egyikét végzi el:

- tejet vesz át (mennyiségi, minőségi átvétel);
- elvégez egy általános tejkezelési műveletet;
- elvégzi egy tejjipari termék gyártásának részműveletét/részműveleteit, valamint a hozzá kapcsolódó félkésztermék vagy késztermék minősítését.

Portfólió

Félévente, számítógéppel készített dokumentumgyűjteményből és önreflexióból áll, amelynek fontosabb elemeit a tanulmányokat befejező szakmai vizsgán a vizsgázó röviden, maximum 10 percben bemutat a vizsgabizottság tagjainak. A portfólió elkészítését segítő mentor aláírásával igazolja, hogy a dokumentumok a vizsgára jelentkező által kerültek összegyűjtésre, és a munkafolyamatokat a vizsgára jelentkező végezte. A portfólió tárolásának módját a képzőhely határozza meg.

Tartalmazhat:

- munkanapló részletet,
- laboratóriumi mérési jegyzőkönyvet,
- adott technológia feladat elvégzéséhez kapcsolódó ábragyűjteményt,
- szakmai számítást,
- dolgozatot,
- fotót, animációt, filmet, prezentációt, amelyek a diák elvégzett munkájáról, teljesítményéről szólnak,

- versenyeredményt,
- iskolán kívül végzett olyan tevékenység produktumát, fotóját, amelyet érdemesnek tart a bemutatásra.

A jelölt a felsorolt dokumentumok közül ötféléből, félévente legalább egyet-egyét gyűjt össze, és a félév végén csatolja hozzá a gyűjteménnyel kapcsolatos reflexióját, amelyben értékeli a munkáját, fejlődését, tapasztalatait.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:

Tejátvétel, tejkezelés, tejjipari termékgyártás, minősítés: 240 perc

Portfólió készítés: a szakmai évfolyamok (10-11.) félévei során

Portfólió bemutató: 10 perc

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80%

Tejátvétel, tejkezelés, tejjipari termékgyártás, minősítés aránya a projektfeladaton belül: 90%

Portfólió készítés aránya a projektfeladaton belül: 5%

Formai elvárások:

- A szöveges dokumentumokat Word szövegszerkesztővel készítsék el a tanulók Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5- es sorközzel, 2,5-es margóval.
- A szkennelt fájlokat pdf formátumban tárolják. A képek mérete legalább 682 × 1024 képpont legyen.

Portfólió bemutató aránya a projektfeladaton belül: 5%

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Tejátvétel, tejkezelés, tejjipari termékgyártás, minősítés értékelésének szempontjai:

- a gyártástechnológiai műveletek sorrendjének betartása (25%)
- a gyártástechnológiai műveletek szakszerű végrehajtása (25%)
- gyártástechnológiai számítások (10%)
- a gépek, berendezések működtetése (20%)
- laboratóriumi vizsgálatok szakszerű végrehajtása (10%)

– a munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)

Portfólió értékelésének szempontjai:

– szakmai tartalom (60%)

– reflexió (20%)

– formai elvárásoknak való megfelelés, igényesség (20%)

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A központi interaktív vizsga ideje alatt rendszergazda jelenlétében biztosított legyen az online vizsga zavartalan lebonyolítása. A projektfeladat időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki a gépek/berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet/berendezést tud biztosítani.

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Központi interaktív vizsga:

- számítógépes munkaállomás
- internetelérés

Projektfeladat - Tejátvétel, tejkezelés, tejipari termékgyártás, minősítés vizsgarész:

- anyagmozgató gépek, berendezések
- tároló berendezések
- mérőeszközök
- mintavételi eszközök

- laborfelszerelések (szárazanyag-tartalom, zsírtartalom-, fehérjetartalom-, savfok, idegenvíz-tartalom meghatározás eszközei, mikrobiológiai vizsgálatok eszközei)
- egyéni védőeszközök
- környezetvédelmi eszközök, berendezések (szennyvíztisztítás: zsíreltávolítás, mennyiség és terhelés kiegyenlítés, biológiai kezelés, pH-beállítás)
- munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- hőkezelő berendezések
- csomagoló gépek
- tejkezelés eszközei, gépei
- pasztörözött tejfeleségek gyártóeszközei, berendezései
- vajgyártás gépei berendezései
- túrógyártás gépei berendezései
- sajtgyártás eszközei, berendezései
- porított termékek gyártó berendezései
- sűrített termékek gyártó berendezései
- érlelő kamrák, helyiségek

Projektfeladat - Portfólió vizsgarész:

- számítógépes munkaállomás vagy laptop
- projektor

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányokkal kell beszámítani: Ágazati alapvizsga: 10%, Szakmai vizsga: 90%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A központi interaktív vizsgán használható:

– számítógép

A projektfeladat során használható:

– Magyar Élelmiszerkönyv

– gyártmánylap

– minőségbiztosítási dokumentum

– portfólió dokumentációja

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek : -

10. Részszakma

10.1 Részszakma alapadatai

10.1.1 A részszakma megnevezése: Tejipari munkás

10.1.2 A részszakma órakerete: 480-720 óra

10.1.3 A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.4 A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.5 A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

10.2 A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Tejipari alapanyagokat vesz át, minősít, kezel, tárol, előkészít. Különböző tejipari termékeket (pasztőrözött, ultrapasztőrözött, ESL tej, natúr és ízesített tejszalok, pudingok, natúr és ízesített élőflórás és nem élőflórás joghurtok, kefir, tejföl, tejszín, habtejszín, tejszínhab, tejszó, sűrített tej, vaj és vajkészítmények) gyárt. Üzemelteti a termékek gyártásához szükséges gépeket, berendezéseket, elvégzi azok tisztítását, fertőtlenítését. Működteti a technológiai folyamatokhoz kapcsolódó minőségirányítási rendszert. A technológiai feladatokat a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, a tűz- munka-, környezetvédelmi és higiéniai előírások figyelembevételével önállóan végzi.

10.3 A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Tejipari munkás	7113	Tejfeldolgozó, tejtermékgyártó

10.4 A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.4.1 Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.4.2 Alkalmassági követelmények

10.4.2.1 Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.5 Eszközjegyzék a részszakmákra

- anyagmozgató gépek, berendezések
- tároló berendezések
- mérőeszközök
- mintavételi eszközök

- egyéni védőeszközök
- környezetvédelmi eszközök, berendezések (szennyvíztisztítás: zsíreltávolítás, mennyiség és terhelés kiegyenlítés, biológiai kezelés, pH-beállítás)
- munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- hőkezelő berendezések
- csomagoló gépek
- tejkezelés eszközei, gépei
- pasztörözött tejfeleségek gyártóeszközei, berendezései
- vajgyártás gépei berendezései
- porított termékek gyártó berendezései
- sűrített termékek gyártó berendezései
- érlelő kamrák, helyiségek

10.6 Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Bemutatja a tejipar és a képzőhelye egyedi sajátosságait.	Tisztában van képzőhelye szervezeti felépítésével, feladataival, az alkalmazott élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási, rendszereivel, munka-környezetvédelmi és higiéniai előírásaival, termékpalettájával.	Érdeklődik munkahelye egyedi sajátosságai iránt.	A személyi, termék- és üzemi higiéniaival, munka- és környezetvédelemmel, élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási rendszerek működtetésével kapcsolatos szabályokat betartja.

2	Tejipari alapanyagokat, csomagolóanyagokat vesz át, minősít, tárol.	Alkalmazói szinten ismeri a tejátvétel minősítő paramétereit, a tejátvételi vonal berendezéseit, azok működését és szerepét.	Törekszik a pontos, precíz munkavégzésre.	
3	Elvégzi a tej elsődleges kezelését.	Alkalmazói szinten ismeri a tej általános kezelésének műveleteit, paramétereit, berendezéseit és azok használatát.		
4	Elvégzi a beoltást a tejipari termékek (savanyított termékek, vaj, sajtok, túró) gyártása során.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari szintenyészeteket, alkalmazási területüket, funkciójukat.	Törekszik a nyersanyagok gazdaságos felhasználására, az egészséges táplálkozási igényeknek megfelelő termékek előállítására.	Munkáját, a hibák javítását középvezetői támogatás, irányítás mellett végzi.
5	Natúr és ízesített tejkészítményeket, savanyú tejtermékeket gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri a fogyasztói tejek, ízesített tejkészítmények, tejszínkészítmények, savanyú tejtermékek előállításának műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését.		
6	Vajat és vajkészítményeket gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri a szakaszos és folytonos vajgyártás műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését.		

7	Tartós és tartósított tejtermékeket (ultrapasztőrözött tej, steril tej, sűrített, porított tejtermékek) gyárt.	Alkalmazói szinten ismeri az ultrapasztőrözött tej, steriltej, sűrített tej, tejpör gyártási műveleteit, technológiai paramétereit, gépeit és a berendezések működését, az aszeptikus technológiát, a membrán-technológiai eljárásokat, szűrési munkafolyamatokat.		
8	A tejtermékgyártó és -csomagoló berendezéseket, gépeket a biztonsági előírásoknak megfelelően kezeli, tisztítja, fertőtleníti.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari csomagolástechnológiai eljárásokat, berendezéseket, azok működését és a késztermékek jelölésével kapcsolatos előírásokat, valamint a tejiparban alkalmazott hatékony tisztítási, fertőtlenítési módszereket.		
9	Ellenőrzi, aktualizálja a raktárkészletet, előkészíti a terméket szállításra.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi készletkezelő rendszert és a csomagolási utasításokat.	Törekszik arra, hogy munkáját a legjobb minőségben végezze.	
10	Szakszerűen kezeli a tejipari melléktermékeket és hulladékokat.	Alkalmazói szinten ismeri a tejipari hulladékok és melléktermékek kezelésére vonatkozó szabályokat.	Szem előtt tartja a környezet védelmét.	

11	Használja a tejüzem információs és kommunikációs rendszereit.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi információs és kommunikációs rendszereket.	Törekszik képzőhelye infokommunikációs rendszereinek megismerésére.	Elkötelezett az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályok betartása iránt.
12	Végrehajtja a tejüzemi minőségirányítással kapcsolatos dokumentálási feladatokat.	Alkalmazói szinten ismeri az üzemi minőségirányítási dokumentumokat, azok használatának szabályait.	Betartja a minőségirányítási dokumentumok elkészítésének határidejét.	Önállóan végzi el a napi ellenőrzéshez kapcsolódó dokumentumok kitöltését.

10.7 A részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.7.1 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: ▪

a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.7.2 Projektfeladat

10.7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Tejipari munkás projektfeladat

10.7.2.2 A vizsgatevékenység leírása: Tejátvétel, tejkezelés, tejipari termékgyártás

A vizsgázó feladatsor alapján, a következő feladatok egyikét végzi el:

- tejet vesz át (mennyiségi, minőségi átvétel);
- elvégz egy általános tejkezelési műveletet;
- elvégzi egy tejipari termék gyártásának részműveletét/részműveleteit.

10.7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

10.7.3 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100%

10.7.4 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a gyártástechnológiai műveletek sorrendjének betartása (40%)
- a gyártástechnológiai műveletek szakszerű végrehajtása (30%)
- a gépek, berendezések működtetése (20%)
- a munka- környezetvédelmi, higiéniai és minőségbiztosítási előírások betartása (10%)

- A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

10.8 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A gyakorlati vizsga időtartama alatt legyen jelen olyan technikai segítő, aki a gépek, berendezések meghibásodása esetén képes elhárítani a hibát, vagy helyettesítő gépet, berendezést tud biztosítani.

10.9 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- anyagmozgató gépek, berendezések
- tároló berendezések
- mérőeszközök
- egyéni védőeszközök
- környezetvédelmi eszközök, berendezések (szennyvíztisztítás: zsíreltávolítás, mennyiség és terhelés kiegyenlítés, biológiai kezelés, pH-beállítás)
- munkabiztonsági eszközök, felszerelések
- hőkezelő berendezések
- csomagoló gépek
- tejkezelés eszközei, gépei

- pasztőrözött tejféleségek gyártóeszközei, berendezései
- vajgyártás gépei berendezései
- porított termékek gyártó berendezései
- sűrített termékek gyártó berendezései
- érlelő kamrák, helyiségek

10.10 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.11 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A projektfeladat során használható:

- gyártmánylap
- minőségbiztosítási dokumentumok

GAZDA SZAKMA

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Gazda
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0811 17 04
- 1.4 A szakma szakmairányai: Állattenyésztő, Lovász, Növénytermesztő
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részs szakmák megnevezése: Aranykalászos gazda, Állatgondozó, Mezőgazdasági munkás
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:
Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra,
Technikumi oktatásban: -,
Érettségire épülő oktatásban: 140 óra

2 A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A Gazda növénytermesztési, kertészeti, állattenyésztési, műszaki, kereskedelmi és gazdasági szakismeretekkel, a munkák végzéséhez szükséges elméleti, fizikai és gyakorlati felkészültséggel rendelkező szakember, alapvető tevékenysége a mezőgazdasági árutermelés és szolgáltatás. Táj- és környezetkímélő módon, szakszerű termelési, tenyésztési, tartástechnológiai, elsődleges feldolgozási, tárolási és értékesítési tevékenységet folytat. A családi gazdaságok szervezője és fő munkaereje, működteti és irányítja a saját gazdaságát, vagy ellátja más üzemekben a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó gépek, eszközök, berendezések üzemeltetési feladatait, elméleti és gyakorlati felkészültségével segíti az új technológiák bevezetését. Betartja a munka-, tűz-, baleset-, és környezetvédelmi szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.

2.1 Szakmairány: Állattenyésztő

A gazdasági állatok tartási és takarmányozási feladatait végzi, betartja és betartatja az állatjóléti és higiéniai előírásokat, közreműködik a szaporítási (tenyésztési), a prevenció, a járványvédelmi feladatok végrehajtásában. Teljesíti az állatok szakszerű elhelyezésével, gondozásával kapcsolatos szakmai és gazdasági elvárásokat, egyéni/családi vállalkozás esetén ellátja az adminisztrációs és a gazdaság működtetésével kapcsolatos szervezési feladatokat.

A gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a alatt lehetőség van.

2.2 Szakmairány: Növénytermesztő

A talaj termőképességének, a növényzet környezeti feltételeinek figyelembevételével végzi a növénykultúrák gazdaságos termesztését, a vetés-előkészítéstől a betakarításig vagy az értékesítésig. Segíti, egyéni/családi vállalkozás esetén ellátja az adminisztrációs és a gazdaság működtetésével kapcsolatos szervezési feladatokat.

Ellátja a növényvédelmi feladatokat, a szakmai, környezetvédelmi, egészségügyi és higiéniai követelmények szerint, gondoskodik a vegyszerek kezeléséről, tárolásáról.

A gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a alatt lehetőség van.

2.3 Szakmairány: Lovász

A jó gazda gondosságával elvégzi a napi és időszakos istálló munkákat, a lovak takarmányozását, itatását ápolását. Lószerszámokat, eszközöket karbantart, helyesen tárol. Előkészíti és részt vesz a lovak szakszerű mozgatásában, a lovak szállításában. Megítéli a ló testalakulását és mozgását. Megfigyeli, elkülöníti a beteg lovat. Szükség szerint értesíti az állatorvost, elsősegélyt nyújt, gondozza és ápolja a beteg állatot.

Elvégzi a kancák próbáltatását, részt vesz a fedeztetésben, termékenyítésnél. Segítséget nyújt ellésnél, gondozza és ápolja az újszülött csikót és a kancát. Felkészíti a lovat a bemutatókra, teljesítményvizsgákra, bírálatokra, versenyekre. A használati célnak megfelelően kiválasztja a lovat.

Ló- és fogatszerszámokat, eszközöket kiválaszt, beállít és szakszerűen használ. Lovat elővezet, felszerel. A szakágnak, használatnak megfelelően felnyergeli-felszerszámozza a hátsólovat. Egyénileg és csoportban, mindhárom jármódban lovagol, betartja a lovardai rendet, képes alapszintű díjlovagló programok lovaglására. A lovas versenyeknek megfelelően felépíti és berendezi a lovaspályát. Fogatlovat szerszámoz, befog, kifog. A szerszámot, kocsi ellenőrzi, előkészíti, karbantartja. A kocsi típusokat kiválasztja. Tanpályán, négyszögben, terepen és közúton kettesfogatot hajt. Alapszintű díjhajtó program hajtására képes. Betartja a lovas etikai szabályokat, a lógondozás, a lótenyésztés és a lóhasználat munkavédelmi és környezetvédelmi szabályait.

3.A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám Szakma szakmairányainak legjellemzőbb FEOR számjai

Szakmairány megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Állattenyésztő	6130	Vegyesprofilú gazdálkodó
	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő
	6122	Baromfitartó és -tenyésztő

	8421	Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője
	6124	Kisállattartó és -tenyésztő
Növénytermesztő	6111	Szántóföldinövény termesztő
	6130	Vegyesprofilú gazdálkodó
	8421	Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője
	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és - tenyésztő
Lovász	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és - tenyésztő

4 **A szakképzésbe történő belépés feltételei**

4.1 Iskolai előképzettség:

Alapfokú iskolai végzettség

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

5 **A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek**

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- számítógép internet kapcsolattal
- projektor
- interaktív tábla
- talajvizsgáló eszközök
- talajművelési eszközök
- meteorológiai mérőeszközök
- digitális kamerával felszerelt drón
- mikroszkóp
- állat- vagy növényállomány
- hagyományos és digitális távmérő eszközök
- erőgép vagy gépjármű, illetve kertészeti vagy erdészeti motoros kisgépek

5.2 Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

a) A növénytermesztő és az állattenyésztő szakmairányhoz

- állategészségügyi vizsgáló műszerek, állatgyógyászati eszközök,
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök,
- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei,
- arató- és cséplőgép,
- baromfi istálló állatokkal, ápolás és gondozás, tojáskezelés eszközei, berendezései,
- bálázógép és/vagy fóliázó gép,
- bizonylatok, gépkönyvek, nyilvántartások,
- fejés és tejkezelés gépei,
- földterület a gépbeállítási és gépüzemeltetési gyakorlatokhoz,
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok,
- háti-, szántóföldi és kertészeti permetezőgép,

- hídmérleg,
- juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal, műszaki felszereléssel, az ápolás és gondozás eszközeivel,
- kertészeti kisgépek,
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek,
- legelő, karám és berendezései,
- magtisztító- és csávázó gépek,
- vetőgép, szemenkéntvető gép,
- növényvédelmi eszközök, anyagok, növényvédőszer-, műtrágya-, anyag- és eszközraktár,
- növényház, fóliasátor, zöldségeskert,
- növényvédelem gépei, eszközei,
- pótkocsik, rakodógépek,
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.),
- szálastakarmány betakarítás eszközei, gépei
- szántóföldi univerzális traktor és pótkocsi,
- szerves- és műtrágyaszóró gépek, trágyakihordás eszközei,
- szőlő- és gyümölcsültetvény,
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei, anyagai
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei (ekék, váltvaforgató ekék, kombinátorok, kultivátorok, talajmarók, tárcsák, boronák és hengerek, kombinátorok, altalajlazítók, simítók),
- támrendszer ültetvények létesítéséhez,
- takarmánytárolás eszközei, gépei, terményszárító, terménytárolás és kezelés gépei,
- ültető- és palántázógépek,
- villanypásztor berendezés és tartozékai.

b) A Lovász szakmairányhoz:

- akadályok,
- almozás, etetés, takarítás kéziszerszámai,
- ápolófelszerelések,
- borona,

- egyéni védőfelszerelések,
- erőgép,
- futószárak,
- fűnyíró, fűkasza,
- hajtókocsik, szekerek, stílkocsik, gumis kocsik,
- hajtószárak,
- iskolalovak,
- kantárok,
- karám,
- karbantartó eszközök,
- környezetvédelmi berendezések,
- kötőfékek,
- lábvédők,
- lóistálló,
- lónyírógép,
- lószerszámok (hámok),
- lószállításhoz használt eszközök,
- lőtakarók,
- lovaspálya,
- munkabiztonsági berendezések,
- nyergek, nyeregalátétek,
- ostorok, pálcák,
- önitató rendszer,
- öntözőberendezés,
- poroltó,
- segédszárak,
- vezetőszárak,
- védőfelszerelések,
- villanypásztor,

- zabroppantó.

6 Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatást követően a tanuló egyszerű meteorológiai megfigyeléseket végez, adatokat gyűjt, jellemzi az időjárási elemeket, meghatározza adott hely klimatikus viszonyait. Elvégzi a talajok egyszerű, helyszíni fizikai, kémiai, biológiai vizsgálatait, megfigyeli a talajképződés jegyeit, jellemző folyamatait, a talajhibákat, meghatározza a talajjavítás és talajvédelem lehetőségeit. A sejtten, szövettan, morfológia, rendszertan alapján növények szaporítását végzi. Felveszi a gazdasági állatok testméreteit, vizsgálja külső értékmérő tulajdonságait és viselkedésüket. Irányítás mellett kezeli a mezőgazdasági erőgépeket és elvégzi napi karbantartásukat. Használja a földmérésben alkalmazott hossz-, terület mértékegységeket, méretarányt, területet számít. Térképet olvas, alapvető földügyi adatokat azonosít és gyűjt. A mérések során digitális mérőeszközöket használ. Munkája során alkalmazza az ágazati munka-, tűz-és környezetvédelmi előírásokat, valamint figyelembe veszi a biológiai sokféleség megőrzési szempontokat.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Megfigyeli Magyarország éghajlati jellemzőit	Ismeri Magyarország agrometeorológiáját, a meteorológiai mérőeszközöket	Törekszik a meteorológiai adatok pontos leolvasására.	A meteorológiai adatokat adekvát módon értelmezi.
2	Éghajlati és távérzékelt, drónos meteorológiai adatokat gyűjt.	Ismeri az éghajlatot befolyásoló tényezőket és a meteorológiai internetes adatbázisokat.	Nyitott az új meteorológiai adatközlő felületek kezelésére.	Szakmai irányítás mellett részben önállóan méréseket végez.

3	Helyszíni talajvizsgálatot végez.	Ismeri a talajok összetételét, tulajdonságait, típusait, javítását és védelmét.	Elkötelezett a talajvédelem iránt.	Önállóan bemutatja a talajtípusokat.
4	Megfigyeli a talajképződés jegyeit, jellemző folyamatait.	Ismeri a talajképződést befolyásoló tényezőket.	Elkötelezett a fenntartható mezőgazdasági tevékenységek iránt.	Önállóan jegyzetet készít a talajképződés megfigyelése folyamán.
5	Mikroszkóp segítségével növényi sejteket, szöveteket, szerveket vizsgál, növénysszaporítást végez.	Ismeri a sejttan, szövettan, morfológia, rendszertan alapjait, a növényi szaporodás- és szaporításmódokat.	Törekszik az új fajták szaporítási módjának elsajátítására.	Önálló javaslatot fogalmaz meg a szakmája szempontjából fontos növényfajok felhasználási lehetőségeire.
6	Elemzi a gazdasági állatok eredetét, háziasítását, rendszerezését, és felveszi méreteiket.	Tisztában van az állattenyésztés gazdasági jelentőségével.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes állattartás iránt.	A gazdasági állatok és állati termékek mérési adatainak rögzítését önállóan és pontosan végzi.
7	Megfigyelései alapján elemzi a gazdasági állatok magatartásformáit.	Ismeri a gazdasági állatok speciális viselkedési formáit.	Törekszik az állattartás szabályainak betartására. A gazdasági állatok viselkedése alapján pontos következtetést von le.	Irányítás mellett a gazdasági állatok napi ellátását felelősségteljes en elvégzi.
8	Felismeri a mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti természettségben használt erőgép főbb szerkezeti egységeit.	Ismeri a mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti erő- és munkagépek csoportosítását, alkalmazási területeit, szerkezeti egységeit.	Elkötelezett az erőgépekkel kapcsolatos szabályos munkavégzés mellett.	Útmutatók alapján ellenőrzi az erőgépek főbb szerkezeti egységeit.
9	A mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti természettségben használt erő- és munkagépeken olajsintet ellenőrzi.	Ismeri a mezőgazdasági erő- és munkagépek karbantartását.	Igyekszik elkerülni a munkavédelmi szabálytalanságokat.	Útmutatók alapján ellenőrzi a karbantartási műveleteket.

10	Használja a földmérésben alkalmazott hossz- és terület mértékegységeket, méretarányt, területet számol.	Ismeri a Föld és a térképek jellemzőit, tartalmukat, jelöléseit, földügyi alapismeretekkel bír.	Hosszmérésében és területszámításaiban pontos, alapos. Adekvát módon olvassa a térképeket.	Térkép alapján önállóan számol hosszértéket és területnagyságot.
11	Egyszerű terepi idomok felmérésénél digitális mérőeszközöket használ.	Ismeri a felmérő eszközök működését, használatát, elvárható pontosságát.	Törekszik az újabb digitális mérőeszközök megismerésére.	Szakszerű irányítás mellett digitális méréseket végez.
12	Alkalmazza a munka, tűz- és környezetvédelem szabályait.	Ismeri az ágazathoz kötődő munka-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat.	Szabálykövető a munka-, tűz és környezetvédelem területén.	Utasítás alapján az adott mezőgazdasági tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.

6.3 Szakmairányok közös szakmai követelményei: Állattenyésztő, Növénytermesztő, Lovász szakmairány

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Elvégzi az istálló munkákat, fenntartja az istállórendet. Szakszerűen takarmányozza a gazdasági állatokat.	Ismeri az istálló munkák módját, eszközeit, a gazdasági állatok takarmányozási alapelveit.	Az istálló munkákat, az állatok takarmányozását körültekintően, pontosan végzi, szakmai munkája során szabálykövető és együttműködő.	A telep munkatársaival együttműködve, a vezetők irányítása mellett vizsgálja és megvalósítja az egyes egyedek eltérő igényei szerinti ellátást.
2	Gondoskodik a gazdasági állatok biztonságos elhelyezéséről.	Ismeri a gazdasági állatok környezeti igényeit, szükségleteit, a tartási módokat.	Elkötelezett az állatok higiénikus tartásának megvalósításáért.	Döntéseket hoz az egyedek elhelyezésével kapcsolatban.

3	Szakszerűen elvégzi a gazdasági állatok gondozását.	Ismeri a gazdasági állatok napi és időszakos ápolásának feladatait.	Az állatok gondozása során (etetés, itatás, ápolás) törekszik a precíz, gyors munkavégzésre.	Az ápolási feladatokat irányítás mellett végzi.
4	Felismeri, elkülöníti és gondozza a beteg állatot. Elsősegélyt nyújt, szükség szerint értesíti az állatorvost.	Ismeri az állatbetegségek jellemző tüneteit és az elsősegélynyújtás szabályait.	Törekszik a közös munkára a telepen dolgozókkal, érdeklődik, igényli a telep tapasztalt munkatársainak segítségét.	Viselkedésének, tüneteinek megfelelően megítéli az egyes állatok állapotát, az állatorvos utasításainak megfelelően ápolja őket.
5	Felismeri a gazdasági állatok ivarzását, közreműködik a pároztatásban, a termékenyítésben.	Ismeri az ivarzás jellemző tüneteit, a pároztatás és a mesterséges termékenyítés menetét.	Elővigyázatos, törekszik a pároztatás során az etikai és munkabiztonsági szabályok betartására.	Instrukciók alapján, részben önállóan vagy irányítás mellett részt vesz a szaporítási folyamatokban.
6	Segítséget nyújt az ellésnél, gondozza az újszülött állatot.	Ismeri az ellés jeleit, szakaszait, a segítségnyújtás lehetőségeit, az ellési rendellenességeket, a teendőket az újszülöttel és az anyaállattal.	Szem előtt tartja, elfogadja az ellésnél és az újszülött gondozásánál a szakmaetikai elveket.	Másokkal együttműködve végzi az újszülött állatok gondozását, vezetői vagy állatorvosi irányítás mellett.
7	Támogatási kérelmet előkészít, adatokat szolgáltat a kitöltéshez, benyújt.	Ismeri a hazai és az EU-s támogatási rendszereket, a hozzá tartozó elektronikus felületeket.	Az adminisztratív feladatokat pontosan végzi, ellenőrzi a számításokat.	Felelősséget vállal a kérelemben általa közölt adatok pontosságáért.
8	Alkalmazza a munka-, tűz és környezetvédelmi előírásokat.	Ismeri a munka-, tűz- és környezetvédelmi általános és a munkaterületére vonatkozó speciális szabályokat.	Magára és környezetére nézve kötelezőnek fogadja el a biztonsági előírásokat.	Felelősséget vállal önmaga és társai biztonságáért, a védőberendezéseket és védőfelszereléseket szabályszerűen használja.

9	Állatok nyilvántartására digitális és IT eszközöket használ.	Ismeri a digitális és IT eszközök kezelését, használatát.	Folyamatosan fejleszti digitális ismereteit.	Felelősséget vállal az adatok pontosságáért.
---	--	---	--	--

6.4 Szakmairányok szakmai követelményei

6.4.1 A Gazda-Állattenyésztő és a Gazda-Növénytermesztő szakmairányok közös szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Költséget (önköltséget, értékcsökkenést) számol növénytermesztési és állattenyésztési vállalkozásánál.	Ismeri az önköltség, hozam, termelési költség, ráfordítás, amortizáció, bekerülési érték, élettartam fogalmát.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes munkavégzés iránt, pontosan számol.	A szakmai számítások pontosságáért felelősséget vállal.
2	Terméket értékesít, bizonylatot állít ki (számla, nyugta, értékesítési betétlap) kézzel és elektronikusan.	Ismeri a számla, nyugta, bizonylatok kötelező és nem kötelező elemeit.	Precíz az adminisztrációs feladatok elvégzésében.	Felelős a számla, nyugta, bizonylatok és egyéb dokumentumok tartalmáért.
3	Növénytermesztő üzemek, állattartó telepek napi adminisztratív feladatait látja el: permetezési naplót, bevételi, kiadási dokumentációt vezet, kitölti kézzel és elektronikusan.	Ismeri a termékek nyilvántartása, értékesítése során használt dokumentumokat, azok tartalmi elemeit, alaki követelményeit.	Fogékony az állattartó telepek adminisztratív feladataival kapcsolatos információk elektronikus rendszerben történő nyilvántartására, kezelésére.	A nyilvántartások, dokumentációk használatára új (elektronikus) megoldásokat, eljárásokat vezet be saját gazdaságában, vagy kezdeményezi azok használatát munkahelyén.
4	Terményt szállít, szállítólevelet, átvételi dokumentációt tölt ki, átutalási megbízást állít ki	Ismeri a mezőgazdasági termékekhez kapcsolódó szállítási, vásárlási, értékesítési és	A termények szállításával, átvételével kapcsolatos dokumentációkat, nyomtatványokat precízen,	Felelősséggel tartozik a telepről történő ki- és beszállításkor a szállított áruk átadásáért, átvételéért, az

	kézzel és internetes rendszerben.	adminisztrációs feladatokat, az elektronikus rendszer kezelését.	pontosan tölti ki, ellenőrzi a leírtakat, a pénzügyi és személyes adatokat körültekintően kezeli.	adatok pontosságáért, a használt információk kezeléséért.
5	Gazdasági állat számára megfelelő férőhelyet alakít ki, állatot megjelöl, nyilvántartásba vesz, gondoskodik az állatok biztonságos elhelyezéséről.	Ismeri az állatok környezeti igényeit, szükségleteit, a tartási módokat, az ENAR krotália használatát.	Elkötelezett a helyes állattartás iránt, érdeklődik a gazdasági állatok élettana iránt.	A gazdasági állatok igényeinek megfelelő elhelyezést önálló felelősséggel, vagy közös munkavégzés keretében végzi, betartja az állatvédelem követelményeit.
6	Fertőtlenítő oldatot készít, és használja a különböző tisztítási, fertőtlenítési feladatokhoz (személyi higiénia, eszközök, telepek, állatok stb.).	Ismeri a fertőtlenítés szabályait, a biológiai, kémiai fertőtlenítési eljárásokat.	Együttműködik a munkavédelemért, a környezetvédelemért felelős szakértőkkel, figyel a környezetvédelmi előírásokra.	Felelősséget vállal az oldat előírt %-os értékére, körültekintően jár el a vegyszerek alkalmazásakor, védőeszközt használ.
7	Takarmányt készít megadott receptúra alapján, elvégzi az állatok napi, egyedi, vagy csoportos takarmányozását, kezeli az etető- és itató, takarmánykiosztó berendezéseket. Érzékszervi vizsgálatot végez a takarmányok használata során.	Ismeri a takarmány előkészítési technológiákat (darálás, őrlés, főzés), a zöld-, gyökér- és gumós-, erjesztett takarmányok, gabona-, hüvelyes, olajos magvak, ipari abrakkeverékek felhasználását.	A takarmányok előkészítését, kiosztását szabályszerűen, pontosan végzi, elkötelezett az állatok igényeinek megfelelő tartás, takarmányozás iránt.	A receptúrákat alkotó módon alkalmazza, tisztában van a gondozó egyéni felelősségével az állatok szakszerű, pontos ellátása és fejlődése érdekében.
8	Megvizsgálja a világítóberendezéseket,	Ismeri a természetes és mesterséges világítás hatását	Tudatosan gondoskodik az állatok számára legkedvezőbb	Képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására az

	kipróbálja a világítási programot, a fűtőberendezés működését, és vizsgálja az istálló hőmérsékletét.	a termelésre, az állatok testhőmérsékletét, az optimális istálló-hőmérsékletet nyitott és zárt istálló esetén.	környezeti feltételek kialakításáról, fenntartásáról (fűtés, világítás, szellőztetés).	állattartó telepek műszaki berendezéseinek kezelése során.
9	Felkészíti az állatokat a pároztatási időszakra, takarmányozza és ápolja a vemhes állatot.	Ismeri az ivar- és a tenyészettség fogalmát, a takarmányozás fontosságát (fehérje, ásványi anyag tartalom, takarmány minősége).	Törekszik a közös munkára a telep többi dolgozójával az állatok zavartalan ellátása és fejlődése érdekében.	Az állatorvos, illetve a telepvezető utasításai szerint végzi az állatok ápolását, takarmányozását.
10	Elemzi a közeledő ellés jeleit, és előkészül az ellésre, biztosítja a szükséges eszközöket, ápolja az újszülöttet.	Ismeri az ellés jeleit, az eszközök, műszerek, használatát, a fertőtlenítést és az egyéb szükséges teendőket (köldökszínór, nyílások tisztítása stb.).	Szívesen részt vesz az ellést segítő felelősségteljes, összehangolt munkában, az ellés levezetését irányító szakember (állatorvos) utasításai szerint.	Tudatosan végrehajtja az irányító szakember intézkedéseit az ellés és az újszülött gondozása során.
11	Elvégzi és értékeli a talajmunkákat, kezeli a gépeket, megvizsgálja, méri a talajfelszín egyenletességét, munkamélységét, előkészíti a magágyat.	Ismeri a talajművelés fogalmát, célját, alpműveleteit, eszközeit, a gépek munkáját, beállítását, a gépek kezelését, a magágykészítés követelményeit.	Elkötelezett a növénytermesztés, a gondos talajművelés iránt.	Felelősséget érez a talajmunkák időben és pontosan történő elvégzéséért, mert a minőségi munka a következő évi eredményes termelés érdekében szükséges.
12	Gondoskodik a vetőmagvak tárolásáról, elvégzi a mintavételt, felismeri a szántóföldi kultúrnövények magjait. Megvizsgálja a	Ismeri a vetőmagvak értékmérő tulajdonságait, a mintavétel szabályait, a magvak tárolását, előkészítését, a vetés módját,	Elkötelezett a vetőmagvak gondos kezeléséért, a vetés szakszerű elvégzéséért, mert érzi, hogy a jövő évi	Vezetői irányítással, útmutatással végzi a vetőmagvak előkészítését, az előírt technológia szerint.

	vetőmagvak minőségét, előkészíti a kiszállítást (mérés, zsákolás, zárás).	idejét, sor- és tőtávolságát, mélységét.	eredmény alapja a vetés minőségi végrehajtása.	
13	Elvégzi a vetés előtt szükséges talajelőkészítési eljárásokat, a magok vetését, a kultúrnövények folyamatos ápolását, gondozását, növényvédelmét, öntözését.	Ismeri a talajművelési eljárások új formáit, felkészült a talajelőkészítő, a vető, ültető, palántázó, talajápoló, növényápoló gépek üzemeltetésére, a gépek kezelésére.	Törekszik a talajelőkészítési, vetési, növényápolási munkák biztonságos végzésre. Érdeklődik az új talajművelési információk iránt, motivált az új technológiák alkalmazására.	Folyamatosan ellenőrzi a munkák pontos elvégzését (munkamélység, magvesztesség, öntözés stb.) a termelés teljes időtartama alatt.
14	Kijuttatja a tápanyagokat a technológiai előírás szerinti időpontban, működteti az öntözőberendezéseket, beállítja az öntözés időpontját, a víz mennyiségét.	Ismeri a tápanyagután pótlás lehetőségeit szerves és műtrágyákkal, a kijuttatás módjait, az öntözés feladatait, az öntözési lehetőségeket, a növények vízigényét, az öntözési módokat.	Meglátja és kritikusan értékeli a növénytermesztésben végzett egész éves munkája eredményét a végső termelési eredményekben.	Felelősséggel tartozik az előírt mennyiség kiszórásáért. Az előírt mennyiséget környezetvédelmi és talajvédelmi szempontból is ellenőrzi.
15	Betakarítja a terményt, tárolóhelyre szállít, tárolásra vagy értékesítésre előkészíti, kezeli, beállítja a gépeket, rendszeresen vizsgálja a termények nedvességtartalmát, tisztaságát.	Megállapítja a növények érettségét, ismeri a gabonafélék, a hüvelyes, gyökér- és gumós, az ipari, a szálas- és takarmány-növények jellemzőit, termesztését, kártevőit, betegségeit, kezelését, szállítását, értékesítését.	Együttműködik a közösen végzendő, egymásra épülő feladatokban (szállítási-betakarítás). Törekszik a munkavégzéshez kapcsolódó szabályok betartására, igényli a minőségi munkavégzést saját magától és munkatársaitól.	Kezdeményező-szerepet vállal a technológiai változások bevezetésében.
16	Elvégzi a lucerna, a gypet alkotó növények telepítési,	Ismeri a lucernatermesztés feladatait, a gypet alkotó	Igényli a pontos, precíz és felelős munkavégzést a lucerna telepítési, a lucernás	Felelősséget érez a gazdasági állatok takarmányellátásáért

	gondozási, betakarítási munkálatait.	növények jellemzőit, telepítését, ápolását.	és a gyepes felületek gondozási, betakarítási munkáinak elvégzésénél.	a lucernás és a gyepes felületek gondozása során.
17	Előkészíti a talajt, a szaporítótálcát, ládát, tűzegtálcát, vet, tűzdel, végzi a palántanevelést, a palántázást, öntöz, gondozza a növényeket.	Ismeri a zöldségtermesztés jelentőségét, folyamatát, a különböző zöldségnövények szaporítását, gondozását.	Elkötelezett az egyes növényeknél alkalmazott szakmai technológiai előírások betartására, de nyitott új eljárásokra, új növények termesztésére.	Önállóan végzi a palánta előállítás feladatait, a technológiai utasítások szerint: talaj előkészítés, magvetés, palántanevelés és gondozás.
18	Gondozza, ápolja a szabadföldön és a természetőberendezésekben termelt zöldségnövényeket, érettséget vizsgál, megállapítja a szedési időt, begyűjt, tisztít, csomagol, értékesít.	Ismeri a növényházi és a szabadföldi zöldségnövények termesztésének, a gondozás, a begyűjtés, az ápolási munkák, a termények értékesítésre vagy feldolgozásra történő előkészítésének feladatait.	Elkötelezett a zöldségtermesztés fejlesztéséért, különösen a minimális vegyszerhasználat vagy a biotermesztés irányában.	Betartja és betartatja az élelmiszeregészségügyi és higiéniai előírásokat, felelősséget érez az eredményes zöldségtermesztésért.
19	Kitűzi a telepítési területen a fák helyét, elülteti a csemetéket, metszi a gyümölcsfákat, a kórképek alapján meghatározza a növényvédelmi eljárásokat, a betakarítás idejét az érettségi fok ismeretében, betakarítja, szedi, válogatja, osztályozza, csomagolja, tárolja a terményeket.	Ismeri a gyümölcsösök telepítésének lehetőségeit, a trágyázás, a talajelőkészítés, az öntözés, a metszés célját, az ültetvény gondozását, a tápanyag-utánpótlás feladatait, az érettség megállapítását, a betakarítás, válogatás, osztályozás, csomagolás, tárolás módjait.	Érdeklődik a gyümölcsstermesztés iránt. Elfogadja, alkalmazza a munkaterületre vonatkozó szabályokat, előírásokat. Törekszik a környezetben dolgozó szakemberekkel az együttműködés kialakítására.	A faültetést az adott fajra, fajtára vonatkozó előírások szerint végzi (sor, tötáv, mélység, ápolás), felelősséget érez a telepített gyümölcsfák gondozásáért.

20	Folyamatosan végzi a gyümölcsösben az aktuális munkálatokat (telepítés, metszés, talajmunka, növényvédelem, tápanyagutánpótlás stb.), betakarítja a terményt, gondoskodik a tárolásról, értékesítésről.	Ismeri az almatermésűek, csonthéjasok, bogyógyümölcsűek telepítésével, gondozásával, növényvédelmével, szedésével, válogatásával, tárolásával, értékesítésével kapcsolatos teendőket.	Elkötelezett a gyümölcsstermesztés iránt, elfogadja a szakmai javaslatokat, érdeklődik az új fajták termesztése iránt.	Együttműködik az értékesítés területén más termelőkkel.
21	Előkészíti a talajt gyökeres szőlővessző telepítéséhez, ültet, gondozza a növényeket, betakarít.	Rendelkezik a szőlő telepítésével, gondozásával, az érettség megállapításával, a betakarítással kapcsolatos alapvető ismeretekkel.	Érdeklődik a szőlőtermesztés iránt.	A szőlőtelepítést irányító/felügyelő szakemberekkel együttműködve végzi a talaj előkészítését, a növények gondozását, a termés betakarítását.
22	Műszaki, szerelési rajzokat, jelképes ábrázolásokat olvas, megkülönbözteti a fémekeket, nemfémes anyagokat, szereli a gépelemeket, szerkezeti egységeket, számításokat végez.	Ismeri a műszaki rajzokat, a jelképes ábrázolásokat, a szerkezeti anyagokat, a fémekeket, a nemfémes anyagokat, a gépelemek, a hajtásátvitel, a szivattyúk, a munkahengerek felépítését, feladatait.	Érdeklődik az új technológiák, a szerkezeti anyagok részletesebb jellemzői iránt, keresi felhasználási lehetőségeiket. Alapvető számításokat végez (hajtásátvitel, teljesítmény, öntözővíz mennyisége).	Önállóan olvassa, értelmezi a jelképes ábrázolásokat, a műszaki és működési rajzokat, szereli a gépelemeket, szerkezeti egységeket.
23	Mezőgazdasági munkát végez elektromos munkagépekkel, kezeli az elektromos kéziszerszámokat, villanymotorokat,	Ismeri a villamosáram élettani hatását, az elektromos berendezések kezelését, felhívja a figyelmet a veszélyekre.	A balesetveszélyre figyelemmel végzi munkáját az elektromos gépek, eszközök használata során, vigyáz a környezetben	Önállóan kezeli az elektromos berendezéseket, betartja a vezetékek és az elektromos eszközök használatával kapcsolatos előírásokat.

	szivattyúkat, egyéb berendezéseket.		dolgozók testi épségére. Figyelemmel kíséri a gépek, vezetékek állapotát.	
24	Elvégzi a mezőgazdasági erőgép napi karbantartását, indulás előtt megnézi az üzemanyag-, hűtő-, hidraulika-, kenőrendszert, a biztonsági berendezéseket, a járászerkezetet, a gumiabroncsok állapotát, valamint fékpróbát végez.	Ismeri a mezőgazdasági erőgépek felépítését, kezelőszerveit, napi karbantartását, a belsőégésű motorok működését, a kenési, üzemanyagellátó és hűtési rendszert, a járászerkezet, a kormányzás, a fékrendszerek, a gumiabroncs feladatát.	Gondoskodik a környezet tisztántartásáról, rendjéről. Motivált az erő- és munkagépek szakszerű, előírt rendszerességű karbantartásának elvégzésében.	Betartja és betartatja a munkahely, a környezet tisztántartásával kapcsolatos általános és helyi szabályokat, a használt gépekre vonatkozó kezelési, karbantartási előírásokat.
25	Üzembe helyezi az új munkagépet a gyári (kezelési) utasítások szerint, összekapcsolja az erő- és munkagépet, a művelő eszközöket beállítja a megadott értékre, elvégzi a karbantartásukat.	Ismeri a teljesítmény-átviteli rendszert, a teljesítményleadó tengely kapcsolását, a munkagépek csoportosítását, felépítését, a munkára történő előkészítését, beállítását, karbantartását.	Tudatosan felkészül az új munkagépek kezelésére, elkötelezett a biztonságos, szakszerű használat megvalósítására.	Az előírt technológiákat (munkamélység, sebesség, időpont stb.) szigorúan betartja. Felelősséget érez az új gépek üzembehelyezésében. Együttműködik a gépek kezelését, szerelését végző szakemberekkel.
26	Előkészíti az állatot a szállításra, testtömeget mér, megszervezi a mezőgazdasági termékek, állatok szállítását.	Ismeri a gazdasági állatok szállítására vonatkozó előírásokat, szabályokat (fejlettség, testtömeg), a mérleg használatát, a szállítást, az anyagmozgatás gépeit, a biztonságtechnikai, munkavédelmi előírásokat.	Nyitott az állatok szállításával kapcsolatos szigorú előírások betartására, a szállítási dokumentációinak az informatikai eszközök használatával történő elkészítésére.	Felelős a biztonságos szállítás lebonyolításáért, a munkavédelmi, egészségügyi, állatszállításra vonatkozó előírások szerint.

27	Alkalmazza a munka előtti, közbeni és a munka utáni higiénia (ruházat, tisztálkodás), az élelmiszerbiztonság előírásait.	Ismeri az élelmiszerhigiénia, a személyi higiénia előírásait, az egészségügyi követelményeket.	Vállalja a szakmaetikai elvek betartását. Szem előtt tartja a higiéniai követelményeket, törekszik a személyi és az üzemi higiéniai szabályok megvalósítására.	Betartja és betartatja a tűzvédelmi, munkavédelmi szabályokat és higiéniai előírásokat.
28	Felméri a falusi vendéglátás lehetőségeit, feladatait, kidolgozza és kialakítja személyi, tárgyi feltételeit.	Ismeri a falusi vendéglátás sajátosságait, folyamatát, személyi és tárgyi feltételeit.	Elfogadja és alkalmazza a falusi vendéglátásra vonatkozó szabályokat, előírásokat.	Önállóan képes a falusi vendéglátás feladatainak elvégzésére.
29	Előkészíti a falusi disznóvágást, bemutatja a műveleteket, alkalmazza és megköveteli a higiéniai szabályok betartását, előkészíti ennek tárgyi feltételeit.	Ismeri a kisüzemi/falusi disznóvágás előkészítését, műveleteit, feltételeit, a helyi körülmények között készíthető húskészítmények receptjeit és a tartósításuk, tárolásuk szabályait.	Törekszik a biztonságos disznóvágás lebonyolítására, kezdeményezi a helyi hagyományos disznóvágási termékek elkészítését, értékesítését.	Felelősséget érez a vendégek, látogatók iránt, hogy az általuk elvárt, megfelelő minőségű kiszolgálást megkapják. Segíti a hagyományőrzést.

6.4.2 A Gazda-Állattenyésztő szakmairány szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Elvégzi az adott állat (egyed) speciális napi ápolási feladatait.	Ismeri a szarvasmarha, sertés, juh, ló, baromfi ápolási feladatait.	Elkötelezett a felelős, gondos, szakszerű állattenyésztés iránt.	Az állat által megszokott, naponta azonos időpontban végzi az ápolási feladatokat,

				betartja az állategészségügyi előírásokat.
2	Küllemi bírálatot végez, gondozza, neveli és hizlalja az állatokat.	Ismeri a küllemi bírálat célját, a küllem és a termelőképesség, a testméretek, testarányok változását.	Elfogadja a szakmapolitikai elveket, kész a bírálók többségi véleményét elfogadni.	Küllemi bírálatot végez, több szakértővel együttműködve.
3	Gépi fejest végez a higiéniai előírásoknak megfelelően, végrehajtja a munka után a karbantartást, tisztítást.	Ismeri a fejes előtti és utáni teendőket, a gépek, eszközök használatát, ellenőrzi a fejes, a tejleadás és a tejkezelés folyamatát.	Törekszik a biztonságos fejesre, a higiénia betartására, és figyeli a gépek működését, állapotát.	A fejest mindig azonos időpontban végzi, szigorúan betartja az állategészségügyi és élelmiszer-higiéniai előírásokat.
4	Kiválasztja az ivarzó egyedeket.	Ismeri az ivarzás fajonként eltérő jeleit, tüneteit, az ivarzási ciklusokat.	Igényli és elfogadja a tapasztaltabb munkatársak segítségét.	Az ivarzó egyedek kiválasztását vezetői vagy állatorvosi irányítással végzi.
5	Ápolja a juhok körmét, gondoskodik az időszakos feladatok végrehajtásáról (pl. fürösztés).	Ismeri az állategészségügyi előírásokat, a juhtartás mindennapi és az időszakos feladatait.	Elkötelezett a juhtenyésztés iránt, pontos, precíz munkát végez, figyelemmel kíséri a juhok mozgását.	A körmözést a telep tapasztalt munkatársaival együttműködésben végzi.
6	Előkészíti a fiaztató kutricát és a fiaztatáshoz szükséges eszközöket.	Ismeri a sertéstartó telepek és a kistermelői sertéstartás jellemzőit, a trágyakezelés szabályait, az elletőkutrica berendezéseit.	Törekszik a magasabb minőségű sertéshúsárú előállítására, kezdeményezi a minőségorientált hizlalás bevezetését.	Felelősen végzi a fiaztatókutricák és a szükséges segédeszközök előkészítését, szükség esetén segítséget vesz igénybe, betartja az állategészségügyi előírásokat.
7	Üzemelteti a keltetőgépeket.	Ismeri az asztali, a szekrényes és a termes keltetőgépek	Nyitott új technológiák, gépek alkalmazására, új, nemesített	Önállóan, felelősségteljesen végzi a keltetőgépek üzemeltetését.

		kezelését, a keltetési technológia előírásait.	tyúkfajták tenyésztésbe állítására.	
8	Kezeli az állattartó telepek, épületek műszaki berendezéseit, gondoskodik az állatfaj számára legkedvezőbb környezeti feltételek folyamatos biztosításáról.	Ismeri az állattartó telepek épületeit, az épületek szerkezeteit, az épületek csoportosítását, a szellőztetési és a fűtési rendszereket.	Tiszteletben tartja a szakmaetikai elveket, figyelemmel kíséri az üzemi elvárásokat.	Önálló, felelősségteljes tevékenységet végez az állattartó telepek műszaki berendezéseinek karbantartása, kezelése során.
9	Kiszámítja a takarmányok energiaértékét, összehasonlítja az adott állatok számára elvárt értékekkel.	Ismeri az emészthető táplálóanyagokkal, az energiákkal kapcsolatos számításokat.	Kész a közös munkára a takarmányok betakarítása, az energiaérték számítása során.	A telep termelési és gazdasági adatait vezetői irányítással, a munkatársaival együttműködve készíti el.

6.4.3 A Gazda-Növénytermesztő szakmairány szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Meteorológiai adatokat mér, talajmintát vesz, laboratóriumba küldi, eredményeit számítógépen rögzíti, egyszerű talajvizsgálatokat végez.	Ismeri a talaj tulajdonságait, a talajmintavétel, a meteorológiai adatok értékelését, a számítógépes rögzítés folyamatát, a precíziós gazdálkodás alapjait.	Érdeklődik az új talaj- és meteorológiaivizsgálati eljárások, adatok, a precíziós gazdálkodás iránt.	Felkészül a precíziós gazdálkodáshoz rendelkezésre álló infokommunikációs adatok használatára.
2	Felismeri a növények betegségeit, felméri a kártételeket.	Ismeri a károsítókat, kórokozókat, azok tüneteit.	Elkötelezett a szakszerű növénytermesztés, növényvédelem iránt.	Felelős a növénybetegségek, a károsítók és a kórokozók felismeréséért, szigorúan

				betartja a növényvédelemre vonatkozó előírásokat.
3	Védekezik a gyomnövények kártétele ellen.	Ismeri a gyomnövények biológiai és alaktani tulajdonságait.	Elkötelezett a környezetvédelem iránt, a vegyszeres növényvédelemben a minimális vegyszerhasználatra törekszik.	Felelős a gyomnövények elleni védekezésért.
4	Előkészíti a növényvédelmi eszközöket, gépeket, elvégzi a szükséges növényvédelmi feladatokat.	Ismeri a permetezőgép működését, beállításait, rendeltetésszerű használatát.	A vegyszerek kijuttatásával járó adminisztratív feladatokat pontosan végzi.	Felelős a növényvédelmi gépek előkészítéséért, szigorúan betartja a növényvédelmi jogszabályi előírásokat.
5	Előkészíti és elvégzi a vetőmag-csávázást és a talajfertőtlenítést.	Ismeri a csávázás és talajfertőtlenítés célját, eszközeit és a felhasznált anyagokat.	Törekszik a preventív célú, vegyszermentes növényvédelmi eljárások alkalmazására a csávázásnál.	Felelősen kezeli a vegyszereket, szigorúan betartja a munka és élelmezés-egészségügyi jogszabályokat.
6	Működteti a különböző öntözőberendezéseket, beállítja az öntözés időpontját, a vízmennyiséget.	Ismeri az öntözés jelentőségét, az öntözési lehetőségeket, módokat, a növények vízigényét.	Elkötelezett az öntözés iránt, nyitott az új technológiákra, törekszik a talajkímélő és a víztakarékos öntözés bevezetésére.	Önállóan, felelősen végzi az öntözés teljes folyamatát, méri a kijuttatott víz mennyiségét.
7	Megismerteti az új dolgozókkal és a látogatókkal a munka- és egészségügyi várakozási idő fogalmát,	Ismeri a növényvédelem jelentőségét, a vegyszereket és azoknak a környezetre, a termékekre gyakorolt hatását.	Érdeklődik a környezetet kímélő technológiák bevezetése iránt, a szántóföldi	Betartja és mindenkiel betartatja a munka- és egészségügyi várakozási időt.

	fontosságát, elhelyezi a permetezett területeken a használt növényvédőszer alkalmazásánál szükséges jelöléseket.		növénytermesztésben és a kertészetekben.	
--	--	--	--	--

1.4.3 A Gazda-Lovász szakmairány szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Elvégzi az istálló munkákat, fenntartja az istállórendet. Szakszerűen takarmányozza a lovakat.	Ismeri az istálló munkák módját, eszközeit, a lovak takarmányozási alapelveit.	Az istálló munkát precízen, körültekintően végzi, együttműködő és szabálykövető munkája során.	Megítéli, a kor- és hasznosítási csoportok eltérő igényeit. A jó gazda gondosságával egyedi takarmányozást valósít meg.
2	Gondoskodik a ló faji sajátosságának megfelelő elhelyezéséről.	Ismeri a ló környezeti igényeit, szükségleteit, a tartási módokat.	Elkötelezett a lovak higiénikus és etikus tartásának megvalósításáért.	A környezetvédelmi szabályok figyelembevételével döntéseket hoz az egyedek elhelyezésével kapcsolatban.
3	Szakszerűen elvégzi a ló gondozását, ápolását, biztonságos rögzítését.	Ismeri a lovak napi és időszakos ápolását, a ló biztonságos megkötésének módját.	Törekszik az ápolási, gondozási munkák szakszerűségére, figyelemmel az esztétikai követelményekre.	A lovak gondozási, ápolási feladatait igényesen, önállóan végzi.
4	A lovakat kor- és hasznosítási csoportjaiknak megfelelően,	Ismeri a lovak mozgási igényét, mozgatási módját.	Törekszik a lovak szakszerű mozgatásra, szállításra.	Munkahelyi vezetője, edzője instrukciói alapján a

	szakszerűen mozgatja. Előkészíti és elvégzi a lószállítást.	Ismeri a karámozás, futószárazás, lószállítás eszközeit, alapelveit.		mozgatási, szállítási feladatot végrehajtja.
5	Felismeri, elkülöníti és gondozza a beteg lovat. Elsősegélyt nyújt, szükség szerint értesíti az állatorvost. Digitális és hagyományos gyógyászati eszközöket használ.	Ismeri az lóbetegségek jellemző tüneteit és az elsősegélynyújtás szabályait.	Törekszik a közös munkára, igényli a tapasztalt munkatársak segítségét, a betegségek felismerésénél, ellátásánál.	Viselkedésének, tüneteinek megfelelően megítéli a ló állapotát. Adekvát kérdéseket tesz fel, és az állatorvos utasításainak megfelelően ellátja a lovat.
6	Felismeri a kanca ivarzását. Közreműködik a próbáltatásban, fedeztetésben, termékenyítésben.	Ismeri a kanca ivarzásának tüneteit, a próbáltatás, a fedeztetés és a mesterséges termékenyítés menetét.	Elővigyázatos, törekszik a fedeztetés, termékenyítés során az etikai és munkabiztonsági szabályok betartására.	Instrukciók alapján, részben önállóan részt vesz a kanca próbáltatásában, fedeztetésében, a termékenyítési munka folyamatában.
7	Segítséget nyújt az ellésnél, gondozza az újszülött csikót.	Ismeri az ellés jeleit, szakaszait, a segítségnyújtás lehetőségeit, az ellési rendellenességeket, a teendőket az újszülött csikóval és a kancával.	Elfogadja a szakmaetikai elveket. Törekszik a legnagyobb odafigyeléssel gondozni a kancát és a csikót.	Irányítás mellett, tapasztalt munkatársaival együttműködve végzi az újszülött csikók gondozását.
8	Online és papíralapon vezeti a lótenyésztés bizonylatait, dokumentum alapján azonosítja a lovat.	Ismeri a lótenyésztés bizonylatait, a kitöltés tartalmi és formai követelményeit. Ismeri a kapcsolódó IKT eszközöket, digitális okiratokat.	Képes kritikusan, de pontosan használni a különböző lótenyésztési információkat.	Értelmezi az adatokat, szükség esetén adekvát kérdéseket tesz fel, önálló döntést hoz a lótenyésztési dokumentumok vezetésében.

9	Ló- és fogatszerszámokat, eszközöket szakszerűen kiválaszt, beállít és használ.	Felismeri és megnevezi a szerszámokat, ismeri a segéd- és védőeszközök használatát.	Elfogadja az edző, a szakember iránymutatását.	A jól begyakorolt feladatokat képes önállóan végezni. Betartja a lovas-szakmai és -etikai elveket.
10	A szakágnak, használatnak megfelelően felnyergeli-felszerszámozza a hátsólovat.	Ismeri a különböző szakágak, használati módok szerszám- és eszközigényét, a szakszerű használatát.	Törekszik a nyergelési, szerszámozási folyamatot precízen és szakszerűen elvégezni.	Különböző lovaglási feladatoknak megfelelően, képes önállóan felszerszámozni a lovat. Betartja a lovas szakmai etikai elveket.
11	Egyénileg és csoportban, mindhárom jármódban lovagol.	Ismeri a lovardai vezényszavakat, patanyom figurákat, a tereplovaglás szabályait. Ismeri a lovas etikát. Ismeri, a helyes ülést, a segítségadás módszereit. Tudja a jármódok, jármódtípusok, átmenetek, lovaglási alapeladatok helyes végrehajtását.	Elkötelezett a rendszeres lovaglás, mint munkavégzés és sport iránt.	Felelősségtudattal jár el, betartja a lovardai alapszabályokat a feladatok lovaglásában.
12	Alapszintű díjlovagló feladatot lovagol.	A díjlovaglás szabályrendszerét ismeri. A szakági hivatalos honlapról díjlovagló programot tölt le, és képes értelmezni.	Elfogadja az edző utasításait, igényli a folyamatos önképzést.	Az ismert, begyakorolt díjlovagló részfeladatokat önállóan lovagolja. Az összetettebb feladatokat iránymutatással végzi.
13	Alapszinten kiképezi a hátsólovat.	Ismeri a hátsólo kiképzésének szabályait, folyamatát. Ismeri a kiképzési skálát. Tud futószárazni, ismeri a	Nyitott a lóképzés feladatainak elvégzésére. A váratlan helyzetekre is szakszerűen reagál.	A feladatokat edző irányítása mellett, részben önállóan végzi.

		segédszárak, védőfelszerelések használatát.		
14	A lovas versenyeknek megfelelően felépíti és berendezzi a lovaspályát.	Ismeri a különböző lovaspályák felépítésének módját, akadályait, a pálya talajának, eszközeinek, berendezéseinek karbantartását.	Érdeklődik a pályaépítés iránt. Munkájának esztétikumára igényes.	A feladatokat pályaépítő szakember irányítása mellett végzi.
15	Fogatlovat szerszámoz, befog, kifog. A szerszámot, kocsit ellenőrzi, előkészíti, karbantartja. A kocsi típusokat a használatnak megfelelően kiválasztja.	Tudja a fogatolási módokat, megkülönbözteti a hajtóstílusokat. Ismeri fogatszerszám és kocsi kiválasztásának szempontjait, beállítását, ellenőrzését.	Törekszik a precíz, munkavégzésre a kocsi- és a szerszámápolás során. A szakmaiságra igényes.	A jól begyakorolt feladatokat képes önállóan végezni.
16	Tanpályán, négyszögben, terepen és közúton kettesfogatot hajt.	Tudja a szárkezelést. Ismeri a fogathajtás segítségét, a jármódokat, a jármódtípusokat, az átmenetek hajtását. Ismeri a hajtás szakmai és közlekedési szabályait.	Elkötelezett a rendszeres fogathajtás, mint munkavégzés és sport iránt.	Felelősségtudattal jár el a fogathajtásban. Betartja a szakmai és lovas etikai alapelveket.
17	Alapszintű díjhajtó feladatot hajt.	A hivatalos szakági honlapról díjhajtó programot tölt le és értelmez. Ismeri a lovardai alakzatok hajtását, a jármód feladatokat és a díjhajtás szabályait.	Szabálykövető, elfogadja az edző utasításait, igényli a folyamatos önképzést.	A jól begyakorolt részfeladatokat képes önállóan hajtani. A bonyolultabb feladatokat irányítás mellett végzi.

18	Lovat fogatba tanít.	Ismeri a ló fogatba tanításának menetét. Ismeri a kiképzési skálát, a csikó vezetésének szabályait, tud futószárazni és kettősfutószárazni. Ismeri a segédszáraz és a védőfelszerelések használatát.	Nyitott a fogatló kiképzési munkájának elvégzésére. A váratlan helyzetekre is szakszerűen reagál.	Munkahelyi vezetője, edzője instrukciói alapján képes a kiképzési feladatok végrehajtására.
----	----------------------	--	---	---

7 Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele:

a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható

7.2 Írásbeli vizsga: -

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Egyszerű mezőgazdasági alapgyakorlatok

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása:

A vizsgatevékenység a következő hat vizsgarészből áll:

1. Portfólió elkészítése, a vizsga napján történő szóbeli bemutatása, és az ahhoz kapcsolódó szakmai kérdések megválaszolása. A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez a vizsgaszervező szempontrendszer, értékelést és értékelőlapot dolgoz ki. A tanulónak a portfóliót a szakmai oktatást végző intézmények által meghatározott időpontig, de legkésőbb a vizsga napja előtt két héttel be kell adniuk. A portfóliót intézményenként egységesen, papír alapon vagy elektronikus formában kell beadni és bemutatni.

A portfólió szakmai tartalma lehet pl. szakmai előadások, bemutatók, üzem- illetve céglátogatások jegyzete, beszámoló szakmai gyakorlatokról, állati vagy növényi folyamatok megfigyelése, éghajlati és/vagy talajtani megfigyelések leírása. A portfólió terjedelme minimum 4 oldal A/4-es méretű, kézzel, vagy géppel írt dokumentum, ábrákkal, képekkel kiegészítve, vagy 16 diából álló PowerPoint prezentáció. A portfólió kötelező eleme a választott helyszín, terület, növény vagy állat részletes bemutatása.

2. Egyszerű talajvizsgálat végzése

A vizsgarész során a vizsgázó egyszerű gyúrópróbát végez, Arany-féle kötöttséget vagy talaj pH-t mér.

3. Éghajlati adatok gyűjtése

A vizsgarész során a vizsgázó a méréshez szükséges meteorológiai mérőeszközzel hőmérsékletet, légnyomást vagy páratartalmat mér.

4. Motor olajsint ellenőrzése

A vizsgarész során a vizsgázó erőgépen vagy gépjárművön, illetve kertészeti vagy erdészeti motoros kisgépen olajsintet ellenőriz.

5. Területmérés hagyományos vagy elektronikus eszközzel és területszámítás

A vizsgarész során a vizsgázó egyszerű terepi idom alakjelző méreteit megméri, ebből területet számol.

6. Állati vagy növényi méretfelvétel. A méretfelvétel során az alábbi négy tevékenység közül lehet egyet választani:

A vizsgarész során a vizsgázó gazdasági állatok marmagasságának, szárkörméretének, övméretének felvételét végzi. Tojásméretet mér, méret szerint osztályoz.

Fa magasságát és törzsátmérőjét megméri. Díszcserjének a magasságmérését elvégzi.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc (6 x 15 perc)

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 100 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1. A portfólió terjedelme, szakmai tartalma, formai és esztétikai kivitelezése. Előadásmód, a témához kapcsolódó szakszavak használata és a kérdésre adott válaszok szakmaisága.
2. Egyszerű talajvizsgálatnál a mintavétel szakszerűsége és a mért vagy érzékelt értékek pontossága.
3. Éghajlati adatgyűjtésnél a mérőműszerek szakszerű használata és a mért adatok pontossága.
4. Motorolajszint-ellenőrzésnél a munkafolyamat szakszerűsége, a helyes következtetések levonása és a munka- tűz és környezetvédelmi szabályok betartása.
5. Területmérés és -számítás esetén a mérőeszközök kezelése, a hossz mérés és a területszámítás pontossága.
6. Az állattal való bánás, illetve a növénykezelés szakszerűsége, a méretfelvétel pontossága, eszközök szakszerű használata.

A gyakorlati vizsgarészek feladatai során felvett adatok és elvégzett számítások a vizsgaszervező által készített feladatlapon kerülnek rögzítésre.

A gyakorlati vizsgarészek mindegyike 15 %-kal számít, kivéve a portfóliót, amit 25 %-os mértékkel kell figyelembe venni az értékelés során.

7.3.5.1 Az értékelés százalékos formában történik.

7.3.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31 %-át elérte érte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapkutatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
Mezőgazdaság és erdészet	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:-

8 A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakmairány megnevezése: Állattenyésztő

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 Valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 A szakmához kötődő további sajátos követelmények:

A szakmai vizsga megkezdésének előfeltétele a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély megszerzése (T, illetve C+E, C1+E kategória, vagy B kategória). A vizsga megkezdése előtt az akkreditált vizsgaközpontnak be kell mutatni az érvényes vezetői engedélyt.

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Állattenyésztő) szakmai ismeret (azonos a Gazda - Növénytermesztő szakmairány Központi interaktív vizsgánál leírt elő-írásokkal)

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása:

A Gazda tanulási eredmény alapú kimeneti követelményeiben előírt kompetenciákból összeállított feladatsor, amely a következő munkafeladatokkal kapcsolatos tanulási eredményeket méri: agrárvállalkozás, állattartás, állattenyésztés, gazda kiegészítő tevékenységei, mezőgazdasági erő- és munkagépek, növénytermesztés, zöldségtermesztés, szőlő- és gyümölcstermesztés, takarmányozás.

A szakmai vizsga interaktív vizsgatevékenysége teszt jellegű, 30 kérdésből álló, elektro-nikusan, gép által értékelt feladatsorból áll. Szerepelhet a kérdések között fényképről, rajzról történő felismerés (állat, testtájak, csontok, állatfajták, tenyésztett állatfajok, ivarzó és beteg állatok, takarmányok, takarmánynövények, fertőtlenítő és egyéb használt anyagok, gépek, gépelemek, szerszámok, szántóföldi és kertészeti növények, növényi részek, gyomnövények, kártevők, kórokozók, kártételek, kórképek, zöldségfélék, gyümölcsök, termékek, magok, egyéb, a munkafeladatok során használt eszközök, műtrágyák, talajtípusok, nyomtatványok), feleletválasztásos, műszer, mérőeszköz leolvasás, mértékegység átváltás.

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válasz-lehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

A feladatok szakterületek közötti súlyaránya:

30% állattartás, állattenyésztés,

30% növénytermesztés

25% erőgépek, munkagépek,

15% kertészeti alapismeretek,

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

(kérdésenként általában 2 perc, a számítási, kitöltési vagy egyéb, hosszabb munkaidőt igénylő feladatoknál 5 perc áll rendelkezésre)

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.
- Online vizsgafeladat automatikus kiértékeléssel.
- Olyan feladatoknál, ahol több jó válasz is lehetséges, a hibás jelölés esetén pontlevonást kell alkalmazni.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Állattenyésztő) projektfeladat

A) vizsgarész: Portfólió elkészítése és védelme (az állattenyésztéssel kapcsolatos tanulási eredmények bemutatása)

B) vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka végzése

C) vizsgarész: Agrárvállalkozási ismeretek

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása:

A) vizsgarész részletes leírása: Portfólió elkészítése és védelme

A tanuló a második évben szakmairányt választ, ezt követően az összefüggő nyári gyakorlat és a harmadik évfolyam elvégzése során kidolgozza személyes dokumentumát, majd a szakmai vizsgán beszámol tevékenységéről, megvédi az általa leírtakat.

A Tanulói portfólió személyes dokumentum, a Gazda képzés során készült projektmunka, amely tartalmazza a tanuló hosszabb időszakon át végzett egyéni munkáját, a kiadott egyéni feladatokat, tapasztalatokat, szakmai tevékenységet. A dokumentumot a tanuló önállóan készíti el az akkreditált vizsgaközpont által kiadott szempontrendszer, a szakmai és formai előírások szerint.

Tartalmazhat szöveg-, rajz-, fotó-, animáció-, film- vagy hanganyagot, prezentációt. Szerepelhetnek benne a sikeres iskolai vagy tanulmányi versenyek eredményei, a gyakorlaton elvégzett munkák, az otthoni szakmai tevékenységek, a megismert új technológiák, a felnevelt állatok fényképei. Belekerülhetnek egyes dolgozatok, de nem lehet azok gyűjteménye. A szakmai fejlődés bemutatása mellett az iskolán kívüli sikerekről is készülhetnek fényképek, bemutatók, amelyek a vizsgázó életpálya-elképzeléseit érzékeltetik.

A portfólió kötelező elemei:

1. A tanuló kiválasztja a szakirányát (állattenyésztés), majd egy gazdasági állatot (fajt, fajtát, csoportot, egyedi állatot), és ennek életjelenségeit egy gazdasági éven keresztül folyamatosan figyelemmel kíséri, dokumentálja, oktatói, oktatói segítségével értékeli, tapasztalatait rögzíti. Megfigyeli a választott gazdasági állat tartásának és takarmányozásának, fejlődésének változásait, a gazdaságban és az élelmiszerellátásban betöltött szerepét.

Terjedelme: 2-5 oldal, fényképekkel, rajzzal, leírással.

2. Az összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák összefoglalása, a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével.

Terjedelme: 2-3 oldal, fényképekkel, rajzzal, leírással.

3. Europass önéletrajz készítése, csatolása.

A portfólió nem kötelező elemei:

1. A portfólió készítője leírhatja véleményét, tapasztalatait, sikereit, tanulmányi tapasztalatait, szerepeltetheti a szakma iránti érdeklődését bizonyító dokumentumokat (dicséret, sikeres dolgozat, internetes keresés során a szakterülettel kapcsolatos információk stb.).
2. A vizsgázó által készített tárgy vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorlóüzemben előállított termék, nevelt növény, állat vagy arról készült dokumentum, amely munkában a tanuló részt vett.
3. Szakmai rendezvényen vagy tanulmányi versenyen történő részvétel bemutatása (mezőgazdasági kiállítás, tanulmányi verseny, termékbemutató, gépkiallítás stb.).
4. Saját érdeklődési körrel, iskolán kívüli sikerekről, tevékenységekről szóló dokumentumok, fotók, filmek, életpálya elképzelések, a gyakorlaton elvégzett munkák, a megismert új technológiák.

Csak az a jelentkező bocsátható szakmai vizsgára, akinek portfólióját a képző intézmény kijelölt oktatója hitelesíti, azaz igazolja, hogy a portfólióban megjelenő adatok, információk a vizsgára jelentkező által kerültek összegyűjtésre, elvégezte azokat a munkafolyamatokat, amelyeket a munkájában bemutatott.

A portfólió teljes (maximális) terjedelmét az akkreditált vizsgaközpont határozza meg, de nem lehet kevesebb 15 oldalnál (diánál). Javasolt a 12-es betűnagyság és a képek aránya ne haladja meg a 30 %-ot.

Leadás: A vizsgázónak a szakmai oktatást végző intézmény által hitelesített portfólióját a szakmai vizsga megkezdése előtt legalább 30 nappal le kell adnia a vizsgaközpontnak.

Formája: A vizsgázó által kézzel vagy számítógéppel készített prezentáció, ppt vagy pdf összeállítás, szerkesztett és a képző intézmény által biztosított online felületen a tárhelyre feltöltött dokumentum.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő: 1-1,5 év.

A vizsgabizottság a szakmai vizsgán értékeli a bemutatott anyagot, kapcsolódó beszélgetést folytat a vizsgázóval.

B) vizsgarész részletes leírása: Gyakorlati vizsgamunka végzése

A vizsgázó állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, az akkreditált vizsgaközpont által meghatározottak szerint. A munkafeladatokat úgy kell összeállítani, hogy a három kérdéskör egy tétellapon szerepeljen, valamennyi kiadott, elvégzendő feladatcsoport összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg azonos időtartamot vegyen igénybe a munkafeladatok elvégzése.

Az akkreditált vizsgaközpont készíti el az egyes munkafeladatokat.

A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára három feladattípusból áll:

1. feladattípus: állattenyésztés
2. feladattípus: növénytermesztés, kertészet
3. feladattípus: gépüzemeltetés

A feladatok elvégzésének folyamata:

A gyakorlati vizsgamunka végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott tevékenységgel kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, tartásának, illetve termesztéstechnológiájának, a használatos munkaeszközöknek, gépeknek, termelési eredményeknek, az előállított termékek felhasználásának, beltartalmának, értékesítésének, az üzem, vállalkozás működtetésének, valamint a végzett munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. Valamennyi feladattípus tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyet komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

I.) feladattípus:

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányadag összeállítása, takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet mennyiségének felmérése, érzékszervi minősítésük, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

II.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: alapvető vizsgálatok elvégzése, talajvizsgálatok, vetőmagvizsgálat, vetőmagszükséglet, tápanyagutánpótlás számítások, egyszerű növénytermesztési munkák végzése, tárolóhely előkészítés, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talajelőkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldre, magvetés szaporítóládába/-tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültető gödör kiásása, ültetés, öntözés, metszés, gyümölcs betakarítás, osztályozás, minősítés, tárolás, csomagolás, szőlőművelés és metszés.

III.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztésben és az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyag-visszapótlás gépei, vetés, ültetés, növényápolás gépei, betakarítás gépei, növénytermesztési munkagépek kiszolgálása, öntözőberendezések, rakodás, takarmányelőkészítés gépei, itatás, trágyaeltávolítás, fejés, tejkezelés gépei, állatápolás gépei, tojásgyűjtés és –kezelés eszközei, keltetőgépek, nyírás eszközei, állattartó épületek klímaszabályozása, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei, járművei.

C) vizsgarész: Agrárállalkozási ismeretek

Az agrárállalkozás feladatai a mindennapi gazdasági/üzemi elvárásokat tartalmazzák: adatlapok kitöltése, adminisztráció, pályázat, értékesítés, szerződés, pénzügy, százalék-számítás.

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:

A) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam: 30 perc, amelyből a felkészülési idő 15 perc, portfólió védés 15 perc.

B) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam összesen 120 perc, a szakmai beszélgetés időtartama maximum 15 perc lehet.

C) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam 30 perc.

8.4.3 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.4.4 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A) vizsgarész: 35%

B) vizsgarész: 60%

C) vizsgarész: 5%

A) vizsgarész vizsgatevékenységének értékelési szempontjai:

- a leírt tapasztalatok szakmai tartalma,
- az összefüggő nyári szakmai gyakorlatok bemutatása,
- saját megfigyelések minősége, mennyisége,
- kötelező tananyag, gyakorlaton kívüli szakmai érdeklődés,
- egyéni meglátások szakmai megalapozottsága,
- külalak, szerkesztés, szerkezet, helyesírás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez az akkreditált vizsgaközpont szempontrendszerrel dolgoz ki, melyet a képző intézmények rendelkezésére bocsát.

B) vizsgarész vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

munkavégzés megkezdése előtti feladatok: munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése, az állatokkal történő bánásmód, a gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági,

munkavédelmi kérdések), precíz, gondos munkavégzés, a szükséges lexikális felkészültség alkalmazása (információk ismerete vagy megszerzése, pl. kezelési, karbantartási utasítások írásban, vagy internetről), összbenyomás, beszédképesség, hozzáállás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

C) vizsgarész vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

az agrárállalkozás mindennapi gazdasági/üzemi működéséhez szükséges adatlapok ki-töltése, adminisztráció vezetése, értékesítés szervezése, szerződés tartalmi elemei, pénz-ügyi alapelvek, százalékszámítás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A) vizsgarész:

A vizsga zavartalan lebonyolításához felelős rendszergazda rendelkezésre állása szükséges.

B) vizsgarész: -

C) vizsgarész: -

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Központi interaktív vizsgarész: lebonyolításához tanterem, a tanulók létszámának megfelelő számú számítógép, internet szükséges.

A) vizsgarész: a portfólióval kapcsolatos vizsgatevékenység tárgyi feltételei: vizsgaterem (tanterem), számítógép, internet elérhetőség.

B) vizsgarész: a gyakorlati szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- szakirodalom (könyvek, prospektusok, kezelési utasítások stb.)
- irodahelyiség, eszközök (számítógép, nyomtató, telefon stb.)
- műszerek, mérőeszközök, mintavétel eszközei
- egyéni védőfelszerelések, elsősegélynyújtó-felszerelések
- állategészségügyi műszerek, az állatgyógyászat alapvető eszközei, állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- baromfi, juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal és műszaki felszereléssel
- baromfi ápolás és gondozás eszközei, tojáskezelés eszközei, berendezései, anyagai
- juh, ló, sertés, szarvasmarha ápolás és gondozás eszközei
- villanypásztor és berendezései, tartozékai
- hídmérleg, terménytárolás és kezelés eszközei
- növényvédelmi tárolóhelyek, eszközök, anyagok
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- természető berendezések, fóliák
- növényház, szőlőültetvény, gyümölcsös, támrendszer
- univerzális mezőgazdasági erőgépek és pótkocsik
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei
- vető-, ültető- és palántázó gépek
- fűkasza, rendsodró, szárzúzó, silózógép, bálázógép
- permetezőgép, növényvédelem gépei, eszközei
- trágyakihordás eszközei, szerves- és műtrágyaszóró gépek
- öntözőberendezések
- arató-cséplőgép adapterekkel
- magtisztító- és csávázó gépek
- kertészeti kisgépek
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- takarmánytárolás eszközei, gépei
- fejés és tejkezelés gépei
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek

C) vizsgarész: Agrárvállalkozási ismeretekkel kapcsolatos vizsgatevékenység tárgyi feltételei: vizsgaterem (tanterem), számítógép, internet elérhetőség, szükséges nyomtatványok.

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi aránnyal kell beszámítani: 5 %, (Szakmai vizsga: 95 %)

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

Központi interaktív vizsga:

A számítási feladatok végezhetőek az akkreditált vizsgaközpont által kiadott, lepecsételt lapon, a számológép használata megengedett. A számításhoz használt lapokat a vizsga befejezésekor névvel ellátva le kell adni és csatolni a vizsgázó által készített portfólióhoz.

Projektfeladat:

A) vizsgarész: használható a tanuló által készített portfólió, a hozzá kapcsolódó egyéb dokumentumok, elkészített saját tárgy vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorló üzemben előállított termék, növény, állat vagy arról készült dokumentum.

B) vizsgarész: minden eszközt, dokumentumot a vizsgáztató szervezet biztosít.

C) **vizsgarész:** A Agrárvállalkozási ismeretek feladatok végezhetőek az akkreditált vizsgaközpont által kiadott, lepecsételt lapon, a számológép használata megengedett. A feladatok megoldásához használt lapokat a vizsga befejezésekor névvel ellátva le kell adni és csatolni a vizsgázó által készített portfólióhoz.

8.10 Szakmairány megnevezése: Növénytermesztő

8.11. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.11.1 Valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése

8.11.2. A szakmához kötődő további sajátos követelmények:

A szakmai vizsga megkezdésének előfeltétele a T járműkategóriára korlátozás nélkül, vagy B járműkategóriára érvényes vezetői engedély, amelyet a vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottságnak be kell mutatni.

8.12 Központi interaktív vizsga

8.12.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Növénytermesztő) szakmai ismeret
(azonos a Gazda - Állattenyésztő szakmairány Központi interaktív vizsgánál szereplő előírásokkal)

8.12.2. **A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:**

A Gazda tanulási eredmény alapú kimeneti követelményeiben előírt kompetenciákból összeállított feladatsor, amely a következő munkafeladatokkal kapcsolatos tanulási eredményeket méri: agrárvállalkozás, állattartás, állattenyésztés, gazda kiegészítő tevékenységei, mezőgazdasági erő- és munkagépek, növénytermesztés, zöldségtermesztés, szőlő- és gyümölcstermesztés, takarmányozás.

A szakmai vizsga interaktív vizsgatevékenysége teszt jellegű, 30 kérdésből álló, elektronikusan, gép által értékelt feladatsor. Szerepelhet a kérdések között rövid, egyszerű számítás, fényképről, rajzról történő felismerés (állat, testtájak, csontok, állatfajták, tenyésztett állatfajok, ivarzó és beteg állatok, takarmányok, takarmánynövények, fertőtlenítő és egyéb használt anyagok, gépek, gépelemek, szerszámok, szántóföldi és kertészeti növények, növényi részek, gyomnövények, kártevők, kórokozók, kártételek, kórképek, zöldségfélék, gyümölcsök, termések, magok, egyéb, a munkafeladatok során használt eszközök, műtrágyák, talajtípusok, nyomtatványok), feleletválasztásos, feleletalkotásos meghatározás, műszer, mérőeszköz leolvasás értéke, mértékegység átváltás. Az agrárvállalkozás feladatai a mindennapi gazdasági/üzemi elvárásokat tartalmazzák: adatlapok kitöltése, adminisztráció, pályázat, értékesítés, szerződés, pénzügy, százalékszámítás.

Mindegyik feladattípus esetében az interaktív vizsgarendszer által előre megadott válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a megfelelő válasz(oka)t.

A feladatok szakterületek közötti súlyaránya:

30% állattartás, állattenyésztés

30% növénytermesztés

25% erőgépek, munkagépek

15% kertészeti alapismeretek

8.12.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc (kérdésenként általában 2 perc, a számítási, kitöltési, vagy egyéb, hosszabb munkaidőt igénylő feladatoknál 5 perc áll rendelkezésre)

8.12.4. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.12.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.
- Online vizsgafeladat automatikus kiértékeléssel.
- Olyan feladatoknál, ahol több jó válasz is lehetséges, hibás jelölés esetén pontle-vonást kell alkalmazni.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.13. Projektfeladat

A Projektfeladat két részből áll

8.13.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Növénytermesztő) projektfeladat

A) vizsgarész: Portfólió elkészítése és védelme (a növénytermesztéssel kapcsolatos tanulási eredmények bemutatása)

B) vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka végzése

C) vizsgarész: Agrárvállalkozási ismeretek

8.13.2 A vizsgatevékenység vagy részeinek leírása:

A) vizsgarész részletes leírása: Portfólió elkészítése és védeése

A tanuló a második évben szakmairányt választ, ezt követően az összefüggő nyári gyakorlat és a harmadik évfolyam elvégzése során kidolgozza személyes dokumentumát, majd a szakmai vizsgán beszámol tevékenységéről, megvédi az általa leírtakat.

A Tanulói portfólió személyes dokumentum, a Gazda képzés során készült projektmunka, amely tartalmazza a tanuló hosszabb időszakon át végzett egyéni munkáját, a kiadott egyéni feladatokat, tapasztalatokat, szakmai tevékenységét. A tanuló önállóan készíti az akkreditált vizsgaközpont által kiadott szempontrendszer, a szakmai és formai előírások szerint.

Tartalmazhat szöveges, rajzos, fotós, animációs, filmes, vagy hanganyagot, prezentációt. Szerepelhetnek benne a sikeres iskolai, vagy tanulmányi versenyek eredményei, a gyakorlaton elvégzett munkák, az otthoni szakmai tevékenységek, a megismert új technológiák, a gondozott növények fényképei. Belekerülhetnek egyes dolgozatok, de nem lehet azok gyűjteménye. A szakmai fejlődés bemutatása mellett az iskolán kívüli sikerekről is készülhetnek fényképek, bemutatók, amelyek a tanuló életpálya elképzeléseit érzékeltetik.

A portfólió kötelező elemei:

1. A tanuló kiválasztja a szakirányát (növénytermesztés), majd egy gazdasági növényt, és ennek életjelenségeit fejlődése során folyamatosan figyelemmel kíséri. Bemutatja, dokumentálja a talajelőkészítést, a magvetést/ültetést, gondozást, a betakarítást, oktatói, oktatói segítségével értékeli, tapasztalatait rögzíti. Megfigyeli a választott gazdasági növény fejlődésének változásait, a gazdaságban és az élelmiszerellátásban betöltött szerepét.

Terjedelme: 2-5 oldal, fényképekkel, rajzzal, leírással.

2. Az összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák összefoglalása, a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével.

Terjedelme: 2-3 oldal, fényképekkel, rajzzal, leírással.

3. Europass önéletrajz készítése, csatolása.

A portfólió nem kötelező elemei:

1. A portfólió készítője leírhatja véleményét, tapasztalatait, sikereit, tanulmányi tapasztalatait, szerepeltetheti a szakma iránti érdeklődését bizonyító dokumentumokat (dicséret, sikeres dolgozat, internetes keresés során a szakterülettel kapcsolatos információk stb.).
2. A tanuló által készített tárgy vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorlóüzemben előállított termék, növény, állat vagy arról készült dokumentum, amely munkában a tanuló részt vett.
3. Szakmai rendezvényen vagy tanulmányi versenyen történő részvétel bemutatása (mezőgazdasági kiállítás, tanulmányi verseny, termékbemutató, gépkiallítás stb.).
4. Saját érdeklődési köréről, iskolán kívüli sikerekről, tevékenységekről szóló dokumentumok, fotók, filmek, életpálya elképzelések, a gyakorlaton elvégzett munkák, a megismert új technológiák.

Csak az a jelentkező bocsátható szakmai vizsgára, akinek portfólióját a képző intézmény kijelölt oktatója hitelesíti, azaz igazolja, hogy a portfólióban megjelenő adatok, információk a vizsgára jelentkező által kerültek összegyűjtésre, elvégezte azokat a munkafolyamatokat, amelyeket a munkájában bemutatott.

A portfólió teljes (maximális) terjedelmét az akkreditált vizsgaközpont határozza meg, de nem lehet kevesebb 15 oldalnál (diánál). Javasolt a 12-es betűnagyság, és a képek aránya ne haladja meg a 30%-ot.

Leadás: A vizsgázónak a szakmai oktatást végző intézmény által hitelesített portfólióját a szakmai vizsga megkezdése előtt legalább 30 nappal le kell adnia a vizsgaközpontnak.

Formája: A vizsgázó által kézzel vagy számítógéppel készített prezentáció, ppt, vagy pdf összeállítás, szerkesztett és a képző intézmény által biztosított online felületen a tárhelyre feltöltött dokumentum.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő: 1-1,5 év.

A vizgabizottság a szakmai vizsgán értékeli a bemutatott anyagot, kapcsolódó beszélgetést folytat a vizsgázóval.

B) vizsgarész részletes leírása: Gyakorlati vizsgamunka végzése

A vizsgázó állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, az akkreditált vizsgaközpont által meghatározottak szerint. A munkafeladatokat úgy kell összeállítani, hogy a három kérdéskör egy tétellapon szerepeljen, valamennyi kiadott elvégzendő feladatscsoport összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg azonos időtartamot vegyen igénybe a munkafeladatok elvégzése.

Az akkreditált vizsgaközpont készíti el az egyes munkafeladatokat.

A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára három feladattípusból áll:

- I.) feladattípus: állattenyésztés
- II.) feladattípus: növénytermesztés, kertészet
- III.) feladattípus: gépüzemeltetés

A feladatok elvégzésének folyamata:

A gyakorlati vizsgamunka végrehajtása közben, vagy a munka befejezése után a vizgabizottság az adott tevékenységgel kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, a tartás, illetve termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, termelési eredmények, az előállított termékek felhasználásának, beltartalmának, értékesítésének, az üzem, vállalkozás működtetésének, a munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. Valamennyi feladattípus tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyet komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

I. feladattípus:

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányadag összeállítása, takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet mennyiségének felmérése, érzékszervi minősítésük, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

II. feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: alapvető vizsgálatok elvégzése, talajvizsgálatok, vetőmagvizsgálat, vetőmagszükséglet, vetőmagelőkészítés, csávázás, kiszórt növényvédőszer vizsgálata, tápanyagutánpótlás számítások, egyszerű növénytermesztési munkák végzése, növényvédelmi munkák, növényvédőszerkezelés, tárolóhely előkészítés, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talajelőkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldbe, magvetés szaporító ládába/tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültető gödör kiásása, ültetés, öntözés, metszés, gyümölcs betakarítás, osztályozás, minősítés, tárolás, csomagolás, szőlőművelés és metszés, gyümölcsök tárolása: tárolási módok, tároló típusok, manipulálás műveletei.

III. feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztésben és a kertészetekben alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyagvisszapótlás gépei, vetés, öntözés, ültetés, palántázás gépei, növényápolás gépei, betakarítás gépei, növénytermesztési munkagépek kiszolgálása, öntözőberendezések, rakodás, növényvédelmi gépek, háti- és motoros permetező gépek, csávázógépek, kertészetekben alkalmazott erőgépek és munkagépei, speciális talajművelő gépek, talajfertőtlenítő gépek, gőzölőberendezések, tápkockás palántázó gép, gyümölcstelepítés, területrendezés gépei, tereptisztítás, támrendszerépítés gépei, síkfalmetszők, kézi metszőollók karbantartása, élezése, pneumatikus metszőollók felszerelése, üzemeltetése, gyümölcsbetakarítás gépei, segédeszközei, manipulálás gépei, csomagolás,

gyümölcszállítás gépei, eszközei, természetőberendezéseknél alkalmazott anyagok, szerkezetek, természető berendezések fűtőberendezései, szellőztetés, öntözőberendezések, mikroöntözés.

8.13.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:

A) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam: 30 perc, amelyből a felkészülési idő 15 perc, portfólió védés 15 perc.

B) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam összesen 120 perc, a szakmai beszélgetés időtartama maximum 15 perc lehet.

C) Vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam összesen 30 perc

8.13.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

8.13.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A) vizsgarész: 35%

B) vizsgarész: 60% (feladattípusonként 20 – 20%)

C) vizsgarész: 5%

A) vizsgarész vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: a leírt tapasztalatok szakmai tartalma,

- a leírt tapasztalatok szakmai tartalma,
- az összefüggő nyári szakmai gyakorlatok bemutatása,
- saját megfigyelések minősége, mennyisége,
- kötelező tananyag, gyakorlaton kívüli szakmai érdeklődés,
- egyéni meglátások szakmai megalapozottsága,
- külalak, szerkesztés, szerkezet, helyesírás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez az akkreditált vizsgaközpont szempontrendszerrel dolgoz ki, melyet a képző intézmények rendelkezésére bocsát.

B) vizsgarész vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- munkavégzés megkezdése előtti feladatok: munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése
- az állatokkal történő bánásmód
  - a gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések)
  - precíz, gondos munkavégzés
- a szükséges lexikális felkészültség alkalmazása (információk ismerete vagy megszerzése, pl. kezelési, karbantartási utasítások írásban, vagy internetről)
- összbenyomás, beszédképesség, hozzáállás

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

C) vizsgarész vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

az agrárvállalkozás mindennapi gazdasági/üzemi működéséhez szükséges adatlapok ki-töltése, adminisztráció vezetése, értékesítés szervezése, szerződés tartalmi elemei, pénz-ügyi alapelvek, százalékszámítás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.14 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A) vizsgarész:

A vizsga zavartalan lebonyolításához felelős rendszergazda rendelkezésre állása szükséges.

B) vizsgarész:-

C) vizsgarész: -

8.15 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

Központi interaktív vizsgarész: lebonyolításához tanterem, a tanulók létszámának megfelelő számú számítógép, internet szükséges.

A) vizsgarész: a portfólióval kapcsolatos vizsgatevékenység tárgyi feltételei: vizsgahelyiség (tanterem), számítógép, internet elérhetőség, nyomtató.

B) vizsgarész: a gyakorlati szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- szakirodalom (könyvek, prospektusok, kezelési utasítások stb.)
- irodahelyiség, eszközök (számítógép, nyomtató, telefon stb.)
- műszerek, mérőeszközök, mintavétel eszközei
- egyéni védőfelszerelések, elsősegélynyújtó-felszerelések
- állategészségügyi műszerek, állatgyógyászat alapvető eszközei, állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- baromfi, juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal és műszaki felszereléssel
- baromfi ápolás és gondozás eszközei, tojáskezelés eszközei, berendezései, anyagai
- juh, ló, sertés, szarvasmarha ápolás és gondozás eszközei
- villanypásztor és berendezései, tartozékai
- hídmérleg, terménytárolás és -kezelés eszközei
- növényvédelmi tárolóhelyek, eszközök, anyagok
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- termesztő berendezések, fóliák
- növényház, szőlőültetvény, gyümölcsös, támrendszer
- univerzális mezőgazdasági erőgépek és pótkocsik
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei
- vető-, ültető- és palántázógépek
- fűkasza, rendsodró, szárzúzó, silózógép, bálázógép
- permetezőgép, növényvédelem gépei, eszközei
- trágyakihordás eszközei, szerves- és műtrágyaszóró gépek

- öntözőberendezések
- arató-cséplőgép adapterekkel
- magtisztító- és csávázógépek
- kertészeti kisgépek
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- takarmánytárolás eszközei, gépei
- fejés és tejkezelés gépei
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek

C) vizsgarész: Agrárvállalkozási ismeretekkel kapcsolatos vizsgatevékenység tárgyi feltételei: vizsgaterem (tanterem), számítógép, internet elérhetőség, szükséges nyomtatványok.

8.16 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.17 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi aránnyal kell beszámítani: 5 % (Szakmai vizsga: 95 %)

8.18 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

Központi interaktív vizsga:

Projektfeladat:

A) vizsgarész: használható a vizsgázó által készített portfólió, a hozzá kapcsolódó egyéb dokumentumok, elkészített saját tárgy vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorló üzemben előállított termék, növény, állat vagy arról készült dokumentum.

B) vizsgarész: minden eszközt, dokumentumot a vizsgáztató szervezet biztosít.

C) vizsgarész: Agrárvállalkozási ismeretek feladatok végezhetőek az akkreditált vizsgaközpont által kiadott, lepecsételt lapon, a számítógép használata megengedett. A feladatok meg-oldásához használt lapokat a vizsga befejezésekor névvel ellátva le kell adni és csatolni a vizsgázó által készített portfólióhoz.

8.19. Szakmairány megnevezése: Lovász

8.20. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.20.2. valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.20.3. szakmához kötődő további sajátos követelmények: -

8.21. Központi interaktív vizsga

8.21.2. A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Lovász) szakmai ismeret

8.21.3. A vizsgatevékenység leírása

A gazda-lovász szakma sajátosságai miatt, ha a tanulói vizsgalétszám indokolja, célszerű a szakmai vizsgát két vagy több naposra tervezni.

A Központi interaktív vizsga két részből áll:

A) lógondozási és lótenyésztési feladatok

B) lóhasználattal (lovaglás-fogathajtás) kapcsolatos feladatok

A) vizsgarész: A lógondozási, lótenyésztési tanulási eredményekkel kapcsolatos írásbeli feladat teszt jellegű, 15 kérdésből álló, elektronikusan, gép által értékelt feladatsorból áll. Szerepeljen a kérdések között rövid, egyszerű számítás, fényképről, rajzról, történő felismerés, feleletválasztásos, vagy feleletalkotó feladat. Feleletválasztásos feladat esetén minimum három válaszlehetőség közül lehessen választani. Feleletalkotó feladat esetén kiegészítéses vagy rövid válasz típusú feladatok szerepeljenek a vizsgában.

A feladatok közül tíz ló tartási, ló takarmányozási, a ló anatómiájával / egészségtanával kapcsolatos legyen. A ló környezeti igényeivel, elhelyezésével, ápolásával, mozgásával, takarmányozásával, a ló testalakulásával, felépítésével, szerveivel, mozgásával, a ló betegségekkel, a betegségek okaival, felismerésükkel, kezelésükkel kapcsolatos kérdésekből.

Öt ló tenyésztési feladat legyen a ló kialakulásával, házasításával, a lófajtákkal, a lovak tenyésztésével, küllemi bírálatával és értékmérő tulajdonságaival, a ló tenyésztés biztonságtechnikájával és a lovas viselkedési kultúrával kapcsolatos kérdésekből. Az A) vizsgarész időtartama 30 perc, egy kérdésre adandó válasza a gondolkodási idő maximum 2 perc lehet.

B) vizsgarész: A lovaglási-fogathajtási (lóhasználati) tanulási eredményekkel kapcsolatos írásbeli feladat teszt jellegű, 15 kérdésből álló, elektronikusan, gép által értékelt feladatsorból áll. Szerepeljen a kérdések között fényképről, rajzról történő felismerés, feleletválasztásos és/vagy felelet alkotásos feladat. Feleletválasztásos feladat esetén minimum három válaszlehetőség közül lehessen választani. Feleletalkotásos feladat esetén kiegészítés és rövid válasz típusú feladatok kerüljenek a vizsgafeladatok közé.

A feladatok közül hét vonatkozzon a fogathajtásra a fogathajtás szerszámaival, eszközeivel, előkészületeivel, a fel- és leszerszámozással, be- és kifogással, a kocsi, hintók felépítésével, karbantartásával, a fogathajtás alapjaival, fogathajtási feladatokkal, a ló fogatcélú használatával, versenyzési ismeretekkel kapcsolatos kérdésekből. A feladatok közül nyolc vonatkozzon a lovaglásra a szerszámismerettel, a lovaglásra való felkészüléssel, a lovaglás alapjaival, lovaglási feladatokkal, a hátsó használatával, a pályaépítési és versenyzési ismeretekkel kapcsolatos kérdésekből. A B vizsgarész időtartama 30 perc, egy kérdésre adandó válasza a gondolkodási idő maximum 2 perc lehet.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a vizsga mindkét részéből a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.21.4. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

8.21.5. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.21.6. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- Az értékelés a központi interaktív vizsga összeállított javítási-értékelési útmutatója alapján történik.

- Online vizsgafeladat automatikus kiértékeléssel.
- Olyan feladatoknál, ahol több jó válasz is lehetséges, a hibás jelölés esetén pontlevonást kell alkalmazni.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.22. Projektfeladat

8.22.2. A vizsgatevékenység megnevezése: Gazda (Lovász) projektfeladat

8.22.3. A vizsgatevékenység leírása:

A) vizsgarész Lógondozási és lótenyésztési feladatok végrehajtása.

A gyakorlati lovász vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, és készíti el az értékelőlapokat. A feladatsor 10 tételből áll, melyek közül a vizsgázók a tétel sorszámát húzzák ki. Minden tétel két kérdéskört tartalmaz: a vizsgázó a ló gondozásával és tenyésztésével összefüggő komplex feladatot hajt végre, mely a lógondozás és lótenyésztés tanulási eredményéhez kapcsolódó gyakorlati tevékenységekre épül. A feladatok végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott munkával, feladattal kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a lovak ápolásával, gondozásával, tartásával, takarmányozásával, anatómiájával, egészségvédelmével és a lótenyésztéssel kapcsolatos tanulási eredményeket, illetve a munka egészségügyi és biztonságtechnikai feladatait. A szakmai beszélgetés lehetőséget ad arra, hogy a tanuló a gyakorlati tevékenység megoldásait, feladatait, a munkavégzés különböző módzatait, nehézségeit bemutassa, ezen keresztül felkészültségét, ismereteinek alkalmazását bizonyítani tudja. A vizsgáztató a valóságos lovardai munkatevékenységhez kapcsolódóan komplex módon tudja értékelni a vizsgázó felkészültségét, a munkához, a szakterülethez való viszonyulását.

A vizsgarész eredményét mindkét részfeladatban százalékos értékelésben határozza meg a vizsgabizottság.

A vizsgarész akkor eredményes, ha a tanuló a két részfeladatból együttesen legalább 40 %-os eredmény ér el.

A gyakorlati tételket, feladatlapokat és értékelőlapokat tartalmazó papír alapú dokumentumot az akkreditált vizsgaközpont készíti el. Az értékelés a vizsgaszervező által készített értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza a százalékos értékelést és az ez alapján adható érdemjegyet.

A vizsgarész időtartama: 60 perc

B) vizsgarész Lovaglási és fogathajtási feladatok végrehajtása

A vizsgázó lovaglási és fogathajtási komplex feladatot hajt végre, mely a lovagláshoz és a fogathajtáshoz kapcsolódó tanulási eredmény gyakorlati tevékenységeire épül.

I. részfeladat: Díjlovagló vagy díjhajtó program lovaglása vagy hajtása. A vizsgázó a részfeladat végrehajtása során alapfokú díjlovagló programot vagy alapfokú díjhajtó programot mutat be. A díjlovagló, illetve díjhajtó programot az akkreditált vizsgaközpont szakemberei állítják össze, és a vizsga előtt legalább egy hónappal, online vagy papíralapon elérhetővé teszik a vizsgázóknak. A programok összeállításánál a díjlovagló szakág és a fogathajtó szakág alapszintű, illetve rajtengedély-vizsga szintű programjai az irányadóak.

II. részfeladat: Lovaglási és fogathajtási (lóhasználati) feladatok végrehajtása. A gyakorlati lovász vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. A feladatsor 10 tételből áll, melyek közül a vizsgázók a tétel sorszámát húzzák ki. Minden tétel két kérdéskört tartalmaz, egyet a lovaglás, illetve egyet a fogathajtás témaköreiből, melyek a lóhasználatához kapcsolódó tanulási eredmény gyakorlati tevékenységeire épülnek.

A feladatok végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott munkával, feladattal kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval, kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a lovaglás és a fogathajtás kérdéskörét. A szakmai beszélgetés lehetőséget ad arra, hogy a vizsgázó a gyakorlati tevékenység megoldásait, feladatait, a munkavégzés különböző módozatait, nehézségeit, ezen keresztül felkészültségét, ismereteinek alkalmazását bizonyítani tudja. A beszélgetés érinti a versenyek szabályaival, lebonyolításával kapcsolatos tudnivalókat is. A vizsgáztató a valóságos lovardai munkatevékenységhez kapcsolódóan, komplex módon tudja értékelni a vizsgázó felkészültségét, a munkához, a szakterülethez való viszonyulását.

A fogathajtási és a lovaglási feladat értékelését százalékos értékelésben határozza meg a vizsgabizottság. A vizsgarész akkor eredményes, ha a két részfeladat mindegyikén külön-külön legalább 40 %-ot ér el a vizsgázó.

Az értékelés az akkreditált vizsgaközpont által készített értékelő lap és értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza a százalékos értékelést és az ez alapján adható érdemjegyet

A vizsgarész időtartama: 90 perc

C) vizsgarész: Tanulói portfólió

A Tanulói portfólió a vizsgázó által készített személyes dokumentum, a gazda-lovász képzés során készült projektmunka, amely tartalmazza a tanuló hosszabb időszakon át végzett egyéni munkáját, a kiadott egyéni feladatokat, tapasztalatokat, szakmai tevékenységét. A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez az akkreditált vizsgaközpont szempontrendszerrel dolgoz ki, melyet a vizsgázók rendelkezésére bocsát.

A Tanulói portfólió kötelező elemei:

1. Az összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák dokumentálása, összefoglalása, a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével. Tartalmazza a vizsgázó elsajátított tanulási eredményeinek az összegzését, tapasztalatainak alapuló értékelését.
2. A vizsgázó a 1/10. évfolyam első félévében kiválaszt egy vagy több, általa lovagolt vagy hajtott lovat, amely(ek)nek életjelenségeit rendszeresen figyelemmel kíséri, a lóhasználat során szerzett tapasztalatait, a lovaglásban, fogathajtásban elért vizsga- és egyéb eredményeit dokumentálja, értékeli, tapasztalatait rögzíti.
3. Vizsgára, munkavállalásra, továbbtanulásra készülődés, Europass önéletrajz készítése, csatolása.

A portfólió nem kötelező elemei:

1. A vizsgázó által bemutatott és tetszőleges digitális vagy egyéb módon feldolgozott gyakorlati feladat, dokumentum, esszé, publikáció, verseny, versenynapló, amelyben a tanuló részt vett.

2. A vizsgázó eredményeit, érdeklődését bizonyító dokumentumok (oktatói dicséret, egy-egy sikeresebb beszámoló vagy dolgozat, internetes keresés során a szakterülettel kapcsolatos információk).
3. Szakmai rendezvényen vagy tanulmányi versenyen, ló- vagy lovas versenyen, külföldi szakmai gyakorlaton való részvétel bemutatása
4. Saját érdeklődési köréről, iskolán kívüli sikerekről, tevékenységekről szóló dokumentumok, fotók, filmek bemutatása, életpálya elképzelések ismertetése.
5. A sikeres tanulmányi eredmények, a gyakorlaton elvégzett munkák, a megismert új technikák, technológiák.

A 2/11. évfolyam második félévétől a portfólió védésére való felkészülés elkezdődik. Csak az a vizsgázó bocsátható vizsgára, akinek a bemutatott portfóliója hitelességét kijelölt szakmai oktatója vagy mentoroktatója igazolja.

Formai követelmények: A portfólió a vizsgázó által szerkesztett és az ágazati akkreditált vizsgaközpont által biztosított online felületen a tárhelyre feltöltött dokumentum. Tartalmazhat szöveges, rajzos, fotós, animációs, filmes vagy hanganyagot, prezentációt, dolgozatok, egyéb események másolatait.

A portfólió kézzel vagy számítógéppel írt, szerkesztett prezentáció, pdf összeállítás. A portfólió teljes (maximális) terjedelmét az akkreditált vizsgaközpont határozza meg, de nem lehet kevesebb 15 oldalnál (diánál). Javasolt a 12-es betűnagyság és a képek aránya ne haladja meg a 30 %-ot.

A tanulónak a portfólióját a szakmai vizsga megkezdése előtt legalább 30 nappal le kell adnia a kijelölt szakmai oktatójának vagy a mentoroktatónak, aki a portfólió hitelességét igazolja.

Az egységes dokumentumba szerkesztett portfóliót a vizsgázó a vizsgán 15 perc időtartamban mutatja be.

A vizsgabizottság a vizsgán értékeli a tanuló által készített munkát, ehhez kapcsolódó beszélgetést folytat a vizsgázóval. Az értékelésnél figyelembe kell venni a bemutatott portfólió szakmai tartalmát, kivitelét, szakmai megalapozottságát és a vizsgázó válaszait a vizsgabizottsággal folytatott beszélgetés során.

A vizsgarész időtartama: 30 perc
(15 perc felkészülés, 15 perc a védésre)

A vizsgarész akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.22.4. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

8.22.5. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80 %

Az A) vizsgarész aránya a vizsgatevékenység végeredményében: 35 %

A B) vizsgarész aránya a vizsgatevékenység végeredményében: 50 %

A C) vizsgarész aránya a vizsgatevékenység végeredményében: 15 %

8.22.6. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A projektfeladat A) lógondozási és lótenyésztési feladatok, valamint a B) lovaglási – fogathajtási vizsgarészeinél

– A munkavégzés megkezdése előtt: a munkaterület kijelölése, szükséges gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése, a ló rögzítése, ápolása, előkészítése.

–szükséges elméleti ismeretek számbavétele,

– szükséges információk megszerzése, feldolgozása (pl. receptúrák, kezelési, karbantartási utasítások írásban, vagy internetről)

–a munka végrehajtásának fázisai, szakszerűsége

–a lóval való bánásmód, befolyás, segítség hatékonyasága

– a ló, a gépek, az eszközök munkavégzés előtti ellenőrzése (biztonsági, műszaki munkavédelmi szabályok betartása),

–precíz, gondos munkavégzés, ápolási feladatoknál az esztétikum

– problémahelyzetek kezelése (anyaghiány, eszközhiány, ideges lóval való bánás, váratlan események stb.),

–a munka során szükséges szakmai szókinccs és lexikális ismeretek alkalmazása,

– a díjhajtó és díjlovagló feladat szakszerű és pontos kivitelezése, segítség hatékonyasága, helyes ülés, ügyesség

–összbenyomás, hozzáállás, attitűd

A projektfeladat C) vizsgarészénél a portfólió értékelésének szempontjai:

- a leírt tapasztalatok szakmai tartalma,
- a végzett munkatapasztalatok értékelése,
- saját megfigyelések minősége, mennyisége,
- kötelező tananyagon, gyakorlaton kívüli szakmai érdeklődés,
- szakmai gyakorlatok bemutatása,
- egyéni meglátások szakmai megalapozottsága,
- külalak, szerkesztés, szerkezet, helyesírás.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.23. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A lovak és a fogatok számával arányos, a mozgatásukhoz szükséges szakmai személyzet (oktató, szakoktató, szakirányú végzettséggel rendelkező, lóhoz értő személy). Rendszergazda, vagy informatikaz oktató a számítógépes feladatokhoz.

A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

A központi interaktív vizsgához:

a vizsgázóknak megfelelő számú, internet kapcsolattal rendelkező számítógép, laptop.

Kellő számú férőhellyel rendelkező terem, számítógépes terem.

A projektfeladathoz:

A C) vizsgarész esetében: számítógép, laptop, internetkapcsolat, kivetítő projektor vagy interaktív tábla, számítógépes adathordozók.

Az A) Lógondozási és tenyésztési feladatok és B) lóhasználat (lovaglás-fogathajtás) vizsgarészek esetében:

Lóistálló, iskolalovak, zabroppantó, erőgép, borona, öntözőberendezés, fűnyíró, fűkasza, villanypásztor, karám, önitatórendszer, poroltó, lószállításhoz használt eszközök, lovaspálya, minimum 20 * 40 m díjlovagló négyszög és berendezései, min. 40 * 80 m díjhajtó négyszög és berendezései, akadályok, hajtókocsik, szekerek, stílkocsik, gumis kocsik, almozás, takarítás kéziszerszámai, védőfelszerelések, lónyíró-gép, lóápoló felszerelés, karbantartóeszközök, lószerszámok (szügyhámok), nyergek, kantárok, futószárok, segédszárok, ostorok, lábvédők, nyeregalátétek, kötőfékek, vezetősárok, a vizsgafeladatokhoz szükséges lógyógyászati anyagok, eszközök, a vizsgafeladathoz szükséges takarmányok, egyéb anyagok, takarmányozási eszközök, egyéni védőfelszerelések, munkabiztonsági berendezések, elsősegélynyújtó felszerelés, környezetvédelmi berendezések.

8.24. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.25. A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani: 5 % (Szakmai vizsga: 95 %)

8.26. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A Központi interaktív vizsgára zsebszámológépet vihet magával a vizsgázó.

A projektfeladat C) vizsgarészére a vizsgázó magával viheti a portfólió összeállításához, bemutatásához szükséges dokumentumokat, eszközöket, IKT eszközöket. pl. digitális adathordozókat.

A gyakorlati lovasz vizsgamunkához lovas öltözet, fejkendő (kobak). A további szükséges segédeszközök használatáról a vizsgáztató bizottság és a vizsgabizottság helyben dönt.

9. A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek

A vizsgatevékenység megszervezésére javasolt időpont: március 1. és október 31. között

10. Részsakma

10.1. Részszakma alapadatai

10.1.1. A részszakma megnevezése: Aranykalászos gazda

10.1.2. A részszakma órakerete: 480 – 720 óra

10.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

10.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint:

10.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Az aranykalászos gazda általános mezőgazdasági szakismeretekkel, a mezőgazdasági munkák végzéséhez elengedhetetlen elméleti, fizikai és gyakorlati felkészültséggel, a vállalkozói tevékenységhez szükséges alapismeretekkel rendelkező szakember. A mezőgazdasági termelési feladatokat gazdaságosan, szakszerűen, környezetkímélő módon végzi, ismeri az állattartás, a szántóföldi növénytermesztés és a kertgazdálkodás alapjait. Képes a talaj-előkészítést, vetést, növényápolást, a talaj termőképességének fenntartásával kapcsolatos feladatokat ellátni, az élelmezési és a takarmányozási célra termesztett növényeket betakarítani, tárolni, tartósítani, állatjóléti és -higiéniai, tartástechnológiai feladatokat végrehajtani, állatot szaporítani, takarmányozni, zöldségtermesztési, gyümölcs- és szőlőtermesztési feladatokat ellátni, mezőgazdasági munkagépeket, építményt karbantartani, egyszerű javítást végezni, környezet-, tűz- és munkavédelmi előírásokat betartani és betartatni, kereskedelmi, vállalkozási, szervezési és ügyviteli tevékenységet végezni, önálló agrárgazdasági vállalkozást működtetni.

Az aranykalászos gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a képzés alatt lehetőség van.

10.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Aranykalászos gazda	6130	Vegyesprofilú gazdálkodó
	6111	Szántóföldinövény-termesztő

10.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

10.4.1. Iskolai előképzettség: alapképzés iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

10.4.2. Alkalmassági követelmények

10.4.2.1. Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

10.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

10.5. Eszközjegyzék a részszakmákra

- Állategészségügyi vizsgáló műszerek

- Állatgyógyászati eszközök
- Állatjelölő eszközök
- Anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- Egyéni védőfelszerelés
- Elletés, fiaztatás eszközei
- Építőipari kisgépek
- Épületkarbantartás szerszámai, eszközei
- Gépi fejés berendezései
- Gépkarbantartás szerszámai, eszközei
- Gyümölcskertészet kisgépei, eszközei
- Istállók, ólak berendezései
- Kertészeti kéziszerszámok
- Kéziszerszámok
- Ló, szarvasmarha, sertés, juh ápolás és gondozás eszközei
- Mérlegek
- Mérőeszközök
- Meteorológiai mérőeszközök
- Munkabiztonsági berendezések
- Növényápolási eszközök
- Növényház, fóliasátor
- Növényvédelem gépei, eszközei
- Öntözőberendezések
- Szerelőszerszámok
- Szőlészeti kisgépek
- Takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- Talajművelő eszközök, erő- és munkagépek
- Talajvizsgálati eszközök, műszerek
- Terménytárolás gépei, eszközei
- Tojáskezelés eszközei, berendezései

- Villanypásztor berendezés és tartozékai

10.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alkalmazza a munka, tűz- és környezetvédelem szabályait.	Ismeri az ágazathoz kötődő munka-, tűz- és környezetvédelmi alapelveket.	Szabálykövető a munka-, tűz és környezetvédelem területén.	Utasítás alapján az adott mezőgazdasági tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.
2	Elvégzi az istálló munkákat, fenntartja az istállórendet.	Ismeri az istálló munkák eszközeit. Ismeri a gazdasági állatok takarmányozási alapelveit.	Az istálló munkákat precízen, pontosan, körültekintően végzi, együttműködő és szabálykövető.	Másokkal együttműködve megitéli az egyes egyedek eltérő igényeit.
3	Felismeri a gazdasági állatok ivarzását. Közreműködik a pároztatásban, a termékenyítésben.	Ismeri az ivarzás jellemző tüneteit, a pároztatás és a mesterséges termékenyítés menetét.	Elővigyázatos, törekszik a munkavégzés során a munkabiztonsági szabályok betartására.	Instrukciók alapján, közreműködik a szaporítási folyamatokban.
4	Segítséget nyújt az ellésnél, gondozza az újszülött állatot.	Ismeri az ellés jeleit, a teendőket az újszülöttel és az anyaállattal.	Szem előtt tartja, elfogadja a szakmaetikai elveket.	Végzi az újszülött állatok gondozását, vezetői irányítás mellett.
5	Terméket értékesít, bizonylatot állít ki (számla, nyugta).	Ismeri a számla, nyugta, bizonylatok kötelező elemeit.	Precíz az adminisztrációs feladatok elvégzésében.	Felelős a termékértékesítési dokumentumok tartalmáért.
6	Terményt szállít, szállítólevelet, átvételi dokumentációt tölt ki, kézzel és internetes rendszer használatával.	Ismeri a mezőgazdasági termékek szállítási, adminisztrációs feladatait, az elektronikus rendszer kezelését.	A dokumentációkat, nyomtatványokat precízen, pontosan, tölti ki, ellenőrzi a leírtakat.	Felelősséggel tartozik az áruk átvételéért.

7	Fertőtlenítő oldatot készít, utasítás szerint használja.	Ismeri a fertőtlenítés szabályait, az alapvető eljárásokat.	Együttműködik a munkavédelemért, a környezetért felelős szakértőkkel.	Felelősséget vállal az oldat előírt %-os értékére.
8	Takarmányt előkészít, elvégzi az állatok napi takarmányozását, megvizsgálja az etető- és itató berendezéseket.	Ismeri a takarmány előkészítési technológiákat, az abrakkeverékek felhasználását.	Szabályszerűen, pontosan végzi a takarmányok előkészítését, kiosztását.	Tisztában van a gondozó egyéni felelősségével, az állatok takarmányozása, valamint az etető-itató berendezések karbantartása során.
9	Elvégzi az adott állat speciális napi ápolási feladatait.	Ismeri a szarvasmarha, sertés, juh, ló, baromfi ápolási feladatait.	Elkötelezett a felelős állattenyésztés iránt.	Mindig azonos időben, felelősen gondozza az állatokat.
10	Kipróbálja a világítást, a fűtőberendezést, megméri az istálló hőmérsékletét.	Ismeri az optimális istálló hőmérsékletet és a szabályozás lehetőségeit.	Törekszik az állatok számára legkedvezőbb környezeti értékek betartására.	Figyeli az állatok napi viselkedését, az eltérő, szokatlan mozgást, fekvést, étvágyat jelenti a vezetésnek.
11	Gépi fejest végez a higiéniai előírások szerint, tisztít, karbantart.	Ismeri a fejes előtti és utáni teendőket.	Szigorúan betartja a higiéniai előírásokat a fejes közben és a gépek tisztítása során.	Betartja a fejes időpontjára vonatkozó előírásokat.
12	Előkészíti a fiaztató kutricát, a szükséges eszközöket.	Ismeri sertéstartás jellemzőit, az elletőkutrica berendezését.	Betartja az állategészségügyi előírásokat.	Felelősen végzi az eszközök, a fiaztató előkészítését.
13	Elvégzi a talajmunkákat, kezeli a gépeket, előkészíti a magágyat.	Ismeri a talajművelés fogalmát, célját, alapműveleteit, eszközeit.	Elkötelezett a növénytermesztés, a gondos talajművelés iránt.	Felelősséget vállal a talajmunkák során a talaj jó előkészítéséért.
14	Gondoskodik a vetőmagvak tárolásáról, előkészíti vetésre.	Ismeri a vetőmagvak tulajdonságait, előkészítését, a vetés módját, idejét.	Lelkiismeretesen figyeli, méri a vetőmagvak tárolásához előírt környezeti tényezőket.	Vezetői útmutatással végzi, az előírt technológia szerint a vetőmagvak előkészítését.

15	Elvégzi a talajelőkészítést, a vetést, a növények ápolását, gondozását.	Ismeri a talajelőkészítő, a vető-, ültető- és talajápoló gépek kezelését.	Törekszik a biztonságos munkavégzésre a talajmunkák, a vetés és a növények ápolása közben.	Folyamatosan ellenőrzi a talajelőkészítést, a vetési munkák pontos elvégzését, valamint a növények fejlődését.
16	Betakarítja a terményt, tárolóhelyre szállítja, méri a nedvességtartalmát, tisztaságát.	Ismeri a gabonafélék, a hüvelyes, gyökér- és gumós, az ipari, a szálas- és takarmány-növények jellemzőit.	Együttműködik a közösen végzendő, egymásra épülő feladatok elvégzésében.	Ellenőrzi, figyelemmel kíséri a termények szállítási útvonalát.
17	Védekezik a gyomnövények kártétele ellen.	Ismeri a gyomnövények biológiai és alaktani tulajdonságait.	Belátja, hogy a mechanikai növényápolás (kultivátor) hatásos gyomtalanítási eljárás.	Felelős a gyomtalanítás/gyomirtás elvégzéséért.
18	Működteti az öntözőberendezéseket.	Ismeri az öntözési lehetőségeket.	Elkötelezett a víztakarékos csepegtető öntözési eljárás iránt.	Önállóan kezeli az öntözőberendezéseket.
19	Elvégzi a lucerna, a gyeptelepítési, gondozási, betakarítási munkáit.	Ismeri a lucerna termesztési feladatait, a gyeptelepítő növényeket.	Igényli és megvalósítja a gondos, felelős munkavégzést a lucerna telepítési, gondozási és betakarítási munkáknál.	Felelős a gazdasági állatok takarmány-ellátásáért.
20	Végzi a palántanevelést, vet, tűzdel, öntöz, gondozza a növényeket.	Ismeri a zöldségtermesztés jelentőségét, a különböző zöldségnövényeket.	Belátja az egyes növényekre előírt szakmai technológiai előírások fontosságát.	Önállóan végzi a palántanevelés feladatait.
21	Gondozza a zöldségnövényeket, begyűjt, tisztít, csomagol, értékesít.	Rendelkezik a zöldségnövények termesztésének ismereteivel.	Betartja és betartatja a higiénia és az élelmiszer-egészségügy előírásait.	Felelősséget érez az eredményes zöldségtermesztésért.

22	Végzi a gyümölcsös aktuális munkálatait, betakarítja a terményt, értékesít.	Ismeri a gyümölcsös gondozását, a szedés, válogatás, értékesítés feladatait.	Elkötelezett a zöldségtermesztésért és annak fejlesztéséért, különösen a minimális vegyszerhasználat, vagy a biotermesztés irányában.	Együttműködik más termelőkkel az időszerű ápolási, a növényvédelmi és a betakarítási munkákban.
23	Mezőgazdasági munkát végez, kezeli az elektromos kerti munkagépeket.	Ismeri az elektromos berendezések kezelését, karbantartását.	Vigyáz a környezetben dolgozók testi épségére, a gépek, vezetékek állapotára.	Felelős az elektromos gépek és vezetékek használatával kapcsolatos előírások betartásáért.
24	Elvégzi indulás előtt a mezőgazdasági erő- és munkagépek napi karbantartását.	Ismeri a mezőgazdasági erő- és munkagépek felépítését, kezelőszerveit.	Szigorúan betartja a közlekedésbiztonsági előírásokat.	Felelős a környezet tisztántartásáért, az általa gondozott gépek állapotáért.

10.7. A részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

10.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

10.7.2. Projektfeladat

10.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Aranykalászos gazda projektfeladat

10.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása: Gyakorlati vizsgamunka végzése

A vizsgázó állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, az akkreditált vizsgaközpont által meghatározottak szerint. A munkafeladatokat úgy kell összeállítani, hogy a három kérdéskör egy tétellapon szerepeljen, valamennyi

kiadott elvégzendő feladatcsoport összességében azonos nehézségű legyen és megközelítőleg azonos időtartamot vegyen igénybe a munkafeladatok elvégzése.

Az akkreditált vizsgaközpont készíti el az egyes vizsgarészek munkafadatait.

A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára négy vizsgarészből áll:

A) feladattípus: állattartás, állattenyésztés

B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet

C.)feladattípus: gépüzemeltetés

D) feladattípus: szakmai beszélgetés

A vizsgarészek elvégzésének folyamata:

A gyakorlati vizsgamunka végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott tevékenységgel kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, a tartás, illetve a termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, az előállított termékek felhasználásának, értékesítésének, a munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét, valamint a növények, állatok, magvak, eszközök, gépelemek felismerésével kapcsolatos ismereteket is.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. Valamennyi feladattípus tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyeket komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

A) feladattípus: állattartási, állattenyésztési feladatok végrehajtása

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, a takarmány és alom érzékszervi minősítése, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

B) feladattípus: növénytermesztési, kertészeti feladatok végrehajtása

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: alapvető vizsgálatok elvégzése, talajvizsgálatok, vetőmagvizsgálat, vetőmagszükséglet, egyszerű növénytermesztési munkák végzése, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alapbizonylatok, nyilvántartások kitöltése, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talajelőkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldre, magvetés szaporító ládába/tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültetőgödör kiásása, ültetés, öntözés, metszés, gyümölcsbetakarítás, osztályozás, minősítés, tárolás, csomagolás, szőlőművelés és -metszés.

C) feladattípus: gépüzemeltetési feladatok végrehajtása

A szántóföldi növénytermesztésben és az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyag-visszapótlás gépei, vetés, ültetés, palántázás gépei, növényápolás gépei, betakarítás gépei, kertészeti kisgépek, kerti traktorok, talajfertőtlenítő gépek, metszőollók, gyümölcsbetakarítás és manipulálás gépei, gyümölcsök tárolásának berendezései, természetőberendezések fűtőberendezései és a szellőztetés, öntözőberendezések, takarmány-előkészítés gépei, itatás, trágyaeltávolítás, fejés, tejkezelés gépesítése, tojásgyűjtés és -kezelés eszközei, keltetőgépek, nyírás eszközei, állattartó épületek klímaszabályozása, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei.

D) feladattípus: szakmai beszélgetés

A vizsgabizottság kérdései a végzett munkával kapcsolatos tevékenységre, a növények, állatok, használt munkaeszközök ismereteire terjedjenek ki. A vizsgázó által adott válaszokat összefoglalóan kell értékelni, a három feladat elvégzése után.

A szakmai beszélgetés időtartama: 20 perc

10.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

10.7.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

10.7.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- munkavégzés előtti feladatok: munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése
  - az állatokkal történő bánásmód
    - a gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések)
    - precíz, gondos munkavégzés
  - a szükséges lexikális felkészültség alkalmazása
- összbenyomás, beszédkésztség, hozzáállás

Az A), B) és C) feladattípus esetében az értékelés súlyaránya: 30 % - 30 % - 30 %. A szakmai beszélgetés értékelési súlyaránya: 10 %

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

A szakmai beszélgetés akkor eredményes, ha legalább 40 %-osra értékelhető.

10.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: -

10.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- bizonylatok, gépkönyvek
- irodahelyiség, eszközök (számítógép, nyomtató, telefon stb.)
- mintavétel eszközei, egyéni védőfelszerelések

- elsősegélynyújtó-felszerelések
- állatápolás eszközei
- baromfi, juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal
- baromfi ápolás és gondozás eszközei, tojáskezelés eszközei
- juh, ló, sertés, szarvasmarha ápolás és gondozás eszközei
- terménytárolás és kezelés eszközei
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- természető berendezések, fóliák
- gyümölcsös
- univerzális mezőgazdasági erőgépek és pótkocsik
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei
- vető-, ültető- és palántázó gépek
- fűkasza, rendsodró, szárzúzó, silózógép, bálázógép
- öntözőberendezések
- arató-cséplőgép
- kertészeti kisgépek
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- takarmánytárolás eszközei, gépei
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei

10.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályozás:

Segédeszköz nem használható.

11. Részsakma

11.1. Részszakma alapadatai

11.1.1. A részszakma megnevezése: Mezőgazdasági munkás

11.1.2. A részszakma órakerete: 240 – 360 óra

11.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 2

11.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 2

11.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

11.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A mezőgazdasági munkás általános, alapvető mezőgazdasági szakismerettel, a mezőgazdasági munkák végzéséhez szükséges, fizikai és gyakorlati felkészültséggel rendelkező szakember, aki irányítás alatt képes a szakszerű munkafeladatok ellátására, az egyszerű mezőgazdasági munkák végzésére.

A részszakképesítéssel rendelkező földmunkát, talajelőkészítést, talajmunkát, vetést, palántázást, ültetést, növényápolást végez, ellátja a talaj termőképességének fenntartásával kapcsolatos feladatokat, betakarítja, válogatja, tisztítja, tárolásra előkészíti, tartósítja, tárolja az élelmiszer- és takarmány céljára termesztett növényt, elvégző gyümölcs-, szőlő- és zöldségtermesztési alapfeladatokat, irányítás mellett állatot gondoz, takarmányoz, elláthat tartástechnológiai feladatokat, gépet, épületet, építményt karbantart, egyszerű javításokat végez, betartja, a környezet-, tűz- és munkavédelmi, a személyi és élelmiszerhigiéniai követelményeket, előírásokat.

Szakmai irányítás mellett, részt vesz a szántóföldi és kertészeti (gyümölcs, zöldség, szőlő) növények termelésével, gazdasági állatok tartásával és tenyésztésével, értékesítésével kapcsolatos feladatok megvalósításában, elvégzi a számára megjelölt egyszerű vagy idényjellegű mezőgazdasági munkafeladatokat.

11.3. A részzakma legjellemzőbb FEOR száma

Részzakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Mezőgazdasági munkás	6130	Vegyes profilú gazdálkodó
Mezőgazdasági munkás	9331	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású
Mezőgazdasági munkás	6111	Szántóföldinövény-termesztő

11.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

11.4.1. Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

11.4.2. Alkalmassági követelmények

11.4.2.1. Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

11.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

11.5. Eszközjegyzék a részzakmákra

- Állatjelölő eszközök
- Elletés, fiaztatás eszközei
- Anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- Mérlegek
- Ló, szarvasmarha, sertés, juh ápolás és gondozás eszközei

- Gépi fejes berendezései
- Tojáskezelés eszközei, berendezései
- Takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- Terménytárolás gépei, eszközei
- Istállók, ólak berendezései
- Villanypásztor berendezés és tartozékai
- Talajvizsgáló eszközök, műszerek
- Meteorológiai mérőeszközök
- Talajművelő eszközök, erő- és munkagépek
- Öntözőberendezések
- Növényápolási eszközök
- Növényvédelem gépei, eszközei
- Gépkarbantartás szerszámai, eszközei
- Kéziszerszámok
- Szerelőszerszámok
- Építőipari kisgépek
- Mérőeszközök
- Növényház, fóliasátor
- Kertészeti kéziszerszámok
- Szőlészeti kisgépek
- Kertészet kisgépek, eszközei
- Épület karbantartás szerszámai, eszközei
- Egyéni védőfelszerelés
- Munkabiztonsági berendezések

11.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
---------	-----------------------	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

1	Alkalmazza a munka, tűz- és környezetvédelem szabályait.	Ismeri a munka-, tűz- és környezetvédelmi, higiéniai alapelveket.	Alkalmazza a munka-, tűz és környezetvédelem, a higiénia szabályait.	Önállóan használja a kiadott munkatevékenység végzéséhez szükséges védőfelszereléseket.
2	Elvégzi az előírt istálló munkákat.	Ismeri az istálló munkák eszközeit.	Pontosan végzi az istálló munkákat, körültekintő az állatok takarmányozásánál.	Felelősen végzi az etetést, hogy az előírt, szükséges takarmányadagot kapják az állatok.
3	Értesíti a vezetőjét, ha különlegesen viselkedő állatot észlel.	Ismeri az egészséges és a beteg állat viselkedési szokásait.	Törekszik a közös munkára az állatok ellátása, gondozása terén, igényli a tapasztaltabb munkatársak segítségét.	Figyeli az állatok viselkedését, étkezését, étvágyát, értesíti a vezetőt a feltűnő esetről.
4	Segítséget nyújt az ellésnél, a gondozásnál.	Ismeri az ellés jeleit, a szükséges eszközöket, feladatokat.	Szigorúan betartja a higiéniai előírásokat.	A vezető/állatvos irányításával végzi a rábízott feladatokat.
5	Kitölti a jelenléti ívet, a munkanaplót.	Ismeri a munkanaplót, a kitöltés szabályait.	Pontosan végzi a jelenléti ívek, munkanaplók kitöltését.	Felelősséggel tartozik a jelenléti ívek szabályos kitöltéséért.
6	Átvész, átadja a szállított anyagokat, termékeket.	Ismeri az átvétel szabályait, a dokumentáció kitöltését.	Ellenőrzi a szállított termékek mennyiségét, minőségét.	Felelős az áruátvételért, -átadásért (mennyiség, minőség).
7	Elvégzi az állatok napi takarmányozását.	Ismeri a takarmányokat, megvizsgálja azok minőségét.	Pontosan betartja az egyedenként előírt mennyiség kijuttatását.	Tisztában van felelősségével, hogy az előírt mennyiség időben kerüljön az állatok elé.
8	Elvégzi a talajmunkákat, vetőágyat készít.	Ismeri a talajművelés feladatait, a magágykészítés eszközeit.	Elkötelezett a növénytermesztés, a talajművelési munkák pontos végzése iránt.	Önállóan végzi a vezetők által előírt/kiadott talajmunkákat.

9	A munkagépkezelő irányításával végzi talajápoló, vető, ültető gépek karbantartását (tisztítás, feltöltés, beállítás, kezelés).	Ismeri a talajápoló-, vető- és ültetőgépek felépítését, beállítását, kezelését.	Törekszik a biztonságos, precíz munkavégzésre, ellenőrzi a talajápoló-, vető- és ültetőgépek beállítását.	Önálló felelősséggel figyeli a gép folyamatos munkáját, ellenőrzi a beállított értékeket.
10	A munkagépkezelő irányításával végzi szerves- és műtrágyaszóró, ültető gépek karbantartását (tisztítás, feltöltés, beállítás, kezelés).	Ismeri a szerves- és műtrágyaszóró gépek felépítését, beállítását, kezelését.	Igyekszik a gépek pontos beállítására, melyek fontosságát a termelési eredmények mutatják.	Folyamatosan ellenőrzi a szórás egyenletességét.
11	Védekezik a gyomnövények kártétele ellen.	Ismeri a gyomnövények jellemzőit, kártételüket.	Elkötelezett a mechanikai gyomirtás iránt.	Felelős a gyomnövények elleni védekezés hatékonyságáért.
12	Részt vesz a betakarítás, szállítás, tárolás, értékesítés munkafolyamataiban, vezetői irányítással.	Ismeri a különböző szántóföldi és kertészeti növényeket, a tárolt terményeket, azok hivatalos és a köznyelvben használt neveit.	Együttműködik az egymásra épülő közös feladatok végrehajtásában (szállítás, rakodás, betakarítás), segíti az időben történő betárolást.	Figyeli és ellenőrzi a munka- és értékbiztonságot, a beszállítási útvonal forgalmát, az időjárás változásait.
13	Részt vesz a gyepek, a lucerna telepítési, gondozási munkálataiban.	Ismeri a lucerna, a gyepek jellemzőit, a gondozási feladatokat.	Igényli és megvalósítja a gondos, felelős munkavégzést a lucerna telepítési, gondozási és betakarítási munkáknál.	Irányítás mellett felelős a gazdasági állatok takarmányellátásának biztosításáért.
14	Előkészíti a palántaneveléshez szükséges talajt, eszközöket, irányítás	Felismeri a talajokat, magokat, a használt	Ügyel a tisztaságra, a környezet rendjére a talajelőkészítésnél és a	Felelős a palántanevelésben használt szerszámok, eszközök műszaki állapotáért,

	mellett részt vesz a palántanevelési folyamatokban.	eszközöket, a leggyakrabban használt palántákat.	palántanevelés minden szakaszában.	a környezet tisztaságáért. rendjéért.
15	Részt vesz a zöldségnövények termesztésében, gondozásában, betakarításában.	Ismeri a vetés, ápolás, betakarítás legfontosabb feladatait.	Elkötelezett a zöldségtermesztés fejlesztéséért, különösen a minimális vegyszerhasználat vagy a biotermesztés irányában.	Felelősséget érez a megtermelt áruk minőségéért.
16	Részt vesz gyümölcs- és szőlőtermesztés gondozási, ápolási, betakarítási feladataiban.	Ismeri az ültetvények gondozását, az osztályozás, csomagolás, tárolás feladatait.	Érdeklődik a gyümölcs- és szőlőtermesztés iránt.	Elfogadja és betartja az élelmiszer-egészségügyi és - higiéniai előírásokat
17	Mezőgazdasági munkát végez elektromos kertészeti munkagéppel, kezeli a kéziszerszámokat.	Ismeri a villamosáram élettani hatását, balesetveszélyes jellegét.	Elővigyázatosan végzi munkáját, a környezetben dolgozók figyelmét felhívja a balesetveszélyre.	Felelősséget vállal a villamosáram használata közben, a vezetékek, gépek hibátlan állapotáért.
18	A traktorvezető irányítása mellett részt vesz a mezőgazdasági erő- és munkagépek tisztításában, karbantartásában, beállításában.	Ismeri a traktorok és a mezőgazdasági munkagépek felépítését, feladatát, munkáját, a karbantartáshoz szükséges eszközöket, anyagokat.	Gondoskodik a környezet tisztán tartásáról, rendjéről, betartja a gépekre és a környezetre vonatkozó utasításokat.	Felelős a csúszásveszély kialakulásának megakadályozásáért, elhárításáért, folyamatosan ellenőrzi a munkaterületet.
19	Tisztítja, kezeli az állattartó telepek műszaki berendezéseit, vezetői irányítás mellett.	Ismeri az állattartó telepek, épületek, berendezések feladatait, kezelését, karbantartását.	Elfogadja az üzemi elvárásokat, megérti és alkalmazza a környezet rendjére, tisztántartására vonatkozó előírásokat.	Figyelemmel végzi a vezetői utasítások szerint a berendezések, eszközök tisztítását, kezelését.

11.7. A részszakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

11.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

11.7.2. Projektfeladat

11.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Mezőgazdasági munkás projektfeladat

11.7.2.2. A vizsgatevékenység leírása: Gyakorlati vizsgamunka végzése

A vizsgázó állattartási, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, az akkreditált vizsgaközpont által meghatározottak szerint. A munkafeladatokat úgy kell összeállítani, hogy a három kérdéskör egy tétellapon szerepeljen, valamennyi kiadott elvégzendő feladatcsoport összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg azonos időtartamot vegyen igénybe a munkafeladatok elvégzése.

Az akkreditált vizsgaközpont készíti el az egyes vizsgarészek munkafadatait.

A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára négy vizsgarészből áll:

A) feladattípus: állattartás

B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet

C.) feladattípus: gépüzemeltetés

D) feladattípus: szakmai beszélgetés

A vizsgarészek elvégzésének folyamata:

A gyakorlati vizsgamunka végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott tevékenységgel kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, a tartás, illetve a termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, az előállított termékek felhasználásának, értékesítésének, a munkaegészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételek kérdéskörét, valamint a növények, állatok, magvak, eszközök, gépelemek felismerésével kapcsolatos ismereteket is.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. Valamennyi feladattípus tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyeket komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

A) feladattípus: állattartási feladatok végrehajtása

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet kezelése, érzékszervi vizsgálatok, tojások kezelése, nyilvántartások, adatlapok kitöltése, alkalmazott alap bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

B) feladattípus: növénytermesztési, kertészeti feladatok végrehajtása

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: egyszerű növénytermesztési munkák végzése, talajművelés, talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, a növények szaporítása és vetése, növényápolás és öntözés, betakarítás és tartósítás, termények tárolása, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talaj-előkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldre, magvetés szaporító ládába/tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültetőgödör kiásása, ültetés, termesztés termesztő-berendezésben, zöldségfélék áru előkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás, gyümölcsbetakarítás, osztályozás, tárolás, csomagolás, szőlőművelés, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alapp bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

C) feladat: gépüzemeltetési feladatok végrehajtása

A szántóföldi növénytermesztésben, a kertészetekben és az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések kezelése, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyag-visszapótlás gépei, vetés, ültetés, palántázás gépei, növényápolás gépei, betakarítás gépei, növénytermesztési munkagépek kiszolgálása, öntözőberendezések, rakodás, tárolóhely előkészítése, takarmány-előkészítés gépei, itatás, trágyaeltávolítás, állatápolás gépei, tojásgyűjtés és -kezelés eszközei, nyírás eszközei, állattartó épületek, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei, növénytermesztési munkagépek kiszolgálása, rakodás, kertészeti kisgépek üzemeltetése, kerti traktorok, metszőollók, talajfertőtlenítő gépek, szellőztető és öntözőberendezések.

D) feladat: szakmai beszélgetés

A vizsgabizottság kérdései a végzett munkával kapcsolatos tevékenységre, a növények, állatok, használt munkaeszközök ismereteire terjedjenek ki. A vizsgázó által adott válaszokat összefoglalóan kell értékelni, a három feladat elvégzése után.

A szakmai beszélgetés időtartama: 15 perc

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

11.7.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100%

11.7.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- munkavégzés előtti feladatok: munkaterület kijelölése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése
- az állatokkal történő bánásmód
- precíz, gondos munkavégzés

- a szükséges lexikális felkészültség alkalmazása

- összbenyomás, beszédkésztség, hozzáállás

Az A), B) és C) feladattípus esetében az értékelés súlyaránya: 30 % - 30 % - 30 %.

A szakmai beszélgetés értékelési súlyaránya: 10 %

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

A szakmai beszélgetés százalékos aránya a vizsgarész teljes feladatsorán belül: 10 %

A szakmai beszélgetés akkor eredményes, ha legalább 40 %-osra értékelhető.

11.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

-

11.9. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- bizonylatok, gépkönyvek
- irodahelyiség, eszközök (számítógép, nyomtató, telefon stb.)
- mintavétel eszközei, egyéni védőfelszerelések
- elsősegélynyújtó-felszerelések
- állatápolás eszközei
- állatjelölő eszközök
- villanypásztor berendezés és tartozékai
- baromfi, juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal
- baromfi ápolás és gondozás eszközei, tojáskezelés eszközei
- juh, ló, sertés, szarvasmarha ápolás és gondozás eszközei
- terménytárolás és kezelés eszközei

- termesztő berendezések, fóliák
- gyümölcsös
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei
- vető-, ültető- és palántázógépek
- fűkasza, rendsodró, szárzúzó, silózógép, bálázógép
- öntözőberendezések
- arató-cséplőgép
- kertészeti kisgépek
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- takarmánytárolás eszközei, gépei
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek

11.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:

-

11.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgán segédeszköz nem használható.

Egyebek -

12. Részzakma

12.1. Részzakma alapadatai

12.1.1. A részzakma megnevezése: Állatgondozó

12.1.2. A részszakma órakerete: 400 – 600 óra

12.1.3. A részszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 3

12.1.4. A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint: 3

12.1.5. A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

12.2. A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Az állatgondozó általános állattenyésztési szakismerettel, a mezőgazdasági munkák végzéséhez szükséges, fizikai és gyakorlati felkészültséggel rendelkező szakember, aki irányítás alatt képes munkát végezni. Feladata a gazdasági állatok (szarvasmarha, juh, kecske, sertés, baromfifajok) gondozása, takarmányozása az állathigiéniai, állatjóléti, munka-, tűz- és környezetvédelmi követelmények betartásával.

A részszakképesítéssel rendelkező képes gondozni az állatokat, tartástechnológiai feladatokat végrehajtani, állatot takarmányozni (etetni, itatni), az állattartás gépeit működtetni, gépet, épületet, építményt karbantartani, egyszerű javítást végezni, környezet-, tűz- és munkavédelmi előírásokat betartani.

Szakmai irányítás mellett részt vesz a gazdasági állatok tartásával és tenyésztésével, értékesítésével kapcsolatos feladatok megvalósításában, elvégzi a számára megjelölt egyszerű vagy idényjellegű mezőgazdasági munkafeladatokat a gazdasági állatok tartásával és tenyésztésével, értékesítésével kapcsolatban.

12.3. A részszakma legjellemzőbb FEOR száma

Részszakma megnevezése	FEOR- szám	FEOR megnevezése

Állatgondozó	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő
Állatgondozó	6122	Baromfitartó és -tenyésztő
Állatgondozó	6130	Vegyes profilú gazdálkodó
Állatgondozó	9331	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású

12.4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

12.4.1. Iskolai előképzettség: alapképzés iskolai végzettség vagy a Dobbantó program elvégzése

12.4.2. Alkalmassági követelmények

12.4.2.1. Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

12.4.2.2. Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

12.5. Eszközjegyzék a részs szakmákra

- Etető-, itató-berendezések
- Takarmány-előkészítő, -keverő és -kiosztó gépek, eszközök
- Takarító-, fertőtlenítő eszközök
- Almozás eszközei, berendezései
- Állatjelölő eszközök
- Elletés, fiaztatás eszközei
- Anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- Mérlegek
- Baromfi, ló, szarvasmarha, sertés, juh tartására alkalmas épület, istálló, ól

- Ló, szarvasmarha, sertés, juh, baromfi ápolás és gondozás eszközei
- Villanypásztor berendezés és tartozékai
- Gépkarbantartás szerszámai, eszközei
- Kéziszerszámok
- Szerelőszerszámok
- Építőipari kisgépek
- Egyéni védőfelszerelés
- Munkabiztonsági berendezések

12.6. Részszakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alkalmazza a munka, tűz- és környezetvédelem, a higiénia szabályait.	Ismeri a munka-, tűz- és környezetvédelmi, higiéniai alapelveket.	Szabálykövető a munka-, tűz és környezetvédelem, a higiénia területén.	Utasítás alapján a tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.
2	Elvégzi az előírt istálló munkákat.	Ismeri az istálló munkák feladatait, eszközeit, az állatok takarmányozásának alapelveit.	Elkötelezett az állattartás iránt, lelkiismeretes, az etetést, itatást körültekintően végzi, szabálykövető.	Megítéli, a kor- és hasznosítási csoportok eltérő igényeit. Ez alapján egyedi takarmányozást, valósít meg.
3	Gondoskodik a gazdasági állatok biztonságos elhelyezéséről.	Ismeri a gazdasági állatok környezeti igényeit, a tartási módokat.	Elkötelezett az állatok higiénikus tartásának megvalósításáért.	Dönt az egyedek elhelyezésével kapcsolatban.
4	Szakszerűen elvégzi a gazdasági állatok gondozását.	Ismeri a gazdasági állatok napi és időszakos ápolását.	Értékként tekint az állatokra, empátikus.	Végzi az egészséges és a beteg állatok ápolási

				feladatait, önállóan vagy munkacsoportban.
5	Értésíti a vezetőjét, ha különlegesen viselkedő állatot észlel.	Ismeri az egészséges és a beteg állat viselkedési szokásait.	Törekszik a közös munkára az állatok ellátása, ápolása és figyelése területén, igényli a tapasztaltabb munkatársak segítségét.	Viselkedésének, tüneteinek megfelelően megítéli az állat állapotát.
6	Felismeri, elkülöníti és gondozza a beteg állatot. Elsősegélyt nyújt.	Ismeri az állatbetegségek jellemző tüneteit és az elsősegélynyújtás szabályait.	Törekszik a közös munkára a beteg állatok gondozása során, igényli a tapasztaltabb munkatársak segítségét.	Ápolja a beteg állatot az állatorvos utasításainak megfelelően.
7	Felismeri a gazdasági állatok ivarzását, közreműködik a pároztatásban.	Ismeri az ivarzás jellemző tüneteit, a pároztatás és a mesterséges megtermékenyítés menetét.	Elővigyázatos, törekszik a pároztatás során az etikai és munkabiztonsági szabályok betartására.	Instrukciók alapján, részben önállóan részt vesz a szaporítási folyamatokban.
8	Segítséget nyújt az ellésnél.	Ismeri az ellés jeleit, a szükséges eszközöket, feladatokat.	Betartja a higiéniai szabályokat az ellés során, végrehajtja az orvos utasításait.	Az állatorvos irányítása mellett részt vesz az elléselőkészítésben, levezetésében.
9	Gondozza az újszülött állatot.	Ismeri a teendőket az újszülöttel és az anyaállattal.	Elfogadja a szakmaetikai elveket. Törekszik a legnagyobb figyelemmel gondozni az állatokat.	Másokkal együttműködve végzi az újszülött állatok gondozását, vezetői irányítás mellett.
10	Kitölti, aláírja, összesíti a jelenléti ívet, a munkanaplót.	Ismeri a munkanapló kitöltési szabályait.	A munkanaplók kitöltését ellenőrzi, figyeli az állatok napi viselkedését.	Felelősséggel tartozik a jelenléti ívek szabályos kitöltéséért.

11	Átvesz, átadja a szállított termékeket.	Ismeri az átvétel szabályait, az elismervények, szállítólevelek kitöltését.	A szállított termékek mennyiségét, minőségét ellenőrzi.	Felelősséggel tartozik az áruk átvételéért.
12	Elvégzi az állatok napi takarmányozását.	Felismeri a takarmányokat, minőségüket értékeli.	Ellenőrzi az előírt mennyiség kiadását.	Tisztában van az állatok egészsége és fejlődése szempontjából, a takarmányozás fontosságával.
13	Gazdasági állat számára megfelelő férőhelyet alakít ki, állatot megjelöl, nyilvántartásba vesz.	Ismeri az állatok környezeti igényeit, szükségleteit, a tartási módokat, az ENAR krotália használatát.	Elkötelezett a helyes állattartás iránt, betartja az állatvédelem követelményeit.	Önállóan végzi az állatok számára a megfelelő férőhely kialakítását, felelős az egyedek megjelöléséért, nyilvántartásba vételért.
14	Fertőtlenítő oldatot készít, és használja a különböző tisztítási, fertőtlenítési feladatokhoz.	Ismeri a fertőtlenítés szabályait, a biológiai, kémiai fertőtlenítési eljárásokat	Együttműködik a munkavédelemért, a környezetvédelemért felelős szakértőkkel, figyel a környezetvédelmi előírásokra.	Felelősséget vállal az oldat előírt %-os értékére, körültekintően jár el a vegyszerek alkalmazásakor, védőeszközt használ.
15	Takarmányt készít, elvégzi az állatok napi, egyedi vagy csoportos takarmányozását, érzékszervi vizsgálatot folytat.	Ismeri a takarmány-előkészítési technológiákat, az abrakkeverékek felhasználását.	Meghatározott időpontokban, szabályszerűen, pontosan végzi a takarmányok előkészítését, kiosztását.	Alkalmazza az előírt receptúrákat, tisztában van egyéni felelősségével a takarmányozás pontosságát tekintve.
16	Kipróbálja a világító-berendezést, a fűtőberendezést, és méri az istálló hőmérsékletét.	Ismeri a világítás hatását a termelésre, az állatok és az istálló hőmérsékletét.	Törekszik az állat számára a legkedvezőbb környezeti feltételek fenntartására.	Képes a fűtő- és a világító-berendezések ellenőrzésére, a hibák önálló javítására.

17	Küllemi bírálatot végez, gondozza, neveli és hizlalja az állatokat.	Ismeri a küllemi bírálat célját, feladatát, folyamatát.	Elfogadja a szakmapolitikai elveket, kész a kompromisszumra a küllemi bírálat során.	Másokkal együttműködve, irányítás mellett végzi, illetve vesz részt a küllemi bírálatban.
18	Felkészíti az állatokat a pároztatásra, ápolja a vemhes állatot.	Ismeri az ivar- és tenyészettséget, a takarmányozás, fontosságát.	Törekszik a közös munkára a telep többi dolgozójával, az állatok zavartalan ellátása érdekében.	Az állatorvos, illetve a telepvezető utasításai szerint végzi munkáját.
19	Jelzi a vezetőnek az ellés jeleit és előkészül az ellésre, előkészíti a szükséges eszközöket, ápolja az újszülöttet.	Tisztában van az ellés jeleivel; rendelkezik az eszközök, műszerek, ismeretével, a fertőtlenítéssel és egyéb teendőkkel.	Törekszik az összehangolt munkára az ellés során, az ellés levezetését irányító szakember (állatorvos) utasításai szerint jár el.	Tudatosan végrehajtja az irányító szakember intézkedéseit az ellés és az újszülött gondozása során.
20	Irányítás mellett részt vesz az állattartó telepek, berendezések tisztításában, kezelésében.	Ismeri az állattartó telepek, épületek, berendezések feladatait, kezelését, szerkezetét.	Elfogadja az üzemi és az állategészségügyi, higiéniai előírásokat.	Másokkal együttműködve végzi a berendezések, eszközök tisztítását, kezelését.
21	Gépi fejest végez a higiéniai előírásoknak megfelelően, végrehajtja a munka után a karbantartást, tisztítást.	Ismeri a fejes előtti és utáni teendőket, a gépek, eszközök használatát, ellenőrzi a fejes és a tejleadás folyamatát.	Törekszik a biztonságos fejesre, a higiénia betartására, és figyeli a gépek állapotát.	A fejest mindig azonos időpontban végzi, szigorúan betartja az állategészségügyi és élelmiszerhigiéniai előírásokat.
22	Ápolja a juhok körmét, gondoskodik az időszakos feladatok végrehajtásáról (fűröszítés).	Ismeri az állategészségügyi előírásokat, a mindennapi, és az időszakos feladatokat.	Elkötelezett az állattenyésztés iránt, pontos, precíz munkát végez.	A körmözést a telep tapasztalt munkatársaival együttműködésben végzi.

12.7. A részsakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

12.7.1. Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: a részszakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése

12.7.2. Projektfeladat

12.7.2.1. A vizsgatevékenység megnevezése: Állatgondozó projektfeladat

12.7.2.2. A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: Gyakorlati vizsgamunka végzése

A vizsgázó állattartással, takarmányozással, gépüzemeltetéssel és karbantartással összefüggő komplex feladatokat old meg.

Az akkreditált vizsgaközpont készíti elő az egyes vizsgarészek munkafeladatait.

A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára három vizsgarészből áll:

1. Állattartás gyakorlati feladat elvégzése
2. Állattartó telep műszaki berendezéseinek kezelése, karbantartása
3. Szakmai beszélgetés a végzett tevékenységről

A vizsgarészek elvégzésének módja és folyamata:

A gyakorlati vizsgamunka végrehajtása közben vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott tevékenységgel kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval. Kérdéseket tesz fel, amelyek érintik a tartás, illetve termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, előállított termékek felhasználásának, értékesítésének, a munka egészségügyi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét, valamint a növények, állatok, takarmányok, eszközök, gépelemek felismerésével kapcsolatos ismereteket.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, készíti el az értékelőlapokat. Valamennyi feladattípus tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyeket komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

1.) feladattípus: Állattenyésztési feladatok végrehajtása

Állattenyésztési feladat gyakorlati végrehajtása: az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányadag összeállítása, takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet mennyiségének felmérése, érzékszervi minősítésük, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

2.) feladattípus: Állattartó telep műszaki berendezéseinek kezelése, karbantartása

Az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, takarmány-előkészítés gépei, etetés, itatás, trágyaeltávolítás, fejés, tejkezelés, állatápolás gépei, tojásgyűjtés és –kezelés eszközei, keltetőgépek, nyírás eszközei, állattartó épületek klímaszabályozása, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei, járművei, rakodás, állatszállítás eszközei, járművei.

3.) feladattípus: szakmai beszélgetés a végzett tevékenységről

A vizsgabizottság kérdései a végzett munkával kapcsolatos tevékenységre, az állatok, a használt munkaeszközök ismereteire terjedjenek ki. A vizsgázó által adott válaszokat összefoglalóan kell értékelni, a két munkafeladat elvégzése után.

A szakmai beszélgetés időtartama: 15 perc

12.7.2.3. A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

12.7.3. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

12.7.4. A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- munkavégzés előtti feladatok: munkaterület kijelölése, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése

- az állatokkal történő bánásmód

- a használt eszközök munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági,

munkavédelmi kérdések)

- precíz, gondos munkavégzés

- összbenyomás, beszédkésztség, hozzáállás

Az 1.) és 2.) feladattípus esetében az értékelés súlyaránya: 45%-45%

A 3.) feladattípus esetében az értékelés súlyaránya: 10 %

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

12.8. A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

-

12.9. szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- bizonylatok, gépkönyvek
- irodahelyiség, eszközök (számítógép, nyomtató, telefon stb.)
- egyéni védőfelszerelések, elsősegélynyújtó-felszerelések
- műszerek, mérőeszközök, mintavétel eszközei
- állatápolás eszközei, takarító-, fertőtlenítő eszközök
- baromfi, juh, ló, sertés, szarvasmarha istálló állatokkal
- baromfi ápolás és gondozás eszközei, tojáskezelés eszközei
- juh, ló, sertés, szarvasmarha ápolás és gondozás eszközei

- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- elletés, fiaztatás eszközei
- mérlegek
- etető-, itató-berendezések
- fejés és tejkezelés gépei
- villanypásztor berendezés és tartozékai
- almozás eszközei, berendezései
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- terménytárolás és kezelés eszközei
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei
- takarmánytárolás eszközei, gépei
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei

12.10. A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

12.11. A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

A vizsgán segédeszköz nem használható

13. Egyebek -

MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS SZAKMA

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Mezőgazdasági technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0811 17 09
- 1.4 A szakma szakmairányai: Állattenyésztő, Növénytermesztő
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 280 óra, Érettségire épülő oktatásban: 140 óra

2 A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

- 2.1 Szakmairány: Állattenyésztő

Az állattenyésztő a gazdasági állatfajok tartási és takarmányozási feladatait végzi, végrehajtja az állatjóléti és higiéniai feladatokat, közreműködik a tenyésztési (szaporítási) feladatokban. Gondoskodik az állatjóléti és higiéniai előírások betartásáról, közreműködik a prevenció feladatokban, a járványvédelmi, az élelmiszerhigiéniai és az egyes hatósági feladatok végrehajtásában, alkalmazza a precíziós állattenyésztés főbb irányelveit, drónt használ. Beállítja, ellenőrzi, karbantartja és üzemelteti az állattenyésztésben használt gépeket, eszközöket, berendezéseket.

Gondoskodik a fontosabb gazdasági állatfajok szakszerű, higiénikus elhelyezéséről. Segédkezik az állatorvosnak a szaporodásbiológiai, a járványvédelmi, az élelmiszerhigiéniai feladatok végrehajtásában.

Elvégzi a fontosabb állattenyésztési munkák tervezését, szervezését. Állattartó telepek napi adminisztratív feladatait látja el. Irányítja az állattenyésztési termelési feladatokat ellátó személyeket, csoportokat.

2.2 Szakmairány: Növénytermesztő

A növénytermesztő a talaj termőképességének fenntartásával kapcsolatos vizsgálatokat végez, elemző és végrehajtó feladatokat lát el.

A növények termesztésének környezeti feltételeit vizsgálja és értékeli, precíziós növénytermesztést alkalmaz.

Növénytermesztési munkák tervezését, szervezését végzi. Szervezi a növénytermesztési munkák lebonyolítását a vetés-előkészítéstől a betakarításig, illetve az értékesítésig.

A szántóföldi növénykultúrák gazdaságos termesztését végzi, középvezetőként irányítja a termelési folyamatokat.

Környezetvédelmi és szakmai szempontokon nyugvó növényvédelmet folytat, irányítja a növényvédelmi tevékenységet.

Irányítja a növénytermesztési feladatokat ellátó személyeket, szervezeti egységeket.

Beállítja, ellenőrzi, karbantartja és üzemelteti a növénytermesztésben használt gépeket, eszközöket, berendezéseket. Betartja a munka-, tűz-, baleset-, és környezetvédelmi szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.

3 A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

3.1 Szakma szakmairányainak FEOR számai

Szakmairány megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Állattenyésztő	6130	Vegyes profilú gazdálkodó
	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és-tenyésztő
	6122	Baromfitartó és -tenyésztő
	6124	Kisállattartó és -tenyésztő
	8421	Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője
Növénytermesztő	8421	Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője
	6111	Szántóföldinövény-termesztő
	6130	Vegyes profilú gazdálkodó

4 **A szakképzésbe történő belépés feltételei**

4.1 Iskolai előképzettség:

- Alapfokú iskolai végzettség 5 éves képzés esetén
- Érettségi bizonyítvány 2 éves képzés esetén

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat : nem szükséges

5 A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- számítógép internet kapcsolattal
- projektor
- interaktív tábla
- talajvizsgáló eszközök
- talajművelési eszközök
- meteorológiai mérőeszközök
- digitális kamerával felszerelt drón
- mikroszkóp
- állat- vagy növényállomány
- hagyományos és digitális távmérő eszközök
- erőgép, vagy gépjármű illetve kertészeti vagy erdészeti motoros kisgépek

5.2 Eszközjegyzék **Állattenyésztő szakmairányra**

- állategészségügyi vizsgáló műszerek, állatgyógyászati eszközök
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- baromfi istálló állatokkal, ápolás és gondozás, tojáskezelés eszközei, berendezései
- bálázógép és/vagy fóliázó gép
- bizonylatok, gépkönyvek, nyilvántartások
- fejés és tejkezelés gépei
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- háti-, szántóföldi- és kertészeti permetezőgép

- hídmérleg
- juh-, ló-, sertés- és szarvasmarha istálló állatokkal, műszaki felszereléssel, ápolás és gondozás eszközei
- kertészeti kisgépek
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek
- legelő, karám és berendezései
- vetőgép, szemenkéntvető gép
- növényház, fóliasátor, zöldségeskert
- pótkocsik, mezőgazdasági rakodógépek
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.)
- szálatakarmány betakarítás eszközei, gépei
- szántóföldi univerzális mezőgazdasági erőgépek
- szerves- és műtrágyaszóró gépek, trágyakihordás eszközei
- szőlő- és gyümölcsültetvény
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei, anyagai
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei (ekék, váltvaforgató ekék, kombinátorok, kultivátorok, talajmarók, tárcsák, boronák és hengerek, kombinátorok, altalajlazítók, simítók)
- támrendszer ültetvények létesítéséhez
- takarmánytárolás eszközei, gépei, terményszárító, terménytárolás és kezelés gépei
- villanypázsstor berendezés és tartozékai
- drón, kamera
- GPS helymeghatározó rendszer

5.3 Eszközjegyzék **Növénytermesztő szakmairányra**

- állategészségügyi vizsgáló műszerek, állatgyógyászati eszközök
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- arató-, cséplő gép
- baromfi istálló állatokkal, ápolás és gondozás eszközei
- bálázógép és/vagy fóliázó gép

- bizonylatok, gépkönyvek, nyilvántartások
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- háti-, szántóföldi- és kertészeti permetezőgép
- hídmérleg
- juh-, ló-, sertés- és szarvasmarha istálló állatokkal, műszaki felszereléssel, ápolás és gondozás eszközei
- kertészeti kisgépek
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek
- magtisztító- és csávázó gépek
- vetőgép, szemenkéntvető gép
- növényvédelmi eszközök, anyagok, növényvédőszer-, műtrágya-, anyag- és eszközraktár
- növényház, fóliasátor, zöldségeskert
- növényvédelem gépei, eszközei
- pótkocsik, mezőgazdasági rakodógépek
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.)
- szalastakarmány betakarítás eszközei, gépei
- szántóföldi univerzális mezőgazdasági erőgépek
- szerves- és műtrágyaszóró gépek, trágyakihordás eszközei
- szőlő- és gyümölcsültetvény
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei, anyagai
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei (ekék, váltvaforgató ekék, kombinátorok, kultivátorok, talajmarók, tárcsák, boronák és hengerek, kombinátorok, altalajlazítók, simítók),
- támrendszer ültetvények létesítéséhez
- takarmánytárolás eszközei, gépei, terményszárító, terménytárolás és kezelés gépei
- ültető-, palántázógépek
- drón, kamera
- GPS helymeghatározó rendszer

6 Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatást követően a tanuló egyszerű meteorológiai megfigyeléseket végez, adatokat gyűjt, jellemzi az időjárási elemeket, meghatározza adott hely klimatikus viszonyait. Elvégzi a talajok egyszerű, helyszíni fizikai, kémiai, biológiai vizsgálatait, megfigyeli a talajképződés jegyeit, jellemző folyamatait, a talajhibákat, meghatározza a talajjavítás és talajvédelem lehetőségeit. A sejtten, szövetten, morfológia, rendszertan alapján növények szaporítását végzi. Felveszi a gazdasági állatok testméreteit, vizsgálja külső értékmérő tulajdonságait és viselkedésüket. Irányítás mellett kezeli a mezőgazdasági erőgépeket és elvégzi napi karbantartásukat. Használja a földmérésben alkalmazott hossz-, terület mértékegységeket, méretarányt, területet számít. Térképet olvas, alapvető földügyi adatokat azonosít és gyűjt. A mérések során digitális mérőeszközöket használ. Munkája során alkalmazza az ágazati munka-, tűz-és környezetvédelmi előírásokat, valamint figyelembe veszi a biológiai sokféleség megőrzési szempontokat.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Megfigyeli Magyarország éghajlati jellemzőit.	Ismeri Magyarország agrometeorológiáját, a meteorológiai mérőeszközöket.	Törekszik a meteorológiai adatok pontos leolvasására.	A meteorológiai adatokat adekvát módon értelmezi.
2	Éghajlati és távérzékelt, drónos meteorológiai adatokat gyűjt.	Ismeri az éghajlatot befolyásoló tényezőket és a meteorológiai internetes adatbázisokat.	Nyitott az új meteorológiai adatközlő felületek kezelésére.	Szakmai irányítás mellett, részben önállóan méréseket végez.

3	Helyszíni talajvizsgálatot végez.	Ismeri a talajok összetételét, tulajdonságait, típusait, javítását és védelmét.	Elkötelezett a talajvédelem iránt.	Önállóan bemutatja a talajtípusokat.
4	Megfigyeli a talajképződés jegyeit, jellemző folyamatait.	Ismeri a talajképződést befolyásoló tényezőket.	Elkötelezett a fenntartható mezőgazdasági tevékenységek iránt.	Önállóan jegyzetet készít a talajképződés megfigyelése folyamán.
5	Mikroszkóp segítségével növényi sejteket, szöveteket, szerveket vizsgál, növényzaporítást végez.	Ismeri a sejttan, szövettan, morfológia, rendszertan alapjait, a növényi szaporodás- és szaporítás módokat.	Törekszik az új fajták szaporítás módjának elsajátítására.	Önálló javaslatot fogalmaz meg a szakmája szempontjából fontos növényfajok felhasználási lehetőségeire.
6	Elemzi a gazdasági állatok eredetét, házasítását, rendszerezését és felveszi méreteiket.	Tisztában van az állattenyésztés gazdasági jelentőségével.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes állattartás iránt.	A gazdasági állatok és állati termékek mérési adatainak rögzítését önállóan és pontosan végzi.
7	Megfigyelései alapján elemzi a gazdasági állatok magatartásformáit.	Ismeri a gazdasági állatok speciális viselkedési formáit.	Törekszik az állattartás szabályainak betartására. A gazdasági állatok viselkedése alapján pontos következtetést von le.	Irányítás mellett a gazdasági állatok napi ellátását felelősségteljesen elvégzi.
8	Felismeri a mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti termelésben használt erőgépek főbb szerkezeti egységeit.	Ismeri a mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti erő- és munkagépek csoportosítását, alkalmazási területeit, szerkezeti egységeit.	Elkötelezett az erőgépekkel kapcsolatos szabályos munkavégzés mellett.	Útmutatók alapján ellenőrzi az erőgépek főbb szerkezeti egységeit.

9	A mezőgazdasági, kertészeti vagy erdészeti természetben használt erő-és munkagépeken olajsintet ellenőriz.	Ismeri a mezőgazdasági erő-és munkagépek karbantartását.	Igyekszik elkerülni a munkavédelmi szabálytalanságokat.	Útmutatók alapján ellenőrzi a karbantartási műveleteket.
10	Használja a földmérésben alkalmazott hossz- és terület mértékegységeket, méretarányt, területet számol.	Ismeri a Föld és a térképek jellemzőit, tartalmukat, jelöléseit, földügyi alapismeretekkel bír.	Hosszmérésében és területszámításaiban pontos, alapos. Adekvát módon olvassa a térképeket.	Térkép alapján önállóan számol hossz mértéket és terület nagyságot.
11	Egyszerű terepi idomok felmérésénél digitális mérőeszközöket használ.	Ismeri a felmérő eszközök működését, használatát, elvárható pontosságát.	Törekszik az újabb digitális mérőeszközök megismerésére.	Szakkeres irányítás mellett digitális méréseket végez.
12	Alkalmazza a munka-, tűz- és környezetvédelem szabályait.	Ismeri az ágazathoz kötődő munka-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat.	Szabálykövető a munka-, tűz és környezetvédelem területén.	Utasítás alapján az adott mezőgazdasági tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.

6.3 Szakmairányok közös szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Takarmányt készít megadott receptúra alapján, elvégzi az adott egyed napi takarmányozását, működteti a	Ismeri a takarmányok előkészítésének technológiáját. Ismeri a zöldsztakarmányok, gyökér- és gumós takarmányok,	A takarmányok előkészítését, kiosztását szabályszerűen, pontosan végzi.	Önállóan, felelősen állítja össze a takarmányadagot.

	takarmánykiosztó berendezéseket.	erjesztett (silózott) takarmányok, gabonamagvak, hüvelyes magvak, olajos magvak, ipari abrakkeverékek természetstechnológiáját.		
2	Növénytermesztő üzemek, állattartó telepek napi adminisztratív feladatait látja el.	Ismeri az állattartó telepek adminisztratív feladatait.	A növénytermesztő üzemek, állattartó telepek adminisztratív feladatait pontosan végzi, nyitott az adatok, információk, digitális tartalmak kezelésére.	A növénytermesztő üzemek, állattartó telepek adminisztratív feladatait felelősséggel végzi.
3	Betakarítja a terményt, tárolóhelyre szállítja, tárolásra vagy értékesítésre előkészíti, szállítólevelet tölt ki.	Ismeri a mezőgazdasági termékek sajátosságaiból adódó szállítási módokat, adminisztrációs feladatokat.	A termény betakarítását, szállítását, pontosan végzi, nyitott az adatok, információk, digitális tartalmak kezelésére.	A termény betakarítását, szállítását, a szállítólevél kitöltését felelősséggel végzi.
4	Hazai és EU-s támogatási kérelmet ad be elektronikus formában.	Ismeri a hazai és az EU-s támogatási rendszereket, a támogatási kérelem beadásának módját elektronikus felületen keresztül.	A támogatási kérelemhez tartozó munkalapot pontosan tölti ki, motivált és nyitott a feladatok megértésére.	A támogatási kérelemhez tartozó munkalap kitöltését felelősséggel végzi.
5	Mezőgazdasági munkát végez elektromos munkagéppel, kezeli az elektromos kéziszerszámokat, szivattyúkat, egyéb elektromos berendezéseket.	Ismeri az elektromos berendezéseket a mezőgazdasági üzemekben, illetve az elektromos meghajtású kéziszerszámok, mezőgazdasági/kertészeti eszközök, gépek működését.	Elkötelezett az elektronikus berendezések, kéziszerszámok, szivattyúk szakszerű használatára.	Önállóan, felelősen végzi munkáját az elektromos munkagéppel, betartja a balesetvédelmi előírásokat.

6	Összekapcsolja az erőgépet a teljesítményleadó tengelyéről hajtott munkagéppel.	Ismeri az erőgépek elektromos rendszerét, a motor indítását, a világító-, jelző- és a segédberendezések használatát, a belső égésű motorok működését.	A traktor és a munkagép ellenőrzését szabálykövetően végzi, elkerüli a munkavédelmi szabálytalanságokat	A traktor és a munkagép elektromos rendszerét, az üzemanyag-, a hűtő-, hidraulika- és a kenőrendszert, valamint a biztonsági berendezéseket önállóan, felelősen ellenőrzi, betartja a balesetvédelmi előírásokat.
7	Elvégzi a talajművelési eljárásokat technológiai sorrendben, figyelembe véve az időjárási körülményeket és a növények fejlettségi állapotát.	Ismeri a talajművelés gépeinek felépítését, üzemeltetését.	A talajművelési eljárások, a technológiai sorrend elvégzése kapcsán szabálykövető, elkerüli a munkavédelmi szabálytalanságokat	A talajművelési eljárások, a technológiai sorrend elvégzése kapcsán önállóan, felelősen végzi munkáját, betartja a balesetvédelmi előírásokat.
8	Megszervezi az állatok szállítását.	Ismeri az állatok szállítására vonatkozó jogszabályokat, adminisztrációs feladatokat.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes állatszállítás iránt, a szállítást alaposan előkészíti, az adminisztratív feladatokat pontosan végzi, nyitott az adatok, információk, digitális tartalmak kezelésére.	Az állatok szállításának előkészítését az állatok szállításra vonatkozó munkavédelmi, egészségügyi, állatszállításra vonatkozó előírások betartásával végzi.
9	Kezeli a kertészeti kisgépeket és traktorokat, munkagépeket, gondoskodik a természetőházak működtetéséről.	Ismeri a kertészeti kisgépek és traktorok, valamint a munkagépek működését, rendeltetészerű használatát.	A kertészeti kisgépek és traktorok, munkagépek kezelése során szabálykövető, elkerüli a munkavédelmi szabálytalanságokat	A kertészeti kisgépek és traktorok, munkagépek kezelése során önállóan, felelősen végzi munkáját, betartja a balesetvédelmi előírásokat.

10	Előkészíti a magágyat, elvégzi a vetést, szükség szerint tápanyagot pótol.	Ismeri a magágykészítés, vetés módját, idejét, a sor- és tőtávolságot, a magmennyiséget.	Elkötelezett a jó minőségű magágy készítése iránt, pontosan számol.	Önállóan, felelősen készíti magágyat, végzi a vetést.
11	Felismeri a szabadföldi, a termesztő berendezésekben előállított termékeket, ismerteti étkezési és egészségügyi jelentőségüket, felhasználásukat.	Ismeri a zöldségnövényeket, ismerteti azok étkezési és egészségügyi jelentőségét.	Nagyfokú figyelmet fordít egészségének megőrzésére, érdekli az egészséges étkezés lehetőségei iránt.	Önállóan felismeri a szabadföldön és a termesztő berendezésekben előállított termékeket.
12	Megállapítja a különböző zöldségnövények érettségi fokát, betakarítja, begyűjti, tisztítja, elsődleges feldolgozásra előkészíti azokat.	Ismeri a zöldségnövények áruelőkészítését, betakarítását, elsődleges feldolgozását.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes zöldségnövény áruelőkészítés, betakarítás és elsődleges feldolgozás iránt.	Önállóan, felelősen végzi a zöldségnövények betakarítását, begyűjtését, tisztítását, betartja a jogszabályi előírásokat.
13	Megmetszi a gyümölcsfákat, a kórképek alapján meghatározza a szükséges növényvédelmi eljárásokat.	Ismeri a metszés célját, a metszsmódokat, felismeri a kár- és kórképeket.	Elkötelezett a növényvédelmi előírások betartása iránt.	A kórképek meghatározásakor körültekintően, szakszerűen jár el.
14	Gondoskodik a vetőmagvak tárolásáról, elvégzi a mintavételt, felismeri a szántóföldi kultúrnövények magjait, előkészíti azokat vetésre.	Ismeri a vetőmagvak értékmérő tulajdonságait, a mintavételezési eljárást.	A vetőmagvak tárolását, azok mintavételezését szakszerűen végzi, pontosan, alaposan számolja ki a szántóföldi növények vetésmennyiségét.	A vetőmagvak tárolásakor szabályszerűen jár el, betartja a tárolásra vonatkozó előírásokat, önállóan, felelősen végzi munkáját.

15	Felismeri a gabonanövények (mag, szár, levél), kártevőit, betegségeit.	Ismeri a gabonanövények növénytani jellemzőit, kártevőit, betegségeit.	A gabonanövények kártevőinek meghatározását pontosan, alaposan végzi.	A gabonanövények kártevőinek meghatározásakor önállóan jár el.
16	Kiválasztja a gypet alkotó növényeket, meghatározza környezeti igényüket.	Ismeri a gypet alkotó növények jellemzőit.	A gypet alkotó növények meghatározását pontosan, alaposan végzi.	A gypet alkotó növények meghatározásakor önállóan, felelősen végzi munkáját.
17	Működteti a takarmánykiosztó- és etetőberendezéseket, itató berendezéseket	Ismeri a gazdasági állatok takarmányozását, az egyedi és a csoportos takarmányozás közötti különbséget, a berendezések működését.	Elkötelezett a takarmánykiosztó- és etetőberendezések, itatóberendezések pontos, szakszerű használata iránt.	Önállóan, felelősen a végzi takarmánykiosztó- és etetőberendezések, itatóberendezések ellenőrzését, betartja a balesetvédelmi előírásokat.
18	Működteti a világítóberendezéseket, és a világítási programot, valamint a fűtőberendezés működését és az istálló hőmérsékletét szabályozza.	Ismeri a természetes és a mesterséges világítást, az ivari szabályozást, a D vitamin jelentőségét, a tojótyúk tojástermelését.	Elkötelezett az állattartó telepen megtalálható elektromos berendezések szakszerű használata iránt.	Az állattartó telepen található elektromos berendezések ellenőrzését önállóan, felelősen végzi, betartja a balesetvédelmi előírásokat.
19	Elvégzi az adott egyed napi takarmányozását, működteti a takarmánykiosztó berendezéseket.	Ismeri a gazdasági állatok takarmányozását, rendelkezik a megfelelő elméleti és gyakorlati tudással.	Pontosan, szakszerűen állítja össze a gazdasági állatok takarmányigényét, nyitott az új takarmányozási technológiák, az innováció iránt.	Önállóan, felelősen állítja össze a gazdasági állatok napi takarmányadagját, a takarmánykiosztó berendezéseket önállóan működteti, betartja a balesetvédelmi előírásokat.

20	Felismeri a közeledő ellés jeleit és előkészül az ellésre.	Ismeri az ellés jeleit, tüneteit, rendelkezik a megfelelő elméleti és gyakorlati tudással.	Pontosan, szakszerűen, az állathigiéniai előírások betartásával készül elő az ellésre.	Önállóan, felelősen készül elő az ellésre, betartja a balesetvédelmi előírásokat.
21	Felismeri a gazdasági állatok ivarzását, kiválasztja az ivarzó egyedeket.	Ismeri az ivarzás jeleit, tüneteit, rendelkezik a megfelelő elméleti és gyakorlati tudással.	Pontosan, szakszerűen, az állathigiéniai előírások betartásával választja ki az ivarzó egyedeket.	Önállóan, felelősen választja ki az ivarzó egyedeket, betartja a balesetvédelmi előírásokat.

6.4 Szakmairányok szakmai követelményei

6.4.1 Állattenyésztő szakmairány szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Gépi fejést végez, fejkelyhet helyez fel, azok karbantartását végzi, működteti a fejtőgépet.	Ismeri a fejés lépéseit és munkafolyamatait.	Az állat fejésekor betartja az állategészségügyi előírásokat, a fejtőgép karbantartásakor pontos, precíz munkát végez.	Az állat fejését, a fejtőgép karbantartását önállóan, felelősen végzi.
2	Ápolja a juhok körmét, elvégzi az állatok fürösztését, és parazitamentesítést t.	Ismeri az állategészségügyi feladatokat, a bűdössántaság fogalmát, a körmözés és a füröszttö medence használatát.	Elkötelezett a gazdasági állatok állategészségügyi előírásainak betartása iránt, a juhok körmözését, füröszttését alaposan, körültekintően, humánusan végzi.	A juhok körmözését, füröszttését önállóan, felelősen végzi, betartja a balesetvédelmi előírásokat.

3	Előkészíti a fiaztató kutricát, és a fiaztatáshoz szükséges eszközöket.	Ismeri a sertéstartó telepek általános jellemzőit, a zárt, kifutós tartást, a hígtrágya kezelést, az almos épületekre vonatkozó előírásokat, az ellető kutrica berendezéseit.	Elkötelezett a sertések tartására vonatkozó állategészségügyi előírások betartása iránt.	Önállóan, felelősen készíti elő a fiaztató kutricát, és a fiaztatáshoz szükséges eszközöket.
4	Meghatározza a gazdasági állat egészségügyi állapotát drón segítségével.	Ismeri a precíziós állattenyésztés főbb irányelveit, a drónok szerepét, jelentőségét, érti az adatfeldolgozó szoftverek angol/német nyelvű menükészletét.	Elkötelezett az új precíziós állattenyésztés iránt, helyes következtetések von le a gazdasági állat egészségügyi állapotára vonatkozóan.	Körültekintően, felelősen használja a digitális technológiát az állattenyésztésben.
5	Üzemelteti a keltetőgépeket.	Ismeri az asztali keltetőgép, a szekrényes keltetőgép és a termes keltetőgép használatát, a keltetőgépek működését.	Pontosan, szakszerűen, az állathigiéniai előírások betartásával üzemelteti a keltetőgépeket.	Önállóan, felelősen végzi a keltetőgépek üzemeltetését.

6.4.2 Növénytermesztő szakmairány szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Felismeri a növények betegségeit, felméri a kártételeket.	Ismeri a károsítókat, a kórokozókat, azok tüneteit.	A növények betegségeinek meghatározásakor pontosan, szakszerűen jár el, elkötelezett a helyes,	Önállóan, felelősen végzi a növények betegségeinek meghatározását, a kártevők azonosítását.

			szakszerű növénytermesztés iránt.	
2	Védekezik a gyomnövények kártétele ellen.	Ismeri a gyomnövények biológiai és alaktani tulajdonságait.	Törekszik a gyomnövények elleni szakszerű védekezésre, nyitott az új környezetbarát megoldások iránt.	A gyomnövények elleni védekezéskor felelősen jár el, szigorúan betartja a munka- és élelmezésegészségügyi előírásokat, jogszabályokat.
3	Előkészíti a permetezőgépet a vegyszerezésre.	Ismeri a permetezőgép működését, rendeltetészerű használatát.	Elkötelezett a szabályszerű, helyes vegyszerezés iránt, a vegyszer kijuttatásával járó adminisztratív feladatokat pontosan végzi, nyitott az adatok, információk digitális tartalmak kezelésére.	A permetezőgép előkészítését felelősen végzi, betartja a permetezőgép előkészítésére vonatkozó jogszabályi előírásokat.
4	Működteti a különböző öntözőberendezéseket, beállítja az öntözés időpontját, a vízmennyiséget.	Ismeri az öntözés jelentőségét, az öntözési lehetőségeket, módokat, a növények vízigényét.	Elkötelezett a helyes, szakszerű öntöztetés iránt, pontosan számolja az öntözővíz mennyiséget.	Önállóan, felelősen működteti a különböző öntözőberendezéseket.
5	A szántóföldi növények állapotfelmérését drónnal végzi.	Ismeri a precíziós gazdálkodás főbb irányelveit, a drónok szerepét, jelentőségét a szántóföldi növénytermesztésben, érti az adatfeldolgozó szoftverek angol/német nyelvű menükészletét.	A mezőgazdasági drónok által készített felvételek segítségével helyes, pontos következtetéseket von le a szántóföldi növények fejlődéséről.	Körültekintően, felelősen használja a digitális technológiát az állattenyésztésben.

7 Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: -

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása: -

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: -

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: -

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: -

7.3. Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Egyszerű mezőgazdasági alapgyakorlatok

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása: A vizsga a következő hat résztevékenységből áll:

1. Portfólió elkészítése, a vizsga napján történő szóbeli bemutatása és az ahhoz kapcsolódó szakmai kérdések megválaszolása. A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez a vizsgaszervező szempontrendszer, értékelést és értékelőlapot dolgoz ki. A tanulónak a portfóliót a képző intézmények által meghatározott időpontig, de legkésőbb a vizsga napja előtt két héttel be kell adniuk. A portfóliót intézményenként egységesen, papír alapon vagy elektronikus formában kell beadni és bemutatni.

A portfólió szakmai tartalma lehet pl. szakmai előadások, bemutatók, üzem- illetve céglátogatások jegyzete, beszámoló szakmai gyakorlatokról, állati vagy növényi folyamatok megfigyelése, éghajlati és/vagy talajtani megfigyelések leírása. A portfólió terjedelme minimum 4 oldal A/4-es kézzel, vagy géppel írt dokumentum, ábrákkal, képekkel kiegészítve, vagy 16 diából álló Power Point prezentáció. A portfólió kötelező eleme a választott helyszín, terület, növény vagy állat részletes bemutatása.

2. Egyszerű talajvizsgálat végzése

A vizsgarész során a vizsgázó egyszerű gyúrópróbát végez, Arany féle kötöttséget mér, vagy talaj pH-t mér.

3. Éghajlati adatok gyűjtése

A vizsgarész során a vizsgázó a méréshez szükséges meteorológiai mérőeszközzel hőmérsékletet, légnyomást vagy páratartalmat mér.

4. Motor olajsztint ellenőrzése

A vizsgarész során a vizsgázó erőgépen, vagy gépjárművön, illetve kertészeti vagy erdészeti motoros kisgépen olajsztintet ellenőriz.

5. Területmérés hagyományos vagy elektronikus eszközzel és területszámítás

A vizsgarész során a vizsgázó egyszerű terepi idom alakjelző méreteit megméri, ebből területet számol.

6. Állati-vagy növényi méretfelvétel. A méretfelvétel során az alábbi négy tevékenység közül lehet egyet választani:

A vizsgarész során a vizsgázó gazdasági állatok marmagasságának, szárkörméretének, övméretének felvételét végzi. Tojásméretet mér, méret szerint osztályoz.

Fa magasságát és törzsátmérőjét megméri. Díszcserje magasságmérését elvégzi.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc (6 x 15 perc)

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 100 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1. Portfólió terjedelme, szakmai tartalma, formai és esztétikai kivitelezése. Előadásmód, a témához kapcsolódó szakszavak használata és a kérdésre adott válaszok szakmaisága.
2. Egyszerű talajvizsgálatnál a mintavétel szakszerűsége és a mért vagy érzékelt értékek pontossága.
3. Éghajlati adatgyűjtésnél a mérőműszerek szakszerű használata és a mért adatok pontossága.
4. Motorolajsint ellenőrzésnél a munkafolyamat szakszerűsége, a helyes következtetések levonása és a munka-, tűz- és környezetvédelmi szabályok betartása.
5. Területmérés és számítás esetén a mérőeszközök kezelése, a hossz-mérés és a területszámítás pontossága.
6. Az állattal való bánás, illetve a növénykezelés szakszerűsége, a méretfelvétel pontossága, az eszközök szakszerű használata.

A gyakorlati vizsgarészek feladatai során felvett adatok és elvégzett számítások a vizsgaszervező által készített feladatlapon kerülnek rögzítésre.

A gyakorlati vizsgarészek mindegyike 15%-kal számít, kivéve a portfóliót, amit 25%-os súllyal kell figyelembe venni az értékelés során.

7.3.5.1 Az értékelés százalékos formában történik.

7.3.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 31%-át elérte érte.

7.4 Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek

Mezőgazdaság és erdészet	-	-	-

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8 A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakmairány megnevezése: **Állattenyésztő**

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély megszerzése (T, illetve C+E, C1+E kategória vagy B kategória).

8.3 **Központi interaktív vizsga**

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Mezőgazdasági technikus (Állattenyésztő) szakmai ismeret

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása: A központi interaktív vizsgát úgy kell összeállítani, hogy pontszámokban kifejezett tartalmának:

- 50%-a a takarmány előállításához, tárolásához; a mezőgazdasági gépek üzemeltetéséhez; a talajművelési eljárásokhoz, szántóföldi növénytermesztéshez; a gazdasági állatok takarmányozásához, ellátásához kapcsolódjon
- 50%-a a gazdasági állatok tartására, az állategészségügyi előírásokra, a precíziós állattenyésztésre vonatkozzon

Az interaktív feladatsor feladatainak egyenlő arányban:

- feleletválasztó feladatok,
- összefüggéseket feltáró rendszerező, vagy szövegelemzést, ábraelemzést igénylő feladatok,

▪

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- Online vizsgafeladat kiértékeléssel
- Olyan feladatoknál, ahol több jó válasz is lehetséges, a hibás jelölés esetén pontlevonást kell alkalmazni

A kérdések súlyaránya a témakörök szerint az alábbiak szerint alakul:

- takarmányok előállítása, tárolása 10%
- mezőgazdasági gépek üzemeltetése 10%
- szántóföldi növénytermesztés 20%
- gazdasági állatok takarmányozása 15%

- gazdasági állatok tartása 20%
- állategészségügyi ismeretek: 15%
- precíziós állattenyésztés 10%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.4 Projektfeladat

A Projektfeladat két részből áll

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Mezőgazdasági technikus (Állattenyésztő) projektfeladat

A vizsgatevékenység két részből áll:

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

A) vizsgarész: portfólió elkészítése és védelme (Állattenyésztő szakmairányánál a feladat súlypontja az állattenyésztéssel kapcsolatos ismereteken van)

A tanulói portfólió személyes dokumentum, a Mezőgazdasági technikus képzés során készült projektmunka, amely tartalmazza a tanuló hosszabb időszakon át végzett egyéni munkáját, a kiadott egyéni feladatokat, tapasztalatokat, szakmai tevékenységét. Belekerülhetnek egyes dolgozatok, de nem lehet azok gyűjteménye.

Formája: elektronikus dokumentum, amely a képző intézmény által biztosított online felületen készül, tartalmazhat szöveges, rajzos, fotós, animációs, filmes részeket, vagy hanganyagot, prezentációt. Szerepeljenek benne a sikeres tanulmányi és verseny eredmények, a gyakorlaton elvégzett munkák, vagy az otthoni szakmai tevékenységek eredményei, a megismert új technológiák, a megtermelt növények, a felnevelt állatok fényképei. A szakmai fejlődés bemutatása mellett az iskolán kívüli sikerekről is készülhetnek fényképek, bemutatók, amelyek a tanuló életpálya elképzeléseit érzékeltetik.

A tanulói portfólió javasolt kötelező elemei:

A 12-ik évfolyamot követő összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák dokumentálása, összefoglalása, a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével, melyet a kijelölt mentoroktató/kísérő oktató értékkel.

A tanuló a 12-ik évfolyam második félévében kiválaszt egy gazdasági állatot, amely életjelenségeit rendszeresen figyelemmel kíséri, azt dokumentálja, kutatásokat végez, kutatási eredményeit rögzíti. A portfólió minimum 15 diából kell, hogy álljon.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő: 12-13. évfolyam

B) vizsgarész: Mezőgazdasági termelési feladatok gyakorlata

A tanuló állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, a vizsgaközpont által adott feladattípusban szereplő feladatokat hajtja végre.

A feladatsorokat úgy kell összeállítani, hogy a három feladattípus egy tétellapon szerepeljen, összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg összességében azonos időtartamot igényeljen.

A vizsgarész ismertetése:

- 1.) feladattípus: állattenyésztési feladat végrehajtása
- 2.) feladattípus: növénytermesztési, kertészeti feladat végrehajtása
- 3.) feladattípus: gépüzemeltetési feladat végrehajtása

A vizsgafeladat elvégzésének folyamata:

A feladatok végrehajtása közben, vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott munkával kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval, kérdéseket tesz fel neki, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, a tartás, illetve termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, termelési eredmények, az előállított termékek felhasználásának, beltartalmának, értékesítésének, az üzem, vállalkozás működtetésének, a munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, ő készíti el az értékelőlapokat is. Valamennyi gyakorlati vizsgarész tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyet komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

1.) feladattípus:

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányadag összeállítása, takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet mennyiségének felmérése, érzékszervi minősítésük, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

2.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: alapvető vizsgálatok elvégzése, talajvizsgálatok, vetőmagvizsgálat, vetőmagszükséglet, tápanyagutánpótlás számítások, egyszerű növénytermesztési munkák végzése, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talajelőkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldre, magvetés szaporító ládába/tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültető gödör kiásása, ültetés, öntözés, metszés, gyümölcs betakarítás, osztályozás, minősítés, tárolás, csomagolás, szőlőművelés és metszés.

3.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztésben és az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyag-visszapótlás gépei, vetés, ültetés, palántázás gépei, növényápolás gépei, betakarítás gépei, növénytermesztési

munkagépek kiszolgálása, öntözőberendezések, rakodás, tárolóhely előkészítés és takarmányelőkészítés gépei, itatás, trágyaelávoztatás, fejés, tejkezelés gépesítése, állatápolás gépei, tojásgyűjtés és -kezelés eszközei, keltetőgépek, nyírás eszközei, állattartó épületek klímaszabályozása, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei, járművei.

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:

A) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam: 30 perc, amelyből a felkészülési idő 10 perc, portfólió védése 20 perc. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 35 %

B) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam összesen 120 perc, amely feladaton típusonként eltérő lehet, de ezen belül a szakmai beszélgetés időtartama kérdésenként 5 perc, maximum 15 perc lehet. A vizsgarész aránya a teljes szakmai vizsgán belül: (3 x 15), összesen 45%

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül:

- 80 %.

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A) vizsgarész értékelésének szempontjai:

- a leírt tapasztalatok szakmai tartalma
- az elvégzett munkával kapcsolatos tapasztalatok értékelése
- saját megfigyelések minősége, mennyisége
- kötelező gyakorlaton kívüli szakmai érdeklődés
- összefüggő nyári szakmai gyakorlatok bemutatása
- egyéni meglátások szakmai megalapozottsága
- külalak, szerkesztés, szerkezet, helyesírás

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez az akkreditált vizsgaközpont szempontrendszerrel dolgoz ki, melyet a képző intézmény rendelkezésére bocsát.

A vizsgabizottság értékeli a tanuló által készített munkát, ehhez kapcsolódó beszélgetést folytat a vizsgázóval. Az értékelésnél figyelembe kell venni a bemutatott portfólió szakmai tartalmát és a tanuló válaszait a vizsgabizottsággal folytatott beszélgetés során.

B) vizsgarész értékelésének szempontjai:

- munkavégzés megkezdése előtti feladatok: munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése
- a munka végrehajtásának fázisai
- az állatokkal történő bánásmód
- gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések kezelése)
- precíz, gondos munkavégzés
- a szükséges lexikális felkészültség számbavétele, alkalmazása (információk ismerete vagy megszerzése, pl. kezelési, karbantartási utasítások írásban, vagy internetről)
- összbenyomás, beszédképesség, hozzáállás

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A központi interaktív vizsgatevékenységhez tanterem, számítógép, internet szükséges.

A) vizsgarész:

- rendszergazda vagy technikus rendelkezésre állása a vizsga zavartalan lebonyolításához

B) vizsgarész: -

8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

A) vizsgarész:

- vizsgaterem (tanterem), számítógép, internet elérhetőség, nyomtató

B) vizsgarész:

- állategészségügyi vizsgáló műszerek, állatgyógyászati eszközök
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- baromfi istálló állatokkal, ápolás és gondozás, tojáskezelés eszközei, berendezései
- bálázógép és/vagy fóliázó gép
- bizonylatok, gépkönyvek, nyilvántartások
- fejés és tejkezelés gépei
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- háti-, szántóföldi és kertészeti permetezőgép
- hídmérleg
- juh-, ló-, sertés-és szarvasmarha istálló állatokkal, műszaki felszereléssel, ápolás és gondozás eszközei
- kertészeti kisgépek
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek
- legelő, karám és berendezései
- vetőgép, szemenkéntvető gép
- növényház, fóliasátor, zöldségeskert
- pótkocsik, mezőgazdasági rakodógépek
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.)
- szálatakarmány betakarítás eszközei, gépei
- szántóföldi univerzális mezőgazdasági erőgépek
- szerves- és műtrágyaszóró gépek, trágyakihordás eszközei
- szőlő- és gyümölcsültetvény
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei, anyagai

- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei (ekék, váltvaforgató ekék, kombinátorok, kultivátorok, talajmarók, tárcsák, boronák és hengerek, kombinátorok, altalajlazítók, simítók)
- támrendszer ültetvények létesítéséhez
- takarmánytárolás eszközei, gépei, terményszárító, terménytárolás és kezelés gépei
- villanypásztor berendezés és tartozékai
- drón, kamera
- GPS helymeghatározó rendszer

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányal kell beszámítani:

Ágazati alapvizsga: 5%, Szakmai vizsga: 95%

8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A) vizsgarész: használható a tanuló által készített portfólió, a hozzá kapcsolódó egyéb dokumentumok, elkészített saját tárgy, vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorlóüzemben előállított termék, növény, állat vagy arról készült dokumentum.

B) vizsgarész: minden segédeszközt, dokumentumot a vizsgáztató szervezet biztosít.

8.10. Szakmairány megnevezése: Növénytermesztő

8.11 Szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

8.11.1 valamennyi előírt képzési évfolyam és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése.

8.11.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: A szakmai vizsga megkezdésének előfeltétele a T járműkategóriára korlátozás nélkül, vagy B járműkategóriára érvényes vezetői engedély, amelyet a vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottságnak be kell mutatni.

8.12 Központi interaktív vizsga

8.12.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Mezőgazdasági technikus (Növénytermesztő) szakmai ismeret

8.12.2 A vizsgatevékenység leírása: A központi interaktív vizsgát úgy kell összeállítani, hogy pontszámokban kifejezett tartalmának:

- 50%-a a takarmány előállításához, tárolásához; a mezőgazdasági gépek üzemeltetéséhez; a talajművelési eljárásokhoz, a szántóföldi növénytermesztéshez; a gazdasági állatok takarmányozásához, ellátásához kapcsolódjon
- 50%-a a szántóföldi növénytermesztés technológiájára, növényvédelmére, precíziós növénytermesztésére vonatkozzon

Az interaktív feladatsor feladatainak egyenlő arányban:

- feleletválasztó feladatok,
- összefüggéseket feltáró rendszerező, vagy szövegelemzést, ábraelemzést igénylő feladatok,

8.12.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.12.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20%

8.12.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- Online vizsgafeladat kiértékeléssel
- Olyan feladatoknál, ahol több jó válasz is lehetséges, a hibás jelölés esetén pontlevonást kell alkalmazni

A kérdések súlyaránya a témakörök szerint az alábbiak szerint alakul:

- takarmányok előállítás, tárolása 10%
- mezőgazdasági gépek üzemeltetése 10%
- gazdasági állatok takarmányozása 15%
- szántóföldi növénytermesztés 35%
- növényvédelem 20%
- precíziós növénytermesztés 10%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.13 Projektfeladat

A projektfeladat két részből áll

8.13.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Mezőgazdasági technikus (Növénytermesztő) projektfeladat

A vizsgatevékenység két részből áll:

8.13.2 A vizsgatevékenység leírása:

A) vizsgarész: Portfólió elkészítése és védelme (Növénytermesztő szakmairányánál a feladat súlypontja a növénytermesztéssel kapcsolatos ismereteken van)

A tanulói portfólió személyes dokumentum, a Mezőgazdasági technikus képzés során készült projektmunka, amely tartalmazza a tanuló hosszabb időszakon át végzett egyéni munkáját, a kiadott egyéni feladatokat, tapasztalatokat, a tanuló szakmai tevékenységét. Belekerülhetnek egyes dolgozatok, de nem lehet azok gyűjteménye.

Formája: elektronikus dokumentum, amely a képző intézmény által biztosított online felületen készül, tartalmazhat szöveges, rajzos, fotós, animációs, filmes részeket, vagy hanganyagot, prezentációt. Szerepeljenek benne a sikeres tanulmányi és verseny eredmények, a gyakorlaton elvégzett munkák, vagy az otthoni szakmai tevékenységek eredményei, a megismert új technológiák, a megtermelt növények, felnevelt állatok fényképei. A szakmai fejlődés bemutatása mellett az iskolán kívüli sikerekről is készülhetnek fényképek, bemutatók, amelyek a tanuló életpálya elképzeléseit érzékeltetik.

A tanulói portfólió javasolt kötelező elemei:

A 12-ik évfolyamot követő, összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák dokumentálása, összefoglalása, a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével, melyet a kijelölt mentoroktató/kísérő oktató értékeli.

A tanuló a 12-ik évfolyam második félévében kiválaszt egy szántóföldi növényt, amely életjelenségeit rendszeresen figyelemmel kíséri, azt dokumentálja, kutatásokat végez, kutatási eredményeit rögzíti.

A portfólió minimum 15 diából kell, hogy álljon.

A portfólió elkészítésére rendelkezésre álló idő: 12-13. évfolyam

B) vizsgarész: Mezőgazdasági termelési feladatok gyakorlata

A tanuló állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, a vizsgaközpont által adott feladattípusban szereplő feladatokat hajtja végre.

A feladatsorokat úgy kell összeállítani, hogy a három feladattípus egy tétellapon szerepeljen, összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg összességében azonos időtartamot igényeljen.

A vizsgarész ismertetése:

1.) feladattípus: állattenyésztési feladat végrehajtása

2.) feladattípus: növénytermesztési, kertészeti feladat végrehajtása

3.) feladattípus: gépüzemeltetési feladat végrehajtása

A vizsgafeladat elvégzésének folyamata:

A feladatok végrehajtása közben, vagy a munka befejezése után a vizsgabizottság az adott munkával kapcsolatos beszélgetést folytat a vizsgázóval, kérdéseket tesz fel neki, amelyek érintik a növények, állatok felismerésének, a tartás, illetve termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, termelési eredmények, az előállított termékek felhasználásának, beltartalmának, értékesítésének, az üzem, vállalkozás működtetésének, a munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét.

A gyakorlati vizsgamunka feladatait az akkreditált vizsgaközpont jelöli ki, ő készíti el az értékelőlapokat is. Valamennyi gyakorlati vizsgarész tartalmazzon végrehajtandó és felismerési feladatot, amelyet komplex feladatban kell előkészíteni. A felismerési feladat a gyakorlati feladatoktól nem választható el.

1.) feladattípus:

Az állattartás, az állatápolás napi és időszakos munkáinak elvégzése: takarmányadag összeállítása, takarmányok érzékszervi vizsgálata, takarmány-előkészítés, takarmánykiosztás, itatás, kitrágyázás, állatápolás, legeltetés, trágyakezelés, takarítás, fertőtlenítés, alapvető vizsgálatok elvégzése, tejvizsgálat, küllemi bírálat, méretfelvétel, takarmány-, alom-, trágyakészlet mennyiségének felmérése, érzékszervi minősítésük, termésbecslés, számla kiállítása az állattenyésztésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése.

2.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti termesztés napi és időszakos feladatainak elvégzése: alapvető vizsgálatok elvégzése, talajvizsgálatok, vetőmagvizsgálat, vetőmagszükséglet, tápanyagutánpótlás számítások, egyszerű növénytermesztési munkák végzése, számla kiállítása a mezőgazdasági termelésben, alkalmazott alap- és összesítő bizonylatok, nyilvántartások kitöltése, kertészeti munkafolyamatok elvégzése, talajelőkészítés magvetéshez, magvetés szabadföldre, magvetés szaporító ládába/tálcába, palántázás, vegetatív szaporítás, ültető gödör kiásása, ültetés, öntözés, metszés, gyümölcs betakarítás, osztályozás, minősítés, tárolás, csomagolás, szőlőművelés és metszés.

3.) feladattípus:

A szántóföldi növénytermesztésben és az állattartásban alkalmazott erő- és munkagépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása, munkájuk ellenőrzése, beállítása, egyszerűbb karbantartási feladatok végrehajtása: mezőgazdasági erőgépek, talajművelés gépei, tápanyag-visszapótlás gépei, vetés, ültetés, palántázás gépei, növényápolás gépei, betakarítás gépei, növénytermesztési munkagépek kiszolgálása, öntözőberendezések, rakodás, tárolóhely előkészítés és takarmányelőkészítés gépei, itatás, trágyaeltávolítás, fejés, tejkezelés gépesítése, állatápolás gépei, tojásgyűjtés és –kezelés eszközei, keltetőgépek, nyírás eszközei, állattartó épületek klímaszabályozása, mosás és fertőtlenítés gépei, elektromos kerítések, mérlegelés, állatszállítás eszközei, járművei

Minden feladattípust a helyi adottságok figyelembevételével kell előkészíteni és összeállítani úgy, hogy a feladat jellegétől függően szakmai számítások elvégzése is megjelenjen.

8.13.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam:

A.) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam: 30 perc, amelyből a felkészülési idő 10 perc, portfólió védés 20 perc. A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 35 %

B) vizsgarész: a rendelkezésre álló időtartam összesen 120 perc, amely feladat típusonként eltérő lehet, de ezen belül a szakmai beszélgetés időtartama kérdésenként 5 perc, maximum 15 perc lehet. A vizsgarész aránya a teljes szakmai vizsgán belül: (3 x 15), összesen 45%

8.13.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül:

80 %

8.13.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A) vizsgarész értékelésének szempontjai:

- a leírt tapasztalatok szakmai tartalma

- az elvégzett munka tapasztalatainak értékelése
- saját megfigyelések minősége, mennyisége
- kötelező gyakorlaton kívüli szakmai érdeklődés
- összefüggő nyári szakmai gyakorlatok bemutatása
- egyéni meglátások szakmai megalapozottsága
- külalak, szerkesztés, szerkezet, helyesírás

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

A portfólió szakmai tartalmához, formai kivitelezéséhez az akkreditált vizsgaközpont szempontrendszerrel dolgoz ki, melyet a képző intézmény rendelkezésére bocsát.

A vizsgabizottság értékeli a tanuló által készített munkát, ehhez kapcsolódó beszélgetést folytat a vizsgázóval. Az értékelésnél figyelembe kell venni a bemutatott portfólió szakmai tartalmát és a tanuló válaszait a vizsgabizottsággal folytatott beszélgetés során.

B) vizsgarész értékelésének szempontjai:

- munkavégzés megkezdése előtti feladatok: munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése
- a munka végrehajtásának fázisai
- az állatokkal történő bánásmód
- gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések kezelése)
- precíz, gondos munkavégzés
- a szükséges lexikális felkészültség számbavétele, alkalmazása (információk ismerete vagy megszerzése, pl. kezelési, karbantartási utasítások írásban, vagy internetről)
- összbenyomás, beszédkészség, hozzáállás

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.14 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A központi interaktív vizsgatevékenységhez tanterem, számítógép, internet szükséges.

A) vizsgarész:

- rendszergazda vagy technikus rendelkezésre állása a vizsga zavartalan lebonyolításához

B) vizsgarész:

-

8.15 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

A) vizsgarész:

- vizsgaterem (tanterem), számítógép, internet elérhetőség, nyomtató

B) vizsgarész:

- állategészségügyi vizsgáló műszerek, állatgyógyászati eszközök
- anyaállat és újszülött ápolásához szükséges eszközök
- állatápolás, elletés/fiaztatás, egyedi megjelölés eszközei
- arató-, cséplő gép
- baromfi istálló állatokkal, ápolás és gondozás
- bálázógép és/vagy fóliázó gép
- bizonylatok, gépkönyvek, nyilvántartások
- földterület a gépbeállítási és gépüzemelési gyakorlathoz
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- háti-, szántóföldi és kertészeti permetezőgép
  - hídmérleg
  - juh-, ló-, sertés-és szarvasmarha istálló állatokkal, műszaki felszereléssel, ápolás és gondozás eszközei

- kertészeti kisgépek
- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek
- magtisztító- és csávázó gépek
- vetőgép, szemenkéntvető gép
- növényvédelmi eszközök, anyagok, növényvédő szer-, műtrágya-, anyag- és eszközraktár
- növényház, fóliasátor, zöldségeskert
- növényvédelem gépei, eszközei
- pótkocsik, mezőgazdasági rakodógépek
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.)
- szálastakarmány betakarítás eszközei, gépei
- szántóföldi univerzális mezőgazdasági erőgépek
- szerves- és műtrágyaszóró gépek, trágyakihordás eszközei
- szőlő- és gyümölcsültetvény
- takarmány előkészítés, kiosztás gépei, eszközei, anyagai
- talajművelő eszközök, talajművelés munkagépei (ekék, váltvaforgató ekék, kombinátorok, kultivátorok, talajmarók, tárcsák, boronák és hengerek, kombinátorok, altalajlazítók, simítók)
- támrendszer ültetvények létesítéséhez
- takarmánytárolás eszközei, gépei, természsárító, terménytárolás és kezelés gépei
- ültető-, palántázógépek
- drón, kamera
- GPS helymeghatározó rendszer

8.16 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.17 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi súlyarányval kell beszámítani:

Ágazati alapvizsga: 5%, Szakmai vizsga: 95%

8.18 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

- A) **vizsgarész:** használható a tanuló által készített portfólió, a hozzá kapcsolódó egyéb dokumentumok, elkészített saját tárgy, vagy gyakorlati feladat bemutatása, saját gazdaságban/gyakorlóüzemben előállított termék, növény, állat vagy arról készült dokumentum.
- B) **vizsgarész:** minden segédeszközt, dokumentumot a vizsgáztató szervezet biztosít.

9 **A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek**

A vizsgatevékenység megszervezésére javasolt időpont: március 1. és október 31. között

3. sz. melléklet

Élelmiszeripari ágazathoz tartozó szakmáink helyi programtantervei 2022. szeptember 01.-től

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

5 0721 05 13

Sütő- és cukrászipari technikus

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Sütő- és cukrászipari technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721 05 13
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapkutatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

SÜTŐ- ÉS CUKRÁSZIPARI TECHNIKUS helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszámja	1/13.	2/14.	A képzés összes óraszámja	5/13.	A képzés összes óraszámja	
Évfolyam összes óraszámja	252	324	504	504	744	2328	1260	1085	2345	1085	1085	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	0	0	18	0,5	0	18	0	0	
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	62	0	2	62	0	0	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	1	1	0	0	0	72	2	0	72	0	0
	Műszaki alapismeretek	0	1	0	0	0	36	1	0	36	0	0
	Élelmiszervizsgálat	0	2	0	0	0	72	2	0	72	0	0
	Alapozó gyakorlatok	2	2	0	0	0	144	4	0	144	0	0
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	0	0	36	1	0	36	0	0
	Álágazati specializáció	3	2,5	0	0	0	198	5,5	0	198	0	0
	Tanulási terület összórászáma	252	324	0	0	62	638	576	62	638	0	0
Sütő- és cukrászipari termék-készítés	0	0	4+1	4	6,5+0,5	541	4,5+1,5	10,5+1	572,5	14	434	

	Cukrászipari termékkészítés	0	0	4+0,5	4+0,5	6,5+0,5	541	4,5+1,5	10,5+1	572,5	14	434
	Sütő- és cukrászipari gépek	0	0	1	1+1	1+0,5	154,5	1	2	98	2	62
	Táplálkozás-élettan	0	0	1	0	0	36	1	0	36	0	0
	Tanulási terület óraszám	0	0	414	378	480,5	1272,5	504	775	1279	30	930
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0	0	0,5	0,5	0,5	51,5	0,5	1	49	1	31
	Tanulási terület összóraszám	0	0	18	18	15,5	51,5	18	31	49	1	31
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0	1	2	3,5	216,5	2,5	4	214	2	62
	Tanulási terület összóraszám	0	0	36	72	108,5	216,5	90	124	214	2	62
Munka- élelmiszerbiztonság, élelmiszerminőség	Mikrobiológia	0	0	1	0	0	36	1	0	36	0	0
	Élelmiszerbiztonság	0	0	0	0	1	31	0	1	31	0	0
	Minőségbiztosítás	0	0	0	1	1	67	1	1	67	1	31
	Munkabiztonság	0	0	0	0	0,5	15,5	0	0,5+0,5	31	1	31
	Tanulási terület összóraszám	0	0	36	36	77,5	149,5	72	93	165	2	62
Egybefüggő szakmai gyakorlat:												
				140	105			160				

Hozzáadott szabad sáv + jelölt

Duális képzőhelyen tartott heti óraszám:

	11.	12.	13.	5/13.
Sütőipari termékkészítés	3	3	6	8
Cukrászipari termékkészítés	3	3	6	8
Sütő és cukrászipari gépek	-	-	-	2

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR

ágazathoz tartozó

5 0721 05 09

Húsipari technikus

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar

1.2 A szakma megnevezése: Húsipari technikus

1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721 05 09

1.4 A szakma szakmairányai: —

1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5

1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5

1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás

1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként							
HÚSIPARI TECHNIKUS helyi programterv							
9-13. évfolyam							
Heti óraszámok							
Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszámja	
Évfolyam összes óraszámja	252	324	504	504	744	2138	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	0	0	18	
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	62	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	1	1	0	0	72	
	Műszaki alapismeretek	0	1	0	0	36	
	Élelmiszervizsgálat	0	2	0	0	72	
	Alapozó gyakorlat	2	2	0	0	144	
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	0	36	
	Alágazati specializáció	3	2,5	0	0	198	
	Tanulási terület heti összórászáma	7	9	0	0	576	
Húsipari alpműveletek	Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek	0	0	0	1	2,5	113,5
	Vágóállat ismeret	0	0	2	0	0	72
	Vágástechnológia alpműveletek és gépei	0	0	1	1	1	103
	Gyártástechnológiai alpműveletek és gépei*	0	0	1	1	4	196

	Műveletti és technológiai számítások	0	0	1	1	1	103
	Tanulási terület összóraszám	0	0	5	4	8,5	587,5
Darabolás, csontozás	Félsertés darabolás, csontozás	0	0	2,5	1	1	157
	Marha negyed darabolás, csontozás	0	0	2	1	1	139
	Sovány- és vizibaromfi darabolás, csontozás	0	0	1	0	0	36
	Tanulási terület összóraszám	0	0	5,5	2	2	332
Vágástechnológiák	Sertésvágás technológiák	0	0	2	0	1	103
	Szarvasmarha vágás technológiák	0	0	1	0,5	0	54
	Baromfivágás technológiák	0	0	0,5	0,5	0	36
	Tanulási terület összóraszám	0	0	3,5	1	1	193
Másodlagos feldolgozás	Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása	0	0	0	1	2	98
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása	0	0	0	1	2	98
	Pácolt termékek előállítása	0	0	0	0,5	2	80
	Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítás	0	0	0	0	1	31
	Késztermék vizsgálat	0	0	0	1,5	3	147

PROGRAMTANTERV

a
05. ÉLELMISZERIPAR
 ágazathoz tartozó
5 0721 05 03
Élelmiszer-ellenőrzési technikus
SAKMAHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése:
Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése:
Élelmiszer-ellenőrzési technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0721
05 03
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési
Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési
Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése:
Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák
megnevezése: —

	Tanulási terület összórászáma	0	0	0	4	10	454
Gazdasági, vállalkozási és üzemvezetési	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0	0	2	1,5	118,5
	Üzemvezetési ismeretek	0	0	0	1	1	67
	Tanulási terület összórászáma	0	0	0	3	2,5	185,5
	Összes éves óraszám	7	9	14	14	24	2328
	Tanüzemben tartott heti óraszám			10,5	10,5	14	
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	0	140	105		

* Gyártástechnológiai alpműveletek és gépei tantárgy 13. évfolyamon 4 óra gyakorló helyen van.

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszása évfolyamonként

Évfolyam		9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszása	1/13.	2/14.	A képzés összes óraszása
Évfolyam összes óraszása		7 (252)	9 (324)	14 (504)	14 (504)	24 (744)	2328	1136	993	2129
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	0	0	0,5	0,5	0	0,5
Munkavállalói idegen nyelvi ismeretek	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	2	0	2	2
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	1	1	0	0	0	2	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	0	1	0	0	0	1	1	0	1
	Élelmiszervizsgálat	0	2	0	0	0	2	2	0	2
	Alapozó gyakorlat	2	2	0	0	0	4	4	0	4
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	0	0	1	1	0	1
	Alágazati specializáció	3	2,5	0	0	0	5,5	5,5	0	5,5
	Tanulási terület összóraszása	7	9	0	0	2	18	16	2	18

Élelmiszer-ellenőrzés	Élelmiszer-analitika	0	0	4	5	5	14	5	10	15
	Érzékszervi vizsgálatok	0	0	2	2	2	6	3	2,5	5,6
	Élelmiszer-mikrobiológia	0	0	3	2	4	9	2	6	8
	Élelmiszeripari technológiák	0	0	2	3	4	9	5	5,5	10,5
	Portfólió	0	0	1	1	2	4	2	1	3
	Tanulási terület összórászáma	0	0	12	13	17	42	17	25	42
Élelmiszervizsgáló laboratóriumok működtetése	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0	0	1	3	4	1	2	3
	Minőségbiztosítás	0	0	1	0	0	1	0	1	1
	Minőség-ellenőrzés	0	0	1	1	1	3	2	1	3
	Tanulási terület összórászáma	0	0	2	2	4	8	3	4	7
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	0	140	105			160		

Felnőttképzésben

A meghatározott időkeret 40%-a: 1 év (852 óra)

Jogszályi háttér: „2019. évi LXXX. törvény [Szakképzési tv. (új)]

„62. § [A korábbi tanulmányok, gyakorlat beszámítása]

A szakképző intézmény szakmai programjában meghatározottak szerint

a) a szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe be kell számítani,

b) a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani,

c) a tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.”

Évfolyam	1.	A képzés összes óraszama
Évfolyam összes óraszama	852	852
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	7
	Álláskeresés	2
	Munkajogi alapismeretek	2

	Munkaviszony létesítése	2	2
	Munkanélküliség	1	1
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	25	25
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések	5	5
	Önéletrajz és motivációs levél	8	8
	„Small talk” – általános társalgás	5	5
	Állásinterjú	7	7
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	29	29
	Anyagismeret	15	15
	Élelmiszeripari technológiai alapok	14	14
	Műszaki alapismeretek	14	14
	Géprajzi alapismeretek	3	3
	Gépelemek	3	3
	Erőátviteli gépelemek	3	3

	Csővek és csővezetékek	3	3
	Villanymotorok, hajtóművek, áttételek	2	2
	Élelmiszervizsgálat	32	32
	Bevezetés a laboratóriumi munkába	4	4
	Mintavétel	4	4
	Tömegmérés	4	4
	Térfogatmérés	4	4
	Hőmérsékletmérés	4	4
	Sűrűségmérés	6	6
	Oldatok	6	6
	Alapozó gyakorlat	56	56
	Mérések	8	8
	Szakmaspecifikus alpműveletek	48	48
	Munkavédelem és higiénia	14	14

	Munkavédelem	7	7
	Higiénia	7	7
	Álágazati specializáció	80	80
	Álágazati specializáció	80	80
	Tanulási terület összór száma	257	257
Élelmiszer-ellenőrzés	Élelmiszer-analitika	160	160
	Mintaelőkészítés	2	2
	Gravimetria	20	20
	Titrimetria	20	20
	Reológia	8	8
	Optikai mérő módszerek	28	28
	Elektroanalitikai mérő módszerek	36	36
	Kromatográfiai módszerek	26	26
	Termoanalitika és kalorimetria	4	4
	Analitikai módszerek automatizálása	16	16

Érzékszervi vizsgálatok	72	72
Érzékszervi vizsgálatok	16	16
Az érzékszervi bírálatok eredményeinek matematikai-statisztikai feldolgoása	8	8
Élelmiszerek érzékszervi bírálata	48	48
Élelmiszer-mikrobiológia	102	102
Mikroorganizmusok és a környezet kapcsolata	6	6
A mikroorganizmusok szaporodása és pusztulása	8	8
A mikroorganizmusok áttekintése	6	6
Élelmiszerrel terjedő kórokozók, élelmiszer okozta megbetegedések	6	6
Tartósítási módszerek mikrobiológiája	5	5

Élelmiszer-ipari erjesztések, fermentált élelmiszerek	5	5
Az élelmiszer-feldolgozás mikrobiológiája	18	18
Termékek mikrobiológiája, romlása	8	8
Élelmiszerek biztonsága és minősége	5	5
Mikrobiológiai vizsgálati módszerek	35	35
Élelmiszeripari technológiák	123	123
Élelmiszerek összetételét meghatározó komponensek	20	20
Malom- és keveréktakarmánygyártás	6	6
Sütőipar, cukrászipar	14	14
Tartósítóipar	12	12
Tejipar	12	12
Dohányipar, növényolajipar, margaringyártás	5	5

	Bor- és pezsgőgyártás	10	10
	Cukorgyártás, édesipar	10	10
	Erjedésipar	14	14
	Húsipar és baromfiipar	20	20
	Portfólió	43	43
	Portfólió készítése	43	43
	Tanulási terület összórászama	500	500
Élelmiszervizsgáló működtetése	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	44	44
	Gazdasági alapismeret	7	7
	Vállalkozás alapítása	7	7
	Vállalkozás működtetése	30	30
	Minőségbiztosítás	14	14
	Minőségbiztosítási alapismeretek	8	8
	Élelmiszervizsgáló laboratóriumok	6	6

	minőségbiztosítása - MSZ ISO/IEC 17025: 2018 szabvány		
	Minőség-ellenőrzés	37	37
	Az élelmiszer minőség, minőség-ellenőrzés	5	5
	Mintavétel	4	4
	Élelmiszervizsgálatok gyakorlata	4	4
	Vizsgálati eredmények matematikai értékelése és értelmezése	4	4
	Vizsgálati eredmények dokumentálása	20	20
	Tanulási terület összóraszám	95	95
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	64	

HÚSIPARI TECHNIKUS helyi programterv

Érettségivel rendelkezőknek 2 éves képzés

vagy

Szakmai érettségivel és/vagy élelmiszer technikus bizonyítvánnyal rendelkezőknek 1 éves képzés

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Heti óraszámok

Évfolyam		1/13.	2/14.	A képzés összes óraszámja	5/13.	A képzés összes óraszámja
Évfolyam összes óraszámja		1260	1085	2345	1085	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	0	18	0	0
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák)	Munkavállalói idegen nyelv	0	2	62	0	0
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	72	0	0
	Műszaki alapismeretek	1	0	36	0	0

	Élelmiszervizsgálat	2	0	72	0	0
	Alapozó gyakorlat	4	0	144	0	0
	Munkavédelem és higiénia	1	0	36	0	0
	Alágazati specializáció	5,5	0	198	0	0
	Tanulási terület összóraszám	16	2	638	0	0
Húsipari alpműveletek	Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek	0	2	62	1	31
	Vágóállat ismeret	1	0	36	1	31
	Vágástechnológia alpműveletek és gépei	2	1	103	2techn.+1 gép.	93
	Gyártástechnológiai alpműveletek és gépei	3	6	294	3techn.+1gép.	124
	Művelettani és technológiai számítások	1	1	67	1	31
	Tanulási terület összóraszám	7	10	562	10	310
Darabolás, csontozás	Félsertés darabolás, csontozás	3	3	201	3	93
	Marha negyed darabolás, csontozás	3	3	201	3	93
	Sovány- és vizibaromfi darabolás, csontozás	1	1	67	1	31
	Tanulási terület összóraszám	7	7	469	7	217

Vágástechnológiák	Sertésvágás technológiák	2	1	103	3	93
	Szarvasmarha vágás technológiák	2	1	103	3	93
	Baromfivágás technológiák	0	1	31	1	31
	Tanulási terület összóraszama	4	3	237	7	217
Másodlagos feldolgozás	Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása	0	3	93	2	62
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása	0	2	62	2	62
	Pácolt termékek előállítása	0	2	62	2	62
	Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítás	0	1	31	1	31
	Késztermék vizsgálat	0	2	62	2	67
	Tanulási terület összóraszama	0	310	310	9	279
Gazdasági, vállalkozási és üzemi ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	1	2	98	1	31
	Üzemvezetési ismeretek	0	1	31	1	31
	Tanulási terület összóraszama	1	3	129	2	62
Összes óraszám (heti, éves)		35	35	2345	35	1085
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		160				

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR

ágazathoz tartozó

4 0721 05 08

Hentes és húskészítmény-készítő

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar

1.2 A szakma megnevezése: Hentes és húskészítmény-készítő

1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 08

1.4 A szakma szakmairányai: —

1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás

1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Vágóhídi munkás, Csontozó munkás, Húskészítmény gyártó

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

Heti és éves tantárgy és időkeret	1/9. (36 hét)	2/10. (36 hét)	3/11. (31 hét)	A képzés összes óraszám	1. évfolyam (36 hét)	2. évfolyam (31 hét)	A képzés összes óraszám	
Évfolyam összes óraszám (gyakorlati helyszínen %)	576	900	775	2251	1260	1085	2345	
Munkavállalói ismeretek (0%)	0,5	0	0	18	1	0	36	
Munkavállalói idegen nyelv (0%)	0	0	2	62	0	2	62	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret (0%)	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek (0%)	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat (100%)*	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlatok (100%)	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia (50%)*	1	0	0	36	1	0	36
	Álágazati specializáció (100%)	5,5	0	0	198	5	0	180
Húsipari alapismeretek	Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek (0%)	0	1	0	36	2	1	103
	Vágóállat-ismeret (0%)	0	1	0	36	1	0	36

	Vágástechnológiai alpműveletek és gépek (0%)	0	1,5	0	54	2	0	72
	Gyártástechnológiai alpműveletek és gépek (33%)	0	3	5	263	3	6	294
	Művelettani és technológiai számítások (0%)	0	1	1	67	1	1	67
Darabolás, csontozás	Félsertés darabolása, csontozása (100%)	0	4	2	206	3	2	170
	Marhanegyed darabolása, csontozása (100%)	0	3,5	1	157	2	2	134
	Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása (100%)	0	1	0,5	51,5	1	1	67
	Kereskedelmi értékesítés (100%)	0	0	2,5	77,5	0	2	62
Vágástechnológiák	Sertésvágás-technológiák (100%)	0	3	0	108	0	3	93
	Szarvasmarhavágás-technológiák (100%)	0	2	0	72	0	2	62
	Baromfivágás-technológiák (100%)	0	0,5	0	18	0	1	31

Másodlagos feldolgozás	Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása (70 %)	0	0	2,5	77,5	0	2	62
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása (70 %)	0	0	2	62	0	2	62
	Pácolt termékek előállítása (70 %)	0	0	2	62	0	2	62
	Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalon-na előállítása (70 %)	0	0	1,5	46,5	0	2	62
	Késztermékvizsgálat (100%)*	0	1	1	67	2	1	103
Gazdasági és	Gazdasági és vállalkozási ismeretek (0%)	0	2,5	1	121	2	2	134
	Portfolióképzítés (0%)	0	0	1	31		1	31
	összesen (heti szakmai óra)	16	25	25	2251	35	35	2345
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	140			160		

*Laboratóriumban

Tanműhelyben töltött idő beosztása:

Évfolyam		1/9. (36 hét)	2/10. (36 hét)	3/11. (31 hét)	A képzés összes óraszám	1. évfolyam (36 hét)	2. évfolyam (31 hét)	A képzés összes óraszám
Élelmiszeripari alapműveletek	Alapozó gyakorlatok (100%)	4	0	0	144	4	0	144
	Álágazati specializáció (100%)	5,5	0	0	198	5	0	180
Húsipari alapműveletek	Gyártástechnológiai alpműveletek és gépek 33%	0	1	1	67	3	6	298
Darabolás, csontozás	Félsertés darabolása, csontozása (100%)	0	4	2	206	3	2	170
	Marhanegyed darabolása, csontozása (100%)	0	3,5	1	157	2	2	134
	Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása (100%)	0	1	0,5	51,5	1	1	67
	Kereskedelmi értékesítés (100%)	0	0	2,5	77,5	0	2	62

Vágástechnológiák	Sertésvágás- technológiák (100%)	0	3	0	108	0	3	93
	Szarvasmarhavágás- technológiák (100%)	0	2	0	72	0	2	62
	Baromfivágás- technológiák (100%)	0	0,5	0	18	0	1	31
Másodlagos feldolgozás	Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása (100%)	0	0	2,5	77,5	0	2	62
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása (100%)	0	0	2	62	0	2	62
	Pácolt termékek előállítása (100%)	0	0	2	62	0	2	62
	Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalon-na előállítása (100%)	0	0	1,5	46,5	0	2	62
	Összesen (tanműhelyben heti óraszám)	9,5	15	15	1347	35	35	2345
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	140			160		

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 11

Pék

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar 1.2 A szakma megnevezése: Pék
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 11
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Sütőipari és gyorspékési munkás

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

PÉK helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

	Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszámja	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszámja
	Évfolyam összes óraszámja	576	900	775	2251	1260	1086	2315
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18
Munkavállalói idegennyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlatok	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiéncia	1	0	0	36	1	0	36
	Álágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összóraszámja	558	0	0	558	558	0	558
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek	0	2,5+1,5	3+1	268	2+1	3+3	294

	Szakmai gépek	0	1+0,5	1,67+0,33 (2)	116	1	2+1	129
	Sütőipari termékek készítése	0	15,27+0,23 (15,5)	12,51+0,48+0,5 (13,5)	976,5	8+3	21	1047
	Minőség- ellenőrzés és minőségbiztosítás	0	1,72+0,28 (2)	0	72	2	0	72
	Tanulási terület összórászáma	0	828	604,5	1432,5	612	930	1542
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	1	2,32+0,18 (2,5)	113,5	1	2	98
	Tanulási terület összórászáma	0	36	77,5	113,5	36	62	98
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0	1	+1	67	1	1	67
	Tanulási terület összórászáma	0	36	31	67	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140			160		

Hozzáadott szabad sáv + jelölt

Duális képzőhelyen tartott heti óraszám:

	2/10.	3/11.
Sütőipari termékek készítése	15,5	13,5

Gazdasági vállalkozási ismeretek	-	1,5
----------------------------------	---	-----

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 12

Pék-cukrász

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Pék-cukrász
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 12
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Süteménykészítő

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

PÉK-CUKRÁSZ helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámát évfolyamonként

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszám	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszám	
Évfolyam összes óraszám	576	900	775	2251	1260	1085	2345	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18	
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlatok	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	36	1	0	36
	Álágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összórása	576	0	62	638	576	62	638
Sütő- és cukrászipari ismeretek	0	1,5+1,5	2	170	1,5+0,5	2+1	165	

	Szakmai gépek	0	2	2,16+0,34 (2,5)	149,5	1,5	2,5	131,5
	Sütőipari termékek készítése	0	7	6	438	5,5	7,5+2	492,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	0	2	0	72	0	2+0,5	77,5
	Cukrászati ismeretek	0	2+0,5	2+1	183	1,5+0,5	2,5+1,5	196
	Cukrászati termékek készítése	0	7	6	438	4,5+1,5	8,5+1	510,5
	Tanulási terület összórászama	0	846	604,5	1450,5	612	961	1573
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0,5	1,58+0,42 (2)	80	1	1	67
	Tanulási terület összórászama	0	18	62	80	36	31	67
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0	1	1,16+0,34 (1,5)	82,5	1	1	67
	Tanulási terület összórászama	0	36	46,5	82,5	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140			160		

Hozzáadott szabad sáv + jelölt

Duális képzőhelyen tartott heti óraszám:

	2/10.	3/11.
Sütőipari termékek készítése	7	6
Cukrászati termékek készítése	7	6
Szakmai gépek	-	1
Sütőipari ismeretek	-	1
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	-	1

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 10

Kistermelői élelmiszer-előállító

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Kistermelői élelmiszer-előállító
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 10
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

KISTERMELŐI ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszámja	1. évfolya m	2. évfolyam	A képzés összes óraszámja	
Évfolyam összes óraszámja	576	900	775	2251	1260	1085	2345	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18	
munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlat	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	36	1	0	36
	Alágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összórászáma	558	0	0	558	558	0	558
Élelmiszer-előállítási ismeretek	0	17+2	14+2	1180	10+4	21+4	1279	

Kistermelői ismeretek	Élelmiszer-biztonság	0	1+1	1,5+0,5	134	1	1,5+0,5	98
	A vendéglátás alapjai	0	1+1	2	134	1+1	2+1	165
	Tanulási terület összórászáma	0	828	620	1448	612	930	1542
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	1	2	98	1	2	98
	Tanulási terület összórászáma	0	36	62	98	36	62	98
Portfolióképzések	Portfolióképzés	0	1	1	67	1	1	67
	Tanulási terület összórászáma	0	36	31	67	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140			160		

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 02

Édességkészítő

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Édességkészítő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 02
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripari ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Csokoládétermék gyártó, Kecs- és ostyagyártó

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapkutatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

ÉDESSÉGKÉSZÍTŐ helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszámja	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszámja	
Évfolyam összes óraszámja	576	900	775	2251	1260	1085	2345	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18	
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62	
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlatok	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	36	1	0	36
	Álágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összórása	576	0	62	638	576	62	638
Édességkészítési ismeretek	0	2,5+1,5	2,5+1,5	268	2,5+1,5	2,5+2,5	299	

	Szakmai gépek	0	1+1	1,66+0,33 (2)	134	1+1	2	134
	Édességkészítés	0	15	12,5+0,5	943	7,5+1,5	21+2	1037
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	0	2	0	72	2	0	72
	Tanulási terület összórászama	0	828	589	1417	612	930	1542
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	1	2,32+0,18 (2,5)	113,5	1	2	98
	Tanulási terület összórászama	0	36	77,5	113,5	36	62	98
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0	1	1,16+0,34 (1,5)	82,5	1	1	67
	Tanulási terület összórászama	0	36	46,5	82,5	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat:			140			160		

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 16

Tartósítóiiparitermék-készítő

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Tartósítóiiparitermék-készítő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 16
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Konzervgyártó

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

TARTÓSÍTÓIPARITERMÉK- KÉSZÍTŐ helyi programterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszámja	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszámja
Évfolyam összes óraszámja		576	900	775	2251	1260	1085	2345
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlat	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	36	1	0	36
	Álágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összórászáma	558	0	0	558	558	0	558
Tartósítóipari termékkészítés	Tartósítóipari termékkészítés alapjai	0	3+1	2	206	3+1	2+1	237
	Gyümölcskészítmények gyártása	0	5,5	6	384	3+1	8+1	423
	Zöldség és főzelékkészítmények	0	5,5	6	384	4+1	7+1	428

	Állati eredetű nyersanyagokból előállított termékek	0	2+1	3+1	232	2+1	3+2	263
	Tartósítói gépek	0	1+1	1+1	134	1	1+1	98
	Munkabiztonság	0	1	0	36	0	1	31
	Tanulási terület összóraszáma	0	756	620	1376	612	868	1480
Mikrobiológia és táplálkozás élettan, minőségbiztosítás és élelmiszerbiztonság, portfólió, gazdaságtan ismeretek	Mikrobiológia és táplálkozás élettan	0	1	1	67	1	1	67
	Minőségbiztosítás és élelmiszerbiztonság	0	2	0	72	0	2	62
	Portfólió	0	1	1	67	1	1	67
	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0	1	31	0	1	31
	Tanulási terület összóraszáma	0	144	93	237	72	155	237
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140		160	0		

PROGRAMTANTERV

a

05. ÉLELMISZERIPAR ágazathoz tartozó

4 0721 05 18

Tejtermékkészítő

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Élelmiszeripar
- 1.2 A szakma megnevezése: Tejtermékkészítő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0721 05 18
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Élelmiszeripari ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Tejipari munkás

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapkutatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

TEJTERMÉKKÉSZÍTŐ helyi programtanterv

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszámja	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszámja	
Évfolyam összes óraszámja	576	900	775	2251	1260	1085	2315	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	18	0,5	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62	0	2	62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2	0	0	72	2	0	72
	Műszaki alapismeretek	1	0	0	36	1	0	36
	Élelmiszervizsgálat	2	0	0	72	2	0	72
	Alapozó gyakorlat	4	0	0	144	4	0	144
	Munkavédelem és higiénia	1	0	0	36	1	0	36
	Alágazati specializáció	5,5	0	0	198	5,5	0	198
	Tanulási terület összóraszámja	558	0	0	558	558	0	558
Tejtermékgyártás	Tejipari technológia I.	0	3+2	2+1	273	3+2	2+2	304
	Tejipari technológia gyakorlat I.	0	14	6	690	8	13+1	722
	Tejipari gépek I.	0	1+1	0,5+0,5	103	1+1	1+1	134
	Tejipari laboratóriumi mérések	0	3	0	108	3	0	108

	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	0	1	31	0	1	31
	Minőségbiztosítás	0	0	1	31	0	1	31
	Tanulási terület összóraszám	0	864	372	1236	648	682	1330
Túró- és sajtgyártás	Tejipari technológia II.	0	0	2+1	93	0	2+1	93
	Tejipari technológia gyakorlat II.	0	0	6	186	0	6	186
	Tejipari gépek II.	0	0	1	31	0	1	31
	Tanulási terület összóraszám	0	0	310	310	0	310	310
Portfólió	Portfólió	0	1	1	67	1	1	67
	Tanulási terület összóraszám	0	36	31	67	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140			160		

ÉLELMISZERIPARI TECHNIKUS/KIFUTÓ SZAKGIMNÁZIUM /

2018. SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV

a

XXXVI. ÉLELMISZERIPAR

ágazathoz tartozó

54 541 02

ÉLELMISZERIPARI TECHNIKUS

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

(az 31 541 14 ÉLELMISZERIPARI HIGIÉNIAI ÉS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MUNKATÁRS

mellék-szakképesítéssel)

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 56/2016. (VIII. 26.) FM rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 541 02

Szakképesítés megnevezése: Élelmiszeripari technikus

A szakmacsoport száma és megnevezése: 21. Élelmiszeripar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXXVI. Élelmiszeripar

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 60 %

Gyakorlati képzési idő aránya: 40%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 0 óra, a 11. évfolyamot követően 70 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Érettségi végzettség

Bemeneti kompetenciák: —

Szakmai előképzettség: —

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: Szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: Nincsenek

IV.A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező oktató és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
Laboratóriumi alagyakorlatok	kémia szakos oktató is
Élelmiszeripari alapmérések gyakorlatok	kémia szakos oktató is

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A technikai (kifutó szakköznevelési) képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati technikai (kifutó szakköznevelési) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati technikai (kifutó szakköznevelési) szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Technikumi (kifutó szakgimnáziumi) képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		0 óra
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		70 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2519 óra

~~Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a technikumok (kifutó szakgimnáziumok) 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.~~

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a technikum (kifutó szakgimnázium) 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként mellék-szakképesítéssel

				9.			10.			11.			12.		5/13.		1/13.			2/14.	
				e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy	e	gy	ögy	e	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása		5	3	8	4	0	2	2	0	5,5	2	19	12	20,5	11	160	19	12	
	Összesen			8			12			4			7,5		31		31,5			31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	0,5	-
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-
10894-12 Élelmiszeripari műveletek és gépek	Élelmiszeripari műveletek és gépek	fő szakképesítés		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	9	-
	Élelmiszer-előállítás műveletei és technológiai folyamatai	fő szakképesítés		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,5	-	-	-	-	-	6,5	-
	Élelmiszer-előállítás műveletei és	fő szakképesítés		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	7	-

	technológiai folyamatai gyakorlat																	
10895-12 Általános élelmiszeripari technológiák	Élelmiszeripari anyagismeret	fő szakképesítés	2	-	2	-	-	-	-	-	2,5			6,5				
	Élelmiszeripari technológiák	fő szakképesítés	3	-	2	-	-	-	-	-	2			7				
	Élelmiszerkémia	fő szakképesítés	-	-	2	-	-	-	-	-				2				
10890-16 Élelmiszeripari vállalkozások működtetése	Élelmiszeripari vállalkozások	fő szakképesítés	-	-	2	-	-	-	-	-				2				
10903-12 Élelmiszeripari alapmérések	Laboratóriumi alapismeretek	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	1			1				
	Laboratóriumi alapgyakorlatok	fő szakképesítés	-	3	-	4	-	-	2	-	2				11			
	Élelmiszeripari alapmérések gyakorlatok	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-			5					5
	Minőségbiztosítási és higiéniai gyakorlat	31 541 14 Élelmiszeripari higiéniai és minőségbiztosítási munkatárs	-	-	-	-	-	-	3	-	2							
	Mikrobiológia	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	2	-	-				2				

A kerettanterv szakmai tartalma – a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően – a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

PROGRAMTANTERV

a

17. MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET

ágazathoz tartozó

4 0811 17 04

GAZDA

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Gazda
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0811 17 04
- 1.4 A szakma szakmairányai: Állattenyésztő, Lovász, Növénytermesztő
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Aranykalászos gazda, Állatgondozó, Mezőgazdasági munkás

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként az Állattenyésztő szakmairány számára

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszama	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszama
Évfolyam összes óraszama	576	900	775	2098	1188	910	2098
Munkavállalói ismeretek	18 18E/0GY	0	0	18	18	0	18
Álláskeresés	5/0			5	5		5
Munkajogi alapismeretek	5/0			5	5		5
Munkaviszony létesítése	5/0			5	5		5
Munkanélküliség	3/0			3	3		3
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62 62E/0GY	62	0	62	62
Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11/0	11		11	11
Önéletrajz és motivációs levél			20/0	20		20	20
„Small talk” – általános társalgás			11/0	11		11	11
Állásinterjú			20/0	20		20	20
Általános alapozás	144 144E/0GY	0	0	144	144	0	144
Bevezetés	2/0			2	2		2
Éghajlat	19/0			19	19		19
Talajtan	21/0			21	21		21
Növénytan	21/0			21	21		21
Állattan	21/0			21	21		21
Géptan	21/0			21	21		21
Földmérés	21/0			21	21		21
Munka-, tűz- és környezetvédelem	18/0			18	18		18

	Szakmai alapozás	414 0E/414G Y	0	0	414	414	0	414
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	0/132			132	132		132
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	0/75			75	75		75
	Szakosító tartalmú előadások hallgatása	0/76			76	76		76
	Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban,	0/131			131	131		131
	Tanulási terület összórászama	558	0	0	558	558	0	558
	Agrárvállalkozási ismeretek	0	36 18E/18 GY	62 31E/31GY	98	36	62	98
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak		3/3		6	6		6
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak		10/10		20	20		20
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak		5/5		10	10		10
	Vállalkozási ismeretek			8/8	16		16	16
	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek marketingje, értékesítése, beszerzése, készletgazdálkodása			8/8	16		14	14
	Termékértékesítési szerződés			3/3	6		6	6
	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti pont			3/3	6		6	6
	Fogyasztóvédelmi ismeretek			4/4	8		10	10
	Európai uniós ismeretek, Közös Agrárpolitika			5/5	10		10	10
	Tanulási terület összórászama	0	36	62	98	36	62	98
	Növénytermesztés	0	108 54E/54 GY	62 31E/31GY	170	72	98	170
	A növény és környezete		8/8		16	16		16
	A növénytermesztés alapjai		9/9		18	18		18
	A talajművelés műveletei		11/11		22	22		22
	Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat		8/8		16	16		16

	Talajművelési rendszerek, talajhasználat		9/9		18		18	18
	Tápanyagpótlás, trágyázás		7/7		14		14	14
	A növények szaporítása és vetése		2/2	8/8	20		20	20
	Növényápolás és öntözés			12/12	24		24	24
	Betakarítás és tartósítás, termények tárolása			11/11	22		22	22
	Részletes növénytermesztés	0	72 36E/36GY	62 31E/31GY	134	36	98	134
	A gabonafélék termesztéstechnológiája		22/22		44	36	8	44
	A hüvelyes növények termesztéstechnológiája		10/10		20		20	20
	A gyökér- és gumós növények termesztéstechnológiája		4/4	5/5	18		18	18
	Az ipari növények termesztéstechnológiája			9/9	18		18	18
	A szálas- és tömegtakarmányok termesztéstechnológiája			8/8	16		16	16
	Gyepgazdálkodási ismeretek			9/9	18		18	18
	Tanulási terület összórászama	0	180	124	304	108	196	304
	Zöldségtermesztés	0	108 54E/54GY	~~62,52~~ ~~46,5~~ 15,531E/31 GY	160 ~~154,5170~~	72	88	160
	Általános zöldségtermesztési ismeretek		10/10		20	20		20
	Termesztés természetöberendezésben		15/15		30	30		30
	Burgonyafélék termesztése		11/11		22	22		22
	Káposztafélék termesztése		8/8		16		16	16
	Kabakosok termesztése		5/5	25/5	4720		18	18
	Gyökérzöldségfélék termesztése		5/5	25/5	4720		18	18
	Hüvelyesek termesztése			25/5	710		8	8
	Hagymafélék termesztése			25/5	710		8	8
	Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék termesztése			45/5	910		10	10
	Zöldségfélék árulőkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás			2,56/6	9,512		10	10

Szőlő- és gyümölcstermesztés	0	36 18E/18GY	52 ~~46,562~~ 15,531E/31 GY	88 ~~82,598~~	36	52	88
Általános gyümölcstermesztési ismeretek		6/6		12	12		12
A gyümölcstermő növények ápolási munkái		7/7		14	14		14
A gyümölcs betakarítása, tárolása, áruelőkészítés		5/5		10	10		10
Az almatermésű gyümölcsök termesztése			24/4	68		8	8
A csonthéjas gyümölcsök termesztése			24/4	68		4	4
A bogyóstermésű gyümölcsök termesztése			24/4	68		10	10
Héjas (száraz) termésű gyümölcsök termesztése			24/4	68		4	4
Különleges gyümölcsök termesztése			24/4	68		4	4
Szőlőtermesztési ismeretek és technológiák			26/6	812		12	12
A szőlő feldolgozása, alapvető pinceműveletek			3,55/5	8,510		10	10
Tanulási terület összórászáma	0	144	~~93~~ 124	248 ~~237~~ 268	108	140	248
Állattartási ismeretek	0	72 36E/36GY	36 ~~(+heti-1~~ ~~óra)~~ 6246 31E/3115G Y	108 ~~134~~ 118	72	36	108
Állat és környezete		6/6		12	12		12
Egészség, csökkent termelőképesség, betegség		12/12		24	24		24
A betegség gyógykezelése és megelőzése		12/12		24	24		24
Az állatok jóléte és az állatvédelem		6/6		12	12		12
A gazdasági állatok értékelése			15/458	3023		18	18
A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata			16/467	3223		18	18

Állattenyésztés	0	72 (+ heti 2 óra) 144 72E/72G Y	72 (+ heti 1 óra) 9378 31E/6247 GY	144 ~~237222~~	36	108	144
A testtájak csontos alapjai		16/16		32	16		16
Az emlősök és a madarak testtájai		14/14		28	14		14
A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom		22 /22		44	6	16	22
A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporítás		20 /20		40		20	20
A szarvasmarha tenyésztése és tartása			6/429	~~4815~~		16	16
Sertés tenyésztése és tartása			6/429	~~4815~~		14	14
A juh és a kecske tartása és tenyésztése			6/429	~~4815~~		14	14
A ló tartása és tenyésztése			6/4210	~~4816~~		14	14
Baromfifélék tartása és tenyésztése			7/4410	~~2417~~		14	14
Takarmányozástan	0	72 36E/36G Y	62 31E/31G Y	134	72	62	134
A takarmányozás alapjai		10/10		20	20		20
Takarmányismeret		10/10		20	20		20
Takarmányok tartósítása, tárolása		8/8		16	16		16
A takarmányozás végrehajtása		8/8	12/12	40	16	24	40
Takarmányadag összeállítása			19/19	38		38	38
Részletes állattenyésztés	0	72 (+ heti 1 óra) 108 36E/72G Y	72 (+ heti 1 óra) 9378 31E/6247 GY	144 ~~20186~~	36	108	144
Szarvasmarha tartása és tenyésztése 2.		16/32		48	32		32
Sertés tartása és tenyésztése 2.		16/32		48	4	28	32
Juh és kecske tartása és tenyésztése 2.		4/8	10/97	~~3429~~		20	20
Ló tartása és tenyésztése 2.			10/2820	~~3830~~		32	32
Baromfifélék tartása és tenyésztése 2.			11/2520	~~3631~~		28	28

Tanulási terület összórászáma	0	396	~~310~~ 264	530 ~~706~~ 660	216	314	530
-------------------------------	---	-----	--------------------	---------------------------	-----	-----	-----

Erőgépek	0	72 ~~36E/36G~~ Y	32 ~~3132~~ 0E/ ~~3132~~ G Y	103	72	32	104
Műhelyek felszerelései, mérőeszközök		2/2		4	4		4
A műszaki rajz alapfogalmai		5/5		10	10		10
Anyagismeret		6/6		12	12		12
Gépelemek, szerkezeti egységek		8/8		16	16		16
Villamosság a mezőgazdaságban		6/6		12	12		12
A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok		9/9		18	18		18
Teljesítményátviteli rendszer			0/7	7		8	8
Járószerkezet, kormányzás, fékezés			0/10	10		10	10
Mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye, elektromos berendezései			0/8	8		8	8
A precíziós gazdálkodást segítő elektronikai berendezések az erőgépeken			0/6	6		6	6
Mezőgazdasági munkagépek	0	72 ~~36E/36G~~ Y	68 ~~6270~~ 31E/ ~~3139~~ GY	140 ~~134~~ 142	72	68	140
Munkagépek általános jellemzői		3/3		6	6		6
A talajművelés gépei		9/9		18	18		18
A tápanyag-visszapótlás gépei		6/6		12	12		12
Vető-, ültető- és palántázógépek		6/6		12	12		12
A növényvédelem és az öntözés gépei		6/6		12	12		12
Szálatakarmány-betakarító gépek		6/6	4/4 ~~6~~	~~20~~ 22	12	8	20
Szemestermény-betakarító gépek			7/7 ~~10/10~~	~~14~~ 20		16	16
Gumós növények betakarításának gépei			4/4 ~~8~~	~~8~~ 12		8	8
A szállítás, anyagmozgatás gépei			5/5	10		10	10
Állattartás gépei és épületei			1/1 ~~8/11~~	~~22~~ 19		26	26
Tanulási terület összórászáma	0	144	~~93~~ 102	244 ~~237~~ 246	144	100	244

	Kiegészítő tevékenység	0	0	36 ~~3436~~ ~~15,518E/15,51~~ ~~8GY~~	36 ~~3436~~	0	36	36
	Higiéniiai alafogalmak			2/2	4		4	4
	A falusi vendéglátás és a turizmus alafogalmi			3/3	6		6	6
	Élelmiszertartósítási módok			5/5	10		10	10
	Hagyományos termékfeldolgozás			~~5,5/5,58/8~~	~~1644~~		16	16
	Tanulási terület összórászáma	0	0	~~3634~~	36 ~~3436~~	0	36	36
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	140			140		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként a Lovász szakmairány számára

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes óraszám	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes óraszám
Évfolyam összes óraszám	576	900	775	2006	1008	998	2006
Munkavállalói ismeretek	18 ~~18E/0GY~~	0	0	18	18	0	18
Álláskeresés	5/0			5	5		5
Munkajogi alapismeretek	5/0			5	5		5
Munkaviszony létesítése	5/0			5	5		5
Munkanélküliség	3/0			3	3		3
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62 ~~62E/0GY~~	62	0	62	62
Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11/0	11		11	11
Önéletrajz és motivációs levél			20/0	20		20	20

	„Small talk” – általános társalgás			11/0	11		11	11
	Állásinterjú			20/0	20		20	20
	Általános alapozás	144 144E/0GY	0	0	144	144	0	144
	Bevezetés	2/0			2	2		2
	Éghajlattan	19/0			19	19		19
	Talajtan	21/0			21	21		21
	Növénytan	21/0			21	21		21
	Állattan	21/0			21	21		21
	Géptan	21/0			21	21		21
	Földmérés	21/0			21	21		21
	Munka-, tűz- és környezetvédelem	18/0			18	18		18

	Szakmai alapozás	414 0E/414GY	0	0	414	414	0	414
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	0/132			132	132		132
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	0/75			75	75		75
	Szakosító tartalmú előadások hallgatása	0/76			76	76		76
	Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban	0/131			131	131		131
	Tanulási terület összór száma	558	0	0	558	558	0	558
	Ló tartás és takarmányozás	0	216 (+heti 2 óra)	198 (+ heti 1 óra)	414 520,550	108	306	414
	A ló környezeti igényei		8/10	10/206/8	48/32	4	30	34
	A ló ápolása		25/30	10/3015/32	95/102	28	72	100
	A ló elhelyezése, istállórend		25/50	10/3015/30	115/120	32	64	96
	Takarmányismeret, a ló takarmányozása		30/30	12/4015/30	112/105	24	96	120
	A ló mozgatása		10/40	10/356/25	95/81	20	12	32

	A lószerszámok ismerete és karbantartása		10/20	~~10/15,55/25/5~~	~~55,560,5~~	0	32	32
	Anatómia és egészségtan	0	108 (+ heti 1 óra) 144 72 E/72 GY	54 (+ heti 0,5 óra) ~~6293~~ 3462E/31 GY	162 ~~206237~~	72	90	162
	A ló felépítése, mozgása, szervei		10/10	0	20	24	0	24
	A ló testalakulásának megítélése		10/10	0	20	36	0	36
	Egészséges és beteg ló életjelenségei		12/12	0	24	12	20	32
	A ló gyakoribb betegségei		14/14	~~2040/20~~	~~6888~~	0	34	34
	Sérült, beteg ló kezelése		26/26	~~111+22/11~~	~~7485~~	0	36	36
	Tanulási terület összórászáma	0	432	~~294,5305,5~~	576 ~~726,573~~ 7,5	180	396	576
	Lótenyésztés	0	108 (+ heti 1 óra) 144 54 E/90 GY	108 (+ heti 1 óra) 139,5 46,5 E/93 GY	216 283,5	72	144	216
	A ló kialakulása, házasítása		5/10	0	15	12	0	12
	A lófajták		15/20	0	35	26	0	26
	A lovak tenyésztése		20/40	20/45	125	10	60	70
	A ló küllemi bírálata, értékmérő tulajdonságai		10/10	18/40	78	0	60	60
	Lovas viselkedéskultúra		0	8,5/8	16,5	0	24	24
	A ló tartásának, tenyésztésének biztonságtechnikája		4/10	0	14	24	0	24
	Tanulási terület összórászáma	0	144	139,5	216 283,5	72	144	216
	Fogathajtás	0	144 36E/108 GY	144 (+ heti 1 óra) ~~155144~~ 31 E/424 113GY	288 ~~299288~~	90	198	288
	A fogathajtás szerszámjai, eszközei, előkészületei		6/30	6/405	5247	16	36	52
	Fel- és leszerszámozás, be- és kifogás		8/16	~~6/3020~~	~~6050~~	16	12	28

	Kocsik, hintók felépítése és karbantartása		6 /16	4/18	44	10	36	46
	A fogathajtás alapjai		4/8	5/2014	3731	10	24	34
	Fogathajtási feladatok		8/30	5/4050	8393	24	54	78
	A ló használata fogatban, versenyzési ismeretek		4/8	5/6	23	14	36	50
	Lovaglás	0	144 (+ heti 1 óra) 180 36 E/144G Y	144 124 31E/93 GY	288 304	90	198	288
	Felkészülés a lovaglásra		4/24	4/8	40	16	12	28
	Szerszámismeret		6/36	5/8	55	22	36	58
	A lovaglás alapjai		6/24	5/8	43	24	12	36
	Lovaglási feladatok		10/36	9/50	105	12	54	66
	A hátszó használata		5/12	4/10	31	16	36	52
	Pályaépítés és versenyzési ismeretek		5/12	4/9	30	0	48	48
	Tanulási terület összórászáma	0	324	279268	576 602592	180	396	576
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	140			140		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök órászáma évfolyamonként a Növénytermesztő szakmairány számára

Évfolyam	1/9.	2/10.	3/11.	A képzés összes órászáma	1. évfolyam	2. évfolyam	A képzés összes órászáma
Évfolyam összes órászáma	576	900	775	2109	1196	913	2109

	Munkavállalói ismeretek	18 18E/0 GY	0	0	18	18	0	18
	Álláskeresés	5/0			5	5		5
	Munkajogi alapismeretek	5/0			5	5		5
	Munkaviszony létesítése	5/0			5	5		5
	Munkanélküliség	3/0			3	3		3
	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62 62E/0 GY	62	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11/0	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20/0	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11/0	11		11	11
	Állásinterjú			20/0	20		20	20
	Általános alapozás	144 144 E/0 GY	0	0	144	144	0	144
	Bevezetés	2/0			2	2		2
	Éghajlat	19/0			19	19		19
	Talajtan	21/0			21	21		21
	Növénytan	21/0			21	21		21
	Állattan	21/0			21	21		21
	Géptan	21/0			21	21		21
	Földmérés	21/0			21	21		21
	Munka-, tűz- és környezetvédelem	18/0			18	18		18

	Szakmai alapozás	414 0 E/414 GY	0	0	414	414	0	414
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	0/132			132	132		132
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	0/75			75	75		75
	Szakosító tartalmú előadások hallgatása	0/76			76	76		76
	Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban	0/131			131	131		131
	Tanulási terület összórászáma	558	0	0	558	558	0	558

	Agrárvállalkozási ismeretek	0	36 18E/18 GY	62 31E/31 GY	98	36	62	98
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak		3/3		6	6		6
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak		10/10		20	20		20
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak		5/5		10	10		10
	Vállalkozási ismeretek			8/8	16		16	16
	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek marketingje, értékesítése, beszerzése, készletgazdálkodása			8/8	16		16	16
	Termékértékesítési szerződés			3/3	6		6	6
	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti pont			3/3	6		6	6
	Fogyasztóvédelmi ismeretek			4/4	8		8	8
	Európai uniós ismeretek, Közös Agrárpolitika			5/5	10		10	10
	Tanulási terület összórászáma	0	36	62	98	36	62	98
	Növénytermesztés	0	170 162 72 E/90 GY	31 (+ heti 1óra) 6246 31E/3415GY	201 224208	108	93	201
	A növény és környezete		6/8		14	16		16
	A növénytermesztés alapjai		8/10		18	18		18
	A talajművelés műveletei		8/12		20	22		22
	Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat		8/12		20	16		16
	Talajművelési rendszerek, talajhasználat		8/10		18	18		18
	Tápanyagpótlás, trágyázás		8/10		18	14		14
	A növények szaporítása és vetése		10/10		20	4	16	20
	Növényápolás és öntözés		10/10		20		24	24
	Betakarítás és tartósítás, termények tárolása		6/8		14		22	22
	Növénytermesztési munkák szervezése, a precíziós gazdálkodás			31/3415	6246		31	31

Részletes növénytermesztés	0	82 (+ heti 2 óra) 162 72E/90 GY	62 (+ heti 1 óra) 93,62 46,531E/46,5 31GY	144 ~~255~~224	44	100	144
A gabonafélék termesztéstechnológiája		30/ 35		65	44		44
A hüvelyes növények termesztéstechnológiája			15,10/45,10	30,20		20	20
A gyökér- és gumós növények termesztéstechnológiája		10/ 15	8,6/8,6	41,37		20	20
Az ipari növények termesztéstechnológiája		12/ 15	8,8/6,6	43,39		20	20
A szálas- és tömegtakarmányok termesztéstechnológiája		10/ 15	8,5/8,5	41,35		20	20
Gyepgazdálkodási ismeretek		10/ 10	7,54/7,54	35,28		20	20
Növényvédelmi ismeretek	0	0	108 108,5 46,5E/62GY	108 108,5	0	108	108
Növényvédelemmel kapcsolatos alapfogalmak			4/4	8		8	8
Kórokozók, állati kártevők			3/3	6		6	6
Gyomnövények			1/1	2		2	2
Csávázó és talajfertőtlenítő szerek			1/1	2		2	2
Gombaölő szerek			2/2	4		4	4
Állati kártevők elleni szerek			2/2	4		4	4
Növényvédelmi előrejelzések			1/1	2		2	2
Növényvédelmi alaptanfolyam tematikája szerinti 80 óra			32,5/47,5	80		80	80
Tanulási terület összórászáma	0	324	263,5216	453 ~~587,5~~ 540	152	301	453

Zöldségtermesztés	0	108 54 E/54GY	52 46,562 15,531E/31 GY	160 ~~154,5~~170	72	88	160
Általános zöldségtermesztési ismeretek		10/10		20	20		20
Termesztés termesztőberendezésben		15/15		30	30		30

Burgonyafélék termesztése		11/11		22	22		22
Káposztafélék termesztése		8/8		16		16	16
Kabakosok termesztése		5/5	35/5	1820		18	18
Gyökérzöldségfélék termesztése		5/5	35/5	1820		18	18
Hüvelyesek termesztése			35/5	810		8	8
Hagymafélék termesztése			35/5	810		8	8
Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék termesztése			25/5	710		10	10
Zöldségfélék áruelőkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás			1,56/6	7,512		10	10
Szőlő- és gyümölcsstermesztés	0	36 18E/18 GY	52 46,562 15,531E/31 GY	88 82,598	36	52	88
Általános gyümölcsstermesztési ismeretek		6/6		12	12		12
A gyümölcsstermő növények ápolási munkái		7/7		14	14		14
A gyümölcs betakarítása, tárolása, áruelőkészítés		5/5		10	10		10
Az almatermésű gyümölcsök termesztése			26/6	812		8	8
A csonthéjas gyümölcsök termesztése			24/4	68		4	4
A bogyóstermésű gyümölcsök termesztése			24/4	68		10	10
Héjas (száraz) termésű gyümölcsök termesztése			2/4	6		4	4
Különleges gyümölcsök termesztése			24/4	68		4	4
Szőlőstermesztési ismeretek és technológiák			35/5	810		12	12
A szőlő feldolgozása, alapvető pincműveletek			2,54/4	6,58		10	10
Tanulási terület összórászáma	0	144	93124	248	108	140	248

Állattartási alapismeretek	0	72 36E/36GY	36 3436 E/0GY	108 103108	72	36	108
Állat és környezete		6/6		12	12		12

Egészség, csökkent termelőképesség, betegség		12/12		24	24		24
A betegség gyógykezelése és megelőzése		12/12		24	24		24
Az állatok jóléte és az állatvédelem		6/6		12	12		12
Gazdasági állatok értékelése			~~15~~ 18/0	~~15~~ 18		18	18
A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata			~~16~~ 18/0	~~16~~ 18		18	18
Állattenyésztés	0	72 36E/36GY	72 (+ heti 0,5 óra) 77,5 31E/46,5 GY	144 149,5	72	72	144
A testtájak csontos alapjai		8/8		16	16		16
Az emlősök és a madarak testtájai		7/7		14	14		14
A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom		11/11		22	22		22
A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporítás		10/10		20	20		20
Szarvasmarha tenyésztése és tartása			8/14	22		16	16
Sertés tenyésztése és tartása			7/10	17		14	14
Juh és kecske tartása és tenyésztése			4/6	10		14	14
Ló tartása és tenyésztése			6/8	14		14	14
Baromfifélék tartása és tenyésztése			6/8,5	14,5		14	14
Takarmányozástan	0	72 36E/36GY	68 ~~62~~ 68 ~~31~~ 34E/ ~~31~~ 34GY	140 ~~134~~ 140	36	104	140
A takarmányozás alapjai		10/10		20	20		20
Takarmányismeret		10/10		20		20	20
Takarmányok tartósítása, tárolása		8/8		16	16		16
A takarmányozás végrehajtása		8/8	~~9~~ 12/ ~~9~~ 12	~~34~~ 40		40	40
Takarmányadag összeállítása			22/22	44		44	44
Tanulási terület összóraszám	0	216	~~170,5~~ 181,5	392 ~~386,5~~ 397,5	180	212	392

Erőgépek	0	72 36E/36GY	32 ~~3432~~ 0E/3432G Y	104 ~~103104~~	72	32	104
Műhelyek felszerelése, mérőeszközök		2/2		4	4		4
A műszaki rajz alapfogalmai		5/5		10	10		10
Anyagismeret		6/6		12	12		12
Gépelemek, szerkezeti egységek		8/8		16	16		16
Villamosság a mezőgazdaságban		6/6		12	12		12
A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok		9/9		18	18		18
Teljesítményátviteli rendszer			0/8	8		8	8
Járószerkezet, kormányzás, fékezés			0/10	10		10	10
Mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye, elektromos berendezései			0/8	8		8	8
A precíziós gazdálkodást segítő elektronikai berendezések az erőgépeken			0/56	56		6	6
Mezőgazdasági munkagépek	0	72 (+ heti 1 óra) 108 36E/72 GY	68 62 31E/31GY	140 170	72	68	140
Munkagépek általános jellemzői		3/6		9	6		6
A talajművelés gépei		9/18		27	18		18
A tápanyag-visszapótlás gépei		6/12		18	12		12
Vető-, ültető- és palántázógépek		6/12		18	12		12
A növényvédelem és az öntözés gépei		6/12		18	12		12
Szálaskarmány-betakarító gépek		6/12	4/4	26	12	8	20
Szemestermény-betakarító gépek			8/8	16		16	16
A gumós növények betakarításának gépei			4/4	8		8	8
A szállítás, anyagmozgatás gépei			5/5	10		10	10
Kertészet gépei			10/10	20		26	26
Tanulási terület összórása	0	180	93	244 273	144	100	244

	Kiegészítő tevékenységek	0	0	36 ~~3436~~ ~~15,518E/15,51~~ ~~8GY~~	36 ~~3436~~	0	36	36
	Higiéniiai alapfogalmak			2/2	4		4	4
	A falusi vendéglátás és a turizmus alapfogalmai			3/3	6		6	6
	Élelmiszertartósítási módok			5/5	10		10	10
	Hagyományos termékfeldolgozás			~~58,48~~	~~416~~		16	16
	Tanulási terület összórászama	0	0	~~3436~~	~~3436~~	0	36	36
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	140			140		

Felnőttképzésben

A meghatározott időkeret 40%-a: 1 év (803 óra)

Jogszabályi háttér: „2019. évi LXXX. törvény [Szakképzési tv. (új)]

„62. § [A korábbi tanulmányok, gyakorlat beszámítása]

A szakképző intézmény szakmai programjában meghatározottak szerint

a) a szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe be kell számítani,

b) a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani,

c) a tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.”

Évfolyam	1.	FELNŐTT 1 ÉVES (40%)
Évfolyam összes óraszám	803	803
Munkavállalói ismeretek	7	7
Álláskeresés	2	2
Munkajogi alapismeretek	2	2
Munkaviszony létesítése	2	2
Munkanélküliség	1	1
Munkavállalói idegen nyelv	25	25
Az álláskeresés lépései, álláshirdetések	4	4
Önéletrajz és motivációs levél	8	8
„Small talk” – általános társalgás	5	5
Állásinterjú	8	8
Általános alapozás	58	58
Bevezetés	1	1
Éghajlat	8	8
Talajtan	9	9
Növénytan	9	9
Állattan	8	8
Géptan	8	8
Földmérés	8	8

	Munka-, tűz- és környezetvédelem	7	7
--	----------------------------------	---	---

PROGRAMTANTERV

a

17. MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET ágazathoz tartozó
5 0811 17 09

MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS

SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Mezőgazdasági technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0811 17 09
- 1.4 A szakma szakmairányai: Állattenyésztő, Növénytermesztő
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott

tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

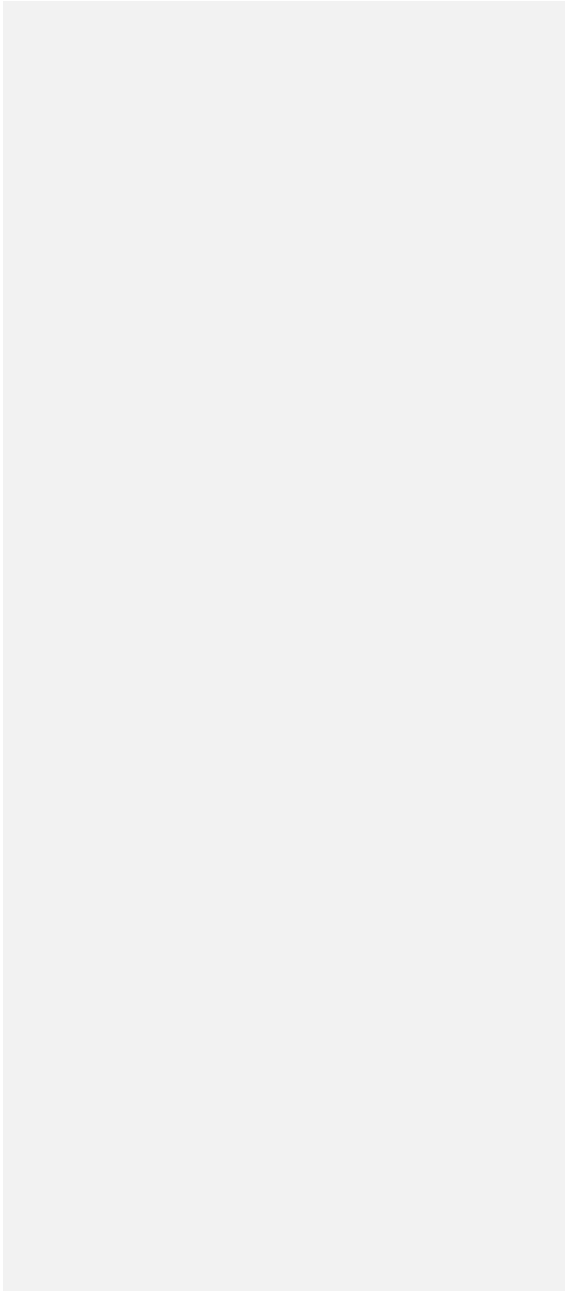
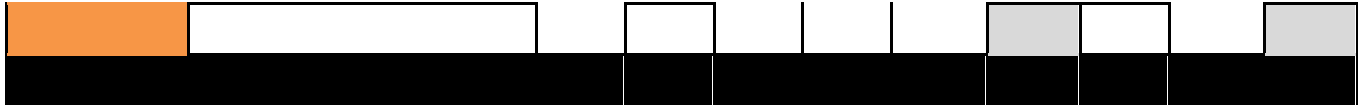
A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapkutatáshoz tartozó tan-tárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként az Állattenyésztő szakmairány számára

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszám a	1/13.	2/14.	A képzés összes óraszám a
Évfolyam összes óraszama	252	324	504	504	744	2328	1188	934	2122
e- Munkavál ismer- tek	18								
	18/0	0	0	0	0	18	18	0	18
Álláskeresés	5/0					5	5		5

	Munkajogi alapismeretek	5/0					5	5		5	
	Munkaviszony létesítése	5/0					5	5		5	
	Munkanélküliség	3/0					3	3		3	
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	62/0	62	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések						11/0	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél						20/0	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás						11/0	11		11	11
	Állásinterjú						20/0	20		20	20
Mezőgazdasági ágazati alapoktatás és erdőszet	Általános alapozás	0	144	0	0	0	144/0	144	144	0	144
	Bevezetés		2/0					2	2		2
	Éghajlat		19/0					19	19		19
	Talajtan		21/0					21	21		21
	Növénytan		21/0					21	21		21
	Állattan		21/0					21	21		21
	Géptan		21/0					21	21		21
	Földmérés		21/0					21	21		21
	Munka-, tűz- és környezetvédelem		18/0					18	18		18

	234	180								
Szakmai alapozás	0/234	0/180	0	0	0	414	414	0	414	
Szakmai ágazati tevékenységek végzése	0/77	0/55				132	132		132	
Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	0/40	0/35				75	75		75	
Szakosító tartalmú előadások hallgatása	0/41	0/35				76	76		76	
Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban, képzőközpontokban	0/76	0/55				131	131		131	
Tanulási terület összóraszám	234	324	0	0	0	558	558	0	558	
Agrárvállalkozási ismeretek	0	0	36	36	31	103	36	62	98	
			36/0	18/18	0/31					
Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak			6/0			6	6		6	

Agrár- vállalkozási ismeretek	Mezőgazdasági vállalkozással és tevé-					
	20/0		20	20		20
Vállalkozási ismeretek kenységgel kapcsolatos fogalmak		30	30		30	30
Agrár- vállalkozási ismeretek	Gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak	10/0	10	10		10
Agrár- vállalkozási ismeretek	Vállalkozási ismeretek	15/15				
Agrár- vállalkozási ismeretek	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek	3/3	0/5	5	5	5
Agrár- vállalkozási ismeretek	marketingje, értékesítése, beszerzése, készletgazdálkodása		0/7	13	8	8
Agrár- vállalkozási ismeretek	Termékértékesítési szerződés		0/5	5	5	5
Agrár- vállalkozási ismeretek	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti pont					
Agrár- vállalkozási ismeretek	Fogyasztóvédelmi ismeretek		0/7	7	7	7
Agrár- vállalkozási ismeretek	Európai uniós ismeretek, közös agrárpoli- tika		0/7	7	7	7

Tanulási terület összórászáma	0	0	36	36	31	103	36	62	98
-------------------------------	---	---	----	----	----	-----	----	----	----

Növénytermesztés

Növénytermesztés	0	0	72 108 54/54	72 36/36	108 46,5/62	252 288	144	108	252
A növény és környezete			12/12			24	16		16
A növénytermesztés alapjai			12/12			24	22		22
A talajművelés műveletei			18/18			36	22		22
Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat			12/12	4/4		32	20		20
Talajművelési rendszerek, talajhasználat				12/12		24	24		24
Tápanyagpótlás, trágyázás				10/10		20	20		20
Növények szaporítása és vetése				10/10		20	20		20
Növényápolás és öntözés					14/20	34		34	34
Betakarítás és tartósítás, termények szállí- tása, tárolása					16/20	36		36	36

Növénytermesztési munkák szervezése, precíziós gazdálkodás					16,5/22	38		38	38
Részletes növénytermesztés	0	0	0	36/0	93/31/62	129	36	93	129
Gabonafélék termesztéstechnológiája				20/0	8/16	44	20	24	44
Hüvelyes növények termesztéstechnológiája				16/0	2/2	20	16	4	20
Gyökér- és gumós növények termesztéstechnológiája					8/10	18		18	18
Ipari növények termesztéstechnológiája					5/14	19		19	19
Szálás- és tömegtakarmányok termesztéstechnológiája					5/13	18		18	18

	Gyepgazdálkodási ismeretek					3/7	10		10	10
	Tanulási terület összórászáma	0	0	108	108	201	417	180	201	381
Kertészet	Zöldségtermesztés	0	0	72 36/36	36 18/18	54 ~~46,5~~ 54,5 15,5/ ~~31,3~~ 9	162 162,5	72	90	162
	Általános zöldségtermesztési ismeretek			10/10			20	20		20
	Termesztés termesztőberendezésben			15/15			30	30		30
	Burgonyafélék termesztése			11/11			22	22		22
	Káposztafélék termesztése				8/8		16		16	16
	Kabakosok termesztése				5/5	2/ ~~4~~ 5	17		18	18
	Gyökérzöldségfélék termesztése				5/5	2/ ~~7~~ 9	21		18	18
	Hüvelyesek termesztése					2/ ~~7~~ 9	11		8	8
	Hagymafélék termesztése					2/5	7		8	8
	Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék termesztése					3/ ~~4~~ 6	9		10	10
	Zöldségfélék áru-előkészítése, tisztítás,					4,5/ ~~4~~ 5	9,5		12	12

elsődleges feldolgozás										
------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					54					
Szőlő- és gyümölcsstermesztés	0	0	0	36 18/18	~~62~~ 54 31/ ~~34~~ 23	90	90	36	54	90
Általános gyümölcsstermesztési ismeretek				6/6		12	12			12
Gyümölcsstermő növények ápolási munkái				7/7		14	14			14
Gyümölcs betakarítása, tárolása, áru-előkészítés				5/5		10	10			10
Almatermésű gyümölcsök termesztése					5/ ~~5~~ 3	8	8	8		8
Csonthéjas gyümölcsök termesztése				3/3		6	6	4		4

Bogyótermésű gyümölcsök termesztése					4/42	6	10	10					
Héjas (száraz) termésű gyümölcsök termesztése					3/3	6	4	4					
Különleges gyümölcsök termesztése					3/3	6	4	4					
Szőlőtermesztési ismeretek és technológiák					7/73	10	14	14					
Szőlő feldolgozása, alapvető pinceműveletek					6/6	12	10	10					
Tanulási terület összórászáma	0	0	72	72	108,5	252	252,5	108	144	252			
Állattartási alapismeretek	0	0	36	36	36	62	134	15,5/46,	5	170	72	62	134

állattartás	Az állat és környezete	24/0				24	24	24			
	Egészség, csökkent termelőkéesség, betegség	12/0	12/12		36	24	24				
	Betegség gyógykezelése és megelőzése	24/24				48	24	24			
	Állatok jóléte és állatvédelem			6/25	3/6	31	31	31			
	Gazdasági állatok értékelése				3/7	9	9	9			
	Örökléstan				3,5/8,5	10	10	10			
	Gazdálkodási állatok szaporítása, nemesítés folyamata					12	12	12			
	Állattenyésztés	0	0	72	72	31	15,5/15,5	175	72	93	165
	A testtájak csontos alapjai	3/3				6	6	6			
	Az emlősök és a madarak testtájai	3/3				6	6	6			

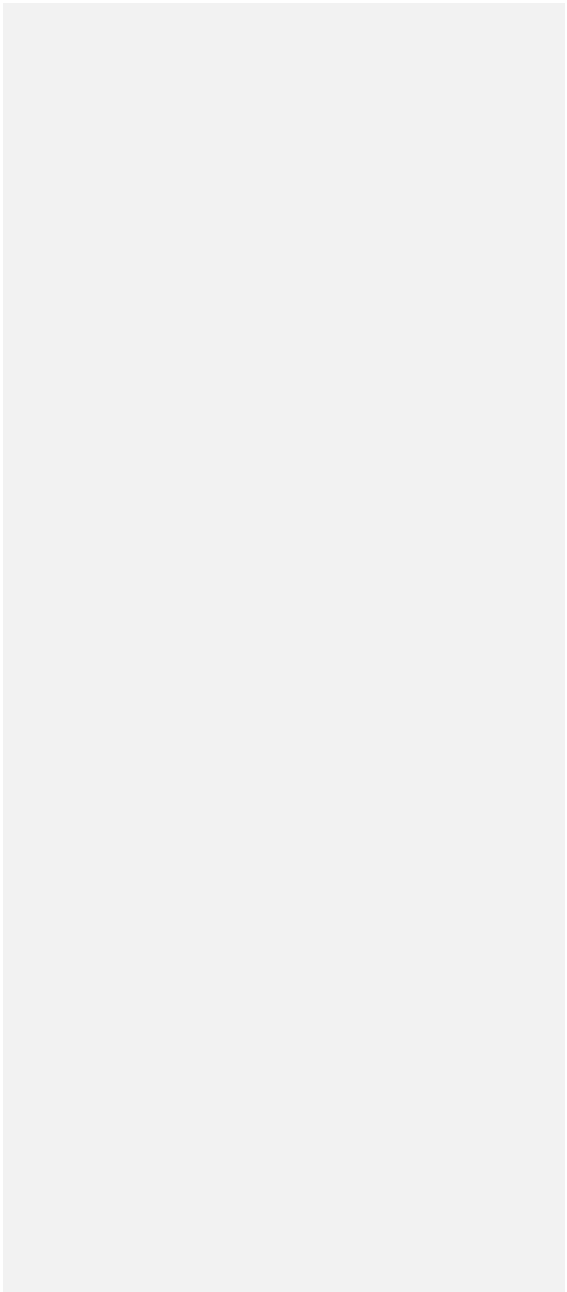
A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom			6/6				12	12		12
A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporodás			6/6				12	12		12
Szarvasmarha tartása és tenyésztése			18/18				36	36		36
Sertés tartása és tenyésztése				14/14			28		25	25
Juh és kecske tartása és tenyésztése				10/10			20		17	17
Ló tartása és tenyésztése				12/12			24		20	20
Baromfifélék tartása és tenyésztése						15,5/15,5	31		31	31
Takarmányozástan	0	0	72 36/36	36 0/36	0		108	72	31	103
A takarmányozás alapjai			6/6				12	12		12
Takarmányismeret			6/6				12	12		12
Takarmányok tartósítása, tárolása			8/8				16	16		16
Takarmányozás végrehajtása			16/16				32	32		32

Takarmányadag összeállítása				0/36		36		31	31
					186				
Részletes állattenyésztés	0	0	0	0	217 93/124	186 217	0	186	186
Szarvasmarha tartása és tenyésztése 2					21/25	46		42	42
Sertés tartása és tenyésztése 2					20/25	45		36	36
Juh és kecske tartása és tenyésztése 2					20/25	45		36	36
Ló tartása és tenyésztése 2					11/24	35		36	36
Baromfifélék tartása és tenyésztése 2					21/25	46		36	36
Tanulási terület összórászáma	0	0	180	180	310	603 670	216	372	588

			36						
			72	36		72			
Erőgépek	0	0	36/36	18/18	0	108	36	31	67
Műhelyek felszerelése, mérőeszközök			2/2			4	2		2
A műszaki rajz alapfogalmai			5/5			10	5		5
Anyagismeret			6/6			12	6		6
Gépelemek, szerkezeti egységek			8/8			16	8		8
Villamosság a mezőgazdaságban			6/6			12	6		6
Erőgépek felépítése és működése, belső égésű motorok			9/9			18	9		9
Teljesítményátviteli rendszer				5/5		10		8	8
Járószervezet, kormányzás, fékezés				6/6		12		10	10
Mezőgazdasági erőgépek alváza, felépít- ménye, elektromos berendezései				4/4		8		7	7
A precíziós gazdálkodást segítő elektronikai berendezések az erőgépeken				3/3		6		6	6

Géptan

Mezőgazdasági munkagépek	0	0	36 18 / 18	36 72 / 36	31 0 / 31	103 139	36	62	98
Munkagépek általános jellemzői			3/3			6	6		6
Talajművelés gépei			9/9			18	18		18
Tápanyag-visszapótlás gépei			6/6			12	12		12
Vető-, ültető- és palántázógépek				6/6		12		5	5
Növényvédelem és az öntözés gépei				6/6		12		5	5
Szálaskormány-betakarítás gépei				10/10		20		10	10
Szemestermény-betakarító gépek				9/9		18		7	7
Gumós növények betakarításának gépei				5/5		10		5	5
Szállítás, anyagmozgatás gépei					0/8	8		7	7
Állattartás gépei és épületei					0/23	23		23	23
Tanulási terület összórászáma	0	0	108	108	31	175 247	72	93	165
Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	0	140	140			140		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként a Növénytermesztő szakmairány számára

Évfolyam		9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszám a	1/13.	2/14.	A képzés összes óraszám a
Évfolyam összes óraszama		252	324	504	504	744	2328	1188	934	2122
e- ismer Munkavállalói témák	Munkavállalói ismeretek	18 18/0	0	0	0	0	18	18	0	18
	Álláskeresés	5/0					5	5		5
	Munkajogi alapismeretek	5/0					5	5		5
	Munkaviszony létesítése	5/0					5	5		5
	Munkanélküliség	3/0					3	3		3
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62 62/0	62	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11/0	11		11	11

	234	180							
Szakmai alapozás	0/234	0/188	0	0	0	414	414	0	414
Szakmai ágazati tevékenységek végzése	0/77	0/55				132	132		132
Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	0/40	0/35				75	75		75
Szakosító tartalmú előadások hallgatása	0/41	0/35				76	76		76
Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban, képzőközpontokban	0/76	0/55				131	131		131
Tanulási terület összóraszám	234	324	0	0	0	558	558	0	558

			36	36	31				
Agrárvállalkozási ismeretek	0	0	36/0	18/18	0/31	103	36	62	98
Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak			6/0			6	6		6

ismeretek	Mezőgazdasági vállalkozással és tevé-										
	kenységgel kapcsolatos fogalmak						20/0	20	20	20	
	Gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak						10/0	10	10	10	
	Vállalkozási ismeretek						15/15	30	30	30	
Agrárvállalkozási	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek										
	marketingje, értékesítése, beszerzése,						3/3	0/7	13	8	8
	készletgazdálkodása										
	Termékértékesítési szerződés						0/5	5	5	5	
	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti										
	pont						0/5	5	5	5	
Fogyasztóvédelmi ismeretek						0/7	7	7	7		
Európai uniós ismeretek, közös agrárpoli-											
tika						0/7	7	7	7		
Tanulási terület összórászáma											
	0	0	36	36	31	103	36	62	98		

			72							
			108	72	108	252				
Növénytermesztés	0	0	54/54	36/36	46,5/62	288	144	108	252	
A növény és környezete			12/12			24	16		16	
A növénytermesztés alapjai			13/13			26	22		22	
Talajművelés műveletei			16/16			32	22		22	
Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat			13/13	4/4		34	20		20	
Talajművelési rendszerek, talajhasználat				12/12		24	24		24	
Tápanyagpótlás, trágyázás				10/10		20	20		20	
Növények szaporítása és vetése				10/10		20	20		20	
Növényápolás és öntözés					14/20	34		34	34	
Betakarítás és tartósítás, termények szállít- tása, tárolása					16/20	36		36	36	
Növénytermesztési munkák szervezése,					16,5/22	38,5		38	38	

Növényte
termesztés

precíziós gazdálkodás									
					124				
Részletes növénytermesztés	0	0	0	36	155	160			
				36/0	62/93	191	36	124	160
Gabonafélék termesztéstechnológiája				20/0	10/14	44	20	24	44
Hüvelyes növények termesztéstechnológi- ája				16/0	10/14	40	16	8	24
Gyökér- és gumós növények termesztés- technológiája					10/14	24		20	20
Ipari növények termesztéstechnológiája					12/10	22		18	18
Szálás- és tömegtakarmányok termesztés- technológiája					12/24	36		22	22
Gyepgazdálkodási ismeretek					8/10	18		18	18

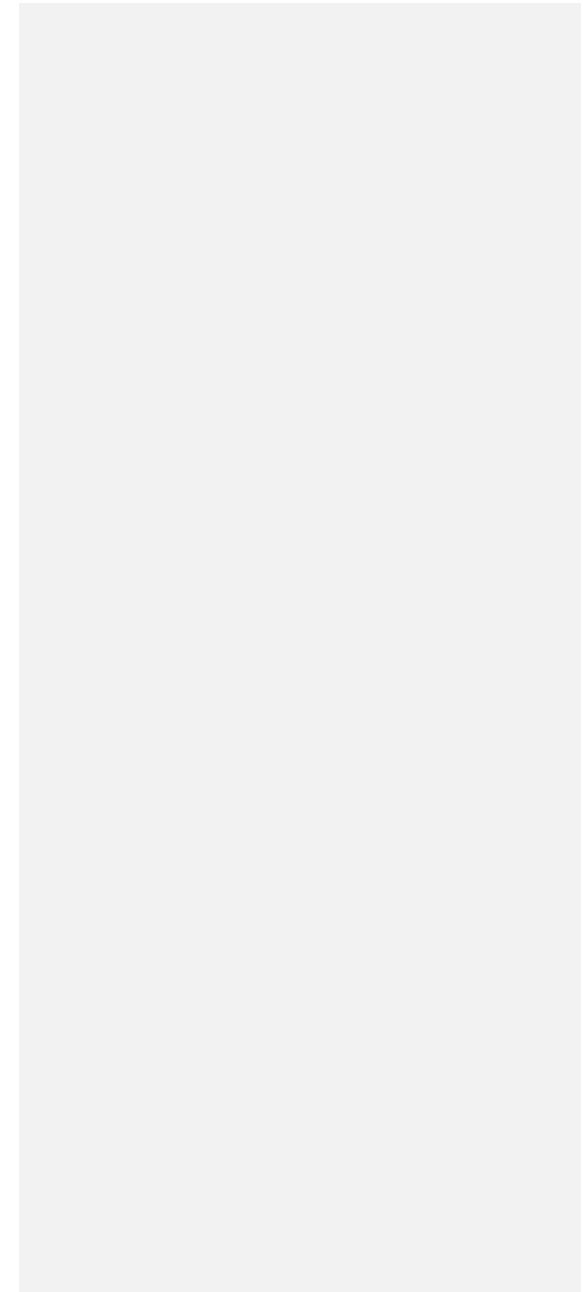
Növénytermesztési szakmai számítások					0/10	10		10	10
Egyéb, a tájkeretben termelt növények jellemzése, bemutatása					0/7	7		4	4
Növényvédelmi ismeretek	0	0	0	0	93 31 /62	93	0	93	93
Növényvédelemmel kapcsolatos alapfogalmak					4/4	8		8	8
Kórokozók, állati kártevők					3/3	6		6	6

Gyomnövények					2/0	2		2	2
Csávázó- és talajfertőtlenítő szerek					2/0	2		2	2
Gombaölő szerek					4/0	4		4	4
Állati kártevők elleni szerek					4/0	4		4	4
Növényvédelmi előrejelzések					2/0	2		2	2

További növényvédelemhez kapcsolódó speciális témák a növényvédelmi alaptanfolyam tematikája szerint					10/55	65		65	65
Tanulási terület összórászáma	0	0	108	108	356	572	180	325	505
Zöldségtermesztés	0	0	72 36/36	36 18/18	54 46,654,5 15,5 ~~3139~~	162 162,5	72	90	162
Általános zöldségtermesztési ismeretek			10/10			20	20		20
Termesztés termesztőberendezésben			15/15			30	30		30
Burgonyafélék termesztése			11/11			22	22		22
Káposztafélék termesztése				8/8		16		16	16
Kabakosok termesztése				5/5	2/45	17		18	18
Gyökérzöldségfélék termesztése				5/5	2/79	21		18	18
Hüvelyesek termesztése					2/79	11		8	8
Hagymafélék termesztése					2/45	7		8	8
Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék					3/46	9		10	10

Kertészet	termesztése									
	Zöldségfélék áru-előkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás					4,5/5	9,5		12	12
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés	0	0	0	36 18/18	54 ~~62~~ 54 31/ ~~34~~ 23	90	36	54	90
	Általános gyümölcsstermesztési ismeretek				6/6		12	12		12
	Gyümölcstermő növények ápolási munkái				7/7		14	14		14
	Gyümölcs betakarítása, tárolása, áru- előkészítés				5/5		10	10		10
	Almatermésű gyümölcsök termesztése					5/ ~~5~~ 3	8		8	8
	Csonthéjas gyümölcsök termesztése					3/3	6		4	4

Bogyótermésű gyümölcsök termesztése					4/ <u>42</u>	6		10	10
Héjas (száraz) termésű gyümölcsök ter- mesztése					3/3	6		4	4

Különleges gyümölcsök termesztése					3/3	6		4	4
Szőlőtermesztési ismeretek és technológi- ák					7/ ~~7~~ 3	10		14	14
Szőlő feldolgozása, alapvető pinceműve- letek					6/6	12		10	10
Tanulási terület összórászáma	0	0	72	72	108,5	252,5	108	144	252
Állattartási alapismeretek	0	0	36 36/0	36 36/36	62 15,5/46, 5	134 170	72	62	134
Az állat és környezete			24/0			24	24		24
Egészség, csökkent termelőképeség, betegség			12/0	12/12		36	24		24
Betegség gyógykezelése és megelőzése				24/24		48	24		24
Állatok jóléte és állatvédelem					6/25	31		31	31

állat
tartás

Állattenyésztés,

Gazdasági állatok értékelése					3/6	9		9	9
Örökléstan					3/7	10		10	10
Gazdálkodási állatok szaporítása, nemesítési folyamata					3,5/8,5	12		12	12
Állattenyésztés	0	0	72 36/36	72 36/36	31 15,5/15, 5	175	72	93	165
A gazdasági állatok emésztőkészülékének									
A testtájak csontos alapjai			3/3			6	6		6
Az emlősök és a madarak testtájai			3/3			6	6		6
felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom			6/6			12	12		12
A gazdasági állatok hím és női nemű készülékének anatómiai felépítése és működése, szaporodás			6/6			12	12		12
Szarvasmarha tartása és tenyésztése			18/18			36	36		36

	Sertés tartása és tenyésztése				14/14		28		25	25
	Juh és kecske tartása és tenyésztése				10/10		20		17	17
	Ló tartása és tenyésztése				12/12		24		20	20
	Baromfifélék tartása és tenyésztése					15,5/15,5	31		31	31
				72	36					
	Takarmányozástan	0	0	36/36	0/36	0	108	72	31	103
	A takarmányozás alapjai			6/6			12	12		12
	Takarmányismeret			6/6			12	12		12
	Takarmányok tartósítása, tárolása			8/8			16	16		16
	Takarmányozás végrehajtása			16/16			32	32		32
	Takarmányadag összeállítása				0/36		36		31	31

						62				
Részletes állattenyésztés	0	0	0	0	31/31	62	0	62	62	

Szarvasmarha tenyésztése és tartása 2					7/7	14		14	14	
Sertés tartása és tenyésztése 2					6/6	12		12	12	
Juh és kecske tartása és tenyésztése 2					6/6	12		12	12	
Ló tartása és tenyésztése 2					6/6	12		12	12	
Baromfifélék tartása és tenyésztése 2					6/6	12		12	12	
Tanulási terület összóraszáma	0	0	180	180	155	479	515	216	248	464

			36							
			72	36		72				
Erőgépek	0	0	36/36	18/18	0	108	36	31	67	
Műhelyek felszerelése, mérőeszközök			2/2			4	2		2	
A műszaki rajz alapfogalmai			5/5			10	5		5	
Anyagismeret			6/6			12	6		6	
Gépelemek, szerkezeti egységek			8/8			16	8		8	
Villamosság a mezőgazdaságban			6/6			12	6		6	
Erőgépek felépítése és működése, belső			9/9			18	9		9	

Géptan

égésű motorok

Teljesítményátviteli rendszer

5/5

10

8

8

Járószerkezet, kormányzás, fékezés

6/6

12

10

10

Mezőgazdasági erőgépek alváza,
felépít-

4/4

8

7

7

ménye, elektromos berendezései

A precíziós gazdálkodást segítő
elektroni-

3/3

6

6

6

kai berendezések az erőgépeken

FELNŐTTKÉPZÉSBEN**MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS (5 0811 17 09)****NÖVÉNYTERMESZTŐ szakirány****(2020.09.01-től érvényes új programterv és KKK szerint)****Bevezetésre kerül: 2020-2021 tanévtől felnőttképzési jogviszonyban**

tanulási terület	tantárgy	online oktatás óraszám	kontakt óraszám
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	online 12 (2)	kontakt 6 (1)
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv (német)	online 54 (9)	kontakt 6 (1)
Mezőgazdaság és erdőszet ágazati alapoktatás	Általános alapozás (elmélet)	online 18 (3)	kontakt 18 (3)
	Szakmai alapozás (50% gyakorlat)	---	kontakt 18 (3)
Agrárvállalkozási ismeretek	Agrárvállalkozási ismeretek (50% gyakorlat)	online 36 (6)	kontakt 30 (5)
Növénytermesztés	Növénytermesztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 36 (6)
	Részletes növénytermesztés (50% gyakorlat)	online 42 (7)	kontakt 36 (6)

	Növényvédelmi ismeretek (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 84 (14)
Kertészet	Zöldségtermesztés (50% gyakorlat)	online 18 (3)	kontakt 12 (2)
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés (50% gyakorlat)	online 18 (3)	kontakt 18 (3)
Állattenyésztés, állattartás	Állattartási alapismeretek (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Állattenyésztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Takarmányozástan (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Részletes állattenyésztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 12 (2)
Géptan	Erőgépek (50% gyakorlat)	online 6 (1)	kontakt 30 (5)
	Mezőgazdasági munkagépek (50% gyakorlat)	online 10 (1,7)	kontakt 30 (5)
----	Portfólió készítése	online 22 (3,7)	kontakt 12 (2)

Összefüggő gyakorlat	---	140
ÖSSZESEN:	308	542
MINDÖSSZESEN:	850	

MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS (5 0811 17 09)

ÁLLATTENYÉSZTŐ szakirány

(2020.09.01-től érvényes új programterv és KKK szerint)

Bevezetésre kerül: 2020-2021 tanévtől felnőttképzési jogviszonyban

tanulási terület	tantárgy	online oktatás óraszám	kontakt óraszám
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	online 12 (2)	kontakt 6 (1)
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv (német)	online 54 (9)	kontakt 6 (1)
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapképzés	Általános alapozás (elmélet)	online 18 (3)	kontakt 18 (3)
	Szakmai alapozás (50% gyakorlat)	---	kontakt 18 (3)
Agrárvállalkozási ismeretek	Agrárvállalkozási ismeretek (50% gyakorlat)	online 36 (6)	kontakt 30 (5)
Növénytermesztés	Növénytermesztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 36 (6)
	Részletes növénytermesztés (50% gyakorlat)	online 42 (7)	kontakt 36 (6)
Kertészet	Zöldségtermesztés (50% gyakorlat)	online 18 (3)	kontakt 12 (2)

	Szőlő- gyümölcstermesztés (50% gyakorlat)	és online 18 (3)	kontakt 18 (3)
Állattenyésztés, állattartás	Állattartási alapismeretek (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Állattenyésztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Takarmányozástan (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 18 (3)
	Részletes állattenyésztés (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 12 (2)
	Állategészségügyi ismeretek (50% gyakorlat)	online 12 (2)	kontakt 84 (14)
Géptan	Erőgépek (50% gyakorlat)	online 6 (1)	kontakt 30 (5)
	Mezőgazdasági munkagépek (50% gyakorlat)	online 10 (1,7)	kontakt 30 (5)
----	Portfólió készítése	online 22 (3,7)	kontakt 12 (2)
Összefüggő gyakorlat		---	140
ÖSSZESEN:		308	542

MINDÖSSZESEN:

850

2020. szeptember 1-től kifutó rendszerben (2018-as)

S Z A K K É P Z É S I K E R E T T A N T E R V

a

XXXIII. MEZŐGAZDASÁG

ágazathoz tartozó

54 621 02

MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

(a 34 621 03 ÁLLATTARTÓ SZAKMUNKÁS

mellék-szakképesítéssel)

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 56/2016. (VIII. 19.) FM rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 621 02

Szakképesítés megnevezése: Mezőgazdasági technikus

A szakmacsoport száma és megnevezése: 20. Mezőgazdaság

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXXIII. Mezőgazdaság

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 40%

Gyakorlati képzési idő aránya: 60%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 140 óra, a 11. évfolyamot követően 140 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

Bemeneti kompetenciák: —

Szakmai előképzettség: —

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: Szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: —

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező oktató és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
–	–
–	–

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A technikumi (kifutó szakgimnáziumi) képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati technikumi (kifutó szakgimnáziumi) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati technikumi (kifutó szakgimnáziumi) szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Technikumi (kifutó szakgimnáziumi) képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		140 óra
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		140 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2729 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a technikumok (kifutó szakgimnáziumok) 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a technikum (kifutó szakköznevelési intézmény) 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként mellék-szakképesítéssel

			9.			10.			11.			12.		5/13.		1/13.			2/14.	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy	e	gy	ögy	e	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	3	5	5	7		2	3		2	2,5	13,5	18	12	17,5	160	13,5	18	
	Összesen		8		12		5		140		140		4,5	31,5	29,5	31,5				
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5	-	-	-	0,5	-	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	
11495-16 Takarmányozástan és általános állattenyésztés	Állattenyésztés I.	fő szakképesítés	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
	Takarmányozástan	fő szakképesítés	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
	Állattenyésztési alagyakorlatok I.	fő szakképesítés	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	
11054-12 Állattenyésztés - és tartás	Anatómia és élettan I.	fő szakképesítés	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
	Állatok egészségvédelme I.	fő szakképesítés	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	

	Állattenyésztési alagyakorlatok II.	fő szakképesítés	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
	Állattenyésztés II.	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	-
	Állattenyésztés gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkavédelem	fő szakképesítés	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
11906-16 Agrárállalkozási, kereskedelmi ismeretek	Gazdálkodási alapismeretek	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	1	-
	Gazdálkodási alagyakorlatok	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	2	-	-	2
11052-12 Gépüzemeltetés és -karbantartás	Géptan	fő szakképesítés	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-
	Géptan gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	4
11053-12 Szántóföldi növénytermesztés	Növénytermesztés	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	1	-	5	-
	Növénytermesztés gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	1,5	-	4	1,5	-	-	4
11082-12 Kertészeti növénytermesztés	Kertészet	fő szakképesítés	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-
	Kertészet gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	2	-	-	2
10997-16 Állattartás	Állattartás	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-

	Állattartás gyakorlata	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	4	-	2							
11003-12 Az állat és környezete, állathigiéniai feladatok	Állathigiénia és állategészségügy	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
	Állathigiéniai és állat-egészségügyi gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
11004-16 Takarmányozás	Takarmányozás	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
	Takarmányozási gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
11005-12 Szaporítás és utódgondozás feladatai	Gazdasági állatok szaporítása	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
	Gazdasági állatok szaporítási gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								
11597-16 Állattartás gépei	Állattartás gépei	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-								

11495-16 Takarmányozástan és általános állattenyésztés	Állattenyésztés I.	fő szakképesítés	±	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1				
	Takarmányozástan	fő szakképesítés	-	-	±	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2				
	Állattenyésztési alapgyakorlatok I.	fő szakképesítés	-	±	-	±	-	-	-	-	-	-	-	-	5				
11054-12 Állattenyésztés - és tartás	Anatómia és élettan I.	fő szakképesítés	±	-	±	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2				
	Állatok egészségvédelme I.	fő szakképesítés	-	-	±	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1				
	Állattenyésztési alapgyakorlatok II.	fő szakképesítés	-	±	-	±	-	-	-	-	-	-	-	-	5				
	Állattenyésztés II.	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3				3	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Állattenyésztés gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6					6
	Munkavédelem	fő szakképesítés	±	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1				
11906-16 Agrárvállalkozási, kereskedelmi ismeretek	Gazdálkodási alapismeretek	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	±	-	-	±	-	1	2				1	
	Gazdálkodási alapgyakorlatok	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	±	-	-	±	-	2	2					2
11052-12 Gépüzemeltetés és karbantartás	Géptan	fő szakképesítés	-	-	±	-	-	-	-	-	-	-	1	1				1	
	Géptan gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	±	-	-	-	-	-	-	4	2					4
11053-12 Szántóföldi növénytermesztés	Növénytermesztés	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	±	-	5	1				5	
	Növénytermesztés gyakorlat	fő szakképesítés	-	-	-	-	-	-	-	-	±,5	-	4	1,5					4

	Gazdasági állatok szaporítási gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11597-16 Állattartás gépei	Állattartás gépei	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Állattartás műszaki gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11001-16 Agrárkereskedelem, vállalkozás és ügyvitel	Gazdálkodási ismeretek	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gazdálkodási ismeretek gyakorlat	34 621 03 Állattartó szakmunkás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ágazati szakmai kompetenciákat, készségeket erősítő képzés (340 óra) 11067-12 Alternatív jövedelemszerzés	Alternatív jövedelemszerzés	Helyi tanterv szerint							2		2								
	Alternatív jövedelemszerzés gyakorlata	Helyi tanterv szerint							4		2								
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése		Helyi tanterv szerint									3,5								

Mezőgazdasági matematika (113 óra)																			
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(Az, aki az állattartó rész képesítést kéri az heti 3, 5 órában tanul mezőgazdasági matematikát, amelynek tartalma a helyi tanterv végén részletezve található.)

(Aki nem választja a rész képesítést az 340 órában tanulja az alternatív jövedelemszerzést és tizenkettedik évfolyamban ő is tanulja a mezőgazdasági matematikát. Így $340+113=453$ órában tanulja az általa választottat.)

4. sz. melléklet

Projektek

Tervezett projektek a mezőgazdasági munkaközösségben a 2022-23. tanévben

Állatok ápolása projekt: a mezőgazdasági képzésben résztvevő projektekre jelölt osztályok a különböző állatfajok napi és időszakos ápolási munkáit és eszközeit mutatják be, valamint ismertetik ezeknek a munkáknak a jelentőségét. A projekt megvalósításakor hangsúlyosan kezelendő az állatvédelem és az állatjólét.

Tervezett projektek az élelmiszeripari munkaközösségben a 2022-23. tanévben

Öko projekt: az élelmiszeripari képzésben résztvevő projektekre jelölt osztályok a projekt megvalósítása során kiemelt témaként kezelik környezettudatos és fenntartható gazdálkodási szemléletet. Ezen szempontoknak érvényesülni kell a tanult élelmiszeripari technológiákban. Nyersanyagok megválasztásában / helyi termelők, idényjelleg/, technológiai folyamatokban, gépek- gépsorok energetikájában, gazdaságos üzemeltetésben, szennyező anyag kibocsátásban, csomagolóstechnikában, környezetvédelemben és hulladékgazdálkodásban.

5. sz. melléklet:

Egészségnevelés a biológia órán

A biológia oktatásának célja, hogy a tanulók, képzésben résztvevők korszerű ismeretekkel és azok alkalmazásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek testi és lelki egészségük védelme érdekében. Feladata, hogy segítse a tanulót, képzésben résztvevőt a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében, káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

9. évfolyam

A tanulók, képzésben résztvevők korszerű ismereteket szereznek az ember testfelépítéséről, életműködéseiről, jellemző egészségügyi problémáiról és az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódokról.

Megismerik az alapvető elsősegély-nyújtási eljárásokat, valamint a szűrővizsgálatok és a védőoltások jelentőségét a betegségek megelőzésében.

Fontos, hogy felismerjék az életmód, a környezet, a viselkedés és az egészségi állapot közötti összefüggéseket, hogy megértsék: az *egészség* nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szellemi és szociális *jóllét* állapota.

Tudatosuljon bennük, hogy a mindennapi életvezetés, az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni későbbi egészségi állapotukat, életkilátásaikat.

10. évfolyam

Alapvető járványtani fogalmak ismerete. A helyi és világjárvány fogalma, a megelőzés és elhárítás

lehetőségeinek megismerése.

Az embereket fertőző vírusok.

Az emberi szervezet parazita baktériumai, kórokozásuk.

Baktériumok által okozott betegségek.

Védekezés, megelőzés. Ajánlott és kötelező védőoltások.

A gombák táplálkozás-élettani szerepének, a gombaszedés és tárolás szabályainak megismerése.

Emberi kórokozó férgek, ízeltlábúak és az általuk okozott betegségek, tünetek ismerete.

11–12. évfolyam

A középiskolai tanulmányok utolsó két évfolyamán feldolgozásra kerülő témakörök középpontjában többek között az emberi szervezet felépítésének és működésének megismerése, az ember testi és lelki egészsége közötti kapcsolat megértetése szerepel. Kiemelt szerepet kap a mindennapi élet biológiai problémáinak megismerése, a családtervezés és a tudatosan vállalt egészséges életmód biológiai alapjainak elsajátítása.

6. sz. melléklet

Egészségnevelés osztályfőnöki órán

Szakképző intézményünk tanulói, képzésben résztvevői a 14-25 éves korosztály tagjai, így meglehetősen változatos életkori sajátosságok jellemzik Őket. A nevelési elképzeléseinket ezért korcsoportokra bontva készítettük el: a 9-10. évfolyam és a 11-12. évfolyam számára.

9-10. évfolyam

Ez a korosztály a csoport, a közösség részének tekinti magát, igyekszik sikeresen kooperálni a többiekkel. Még mindig a lázadó korszak jellemzi a viselkedésüket, de egyre több belátással. Az osztályfőnök mindig tud egy „aktív magot” toborozni aki közvetítenek a felnőttek és a majdnem felnőttek között. Ebben az időszakban már felelőséggel rájuk bízhatunk sok tennivalót, az ellenőrzést viszont még nem lehet elhagyni!

Egészséges táplálkozással kapcsolatban:

1. Az iskolai DÖK, reál munkaközösség által szervezett programokon *mindig legyen képvisellete az osztálynak!*
2. Erre az osztályfőnöki órákon az információ továbbadásával, és felelősök kijelölésével, és saját példával buzdíthatunk.

Testi és lelki egészség érdekében:

- osztályfőnöki órák keretében meghívott szakemberekkel a szabadidő tartalmas, és értelmes eltöltésének lehetőségéről
- az alkohol és tudatmódosító-szerekkel való találkozás lehetőségei, veszélyeik
- Bajba kerültem, ki segíthet? Iskolai, városi szinten melyik szervezethez fordulhat a szülőkhöz/törvényes képviselőkhöz való megbeszélés után a tanuló, képzésben résztvevő.

11-13. évfolyam

Diákjaink többségének figyelme ebben az időszakban már a továbbtanulásra irányul. Ezért kiemelt fontosságú, hogy minél több pontos információ jusson el hozzájuk és a szülőkhöz/törvényes képviselőkhöz is. A felsőoktatási intézmények kampányszerű ismertetői inkább a 11. évfolyam diákjai számára hasznosak, míg a nyílt-napokra a 12. évfolyam tanulóinak van szüksége.

- Programok szervezésében, lebonyolításában már nagyfokú önállósággal bírnak, de a felnőtt kontroll továbbra is elengedhetetlen.
- Az osztályfőnöki órák nagy része már a jövőről szól, így ezek keretében:
- A közelmúltban végzett, de visszajáró diákjaink tarthatnak beszámolót saját felsőoktatási intézményükről, kollégiumi életről, lehetőségekről. Első kézből még diáktól kapnak hasznos tanácsokat, amit szívesen hallgatnak meg.

- Pályaorientációs előadások szervezése (az iskolapszichológussal egyeztetve)
- Családi élet szervezése elsősorban otthoni példa, nevelés eredménye, de a diákjaink egyre nagyobb hányada kerül olyan háttérrel iskolánkba, hogy ennek a témának is van létjogosultsága osztályfőnöki óra keretében.
- Meghívott pszichológus szakember adhat tanácsokat konfliktuskezelés, párkapcsolat, szülő-gyermek kapcsolat témában. Tárgyalási technikák megismerése, kulturált vitatkozás, érvelés formái.
- Egészségmegőrzés kapcsán a szűrővizsgálatok szükségességéről, és hatékonyságáról az iskolaorvos, a védőnő előadásai, tanácsai lehetnek jó útravalók.

7. sz. melléklet

Környezeti és egészségnevelés a nyelvi órákon

Az élő idegen nyelv oktatása során elsajátított kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis világról a szerzett ismeretekkel, illetve a gyakorlati étellel. A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra, ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagítja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Ezen felül mivel a nyelv az élet minden területét átfogja, az idegen nyelv egyedülálló a tantárgyak között, hiszen számtalan lehetőséget biztosít a tantárgyat oktató számára, a tanulók ismereteinek bővítésére, világról alkotott véleményük, beállítottságuk formálására.

Az érettségi vizsgák, valamint a nyelvvizsgák követelményrendszerébe foglalt témakörök keretében – melyek már a nyelvoktatás legalsó szintjétől jelen vannak és a különböző nyelvi szinteken újra és újra visszatérnek – a nyelvet oktató tevékenyen részt vesz a tanulók környezeti és egészségnevelésében, mentálhigiénés fejlődésük elősegítésében.

A környezeti és egészségnevelésben kiemelt szerepet játszó nyelvi témakörök:

Környezetünk:

- növények és állatok a környezetünkben,
- időjárás, éghajlat,
- környezetszennyezés és következményei,
- környezetünk védelme, környezettudatos magatartás,
- veszélyeztetett állat- és növényvilág,
- természeti katasztrófák,
- jövőkép.

Életmód:

- egészséges életmód, egészségmegőrzés,
- egészséges étrend, sport, fitness, betegségmegelőzés,
- gyógymódok, alternatív gyógyászat,
- szenvedélybetegségek: dohányzás, alkohol, drogok,

- test-és lélek harmóniája.

Helyünk a világban és társadalomban, szociális kapcsolatok:

- a család szerepe, fontossága,
- a tizenévesek világa, baráti kapcsolatok,
- generációk kapcsolata, generációs különbségek,
- példaképek,
- kultúrák, népek, országok,
- kulturális különbségek, tolerancia.

8. sz. melléklet

Egészségnevelés a testnevelés órán

9-10. évfolyam

A serdülőkor időszakában következik be a hirtelen, gyors hossznövekedés, ezért fő feladat ebben a korban a mély hátizmok további erősítése, „törzsizomfűző” kifejlesztése.

Váljon szokásokká a sportkörnyezet higiénája, tisztasága, a rendszeres mosakodás, tisztálkodás órák után. Ismerjék és alkalmazzák a tanulók azokat az alapvető verseny és játékszabályokat, amelyek a

tanult sportágakban a tanórai és a tanórán kívüli versenyzést és játékot biztosítják. Rendelkezzenek a tanulók elméleti ismeretekkel az alapképességek fejlesztésének élettani hátteréről, amelynek ismeretében tudatosan alkalmazhatják a megismert képességfejlesztő módszereket. Ismerjék az alkalmazott új gyakorlatok esetében is az intenzitás és a terjedelem-növelés lehetőségeit. Ismerjék a tartós terhelés, az aerob állóképesség fejlesztéslapelveit, tudják mérni, ellenőrizni.

11-13 évfolyam

Legyenek képesek önfejlesztésre, önellenőrzésre önállóan és önirányítottan tudjanak edzőmunkát végezni. Legyenek képesek különböző egyéni és csapat sportteljesítményeket adequat szempontok szerint értékelni. Váljon mind tudatosabbá magatartásuk a szabadidőben végzett sportolásban, edzettségük növelésében, érezzék felelősséget saját magukkal, életmódjukkal szemben.

Rendelkezzenek a tanulók ismeretekkel az erőt, a gyorsaságot és az állóképességet fejlesztő programok összeállításáról.

A mindennapos testmozgásban lehetőség van arra, hogy az oktatáshoz, tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük, a oktató-diák legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja az oktatással, tanulással járó idegi és fizikai terhelést. Igyekeztünk a délutáni programokba széles skálát adni a kínálatunknak a tanulóknak, oktatóknak, szülőknak a testmozgásra.

9. sz. melléklet

Mindennapos testmozgáshoz kapcsolódó foglalkozások

DSK

A diák sportkör minden évben hat sportcsoportot működtet. Kosárlabda fiú és leány, labdarúgás fiú és leány, kézilabda fiú és leány. A csoportok kialakítása a tanév elején történik, a toborzás utána folyamatos. DSK foglalkozásokon a más egyesületbe nem leigazolt, tehát amatőr sportolók járnak.

Osztálybajnokságok

Az MEZGÉS napon és az egészségnapokon a tornateremben, a tavaszi időszakban az udvaron található sportpályákon labdarúgás bajnokságot szervezünk.

10. sz. melléklet

Az iskolapszichológus feladatai a lelki egészségneveléssel kapcsolatosan

Az iskolapszichológus megszervezi

- azokat a pszichológiai jellegű *szűrővizsgálatokat*, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motivációvizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek, (kiemelt célcsoport a 9. évfolyam)

- 1. a *mentálhigiénés preventív feladatokat* a szakképző intézményben az egyén, a tanulócsoporthoz, és az intézményi szervezet szintjén,

- 2. a szakképző intézményben az *egészségfejlesztéssel*, a szakmai oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,

- 3. a *krízistanácsadása* következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, további terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez, valamint

4. a kiemelten tehetséges tanuló *tehetséggondozásában* az oktatókkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.
5. szükség esetén az iskolai önismereti, képességstruktúra-feltárási, pályorientációs tanácsadást/foglalkozást.

Az iskolapszichológus *együttműködik/kapcsolatot tart*

- a) a szakképző intézmény vezetésével,
- b) az oktatótestület tagjaival,
- c) érintett tanulókkal és szüleikkel/törvényes képviselőikkel,
- d) az iskola egészségügyi szolgálat munkatársaival,
- e) környezetünkben működő iskolákban dolgozó iskolapszichológusokkal,
- f) Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel,
- g) a pedagógiai szakszolgálatban dolgozó iskolapszichológussal a szakellátásra történő utalása vonatkozásában,
- h) a pedagógiai szakszolgálattal az érintett gyermek, tanuló pedagógiai szakszolgálati ellátás keretében történő gondozásában,

i) a pedagógiai szakszolgálat pályaválasztási szakemberével,

Az iskolapszichológus továbbá

- a) segíti pszichológiai ismereteknek a intézményen belüli elsajátítását,
- b) önismereti,   képességstruktúra-feltárási,   pályaorientációs tanácsadást/foglalkozást tart,
- c) bántalmazás vagy deviáns viselkedésformák esetén kiemelt segítséget nyújt konfliktusban érintett gyermekek, tanulók és oktatók számára.

11. sz. melléklet

Elsősegélynyújtás alapismeretek oktatásának lehetőségei

A laikus elsősegélynyújtás hazánkban elképzelhetetlenül rossz helyzetben van. A diákok magas óraszámuk miatt leterheltek, a kerettantervek nem hagynak időt újabb tananyag részek beemelésére, nincs kidolgozott tanterv, nincs egységesen elfogadott szakirodalom, de a megfelelő tanerő is hiányzik. Szakképző intézményünkben hagyományosan jelen van az elsősegély-nyújtási alapismeretek átadása, versenyekre való felkészítés az iskola-egészségügyiszolgálat, a Magyar Vöröskereszt és az OMSZ szakembereinek közreműködésével.

Célok:

1. Az ismeretátadás célcsoportjának bővítése,
2. A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
3. Ismerjék fel az alapvető vészhelyzeteket,
4. Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
5. Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat,
6. Segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése,

7. Képességfejlesztés:

- f) Probléma felismerés,
- g) Gyors és szakszerű cselekvés,
- h) Embertársaink iránti érzékenység,
- i) Bajba jutottakkal szembeni együttérzés

8. A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe,

9. Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni,

10. Alakuljon ki együttműködés a középiskola és a mentőszolgálat között.

Tanórai keretek:

- biológia órák: anatómiai és élettani ismeretek, sérülések felismerése,
- testnevelés: veszélyhelyzetek, baleset megelőzés,
- osztályfőnöki órák: alapfogalmak, elsődleges feladatok, kommunikáció, megközelít ő magatartás

Tanórán kívüli lehetőségek:

- sportfoglalkozások,
- szakkör, önképző körök,
- versenyek,
- egyéb rendezvények, előadások.

Idő hiányában az oktatók fő célja a motiváció megteremtése lehet, ezt követően érdemes a diákokat valamilyen célszervezethez irányítani (Ifjúsági Elsősegélynyújtók, Magyar Vöröskereszt).

- Hány cigarettát (egyéb dohányterméket) szívsz el
9. naponta?
- Ž 1-2 szál   Ž 5-10 szál   Ž 15-20 szál   Ž 1 doboznál
több
10. Próbáltál már leszokni a dohányzásról?   Ž igen   Ž nem
- Ha igen, hányszor? ..... alkalommal
11. Ha nem dohányzol, mi az oka?
- Ž káros az egészségre   Ž tiltják a szüleid   Ž sok pénzbe
kerül
- Ž egyéb, és pedig:.....

Kérdőív a tanulók egészséggel kapcsolatos ismereteiről és szokásairól

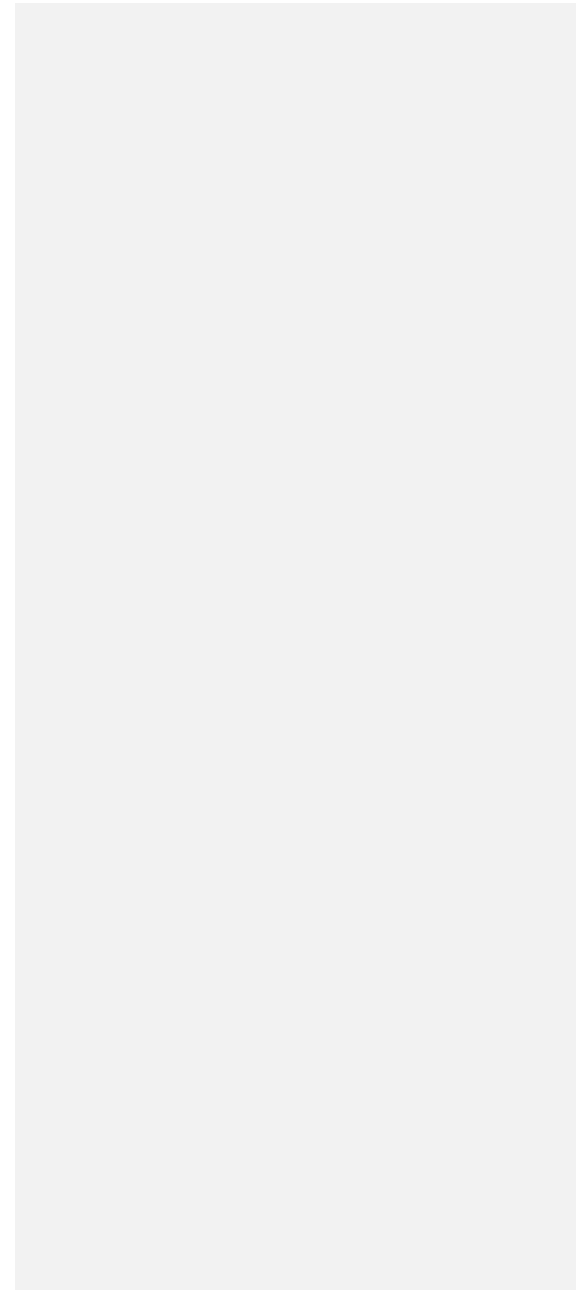
Évfolyam: .....

Születési év: .....

Nemed:

Ž fiú

Ž lány

1. Mi az AIDS?

1. Egy fertőző nemi betegség
2. Szerzett immunhiányos tünetegyüttes
- x. Egy rákot okozó bőrbetegség

2. Mi okozza az AIDS-t?

1. Baktérium
2. Gomba
- x. Vírus

3. Milyen módon jut a vírus a véráramba?

1. Cseppfertőzés
2. Sérült bőrön, nyálkahártyán
- x. Táplálékból felszívódással

4. Melyik szervünket támadja meg az AIDS?

1. Tüdő

2. Védekezőrendszer

x. Bőr

5. Mi az AIDS megelőzésének ideális módja?

1. Hűségeen alapuló párkapcsolat

2. Betegek és fertőzött emberek kerülése

1. Nemi élet kerülése

6. Mi jellemzi leginkább a marihuána-élvezőegyént?

1. Erős agresszivitás, hajlam az erőszakra

2. Piros szemek, az ambíció hiánya, passzivitás

x. Az összerendezett viselkedés teljes hiánya

7. Mi történik, ha a gyermeket váró anya kábítószer-élvező?

1. A gyermek fizikailag deformált állapotban születik meg

2. A gyermek szellemileg fogyatékosan jön a világra

1. A gyermek már születésekor drogfüggőségben szenved

Kérdőív a Szexuális ismeretekről

Évfolyam: .....

Születési év: .....

Nemed: fiú   lány

1. Mi a szerepe a petefészkeknek?

1. Mi a szerepe a heréknek?

2. Mi a menstruáció?

3. Mi az ovuláció?

4. Hol történik a megtermékenyítés?

5. Mi a fogamzásgátlás?

6. Milyen fogamzásgátló módszereket ismersz?

7. Első szeretkezés után bekövetkezhet-e terhesség?

13. sz. melléklet

A rendelet 2. § 9. pontjában meghatározott tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés⁸.
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám

TÉMAKÖR	1-8. évfolyam	9. évfolyam, 9./N évfolyam, 9./Kny. évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2

Felelősségvállalás önkéntesség	másokért, 2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12-13-14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben - a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és

nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

3. melléklet az 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelethez

A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

Bevezető

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a technikumban (kifutó szakgimnáziumban) az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat. kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló - oktató segítségével - legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a különböző tanulási technikák ésközösségben történő tanulásra. módszerek alkalmazása
- Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat.
- a megszerzett és elsajátított- Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. ismeretek értelmezése, rendezése- A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását.
- a könyvtárhasználat rendje és- Elemezzék, értelmezzék, rendszerezék a megszerzett ismereteket. módszerei
  - Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket.
  - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra.
  - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Lássza be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1	1

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt.
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe- Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között.
- felelősség- és kötelességtudat- Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban.
- a munka megbecsülése- Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük.
- mértéktartás, együttérzés,- Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az segítőkészség egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét.
- Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Válgjon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- közösséghez tartozás, hazaszeretet
  - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai
  - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene
  - nemzetünk kapcsolódása Európához
- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
  - Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez.
  - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait.
  - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
  - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát.
  - Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.

- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.

- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	1-8.	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	1	2	2	2	1	2

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- a demokratikus jogállam felépítése

- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat.

- a felelős állampolgári magatartás jelentősége

- Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét.

- a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása

- A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát.

- cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet

- Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékosággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgjék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- az önismeret és társas kapcsolati kultúra
  - az empátia és mások elfogadása
  - a tudás és tapasztalat jelentősége
  - társas kommunikáció
- Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit.
  - A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását.
  - Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait.
  - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket.
  - Csoport előtti megmérettetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- a család szerepe, jelentősége az egyén életében
  - együttműködés és felelősségvállalás a családban
  - szexuális kultúra
  - családtervezés
  - konfliktusok a családban
- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon.
  - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát.
  - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon.
  - Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben.
  - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát.
  - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban.
  - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknban.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	2	2	2	2	1	1

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás
  - önkéntes feladatvállalás másokért
  - összetartás és együttérzés
- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát.
  - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét.
  - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni.
  - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk.
  - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását.
  - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.

- Részésítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>

Témák

- a természet és az emberi környezet egymásra hatása
- természeti erőforrásaink védelme
- ipari termelés és a környezet védelme
- gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan'

Tartalmak, tevékenységek

- Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket.
- Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését.
- A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat.
- Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát.
- A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában.
- Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az

érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

<i>Programterv</i>							
<i>Évfolyam</i>	1-8.	9.	10.	11.	12.	13-14.	
<i>Időkeret (óra)</i>		2	2	2	2	2	2

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- *tevékenységek és szakmák jellemzői* - Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat.
- *különféle életpályák bemutatása* - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit.
- *a munka világa és jellemzői* - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók.
- *továbbtanulási lehetőségek* - Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit.
- *továbbtanulási lehetőségek* - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	2	2	2	2	3	3

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- a gazdaság működésének alapjai
  - a családi gazdálkodás
  - munka, fogyasztás és gazdálkodás
  - pénzkezelés technikái
  - vállalkozás és kockázat
- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben.
  - Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak.
  - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénztátulás stb.).
  - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit.
  - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat.
  - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.

- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	<i>1-8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>	<i>13-14.</i>
<i>Időkeret (óra)</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

Témák

Tartalmak, tevékenységek

- a média társadalmi szerepe

- a reklám és a fogyasztás összefüggése - Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül.
  - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása.

- a médiatartalmak és a valóság összefüggése - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül.
  - Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat

- az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők és segítségével.
  - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése.

- a számítógép, az internetfüggőség veszélyei - Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.

Iskolánk minőségirányítási rendszerének egyik fő célja: évente, szakmánként egy projekt kidolgozása, megvalósítása és értékelése a tantárgyak közötti koncentráció segítségével.

A projektek megvalósításának ütemterve:

Projekt időtartama	Projekt neve	Projektben érintett ágazat	Projektben részt vevő osztályok
OKTÓBER második. hete	„Öko” projekt , „Állatok ápolása” Projekt	Mezőgazdaság és erdészet ágazat	3/11/G GAZDA (növénytermesztő, állattenyésztő) 3/11/L GAZDA (lovász) 12/A MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS 5/13 MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS
OKTÓBER második. hete	„Öko” projekt	Élelmiszeripar ágazat	3/11/H HENTES ÉS HÚSKÉSZÍTMÉNY KÉSZÍTŐ 3/11/PC PÉK, PÉK-CUKRÁSZ 12/B <u>ÉLELMISZERIPARI</u> <u>SÜTŐ</u> <u>ÉS</u> <u>CUKRÁSZIPARI</u> TECHNIKUS 5/13 ÉLELMISZERIPARI TECHNIKUS
ÁPRILIS első hete	„Szakmai” Projekt	Mezőgazdaság és erdészet ágazat	1/9/G GAZDA (növénytermesztő, állattenyésztő) 1/9/L GAZDA (lovász) 9/A MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS 10/A MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS
ÁPRILIS első hete	„Húsvét” Projekt	Mezőgazdaság és erdészet ágazat	2/10/G GAZDA (növénytermesztő, állattenyésztő) 2/10/L GAZDA (lovász) 11/A MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUS

ÁPRILIS első hete	„Szakmai” Projekt	Élelmiszeripar ágazat	1/9/H HENTES ÉS HÚSKÉSZÍTMÉNY KÉSZÍTŐ 1/9/PC PÉK, PÉK-CUKRÁSZ 9/B ~~ÉLELMISZERIPARI~~ <u>SÜTŐ- ÉS</u> <u>CUKRÁSZIPARI</u> TECHNIKUS 10/B ~~ÉLELMISZERIPARI~~ <u>SÜTŐ- ÉS</u> <u>CUKRÁSZIPARI</u> -TECHNIKUS
ÁPRILIS első hete	„Húsvét” Projekt	Élelmiszeripar ágazat	2/10/H HENTES ÉS HÚSKÉSZÍTMÉNY KÉSZÍTŐ 2/10/PC PÉK, PÉK-CUKRÁSZ 11/B ~~ÉLELMISZERIPARI~~ <u>SÜTŐ- ÉS</u> <u>CUKRÁSZIPARI</u> TECHNIKUS 5/13 ÉLELMISZERIPARI TECHNIKUS